Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ

ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨶᩥᨠᩣᨿᩮ

ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨸᩣᨮ-ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ

ᨣᨶ᩠ᨳᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᨳᩣ

ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ;

ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ;

ᩈᨦ᩠ᨥᩴ ᩈᩁᨱᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩦᨲᩥ.

ᩋᨿᩴ ᩈᩁᨱᨣᨾᨶᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᩣᨶᩴ ᩋᩣᨴᩥ.

ᩍᨾᩔ ᨴᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᨩᩮᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲᩩᩴ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲᩩᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨠᩣᨲᩩᩴ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ –

ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ, ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᩴ;

ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᩣᨶᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨠᩮᩈᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩴ.

ᨡᩩᨴ᩠ᨴᨠᩣᨶᩴ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨲ᩠ᨲᩣ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩋᨲᩥᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩣ;

ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨾᩣᨴᩥᩈᩮᨶᩮᩈᩣ, ᩋᨻᩮᩣᨵᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩣᩈᨶᩴ.

ᩋᨩ᩠ᨩᩣᨸᩥ ᨲᩩ ᩋᨻ᩠ᨻᩮᩣᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨧᩁᩥᨿᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ;

ពេឆច ច ជិតំ ឃន្ធា, ភចក្ក៊ សត្ឡសាសត៍

ពន្ធាហំ កាត្យពិន្ឋាយិ, អត្តសំចណ្ឍត៍ ព្ទាយំ;

សាសភេញ្ចច តិស្សាឃ, បេរិទាឈញ្ច ចិតិន្ឋឃំ៍

សន្តុនុពាហ្យាភេត, ភាត្តក្កុំសភកាឡ្យតា;

ភានេញ្ញាសំ ចន្ទភត្តាឃ, ពំ ស្យាឈាឆ សយាហិតាតិ៍

ល្ងុកាចចត្តាត៍

ពត្ត "ល្ងុកាត៍ កាទិស្សាយិ, កេសញ្ចិ អត្តចណ្ឍត"ត្តិ ចុត្តត្តា ល្ងុកាតិ ពាច ចចត្តបេត្តា បន្ឋា អត្តចណ្ឍត៍ កាទិស្សាយិ៍ ល្ងុកាតិ ភាយ ល្ងុកាតិកាឃស្ស ខុកេឆេសា, ល្ងុកាតិកាឃោ ភាយ បញ្ចាត្តុំ តិកាឃាត៍ ខុកេឆេសា៍ បញ្ចា តិកាឃា ភាយ –

ឌីឈយន្លឹយសំឃុត្ត, អក្កុត្តទិកល្ងុកា;

តិកាឃា បញ្ចា កយុ្កីទា, ឆយុតោ អត្តតោ ចិយេ៍

ពត្ត ព្រហ្មុខាលស្យុត្តាឌីតិ ចត្យត្តិំស ស្យុត្តាតិ ឌីឈតិកាឃោ៍ យុ្លបរិឃាឃស្យុត្តាឌីតិ ខិឃន្ទសតំ ទេ្ត ច ស្យុត្តាតិ យន្លឹយតិកាឃោ៍ ឱ្ឈពទេលស្យុត្តាឌីតិ សត្ត ស្យុត្តសហស្សាតិ សត្ត ច ស្យុត្តសតាតិ ទ្វាសដ្ឋិ ច ស្យុត្តាតិ សំឃុត្តតិកាឃោ៍ ចិត្តបរិឃាគាភស្យុត្តាឌីតិ ភច ស្យុត្តសហស្សាតិ បញ្ច ច ស្យុត្តសតាតិ សត្តបញ្ញាសញ្ច ស្យុត្តាតិ អក្កុត្តទតិកាឃោ៍ ល្ងុកបាឋេ, ឆយុបធំ, ក្តុគាត៍, ព្ទាតិចុត្តកំ, ស្យុត្តិបាតោ, ចិយាភចត្ត, បេតចត្ត, ឆេទកាឆា, ឆេរីកាឆា, ខាតកំ, តិទ្ទេសា, បដិសម្ភិគា, អបគាត៍, ព្យុទ្ធចំសោ, ចរិយាបិដកំ, ចិគឃាកឆយុបិដកាតិ, ធេបត្តា ចា ចត្តាទោ តិកាឃេ អចេសសំ ព្យុទ្ធចចត៍ ល្ងុកតិកាឃោ៍

កស្មា បនេស ល្ងុកតិកាឃោតិ ចុច្ចតិ? ពាហុត៍ ល្ងុកាត៍ ឆយុក្លទ្ធាត៍ សន្ទុហតោ តិចាសតោ ច៍ សន្ទុហតិចាសា ហិ "តិកាឃោ"តិ ចុច្ចតិ៍ "ភាហំ, កិក្ខវេ, អញ្ញំ ខុកតិកាឃម្បិ សមតុបស្សាមិ ខុចំ ចិត្តំ, ឃថយិធំ, កិក្ខវេ, តិរច្ឆានគតា បាណា (សំ៍ តិ៍ ៣៍១០០)៍ បេលិហិកតិកាឃោ, ចិក្ខុលិកតិកាឃោ"តិ ខុចយាឌីតិ ចេត្ត សាធកាតិ សាសភតោ លោកតោ ច៍ អឃយស្ស ល្ងុកតិកាឃស្ស ខុកេឆេសា៍ ព្ទាយាតិ ស្យុត្តត្តបិដកបរិឃាបន្នាតិ អត្តតោ ចិចទិត្យំ ចិកឌិត្យំ ក្តុត្តាតិកាត្យញ្ចា អឆិបេ្យតាតិ ល្ងុកាតិ, តេសម្បិ ល្ងុកាត៍

សរណសិក្ខាបទទ្វត្តិំសាការកុមារបញ្ហមង្គលសុត្ត- រតនសុត្តតិរោកុដ្ដនិធិកណ្ឌមេត្តសុត្តានំ វសេន នវប្បភេទោ ខុទ្ទកបាឋោ អាទិ អាចរិយបរម្បរាយ វាចនាមគ្គំ អារោបិតវសេន ន ភគវតា វុត្តវសេន· ភគវតា ហិ វុត្តវសេន –

“អនេកជាតិសំសារំ, សន្ធាវិស្សំ អនិព្ពិសំ;

គហការំ គវេសន្តោ, ទុក្ខា ជាតិ បុនប្បុនំ·

“គហការក ទិដ្ឋោសិ, បុន គេហំ ន កាហសិ;

សព្ពា តេ ផាសុកា ភគ្គា, គហកូដំ វិសង្ខតំ;

វិសង្ខារគតំ ចិត្តំ, តណ្ហានំ ខយមជ្ឈគា”តិ· (ធ· ប· ១៥៣-១៥៤) –

ឥទំ កាមញ្ចាយំ សព្ពស្សាបិ ពុទ្ធវចនស្ស អាទិ· តថា មនសាវ វុត្តវសេន, ន វចីភេទំ កត្វា វុត្តវសេន· វចីភេទំ បន កត្វា វុត្តវសេន –

“យទា ហវេ បាតុភវន្តិ ធម្មា,

អាតាបិនោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស;

អថស្ស កង្ខា វបយន្តិ សព្ពា,

យតោ បជានាតិ សហេតុធម្ម”ន្តិ· (ឧទា· ១; មហាវ· ១) –

អយំ គាថា អាទិ· តស្មា ស្វាយំ នវប្បភេទោ ខុទ្ទកបាឋោ ឥមេសំ ខុទ្ទកានំ អាទិ, តស្ស អាទិតោ បភុតិ អត្ថវណ្ណនំ អារភិស្សាមិ·

និទានសោធន

តស្ស ចាយមាទិ “ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆាមិ, ធម្មំ សរណំ គច្ឆាមិ, សង្ឃំ សរណំ គច្ឆាមី”តិ· តស្សាយំ អត្ថវណ្ណនាយ មាតិកា –

“កេន កត្ថ កទា កស្មា, ភាសិតំ សរណត្តយំ;

កស្មា ឥធាទិតោ វុត្ត, មវុត្តមបិ អាទិតោ។

“និទានសោធនំ កត្វា, ឯវមេត្ថ តតោ បរំ;

ពុទ្ធំ សរណគមនំ, គមកញ្ច វិភាវយេ។

“ភេទាភេទំ ផលញ្ចាបិ, គមនីយញ្ច ទីបយេ;

ធម្មំ សរណមិច្ចាទិ, ក្វេយេបស នយោ មតោ។

“អនុបុព្ពវវត្ថានេ, ការណញ្ច វិនិទ្ទិសេ;

សរណត្តយមេតញ្ច, ឧបមាហិ បកាសយេ”តិ។

តត្ថ បឋមគាថាយ តាវ ឥទំ សរណត្តយំ កេន ភាសិតំ, កត្ថ ភាសិតំ, កទា ភាសិតំ, កស្មា ភាសិតំ អវុត្តមបិចាទិតោ តថាគតេន កស្មា ឥធាទិតោ វុត្តន្តិ បញ្ច បញ្ហា។

តេសំ វិស្សជ្ជនា កេន ភាសិតន្តិ ភគវតា ភាសិតំ, ន សាវកេហិ, ន ឥសីហិ, ន ទេវតាហិ។ កត្ថាតិ ពារាណសិយំ ឥសិបតនេ មិគទាយេ។ កទាតិ អាយស្មន្តេ យសេ សទ្ធិំ សហាយកេហិ អរហត្តំ បត្តេ ឯកសដ្ឋិយា អរហន្តេសុ ពហុជនហិតាយ លោកេ ធម្មទេសនំ ករោន្តេសុ។ កស្មាតិ បព្វជ្ជូបសម្បទត្ថំ។ យថាហ –

“ឯវញ្ច បន, ភិក្ខវេ, បព្វាជេតព្វោ ឧបសម្បាទេតព្វោ។ បឋមំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្គំ ការាបេត្វា ភិក្ខូនំ បាទេ វន្ទាបេត្វា ឧក្កុដិកំ និសីទាបេត្វា អញ្ជលិំ បគ្គណ្ហាបេត្វា ‘ឯវំ វទេហី’តិ វត្តព្វោ ‘ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆាមិ, ធម្មំ សរណំ គច្ឆាមិ, សង្ឃំ សរណំ គច្ឆាមី’’’តិ (មហាវ។ ៣៤)។

កស្មាឥធាទិតោ វុត្តន្តិ ឥទញ្ច នវង្គំ សត្ថុសាសនំ តីហិ បិដកេហិ សង្គហិត្វា វាចនាមគ្គំ អារោបេន្តេហិ បុព្វាចរិយេហិ យស្មា ឥមិតា

យេក្កត េងចយត្យ្យា ក្ខបិរសពកាេចត ចា បត្តខិតកាេចត ចា ឃាឃតិ ឱ្ដតទត្តិ, តឃ្ជា ឃាឃេតាតាទឃ្យ យក្កក្ខតត្តា ត្តឆ ញុក្ខពបិរេជ
អាឌិេតា ចុត្តត្តិ ខាាតត្តា៍

ពតិ តិទាតេឃាឆតិ៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១. សរណត្តយវណ្ណនា

ពុទ្ធវិភាវនា

ឥទានិ យំ វុត្តំ “ពុទ្ធំ សរណគមនំ, គមនកង្ខា វិភាវនេ”តិ, តត្ថ សព្ពធម្មេសុ អប្បដិហតញាណនិមិត្តានុត្តរវិមោក្ខាធិគមបរិភាវិតំ ខន្ធសន្តានមុបាទាយ, បញ្ញត្តិតោ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណបទដ្ឋានំ វា សច្ចាភិសម្ពោធិមុបាទាយ បញ្ញត្តិតោ សត្តវិសេសោ ពុទ្ធោ. យថាហ –

“ពុទ្ធោតិ យោ សោ ភគវា សយម្ភូ អនាចរិយកោ បុព្ពេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ សាមំ សច្ចានិ អភិសម្ពុជ្ឈិ តត្ថ ច សព្ពញ្ញុតំ បត្តោ, ពលេសុ ច វសីភាវ”ន្តិ (មហានិ. ១៩២; ចូឡនិ. បារាយនត្ថុតិគាថានិទ្ទេស ៩៧; បដិ. ម. ១.១៦១).

អយំ តាវ អត្ថតោ ពុទ្ធវិភាវនា.

ព្យញ្ជនតោ បន “ពុជ្ឈិតាតិ ពុទ្ធោ, ពោធេតាតិ ពុទ្ធោ”តិ ឯវមាទិនា នយេន វេទិតព្ពោ. វុត្តញ្ហេតំ –

“ពុទ្ធោតិ កេនដ្ឋេន ពុទ្ធោ? ពុជ្ឈិតា សច្ចានីតិ ពុទ្ធោ, ពោធេតា បជាយាតិ ពុទ្ធោ, សព្ពញ្ញុតាយ ពុទ្ធោ, សព្ពទស្សាវិតាយ ពុទ្ធោ, អនញ្ញនេយ្យតាយ ពុទ្ធោ, វិសវិតាយ ពុទ្ធោ, ខីណាសវសង្ខាតេន ពុទ្ធោ, និរុបក្កិលេសសង្ខាតេន ពុទ្ធោ, ឯកន្តវីតរាគោតិ ពុទ្ធោ, ឯកន្តវីតទោសោតិ ពុទ្ធោ, ឯកន្តវីតមោហោតិ ពុទ្ធោ, ឯកន្តនិក្កិលេសោតិ ពុទ្ធោ, ឯកាយនមគ្គំ គតោតិ ពុទ្ធោ, ឯកោ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោតិ ពុទ្ធោ, អពុទ្ធិវិហតត្តា ពុទ្ធិបដិលាភា ពុទ្ធោ. ពុទ្ធោតិ នេតំ នាមំ មាតរា កតំ, ន បិតរា កតំ, ន ភាតរា កតំ, ន ភគិនិយា កតំ, ន មិត្តាមច្ចេហិ កតំ, ន ញាតិសាលោហិតេហិ កតំ, ន សមណព្រាហ្មណេហិ កតំ, ន ទេវតាហិ កតំ, វិមោក្ខន្តិកមេតំ ពុទ្ធានំ ភគវន្តានំ ពោធិយា មូលេ សហ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណស្ស បដិលាភា សច្ឆិកា បញ្ញត្តិ យទិទំ ពុទ្ធោ”តិ (មហានិ. ១៩២; ចូឡនិ. បារាយនត្ថុតិគាថានិទ្ទេស ៩៧; បដិ. ម. ១.១៦២).

ឯត្ថ ច យថា លោកេ អវគន្តា អវគតោតិ វុច្ចតិ, ឯវំ ពុជ្ឈិតា សច្ចានីតិ ពុទ្ធោ. យថា បណ្ណសោសា វាតា បណ្ណសុសាតិ វុច្ចន្តិ, ឯវំ ពោធេតា បជាយាតិ ពុទ្ធោ. សព្ពញ្ញុតាយ ពុទ្ធោតិ សព្ពធម្មពុជ្ឈនសមត្ថាយ ពុទ្ធិយា ពុទ្ធោតិ វុត្តំ ហោតិ. សព្ពទស្សាវិតាយ ពុទ្ធោតិ សព្ពធម្មពោធនសមត្ថាយ ពុទ្ធិយា ពុទ្ធោតិ វុត្តំ ហោតិ. អនញ្ញនេយ្យតាយ ពុទ្ធោតិ អញ្ញេន អពោធិតោ សយមេវ ពុទ្ធត្តា ពុទ្ធោតិ វុត្តំ ហោតិ. វិសវិតាយ ពុទ្ធោតិ នានាគុណវិកសនតោ បទុមមិវ វិកសនដ្ឋេន ពុទ្ធោតិ វុត្តំ ហោតិ. ខីណាសវសង្ខាតេន ពុទ្ធោតិ ឯវមាទីហិ ចិត្តសង្កោចករធម្មប្បហានតោ និទ្ទាក្ខយវិពុទ្ធោ បុរិសោ វិយ សព្ពកិលេសនិទ្ទាក្ខយវិពុទ្ធត្តា ពុទ្ធោតិ វុត្តំ ហោតិ. ឯកាយនមគ្គំ គតោតិ ពុទ្ធោតិ ពុទ្ធិយត្ថានំ គមនត្ថបរិយាយតោ យថា មគ្គំ គតោបិ បុរិសោ គតោតិ វុច្ចតិ, ឯវំ ឯកាយនមគ្គំ

គតត្តាបិ ញុដ្ឋាតិ ចុដ្ឋតីតិ គេស្សេតុំ ចុត្តំ។ ៦េកា អត្ថត្តទិ សេយ្យាសេប្តាឆិ អកិសប្ញុដ្ឋាតិ ញុដ្ឋាតិ ត បទេហិ ញុដ្ឋត្តា ញុដ្ឋា, កិត្តុ សឃសេច អត្ថត្តទិ សេយ្យាសេប្តាឆិ អកិសប្ញុដ្ឋត្តា ញុដ្ឋាតិ ចុត្តំ ហោតិ ។ អញុដ្ឋិចិហតត្តា ញុដ្ឋិបដិលិកា ញុដ្ឋាតិ ញុដ្ឋិ ញុដ្ឋិ ទោនិឆាតិ បរិយាយចចភយេតំ។ តត្ថ ឃឆា តិលទត្តក្យាណយោគតោ "តិលេលិ បជេដិ, ទេត្តា បជេដិ"តិ ចុដ្ឋតិ, ៦ចំ ញុដ្ឋិក្យាណយោគតោ ញុដ្ឋាតិ ចោរេបតុំ ចុត្តំ ហោតិ។ តទេតា បទំ ញុដ្ឋាតិ ភេតំ ភាយត្តិ ៦ចយាគិ អត្ថយត្យកាតា អយំ បត្ថាត្តិតិ ទោនិឆតុំ ចុត្តត្តិ ៦ចទ្ទេបត ភេឃត សេប្តាសំ បគាតំ ញុដ្ឋសឌ្ឍស្ស សាឆតសេទេត្វា អទេត្វា ចេនិតទេប្តា។

អយំ ព្យញ្ជនតោបិ ញុដ្ឋចិកាចនា។

សរណាយតកាយកចិកាចនា

គ្គរាតិ សរណាយតាដិស្ស ហិសតីតិ សរណំ, សរណាកតាតំ ទេតភេច សរណាយទេភត កឃំ សត្តានំ ទុក្ខំ ទុក្ខំតិ បរិក្កិលេសំ ហិសតិ ចិឆយតិ តិហទតិ តិទោរោឆតីតិ អទេត្វា។ អឆ ចា ហិទេត បចត្តទេភត អហិតា ច តិចត្តទេភត សត្តាតំ កឃំ ហិសតីតិ ញុដ្ឋា, កចកត្តាទោ ប្តត្តទេណាត អស្សាសគាទេភត ច ឆយ្យេ, អប្បាតយ្យិ កាទោតំ ចិបុលចលបដិលិកការណាត សេដ្ឋេ។ តស្មា គ្គយិតាបិ បរិយាយេភ តំ ទេតត្តឃំ សរណំ។ តប្បសាឆតក្កទ្ទាហិ ចិហតចិត្តិសិតកិលេសោ តប្បរាយណាតាការប្បចត្តោ អបទេប្បច្ចយោ ចា ចិត្តុប្បាទោ សរណាយតំ។ តំសមត្តិ សត្តោ តំ សរណំ កច្ឆតិ, ចុត្តប្បការេត ចិត្តុប្បាទេត "៦ស ទេ សរណំ, ៦ស ទេ បរាយណ"ត្តិ ៦ចទេតំ ប្តបតីតិ អទេត្វា ។ ប្តបទេត្វា ច "៦ទេ យឃំ, ភទេត្ត, កកចត្តំ សរណំ កច្ឆាម, ឆម្ពុញ្ច, ប្តឃិសេក តោ កកចា ធារេទេតុ"តិ តប្បុស្សភល្លិកាឆយោ ចិយ សយាឆាទេភត ចា, "សត្ថា ទេ, ភទេត្ត, កកចា, សាចកោហមស្មិ"តិ (សំ៰ តិ៰ ១៰១៥៥) យហាកស្សបាឆយោ ចិយ សិស្សភាច្ទុបកយទេភត ចា, "៦ចំ ទុទេត្ត ព្រាហ្មណោ ព្រាហ្មណោ ប្តដ្ឋាយាសតា ៦កំសំ ប្តត្តាសង្គំ ករិត្វា ទេឃភ កកចា ទេតភប្តូលិ បណាមេត្វា តិក្ខត្តុំ ប្តឆាតំ ប្តឆាភេសិ 'ភយោ តស្ស កកចទេតា អទហទេតា សេយ្យាសប្ញុដ្ឋស្ស។ ភយោ តស្ស...ទេ... សេយ្យាសប្ញុដ្ឋស្សា'"តិ (ម៰ តិ៰ ១៰១បប) ព្រាហ្មណាឆយោ ចិយ តទេប្បាណទេត្តភ ចា, កច្ឆដ្ឋាភាគុយោកិតោ ចិយ អត្តសត្តិយ្យាតទេភត ចា, អទិឃបុក្កលិ ចិយ សរណាយតុបក្កិលេសសយុទ្ឆេទេភ ចាតិ អទេកប្បការំ ចិសឃទេតា កិច្ចទេតា ច ប្តបតិ។

អយំ សរណាយតស្ស កយកស្ស ច ចិកាចនា។

ភេទាភេទចលដឹបកា

គ្គរាតិ "ភេទាភេទំ ចលត្ថាបិ, កយតិយត្ថា ដឹបទេយ"តិ ចុត្តាតំ ភេទាដីតំ អយំ ដឹបកា, ៦ចំ សរណាកតស្ស បុក្កលស្ស ទុចិឆោ សរណាយតភេទោ – សាចជ្ជោ ច អភចជ្ជោ ច។ អភចជ្ជោ កាលកិរិយាយ, សាចជ្ជោ អញ្ញសត្ថុទិ ចុត្តប្បការប្បចត្តិយា, តស្មិញ្ច ចុត្តប្បការចិបរិតប្បចត្តិយា។ សោ ទុចិឆោបិ បុថុជ្ជតាតំយេច។ ញុដ្ឋក្យាណស្ស អញ្ញាណសំសយមិច្ឆាញាណប្បចត្តិយា អតាឆទាទិប្បចត្តិយា

ច តេសំ សរណំ សំកិលិដ្ឋំ ហោតិ។ អរិយបុគ្គលា បន អភិន្នសរណា ចេវ អសំកិលិដ្ឋសរណា ច ហោន្តិ។ យថាហ “អដ្ឋានមេតំ, ភិក្ខវេ, អនវកាសោ, យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ អញ្ញំ សត្ថារំ ឧទ្ទិសេយ្យា”តិ (អ។ និ។ ១។២៧៦; ម។ និ។ ៣។១២៨; វិភ។ ៨០៩)។ បុថុជ្ជនា តុ យាវទេវ សរណភេទំ ន បាបុណន្តិ, តាវទេវ អភិន្នសរណា។ សាវជ្ជោវ តេសំ សរណភេទោ, សំកិលេសោ ច អនិដ្ឋផលទោ ហោតិ។ អនវជ្ជោ អវិបាកត្តា អផលោ, អភេទោ បន ផលតោ ឥដ្ឋមេវ ផលំ ទេតិ។

យថាហ –

“យេកេចិ ពុទ្ធំ សរណំ គតាសេ, ន តេ គមិស្សន្តិ អបាយភូមិំ;

បហាយ មានុសំ ទេហំ, ទេវកាយំ បរិបូរេស្សន្តី”តិ។ (ទី។ និ។ ២។៣៣២; សំ។ និ។ ១។៣៧);

តត្រ ច យេ សរណគមនុបក្កិលេសសមុច្ឆេទេន សរណំ គតា, តេ អបាយំ ន គមិស្សន្តិ។ ឥតរេ បន សរណគមនេន ន គមិស្សន្តីតិ ឯវំ គាថាយ អធិប្បាយោ វេទិតព្វោ។

អយំ តាវ ភេទាភេទផលទីបនា។

គមនីយទីបនា

គមនីយទីបនាយំ ចោទកោ អាហ – “ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆាមី”តិ ឯត្ថ យោ ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆតិ, ឯស ពុទ្ធំ វា គច្ឆេយ្យ សរណំ វា, ឧភយថាបិ ច ឯកស្ស វចនំ និរត្ថកំ។ កស្មា? គមនកិរិយាយ កម្មទ្វយាភាវតោ។ ន ហេត្ថ “អជំ គាមំ នេតី”តិអាទីសុ វិយ ទ្វិកម្មកត្តំ អក្ខរចិន្តកា ឥច្ឆន្តិ។

“គច្ឆតេវ បុព្ពំ ទិសំ, គច្ឆតិ បច្ឆិមំ ទិស”ន្តិអាទីសុ (សំ។ និ។ ១។១៥៩; ៣។៨៧) វិយ សាត្ថកមេវាតិ ចេ? ន, ពុទ្ធសរណានំ សមានាធិករណភាវស្សានធិប្បេតត្តា។ ឯតេសញ្ហិ សមានាធិករណភាវេ អធិប្បេតេ បដិហតចិត្តោបិ ពុទ្ធំ ឧបសង្កមន្តោ ពុទ្ធំ សរណំ គតោ សិយា។ យញ្ហិតំ ពុទ្ធោតិ វិសេសិតំ សរណំ, តមេវេស គតោតិ។ “ឯតំ ខោ សរណំ ខេមំ, ឯតំ សរណមុត្តម”ន្តិ (ធ។ ប។ ១៩២) វចនតោ សមានាធិករណត្តមេវាតិ ចេ? ន, តត្ថេវ តព្ភាវតោ។ តត្ថេវ ហិ គាថាបទេ វុត្តំ ពុទ្ធាទិរតនត្តយំ សរណគតានំ ភយហរណត្តសង្ខាតេ សរណភាវេ អព្យភិន្នសរណតោ “ខេមមុត្តមំ សរណ”ន្តិ អយំ សមានាធិករណភាវោ អធិប្បេតោ, អញ្ញត្ថ តុ គមិសម្ពន្ធេ សតិ សរណគមនស្ស អប្បសិទ្ធិតោ អនធិប្បេតោតិ អសាធកមេតំ។ “ឯតំ សរណមាគម្ម, សព្វទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ ឯត្ថ គមិសម្ពន្ធេបិ សរណគមនប្បសិទ្ធិតោ សមានាធិករណត្តមេវាតិ ចេ? ន បុព្ពេ វុត្តទោសប្បសង្គតោ។ តត្រាបិ ហិ សមានាធិករណភាវេ សតិ ឯតំ

ពុទ្ធធម្មសង្ឃសរណំ បដិហតចិត្តោបិ អាគម្ម សព្វទុក្ខា បមុច្ចេយ្យាតិ ឥទំ បុព្ពេ ទុត្តមោសប្បសន្នោ ឯវ សិយា, ន ច តោ ទោសេន អត្ថិ អត្ថោតិ អសាធកមេតំ។ យថា “មមញ្ហិ អានន្ទ, កល្យាណមិត្តំ អាគម្ម ជាតិធម្មា សត្តា ជាតិយា បរិមុច្ចន្តី”តិ (សំ· និ· ១·១២៩) ឯត្ថ គោចរតោ កល្យាណមិត្តស្ស អានុភាវេន បរិមុច្ចនតោ សត្តា “កល្យាណមិត្តំ អាគម្ម បរិមុច្ចន្តី”តិ វុត្តា។ ឯវមិធាបិ ពុទ្ធធម្មសង្ឃស្ស សរណស្សានុភាវេន មុច្ចនតោ “ឯតំ សរណមាគម្ម, សព្វទុក្ខា បមុច្ចតី”តិ វុត្តន្តិ ឯវមេត្ថ អធិប្បាយោ វេទិតព្វោ។

ឯវំ សន្តាបិ ន ពុទ្ធស្ស គមនីយត្តំ យុជ្ជតិ, ន សរណស្ស, ន ភេទេយ្យំ, ពុទ្ធិវិសយំ គច្ឆាមីតិ គិរិន្ទ្រស្ស គមនស្ស គមនីយំ, តេនេវ ចត្តារោ ឯត្ថ យុត្តីតិ។ វុច្ចតេ –

ពុទ្ធោ មេ មេ គមនីយោ, គមនាការសម្បត្តំ វា តំ សរណមនំ, ពុទ្ធំ សរណន្តិ គច្ឆាមិ។ ឯស មេ សរណំ, ឯស មេ បរាយណំ, អឃស្ស, តាតា, ហិតស្ស ច វិធាតាតិ ឥមិនា អធិប្បាយេន ឯតំ គច្ឆាមិ ភជាមិ សេវាមិ បយិរុបាសាមិ, ឯវំ វា ជានាមិ ពុជ្ឈាមីតិ។ យេសញ្ហិ ធាតូនំ គតិអត្ថោ ពុទ្ធិបិ តេសំ អត្ថោតិ។ ភូតិ-សទ្ទស្ស អប្បយោគោ អយុត្តោមិតិ ចេ? តំ ន· តត្ថ សិយា – យទិ ចេត្ថ ឯវមត្ថោ គច្ឆេយ្យ, តេនេវ “អនិច្ចំ រូបំ អនិច្ចំ រូបន្តិ យថាភូតំ បជានាតី”តិ ឯវមាទីសុ (សំ· និ· ៣·៥៥, ៥៥) វិយ ភូតិ-សទ្ទោ បយុត្តោ សិយា, ន ច បយុត្តោ, តស្មា អយុត្តមេវេតន្តិ· តម្ពា ន, កស្មា? តទត្ថសម្ភវា· “យោ ច ពុទ្ធញ្ច ធម្មញ្ច សង្ឃញ្ច សរណំ គតោ”តិ ឯវមាទីសុ (ធ· ប· ១៩០) វិយ ភូតាបិ ភូតិ-សទ្ទស្ស អត្ថោ សម្ភវតិ, ន ច វិជ្ជមានត្ថសម្ភវា ភូតិ-សទ្ទា សព្វត្ថ បយុជ្ជន្តិ, អប្បយុត្តស្សាបេត្ថ បយុត្តស្ស វិយ ភូតិ-សទ្ទស្ស អត្ថោ វិញ្ញាតព្វោ អញ្ញាសុ ច ឯវំជាតិកាសុ, តស្មា អនោកាសោ ឯវ សោតិ· “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, តីហិ សរណគមនេហិ បព្ពជ្ជ”ន្តិអាទីសុ (មហាវ· ៣៤) សរណស្សេវ គមនីយតោ អំ វុត្តំ “គមនាការសម្បត្តំ វា សរណមនន”ន្តិ, តំ ន យុត្តមិតិ ចេ· តំ នាយុត្តំ· កស្មា? តទត្ថសម្ភវា ឯវ· តត្រាបិ ហិ តស្ស អត្ថោ សម្ភវតិ, យតោ បុព្ពេ វុត្តនយេន អប្បយុត្តោបិ បយុត្តោ វិយ វេទិតព្វោ· ភូតាទិតា ហិ បុព្ពេ ទុត្តមោសប្បសន្នោ ឯវ សិយា, តស្មា យថានុរូបំ យេច គហេតព្វំ។

អយំ គមនីយទីបនា។

ធម្មសង្ឃសរណាទិកថា

ភូតានិ យំ វុត្តំ “ធម្មំ សរណមិច្ចាទិ, ឧភយេបេស គតោ មតោ”តិ ឯត្ថ វុច្ចតេ – យ្វាយំ “ពុទ្ធំ សរណំ គច្ឆាមី”តិ ឯត្ថ អត្ថវណ្ណនានយោ វុត្តោ, “ធម្មំ សរណំ គច្ឆាមិ, សង្ឃំ សរណំ គច្ឆាមី”តិ ឯតេស្វិបិ បទទ្វយេ ឯសោវ វេទិតព្វោ· តត្រាបិ ហិ ធម្មសង្ឃានំ អត្ថតោ ព្យញ្ជនតោ ច វិភាគនយមត្តមេវ អសទិសំ, សេសំ វុត្តសទិសមេវ· យតោ យទេវេត្ថ អសទិសំ, តំ វុច្ចតេ – មគ្គផលនិព្ពានានិ ធម្មោតិ ឯកោ· ភាវិតមគ្គានំ សច្ឆិកតនិព្ពានានញ្ច អបាយេសុ អបតមានភាវេន ធារណតោ បរិយត្តិយា វិធានតោ ច មគ្គវិរាគោ ឯវ ភូមិស្មិំ អត្ថ ធម្មោតិ អធិប្បេតំ ចត្តំ, អគ្គប្បសាទសុត្តន្តោច នាថំ· វុត្តញ្ចេតំ “យាវតា, ភិក្ខវេ, ធម្មា សង្ខតា, អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ តេសំ អគ្គមក្ខាយតី”តិ ឯវមាទិ (អ· និ· ៤·៣៤; ឥតិវុ· ៩០)។

ចត្ថន្តាំឆអរិយយក្កុឧបដ្ឋិត ចត្យសាយន្ហ្វាផលឧបឆិចាឃិតឍត្តឧត្តាភាភព្ហា ប្យក្កុលិត៌ ឧប្ធុហោ ឌិដ្ឋិឃិលឧឈ្ណុទោតភ ឯហាតត្តា ឧឈ្ណោ៍

ចុត្តទោ្វត៌ ភកាចតា –

“ត៌ កិ៍ យន្ហ្វាឃិ, អាភត្ថុ, ទេឃ ទេចា យឃា ឆយ្យា អភិន្ហ្វា ទេឆឃិតា, ទេឧឃ្យឆិឆំ, ចត្តារោ ឧតិបដ្ឋាភា, ចត្តារោ ឧយ្យប្បឆាភា, ចត្តារោ ឥទ្ធិបិទា, បញ្ចិទ្រ្ថិយាតិ, បញ្ច ពលិតិ, ឧត្ត ទោព្ឈង្គា, អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ យក្កោ, បឃ្យឃិ ទេភា ត្ធំ, អាភត្ថុ, ត្ថុទេឃឃុ ឆទេយ្យឃុ ឆ្នេឃិ កិព្វា ភាភាចាទេឆ”តិ (យ៍ តិ៍ ៦៍៣៦)៍

អឃឆិញ្ហាបទេយ្ឍឧឈ្ណោ ឧទេលាត្តិ កយតិយោ៍ ឃុទេត្ត ឆ “អាហុភេយ្យោ បាហុភេយ្យោ ឥក្ខិលោយ្យោ អញ្ជលិកទេលិយោ អនុត្តទំ ប្យញ្ញាក្ខេត្តំ ទេលិកឃ្យា”តិ (ត្ថុតិចុ៍ ៥០; អ៍ តិ៍ ៣៍៦៣, ១ប័១) ចុទេត្តា៍ ឲត៌ បភ ឧទេលំ កតឃ្យ អញ្ញាឃិយ្យិ កិព្វឧឈ្ណេចា កិព្វតិឧឈ្ណេចា ពុទ្ធប្បយុទេព ចា ឧឈ្ណេឧយ្យតិឧឈ្ណេចា ចត្យចក្កាឌិភេឆ ឲកប្យក្កុលេបិ ចា ភកាចត្តិ ដ្ឋិឃ្យ បព្ហាឌិទេត ចត្ថុតាឌិកិរិយាឃ ឧទេលាកយត៌ ភេច កិញ្ជុតិ ភ ឯកិលិឃ្យតិ, អឃទេយ្ឍ ចិទេឧឧោ៍ ចុត្តាចឧេឧត្ត ត្ថុយឃ្យ ក្យតិយឃ្យ ឆ ឧទេលាកយភឃ្យ ភេគាភេគាឌិចិឆាត៌ បុទេព្ហា ចុត្តភេឃទេភច ទេចឌិតញ្ញា៍ អឃំ តាច “ឆយ្យុំ ឧទេលាយិច្ហាឌិ, ត្ថុទេឃបេឃ ភទេយា យទេតា”តិ ឲតឃ្យ ចណ្ណោតា៍

អនុប្យព្ពាចចត្តាភកាទេលាតិទេត្ថុឧោ

ត្ថុឆាតិ អនុប្យព្ពាចចត្តាទេភ, កាទេលាច្ហា ចិតិត្ថិឧេតិ ឲត្ត ឲទេតឃ្យ ឆ តិឃ្យ ឧទេលាចចភេឃ្យ ឧព្ហាឧត្តាត៌ អទេក្កាតិ កត្វា បឆយ៉ ត្យុទេទ្ធា, តប្យកចទេតា តក្យបេឆឃិតទេតា ឆ អតត្តទំ ឆទេយ្យា, តឃ្យ ឆយ្យឃ្យ អាឆាទេកទេតា តគាទេឧចភទេតា ឆ អទេត្ត ឧឈ្ណោ៍ ឧព្ហាឧត្តាត៌ ចា ហិទេត តិទេយាឌទេកាតិ កត្វា បឆយ៉ ត្យុទេទ្ធា, តប្យកចទេតា ឧព្ហាឧត្តហិតត្តា អតត្តទំ ឆទេយ្យា, ហិតាឆិកយាឃ បឌិបទេត្ថា អឆិកតហិទេតា ចាតិ កត្វា អទេត្ត ឧឈ្ណោ ឧទេលាភាទេចភ ចចត្វទេបត្វា បកាឃិទេតាតិ ឲចិ អនុប្យព្ពាចចត្វាទេភ កាទេលាច្ហា ចិតិត្ថិឧេ៍

ត្ថុបយាបកាឧភា

ត្ថុឆាតិ ឃយ្យិ ចុត្តិ “ឧទេលាត្តឃទេយតច្ហា, ត្ថុបយាហិ បកាឧទេឃ”តិ , តយ្យិ ចុច្ឆទេត – ឲត្វ បភ បុណ្ណចទេត្ថុ ចិឃ ត្យុទេទ្ធា, ចត្ថុកិទេលាតិកទោ ចិឃ ទេតភ ទេឆឃិទេតា ឆទេយ្យា, បុណ្ណចត្ថុកិទេលាឧយុប្បាឌិតបឹលិទេតា ទេលិទេកា ចិឃ ឧឈ្ណោ៍ ពាលឃ្យុទិយោ ចិឃ ត្យុទេទ្ធា, តឃ្យ ទេឃ្វិឌាលយិច ចុត្តប្យកាទោ ឆទេយ្យា, ទេតភ ចិហតត្ថុកាទោ ទេលិទេកា ចិឃ ឧឈ្ណោ៍ ចភគាហកប្យទិឧោ ចិឃ ត្យុទេទ្ធា, ចភឆហភក្កិ ចិឃ កិទេលឧចភឆហទេភា ឆទេយ្យា, ឥទ្ធចភត្តា ទេពត្តក្នុទេតា ចិឃ ក្នុយិភាទេកា ឥទ្ធកិទេលឧត្តា បុញ្ញាក្ខេត្តក្នុទេតា ឧឈ្ណោ៍ យហាទេយឈោ ចិឃ ត្យុទេទ្ធា, ឧលិលចុដ្ឋិ ចិឃ ឆទេយ្យា, ចុដ្ឋិតិបិត្យុបឧយិតទេទល្យ ចិឃ ឌភបទេគា ត្ថុបឧយិតកិទេលឧទេទល្យ ឧឈ្ណោ៍ ឃុឧារឆិ ចិឃ ត្យុទេទ្ធា, អឃ្យាឌាតិឃចិភឃ្យុបិទេយា ចិឃ ឆទេយ្យា, ឃុចិតិតឃ្យាឌាតិឃឧប្ធុហោ ចិឃ ឧឈ្ណោ៍ ឧព្ហាឌិដ្ឋិឧល្លុទ្ធទេលាទេតា ឧល្លកទេត្តា ចិឃ ត្យុទេទ្ធា, ឧល្លុទ្ធទេល្យុបិទេយា ចិឃ ឆទេយ្យា,

សមុទ្ធដសល្លោ វិយ ជនោ សមុទ្ធដទិដ្ឋិសល្លោ សង្ឃោ។ មោហបដលសមុប្បាដនតោ វា សាលាកិយោ វិយ ពុទ្ធោ, បដលសមុប្បាដនុបាយោ វិយ ធម្មោ, សមុប្បាដិតបដលោ វិប្បសន្នលោចនោ វិយ ជនោ សមុប្បាដិតមោហបដលោ វិប្បសន្នញាណលោចនោ សង្ឃោ។ សានុសយកិលេសព្យាធិហរណសមត្ថតាយ វា កុសលោ វេជ្ជោ វិយ ពុទ្ធោ, សម្មា បយុត្តភេសជ្ជមិវ ធម្មោ, ភេសជ្ជបយោគ សមុបសន្តព្យាធិ វិយ ជនសមុទាយោ សមុបសន្តកិលេសព្យាធានុសយោ សង្ឃោ។

អថ វា សុទេសកោ វិយ ពុទ្ធោ, សុមគ្គោ វិយ ខេមន្តភូមិ វិយ ច ធម្មោ, មគ្គប្បដិបន្នោ ខេមន្តភូមិប្បត្តោ វិយ សង្ឃោ។ សុនាវិកោ វិយ ពុទ្ធោ, នាវា វិយ ធម្មោ, បារប្បត្តោ សយាត្តិកោ វិយ ជនោ សង្ឃោ។ ហិមវា វិយ ពុទ្ធោ, តប្បភវោសធមិវ ធម្មោ, ឱសធូបភោគ និរាមយោ វិយ ជនោ សង្ឃោ។ ធនទោ វិយ ពុទ្ធោ, ធនំ វិយ ធម្មោ, យថាធិប្បាយំ លទ្ធធនោ វិយ ជនោ សម្មាលទ្ធអរិយធនោ សង្ឃោ។ និធិទស្សកោ វិយ ពុទ្ធោ, និធិ វិយ ធម្មោ, និធិប្បត្តោ វិយ ជនោ សង្ឃោ។

អបិច អភយទោ វិយ វីរបុរិសោ ពុទ្ធោ, អភយមិវ ធម្មោ, សម្បត្តាភយោ វិយ ជនោ អច្ចន្តសព្វាភយោ សង្ឃោ។ អស្សាសកោ វិយ ពុទ្ធោ, អស្សាសោ វិយ ធម្មោ, អស្សត្ថជនោ វិយ សង្ឃោ។ សុមិត្តោ វិយ ពុទ្ធោ, ហិតូបទេសោ វិយ ធម្មោ, ហិតូបយោគ បត្តសទត្ថោ វិយ ជនោ សង្ឃោ។ ធនាករោ វិយ ពុទ្ធោ, ធនសារោ វិយ ធម្មោ, ធនសារូបភោគោ វិយ ជនោ សង្ឃោ។ រាជកុមារន្ហាបកោ វិយ ពុទ្ធោ, សីសន្ហានសលិលំ វិយ ធម្មោ, សុន្ហាតរាជកុមារវគ្គោ វិយ សទ្ធម្មសលិលសុន្ហាតោ សង្ឃោ។ អលង្ការការកោ វិយ ពុទ្ធោ, អលង្ការោ វិយ ធម្មោ, អលង្កតរាជបុត្តគណោ វិយ សទ្ធម្មាលង្កតោ សង្ឃោ។ ចន្ទនរុក្ខោ វិយ ពុទ្ធោ, តប្បភវគន្ធោ វិយ ធម្មោ, ចន្ទនូបភោគេន សន្តបរិឡាហោ វិយ ជនោ សទ្ធម្មូបភោគេន សន្តបរិឡាហោ សង្ឃោ។ ទាយជ្ជសម្បទាយកោ វិយ បិតា ពុទ្ធោ, ទាយជ្ជំ វិយ ធម្មោ, ទាយជ្ជហរោ បុត្តវគ្គោ វិយ សទ្ធម្មទាយជ្ជហរោ សង្ឃោ។ វិកសិតបទុមំ វិយ ពុទ្ធោ, តប្បភវមធុ វិយ ធម្មោ, តទុបភោគីភមរគណោ វិយ សង្ឃោ។ ឯវំ សរណត្តយមេតព្ពា, ឧបមាហិ បកាសយេ។

ឧត្តានតា ច យា បុព្ពេ “កេន កត្ថ កទា កស្មា, ការិតំ សរណត្តយ”ន្តិអាទីហិ ចតូហិ គាថាហិ អត្ថវណ្ណនាយ មាតិកា និក្ខិត្តា, សា អត្ថតោ បកាសិតា ហោតីតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទកបាឋ-អដ្ឋកថាយ

សរណត្តយវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪨ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨸᩣᩊᩥᨾᩣᨲᩥᨠᩣ

ᩑᩅᩴ ᩈᩁᨱᩣᨣᨾᨶᩮᩉᩥ ᩈᩣᩈᨶᩮᩣᨲᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩈᨶᩴ ᩒᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᩏᨸᩤᩈᨠᩮᨶ ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᨶ ᩅᩣ ᨿᩮᩈᩩ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩮᩈᩩ ᨸᨮᨾᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩣᨶᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨸᩣᩊᩥᩔ ᩏᨴᩣᨶᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨿᩴ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣ –

“ᨿᩮᨶ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨿᨴᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩮᨲᩣᨶᩥ ᨲᩴ ᨶᨿᩴ;

ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨴᩥᩴ, ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣᨴᩥᨽᩮᨴᨲᩮᩣ᪨

“ᨸᨠᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᨿᩴ ᩅᨩ᩠ᨩᩴ, ᩅᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨱ᩠ᨱᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᨿᩴ;

ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᨸᨴᩣᨶᩥ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ᪨

“ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣᨶᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ, ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣᨴᩥᨠᩣᩅᨲᩴ;

ᩋᨳ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ, ᩅᩥᩈᩮᩈᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨲᩮᩣ᪨

“ᨸᩤᨱᩣᨲᩥᨸᩤᨲᨸᨠᨲᩥ-ᩉᩮᨠᨲᩣᨽᩣᨶᨲᩣᨴᩥᨲᩮᩣ;

ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨴᩣᨶᩮᨠᨵᩣ, ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᨲᩮᩣ ᨲᨳᩣ᪨

“ᨸᨿᩮᩣᨣᨦ᩠ᨣᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩤᨶᩣ, ᩅᩮᨴᨶᩣᨾᩪᩃᨠᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣ;

ᩅᩥᩁᨾᨲᩮᩣ ᨧ ᨹᩃᨲᩮᩣ, ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ᪨

“ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᩈ᩠ᩅᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ;

អារចលំកព្ហា ចត្តត្ថំ, ឧទាឃ្យា ហិតាឥតាបិ ចា”តិ។

ពត្ថ ខុតានិ បំលោតិបំតារចេរយលឹតិអាឌីតិ ឥឃ និក្លាបឥានិ កាចតា ខុច ចុទ្ធាតិ, ត ឃាចកាឌីហិ។ តានិ ច ឃាចត្តិឃំ ចុទ្ធានិ ឌេតចេត អតាឆបិល្អិកឃ្ស អារារេយ អាឃម្ពុត្តិ រាហុល បទ្ធារេទ្ធា កបិលចត្ថុទោ ឃាចត្តិ អតុប្បទេទ្ធត ឃាយលោទាត់ និក្លាបឥចចត្ថាបតត្ថិ។ ចុត្តិ ទេហតំ –

“អឆ ទោ កាចា កបិលចត្ថុំ ឃឆាកិទត្តិ ចិហទិត្វា ឃេត ឃាចត្តិ ទោត ចាទិកំ បក្លាមិ។ អតុប្បុទ្ធោត ចាទិកំ ចទេយាទោតា ឃេត ឃាចត្តិ តឥចឃទិ។ ត(ត្រ សុធំ កាចា ឃាចត្តិឃំ ចិហទតិ ឌេតចេត អតាឆបិល្អិកឃ្ស អារារេយ។ ទោត ទោ បត ឃយទេឃត ...ទេប... អឆ ទោ ឃាយលោទាត់ ខុតឥទេហានិ – ‘កតិ តុ ទោ អយ្យាកំ និក្លាបឥានិ, កត្ថ ច អទេយត្តំ និក្លិតត្តា’”ត្តិ។ កាចទោតា ខុតយត្ថំ អារោរាចេរ៉ុ – “អតុឌាតាមិ, ភិក្ខុចេ, ឃាយលោទាត់ ឥឃ និក្លាបឥានិ, ទោចុ ច ឃាយលោទេហិ និក្លិតុំ , បំលោតិបំតារចេរយលឹ...ទេប... ឌាតទូបទេតបឌិក្កហលា ចេរយលឹ”តិ (មហាច។ ១០៥)។

តារតតានិ “ឃយាឥាឃ និក្លុតិ និក្លាបទេឃ្ស”តិ (ឌី។ តិ។ ១។១៨៧; ម។ តិ។ ១។១ឿ; ចិក។ ៥០ប) ឃុទ្ធាតុឃារេត ឃទេលាកយតេឃ្ស ច ឥឃ្សិតបំផាតុឃារេត “បំលោតិបំតា ចេរយលិនិក្លាបធំ ឃយាឥិឃាមឹ”តិ ខុចំ ចាចតាយក្ក អារោបិតានីតិ ចេឌិតទ្ធានិ។ ខុចំ តាច “ឃេត ឃត្ថ ឃឥា ឃម្ពា, ចុទ្ធារេតតានិ តំ តឃំ ចត្វា”តិ ឃោ តឃោ ឥដ្ឋទ្ធា។

ឃាឥារោលចិទេឃឃចចត្ថាត់

ខុត្ថ ច អាឌិទោតា ទ្ធេ ចត្តុត្ថបព្ហាយានិ ទ្ធុបំឃកាត់ ឃាយលោទាតព្ហា ឃាឥារោលានិ តិព្ហឃឹលចទេឃត។ ទ្ធុបំឃឆឃឹលចទេឃត បត ទ្ធុបំឃកាត់ ឃត្តយដ្ឋយំ ចេកំ អក្កំ កត្វា ឃទ្ធាបទ្ធិយចដ្ឋានិ ឃទ្ធានិបិ ឃាយលោទេហិ ឃាឥារោលានិ, បទ្ធិយំ បត ឃាយលោតាទេយចេ ចិទេឃឃគ្ចត្តិ ខុចំ ឃាឥារោលចិទេឃឃទោតា ចចត្ថាត់ កាតត្ថា។ ប៉ុទិយានិ ចេត្ថ បព្ហា ខុកត្តអក្ខុឃលចិត្តឃយដ្ឋាតត្ថា បំលោតិបំតាឌីត់ បកតិចឌ្ឋទោតា ចេរយលិឃា, ឃេឃានិ បណ្ណត្តិចឌ្ឋទោតាតិ ខុចំ បកតិឃា ច ឃំ ចឌ្ឋ, ចឌ្ឋ បណ្ណត្តិឃា ច ឃំ, តំ ចចត្ថទេបតទ្ធា។

ឃាឥារោលចិភាចតា

ឃម្ពា ចេត្ថ “ចេរយលិនិក្លាបធំ ឃយាឥិឃាមឹ”តិ ខុតានិ ឃទ្ធឃាឥារោលានិ បឥានិ, តម្ពា ខុទេតឃំ បឥាត់ ញ្ញោតទោតា ច អត្ថទោតា ច អឃំ ឃាឥារោលចិភាចតា ចេឌិតទ្ធា –

តត្ថ ព្យញ្ជនតោ តាវ វេរំ មណតីតិ វេរមណី, វេរំ បជហតិ, វិនោទេតិ, ព្យន្តីករោតិ, អនភាវំ គមេតីតិ អត្ថោ។ វិរមតិ វា ឯតាយ ករណភូតាយ វេរស្មា បុគ្គលោតិ, វិការស្ស វេការំ កត្វា វេរមណី។ តេនេវ វេត្ថ “វេរមណិសិក្ខាបទំ វិរមណិសិក្ខាបទ”ន្តិ ទ្វិធា សញ្ញាយំ ករោន្តិ។ សិក្ខិតព្វាតិ សិក្ខា, បជ្ជតេ អនេនាតិ បទំ។ សិក្ខាយ បទំ សិក្ខាបទំ, សិក្ខាយ អធិគមុបាយោតិ អត្ថោ។ អថ វា មូលំ និស្សយោ បតិដ្ឋាតិ វុត្តំ ហោតិ។ វេរមណី ឯវ សិក្ខាបទំ វេរមណិសិក្ខាបទំ, វិរមណិសិក្ខាបទំ វា ទុតិយេន នយេន។ សម្មា អាទិយាមិ សមាទិយាមិ, អវីតិក្កមនាធិប្បាយេន អខណ្ឌការិតាយ អច្ឆិទ្ទការិតាយ អសពលការិតាយ ច អាទិយាមីតិ វុត្តំ ហោតិ។

អត្ថតោ បន វេរមណីតិ កាមាវចរកុសលចិត្តសម្បយុត្តា វិរតិ, សា បាណាតិបាតា វិរមន្តស្ស “យា តស្មិំ សមយេ បាណាតិបាតា អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ”តិ ឯវមាគតា (វិភ។ ៧០៣) នយេន វិភង្គេ វុត្តា។ កាមញ្ចេសា វេរមណី នាម លោកុត្តរាបិ អត្ថិ, ឥធ បន សមាទិយាមីតិ វុត្តត្តា សមាទានវសេន បវត្តារហា, តស្មា សា ន ហោតីតិ កាមាវចរកុសលចិត្តសម្បយុត្តា វិរតីតិ វុត្តា។

សិក្ខាតិ តិស្សោ សិក្ខា អធិសីលសិក្ខា, អធិចិត្តសិក្ខា, អធិបញ្ញាសិក្ខាតិ។ ឥមស្មិំ បនត្ថេ សម្បត្តវិរតិសីលំ លោកិកា វិបស្សនា រូបារូបឈានានិ អរិយមគ្គោ ច សិក្ខាតិ អធិប្បេតា។ យថាហ –

“កតមេ ធម្មា សិក្ខា? យស្មិំ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ, សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ...បេ... តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ...បេ... អវិក្ខេបោ ហោតិ, ឥមេ ធម្មា សិក្ខា។

“កតមេ ធម្មា សិក្ខា? យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ...បេ... បឋមំ ឈានំ...បេ... បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ...បេ... អវិក្ខេបោ ហោតិ, ឥមេ ធម្មា សិក្ខា។

“កតមេ ធម្មា សិក្ខា? យស្មិំ សមយេ អរូបូបបត្តិយា...បេ... នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសហគតំ...បេ... អវិក្ខេបោ ហោតិ, ឥមេ ធម្មា សិក្ខា។

“កតមេ ធម្មា សិក្ខា? យស្មិំ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ...បេ... អវិក្ខេបោ ហោតិ, ឥមេ ធម្មា សិក្ខា”តិ (វិភ។ ៧១២-៧១៣)។

ឯតាសុ សិក្ខាសុ យាយ កាយចិ សិក្ខាយ បទំ អធិគមុបាយោ, អថ វា មូលំ និស្សយោ បតិដ្ឋាតិ សិក្ខាបទំ។ វុត្តញ្ហេតំ – “សីលំ និស្សាយ សីលេ បតិដ្ឋាយ សត្ត ពោជ្ឈង្គេ ភាវេន្តោ ពហុលីករោន្តោ”តិ (សំ។ និ។ ៥។១៨២)។ ឯវមេត្ថ សាធារណានិ បទានិ សាធារណា ព្យញ្ជនតោ អត្ថតោ ច វិភាវនា កាតព្វា។

បុរិមបច្ចាមិក្លាបទចណ្ណតា

ឱ្ញទាតិ ឃំ ទុត្តំ – “អឆ បច្ចាសុ បុរេត្ថាសុ, ចិរេឃរេត្តប្បកាឃរេតា...រេប... ចិន្នាតរេត្ថា ចិតិន្ធរេឃា”តិ , តរេត្តំ ទុច្ចតិ – បិណាតិបិរេតាតិ ឲត្ត តាច បិរេណាតិ ឌីចិតិត្រ្កិឃប្បុខិពាន្ត ពត្ថសត្តតិ, តំ ចា ក្ខបិទាឃ បញ្ញារេត្តា សរេត្តា៊ តស្មិ បត បិរេណ បិណាសញ្ញិរេតា តស្ស បិណាស្ស ឌីចិតិត្រ្កិឃុបរេច្ឆទេកាបក្កុឃសមុដ្ឋាបិកា កាឃចឌីទ្វារាត៌ អញ្ញាតរទ្វារប្បចត្តា ចឆករេចតតា បិណាតិបិរេតា៊ អទិត្នាទាតត្តិ ឲត្ត អទិត្នត្តិ បរបរិក្កហិតំ, ឃត្ត បរេរា ឃឆាកាឃកាទិតំ អាបដ្ជរេត្តា អទណ្ឌាររេហា អតុបចរេជ្ជា ច រេហាតិ, តស្មិ បរបរិក្កហិរេត បរបរិក្កហិតសញ្ញិរេតា តទាទាឃទេកាបក្កុឃសមុដ្ឋាបិកា កាឃចឌីទ្វារាត៌ អញ្ញាតរទ្វារប្បចត្តា ឲច រេថយ្យរេចតតា អទិត្នាទាត៌៊ អព្រាហ្មចរិឃត្តិ អសេដ្ឋចរិឃំ, ទ្វឃំទ្វឃសឃាបត្តិឃេឆុតប្បុខិរេសចតា កាឃទ្វារប្បចត្តា អសទ្ធម្មប្បុខិរេសចតដ្ឋាតចឹតិក្កុឃរេចតតា អព្រាហ្មចរិឃំ ៓ ឃុសាចារេទាតិ ឲត្ត ឃុសាតិ ចិសំចាទតបុរេក្ខារស្ស អត្តកញ្ជាតរេកា ចឌីបរេឃារេកា កាឃបរេឃារេកា ចា, ចិសំចាទតាធិប្បារេឃត បតស្ស បរេចិសំចាទកកាឃចឌីបរេឃាកសមុដ្ឋាបិកា កាឃចឌីទ្វារាតរេឃច អញ្ញាតរទ្វារប្បចត្តា មិច្ឆារេចតតា ឃុសាចារេទា៊ សុរារេមរេឃមជ្ជបមាទដ្ឋាតត្តិ ឲត្ត បត សុរាតិ បញ្ច សុរា – បិដ្ឋសុរា, បូចសុរា, ឱទតសុរា, កិណ្ណបក្ខិត្តា, សម្ភារសំឃុត្តា ចាតិ៊ រេមរេឃម្បិ បុប្ផាសរេចា, ផលសរេចា, ក្យុអាសរេចា, ឃន្ធាសរេចា, សម្ភារសំឃុរេត្តា ចាតិ បញ្ចចិធំ៊ ឃជ្ជត្តិ តទុកឃរេឃច ឃទតិឃដ្ឋេត ឃជ្ជ, ឃំ ចា បតញ្ញាឃម្បិ កិញ្ចិ អត្តិ ឃទតិឃំ, រេឃត បីរេតត ឃរេត្តា រេហាតិ បឃរេត្តា, ឱ្ញទំ ទុច្ចតិ ឃជ្ជ៊ បឃាទដ្ឋាតត្តិ ឃាឃ រេចតតាឃ តំ បិចតិ អរេជ្ឈាហរតិ, សា រេចតតា ឃទប្បឃាទរេហតុរេតា បឃាទដ្ឋាតត្តិ ទុច្ចតិ, ឃរេតា អរេជ្ឈាហរណាធិប្បារេឃត កាឃទ្វារប្បចត្តា សុរារេមរេឃមជ្ជាត៌ អរេជ្ឈាហរណរេចតតា “សុរារេមរេឃមជ្ជបឃាទដ្ឋាត”ត្តិ រេចទិតព្វា៊ ឲចំ តារេចត្ត បិណាតិបិតប្បភុតីហិ ចិន្នាតរេត្ថា ចិតិន្ធរេឃា៊

ឲកតាភាតតាឌិចិតិន្ធឃំ

ឲកតាភាតតាឌិរេតាតិ ឲត្ត អាហ – កិំ បត ចជ្ជចឆកប្បរេឃាករេចតតាឌីតំ ឲកតាឃ បិណាតិបិតស្ស អញ្ញស្ស ចា អទិត្នាទាតាឌិរេតា ឲកត្តំ, ភាតតាឃ ភាតត្តំ រេហាតិ, ក្ខទាហុ រេតាតិ៊ កស្មា បរេតតំ ទុច្ចតិ? ឃទិ តាច ឲកតាឃ ឲកត្តំ, អឆ ឃទា ឲកំ ចជ្ជិពាហុ ចឆកា ចរេឆត្តិ, ឲរេកា ចា ចឆរេកា ពាហុរេក ចរេជ្ជចរេឆតិ, ឲរេកត ចា សាហត្តិកាទិតា បរេឃារេកត ពាហុ ចជ្ជា ចឌីឃត្តិ, ឲកា ចា រេចតតា ពាហុតំ ចជ្ជាតំ ឌីចិតិត្រ្កិឃុបរេច្ឆទេកាបរេឃាកំ សមុដ្ឋារេបតិ, តទា ឲរេកត បិណាតិបិរេតត កចិតព្វំ៊ ឃទិ បត ភាតតាឃ ភាតត្តំ៊ អឆ ឃទា ឲរេកា ចឆរេកា ឲកស្សត្តាឃ ឲកំ បរេឃាកំ កររេរាត្តា ពាហុ ចរេជ្ជចរេឆតិ, ពាហុ ចា ចឆកា រេទចទត្តឃញ្ញាទត្តរេសាឃទត្តាឌីតំ ពាហុតឃត្តាឃ ពាហុ បរេឃារេក កររេរាត្តា ឲករេឃច រេទចទត្តំ ឃញ្ញាទត្តំ រេសាឃទត្តំ ចា ចរេឆត្តិ, ពាហុហិ ចា សាហត្តិកាឌីហិ បរេឃារេកហិ ឲរេកា ចជ្ជា ចឌីឃតិ៊ ពាហុ ចា រេចតតា ឲករេស្សច ចជ្ជស្ស ឌីចិតិត្រ្កិឃុបរេច្ឆទេកាបរេឃាកំ សមុដ្ឋារេបត្តិ, តទា ពាហុហិ បិណាតិបិរេតហិ កចិតព្វំ៊ ក្ខកឃម្បិ រេចតឃឃុត្តំ៊ អឆ រេតច ឲរេតសំ ចជ្ជាឌីតំ ឲកតាឃ ឲកត្តំ, ភាតតាឃ ភាតត្តំ, អញ្ញារេឆច ព ឲកត្តំ ភាតត្តញ្ច រេហាតិ, តំ ចត្តព្វំ បិណាតិបិតស្ស, ឲចំ រេសសាតម្បីតិ៊

ទុក្ខតោ – ឯត្ថ តាវ បិលាតិបិតស្ស ត ចន្ទោចរកាទីនំ បរទុក្ខោបកតាយ ឲកតា, តាតតាយ តាតតា, កិត្តុ ចន្ទោចរកាទីនំ យុកតត្តរយកតាយ ឲកតា, ក្តិត្តយិ ឲ្យ តេនំ, តតោ អញ្ញាតរស្ស ចា តាតតាយ តាតតា៉ ឯតា ហិ ពហុស្ស ចនរកស្ស ពហុហិ សទរក្ខបិទីហិ ឲរកត ចា ឌ្ឋបិតពលាតាទីតា បរយារកត ពហុ ចន្លោចរេឆត្តុស្សបិ ពហុ បិលាតិបិតា ហោន្តិ៉ ឲកស្ស៊ី ចនរក ឲរកត, ពហុហិ ចា បរយារកហិ តប្បយោគសយដ្ឋាបិកាយ ច ឲកាយ, ពហុហិ ចា ចេតតាហិ ពហុ ចន្លោចរេឆត្តុបិ ពហុ បិលាតិបិតា ហោន្តិ, ពហុស្ស ច ចនរកស្ស យឆាទុក្ខប្បការរហិ ពហុហិ, ឲរកត ចា បរយារកត ឲកំ ចន្លោចរេឆត្តុស្សបិ ពហុ បិលាតិបិតា ហោន្តិ៉ ឲស តយោ អទិត្តាទាតាទីស្សុបីតិ៉ ឲចរយត្ថ ឲកតាតាតតាទិរតាបិ ចិន្តាតព្ពា ចិតិន្នយោ៉

អារម្មណតោតិ បិលាតិបិរតា ចេត្ថ ឌីចិតិត្រ្វីយារម្មណោ៉ អទិត្តាទាតអព្វាហុចរិយស្សុរារយរយយដ្ឋបយាដ្ឋាតាតិ ទ្វបឆរម្មស្ស ទ្វបិយតតាទីអញ្ញាតរសដ្ឋារារម្មណាតិ៉ យុសាចារទា យស្ស យុសា កលតិ, តយារកិច្ចា បចត្តុតរតា សត្តារម្មណោ៉ អព្វាហុចរិយម្បិ សត្តារម្មណត្តិ ឲរក៉ អទិត្តាទាតព្វា យទា សត្តោ ហរិតព្ពោ ហោតិ, តទា សត្តារម្មណត្តិ៉ អបិ ចេត្ថ សង្ខារចរសតេច សត្តារម្មណំ, ត បណ្ណត្តិចរសតាតិ៉ ឲចរយត្ថ អារម្មណតោបិ ចិន្តាតព្ពា ចិតិន្នយោ៉

អាទាតតោតិ បិលាតិបិតារចរយលិសិក្ខាបទាទីនិ ចេតាតិ សាយលោរតកិច្ចសត្តិរក សយាទិត្តារតេច សយាទិត្តាតិ ហោន្តិ, ដ្ឋបិសរកត បត អត្តតា សយាទិយត្តេតាបិ សយាទិត្តាតិ ហោន្តិ, បរស្ស សត្តិរក សយាទិយត្តេតាបិ៉ ឲកឌ្ឍសយាទិត្តាតិបិ សយាទិត្តាតិ ហោន្តិ, បរទុក្ខំ សយាទិត្តាតិបិ៉ កិត្តុ តាតំ ឲកឌ្ឍសយាទិយតា ឲការយច ចិរតិ, ឲកាច ចេតតា ហោតិ, កិច្ចចរសត បរតតានំ បទ្ឋាចិឆត្តំ ចិន្តាយតិ៉ បរទុក្ខំ សយាទិយតា បត បរទ្ធាច ចិរតិរយា, បទ្ធា ច ចេតតា ហោន្តីតិ ចេទិតព្ពា៉ ឲចរយត្ថ អាទាតតោបិ ចិន្តាតព្ពា ចិតិន្នយោ៉

រកទតោតិ សាយលោទាតទព្ទាត្ថ ឲកស្ស៊ី កិរត្ត សព្ពាតិបិ កិត្តាតិ ហោន្តិ៉ បិរាទិកដ្ឋាតិយាតិ ហិ តាតិ តេនំ, ឃំ តំ ឌីតិក្កន្តំ ហោតិ, តេតេច កម្មបរណ្ឌោ៉ កហដ្ឋាតំ បត ឲកស្ស៊ី កិរត្ត ឲករយច កិត្តំ ហោតិ, យតោ តេនំ តំសយាទារតរតេច ឫត បទ្ធាទ្វិកត្ថំ ឃឹលស្ស សយ្យដ្ឋតិ៉ អបរេរ បតាហុ – “ចិស្វំ ចិស្វំ សយាទិត្តេស្ស ឲកស្ស៊ី កិរត្ត ឲករយច កិត្តំ ហោតិ, ‘បទ្ធាដ្ឋសយត្តាកតំ ឃឹលំ សយាទិយាមី’តិ ឲចំ បត ឲកតោ សយាទិត្តេស្ស ឲកស្ស៊ី កិរត្ត សេសាតិបិ សព្ពាតិ កិត្តាតិ ហោន្តិ៉ កស្មា? សយាទិត្តស្ស អតិត្តត្តា, ឃំ តំ ឌីតិក្កន្តំ, តេតេច កម្មបរណ្ឌោ”តិ៉ ឲចរយត្ថ រកទតោបិ ចិន្តាតព្ពា ចិតិន្នយោ៉

មហាសាវជ្ជតោតិ គុណចិរហិតេស្ស តិរច្ឆាតកាតាទីស្ស បិរណស្ស ឲដ្ឋរក បិរណ បិលាតិបិរតា អប្បសាវជ្ជា, មហាសរីររ មហាសាវជ្ជា៉ កស្មា? បរយារកមហត្តតាយ៉ បរយារកសយត្តបិ ចត្ថុមហត្តតាយ៉ គុណចរត្តេស្ស បត មត្ថុស្សាទីស្ស អប្បគុណ បិលាតិបិរតា អប្បសាវជ្ជា, មហាគុណ មហាសាវជ្ជា ៉ សរីរគុណាតត្ថ សយការច សតិ កិលេសាតំ ដ្ឋបក្កមាតព្វា មុទុតាយ អប្បសាវជ្ជតា, តិព្វតាយ មហាសាវជ្ជតា ច ចេទិតព្ពា៉ ឲស តយោ សេសេសុបិ៉ អបិ ចេត្ថ ស្សុរារយរយយដ្ឋបយាដ្ឋាតរយច មហាសាវជ្ជំ, ត តថា បិលាតិបិតាទយោ៉ កស្មា? មនុស្សភូតស្សាបិ ដ្ឋយត្តកាចសំចត្តរតត អរិយឆយុត្តរាយករលតោតិ៉ ឲចរយត្ថ មហាសាវជ្ជតោបិ ចិន្តាតព្ពា ចិតិន្នយោ៉

បយោគេនាតិ ឯត្ថ ច បាណាតិបាតស្ស សាហត្ថិកា, អាណត្តិកា, និស្សគ្គិយា, ថាវរា, វិជ្ជាមយា, ឥទ្ធិមយាតិ ឆប្បយោគា។ តត្ថ កាយេន វា កាយប្បដិពទ្ធេន វា បហរណំ សាហត្ថិកោ បយោគោ, សោ ឧទ្ទិស្សានុទ្ទិស្សភេទតោ ទុវិធោ ហោតិ។ តត្ថ ឧទ្ទិស្សកេ យំ ឧទ្ទិស្ស បហរតិ, តស្សេវ មរណេន កម្មុនា ពជ្ឈតិ។ "យោ កោចិ មរតូ"តិ ឯវំ អនុទ្ទិស្សកេ បហារប្បច្ចយា យស្ស កស្សចិ មរណេន។ ឧភយថាបិ ច បហរិតមត្តេ វា មរតុ, បច្ឆា វា តេនេវ រោគេន, បហរិតក្ខណេ ឯវ កម្មុនា ពជ្ឈតិ។ មរណាធិប្បាយេន ច បហារំ ទត្វា តេន អមតស្ស បុន អញ្ញេន ចិត្តេន បហារេ ទិន្នេ បច្ឆាបិ យទិ បឋមប្បហារេនេវ មរតិ, តទា ឯវ កម្មុនា ពទ្ធោ ហោតិ។ អថ ទុតិយប្បហារេន, នត្ថិ បាណាតិបាតោ។ ឧភយេហិ មតេបិ បឋមប្បហារេនេវ កម្មុនា ពទ្ធោ, ឧភយេហិបិ អមតេ នត្ថិ បាណាតិបាតោ។ ឯស នយោ ពហុកេហិបិ ឯកស្ស បហារេ ទិន្នេ។ តេសុបិ ហិ យស្ស បហារេន មរតិ, តស្សេវ កម្មពទ្ធោ ហោតិ។

អធិដ្ឋហិត្វា បន អាណាបនំ អាណត្តិកោ បយោគោ។ តត្ថាបិ សាហត្ថិកេ បយោគេ វុត្តនយេនេវ កម្មពទ្ធោ អនុស្សរិតព្ពោ។ ឆព្ពិធោ ចេត្ថ និយមោ វេទិតព្ពោ –

"វត្ថុ កាលោ ច ឱកាសោ, អាវុធំ ឥរិយាបថោ;

កិរិយាវិសេសោតិ ឥមេ, ឆ អាណត្តិនិយាមកា"តិ។ (បារា។ អដ្ឋ។ ២។១៧៤);

តត្ថ វត្ថូតិ មារេតព្ពោ បុគ្គលោ។ កាលោតិ បុព្ពណ្ហសាយន្ហាទិកាលោ ច, យោព្ពនថាវរិយាទិកាលោ ច។ ឱកាសោតិ គាមោ វា និគមោ វា វនំ វា រច្ឆា វា សិង្ឃាដកំ វាតិ ឯវមាទិ។ អាវុធន្តិ អសិ វា ឧសុ វា សត្តិ វាតិ ឯវមាទិ។ ឥរិយាបថោតិ មារេតព្ពស្ស មារកស្ស ច ឋានំ វា និសជ្ជា វាតិ ឯវមាទិ។

កិរិយាវិសេសោតិ វិជ្ឈនំ វា ឆេទនំ វា ភេទនំ វា សង្ខមុណ្ឌិកំ វាតិ ឯវមាទិ។ យទិ ហិ វត្ថុំ វិសំវាទេត្វា "យំ មារេហី"តិ អាណត្តោ, តតោ អញ្ញំ មារេតិ, អាណាបកស្ស នត្ថិ កម្មពទ្ធោ។ អថ វត្ថុំ អវិសំវាទេត្វា មារេតិ, អាណាបកស្ស អាណត្តិក្ខណេ អាណត្តស្ស មារណក្ខណេតិ ឧភយេសម្បិ កម្មពទ្ធោ។ ឯស នយោ កាលាទីសុបិ។

មារណត្ថំ កាយេន វា កាយប្បដិពទ្ធេន វា បហរណនិស្សជ្ជនំ និស្សគ្គិយោ បយោគោ។ សោបិ ឧទ្ទិស្សានុទ្ទិស្សភេទតោ ទុវិធោ ឯវ, កម្មពទ្ធោ ចេត្ថ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ។

មារណត្ថមេវ ឱបាតខណនំ, អបស្សេនុបនិក្ខិបនំ, ភេសជ្ជវិសយន្តាទិប្បយោជនំ វា ថាវរោ បយោគោ។ សោបិ ឧទ្ទិស្សានុទ្ទិស្សភេទតោ ទុវិធោ, យតោ តត្ថាបិ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ កម្មពទ្ធោ វេទិតព្ពោ។ អយន្តុ វិសេសោ – មូលដ្ឋេន ឱបាតាទីសុ

ᨸᩁᩮᩈᩴ ᨾᩪᩃᩮᨶ ᩅᩣ ᨾᩩᨡᩣ ᩅᩣ ᩅᩥᩈᩮᨭ᩠ᨮᩩᨸᩥ ᨿᨴᩥ ᨲᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨾᩁᨲᩥ, ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩔᩮᩅ ᨠᨾ᩠ᨾᨻᨴ᩠ᨵᩮᩣ᩶ ᨿᨴᩥᨸᩥ ᨧ ᨲᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨳᩪᨸᩥᨲᩮ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩩᨾᩥᩈᩮᨿ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥᨸᩥ ᨸᩴᩈᩩᨡᩣᨴᨠᩣ ᩅᩣ ᨸᩴᩈᩩᩴ ᨠᩩᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨾᩪᩃᨡᨱᨠᩣ ᩅᩣ ᨾᩪᩃᩥᨠᩴ ᨡᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩅᩣᨭᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ , ᨴᩮᩅᩮ ᩅᩣ ᩅᩔᨶ᩠ᨲᩮ ᨠᨴ᩠ᨴᨾᩮᩣ ᨩᩣᨿᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩃᨣ᩠ᨣᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᨾᩁᨲᩥ, ᨾᩪᩃᨭ᩠ᨮᩔᩮᩅ ᨠᨾ᩠ᨾᨻᨴ᩠ᨵᩮᩣ᩶ ᨿᨴᩥ ᨸᨶ ᨿᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ, ᩈᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩅᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᨲᨲᩁᩴ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨲᩁᩴ ᩅᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨧ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨾᩁᨲᩥ, ᩏᨽᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨻᨴ᩠ᨵᩮᩣ᩶ ᨿᨳᩣ ᨧ ᨾᩪᩃᩥᨠᩴ ᨾᩪᩃᩮᩉᩥ ᩈᩴᩈᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩣ ᨡᩮᩃ ᨠᩁᩮ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ᩶ ᩑᩅᩴ ᩋᨸᩁᩮᩈᩩ ᨳᩣᩅᩁᩮᩈᩩᨸᩥ ᨿᩣᩅ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᩅ ᨿᨳᩣᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨻᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᩶

ᨾᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨸᩁᩥᨩᨸ᩠ᨸᨶᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨾᨿᩮᩣ ᨸᨿᩮᩣᨣᩮᩣ᩶ ᨴᩣᨮᩣᨠᩮᩣᨭᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᨴᩣᨮᩣᨠᩮᩣᨭᨶᩣᨴᩥᨾᩥᩅ ᨾᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩥᨸᩣᨠᨩᩥᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᨠᩣᩁᨠᩁᨱᩴ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨾᨿᩮᩣ ᨸᨿᩮᩣᨣᩮᩣᨲᩥ᩶ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩔ ᨧ ᨳᩮᨿ᩠ᨿᨸᩈᨿ᩠ᩉᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨸᩁᩥᨠᨸ᩠ᨸᨠᩩᩈᩣᩅᩉᩣᩁᩅᩈᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨱᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨴᨿᩮᩣ ᨸᨿᩮᩣᨣᩣ, ᨲᩮᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᩶ ᩋᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩣᨴᩦᨶᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩣᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᩑᩅ ᨸᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ᩶ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣᨸᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ᩶

ᩋᨦ᩠ᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩔ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ – ᨸᩣᨱᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩣᨱᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᨧ, ᩅᨵᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᩣᨿᨾᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨧ ᨾᩁᨲᩦᨲᩥ᩶ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩔᩣᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩮᩅ – ᨸᩁᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨬ᩠ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩁᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩈᨬ᩠ᨬᩦ ᨧ, ᨳᩮᨿ᩠ᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᩣᨿᨾᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨧ ᩋᩣᨴᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᩣᨴᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ᩶ ᩋᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩔ ᨸᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ – ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨧᩁᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩈᩮᩅᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩅᨶᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᨸᨿᩮᩣᨣᨬ᩠ᨧ ᩈᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩈᩣᨴᩥᨿᨲᩥ ᨧᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ᩶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩔ ᨲᩣᩅ ᨾᩩᩈᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ, ᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨩ᩠ᨩᩮᩣ ᨧ ᩅᩣᨿᩣᨾᩮᩣ, ᨸᩁᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᨶᨲᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨿᨾᩣᨶᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᩶ ᩈᩩᩁᩣᨾᩮᩁᨿᨾᨩ᩠ᨩᨸᨾᩣᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᨸᨶ ᩈᩩᩁᩣᨴᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨾᨴᨶᩦᨿᨸᩣᨲᩩᨠᨾ᩠ᨿᨲᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨩ᩠ᨩᨬ᩠ᨧ ᩅᩣᨿᩣᨾᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨸᩦᨲᩮ ᨧ ᨸᩅᩥᩈᨲᩦᨲᩥ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩦᨲᩥ᩶ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨦ᩠ᨣᨲᩮᩣᨸᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ᩶

ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩣ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ, ᩅᩣᨧᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ, ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨲᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᩶ ᩋᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨠᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᩑᨠᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᩅ᩶ ᩈᩩᩁᩣᨾᩮᩁᨿᨾᨩ᩠ᨩᨸᨾᩣᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩣᨿᨲᩮᩣ ᨧ, ᨠᩣᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ᩶ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣᨸᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ᩶

ᩅᩮᨴᨶᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩅᩮᨴᨶᩣᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᩶ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᩴ ᨲᩦᩈᩩ ᩅᩮᨴᨶᩣᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩅᩮᨴᨶᩣᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨳᩣ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩮᩣ᩶ ᩍᨲᩁᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩈᩩᨡᩣᨿ ᨧ ᩋᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩈᩩᨡᩣᨿ ᨧ ᩅᩮᨴᨶᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ᩶ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᨴᨶᩣᨲᩮᩣᨸᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ᩶

ᨾᩪᩃᨲᩮᩣᨲᩥ ᨸᩣᨱᩣᨲᩥᨸᩣᨲᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨴᩮᩣᩈᨾᩮᩣᩉᨾᩪᩃᩮᩣ᩶ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩣᨶᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩣ ᩃᩮᩣᨽᨾᩮᩣᩉᨾᩪᩃᩣ ᩅᩣ ᨴᩮᩣᩈᨾᩮᩣᩉᨾᩪᩃᩣ ᩅᩣ᩶ ᩍᨲᩁᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩃᩮᩣᨽᨾᩮᩣᩉᨾᩪᩃᩣᨶᩦᨲᩥ᩶ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨾᩪᩃᨲᩮᩣᨸᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ᩶

កល្លតោតិ បិណាតិបិតអឌិន្នាឌាតអព្រហ្មចរិយានិ ឯេត្ថ កាឃកល្មេយេច កល្មបឆប្បត្តាតេច ច, ឰុសាចាទេឌា ចឹកល្មេយេច៑ ឃេឍា បត អត្ថកត្ថាេកា, ឃេសា កល្មបឆប្បេត្តា៑ ត្ថតេទា កល្មេយេច៑ ឰុទារេយទឃយន្លបយាឌ្ឋាត៌ កាឃកល្មេយេចាតិ៑ ឲចេយត្ថ កល្មេតាបិ ចិន្ញាតេព្វា ចិតិច្ឆេឃា៑

ចិទយេតាតិ ឲត្ថ អាហ “បិណាតិបិតាឌីហិ ចិទយេន្តា ក្យេតា ចិទយតី”តិ? ចុច្ចេត – ឃយាឌាតចេឃត តាច ចិទយេន្តា អត្ថេតា ចា បេទេឃ៉ំ ចា បិណាតិបិតាឌិអក្យឃលេតា ចិទយតិ៑ កិយាទកិត្វា? ឃេតា ចិទយតិ, តេឌេច៑ ឃយ្យត្តចេឃតាបិ ចិទយេន្តា ចុត្តប្យកាទាក្យឃលេតាច៑ កិយាទកិត្វា? បិណាតិបិតាឌិត៌ ចុត្តាទយ្មណាតេច៑ េកចិ បត កលាត្តិ “ឰុទារេយទឃយន្លឃត្លាេត ឃត្លាេទ អាទកិត្វា ឰុទារេយទឃយន្លបយាឌ្ឋាតា ចិទយតិ, ឃត្តឃត្លាេទឰុ ឃំ បត អចហរិតត្ថំ កន្លឹតត្តុត្តា, តំ អាទកិត្វា អឌិន្នាឌាតា ឰុឃាចាឌា ច, ឃេត្តេឃចាទកិត្វា បិណាតិបិតា អព្រហ្មចរិយា ចា”តិ៑ តេឌេត្ថា “ឲចំ ឃេត្ត ‘អត្ថា ចិេត្តេត្តា អត្ថា កេទេឃ្យ, ឃត្វា បេឌហតិ, តំ ត ឌាេតឃ្យា’តិ ឲចំឌិឌ្ឋិកា ហុត្វា អតិច្ឆយាតា ឃេឌេច បេឌហតិ, តំ អត្តេតា បិណាតិបិតាឌិអក្យឃលេយចាទកិត្វា ចិទយតី”តិ ចេឌត្តិ៑ តេឌឃុត្តំ៑ កេឰ្វា? តឃ្ស បច្ចុប្បន្នាកាចេតា ឧាហិន្ទាកាចេតា ច៑ ឃិក្លាបឌាតត្ថិាចិកក្កបិេដ “បន្ទាត្ថំ ឃិក្លាបឌាត៌ កតិ ក្យឃលិ...េប... កតិ អទណា”តិ បុច្ឆិត្វា “ក្យឃលិេឃច, ឃិឃា ឰុលាឃ េចឌតាឃ ឃយ្យឃុត្តា”តិ (ចិក៑ ល៌១៩) ឲចំ បចត្តយាេត ចិឃ្សន្ទេត “បច្ចុប្បន្នាទយ្មណា”តិ ច “ឧាហិន្ទាទយ្មណា”តិ ច ឲចំ បច្ចុប្បន្នឧាហិន្ទាទយ្មណត្តំ ចុត្តំ, តំ អត្តេតា បិណាតិបិតាឌិអក្យឃលំ អាទកិត្វា ចិទយន្តឃ្ស ត ឃុជ្ជតិ៑ ឃំ បត ចុត្តំ – “អត្ថា ចិេត្តេត្តា អត្ថា កេទេឃ្យ, ឃត្វា បេឌហតិ, តំ ត ឌាេតឃ្យា”តិ៑ តត្ថ ចុច្ចេត – ត កិច្ចឃាឈតចេឃត បចេត្តេត្តា អត្ថា ចិេត្តេត្តា អត្ថា កេទាតីតិ ចា, ឃត្វា បេឌហតិ, តំ ត ឌាតាតីតិ ចា ចុច្ចតិ៑

“អាទកិត្វាត អយតំ, ឌហេន្តា ឃត្ថាបិបេក;

តិឌឃ្សតេត្វាត្ថ កេច, យក្កេឌ្ឋារិឃបុក្កេលិ”តិ៑

ឲចេយត្ថ ចិទយេតាបិ ចិន្ញាតេព្វា ចិតិច្ឆេឃា៑

ឋលេតាតិ ឃេត្ថា ឲច េចេត បិណាតិបិតាឌេឃា ទុក្កតិឋលតិត្ថត្តកា េហាត្តិ, ឰុកតិឃត្វា អតិឌ្ឋាកត្តាយតាបចិបិកតិត្ថត្តកា េហាត្តិ, ឃយ្យទាេឃ ឌិដ្ឋឈេម្ម ឲច ច អេចឃាទន្លាឌិឋលតិត្ថត្តកា៑ អបិច “េឃា ឃត្ថាលហុេឃា បិណាតិបិតឃ្ស ចិបិេកា យគុឃ្សក្ខតឃ្ស អប្បាឃុកឃំចត្តតិេកា េហាតី”តិ (អ៑ តិ៑ ប៑៣០) ឲចយាឌិតា តេឃតេត្ថ ឋលេតាបិ ចិន្ញាតេព្វា ចិតិច្ឆេឃា៑

អបិ េចត្ថ បិណាតិបិតាឌិេចទយណិតយ្បិ ឃយុដ្ឋាតេចឌតាម្ញលកល្មឋលេតា ចិន្ញាតេព្វា ចិតិច្ឆេឃា៑ តត្ថាឃំ ចិន្ញាបតា – ឃត្ថា ឲច េចតា េចទយណិេឃា ចត្វហិ ឃយុដ្ឋហត្តិ កាឃេតា, កាឃចិត្តេតា, ចាចាចិត្តេតា, កាឃចាចាចិត្តេតា ចាតិ៑ ឃត្ថា ឲច ច ឰុលេចឌតាឃយ្យឃុត្តា ចា, អទុក្ខមឰុលេចឌតាឃយ្យឃុត្តា ចា, អេលិកាេឌាឃម្ញលិ ចា អេលិកាេឌាឃាេយាហម្ញលិ ចា៑ ចតេឃ្សាបិ

នេត្វ កាយកម្មំ, មុនសាចាគារនេចរយណឹ ចងឹកម្មំ, មក្កុឈេណ ឧ ចិត្តនោតាច នមដ្ឋហត្តិ, នដ្ឋាបិ មនគោកម្មំ៉

បិណាតិបិតា ខេចរមណិយា នេត្វ អក្កុបច្ចក្កុនមម្យត្តុតា អាខេទាហបរិណាហនម្យត្តិតា ឌចនម្យត្តិតា ឬប្បតិដ្ឋិតបិឝតា ឆាទុតា មុក្ខុតា ឬចិតា ឬ្វទតា មហគ្គុលតា ចិឃ្សត្វចងភតា លេខិកបិយតា ខេភលតា អខេគឌ្ឍុបរិនតា អធ្វម្អិតា គុប្បផសិតា បន្ទបក្កុខេមគ អមខេណតា អភត្តុបរិចារតា ឬន្នូបតា ឬនណ្ឌុភតា អប្បាខាឝតា អខេនាកិតា បិខេយហិ មភាខេបហិ នគ្គិ អចិប្បខេយាកាតា ឌឹឈាឃុកតាតិ ឲចយាឌីតិ ចលិតិ៉

អចិន្នាឝាគា ខេចរមណិយា មហគ្គុភតា បហុ្វតឝភឝគ្គុតា អភត្តុខេកាកតា អត្តុប្បត្តុខេកាក្ខុប្បត្តិតា ហ្គប្បត្តុខេកាកឆាចខេតា ឮឆ្ចិតាគំ ខេកាកាគំ លិប្បប្បដិលិកិតា ទាឌខេចាទុគកក្កុអបរិ្យឝាយាខេឝហិ អនាឝាខេណខេកាកតា អនាឝាខេណឝភប្បដិលិកិតា ខេលិក្កុត្តុមតា គត្តិកកាចឃ្ស អឌាភភតា ឬលចិហារិតាតិ ឲចយាឌីតិ៉

អមិច្ឆាចរិយា ខេចរមណិយា ចិកតបច្ចតិ្តកតា នគ្គុឌភបិយតា អត្តុបិភចត្វនយភាឌីតំ លិកិតា ឬលនយភតា ឬលប្បដិពុឌ្ឍុភតា អបិយកយចិតិមុត្តតា ឮតិ្តកាចប្បដិលិកឃ្ស ចា គប៉ុនកកាចប្បដិលិកឃ្ស ចា អកគ្គុតា អខេក្កុាឝភតា បច្ចុក្កុការិតា អបតិតក្កុត្តុតា អភខេឝាមុលតា ឮតិ្តបុរិនាគំ អគ្គុាមគ្គុាបិយតា បរិបុណ្ណិត្រ្តិយតា បរិបុណ្ណលក្កុណតា គិទានក្កុតា អខេប្បាឃ្សុក្កុតា ឬលចិហារិតា អក្កុខេតាកយតា បិយចិប្បខេយាកាកាចតាតិ ឲចយាឌីតិ៉

មុនាចាឝា ខេចរមណិយា ចិប្បនតិ្ត្រ្តិយតា ចិឃ្សដ្ឋមគុទកាណិតា នមមិតឬដ្ឋឝត្តុតា គាតិគ្វលតា គាតិកិនតា គាតិខេឃ្សុតា គាតិឌឹឈតា ឬលនម្យឃ្សុតា ហ្គប្បលកគ្គុមុលតា ឬឃ្សុនកបរិឌភតា អាខេឝយ្យចងភតា កមលុប្បលនឌិនមុក្ខុខេលិហិតតក្តុឌិចក្សា អត្តុឌ្ឍុតតា អចបលតាតិ ឲចយាឌីតិ៉

ឬទាខេមខេយមឌ្ឍុបមាដ្ឋុាភា ខេចរមណិយា អតឹតាភាកតបច្ចុប្បខេត្តុនុ នគ្គុកិច្ចុកខេណឹខេយឃុ លិប្បំ បដិឌាភភតា នឝា ហ្គបដ្ឋិតនតិតា អត្តុម្ម័ត្តកតា ខាណាចត្តុតា អភលនតា អឌព្វអតា អខេភលម្មុកតា អមត្តុតា អប្បមត្តុតា អនខេម្មុាហតា អធ្វម្អិតា អនាទម្អិតា អត្តុឃ្សុក្កិតា នច្ចុចាឌីតា អបិឬណាថទុនានម្យបលិបចាឌីតា ទត្តិគ្គិចមតតិ្តតតា កតគ្គុ្យតា កតខេចឌីតា អមច្ឆរិតា ឆាកចត្តុតា និលចត្តុតា ហ្គខ្មុតា អខេក្កុាឝភតា ហិរិមភតា ឌុត្តុបិ្យតា ហ្គខ្មុឌិដ្ឋិកតា មហាបគ្គុាតា ខេមឝាចិតា បណ្ឌិតតា អត្វាភត្វក្កុនលតាតិ ឲចយាឌីតិ ចលិតិ៉ ឲចខេមត្វ បិណាតិបិតាឌិខេចរមណឹគំ នមដ្ឋាភខេចឝភាម្វុលកម្មុចលខោតាបិ ចិគ្គុាតខេគ្គុា ចិតិធ្វខេយា៉

បធ្វិមបច្ចុនិក្កុាបឝចណ្ណភា

ឮឝាតិ ឃំ ចុត្តំ –

“យោជេតព្វំ តតោ យុត្តំ, បច្ឆិមេស្វបិ បញ្ចសុ;

អាវេលិកប្បា វត្តត្ថំ, សោយ្យា ហិតាទិតាបិ វា”តិ។

តស្សាយំ អត្ថវណ្ណនា – ឯតិស្សា បុរិមបញ្ចសិក្ខាបទវណ្ណនាយ យំ វុត្តំ, តំ តតោ គហេត្វា បច្ឆិមេស្វបិ បញ្ចសុ សិក្ខាបទេសុ យោជេតព្វំ។ តត្រាយំ យោជនា – យថេវ ហិ បុរិមសិក្ខាបទេសុ អារម្មណតោ ច សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានំ រូបាយតនាទិអញ្ញតរសង្ខារារម្មណំ, តថា ឥធ វិកាលភោជនំ។ ឯតេន នយេន សព្វេសំ អារម្មណភេទោ វេទិតព្វោ។ អាទានតោ ច យថា បុរិមានិ សាមណេរេន វា ឧបាសកេន វា សមាទិយន្តេន សមាទិន្នានិ ហោន្តិ, តថា ឯតានិបិ។ អង្គតោបិ យថា តត្ថ បាណាតិបាតាទីនំ អង្គភេទោ វុត្តោ, ឯវមិធាបិ វិកាលភោជនស្ស ចត្តារិ អង្គានិ – វិកាលោ, យាវកាលិកំ, អជ្ឈោហរណំ, អនុម្មត្តកតាតិ។ ឯតេនានុសារេន សេសានម្បិ អង្គវិភាគោ វេទិតព្វោ។ យថា ច តត្ថ សមុដ្ឋានតោ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានំ កាយតោ ច កាយចិត្តតោ ចាតិ ទ្វិសមុដ្ឋានំ, ឯវមិទំ វិកាលភោជនំ។ ឯតេន នយេន សព្វេសំ សមុដ្ឋានំ វេទិតព្វំ។ យថា ច តត្ថ វេទនាតោ អទិន្នាទានំ តីសុ វេទនាសុ អញ្ញតរវេទនាសម្បយុត្តំ, តថា ឥធ វិកាលភោជនំ។ ឯតេន នយេន សព្វេសំ វេទនាសម្បយោគោ វេទិតព្វោ។ យថា ច តត្ថ អព្រហ្មចរិយំ លោភមោហមូលំ, ឯវមិធ វិកាលភោជនំ។ អបរានិ ច ទ្វេ ឯតេន នយេន សព្វេសំ មូលភេទោ វេទិតព្វោ។ យថា ច តត្ថ បាណាតិបាតាទយោ កាយកម្មំ, ឯវមិធាបិ វិកាលភោជនាទីនិ។ ជាតរូបរជតប្បដិគ្គហណំ បន កាយកម្មំ វា សិយា វចីកម្មំ វា កាយទ្វារាទីហិ បវត្តិសព្ភាវបរិយាយេន, ន កម្មបថវសេន។ វិរមណតោតិ យថា ច តត្ថ វិរមន្តោ អត្តនោ វា បរេសំ វា បាណាតិបាតាទិអកុសលតោ វិរមតិ, ឯវមិធាបិ វិកាលភោជនាទិអកុសលតោ, កុសលតោបិ វា ឯកតោ។ យថា ច បុរិមា បញ្ច វេរមណិយោ ចតុសមុដ្ឋានា កាយតោ, កាយចិត្តតោ, វាចាចិត្តតោ, កាយវាចាចិត្តតោ ចាតិ, សព្វា សុខវេទនាសម្បយុត្តា វា អទុក្ខមសុខវេទនាសម្បយុត្តា វា, អលោភាទោសមូលា វា អលោភាទោសាមោហមូលា វា, សព្វា ច នានប្បការិដ្ឋផលនិព្ពត្តិកា, តថា ឥមាបីតិ។

“យោជេតព្វំ តតោ យុត្តំ, បច្ឆិមេស្វបិ បញ្ចសុ;

អាវេលិកប្បា វត្តត្ថំ, សោយ្យា ហិតាទិតាបិ វា”តិ –

ឯត្ថ បន វិកាលភោជនន្តិ មជ្ឈន្តិកវីតិក្កមេ ភោជនំ។ ឯតស្មិំ អនុញ្ញាតកាលេ វីតិក្កន្តេ ភោជនំ, តស្មា “វិកាលភោជន”ន្តិ វុច្ចតិ, តតោ វិកាលភោជនា។ នច្ចគីតវាទិតវិសូកទស្សនន្តិ ឯត្ថ នច្ចន្តិ យំកិញ្ចិ នច្ចំ, គីតន្តិ យំកិញ្ចិ គីតំ, វាទិតន្តិ យំកិញ្ចិ វាទិតំ។ វិសូកទស្សនន្តិ កិលេសុប្បត្តិបច្ចយតោ កុសលបក្ខនិកន្តនតោ វិសូកានំ ទស្សនំ, វិសូកភូតំ វា ទស្សនំ វិសូកទស្សនំ។ នច្ចា ច គីតា ច វាទិតា ច វិសូកទស្សនា ច នច្ចគីតវាទិតវិសូកទស្សនា។ វិសូកទស្សនញ្ចេត្ថ ព្រហ្មជាលេ វុត្តនយេន គហេតព្វំ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“យថា វា បនេកេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា សទ្ធាទេយ្យានិ ភោជនានិ ភុញ្ជិត្វា តេ ឯវរូបំ វិសូកទស្សនានុយុត្តា វិហរន្តិ, សេយ្យថិទំ, នច្ចំ គីតំ វាទិតំ បេក្ខំ អក្ខានំ បាណិស្សរំ វេតាលំ កុម្ភថូណំ សោភនករំ ចណ្ឌាលំ វំសំ ធោវនំ ហត្ថិយុទ្ធំ អស្សយុទ្ធំ មហិំសយុទ្ធំ ឧសភយុទ្ធំ អជយុទ្ធំ មេណ្ឌយុទ្ធំ កុក្កុដយុទ្ធំ វដ្ដកយុទ្ធំ ទណ្ឌយុទ្ធំ មុដ្ឋិយុទ្ធំ និព្ពុទ្ធំ ឧយ្យោធិកំ ពលគ្គំ សេនាព្យូហំ អនីកទស្សនំ ឥតិ វា, ឥតិ ឯវរូបា វិសូកទស្សនា បដិវិរតោ សមណោ គោតមោ”តិ (ទី. និ. ១.១៣).

អថ វា យថាវុត្តេនត្ថេន នច្ចគីតវាទិតានិ ឯវ វិសូកានិ នច្ចគីតវាទិតវិសូកានិ, តេសំ ទស្សនំ នច្ចគីតវាទិតវិសូកទស្សនំ, តស្មា នច្ចគីតវាទិតវិសូកទស្សនា. “ទស្សនសវនា”តិ វត្តព្ពេ យថា “សោ ច ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ វិបរីតទស្សនោ”តិ ឯវមាទីសុ (អ. និ. ១.៣០៨) អញ្ញទ្វារប្បវត្តម្បិ វិសយគ្គហណំ “ទស្សន”ន្តិ វុច្ចតិ, ឯវំ សវនម្បិ “ទស្សន”ន្តេវ វុត្តំ. ទស្សនកម្យតាយ ឧបសង្កមិត្វា បស្សតោ ឯវ ចេត្ថ វីតិក្កមោ ហោតិ. ឋិតនិសិន្នសយនោកាសេ បន អាគតំ គច្ឆន្តស្ស វា អាបាថគតំ បស្សតោ សិយា សំកិលេសោ, ន វីតិក្កមោ. ធម្មូបសំហិតម្បិ ចេត្ថ គីតំ ន វដ្ដតិ, គីតូបសំហិតោ បន ធម្មោ វដ្ដតីតិ វេទិតព្ពំ.

មាលាទីនិ ធារណាទីហិ យថាសង្ខ្យំ យោជេតព្ពានិ. តត្ថ មាលាតិ យំកិញ្ចិ បុប្ផជាតំ. វិលេបនន្តិ យំកិញ្ចិ វិលេបនត្ថំ បិសិត្វា បដិយត្តំ. អវសេសំ សព្ពម្បិ វាសចុណ្ណធូបនាទិកំ គន្ធជាតំ គន្ធោ. តំ សព្ពម្បិ មណ្ឌនវិភូសនត្ថំ ន វដ្ដតិ, ភេសជ្ជត្ថំ វដ្ដតិ, បូជនត្ថា អភិហដំ សាទិយតោ ន កោចិ បរិយាយោ ន វដ្ដតិ. ឧច្ចាសយនន្តិ បមាណាតិក្កន្តំ វុច្ចតិ. មហាសយនន្តិ អកប្បិយសយនំ អកប្បិយត្ថរណញ្ច. តទុភយម្បិ សាទិយតោ ន កោចិ បរិយាយោ វដ្ដតិ. ជាតរូបន្តិ សុវណ្ណំ. រជតន្តិ កហាបណោ, លោហមាសកទារុមាសកជតុមាសកាទិ យំ យំ តត្ថ តត្ថ វោហារំ គច្ឆតិ, តទុភយម្បិ ជាតរូបរជតំ. តស្ស យេន កេនចិ បការេន សាទិយនំ បដិគ្គហោ នាម, សោ ន យេន កេនចិ បរិយាយេន វដ្ដតីតិ ឯវំ អាវេណិកំ វត្តព្ពំ.

ទសបិ ចេតានិ សិក្ខាបទានិ ហីនេន ឆន្ទេន ចិត្តវីរិយវីមំសាហិ វា សមាទិន្នានិ ហីនានិ, មជ្ឈិមេហិ មជ្ឈិមានិ, បណីតេហិ បណីតានិ. តណ្ហាទិដ្ឋិមានេហិ វា ឧបក្កិលិដ្ឋានិ ហីនានិ, អនុបក្កិលិដ្ឋានិ មជ្ឈិមានិ, តត្ថ តត្ថ បញ្ញាយ អនុគ្គហិតានិ បណីតានិ. ញាណវិប្បយុត្តេន វា កុសលចិត្តេន សមាទិន្នានិ ហីនានិ, សសង្ខារិកញាណសម្បយុត្តេន មជ្ឈិមានិ, អសង្ខារិកេន បណីតានីតិ ឯវំ យោជ្យា ហីនាទិតាបិ វាតិ.

ឯត្តាវតា ច យា បុព្ពេ “យេន យត្ថ យថា យស្មា”តិអាទីហិ ឆហិ គាថាហិ សិក្ខាបទបិឋស្ស វណ្ណនត្ថំ មាតិកា និក្ខិត្តា, សា អត្ថតោ បកាសិតា ហោតីតិ.

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទកបាឋ-អដ្ឋកថាយ

សិក្ខាបទវណ្ណនា និដ្ឋិតា.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៣. ខុទ្ទិនាការវណ្ណនា

បទសម្ពន្ធវណ្ណនា

ឥទានិ យទិទំ ឯវំ ឋានេហិ និក្ខេបនេហិ បរិសុទ្ធបយោគស្ស សីលេ បតិដ្ឋិតស្ស កុលបុត្តស្ស អាសយបរិសុទ្ធត្ថំ ចិត្តការណត្ថាយ អញ្ញត្រ ពុទ្ធុប្បាទា អប្បវត្តបុព្វំ សព្ពតិត្ថិយានំ អវិសយភូតំ តេសុ តេសុ សុត្តន្តេសុ –

“ឯកធម្មោ, ភិក្ខវេ, ភាវិតោ ពហុលីកតោ មហតោ សំវេគាយ សំវត្តតិ។ មហតោ អត្ថាយ សំវត្តតិ។ មហតោ យោគក្ខេមាយ សំវត្តតិ។ មហតោ សតិសម្បជញ្ញាយ សំវត្តតិ។ ញាណទស្សនប្បដិលាភាយ សំវត្តតិ។ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារាយ សំវត្តតិ។ វិជ្ជាវិមុត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ សំវត្តតិ។ កតមោ ឯកធម្មោ? កាយគតា សតិ។ អមតំ តេ, ភិក្ខវេ, ន បរិភុញ្ជន្តិ, យេ កាយគតាសតិំ ន បរិភុញ្ជន្តិ។ អមតំ តេ, ភិក្ខវេ, បរិភុញ្ជន្តិ, យេ កាយគតាសតិំ បរិភុញ្ជន្តិ។ អមតំ តេសំ, ភិក្ខវេ, អបរិភុត្តំ បរិភុត្តំ, បរិហីនំ អបរិហីនំ, វិរទ្ធំ អារទ្ធំ, យេសំ កាយគតា សតិ អារទ្ធា”តិ។ (អ. និ. ១.៥៦៣-៥៧០) –

ឯវំ ភគវតា អនេកាការេន បសំសិត្វា –

“កថំ ភាវិតា, ភិក្ខវេ, កាយគតាសតិ កថំ ពហុលីកតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសា? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អរញ្ញគតោ វា”តិ (ម. និ. ៣.១៥៤) –

អាទិនា នយេន អានាបានបព្វំ ឥរិយាបថបព្វំ ចតុសម្បជញ្ញបព្វំ បដិក្កូលមនសិការបព្វំ ធាតុមនសិការបព្វំ នវ សិវថិកបព្វានីតិ ឥមេសំ ចុទ្ទសន្នំ បព្វានំ វសេន កាយគតាសតិកម្មដ្ឋានំ និទ្ទិដ្ឋំ, តស្ស ភាវនានយោ អនុប្បត្តោ។ តត្ថ យស្មា ឥរិយាបថបព្វំ ចតុសម្បជញ្ញបព្វំ ធាតុមនសិការបព្វន្តិ ឥមានិ តីណិ វិបស្សនាវសេន វុត្តានិ។ នវ សិវថិកបព្វានិ វិបស្សនាញាណេសុយេវ អាទីនវានុបស្សនាវសេន វុត្តានិ។ យាបិ ចេត្ថ ឧទ្ធុមាតកាទិវសេន សមាធិភាវនា ឥជ្ឈេយ្យ, សា អសុភនិទ្ទេសេ បកាសិតាយេវ។ អានាបានបព្វំ បន បដិក្កូលមនសិការបព្វញ្ចាតិ ឥមានេវេត្ថ ទ្វេ សមាធិវសេន វុត្តានិ។ តេសុ អានាបានបព្វំ អានាបានស្សតិវសេន វិសុំ កម្មដ្ឋានំយេវ។

“បុន ចបរំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធំ បាទតលា អធោ កេសមត្ថកា តចបរិយន្តំ បូរំ នានប្បការស្ស អសុចិនោ បច្ចវេក្ខតិ ‘អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ កេសា, លោមា…បេ… មត្ថលុង្គ’”ន្តិ (ម. និ. ៣.១៥៤)។

ឯវំ តត្ថ តត្ថ យថាវុត្តំ អដ្ឋិមិញ្ជេន សង្គហេត្វា ទេសិតំ កាយគតាសតិកោដ្ឋាសភាវនាបរិយាយំ ទ្វត្តិំសាការកម្មដ្ឋានំ អារព្ភ, តស្សាយំ អត្ថវណ្ណនា –

តត្ថ អត្ថីតិ សំវិជ្ជន្តិ។ ឥមស្មិន្តិ យ្វាយំ ឧទ្ធំ បាទតលា អធោ កេសមត្ថកា តចបរិយន្តោ បូរោ នានប្បការស្ស អសុចិនោតិ វុច្ចតិ, តស្មិំ។ កាយេតិ សរីរេ។ សរីរញ្ហិ អសុចិសញ្ចយតោ, កុច្ឆិតានំ ច កេសាទីនំ ចក្ខុរោគាទីនំ ច រោគសតានំ អាយភូតតោ កាយោតិ វុច្ចតិ។ កេសា…បេ… មុត្តន្តិ ឯតេ កេសាទយោ ទ្វត្តិំសាការា, តត្ថ “អត្ថិ ឥមស្មិំ កាយេ កេសា អត្ថិ លោមា”តិ ឯវំ សម្ពន្ធោ វេទិតព្ពោ។ តេន កិំ កថិតំ ហោតិ? ឥមស្មិំ បាទតលា ឧបរិ, កេសមត្ថកា ហេដ្ឋា, តចតោ បដ្ឋាយ បរិតោតិ ឯត្តកេ ព្យាមមត្តេ កឡេវរេ សព្ពាការេនាបិ វិចិនន្តោ ន កោចិ កិញ្ចិ មុត្តំ វា មណិំ វា វេឡុរិយំ វា អគរុំ វា ចន្ទនំ វា កុង្កុមំ វា កប្បូរំ វា វាសចុណ្ណាទិំ វា អណុមត្តម្បិ សុចិភាវំ បស្សតិ, អថ ខោ បរមទុគ្គន្ធជេគុច្ឆំ អស្សិរិកទស្សនំ នានប្បការំ កេសលោមាទិភេទំ អសុចិមេវ បស្សតីតិ។

អយំ តាវេត្ថ បទសម្ពន្ធតោ វណ្ណនា។

អសុភភាវនា

អសុភភាវនាវសេន បនស្ស ឯវំ វណ្ណនា វេទិតព្ពា – ឯវមេតស្មិំ បាណាតិបាតាវេរមណីសិក្ខាបទាទិភេទេ សីលេ បតិដ្ឋិតេន បយោគសុទ្ធេន អាទិកម្មិកេន កុលបុត្តេន អាសយសុទ្ធិយា អធិប្បេតំ ទ្វត្តិំសាការកម្មដ្ឋានភាវនានុយោគមនុយុញ្ជិតុកាមេន បឋមំ តាវស្ស អាវាសកុលលាភគណកម្មទ្ធានញាតិអាពាធគន្ថិទ្ធិបលិពោធេសុ កិត្តិបលិពោធេន ច សហ ទស បលិពោធា ហោន្តិ។ អថានេន អាវាសកុលលាភគណញាតិកិត្តីសុ សង្គប្បហានេន, កម្មទ្ធានគន្ថេសុ អព្យាបារេន, រោគស្ស តិកិច្ឆាយាតិ ឯវំ តេ ទស បលិពោធា ឧបច្ឆិន្ទិតព្ពា, អថានេន ឧបច្ឆិន្នបលិពោធេន អនុបច្ឆិន្នកល្យាណាភិលាសេន ពោធិបញ្ញសល្លេខវុត្តិំ បរិគ្គហេត្វា លទ្ធានុទ្ធានមបិ វិនយាចារំ អប្បជហន្តេន អាគមាធិគមសម្បន្នតោ តតោ អញ្ញតរគុណសម្បន្នតោ ច កម្មដ្ឋានទាយកោ អាចរិយោ វិនយានុរូបេន វិធិនា ឧបគន្តព្ពោ, វត្តសម្បទាយ ច អារាធិតចិត្តស្ស តស្ស អត្តនោ អធិប្បាយោ និវេទេតព្ពោ។ តេន តស្ស និមិត្តញ្ញាណចរិយាធិមុត្តិកេន ញត្វា យទិ ឯតំ កម្មដ្ឋានមនុរូបំ, អថ យស្មិំ វិហារេ អត្តនា វសតិ, យទិ តស្មិំយេវ សោបិ វសិតុកាមោ ហោតិ, តតោ សង្ខេបតោ កម្មដ្ឋានំ ទាតព្ពំ។ អថ អញ្ញត្រ វសិតុកាមោ ហោតិ, តតោ បហាតព្ពបរិគ្គហេតព្ពាទិការណវសេន សមុទ្ទេសានំ នានាចរិតានុកូលាទិការណវសេន សប្បភេទំ វិត្ថារេន កថេតព្ពំ។ តេន តំ សមុទ្ទេសានំ សប្បភេទំ កម្មដ្ឋានំ ឧគ្គហេត្វា អាចរិយំ អាបុច្ឆិត្វា យាតិ តាតិ –

“យថាឋានំ តថាឋានំ, ឧទ្ទាឋានញ្ច បត្តិកំ;

សោណ្ឌិំ បណ្ណញ្ច បុប្ផញ្ច, ផលំ បត្ថិតមេវ ច។

“នគរំ ទារុនា ខេត្តំ, វិសភាគេន បដ្ដនំ;

បច្ចន្តសីមាសប្បាយំ, យត្ថ មិត្តោ ន លព្ភតិ។

“អដ្ឋារសេតានិ ឋានានិ, ឥតិ វិញ្ញាយ បណ្ឌិតោ;

អារកា បរិវជ្ជេយ្យ, មគ្គំ សប្បដិភយំ យថា”តិ។ (វិសុទ្ធិ. ១.៥២) –

ឯវំ អដ្ឋារស សេនាសនានិ បរិវជ្ជេតព្ពានីតិ វុត្តំ។ តានិ វជ្ជេត្វា, យំ តំ –

“កថញ្ច, ភិក្ខវេ, សេនាសនំ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ ហោតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, សេនាសនំ នាតិទូរំ ហោតិ, នាច្ចាសន្នំ, គមនាគមនសម្បន្នំ, ទិវា អប្បាកិណ្ណំ, រត្តិំ អប្បសទ្ទំ អប្បនិគ្ឃោសំ អប្បឌំសមកសវាតាតបសរីសបសម្ផស្សំ។ តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ វិហរន្តស្ស អប្បកសិរេន ឧប្បជ្ជន្តិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារា។ តស្មិំ ខោ បន សេនាសនេ ថេរា ភិក្ខូ វិហរន្តិ ពហុស្សុតា អាគតាគមា ធម្មធរា វិនយធរា មាតិកាធរា, តេ កាលេន កាលំ ឧបសង្កមិត្វា បរិបុច្ឆតិ បរិបញ្ហតិ ‘ឥទំ, ភន្តេ, កថំ, ឥមស្ស កោ អត្ថោ’តិ? តស្ស តេ អាយស្មន្តោ អវិវដញ្ចេវ វិវរន្តិ, អនុត្តានីកតញ្ច ឧត្តានិំ ករោន្តិ, អនេកវិហិតេសុ ច កង្ខាឋានិយេសុ ធម្មេសុ កង្ខំ បដិវិនោទេន្តិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, សេនាសនំ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ ហោតី”តិ (អ. និ. ១០.១១)។ –

ឯវំ បញ្ចង្គសមន្នាគតំ សេនាសនំ វុត្តំ។ តថារូបំ សេនាសនំ ឧបគម្ម កតសព្ពកិច្ចេន កាមេសុ អាទីនវំ, នេក្ខម្មេ ច អានិសំសំ បច្ចវេក្ខិត្វា ពុទ្ធស្ស ពុទ្ធតាយ ធម្មស្ស ធម្មតាយ សង្ឃស្ស សុប្បដិបន្នតាយ ច អនុស្សរណេន ចិត្តំ បសាទេត្វា យំ តំ –

“វចសា មនសា ចេវ, វណ្ណសណ្ឋានតោ ទិសា;

ឱកាសតោ បរិច្ឆេទា, សត្តធុគ្គហណំ វិធី”តិ។ –

ឯវំ សត្តវិធំ ឧគ្គហកោសល្លំ; អនុបុព្ពតោ, នាតិសីឃតោ, នាតិសណិកតោ, វិក្ខេបបដិពាហនតោ, បណ្ណត្តិសមតិក្កមនតោ, អនុបុព្ពមុញ្ចនតោ, អប្បនាតោ, តយោ ច សុត្តន្តាតិ ឯវំ ទសវិធំ មនសិការកោសល្លញ្ច វុត្តំ តំ អបរិច្ចជន្តេន ទ្វត្តិំសាការភាវនា អារភិតព្ពា។ ឯវញ្ហិ អារភតោ សព្ពាការេន ទ្វត្តិំសាការភាវនា សម្បជ្ជតិ នោ អញ្ញថា។

ពត្ថ អាឌិតោច ពចបទ្ចាក់ ពាច ពពេត្វា អបិ ពេបិដពោត "ពោឋា ពលិយា"តិអាឌិតា តពឃត អត្ថពលិយពោ, ពស្មិំ បក្សឹក្ខពេ "ពចធា ឌគ្គា"តិ ខុចយាឌិតា តពឃត បដិពលិយពោ, ពស្មិំប្បិ បក្សឹក្ខពេ ពក្សកឃតពឃតេច អត្ថពលិយប្បដិពលិយពោ ពាហិ

ចិវដចិពក្កចិន្ឋេឌតត្វំ បិត្យត្ថបក្សឹកាចព្វត្វា ចចឋា ពោដ្ឋាឋឋកាចបរិក្កហត្វំ យតឋា ច អដ្ឋយាឋំ កាពចពត្ថាៈ ចចឋា ហិស្ស កាចតា ពាហិ ចិវដចិពក្កេ ចិន្ទិតិត្វា យតឋា កាចតាឃ បិត្យត្ថបក្សហពាឃ ច បច្ចយោ ពហាតិ, យតឋា កាចតា អឋុកចណ្ណលក្ខណាតំ

អត្ថាពាទចពឋត បរិក្កហស្ស, អឆ ពេពតច តពឃត ចក្កបទ្ចាក់ អដ្ឋយាឋំ, ពពោ ពក្សកឃយដ្ឋយាឋំ, ពពោ បប្បាឋបទ្ចាកយដ្ឋយាឋំ, ពពោ ពំ បទ្ចាកព្វឃប្បិ អដ្ឋយាឋំ, អឆ អពត្ថ អត្ថព្វប្បិ យព្វល្បក្កំ បឆចិឆាក្សអាកាពទហិ ឋដ្ឋិ ខុកពោ កាចតត្វំ ឮឆ បក្កិបិត្វា យព្វល្បក្កបទ្ចាក់ អដ្ឋយាឋំ, ពពោ បទ្ចាកចក្កប្បិ អដ្ឋយាឋំ, អឆ ពយឌលក្កយដ្ឋយាឋំ, ពពោ ពយឌលពក្កត ឋហ បទ្ចាកចក្កប្បិ អដ្ឋយាឋំ, អឆ យុត្តលក្កយដ្ឋយាឋំ, ពពោ ឋត្ថពយច ដ្ឋត្តិឋាកាពយដ្ឋយាឋត្តិ ខុចំ ឈ យាពឋ ចណ្ណឋណ្ណាតឌិឋោកាឋបរិន្ឋេឌពោ ចចព្វពបវត្តត កាពចពត្ថាៈ ខុចំ យដ្ឋិយបទ្ចា បុក្កលំ ឋត្ថាឃ ចុត្តាៈ យត្ថបទ្ចាត ញ ឃាចឌិចំ កាពចពត្ថា ពិក្កបទ្ចាស្ស ត ចិពទពតច កាចតា ឋយប្បដ្ឋិពិតិៈ

ខុត្តាហ – "កចំ បតាឃយិបំ ដ្ឋត្តិឋាកាទំ ចណ្ណាឌិពោ ចចព្វពបតិ"តិ? អឃត្យោ"អត្ថិ ត្ថយស្មិំ កាពឃ ពោឋា"តិ ខុចយាឌិតា តពឃត ពចបទ្ចាកាឌិចិកាពពោ ដ្ឋត្តិឋាកាទំ កាពចពត្ថា ពោឋា ពាច ចណ្ណពោ កាត្យអកាតិ ចចព្វពបតិ, ឃាឌិឋកា ចាពតត ឌិដ្ឋា ពហាត្តិៈ ឋណ្ណាតពោ ឌឹឈចដ្ឋលិកា ក្សលិឌល្លយិចាតិ ចចព្វពបតិៈ ឌិឋពោ បត ឃស្វា ត្ថយស្មិំ កាពឃ តាកិពោ ដ្ឋដ្ឋិ ដ្ឋបរិយា ឌិឋា អពឆា ពហដ្ឋិយាតិ ចុច្ចតិ, ពស្វា ត្ថយស្ស កាឃស្ស ដ្ឋបរិយាឃ ឌិឋាឃ ឌាពាតិ ចចព្វពបតិៈ ឌ្លកាឋពោ តលិដត្តកណ្ណុច្ចត្ថកលចាដកបរិន្ទិពត្ត ឋិឋចព្វ ឌាពាតិៈ ពត្វ ឃឆា ចព្វិកយព្វពក ឌាពាតិ ក្សណ្ណតិណាតិ ត ឌាតត្តិ "យឃំ ចព្វិកយព្វពក ឌាពាតិ"តិ; តបិ ចព្វិកយព្វពកា ឌាតាតិ "យឃិ ក្សណ្ណតិណាតិ ឌាពាតិ"តិ; ខុចពយច ត ពោឋា ឌាតត្តិ "យឃំ ឋិឋចព្វ ឌាពា"តិ, តបិ ឋិឋចព្វំ ឌាតាតិ "យឃិ ពោឋា ឌាពា"តិៈ អាពកាបច្ចពចក្កលចិទហិពា ហិ ខុពេ ឆយ្វា អពចពតា អត្យាកពោ ឋុត្តា បពយក្សក្កដ្ឋពក្សដ្ឋប្បដិក្សលិ, ត ឋពត្វា ត បុក្កលិតិ ចចព្វពបតិៈ បរិន្ឋេឌពោតិ ក្សចិឆា បរិន្ឋេឌា ឋកាកចិឋកាកចពឋតៈ ពត្វ ពោឋា ពហដ្ឋា បតិដ្ឋិពចយុពលត ពត្វ ឌឹហក្កយត្វំ បចិឋិត្វា បតិដ្ឋិពេត អព្វពោ យុលពលត ច ដ្ឋបរិ អាកាពឋត ពិទិឃំ អត្ថាយពត្ថាត បរិន្ទិត្តាតិ ខុចំ ឋកាកបរិន្ឋេឌពោ, ពោឋា ត អចពឋឋខុកពិឋាកាទាៈ អចពឋឋា ខុកពិឋា ត ពោឋាតិ ខុចំ ចិឋកាកបរិន្ឋេឌពោ ច ចចព្វពបតិៈ ខុចំ ពាច ពោពឋ ចណ្ណាឌិពោ ចចព្វពបតិៈ

អចពឋឋឋុ ពលិយា ចណ្ណពោ ពឃក្សឃ្យត តិលចណ្ណាតិ ចចព្វពបតិ, ឃាឌិឋកា ចាពតត ឌិដ្ឋា ពហាត្តិៈ ឋណ្ណាតពោ ឌ្លណពចាបឋណ្ណាតា, ដ្ឋបរិ ចក្កពាលហិទឋណ្ណាតា ចា, ឌិឋពោ ដ្ឋិឋុ ឌិឋាឋុ ឌាពា, ឌ្លកាឋពោ ហព្វពលបិឌពលេ ឌពបត្វា ពឃក្សឃ្យត អចពឋឋឋិទចព្វ ឌាពាតិៈ

ពត្វ ឃឆា បុរាណកាយដ្ឋាពត ឌាពាតិ ឌព្វតិណាតិ ត ឌាតត្តិ "យឃំ បុរាណកាយដ្ឋាពត ឌាពាតិ"តិ, ត ច បុរាណកាយដ្ឋាតំ ឌាតាតិ "យឃិ ឌព្វតិណាតិ ឌាពាតិ"តិ, ខុចពយច ត ពលិយា ឌាតត្តិ "យឃំ ឋទិទចព្វ ឌាពា"តិ, តបិ ឋទិទចព្វំ ឌាតាតិ "យឃិ ពលិយា ឌាពា"តិៈ

អារកាបច្ចុចេក្ខុលចិទហិតា ហិ ឲុតេ ឆយ្ខ អចេតតា អញ្ចាកតា ឃុញ្ញា បទយក្ខក្កន្តេឌក្ខប៉ែកូលិ, ត សទេក្តា ត ឃុក្កលេិតិ ចចត្តុទបតិ៍ បទិទេណ្ណុឌទេតា ទេហ្វ្ដា បតិដ្ឋិតចយុតលេត តត្ត លិក្ខាយត្តំ បចិសិត្វា បតិដ្ឋិទេតត អត្តទេតា យ្ហលេត ច ហ្កបទិ អាកាទេសត តិទិយំ អញ្ញាយទេញ្ញាត បទិច្ឆិន្នាតិ ចចត្តុទបតិ៍ អឃទេយទេតសំ សកាកបទិទេណ្ណុទេឌា, ចិសកាកបទិទេណ្ណុទេឌា បត ទេកាសសឌិទេសា ឲុចាតិ ឲុចំ ទេលិទេយ ចណ្ណាឌិទេតា ចចត្តុទបតិ៍

តទេតា បទិ តលា ឃស្ស បទិបុណ្ណា, តស្ស ចឹសតិ៍ ទេត សទេគ្គបិ ចណ្ណទេតា យំសចិតិយុទេក្តាកាទេស ទេសតា, យំសសគ្គទេគ្គ តគ្គចណ្ណាតិ ចចត្តុទបតិ៍ សណ្ណាតទេតា ឃឆាសកបតិដ្ឋិទេតាកាសសណ្ណាតា, ទេឃក្ខុទេឃ្ស្ត យក្ខកចលដ្ឋិកសណ្ណាតា, យណ្ណុសកលិកសណ្ណាតា ចាតិ ចចត្តុទបតិ៍ ឌិសទេតា ក្ខិឃុ ឌិសាឃុ ឌាតា, ឍ្លកាសទេតា អក្ខុលិតំ អទេក្កឃុ បតិដ្ឋិតាតិ៍

តត្ត ឃឆា តាយ កាយកាទទេកហិ ឥណ្ណកទេក្កឃុ យក្ខកចលដ្ឋិកា ឍបិតា ត ឌាតត្តិ “យឃំ ឥណ្ណកទេក្កឃុ ឍបិតា”តិ, តបិ ឥណ្ណកា ឌាតត្តិ “អទេយក្ខ្យ យក្ខកចលដ្ឋិកា ឍបិតា”តិ; ឲុចទេយច តលា ត ឌាតត្តិ “យឃំ អក្ខុលិតំ អទេក្កឃុ បតិដ្ឋិតា”តិ, តបិ អក្ខុលិទេឃា ឌាតត្តិ “អយក្ខាកំ អទេក្កឃុ តលា បតិដ្ឋិតា”តិ៍ អារកាបច្ចុចេក្ខុលចិទហិតា ហិ ឲុតេ ឆយ្ខ អចេតតា...ទេប... ត ឃុក្កលេិតិ ចចត្តុទបតិ៍ បទិទេណ្ណុឌទេតា ទេហ្វ្ដា យ្ហលេ ច អក្ខុលិយំទេសត, តត្ត បតិដ្ឋិតតលេត ចា ហ្កបទិ អទេក្ក ច អាកាទេសត, ហ្កកទេតាបទេស្សឃុ អក្ខុលិតំ ហ្កកទេតាទេកាឌិចទេយុត បទិច្ឆិន្នាតិ ចចត្តុទបតិ៍ អឃទេយទេតសំ សកាកបទិទេណ្ណុទេឌា, ចិសកាកបទិទេណ្ណុទេឌា បត ទេកាសសឌិទេសា ឲុចាតិ ឲុចំ តទេល ចណ្ណាឌិទេតា ចចត្តុទបតិ៍

តទេតា បទិ ឥត្តា ឃស្ស បទិបុណ្ណា, តស្ស ក្ខត្តិសៈ ទេត សទេគ្គបិ ចណ្ណទេតា ទេសតចណ្ណាតិ ចចត្តុទបតិ៍ ឃស្ស សយសណ្ណិតា ទេហាត្តិ, តស្ស លទបត្តច្ឆិន្នសក្ខុបឌលយិច សយកក្តិតទេសតក្ខុសុយយក្ខុញអយាលិ ចិឃ ច លាឃត្តិ៍ ឃស្ស ចិសយសណ្ណិតា, តស្ស ឌិណ្ណអាសតសាលិបឹឌកបឌិបឹឌិ ចិឃ តាតាសណ្ណាតាតិ សណ្ណាតទេតា ចចត្តុទបតិ៍ ទេតសញ្ចិក្ខុកឃឥត្តបត្តិបទិទេឃាសាទេតឃុ ទេហ្វ្ដទេតា ហ្កបទិទេតា ច ទេក្ខ ទេក្ខ កត្វា អដ្ឋ ឥត្តា ចត្ចទេកាឌិកា ចត្ចុ្ហលិកា អាសត្តិកសណ្ណាតា, ទេតសំ ឍ្លទទេតា ទេតទេតច កទេយត សត្តិចិដ្ឋា អដ្ឋ ឥត្តា តិទេកាឌិកា តិយ្ហលិកា សិញ្ញ្ចាឌកសណ្ណាតា៍ ទេតសយ្សិ ឍ្លទទេតា ទេតទេតច កទេយត ទេហ្វ្ដទេតា ហ្កបទិទេតា ច ឲុកទេយកំ កត្វា ចត្តាទេទា ឥត្តា ក្ខិទេកាឌិកា ក្ខិយ្ហលិកា ឃាតក្ខុបត្តយ្ខិតឹសណ្ណាតា៍ ទេតសយ្សិ ឍ្លទទេតា ទេតទេតច កទេយត សត្តិចិដ្ឋា ចត្តាទេទា ឌាឌាឥត្តា ឲុកទេកាឌិកា ឲុកយ្ហលិកា យល្លិកាយក្ខុញអសណ្ណាតា៍ តទេតា ហ្កកឃឥត្តបត្តិទេចយទេគ្គុទេហ្វ្ដា ចត្តាទេទា ហ្កបទិ ចត្តាទេទា កត្វា អដ្ឋ ឥត្តា ឲុកទេកាឌិកា ឲុកយ្ហលិកា តយ្គុតឹឌសណ្ណាតា៍ ឌិសទេតា ហ្កបទិយាឃ ឌិសាឃ ឌាតា៍ ឍ្លកាសទេតា ហ្កបទិយា ហ្កបទិយហក្ខកដ្ឋិទេក អទេឆាទេកាឌិកា, ទេហដ្ឋិយា ទេហដ្ឋិយហក្ខកដ្ឋិទេក ហ្កណ្ណុទេកាឌិកា ហុត្វា បតិដ្ឋិតាតិ៍

តត្ត ឃឆា តចកយ្ខិកឃុទិទេសត ទេហ្វ្ដា សិលិតលេ បតិដ្ឋាបិតា ហ្កបទិយតលេ បទេចសិតា ឆយ្ក ត ឌាតត្តិ “យឃំ ទេហ្វ្ដាសិលិតលេ បតិដ្ឋាបិតា, ហ្កបទិយតលេ បទេចសិតា”តិ, ត ទេហ្វ្ដាសិលិតលំ ឌាតាតិ “យឃិ ឆយ្ក បតិដ្ឋាបិតា”តិ, ត ហ្កបទិយតលំ ឌាតាតិ “យឃិ ឆយ្ក បចិដ្ឋា”តិ; ឲុចទេយច ឥត្តា ត ឌាតត្តិ “យឃំ ទេហ្វ្ដាហក្ខកដ្ឋិទេក បតិដ្ឋិតា, ហ្កបទិយហក្ខកដ្ឋិទេក បចិដ្ឋា”តិ, តាបិ ទេហ្វ្ដាហក្ខកដ្ឋិកំ ឌាតាតិ “យឃិ ឥត្តា បតិដ្ឋិតា”តិ, ត ហ្កបទិយហក្ខកដ្ឋិកំ ឌាតាតិ “យឃិ ឥត្តា បចិដ្ឋា”តិ៍ អារកាបច្ចុចេក្ខុលចិទហិតា ហិ ឲុតេ ឆយ្ខ...ទេប... ត

បុក្កលេតិ៍ បរិច្ឆេទតោ ហេដ្ឋា ហត្ថកដ្ឋិក្ខបេត ហត្ថកដ្ឋិក៌ បចិសិត្វា បតិដ្ឋិតេត អត្តតោ ម្ខលតលេត ច ភ្លុបរិ អាកាសេត តិរិយំ អញ្ញេយញ្ញេត បរិច្ឆិន្នាតិ ចចត្តុបេតិ៍ អយមេតសំ សកាកបរិច្ឆេទោ, ចិសកាកបរិច្ឆេទោ បត កាសេសចិសោ ឲចាតិ ឲចំ ទត្តេ ចណ្ណាជិតោ ចចត្តុបេតិ៍

តតោ បរំ អន្តោនរិតេ តាតាក្ខុលបសប្បាយប្បជិច្ឆេទក៌ តទោ ចណ្ណតោ សេតោតិ ចចត្តុបេតិ៍ សោ ហិ យជិបិ លចិរាកឡិតត្តា កាញ្ជអកោនាតាជិចណ្ណចសេត តាតាចណ្ណោ ចិយ ជិស្សតិ, តថាបិ សកាកចណ្ណេត សេតោ ឲច៍ សោ បតស្ស សេតការោ អក្កិឌាលិកិឈាតបហរលបហារាជិហិ ចិន្តិសិតាយ លចិយា បិកេដេ ហោតិ៍ សណ្ឋាតតោ សឡ្ហបេត កញ្ញកសណ្ឋាតោ, ចិត្តុរេត តាតាសណ្ឋាតោតិ៍ តថា ហិ បិទក្ខុលិត្តទោ កោសការកកោសសណ្ឋាតោ, បិដ្ឋិបិទត្តទោ បុដតាក្ខុបិហតសណ្ឋាតោ, ឌឈ្ឈត្តទោ កត្តបុដកតាលបណ្ណសណ្ឋាតោ , ភ្លាទុត្តទោ តណ្ឌុលកទិតជិឈត្តចិកសណ្ឋាតោ, អាតិសទត្តទោ ភ្លកប្ខទិតបដបរិស្សាចតសណ្ឋាតោ, បិដ្ឋិត្តទោ ឋលកោតឌ្ឋចឡុសណ្ឋាតោ, ក្ខ្ឆិត្តទោ ចិលាគោលិកោតឌ្ឋចឡុសណ្ឋាតោ, ភ្លទត្តទោ យេកុឈ្យេត ចត្ខុស្សសណ្ឋាតោ, ទ្វីឋាហុត្តទោ ត្ខលិរាតឌ្ឋចឡុសណ្ឋាតោ, បិដ្ឋិហត្តត្តទោ លុរកោសសណ្ឋាតោ ឋលាកត្តចិកសណ្ឋាតោ ចា, ហត្តក្ខុលិត្តទោ ក្ខខ្ពិការកោសសណ្ឋាតោ, កីចត្តទោ កលកញ្ញកសណ្ឋាតោ, ម្ខលត្តទោ លិភ្លាចលិភ្លកិមិក្ខុលិចកសណ្ឋាតោ, សីសត្តទោ បត្តត្តចិកសណ្ឋាតោតិ៍

តទបរិក្កលាមកេត ច យោកាចទេរេត ភ្លត្តទោដ្ឋតោ បដ្ឋាយ តទស្ស យំសស្ស ច អត្តទេត ចិត្តំ សេសេត្តេត បដយំ តាច ម្ខលត្តទោ ចចត្តុបេតព្វោ, តតោ សីសត្តទោ, អថ ឌាហិកីចត្តទោ, តតោ អត្ខលេិយេត បជិលេិយេត ច ទក្ខិលហត្តត្តទោ៍ អថ តេតេច កយេត ចាយហត្តត្តទោ, តតោ បិដ្ឋិត្តទោ, អថ អាតិសទត្តទោ, តតោ អត្ខលេិយេត បជិលេិយេត ច ទក្ខិលបិទត្តទោ, អថ ចាយបិទត្តទោ, តតោ ចត្ឋិ្លទរហទយអឡ្ហត្តរកីចត្តទោ, តតោ ហេដ្ឋិមហត្ថកត្តទោ, អថ អឆទោដ្ឋត្តទោ៍ ឲចំ ឃាច បុត ភ្លុបរិ ឞឌ្ឋត្តទោតិ៍ ជិសតោ ទ្វីស្ខុ ជិសាស្ខុ ឌាតោ៍ ឞកាសតោ សកលសរិរំ បរិយោតន្តិត្វា ជិតោតិ៍

តត្ថ យថា អលូចយូបរិយោតន្ទាយ បេឡអាយ ត អលូចយំ ឌាតាតិ “យឃា បេឡអា បរិយោតន្ទា”តិ, តបិ បេឡអា ឌាតាតិ “អហំ អលូចយេក បរិយោតន្ទា”តិ; ឲចមេច ត តទោ ឌាតាតិ “យឃា ឡាជំ ចាត្ខយហាក្ខតិក៌ សរិរំ ឞតន្ទ”ត្តិ, តបិ ឡាជំ ចាត្ខយហាក្ខតិក៌ សរិរំ ឌាតាតិ “អហំ តទេត ឞតន្ទ”ត្តិ៍ អាកោកបច្ចចេក្ខលាចិរហិតា ហិ ឲតេ ឆម្មា...បេ... ត បុក្កលេតិ៍ កោចលំ ត្ខ –

“អលូចយូបជិន្នេត្តា, តចន្ទារោ យហាចណោ;

សយត្តតោ បណ្ណូតិ, អនុទិប្ខតិកន្តិយោ”តិ៍

បរិច្ឆេទតោ ហេដ្ឋា យំសេត តត្ថ បតិដ្ឋិតតលេត ចា ភ្លុបរិ លចិយា បរិច្ឆិន្នាតិ ចចត្តុបេតិ៍ អយមេតស្ស សកាកបរិច្ឆេទោ,

ចិសកាកបរិច្ឆេទោ បត ពោរសសឌិសោ ឲ្យាតិ ឲ្យំ ពដំ ចណ្ណាឌិតោ ចចត្តុបេតិ

តតោ បរំ សទិទេ តចបេសិសពប្យេកឆំ យំសំ ចណ្ណូតោ ទត្តំ បិលិកដ្ឋកបុប្បសត្តិកត្តិ ចចត្តុបេតិ សណ្ណាតតោ តាតាសណ្ឋាតត្តិ តទា ហិ តត្ថ ឌញ្ឈូយំសំ តាលបត្តបុដកត្តសណ្ឋាតំ, អចិកសិតពេតកីយក្យញ្ញអសណ្ឋាតត្តិបិ ពេចិ ឡាទុយំសំ សុឆាបិសតតិសឆបេិតកសណ្ឋាតំ, អាតិសឆយំសំ ក្ខដ្ឋតពោដីសណ្ឋាតំ, បិដ្ឋិយំសំ តាលក្យញ្ញអបដលសណ្ឋាតំ, ឋាសុកច្ចឃយំសំ ចំសយឃពោដ្ឋក្យន្ធិបឆេសយ្យិ តត្យយត្តិកាលេបសណ្ឋាតំ, ឆតយំសំ ចទេដ្ឋតា អចក្កិតត្ដយត្តិកាបិល្ឌសណ្ឋាតំ, ចេច្ចពាហុយំសំ តដ្ឋដ្យុសឹសបិឆេ លេច្ចា តិច្ចុយំ កច្ចា ឆបិតយហាឡុសិកសណ្ឋាតំ, យំសឲ្យតកសណ្ឋាតត្តិបិ ឲុពោ កល្ឌយំសំ កល្ឌប្យេឆេស ឆបិតកទេឌ្ឍឌីឌសណ្ឋាតំ, យណ្ហុកសណ្ឋាតត្តិបិ ឲុពោ ឌិច្យាយំសំ ត្យហឹបត្តសណ្ឋាតំ, តាសាយំសំ ឌួយ្យុតតិក្កិតត្តបណ្ណពោកាសសណ្ឋាតំ, ០ អក្កិក្យបយំសំ អឌ្ឍបទិក្កាឌ្យត្តរសណ្ឋាតំ, សឹសយំសំ បត្តបចតកដីហតត្យេលបសណ្ឋាតត្តិ ៈ យំសបរិក្កណ្យាកត ច ឃោកាចចេទត ឲុតាតេច ឌួញ្ញអារិកយំសាតិ សណ្ឋាតតោ ចចត្តុបេតព្វាតិ ឲុចត្យាចចត្តាបឃតោ សុលុយាតិ យំសាតិ ចាកាលស្ស អាបិចំ អាកច្ឆត្តីតិ ឌិសតោ ឌ្ដីសុ ឌិសាសុ ឌាតំ ឌួកាសតោ សាឆិកាតិ តីលិ អដ្ឋិសតាតិ អត្យលិយ្យិត្វា ឌិតត្តិ

តត្ថ ឃទា ច្ឆលយត្តិកាត្យលិត្តាឃ កិត្តិឃា ត ច្ឆលយត្តិកា ឌាតាតិ "យឃា កិត្តិ អត្យលិត្តា"តិ, តបិ កិត្តិ ឌាតាតិ "អហំ ច្ឆលយត្តិកាឃ អត្យលិត្តា"តិ, ឲុចេយេចំ ត តចបេសិសពប្យេកឆំ យំសំ ឌាតាតិ "យឃា អដ្ឋិសតត្តឃំ អត្យលិត្ត"ត្តិ, តបិ អដ្ឋិសតត្តឃំ ឌាតាតិ "អហំ តចបេសិសពប្យេកេឆេត យំសេត អត្យលិត្ត"ត្តិ អាភេកាបច្ចេចល្លហចិទហិតា ហិ ឲុតេ ឆម្មា...បេ... ត បុក្កេលិតិ ពោចលំ ត្យ –

"តចបេសិសតា យំសា, អត្យលិត្តា កញ្ញឲុចទំ;

តាតាកិយិក្យលិកិណ្ហំ, ឃិញ្ញហដ្ឋាតំច ប្ឋតិក"ត្តិ

បរិច្ឆេទតោ ហេដ្ឋា អដ្ឋិសញ្ញាដេត តត្ថ បតិដ្ឋិតពេលេត ចា ឡុបរិ តចេត តិរិឃំ អញ្ញាយញ្ញោត បរិច្ឆិត្តត្តិ ចចត្តុបេតិ អឃយេតស្ស សកាកបរិច្ឆេទោ, ចិសកាកបរិច្ឆេទោ បត ពោរសសឌិសោ ឲ្យាតិ ឲ្យំ យំសំ ចណ្ណាឌិតោ ចចត្តុបេតិ

តតោ បរំ សទិទេ តចសពប្យេកោ ត្យាត្ត ចណ្ណូតោ សេតាតិ ចចត្តុបេតិ, យត្ថចណ្ណាតិបិ ឲុពោ សណ្ឋាតតោ តាតាសណ្ឋាតាតិ តទា ហិ តត្ថ យហត្តា យហត្តា ត្យាត្ត កត្ថលយក្យញ្ញអសណ្ឋាតា, តតោ សុលុយតទា ស្ឋូកទេចាក្យទទេឌ្ឍសណ្ឋាតា, តតោ អណុកតទា ប្ឋតិលតាសណ្ឋាតា, តតោ អណុកតទា សឹហញ្ញអយហាឌិណាតត្តិសណ្ឋាតា, តតោ អណុកតទា ច្ឆលសុត្តកសណ្ឋាតា, ហត្ថបិដ្ឋិបិឆបិដ្ឋិសុ ត្យាត្ត សក្យណបិឆសណ្ឋាតា, សឹទេ ត្យាត្ត កាឃឌាទេកាតំ សឹទេ ឆបិតចិទញ្ញអតទេក្យុលសណ្ឋាតា, បិដ្ឋិឃា ត្យាត្ត ពោទេយច្ចា អាតេប បសាទិតយច្ឆឌាលសណ្ឋាតា, អចេសេសា ត្អយស្កិ សទិទេ តំតំអដ្ឋបច្ចេដ្ឋាត្យកាតា ត្យាត្ត សទិទេ បដិយុត្តឌាលកញ្ញាកសណ្ឋាតាតិ ឌិសតោ ឌ្ដីសុ ឌិសាសុ ឌាតា ពោតុ ច ឆក្កិណកញ្ញត្មញ្ញត្តកតោ បដ្ឋាឃ បត្ថា កល្ឌទេតាយកា យហាត្យាត្ត បុទតោ ច បច្ឆតោ ច ចិតត្ថយាតា ចាយបស្សំ

គតា, វាមកណ្ណចូឡិកតោ បដ្ឋាយ បញ្ច បុរតោ ច បច្ឆតោ ច វិនទ្ធមានា ទក្ខិណបស្សំ គតា, ទក្ខិណគលវាដកតោ បដ្ឋាយ បញ្ច បុរតោ ច បច្ឆតោ ច វិនទ្ធមានា វាមបស្សំ គតា, វាមគលវាដកតោ បដ្ឋាយ បញ្ច បុរតោ ច បច្ឆតោ ច វិនទ្ធមានា ទក្ខិណបស្សំ គតា, ទក្ខិណហត្ថំ វិនទ្ធមានា បុរតោ ច បច្ឆតោ ច បញ្ច បញ្ចាតិ ទស កណ្ឌរនាមកា ឯវ មហាន្ហារូ អារុឡ្ហា។ តថា វាមហត្ថំ, ទក្ខិណបាទំ, វាមបាទញ្ចាតិ ឯវមេតេ សដ្ឋិ មហាន្ហារូ សរីរធារកា សរីរនិយាមកាតិបិ វវត្ថបេតិ។ ឱកាសតោ សកលសរីរេ អដ្ឋិចម្មានំ អដ្ឋិមំសានញ្ច អន្តរេ អដ្ឋីនិ អាពន្ធមានា ឋិតាតិ។

តត្ថ យថា វល្លិសន្តានពទ្ធេសុ កុដ្ដទារូសុ ន វល្លិសន្តានា ជានន្តិ “អម្ហេហិ កុដ្ដទារូនិ អាពទ្ធានី”តិ, នបិ កុដ្ដទារូនិ ជានន្តិ “មយំ វល្លិសន្តានេហិ អាពទ្ធានី”តិ; ឯវមេវ ន ន្ហារូ ជានន្តិ “អម្ហេហិ តីណិ អដ្ឋិសតានិ អាពទ្ធានី”តិ, នបិ តីណិ អដ្ឋិសតានិ ជានន្តិ “មយំ ន្ហារូហិ អាពទ្ធានី”តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ហិ ឯតេ ធម្មា...បេ... ន បុគ្គលោតិ។ កេវលំ តុ –

“នវ ន្ហារុសតា ហោន្តិ, ព្យាមមត្តេ កឡេវរេ;

ពន្ធន្តិ អដ្ឋិសង្ឃាតំ, អគារមិវ វល្លិយោ”តិ។

បរិច្ឆេទតោ ហេដ្ឋា តីហិ អដ្ឋិសតេហិ តត្ថ បតិដ្ឋិតតលេហិ វា ឧបរិ តចមំសេហិ តិរិយំ អញ្ញមញ្ញេន បរិច្ឆិន្នាតិ វវត្ថបេតិ។ អយមេតេសំ សភាគបរិច្ឆេទោ, វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ ន្ហារូ វណ្ណាទិតោ វវត្ថបេតិ។

តតោ បរំ សរីរេ ទ្វត្តិំសទន្តដ្ឋិកានំ វិសុំ គហិតត្តា សេសានិ ចតុសដ្ឋិ ហត្ថដ្ឋិកានិ ចតុសដ្ឋិ បាទដ្ឋិកានិ ចតុសដ្ឋិ មុទុកដ្ឋិកានិ មំសនិស្សិតានិ ទ្វេ បណ្ហិកដ្ឋីនិ ឯកេកស្មិំ បាទេ ទ្វេ ទ្វេ គោប្ផកដ្ឋិកានិ ទ្វេ ជង្ឃដ្ឋិកានិ ឯកំ ជណ្ណុកដ្ឋិ ឯកំ ឩរុដ្ឋិ ទ្វេ កដិដ្ឋីនិ អដ្ឋារស បិដ្ឋិកណ្ដកដ្ឋីនិ ចតុវីសតិ ផាសុកដ្ឋីនិ ចុទ្ទស ឧរដ្ឋីនិ ឯកំ ហទយដ្ឋិ ទ្វេ អក្ខកដ្ឋីនិ ទ្វេ បិដ្ឋិពាហដ្ឋីនិ ទ្វេ ពាហដ្ឋីនិ ទ្វេ ទ្វេ អគ្គពាហដ្ឋីនិ សត្ត គីវដ្ឋីនិ ទ្វេ ហនុកដ្ឋីនិ ឯកំ នាសិកដ្ឋិ ទ្វេ អក្ខិដ្ឋីនិ ទ្វេ កណ្ណដ្ឋីនិ ឯកំ នលាដដ្ឋិ ឯកំ មុទ្ធដ្ឋិ នវ សីសកបាលដ្ឋីនីតិ ឯវមាទិនា នយេន វុត្តប្បភេទានិ អដ្ឋីនិ សព្ពានេវ វណ្ណតោ សេតានីតិ វវត្ថបេតិ។

សណ្ឋានតោ នានាសណ្ឋានានិ។ តថា ហិ តត្ថ អគ្គបាទង្គុលិយដ្ឋីនិ កតកពីជសណ្ឋានានិ, តទនន្តរានិ អង្គុលីនំ មជ្ឈបព្វដ្ឋីនិ អបរិបុណ្ណបនសដ្ឋិសណ្ឋានានិ, មូលបព្វដ្ឋីនិ បណវសណ្ឋានានិ, មោរសកលិសណ្ឋានានីតិបិ ឯកេ។ បិដ្ឋិបាទដ្ឋីនិ កោដ្ដិតកន្ទលកន្ទរាសិសណ្ឋានានិ បណ្ហិកដ្ឋីនិ ឯកដ្ឋិតាលផលពីជសណ្ឋានានិ, គោប្ផកដ្ឋីនិ ឯកតោ ពន្ធកីឡាគោឡកសណ្ឋានានិ, ជង្ឃដ្ឋិកេសុ ខុទ្ទកំ ធនុកទណ្ឌសណ្ឋានំ, មហន្តំ ខុប្បិបាសាមិលាតសប្បបិដ្ឋិសណ្ឋានំ, ជង្ឃដ្ឋិកស្ស គោប្ផកដ្ឋិកេសុ បតិដ្ឋិតដ្ឋានំ អបនីតតចសិន្ទិកឡីរសណ្ឋានំ, ជង្ឃដ្ឋិកស្ស ជណ្ណុកដ្ឋិកេ បតិដ្ឋិតដ្ឋានំ មុទិង្គមុខសណ្ឋានំ ជណ្ណុកដ្ឋិ ឯកបស្សតោ ឈដ្ឋិតផេណសណ្ឋានំ, ឩរុដ្ឋីនិ ទុត្តច្ឆិតវាសិផរសុទណ្ឌសណ្ឋានានិ, ឩរុដ្ឋិកស្ស កដិដ្ឋិកេ បតិដ្ឋិតដ្ឋានំ សុវណ្ណការានំ អគ្គិជាលនកសលាកាយុត្តិសណ្ឋានំ ,

តប្បតិដ្ឋិតោកាសោ អគ្គច្ឆិន្នបុន្នាគផលសណ្ឋានោ, កដិដ្ឋីនិ ទ្វេបិ ឯកាពទ្ធានិ ហុត្វា កុម្ភការេហិ កតចុល្លិសណ្ឋានានិ, តាបសកិលិកាសណ្ឋានានីតិបិ ឯកេ។ អានិសទដ្ឋិ ហេដ្ឋាមុខឋបិតសប្បផណសណ្ឋានានិ, សត្តដ្ឋដ្ឋានេសុ ឆិទ្ទាវឆិទ្ទានិ អដ្ឋារស បិដ្ឋិកណ្ដកដ្ឋីនិ អព្ភន្តរតោ ឧបរូបរិ ឋបិតសីសកបដ្ដវេឋកសណ្ឋានានិ, ពាហិរតោ វដ្ដនាវលិសណ្ឋានានិ, តេសំ អន្តរន្តរា កកចទន្តសទិសានិ ទ្វេ តីណិ កណ្ដកានិ ហោន្តិ, ចតុវីសតិយា ផាសុកដ្ឋីសុ បរិបុណ្ណានិ បរិបុណ្ណសីហឡអសិសណ្ឋានានិ , អបរិបុណ្ណានិ អបរិបុណ្ណសីហឡអសិសណ្ឋានានិ, សព្ពានេវ ឱទាតកុក្កុដស្ស បសារិតបក្ខសណ្ឋានានីតិបិ ឯកេ។ ចុទ្ទស ឧរដ្ឋីនិ ជិណ្ណសន្ទមានិកបញ្ជរសណ្ឋានានិ, ហទយដ្ឋិ ទព្ពិផណសណ្ឋានំ, អក្ខកដ្ឋីនិ ខុទ្ទកលោហវាសិទណ្ឌសណ្ឋានានិ, តេសំ ហេដ្ឋា អដ្ឋិ អឌ្ឍចន្ទសណ្ឋានំ, បិដ្ឋិពាហុដ្ឋីនិ ផរសុផលសណ្ឋានានិ, ឧបច្ឆិន្នសីហឡកុទ្ទាលសណ្ឋានានីតិបិ ឯកេ។ ពាហុដ្ឋីនិ អាទាសទណ្ឌសណ្ឋានានិ, យថាវាសិទណ្ឌសណ្ឋានានីតិបិ ឯកេ។ អគ្គពាហុដ្ឋីនិ យមកតាលកន្ទសណ្ឋានានិ, មណិពន្ធដ្ឋីនិ ឯកតោ អល្លីយេត្វា ឋបិតសីសកបដ្ដវេឋកសណ្ឋានានិ, បិដ្ឋិហត្ថដ្ឋីនិ កោដ្ដិតកន្ទលកន្ទរាសិសណ្ឋានានិ, ហត្ថង្គុលិមូលបព្ពដ្ឋីនិ បណវសណ្ឋានានិ, មជ្ឈបព្ពដ្ឋីនិ អបរិបុណ្ណបនសដ្ឋិសណ្ឋានានិ, អគ្គបព្ពដ្ឋីនិ កតកពីជសណ្ឋានានិ, សត្ត គីវដ្ឋីនិ ទណ្ឌេ វិជ្ឈិត្វា បដិបាដិយា ឋបិតវំសកឡីរចក្កលកសណ្ឋានានិ, ហេដ្ឋិមហនុកដ្ឋិ កម្មារានំ អយោកូដយោត្តកសណ្ឋានំ, ឧបរិមហនុកដ្ឋិ អវលេខនសត្ថកសណ្ឋានំ, អក្ខិកូបនាសកូបដ្ឋីនិ អបនីតមិញ្ជតរុណតាលដ្ឋិសណ្ឋានានិ , នលាដដ្ឋិ អធោមុខឋបិតសង្ខថាលកបាលសណ្ឋានំ, កណ្ណចូឡិកដ្ឋីនិ ន្ហាបិតខុរកោសសណ្ឋានានិ, នលាដកណ្ណចូឡិកានំ ឧបរិ បដ្ដពន្ធនោកាសេ អដ្ឋិ ទហលឃដបុណ្ណបដបិលោតិកខណ្ឌសណ្ឋានំ, មុទ្ធដ្ឋិ មុខច្ឆិន្នបុរាណលាពុកដាហសណ្ឋានំ, សីសដ្ឋិ សិព្ពេត្វា ឋបិតជជ្ជរលាពុកដាហសណ្ឋានានីតិ។ ទិសតោ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតានិ។

ឱកាសតោ អវិសេសេន សកលសរីរេ ឋិតានិ, វិសេសេន តុ សីសដ្ឋីនិ គីវដ្ឋីសុ បតិដ្ឋិតានិ, គីវដ្ឋីនិ បិដ្ឋិកណ្ដកដ្ឋីសុ បតិដ្ឋិតានិ, បិដ្ឋិកណ្ដកដ្ឋីនិ កដិដ្ឋីសុ បតិដ្ឋិតានិ, កដិដ្ឋីនិ ឩរុដ្ឋីសុ បតិដ្ឋិតានិ, ឩរុដ្ឋីនិ ជណ្ណុកដ្ឋីសុ, ជណ្ណុកដ្ឋីនិ ជង្ឃដ្ឋីសុ, ជង្ឃដ្ឋីនិ គោប្ផកដ្ឋីសុ, គោប្ផកដ្ឋីនិ បិដ្ឋិបាទដ្ឋីសុ បតិដ្ឋិតានិ, បិដ្ឋិបាទដ្ឋីនិ ច គោប្ផកដ្ឋីនិ ឧក្ខិបិត្វា ឋិតានិ, គោប្ផកដ្ឋីនិ ជង្ឃដ្ឋីនិ...បេ... គីវដ្ឋីនិ សីសដ្ឋីនិ ឧក្ខិបិត្វា ឋិតានីតិ ឯតេនានុសារេន អវសេសានិបិ អដ្ឋីនិ វេទិតព្ពានិ។

តត្ថ យថា ឥដ្ឋកគោបានសិយាទីសុ ន ឧបរិមា ឥដ្ឋកាទយោ ជានន្តិ “មយំ ហេដ្ឋិមេសុ បតិដ្ឋិតា”តិ, នបិ ហេដ្ឋិមា ជានន្តិ “មយំ ឧបរិមានិ ឧក្ខិបិត្វា ឋិតា”តិ; ឯវមេវ ន សីសដ្ឋិកានិ ជានន្តិ “មយំ គីវដ្ឋីសុ បតិដ្ឋិតានី”តិ...បេ... ន គោប្ផកដ្ឋិកានិ ជានន្តិ “មយំ បិដ្ឋិបាទដ្ឋីសុ បតិដ្ឋិតានី”តិ, នបិ បិដ្ឋិបាទដ្ឋិកានិ ជានន្តិ “មយំ គោប្ផកដ្ឋីនិ ឧក្ខិបិត្វា ឋិតានី”តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ហិ ឯតេ ធម្មា...បេ... ន បុគ្គលោតិ។ កេវលំ ហិ ឥមានិ សាខិកានិ តីណិ អដ្ឋិសតានិ នវហិ ន្ហារុសតេហិ នវហិ ច មំសបេសិសតេហិ អាពទ្ធានុលិត្តានិ, ឯកឆវិចម្មបរិយោនទ្ធានិ, សត្តរសហរណីសហស្សានុគតសិនេហិតានិ, នវនវុតិលោមកូបសហស្សបរិស្សន្ទមានសេទជល្លិកានិ អសីតិកិមិកុលានិ, កាយោតេវ សង្ខ្យំ គតានិ, យំ សភាវតោ ឧបបរិក្ខន្តោ យោគាវចរោ ន កិញ្ចិ គយ្ហូបគំ បស្សតិ, កេវលំ ហិ នានាការបដិកូលំ អដ្ឋិសង្ឃាដមេវ បស្សតិ។ យំ ទិស្វា ធនបាលស្ស បុត្តកាយំ ឧបេតិ។ យថាហ –

“បដិបាដិយដ្ឋីនិ ឋិតានិ កោដិយា,

អនេកសន្ធិយមិតោ ន កេហិចិ;

ពទ្ធា នហារូហិ ជរាយ ចោទិតា,

អចេតនា កដ្ឋកលិង្គរូបមា។

“កុណបំ កុណបេ ជាតំ, អសុចិម្ហិ បូតិកំ;

ទុក្ខេ ចាបិ ទុក្ខំ, ភេទនម្ហិ វយធម្មំ។

“អដ្ឋិបុរេ អដ្ឋិបុរោ, និដ្ឋិតត្តា បូតិកេ បូតិកាយស្មិំ

ចយម្ហិ ចិតេន លទ្ធំ, ទេហស្សេវ បុត្តា ជនបាលស្សា”តិ ច។

បរិច្ឆេទតោ អន្តោ អដ្ឋិមិញ្ជេន ឧបរិតោ មំសេន អគ្គេ មូលេ ច អញ្ញមញ្ញេន បរិច្ឆិន្នានីតិ វវត្ថបេតិ។ អយមេតេសំ សភាគបរិច្ឆេទោ, វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ អដ្ឋីនិ វណ្ណាទិតោ វវត្ថបេតិ។

តតោ បរំ សរីរេ យថាវុត្តប្បភេទានំ អដ្ឋីនំ អព្ភន្តរគតំ អដ្ឋិមិញ្ជំ វណ្ណតោ សេតន្តិ វវត្ថបេតិ។ សណ្ឋានតោ អត្តនោ ឱកាសសណ្ឋានន្តិ។ សេយ្យថិទំ – មហន្តមហន្តានំ អដ្ឋីនំ អព្ភន្តរគតំ សេទេត្វា វដ្ដេត្វា មហន្តេសុ វំសកឡីរបព្ពេសុ បក្ខិត្តមហាវេត្តគ្គសណ្ឋានំ, ខុទ្ទានុខុទ្ទកានំ អព្ភន្តរគតំ សេទេត្វា វដ្ដេត្វា ខុទ្ទានុខុទ្ទកេសុ វំសកឡីរបព្ពេសុ បក្ខិត្តតនុវេត្តគ្គសណ្ឋានន្តិ។ ទិសតោ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតំ។ ឱកាសតោ អដ្ឋីនំ អព្ភន្តរេ បតិដ្ឋិតន្តិ។

តត្ថ យថា វេឡុនឡាទីនំ អន្តោគតានិ ទធិថាលិកានិ ន ជានន្តិ “មយំ វេឡុនឡាទីនំ អន្តោគតានី”តិ, នបិ វេឡុនឡាទយោ ជានន្តិ “ទធិថាលិកានិ អម្ហាកំ អន្តោគតានី”តិ; ឯវមេវ ន អដ្ឋិមិញ្ជា ជានាតិ “អហំ អដ្ឋីនំ អន្តោគត”ន្តិ, នបិ អដ្ឋីនិ ជានន្តិ “អដ្ឋិមិញ្ជា អម្ហាកំ អន្តោគត”ន្តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ហិ ឯតេ ធម្មា...បេ... ន បុគ្គលោតិ។ បរិច្ឆេទតោ អដ្ឋីនំ អព្ភន្តរតលេហិ អដ្ឋិមិញ្ជភាគេន ច បរិច្ឆិន្នន្តិ វវត្ថបេតិ។ អយមេតស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ, វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ អដ្ឋិមិញ្ជំ វណ្ណាទិតោ វវត្ថបេតិ។

តតោ បរំ សរីរស្ស អព្ភន្តរេ ទ្វិគោឡកប្បភេទំ វក្កំ វណ្ណតោ មន្ទរត្តំ បាលិភទ្ទកដ្ឋិវណ្ណន្តិ វវត្ថបេតិ។ សណ្ឋានតោ គាមទារកានំ
សុត្តាវុតកីឡាគោឡកសណ្ឋានំ, ឯកវណ្ដសហការទ្វយសណ្ឋានន្តិបិ ឯកេ។ ទិសតោ ឧបរិមាយ ទិសាយ ជាតំ។ ឱកាសតោ គលវាដកា
និក្ខន្តេន ឯកមូលេន ថោកំ គន្ត្វា ទ្វិធា ភិន្នេន ថូលន្ហារុនា វិនិពទ្ធំ ហុត្វា ហទយមំសំ បរិក្ខិបិត្វា ឋិតន្តិ។

តត្ថ យថា វណ្ដុបនិពទ្ធំ សហការទ្វយំ ន ជានាតិ “អហំ វណ្ដេន ឧបនិពទ្ធ”ន្តិ, នបិ វណ្ដំ ជានាតិ “មយា សហការទ្វយំ ឧបនិពទ្ធ”ន្តិ;
ឯវមេវ ន វក្កំ ជានាតិ “អហំ ថូលន្ហារុនា ឧបនិពទ្ធ”ន្តិ, នបិ ថូលន្ហារុ ជានាតិ “មយា វក្កំ ឧបនិពទ្ធ”ន្តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា
ហិ ឯតេ ធម្មា...បេ... ន បុគ្គលោតិ។ បរិច្ឆេទតោ វក្កំ វក្កភាគេន បរិច្ឆិន្នន្តិ វវត្ថបេតិ។ អយមេតស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ,
វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ វក្កំ វណ្ណាទិតោ វវត្ថបេតិ។

តតោ បរំ សរីរស្ស អព្ភន្តរេ ហទយំ វណ្ណតោ រត្តំ រត្តបទុមបត្តបិដ្ឋិវណ្ណន្តិ វវត្ថបេតិ។ សណ្ឋានតោ ពាហិរបត្តានិ អបនេត្វា
អធោមុខឋបិតបទុមមកុឡសណ្ឋានំ, តញ្ច អគ្គច្ឆិន្នបុន្នាគផលមិវ វិវដេកបស្សំ ពហិ មដ្ឋំ អន្តោ កោសាតកីផលស្ស អព្ភន្តរសទិសំ។
បញ្ញាវន្តានំ ថោកំ វិកសិតំ, មន្ទបញ្ញានំ មកុឡិតមេវ។ យំ រូបំ និស្សាយ មនោធាតុ ច មនោវិញ្ញាណធាតុ ច បវត្តន្តិ, តំ
អបនេត្វា អវសេសមំសបិណ្ឌសន្តានហទយព្ភន្តរេ អឌ្ឍបសតមត្តំ លោហិតំ សណ្ឋាតិ, តំ រាគចរិតស្ស រត្តំ, ទោសចរិតស្ស កាឡកំ,
មោហចរិតស្ស មំសធោវនោទកសទិសំ, វិតក្កចរិតស្ស កុលត្ថយូសវណ្ណំ, សទ្ធាចរិតស្ស កណិការបុប្ផវណ្ណំ, បញ្ញាចរិតស្ស អច្ឆំ
វិប្បសន្នមនាវិលំ, និទ្ធោតជាតិមណិ វិយ ជុតិមន្តំ ខាយតិ។ ទិសតោ ឧបរិមាយ ទិសាយ ជាតំ។ ឱកាសតោ សរីរព្ភន្តរេ ទ្វិន្នំ ថនានំ មជ្ឈេ
បតិដ្ឋិតន្តិ។

តត្ថ យថា ទ្វិន្នំ វាតបានកវាដកានំ មជ្ឈេ ឋិតោ អគ្គឡត្ថម្ភកោ ន ជានាតិ “អហំ ទ្វិន្នំ វាតបានកវាដកានំ មជ្ឈេ ឋិតោ”តិ, នបិ
វាតបានកវាដកានិ ជានន្តិ “អម្ហាកំ មជ្ឈេ អគ្គឡត្ថម្ភកោ ឋិតោ”តិ; ឯវមេវ ន ហទយំ ជានាតិ “អហំ ទ្វិន្នំ ថនានំ មជ្ឈេ ឋិត”ន្តិ, នបិ
ថនានិ ជានន្តិ “ហទយំ អម្ហាកំ មជ្ឈេ ឋិត”ន្តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ហិ ឯតេ ធម្មា...បេ... ន បុគ្គលោតិ។ បរិច្ឆេទតោ ហទយំ
ហទយភាគេន បរិច្ឆិន្នន្តិ វវត្ថបេតិ។ អយមេតស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ, វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ ហទយំ
វណ្ណាទិតោ វវត្ថបេតិ។

តតោ បរំ សរីរស្ស អព្ភន្តរេ យកនសញ្ញិតំ មំសបិណ្ឌំ វណ្ណតោ រត្តំ រត្តកុមុទពាហិរបត្តបិដ្ឋិវណ្ណន្តិ វវត្ថបេតិ។ សណ្ឋានតោ ឯកមូលំ
ហុត្វា អគ្គេ យមកំ កោវិឡារបត្តសណ្ឋានំ, តញ្ច ទន្ធានំ ឯកមេវ ហោតិ មហន្តំ, បញ្ញវន្តានំ ទ្វេ វា តីណិ វា ខុទ្ទកានីតិ។ ទិសតោ
ឧបរិមាយ ទិសាយ ជាតំ។ ឱកាសតោ ទ្វិន្នំ ថនានំ អព្ភន្តរេ ទក្ខិណបស្សំ និស្សាយ ឋិតន្តិ។

តត្ថ យថា បិឋរកបស្សេ លគ្គា មំសបេសិ ន ជានាតិ “អហំ បិឋរកបស្សេ លគ្គា”តិ, នបិ បិឋរកបស្សំ ជានាតិ “មយិ មំសបេសិ លគ្គា”តិ;

ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨶ ᨿᨠᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ “ᩋᩉᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨳᨶᩣᨶᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨸᩔᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᨸᩥ ᨳᨶᩣᨶᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨸᩔᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ “ᨾᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨿᨠᨶᩴ ᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩁᩉᩥᨲᩣ ᩉᩥ ᩑᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ…ᨸᩮ… ᨶ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨿᨠᨶᩴ ᨿᨠᨶᨽᩣᨣᩮᨶ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲᩔ ᩈᨽᩣᨣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ, ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨸᨶ ᨠᩮᩈᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨿᨠᨶᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨽᩮᨴᨲᩮᩣ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᨠᩥᩃᩮᩣᨾᨠᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᨲᩮᩣ ᩈᩮᨲᩴ ᨴᩩᨠᩪᩃᨸᩥᩃᩮᩣᨲᩥᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᩥ᪨ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩒᨠᩣᩈᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨴᩥᩈᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨴᩥᩈᩣᩈᩩ ᨩᩣᨲᩴ᪨ ᩒᨠᩣᩈᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨠᩥᩃᩮᩣᨾᨠᩴ ᩉᨴᨿᨬ᩠ᨧ ᩅᨠ᩠ᨠᨬ᩠ᨧ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨠᩥᩃᩮᩣᨾᨠᩴ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩮ ᨧᨾ᩠ᨾᩔ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨶᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᨸᩥᩊᩮᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨸᩃᩥᩅᩮᨮᩥᨲᩮ ᨾᩴᩈᩮ ᨶ ᨸᩥᩊᩮᩣᨲᩥᨠᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ “ᨾᨿᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᨸᩃᩥᩅᩮᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᨸᩥ ᨾᩴᩈᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ “ᩋᩉᩴ ᨸᩥᩊᩮᩣᨲᩥᨠᩣᨿ ᨸᩃᩥᩅᩮᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ; ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨶ ᨠᩥᩃᩮᩣᨾᨠᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ “ᨾᨿᩣ ᩉᨴᨿᩅᨠ᩠ᨠᩣᨶᩥ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩮ ᨧ ᨾᩴᩈᩴ ᨸᩃᩥᩅᩮᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᨸᩥ ᩉᨴᨿᩅᨠ᩠ᨠᩣᨶᩥ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩮ ᨧ ᨾᩴᩈᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ “ᩋᩉᩴ ᨠᩥᩃᩮᩣᨾᨠᩮᨶ ᨸᩃᩥᩅᩮᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩁᩉᩥᨲᩣ ᩉᩥ ᩑᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ…ᨸᩮ… ᨶ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨾᩴᩈᩮᨶ ᩏᨸᩁᩥ ᨧᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᨠᩥᩃᩮᩣᨾᨠᨽᩣᨣᩮᨶ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲᩔ ᩈᨽᩣᨣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ, ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨸᨶ ᨠᩮᩈᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨠᩥᩃᩮᩣᨾᨠᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᩈᩁᩦᩁᩔ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨸᩥᩉᨠᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᨲᩮᩣ ᨶᩦᩃᩴ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩩᨱ᩠ᨯᩥᨸᩩᨷ᩠ᨹᩅᨱ᩠ᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᩥ᪨ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨾᩮᨠᩩᨾ᩠ᨿᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᨦ᩠ᨣᩩᩃᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩴ ᩋᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ ᨠᩣᩊᩅᨧ᩠ᨨᨠᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨴᩥᩈᨲᩮᩣ ᩏᨸᩁᩥᨾᩣᨿ ᨴᩥᩈᩣᨿ ᨩᩣᨲᩴ᪨ ᩒᨠᩣᩈᨲᩮᩣ ᩉᨴᨿᩔ ᩅᩣᨾᨸᩔᩮ ᩏᨴᩁᨸᨭᩃᩔ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᨸᩔᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲᩴ, ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᩉᩣᩁᩮᨶ ᨻᩉᩥ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᨾᨲ᩠ᨳᨠᨸᩔᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲᩣ ᨶ ᨣᩮᩣᨾᨿᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ “ᩋᩉᩴ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᨾᨲ᩠ᨳᨠᨸᩔᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲᩣ”ᨲᩥ, ᨶᨸᩥ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᨾᨲ᩠ᨳᨠᨸᩔᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ “ᨣᩮᩣᨾᨿᨸᩥᨱ᩠ᨯᩥ ᨾᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲᩣ”ᨲᩥ; ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨶ ᨸᩥᩉᨠᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ “ᩋᩉᩴ ᩏᨴᩁᨸᨭᩃᩔ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᨸᩔᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᨸᩥ ᩏᨴᩁᨸᨭᩃᩔ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᨸᩔᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ “ᨸᩥᩉᨠᩴ ᨾᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨽᩮᩣᨣᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩁᩉᩥᨲᩣ ᩉᩥ ᩑᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ…ᨸᩮ… ᨶ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩣ ᨸᩥᩉᨠᩴ ᨸᩥᩉᨠᨽᩣᨣᩮᨶ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲᩔ ᩈᨽᩣᨣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ, ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨸᨶ ᨠᩮᩈᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨸᩥᩉᨠᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᩈᩁᩦᩁᩔ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᨾᩴᩈᨡᨱ᩠ᨯᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩴ ᨸᨸ᩠ᨹᩣᩈᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᨲᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨲᩥᨸᩁᩥᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲᩥ᪨ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᨾᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨻᩉᩃᨸᩪᩅᨡᨱ᩠ᨯᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩃᨠᩩᨱ᩠ᨯᨠᩈᩃ᩠ᩃᩩᨸ᩠ᨸᩃᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᩑᨠᩮ᪨ ᨲᨴᩮᨲᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩋᩈᩥᨲᨸᩦᨲᩣᨶᩴ ᩋᨽᩣᩅᩮ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᨩᨲᩮᨩᩩᩈ᩠ᨾᨶᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᩣᩉᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨩ᩠ᨫᨡᩣᨴᩥᨲᨸᩃᩣᩃᨸᩥᨱ᩠ᨯᨾᩥᩅ ᨶᩥᩁᩈᩴ ᨶᩥᩁᩮᩣᨩᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨴᩥᩈᨲᩮᩣ ᩏᨸᩁᩥᨾᩣᨿ ᨴᩥᩈᩣᨿ ᨩᩣᨲᩴ᪨ ᩒᨠᩣᩈᨲᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨳᨶᩣᨶᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩉᨴᨿᨬ᩠ᨧ ᨿᨠᨶᨬ᩠ᨧ ᩏᨸᩁᩥ ᨨᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩃᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩴ ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨

តត្ថ យថា ឱណ្ណកោដ្ឋកត្តេន លព្ភមានោ សក្យលក្យលិខកោ ត ជានាតិ “អហំ ឱណ្ណកោដ្ឋកត្តេន លព្ភមានោ ឋិតោ”តិ, តបិ ឱណ្ណកោដ្ឋកត្តំ ជានាតិ “សក្យលក្យលិខកោ យមិ លព្ភមានោ ឋិតោ”តិ; ឯវមេវ ត បប្បាសំ ជានាតិ “អហំ សរីរក្ខត្តេន ទ្វិន្នំ ឆនាតំ អត្តេន លព្ភមានំ ឋិត”ន្តិ, តបិ សរីរក្ខត្តេន ទ្វិន្នំ ឆនាតំ អត្តំ ជានាតិ “យមិ បប្បាសំ លព្ភមានំ ឋិត”ន្តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ហិ ឯតេ ធម្មា…បេ… ត បុគ្គលោតិ។ បរិច្ឆេទតោ បប្បាសំ បប្បាសភាគេន បរិច្ឆិន្នន្តិ ចចត្តុបេតិ។ អយមេតស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ, ចិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ បប្បាសំ វណ្ណាទិតោ ចចត្តុបេតិ។

វតោ បរំ អន្តោសរីរេ បុរិសស្ស ទក្ខិណបស្សេ, ទ្វាត្តិំសា អដ្ឋិសតិបស្សេ, ឯកាទិសតិមា ធាតេសុ ឋាកក្កំ អត្តំ វណ្ណតោ សេតំ សក្ខរសុធាវណ្ណន្តិ ចចត្តុបេតិ។ សណ្ឋានតោ សីសំ លិត្តិត្វា លោហិតទោណិយំ សំវេល្លេត្វា ឋបិតធម្មកិសណ្ឋានំ។ ទិសតោ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតំ។ ឱកាសតោ វុបរិ គលវាដកេ ហេដ្ឋា ច ករីសមគ្គេ ចិតិពន្ធិត្វា គលវាដកករីសមគ្គបរិយន្តេ សរីរព្ភត្តេន ឋិតន្តិ។

តត្ថ យថា លោហិតទោណិយំ ឋបិតំ លិត្តសីសំ ធម្មកិកញ្ចុកំ ត ជានាតិ “អហំ លោហិតទោណិយំ ឋិត”ន្តិ, តបិ លោហិតទោណិ ជានាតិ “យមិ លិត្តសីសំ ធម្មកិកញ្ចុកំ ឋិត”ន្តិ; ឯវមេវ ត អត្តំ ជានាតិ “អហំ សរីរព្ភត្តេន ឋិត”ន្តិ, តបិ សរីរព្ភត្តំ ជានាតិ “យមិ អត្តំ ឋិត”ន្តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ហិ ឯតេ ធម្មា…បេ… ត បុគ្គលោតិ។ បរិច្ឆេទតោ អត្តំ អត្តភាគេន បរិច្ឆិន្នន្តិ ចចត្តុបេតិ។ អយមេតស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ, ចិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ អត្តំ វណ្ណាទិតោ ចចត្តុបេតិ។

វតោ បរំ អន្តោសរីរេ អត្តត្តេន អត្តគុណំ វណ្ណតោ សេតំ ទកសីតលិកមូលវណ្ណន្តិ ចចត្តុបេតិ។ សណ្ឋានតោ ទកសីតលិកមូលសណ្ឋានមេវាតិ, កោមុត្តសណ្ឋានន្តិបិ ឯកេ។ ទិសតោ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតំ។ ឱកាសតោ គុទាលផរសុកម្មាទីតិ ករោន្តានំ យន្តាកឌ្ឍនកាលេ យន្តសុត្តកមិច យន្តផលកាតិ អត្តភោគេ ឯកតោ អគ្គញ្ញអត្តេ អាពន្ធិត្វា បាទបុញ្ឆនរជ្ជុមណ្ឌលកស្ស អត្តរា តំ សិព្វិត្វា ឋិតរជ្ជុកា ចិយ ឯកាទិសតិមា អត្តភោគានំ អត្តរា ឋិតន្តិ។

តត្ថ យថា បាទបុញ្ឆនរជ្ជុមណ្ឌលកំ សិព្វិត្វា ឋិតរជ្ជុកា ត ជានាតិ “យយា បាទបុញ្ឆនរជ្ជុមណ្ឌលកំ សិព្វិត”ន្តិ, តបិ បាទបុញ្ឆនរជ្ជុមណ្ឌលកំ ជានាតិ “រជ្ជុកា មំ សិព្វិត្វា ឋិតា”តិ, ឯវមេវ អត្តគុណំ ត ជានាតិ “អហំ អត្តំ ឯកាទិសតិភោគត្តេន អាពន្ធិត្វា ឋិត”ន្តិ, តបិ អត្តំ ជានាតិ “អត្តគុណំ មំ អាពន្ធិត្វា ឋិត”ន្តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ហិ ឯតេ ធម្មា…បេ… ត បុគ្គលោតិ។ បរិច្ឆេទតោ អត្តគុណំ អត្តគុណភាគេន បរិច្ឆិន្នន្តិ ចចត្តុបេតិ។ អយមេតស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ, ចិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ អត្តគុណំ វណ្ណាទិតោ ចចត្តុបេតិ។

វតោ បរំ អន្តោសរីរេ ឧទរិយំ វណ្ណតោ អជ្ឈោហដាហារវណ្ណន្តិ ចចត្តុបេតិ។ សណ្ឋានតោ បរិស្សាវនេ សិថិលពន្ធតណ្ឌុលសណ្ឋានំ។ ទិសតោ ឧបរិមាយ ទិសាយ ជាតំ។ ឱកាសតោ ឧទរេ ឋិតន្តិ ។ ឧទរំ នាម ឧភតោ និប្បីឡិយមានស្ស អល្លសាដកស្ស មជ្ឈេ

សញ្ញាតមេចាងកាលជិយំ អត្ថបដល់, ខាហិ ឃដ្ធិ, អមេត្តា ឃំសកាសញ្ញបលិមេចផិតំ, កិលិដ្ឋបិចារបុបម្បសជិយំ, ក្យុធិតបតសថលស្ស អញ្ញត្តរសជិសត្តិបិ ឲមេកៈ តត្ថ តមេក្កាលកា កណ្ហប្បាគកាតាលហីរកាឃ្នធិយុលកាបដតត្ថុសុត្តកាតិ ឲចយាឌិដ្ឋត្តិសក្យុលប្បមេកគា កិយមេឃា អាក្យុលញ្ញាក្យុលិ សណ្ហសណ្ហចារិមេភា ហុត្វា ភិចសត្តិ, មេឃ បិរតមេកាឌតាឌិយិ្យអចិឌ្ឍយាមេត ថ្កលើដ្ឋីត្វា ចិរចត្តា ហងឃយំសំ អកិត្យុងត្តិ បិរតមេកាឌតាឌិតិ អមេឌ្ឍហរលាមេចលិឃញ្ញា ថ្កដ្ឋិយុលា ហុត្វា បផយមេឌ្ឍហមេដ មេក្ខ តមេឃា អារមេលិមេប ត្យុរិតត្យុរិតា ចិលុយ្យត្តិៈ ឃំ ឲមេតសំ កិយឹភ៌ បឃ្នតិឈរំ ចក្ខក្យុដិ កិលិតសាលិ ស្យុសាតញ្ញា មេហាតិ, ឃត្ថ មេសឃ្យុធាបិ ភាយ ចណ្ឌាលកាយក្ខុមេរ ចត្តុតិកាឃ សរងសយមេឃ ធ្នលឋុសិតមេក មេគមេច ចឃ្សមេត្ត ថ្កគមេកត អាច្នញ្ញហំ យុត្តកឹសចយ្ឌដ្ឋីត្យ្បុលណ្ហមេលញ្ញអសិឌ្ឍលិការមេលិហិតប្បុកុតិភាភាក្យុលាបឌាតំ ភិបតិត្វា កដ្ឋមេយាងកាលុញ្ញត្តតំ សញ្ញាតកិយិក្យុលិក្យុលំ ហុត្វា ក្ខឹហតឹហក្ខមេឃត ឃ្នរិឃាតបសត្តាបមេចាក្យុធិតំ ថ្កបរិ មេថលាបុប្បុញ្ញអមេក យុញ្ញាត្តិ អកិតឹលចណ្ហិ បរយក្យុក្កុមេឌក្យុឆ្ឋិ ថ្កបកាត្តុ ចា ឌដ្ធិ ចា អតរហទ្នបតំ អាបឌ្ឈិត្វា តិដ្ឋតិ, បមេកច ឈាឃិត្យុំ ចា សាឃិត្យុំ ចា; ឲចមេយច ភាតប្បការបិរតមេកាឌតាឌិ ឌត្តយុសលសំក្យុណ្ហិតំ ឌិច្យាហត្ថសយ្យុរិចត្តិតំ មេលញ្ញអលិលិបលិត្យុឌ្ឍិ តឌ្ឍលាចិកាតចណ្ហាក្តុរសាឌិសយ្យុធំ មេកាលិឃលលិស្យុចាតចយធ្យុសជិសំ ភិបតិត្វា បិត្តមេសយគ្យាតបលិមេចផិតំ ហុត្វា ថ្កគរក្កិសត្តាបមេចាក្យុធិតំ កិយិក្យុលិក្យុលំ ថ្កបទ្នបរិ មេថលាបុប្បុញ្ញអកាតិ យុញ្ញាត្តិ បរយកសញ្ញក្យុក្កុមេឌក្យុឆ្ឋកាចយាបឌ្ឈិត្វា តិដ្ឋតិៈ ឃំ ស្យុត្វាបិ បិរតមេកាឌតាឌឹស្យុ អយត្យុញ្ញាតា សណ្ហាតិ, បមេកច បញ្ញាចក្លុតា ថ្កមេលិមេកត្វាៈ ឃត្ថ ច បតិតំ បិរតមេកាឌតាឌិ បញ្ញាឆា ចិរមេចក់ កឆ្ឋតិ, ឲក់ កាក់ បិលាកា ឈាឌត្តិ, ឲក់ កាក់ ថ្កគរក្កិ ឌសារមេបតិ, ឲមេកា កាមេកា យុត្តំ មេហាតិ, ឲមេកា កាមេកា កឹសំ មេហាតិ, ឲមេកា កាមេកា រសកាធំ អាបឌ្ឈិត្វា មេសាលិតឃំសាឌិតិ ថ្កបត្រ្ញាហឃតឹតិៈ

តត្ថ ឃធា បរយមេឌក្យុឆ្ឋាឃ ស្យុចាតមេគាលិឃា ជិមេតា ស្យុចាតចយធ្យុ ត ឌាភាតិ “អហំ ស្យុចាតមេគាលិឃា ជិមេតា”តិ; តបិ ស្យុចាតមេគាលិ ឌាភាតិ “ឃយិ ស្យុចាតចយធ្យុ ជិមេតា”តិៈ ឲចមេយច ត ថ្កគរិឃំ ឌាភាតិ “អហំ ញ្ញយស្មិ បរយក្យុក្កុមេឌក្យុមេឆ្ឋ ថ្កគមេរ ជិត”ត្តិ; តបិ ថ្កគរំ ឌាភាតិ “ឃយិ ថ្កគរិឃំ ជិត”ត្តិៈ អាមេកាកបក្ខចក្លុលាចិរហិតា ហិ ឲមេត ឆយុា...មេប... ត បុក្កមេលិតិ ៈ បរិមេឆ្ឋគមេតា ថ្កគរិឃំ ថ្កគរិឃកាមេកាត បរិឆ្ឋិត្តត្តិ ចចត្តមេបតិៈ អឃមេយតស្ស សកាកបរិមេឆ្ឋមេគា, ចិសកាកបរិមេឆ្ឋមេគា បត មេកសសជិមេសា ឲចាតិ ឲធំ ថ្កគរិឃំ ចណ្ហាជិមេតា ចចត្តមេបតិៈ

តមេតា បរំ អមេត្តាសរឹមេរ កឹសំ ចណ្ហមេតា មេឃក្យុមេឃ្យុត អមេឌ្ឍហដាហារចណ្ហត្តិ ចចត្តមេបតិៈ សណ្ហាតមេតា ឆ្នកាសសណ្ហាតំ, ជិសមេតា មេហដ្ឋិយាឃ ជិសាឃ ឌាតំ, ឆ្នកាសមេតា បក្កាសមេឃ ជិតត្តិៈ បក្កាសមេឃា ភាយ មេហដ្ឋា ភាកិបិដ្ឋិកណ្ហកយ្លុលិត៌ អត្តមេរ អត្តាចសាមេត ថ្កមេញ្ញាឆេត អដ្ឋក្កុលយមេត្តា ចំសតញ្ញអកញ្ញត្តរសជិមេសា បមេគមេសា, ឃត្ថ មេសឃ្យុធាបិ ភាយ ថ្កបរិក្នយិកាមេក បតិតំ ចមេឃ្យាគក់ ឆ្នកញ្ញត្តត្វា មេហដ្ឋាក្នយិកាក់ ប្ញុមេរត្វា តិដ្ឋតិ, ឲចមេយច ឃំកិត្តិ អាយាសមេឃ បតិតំ បិរតមេកាឌតាឌិក់ ថ្កគរក្កិភា មេថលុមេដ្ឋហក់ បក្កិ បក្កិ សល្យាពេលិឃា បិដ្ឋយិច សល្យុកាធំ អាបឌ្ឈិត្វា អត្តតិមេលត ឆ្នកញ្ញត្តត្វា ឆ្នយឌ្ឍិត្វា ចំសតញ្ញអមេក បក្កិត្តបណ្ហយត្តិកា ចិឃ សត្តិធិតំ ហុត្វា តិដ្ឋតិៈ

តត្ថ ឃធា ចំសតញ្ញអមេក ឆ្នយឌ្ឍិត្វា បក្កិត្តបណ្ហយត្តិកា ត ឌាភាតិ “អហំ ចំសតញ្ញអមេក ជិតា”តិ, តបិ ចំសតញ្ញអមេកា ឌាភាតិ “ឃយិ បណ្ហយត្តិកា ជិតា”តិ; ឲចមេយច ត កឹសំ ឌាភាតិ “អហំ បក្កាសមេឃ ជិត”ត្តិ, តបិ បក្កាសមេឃា ឌាភាតិ “ឃយិ កឹសំ ជិត”ត្តិៈ អាមេកាកបក្ខចក្លុលាចិរហិតា ហិ ឲមេត ឆយុា...មេប... ត បុក្កមេលិតិៈ បរិមេឆ្ឋគមេតា កឹសំ កឹសកាមេកាត បរិឆ្ឋិត្តត្តិ ចចត្តមេបតិៈ អឃមេយតស្ស

សភាគបរិច្ឆេទោ, វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ ករីសំ វណ្ណាទិតោ វវត្ថបេតិ។

តតោ បរំ សរីរេ សីសកដាហព្ភន្តរេ មត្ថលុង្គំ វណ្ណតោ សេតំ អហិច្ឆត្តកបិណ្ឌវណ្ណន្តិ វវត្ថបេតិ។ បក្កថិតទុទ្ធវណ្ណន្តិបិ ឯកេ។ សណ្ឋានតោ ឱកាសសណ្ឋានំ។ ទិសតោ ឧបរិមាយ ទិសាយ ជាតំ។ ឱកាសតោ សីសកដាហស្ស អព្ភន្តរេ ចត្តារោ សិព្ពិនិមគ្គេ និស្សាយ សមោធាយ ឋបិតា ចត្តារោ បិណ្ឌបិណ្ឌិកា វិយ សមោហិតំ ចតុមត្ថលុង្គបិណ្ឌប្បភេទំ ហុត្វា ឋិតន្តិ។

តត្ថ យថា បុរាណលាពុកដាហេ បក្ខិត្តបិដ្ឋបិណ្ឌិ បក្កថិតទុទ្ធំ វា ន ជានាតិ “អហំ បុរាណលាពុកដាហេ ឋិត”ន្តិ, នបិ បុរាណលាពុកដាហំ ជានាតិ “មយិ បិដ្ឋបិណ្ឌិ បក្កថិតទុទ្ធំ វា ឋិត”ន្តិ; ឯវមេវ ន មត្ថលុង្គំ ជានាតិ “អហំ សីសកដាហព្ភន្តរេ ឋិត”ន្តិ, នបិ សីសកដាហព្ភន្តរំ ជានាតិ “មយិ មត្ថលុង្គំ ឋិត”ន្តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ហិ ឯតេ ធម្មា...បេ... ន បុគ្គលោតិ។ បរិច្ឆេទតោ មត្ថលុង្គំ មត្ថលុង្គភាគេន បរិច្ឆិន្នន្តិ វវត្ថបេតិ។ អយមេតស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ, វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ មត្ថលុង្គំ វណ្ណាទិតោ វវត្ថបេតិ។

តតោ បរំ សរីរេ ពទ្ធាពទ្ធភេទតោ ទុវិធម្បិ បិត្តំ វណ្ណតោ ពហលមធុកតេលវណ្ណន្តិ វវត្ថបេតិ។ អពទ្ធបិត្តំ មិលាតអាកុលិបុប្ផវណ្ណន្តិបិ ឯកេ។ សណ្ឋានតោ ឱកាសសណ្ឋានំ។ ទិសតោ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតំ។ ឱកាសតោ អពទ្ធបិត្តំ កេសលោមទន្តនខានំ មំសវិនិមុត្តដ្ឋានំ ថទ្ធសុក្ខចម្មញ្ច ឧទកមិវ តេលពិន្ទុ អវសេសសរីរំ ព្យាបេត្វា ឋិតំ, យម្ហិ កុបិតេ អក្ខីនិ បីតកានិ ហោន្តិ ភមន្តិ, គត្តំ កម្បតិ កណ្ឌូយតិ។ ពទ្ធបិត្តំ ហទយបប្ផាសានមន្តរេ យកនមំសំ និស្សាយ បតិដ្ឋិតេ មហាកោសាតកីកោសកសទិសេ បិត្តកោសកេ ឋិតំ, យម្ហិ កុបិតេ សត្តា ឧម្មត្តកា ហោន្តិ, វិបល្លត្ថចិត្តា ហិរោត្តប្បំ ឆឌ្ឌេត្វា អកាតព្ពំ ករោន្តិ, អភាសិតព្ពំ ភាសន្តិ, អចិន្តិតព្ពំ ចិន្តេន្តិ។

តត្ថ យថា បូវំ ព្យាបេត្វា ឋិតំ តេលំ ន ជានាតិ “អហំ បូវំ ព្យាបេត្វា ឋិត”ន្តិ, នបិ បូវំ ជានាតិ “តេលំ មំ ព្យាបេត្វា ឋិត”ន្តិ; ឯវមេវ ន អពទ្ធបិត្តំ ជានាតិ “អហំ សរីរំ ព្យាបេត្វា ឋិត”ន្តិ, នបិ សរីរំ ជានាតិ “អពទ្ធបិត្តំ មំ ព្យាបេត្វា ឋិត”ន្តិ។ យថា ច កោសាតកីកោសកេ ឋិតំ វស្សោទកំ ន ជានាតិ “អហំ កោសាតកីកោសកេ ឋិត”ន្តិ, នបិ កោសាតកីកោសកោ ជានាតិ “មយិ វស្សោទកំ ឋិត”ន្តិ; ឯវមេវ ន ពទ្ធបិត្តំ ជានាតិ “អហំ បិត្តកោសកេ ឋិត”ន្តិ, នបិ បិត្តកោសកោ ជានាតិ “មយិ ពទ្ធបិត្តំ ឋិត”ន្តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ហិ ឯតេ ធម្មា...បេ... ន បុគ្គលោតិ។ បរិច្ឆេទតោ បិត្តំ បិត្តភាគេន បរិច្ឆិន្នន្តិ វវត្ថបេតិ។ អយមេតស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ, វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ បិត្តំ វណ្ណាទិតោ វវត្ថបេតិ។

តតោ បរំ សរីរព្ភន្តរេ ឯកបត្ថបូរប្បមាណំ សេម្ហំ វណ្ណតោ សេតំ នាគពលបណ្ណរសវណ្ណន្តិ វវត្ថបេតិ។ សណ្ឋានតោ ឱកាសសណ្ឋានំ។ ទិសតោ ឧបរិមាយ ទិសាយ ជាតំ។ ឱកាសតោ ឧទរបដលេ ឋិតន្តិ។ យំ បានភោជនាទិអជ្ឈោហរណកាលេ សេយ្យថាបិ នាម ឧទកេ សេវាលបណកំ កដ្ឋេ វា កថលេ វា បតន្តេ ឆិជ្ជិត្វា ទ្វិធា ហុត្វា បុន អជ្ឈោត្ថរិត្វា តិដ្ឋតិ, ឯវមេវ បានភោជនាទិម្ហិ បតន្តេ ឆិជ្ជិត្វា ទ្វិធា ហុត្វា បុន អជ្ឈោត្ថរិត្វា តិដ្ឋតិ, យម្ហិ ច មន្ទីភូតេ បក្កមិវ គណ្ឌំ បូតិកមិវ កុក្កុដណ្ឌំ ឧទរបដលំ បរមជេគុច្ឆកុណបគន្ធំ ហោតិ។

តតោ ឧគ្គតេន ច គន្ធេន ឧគ្គារោបិ មុខម្បិ ទុគ្គន្ធំ បូតិកុណបសទិសំ ហោតិ, សោ ច បុរិសោ “អបេហិ ទុគ្គន្ធំ វាយសី”តិ វត្តព្វតំ អាបជ្ជតិ, យញ្ច អភិវឌ្ឍិតំ ពហលត្តមាបន្នំ បដិកុជ្ជនផលកមិវ វច្ចកុដិយា ឧទរបដលព្ភន្តរេ កុណបគន្ធំ សន្និរុម្ហិត្វា តិដ្ឋតិ។

តត្ថ យថា ចន្ទនិកាយ ឧបរិផេណបដលំ ន ជានាតិ “អហំ ចន្ទនិកាយ ឋិត”ន្តិ, នបិ ចន្ទនិកា ជានាតិ “មយិ ផេណបដលំ ឋិត”ន្តិ; ឯវមេវ ន សេម្ហំ ជានាតិ “អហំ ឧទរបដលេ ឋិត”ន្តិ, នបិ ឧទរបដលំ ជានាតិ “មយិ សេម្ហំ ឋិត”ន្តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ហិ ឯតេ ធម្មា...បេ... ន បុគ្គលោតិ។ បរិច្ឆេទតោ សេម្ហំ សេម្ហភាគេន បរិច្ឆិន្នន្តិ វវត្ថបេតិ។ អយមេតស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ, វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ សេម្ហំ វណ្ណាទិតោ វវត្ថបេតិ។

តតោ បរំ សរីរេ បុព្វោ វណ្ណតោ បណ្ឌុបលាសវណ្ណោតិ វវត្ថបេតិ។ សណ្ឋានតោ ឱកាសសណ្ឋានោ។ ទិសតោ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតោ។ ឱកាសតោ បុព្វស្ស ឱកាសោ នាម និពទ្ធោ នត្ថិ។ យត្ថ បុព្វោ សន្និចិតោ តិដ្ឋេយ្យ, យត្រ យត្រ ខាណុកណ្ដកប្បហរណគ្គិជាលាទីហិ អភិហតេ សរីរប្បទេសេ លោហិតំ សណ្ឋហិត្វា បច្ចតិ, គណ្ឌបីឡកាទយោ វា ឧប្បជ្ជន្តិ, តត្រ តត្រ តិដ្ឋតិ។

តត្ថ យថា រុក្ខស្ស តត្ថ តត្ថ ផរសុធារាទីហិ បហតប្បទេសេ អវគ្ឃរិត្វា ឋិតោ និយ្យាសោ ន ជានាតិ “អហំ រុក្ខស្ស បហតប្បទេសេ ឋិតោ”តិ, នបិ រុក្ខស្ស បហតប្បទេសោ ជានាតិ “មយិ និយ្យាសោ ឋិតោ”តិ; ឯវមេវ ន បុព្វោ ជានាតិ “អហំ សរីរស្ស តត្ថ តត្ថ ខាណុកណ្ដកាទីហិ អភិហតប្បទេសេ គណ្ឌបីឡកាទីនំ ឧដ្ឋិតប្បទេសេ វា ឋិតោ”តិ, នបិ សរីរប្បទេសោ ជានាតិ “មយិ បុព្វោ ឋិតោ”តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ហិ ឯតេ ធម្មា...បេ... ន បុគ្គលោតិ។ បរិច្ឆេទតោ បុព្វោ បុព្វភាគេន បរិច្ឆិន្នោតិ វវត្ថបេតិ។ អយមេតស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ, វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ បុព្វំ វណ្ណាទិតោ វវត្ថបេតិ។

តតោ បរំ សរីរេ សន្និចិតលោហិតំ សំសរណលោហិតន្តិ ឯវំ ទុវិធេ លោហិតេ សន្និចិតលោហិតំ តាវ វណ្ណតោ ពហលកុថិតលាខារសវណ្ណន្តិ វវត្ថបេតិ, សំសរណលោហិតំ អច្ឆលាខារសវណ្ណន្តិ។ សណ្ឋានតោ ឧភយម្បិ ឱកាសសណ្ឋានំ។ ទិសតោ សន្និចិតលោហិតំ ឧបរិមាយ ទិសាយ ជាតំ, សំសរណលោហិតំ ទ្វីសុបីតិ។ ឱកាសតោ សំសរណលោហិតំ កេសលោមនខទន្តានំ មំសវិនិមុត្តដ្ឋានញ្ច ថទ្ធសុក្ខចម្មញ្ច វជ្ជេត្វា ធមនិជាលានុសារេន សព្វំ ឧបាទិន្នកសរីរំ ផរិត្វា ឋិតំ។ សន្និចិតលោហិតំ យកនស្ស ហេដ្ឋាភាគំ បូរេត្វា ឯកបត្តបូរមត្តំ វក្កហទយបប្ផាសានំ ឧបរិ ថោកំ ថោកំ ពិន្ទុំ បាតេន្តំ វក្កហទយយកនបប្ផាសេ តេមេន្តំ ឋិតំ, យស្មិំ វក្កហទយាទីនិ អតេមេន្តេ សត្តា បិបាសិតា ហោន្តិ។

តត្ថ យថា ជជ្ជរកបាលេ ឋិតំ ឧទកំ ហេដ្ឋា លេឌ្ឌុខណ្ឌាទីនិ តេមេន្តំ ន ជានាតិ “អហំ ជជ្ជរកបាលេ ឋិតំ ហេដ្ឋា លេឌ្ឌុខណ្ឌាទីនិ តេមេមី”តិ, នបិ ជជ្ជរកបាលំ ហេដ្ឋា លេឌ្ឌុខណ្ឌាទីនិ វា ជានន្តិ “មយិ ឧទកំ ឋិតំ, អម្ហេ វា តេមេន្តំ ឋិត”ន្តិ; ឯវមេវ ន លោហិតំ ជានាតិ “អហំ យកនស្ស ហេដ្ឋាភាគេ វក្កហទយាទីនិ តេមេន្តំ ឋិត”ន្តិ, នបិ យកនស្ស ហេដ្ឋាភាគោ វក្កហទយាទីនិ វា ជានន្តិ “មយិ លោហិតំ ឋិតំ, អម្ហេ វា តេមេន្តំ ឋិត”ន្តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ហិ ឯតេ ធម្មា...បេ... ន បុគ្គលោតិ។ បរិច្ឆេទតោ លោហិតំ

លោហិតករកោត បរិច្ឆិន្នត្ថិ ចចត្ថូរេបតិ៍ អឃរេយតស្ស សកាកបរិច្ឆេទោ, ចិសកាកបរិច្ឆេទោ បត កោសសដិសោ ឲចាតិ ឲចំ លោហិតំ ចណ្ហាឌិតោ ចចត្ថូរេបតិ៍

តតោ បរំ សទីេេ សេងោ ចណ្ហតោ បសត្ថតិលតេលចណ្ហាតិ ចចត្ថូរេបតិ៍ សណ្ឋាគតោ ឆ្កាសសណ្ឋាគេតា៍ ឌិសតោ ឆ្កិសុ ឌិសាសុ ឌាតោ៍ ឆ្កាសតោ សេងស្ស ឆ្កាសោ គាយ គិពន្ធេ គត្ថិ, ឃត្ថ សេងោ លោហិតំ ចិឃ សងា តិដ្ឋេ ឃ្យ៉ ឃថ្វា ចា ឃងា អក្កិសត្តាបឃ្ចិឃសត្តាទ៍បិតុចិការាឌីហិ សទីទំ សត្ថបតិ, អឆ ង្គការតោ អត្ថ្យាញហយត្ថចិសយឆ្ចិត្តកិសយ្យញអាលក្យុងតាលកលិទ៍បិងកយិច សត្ថាកោសលោយក្ទបចិចេទហិ បណ្ណរូតិ៍ តថ្វា តេសំ កោសលោយក្ទបចិចរាគំ ចរេសត តំ សណ្ឋាគតោ ចចត្ថូរេបតិ៍ “សេងបរិក្កណ្យកេត ច ឃោកាចចេទត កោសលោយក្ទបចិចេេ ឞ្ចេទត្វា ដិតចសេតេច សេងោ យគសិកាតត្ថោ”តិ ទុត្តំ ឞុត្តាចរិឃេហិ៍

តត្ថ ឃឆា កិសយ្យញអាលក្យុងតាលកលិបចិចេទហិ បណ្ណរូត្តំ ង្គកំ គ ឌាតាតិ “អហំ កិសយ្យញអាលក្យុងតាលកលិបចិចេទហិ បណ្ណរាឃី”តិ, គបិ កិសយ្យញអាលក្យុងតាលកលិបចិចរា ឌាគត្តិ “អឃេយត្យា ង្គកំ បណ្ណរូតី”តិ; ឲចឃេច គ សេងោ ឌាតាតិ “អហំ កោសលោយក្ទបចិចេទហិ បណ្ណរាឃី”តិ, គបិ កោសលោយក្ទបចិចរា ឌាគត្តិ “អឃេយត្យា សេងោ បណ្ណរូតី”តិ៍ អាកោកាបច្ចុចេក្ខណចិទហិតា ហិ ឲទេត ធម្មា...ឃេប... គ ឞុក្កលិតិ៍ បរិច្ឆេទតោ សេងោ សេងករកោត បរិច្ឆិន្នោតិ ចចត្ថូរេបតិ៍ អឃរេយតស្ស សកាកបរិច្ឆេទោ, ចិសកាកបរិច្ឆេទោ បត កោសសដិសោ ឲចាតិ ឲចំ សេងំ ចណ្ហាឌិតោ ចចត្ថូរេបតិ៍

តតោ បរំ សទីេេ ចឃ្មំសត្ថេេ ឃេងោ ចណ្ហតោ ឞាលិតហលិទ្ទិចណ្ហាតិ ចចត្ថូរេបតិ៍ សណ្ឋាគតោ ឆ្កាសសណ្ឋាគេតា៍ តឆា ហិ ឞុលិគេតា ធ្វលសទីទស្ស ចឃ្មំសត្ថេេ ឞរិត្វា ដិតោ ហលិទ្ទិទត្តក្បូលបិលោតិកសណ្ឋាគេតា, កិសសទីទស្ស ឌស្សំសត្ថាទ្យំសបិដ្ឋិកណ្ឌកតិឃ្យិតបិដ្ឋិយំទ៍សាឌទបងលយំសាតិ តិឞ្បាឃ សំចេលិត្វា ធបិតហលិទ្ទិទត្តក្បូលបិលោតិកឲណ្ឌសណ្ឋាគេតា៍ ឌិសតោ ឆ្កិសុ ឌិសាសុ ឌាតោ៍ ឆ្កាសតោ ធ្វលសទីទស្ស សកលសទីទំ ឞរិត្វា កិសស្ស ឌស្សាយំសាឌីតិ តិឞ្បាឃ ដិតោ, ឃោ សិគេហសន្នាតោបិ ហុត្វា បទេឃឌេក្ខត្តា គ យត្ថូកតេលត្តំ គ កណ្ហសតេលត្តំ គ ឌីបឌាលគត្តំ សក្កឃ្យតិ៍

តត្ថ ឃឆា យំសបុញ្ជា តិឞ្បាឃ ដិតា ហលិទ្ទិទត្តក្បូលបិលោតិកា គ ឌាតាតិ “អហំ យំសបុញ្ជា តិឞ្បាឃ ដិតា”តិ, គបិ យំសបុញ្ជោ ឌាតាតិ “ហលិទ្ទិទត្តក្បូលបិលោតិកា យំ តិឞ្បាឃ ដិតា”តិ; ឲចឃេច គ ឃេងោ ឌាតាតិ “អហំ សកលសទីទំ ឌស្សាឌីសុ ចា យំសំ តិឞ្បាឃ ដិតោ”តិ, គបិ សកលសទីទំ ឌាតាតិ ឌស្សាឌីសុ ចា យំសំ “ឃេងោ យំ តិឞ្បាឃ ដិតោ”តិ៍ អាកោកាបច្ចុចេក្ខណចិទហិតា ហិ ឲទេត ធម្មា...ឃេប... គ ឞុក្កលិតិ៍ បរិច្ឆេទតោ ឃេងោ ហេដ្ឋា យំសេត, ង្គបរិ ចឃ្មេត, សយត្ថតោ ឃេងករកោត បរិច្ឆិន្នោតិ ចចត្ថូរេបតិ៍ អឃរេយតស្ស សកាកបរិច្ឆេទោ, ចិសកាកបរិច្ឆេទោ បត កោសសដិសោ ឲចាតិ ឲចំ ឃេងំ ចណ្ហាឌិតោ ចចត្ថូរេបតិ៍

តតោ បរំ សទីេេ អស្សុ ចណ្ហតោ បសត្ថតិលតេលចណ្ហត្តិ ចចត្ថូរេបតិ៍ សណ្ឋាគតោ ឆ្កាសសណ្ឋាគំ៍ ឌិសតោ ង្គបរិយាឃ ឌិសាឃ ឌាតំ៍ ឆ្កាសតោ អក្ខិក្ទបកោសុ ដិតត្តិ៍ គ ចេតំ បិត្តកោសកេ បិត្តយិច អក្ខិក្ទបកោសុ សងា សត្តិចិតំ ហុត្វា តិដ្ឋតិ, កិត្ត្យ ឃងា សោយគស្សឌាតា

សត្តា មហាហសិតំ ហសន្តិ, ទោមនស្សជាតា រោទន្តិ បរិទេវន្តិ, តថារូបំ វិសមាហារំ វា ហរន្តិ, យទា ច តេសំ អក្ខីនិ ធូមរជបំសុកាទីហិ អភិហញ្ញន្តិ, តទា ឯតេហិ សោមនស្សទោមនស្សវិសមាហារាទីហិ សមុដ្ឋហិត្វា អស្សុ អក្ខិកូបកេសុ បូរេត្វា តិដ្ឋតិ បគ្ឃរតិ ច។ “អស្សុបរិគ្គហណកាលេ ច យោគាវចរេន អក្ខិកូបកេ បូរេត្វា ឋិតវសេនេវ តំ មនសិកាតព្ព”ន្តិ បុព្វាចរិយា វណ្ណយន្តិ។

តត្ថ យថា មត្ថកច្ឆិន្នតរុណតាលដ្ឋិកូបកេសុ ឋិតំ ឧទកំ ន ជានាតិ “អហំ មត្ថកច្ឆិន្នតរុណតាលដ្ឋិកូបកេសុ ឋិត”ន្តិ, នបិ មត្ថកច្ឆិន្នតរុណតាលដ្ឋិកូបកា ជានន្តិ “អម្ហេសុ ឧទកំ ឋិត”ន្តិ; ឯវមេវ ន អស្សុ ជានាតិ “អហំ អក្ខិកូបកេសុ ឋិត”ន្តិ, នបិ អក្ខិកូបកា ជានន្តិ “អម្ហេសុ អស្សុ ឋិត”ន្តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ហិ ឯតេ ធម្មា...បេ... ន បុគ្គលោតិ។ បរិច្ឆេទតោ អស្សុ អស្សុភាគេន បរិច្ឆិន្នន្តិ វវត្ថបេតិ។ អយមេតស្ស សភាគបរិច្ឆេទោ, វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ អស្សុ វណ្ណាទិតោ វវត្ថបេតិ។

តតោ បរំ សរីរេ វិលីនសិនេហសង្ខាតា វសា វណ្ណតោ អាចាមេ អាសិត្តតេលវណ្ណាតិ វវត្ថបេតិ។ សណ្ឋានតោ ឱកាសសណ្ឋានា។ ទិសតោ ទ្វីសុ ទិសាសុ ជាតា។ ឱកាសតោ ហត្ថតលហត្ថបិដ្ឋិបាទតលបាទបិដ្ឋិនាសាបុដនលាដអំសកូដេសុ ឋិតាតិ។ ន ចេសា ឯតេសុ ឱកាសេសុ សទា វិលីនា ឯវ ហុត្វា តិដ្ឋតិ, កិន្តុ យទា អគ្គិសន្តាបសុរិយសន្តាបឧតុវិសភាគធាតុវិសភាគេហិ តេ បទេសា ឧស្មាជាតា ហោន្តិ, តទា តត្ថ វិលីនាវ ហុត្វា បសន្នសលិលេសុ ឧទកសោណ្ឌិកាសុ នីហារោ វិយ សរតិ។

តត្ថ យថា ឧទកសោណ្ឌិយោ អជ្ឈោត្ថរិត្វា ឋិតោ នីហារោ ន ជានាតិ “អហំ ឧទកសោណ្ឌិយោ អជ្ឈោត្ថរិត្វា ឋិតោ”តិ, នបិ ឧទកសោណ្ឌិយោ ជានន្តិ “នីហារោ អម្ហេ អជ្ឈោត្ថរិត្វា ឋិតោ”តិ; ឯវមេវ ន វសា ជានាតិ “អហំ ហត្ថតលាទីនិ អជ្ឈោត្ថរិត្វា ឋិតា”តិ, នបិ ហត្ថតលាទីនិ ជានន្តិ “វសា អម្ហេ អជ្ឈោត្ថរិត្វា ឋិតា”តិ។ អាភោគបច្ចវេក្ខណរហិតា ហិ ឯតេ ធម្មា...បេ... ន បុគ្គលោតិ។ បរិច្ឆេទតោ វសា វសាភាគេន បរិច្ឆិន្នាតិ វវត្ថបេតិ។ អយមេតិស្សា សភាគបរិច្ឆេទោ, វិសភាគបរិច្ឆេទោ បន កេសសទិសោ ឯវាតិ ឯវំ វសំ វណ្ណាទិតោ វវត្ថបេតិ។

តតោ បរំ សរីរេ មុខស្សន្តរេ ខេឡោ វណ្ណតោ សេតោ ផេណវណ្ណោតិ វវត្ថបេតិ។ សណ្ឋានតោ ឱកាសសណ្ឋានោតិ, សមុទ្ទផេណសណ្ឋានោតិបិ ឯកេ។ ទិសតោ ឧបរិមាយ ទិសាយ ជាតោ។ ឱកាសតោ ឧភោហិ កបោលបស្សេហិ ឱរោហិត្វា ជិវ្ហាយ ឋិតោតិ។ ន ចេសោ ឯត្ថ សទា សន្និចិតោ ហុត្វា តិដ្ឋតិ, កិន្តុ យទា សត្តា តថារូបំ អាហារំ បស្សន្តិ វា សរន្តិ វា, ឧណ្ហតិត្តកដុកលោណម្ពិលានំ វា កិញ្ចិ មុខេ ឋបេន្តិ។ យទា វា តេសំ ហទយំ អាកិលាយតិ, កិស្មិញ្ចិទេវ វា ជិគុច្ឆា ឧប្បជ្ជតិ, តទា ខេឡោ ឧប្បជ្ជិត្វា ឧភោហិ កបោលបស្សេហិ ឱរោហិត្វា ជិវ្ហាយ សណ្ឋាតិ។ អគ្គជិវ្ហាយ ចេស ខេឡោ តនុកោ ហោតិ, មូលជិវ្ហាយ ពហលោ, មុខេ បក្ខិត្តញ្ច បុថុកំ វា តណ្ឌុលំ វា អញ្ញំ វា កិញ្ចិ ខាទនីយំ នទីបុលិនេ ខតកូបសលិលមិវ បរិក្ខយំ អគច្ឆន្តោវ សទា តេមនសមត្ថោ ហោតិ។

តត្ថ ឃឆា ភតិបុលិសេភ ឈតក្សបតលេ សល្តិតំ ក្ខកំ ភ ឌាភាតិ “អហំ ក្សបតលេ សល្តិត”ត្តិ , ភបិ ក្សបតលំ ឌាភាតិ “ឃយិ ក្ខកំ ឋិត”ត្តិ; ឧចរេបច ភ រេឈត្យត្ថ ឌាភាតិ “អហំ ក្ខរេកាហិ កេរបិលបរេស្សហិ ត្ថរេទាហិត្វា ឌិចត្យាតលេ សល្តិរេតា”តិ, ភបិ ឌិចត្យាតលំ ឌាភាតិ “ឃយិ ក្ខរេកាហិ កេរបិលបរេស្សហិ ត្ថរេទាហិត្វា រេឈត្យត្ថ សល្តិរេតា”តិ៝ អារេកាកបច្ចរេចក្ខុលាចិរេហិតា ហិ ឧរេត ឆយ្ហ...រេប... ភ បុក្កុរេលិតិ៝ បរិរេច្ឆរេតា រេឈត្យត្ថ រេឈត្យអការេកភ បរិច្ឆិរេន្តាតិ ចចត្តរេបតិ៝ អឃរេបតស្ស សកាកបរិរេច្ឆរេតា, ចិសកាកបរិរេច្ឆរេតា បភ រេកាសសជីរេសា ឧចាតិ ឧចំ រេឈត្យអំ ចល្លាឌិរេតា ចចត្តរេបតិ៝

តរេតា បរំ សរិរេទ សិល្លាលិកា ចល្លរេតា រេសតា តទ្រុលតាលមិល្លាចល្លាតិ ចចត្តរេបតិ៝ សល្តាភរេតា ត្ថកាសសល្តាភា, រេសរេឌត្វា រេសរេឌត្វា ភាឃាបុរេដ តិរេត្តរំ បក្តិត្តរេចត្តក្សរេសល្តាភាតិបិ ឧរេកា៝ ឌិសរេតា ក្ខបរិយាឃ ឌិសាឃ ឌាតា៝ ត្ថកាសរេតា ភាឃាបុរេដ ឬរេទត្វា ឌិតាតិ៝ ភ រេចសា ឧត្ត សគា សត្តិចិតា ហុត្វា តិដ្ឋតិ, កិត្តុ រេសឃ្យចាបិ ភាឃ បុរិរេសា បក្យិតិបរេត្តូ ឌដិ ពាត្តិត្វា រេហដ្ឋា បក្យិតិបត្តិ កាល្ទរេកភ ចិរេដ្ឋឃ្យ, អច រេតភ លិរេឌ្ឌត ឌដិមិល្តំ កត្យត្តត្វា ពាហិ បបរេតឃ្យ; ឧចរេបច ឃគា សត្តា ររេទាគត្តិ, ចិសកាកាតាតិរ៍ទាតុចរេសត ចា សល្លាតឆាតុរេក្ខាកា រេហាត្តិ, តគា អរេត្តាសិសរេតា ឬតិរេសយក្រាច់ អាបត្តិ យត្តលុក្តិ កត្យត្តត្វា តាលុយត្តកចិចររេភ ត្ថតទិត្វា ភាឃាបុរេដ ឬរេទត្វា តិដ្ឋតិ៝

តត្ថ ឃថា សិបត្តិកាឃ បក្តិត្តិ ឬតិឌដិ ភ ឌាភាតិ “អហំ សិបត្តិកាឃ ឌិត”ត្តិ, ភបិ សិបត្តិកា ឌាភាតិ “ឃយិ ឬតិកំ ឌដិ ឌិត”ត្តិ; ឧចរេបច ភ សិល្លាលិកា ឌាភាតិ “អហំ ភាឃាបុរេដបុ ឌិតា”តិ, ភបិ ភាឃាបុដា ឌាភត្តិ “អរេយ្យុ សិល្លាលិកា ឌិតា”តិ៝ អារេកាកបច្ចរេចក្ខុលាចិរេហិតា ហិ ឧរេត ឆយ្ហ...រេប... ភ បុក្កុរេលិតិ៝ បរិរេច្ឆរេតា សិល្លាលិកា សិល្លាលិកការេកភ បរិច្ឆិរេន្តាតិ ចចត្តរេបតិ៝ អឃរេបតិស្សា សកាកបរិរេច្ឆរេតា, ចិសកាកបរិរេច្ឆរេតា បភ រេកាសសជីរេសា ឧចាតិ ឧចំ សិល្លាលិកំ ចល្លាឌិរេតា ចចត្តរេបតិ៝

តរេតា បរំ អរេត្តាសរិរេទ លសិកាតិ សរិរេសត្តិតំ អត្ថត្តរេទ បិច្ឆិលក្រុលបំ៝ សា ចល្លរេតា កលិការេតិឃ្យាសចល្លាតិ ចចត្តរេបតិ៝ សល្តាភរេតា ត្ថកាសសល្តាភា៝ ឌិសរេតា ន្តិបុ ឌិសាបុ ឌាតា៝ ត្ថកាសរេតា អដ្តិសត្តិតំ អត្ថល្លាតកិច្ចំ សាឆឃយាតា អសិតិសតសត្តិតំ អត្ថត្តរេទ ឌិតាតិ៝ ឃស្ស រេចសា យត្តា រេហាតិ, តស្ស ន្តដ្ឋហត្តស្ស តិសិរេត្តស្ស អកិក្តូឃត្តស្ស បដិក្តូឃត្តស្ស សមិល្លាត្តស្ស បសាររេត្តស្ស អដ្តិកាតិ កេដកេដាឃត្តិ, អច្ឆរិកាសច្ចំ កររេទត្តា ចិឃ ចិចរតិ , ឧកេឃាដតត្តិរេឃាដតឃត្តយិ អដ្តាតំ កតស្ស ចារេឃាឆាតុ ក្សប្បតិ, កត្តាតិ ទ្រក្ខត្តិ ឃស្ស បភ រេចសា ពាហុកា រេហាតិ, តស្ស ន្តដ្ឋាភតិសល្លាឌិបុ ភ អដ្តិតិ កេដកេដាឃត្តិ, ឌិឈយិ អដ្តាតំ កតស្ស ភ ចារេឃាឆាតុ ក្សប្បតិ, ភ កត្តាតិ ទ្រក្ខត្តិ៝

តត្ថ ឃថា អត្ថល្លាតរេតលំ ភ ឌាភាតិ “អហំ អក្តូ អត្ថល្លិត្វា ឌិត”ត្តិ, ភបិ អរេក្តូ ឌាភាតិ “យំ រេតលំ អត្ថល្លិត្វា ឌិត”ត្តិ; ឧចរេបច ភ លសិកា ឌាភាតិ “អហំ អសិតិសតសត្តិរេឃា អត្ថល្លិត្វា ឌិតា”តិ, ភបិ អសិតិសតសត្តិរេឃា ឌាភត្តិ “លសិកា អរេយ្យ អត្ថល្លិត្វា ឌិតា”តិ៝ អារេកាកបច្ចរេចក្ខុលាចិរេហិតា ហិ ឧរេត ឆយ្ហ...រេប... ភ បុក្កុរេលិតិ៝ បរិរេច្ឆរេតា លសិកា លសិកការេកភ បរិច្ឆិរេន្តាតិ ចចត្តរេបតិ៝ អឃរេបតិស្សា សកាកបរិរេច្ឆរេតា, ចិសកាកបរិរេច្ឆរេតា បភ រេកាសសជីរេសា ឧចាតិ ឧចំ លសិកំ ចល្លាឌិរេតា ចចត្តរេបតិ៝

តតោ បរំ អន្តោឃវីរេ យុត្តំ ចណ្ហតោ ឃាឃលាទោនកចណ្ហិត្តំ ចចត្វេបតិ៍ ឃណ្ឌាភតោ ក្លេកំ ឬទេទ្វា

អឆោយុលឆបិទ៌តាឌកក្យូអក្ខរកទ៌តាឌកឃណ្ឌាភំ៍ ឌីឃតោ ទេហ៊្ជិយាឃ ឌីឃាឃ ឌាតំ៍ ឡួកាឃតោ ចត្តិស្សុញ្ញត្តិទេ ឌិតត្តិ៍ ចត្តិ ភាយ

ចត្តិបុទេជ ចុច្ចតិ, ឃត្វ សេឃ្យុឆាបិ ភាយ ធត្ថិកាឃ បក្ខិទេត្ត អយុទេល ឃេបញអាឈទេដ ធត្ថិកាទេឃា បចិឃតិ, ភ ធស្ស បចិឃភយទេក្កា

បញ្ញាឃតិ; ឧចទេយច ឃរីទេតា យុត្តំ បចិឃតិ, ភ ធស្ស បចិឃភយទេក្កា បញ្ញាឃតិ ភិក្ខុយភយទេក្កា ឧច ឲ្យ បិពទេជ ទេហាតិ, ឃយិក្រ យុត្តស្ស

កទិទេត "បស្សាចំ ពទោយា"តិ ឃត្តាភំ អាឃ្យហភំ ទេហាតិ៍ តត្វ ឃឆា ធត្ថិកាឃ បក្ខិទេត្ត អយុទេល ឃេបញអាឈទេដ ឌិទេតា ធត្ថិកាទេឃា ភ

ឌាភាតិ "អហំ អយុទេល ឃេបញអាឈទេដ ឌិទេតា"តិ, ភបិ ឃេបញអាឈទេជ ឌាភាតិ "យឃំ ធត្ថិកាទេឃា ឌិទេតា"តិ; ឧចទេយច យុត្តំ ភ ឌាភាតិ

"អហំ ចត្តិយិក្រឌិត"ត្តិ, ភបិ ចត្តិ ឌាភាតិ "យឃំ យុត្តំ ឌិត"ត្តិ៍ អាទេភាកបច្ចទេចក្ខុលចិទហិតា ហិ ឧទេត ឆយ្យា...ទេប... ភ បុក្កលេឃតិ៍

បរិទេច្ឆទេតា ចត្តិអញ្ញត្តទេភ ទេចច យុត្តភាទេកភ ធ បរិច្ឆិត្តត្តិ ចចត្វេបតិ៍ អឃទេយតស្ស ឃភាកបរិទេច្ឆទេឌា, ចិឃភាកបរិទេច្ឆទេឌា បភ

ទេកឃឃឌិទេឃា ឧចាតិ ឧចំ យុត្តំ ចណ្ហាឌិទេតា ចចត្វេបតិ៍ ឧចយឃំ ត្តាយំ ក្លត្តិឃាកាទំ ចណ្ហាឌិទេតា ចចត្វេបតិ៍

តស្សចំ ត្តាយំ ក្លត្តិឃាកាទំ ចណ្ហាឌិចទេឃភ ចចត្វេបត្តស្ស តំ តំ ភាចភាទ្យូទេយាកំ អាកយ្យ ទេកឃាឌទេយា បក្យលា ទេហាត្តិ, ទេកាក្ល្វាឃភាទេចភ

ក្លបក្លហត្តិ៍ តទេតា បភ្យតិ ទេឃឃ្យុឆាបិ ភាយ ធក្ខុយទេតា បុទិឃស្ស ក្លត្តិឃចណ្ហាភំ បុបឡាភំ ឧកឃុត្តាកន្តិតំ យាលំ ឡួទេលិទេកត្តស្ស ឃន្ត្តបុបឡាភិ

អបុញ្ញាបរិឃយិច បិពជាភិ ទេហាត្តិ; ឧចទេយច "អត្តិ ត្តាយឃ្យិ ពាទេឃ ទេកឃា"តិ ត្តាយំ ពាឃំ ឃតិឃា ឡួទេលិទេកត្តស្ស ឃទេត្ត ទេត ឆយ្យា

អបុញ្ញាបរិឃយិច បិពជ ទេហាត្តិ៍ ទេកទេឃហ្យ អាចឌ្ឌិទេតាហ្យ អឃណ្ឌហយាភាច ឃតិ ឃាច យុត្តំ, តាច បចត្តតិ៍ តទេតា បភ្យតិ តស្ស អាហិណ្ឌត្តា

យភ្យស្សតិទច្ឆាភាឌទេយា ធ ឃត្តាកាទំ ចិឌហិត្វា ទេកាក្ល្វាឃទាឃិចទេឃទេភច ក្លបក្លហត្តិ, ទេតហិ ធ អទេញ្ញាហទិឃយាភំ បិភទេកាឌភាឌិ

ទេកាក្ល្វាឃទាឃិយិក្រឃក្ខុប្បយាភយិច ក្លបក្លាតីតិ៍

ឧត្តាហ "អធាទេភភ តទេតា បរំ ពំ ពាតញ្ញា"ត្តិ? ចុច្ចទេត – តទេឌច ភិយិត្តំ អាទេឃចិតញ្ញា ភាទេចតញ្ញា ឆាហ្យលីកាតញ្ញា ឃ្យចចត្តិតំ ចចត្វេបតញ្ញា៍

ពចំ បភាឃំ តំ ភិយិត្តំ អាទេឃចតិ ភាទេចតិ ឆាហ្យលីពទោតិ ឃ្យចចត្តិតំ ចចត្វេបតីតិ? អឃញ្ហិតំ ទេកឃាឌីភំ ទេកាក្ល្វាឃភាទេចភ ក្លបក្លាភភិយិត្តំ

អាទេឃចតិ, ឃតិឃា អល្លិឃតិ កឌតិ ក្លបកច្ឆតិ, ឃតិកញ្ញ៉ កណ្ឌាទេបតិ៍ តត្វ លទ្ធិ ចា ឃតិ ធទេឌ្ឍទេត្តា តំ ភាទេចតីតិ ចុច្ចតិ៍ ឆាហ្យលីពទោតីតិ

បុភប្បុភំ ឃតិឃយ្យឃុត្តំ ចិតក្កចិធាទញ្ញាហតំ ពទោតិ៍ ឃ្យចចត្តិតំ ចចត្វេបតីតិ ឃធា ឃ្យក្ល ចចត្តិតំ ទេហាតិ, ភ បុភ អត្តទឆាភំ កច្ឆតិ, តធា

តំ ឃតិឃា ចចត្វេបតិ, ក្លបឆាទេទតិ ក្លបភិឆាន្ធតិ៍

អឆ ចា ឃំ បុទេត្ត អត្បុព្ពតោ, ភាតិសីឃតោ, ភាតិឃណិកតោ, ចិក្ខេបប្បហាភតោ, បណ្ណត្តិឃយតិក្កយភតោ, អត្បុព្ពយុញ្ចាភតោ,

លក្ខណតោ, តទេឃា ធ ឃុត្តត្តាតិ ឧចំ ឌឃចិធំ យភឃិការទេកាឃល្លំ ចុត្តំ៍ តត្វ អត្បុព្ពតោ យភឃិពទោទេត្តា អាទេឃចតិ, ភាតិសីឃតោ

ភាតិឃណិកតោ ធ យភឃិពទោទេត្តា ភាទេចតិ, ចិក្ខេបប្បហាភតោ យភឃិពទោទេត្តា ឆាហ្យលី ពទោតិ, បណ្ណត្តិឃយតិក្កយភាឌិទេតា

យភឃិពទោទេត្តា ឃ្យចចត្តិតំ ចចត្វេបតីតិ ទេចឌិតទេញ្ញា៍

ឧត្តាហ "ពចំ បភាឃំ អត្បុព្ពាឌិចទេឃភ ឧទេត ឆទេយ្យ យភឃិ ពទោតី"តិ? ចុច្ចទេត – អឃញ្ហិពទេឃ យភឃិ ពទិត្វា តឌភត្តទំ ទេលិទេឃ យភឃិ

ពនទាតិ, ត តនេលៈ តថា លេរេយ យតសិ ពរិត្វា តេតត្តរ៍ តនេល យតសិ ពនទាតិ, ត ដនេត្តៈ ៦ស តយោ សន្តត្ថៈ ពស្វា? ស្ពព្វជិបិជិយា ហិ យតសិពនទានេត្តា សេឃ្យឆាបិ តាយ អក្សនេលិ ប៉ុរិសោ ន្ធត្តិស៉បជ៌ តិស្សេហិ ស្ពព្វជិបិជិយា អានទាហនេត្តា កិលត្តពានយា តនេតា តិស្សេហិនេតា បបតតិ, ត អានទាហត៌ សប្បានេតិ; ៦ចនេយច កាចតាសប្បត្តិចនេសត អឝិកត្តត្តស្ស អស្សាឝស្ស អតឝិកយតនេតា កិលត្តចិនេត្តា ន្ធត្តិសាពារកាចតានេតា បបតតិ, ត កាចត៌ សប្បានេតីតិៈ

អត្សប្ត្តនេតា យតសិពនទានេត្តាបិ ច នេពសា លេរិយាតិ តាតិសិឈនេតាបិ យតសិ ពនទាតិៈ អតិសិឈនេតា ហិ យតសិពនទានេត្តា សេឃ្យឆាបិ តាយ អត្ថាត៌ ពន្ធនេត្តា ប៉ុរិសោ សបចិសបទ្រុក្លឆលតិត្ថន្ធោនាបឆាឌីតិ យក្តតិមិត្តាតិ ស្ពលនេក្លត៉ុ ត សនេក្កាតិ, តនេតា ត យក្តក្សនេលិ នេហាតិ, អត្ថាតក្ឃា បរិក្លឃំ នេតតិ; ៦ចនេយច ចណ្ហសណ្ហាតាឌីតិ ន្ធត្តិសាពារតិមិត្តាតិ ស្ពលនេក្លត៉ុ ត សនេក្កាតិ, តនេតា ត ន្ធត្តិសាពារេ ក្សនេលិ នេហាតិ, ពយ្ហ្ចាតក្ឃា បរិក្លឃំ នេតតិៈ

ឃឆា ច តាតិសិឈនេតា, ៦ចំ តាតិសហិពនេតាបិ យតសិ ពនទាតិៈ អតិសហិពនេតា ហិ យតសិពនទានេត្តា សេឃ្យឆាបិ តាយ ប៉ុរិសោ អត្ថាតយក្តិ បជិបនេត្តា អត្តាយនេក្ក ទ្រុក្លបត្តតតឡ្យអាពាឌីស្ ចិលប្តយានេតា ពានិ្ធតប្បនេឝសំ អបិប៉ុលនេត្តា អត្តាយនេក្កនេយច សិហឡ្យុឈ្លីហិ អតឃញ្ញសត៌ បិប៉ុលាតិ; ៦ចនេយច ន្ធត្តិសាពារកាចតាសប្បជ៌ អបិប៉ុលនេត្តា កាចតាចិនេឆ្លនេត អត្តានេយច ពាយចិតក្កាឌីហិ អតឃញ្ញសត៌ បិប៉ុលាតិៈ

តាតិសហិពនេតា យតសិពនទានេត្តាបិ ច ចិនេក្លបប្បហាតនេតាបិ យតសិ ពនទាតិៈ ចិនេក្លបប្បហាតនេតា តាយ ឃឆា អនេត្តាស្ តចពយ្ចាឌីស្ ចិត្ត ត ចិក្លិបតិ, តឆា យតសិ ពនទាតិៈ ពាហិត្ថា ចិនេក្លបយាតចិនេត្តា ហិ នេពសាឌីស្វច អសយាហិតនេចនេតាចិតនេក្កា កាចតាសប្បជ៌ អបិប៉ុលិត្វា អត្តាច អតឃញ្ញសត៌ អាបជ្ជតិ តក្កសិលាពយនេត នេពាឝិសត្តស្ស សហាឃពា ចិឃៈ អចិក្លិបយាតចិនេត្តា បត នេពសាឌីស្វច សយាហិតនេចនេតាចិតនេក្កា កាចតាសប្បជ៌ បិប៉ុលាតិ នេពាឝិសនេត្តា ចិឃ តក្កសិលនេជ្ជសប្បគត្តិៈ តនេស្សចំ ចិនេក្លបប្បហាតនេតា យតសិពនទានេតា អឝិពារចទិយាឝិប្បត្តិត៌ ចនេសត នេត ឆយ្ចា អស្កនេតា ចា ចណ្ហនេតា ចា ស្ត្តានេតា ចា ស្ពជ្ជហត្តិៈ

អឆ បណ្ហត្តិសយតិក្កយតនេតា នេត ឆនេយ្ច យតសិ ពនទាតិៈ បណ្ហត្តិសយតិក្កយតនេតាតិ នេពសា លេរិយាតិ ៦ចយាឌិនេចាហារ៍ សយតិក្កមិត្វា ចិស្សនេជ្ជត្វា ឃត្ងបជ្ចិតាត៌ អស្កាឌីត៌នេយច ចនេសត យតសិ ពនទាតិៈ ពឆំ ? ឃឆា អនេត្តាតិចាស្ងបពាតា យត្សស្សា អបរិចិតគ្វមិកាពត្វា ស្ពពជ្ចាតសន្តាតតត្វ៌ សាលាកក្កាឌិតិមិត្វា ពត្វា តេត្សានេទត ពត្វា ស្ពពកំ បរិក្សជ្ជាត្តិ, ឃតា បត បរិចិតគ្វមិកាពា នេហាត្តិ, អឆ ត៌ តិមិត្វា ចិស្សនេជ្ជត្វា អយតសិពត្វាច ស្ពពជ្ចាត៌ ស្ពសក្កមិត្វា ស្ពពកំ បរិក្សជ្ជាត្តិ, ៦ចនេយចាឃំ នេពសា លេរិយាតិអាឌិតា ត៌ត៌នេចាហារស្ស ចនេសត បឆ៌ នេត ឆនេយ្ច យតសាពាសិ, នេតស្ ឆនេយ្ចស្ អស្កាឌីត៌ អត្តាតទចនេសត ស្ពជ្ជហនេត្តស្ ត៌ នេចាហារ៍ សយតិក្កមិត្វា ចិស្សនេជ្ជត្វា អស្កាឌិនេតាច យតសិ ពនទាតិៈ

៦ត្វាហ “ពឆំ បតស្ស ៦នេត ឆយ្ចា អស្កាឌិនេតា ស្ពជ្ជហត្តិ, ពឆំ ចណ្ហនេតា, ពឆំ ស្ត្តានេតា ចា, ពឆត្វាឃនេយនេត អស្កនេតា យតសិ ពនទាតិ, ពឆំ ចណ្ហនេតា, ពឆំ ស្ត្តានេតា ចា”តិ? នេពសា តាចស្ស ចណ្ហសណ្ហាតពត្ថាសនេយាពាសចនេសត បត្វាឆា អស្កនេតា ស្ពជ្ជហត្តិ, បត្វាឆា ៦ច

អយមេតេ អសុភតោ មនសិ ករោតិ។ សេយ្យថិទំ – កេសា នាមេតេ វណ្ណតោ អសុភា បរមប្បដិក្កូលទុគ្គន្ធា។ តថា ហិ មនុស្សា ទិវា បិនភោជនេ បតិតំ កេសវណ្ណំ វាកំ វា សុត្តំ វា ទិស្វា កេសសញ្ញាយ មនោរមម្បិ បិនភោជនំ ឆឌ្ឌេន្តិ ច ជិគុច្ឆន្តិ ច។ សណ្ឋានតោបិ អសុភា។ តថា ហិ រត្តិំ បិនភោជនេ បតិតំ កេសសណ្ឋានំ វាកំ វា សុត្តំ វា ផុសិត្វា កេសសញ្ញាយ មនោរមម្បិ បិនភោជនំ ឆឌ្ឌេន្តិ ច ជិគុច្ឆន្តិ ច។ គន្ធតោបិ អសុភា។ តថា ហិ តេលមក្ខនបុប្ផធូមាទិសង្ខារេហិ វិរហិតានំ កេសានំ គន្ធោ បរមជេគុច្ឆោ ហោតិ, អគ្គិម្ហិ បក្ខិត្តស្ស កេសស្ស គន្ធំ ឃាយិត្វា សត្តា នាសិកំ បិទហន្តិ, មុខម្បិ វិកុជ្ជន្តិ។ អាសយតោបិ អសុភា។ តថា ហិ នានាវិធេន មនុស្សាសុចិនិស្សន្ទេន សង្ការដ្ឋានេ តណ្ឌុលេយ្យកាទីនិ វិយ បិត្តសេម្ហបុព្វលោហិតនិស្សន្ទេន តេ អាចិតា វុឌ្ឍិំ វិរូឡ្ហិំ វេបុល្លំ គមិតាតិ។ ឱកាសតោបិ អសុភា។ តថា ហិ សង្ការដ្ឋានេ វិយ តណ្ឌុលេយ្យកាទីនិ បរមជេគុច្ឆេ សេសឯកតិំសកោដ្ឋាសរាសិម្ហិ ជាតា មនុស្សានំ សីសបលិវេឋនេ អល្លចម្មេ ជាតាតិ។ ឯវំ នយោ លោមាទីសុ។ ឯវំ តាវ អយមេតេ ធម្មេ អសុភតោ ឧបដ្ឋហន្តេ អសុភតោ មនសិ ករោតិ។

យទិ បនស្ស វណ្ណតោ ឧបដ្ឋហន្តិ, អថ កេសា នីលកសិណវសេន ឧបដ្ឋហន្តិ។ តថា លោមា ទន្តា ឱទាតកសិណវសេនាតិ។ ឯវំ នយោ ញាតព្វោ។ តំតំកសិណវសេនេវ អយមេតេ មនសិ ករោតិ, ឯវំ វណ្ណតោ ឧបដ្ឋហន្តេ វណ្ណតោ មនសិ ករោតិ។ យទិ បនស្ស សណ្ឋានតោ ឧបដ្ឋហន្តិ, អថ កេសា ឃនវិនិក្ខាកវវត្វានេន ឱទង្គមកាសម្ពុហវសេន ឧបដ្ឋហន្តិ។ តថា លោមាទយោ, យថា ឧបដ្ឋហន្តិ អយមេតេ តថេវ មនសិ ករោតិ។ ឯវំ សណ្ឋានតោ ឧបដ្ឋហន្តេ សណ្ឋានតោ មនសិ ករោតិ។

ឯវំ មនសិករោន្តោ អយមេតេ ធម្មេ អនុបុព្វមុញ្ចនតោ មនសិ ករោតិ។ អនុបុព្វមុញ្ចនតោតិ អសុភាទីនំ អញ្ញតរវសេន ឧបដ្ឋិតេ កេសេ មុញ្ចិត្វា លោមេ មនសិករោន្តោ សេយ្យថាបិ នាម ជលូកា តក្កុដ្ឋេន គហិតប្បទេសេ សារបក្ខាវ ហុត្វា ថុល្លេន អញ្ញំ បទេសំ គណ្ហាតិ, គហិតេ ច តស្មិំ ផលតំ មុញ្ចតិ, ឯវមេវ កេសេសុ សារបក្ខាវ ហុត្វា លោមេ មនសិ ករោតិ, លោមេសុ ច បតិដ្ឋិតេ មនសិការេ កេសេ មុញ្ចតិ។ ឯវំ នយោ ញាតព្វោ។ ឯវំ ហិស្ស អនុបុព្វមុញ្ចនតោ មនសិករោតោ អសុភាទីសុ អញ្ញតរវសេន តេ ធម្មា ឧបដ្ឋហន្តា អនវសេសតោ ឧបដ្ឋហន្តិ, បាកដត្តុបដ្ឋានា ច ហោន្តិ។

អថ យស្ស តេ ធម្មា អសុភតោ ឧបដ្ឋហន្តិ, បាកដត្តុបដ្ឋានា ច ហោន្តិ, តស្ស សេយ្យថាបិ នាម មក្កដោ ទ្វត្តិំសតាលកេ តាលវនេ ព្យាធេន បរិបាតិយមានោ ឯករុក្ខេបិ អសណ្ឋហន្តោ បរិធាវិត្វា យទា និវត្តោ ហោតិ កិលន្តោ, អថ ឯកមេវ ឃនតាលបណ្ណបរិវេឋិតំ តាលសូចិំ និស្សាយ តិដ្ឋតិ; ឯវមេវ ចិត្តមក្កដោ ទ្វត្តិំសកោដ្ឋាសកេ ឥមស្មិំ កាយេ តេនេវ យោគិនា បរិបាតិយមានោ ឯកកោដ្ឋាសេបិ អសណ្ឋហន្តោ បរិធាវិត្វា យទា អនេកការម្មុខវិធាវនេ អកិលាសាការេន និវត្តោ ហោតិ កិលន្តោ។ អថ យ្វាស្ស កេសាទីសុ ធម្មោ បាកដតរោ ចរិតានុរូបតរោ វា, យត្ថ វា បុព្វេ កតាធិការោ ហោតិ, តំ និស្សាយ ឧបចារវសេន តិដ្ឋតិ។ អថ តមេវ និមិត្តំ បុនប្បុនំ តក្កាហតំ វិតក្កាហតំ ករិត្វា យថាក្កមំ បឋមំ ឈានំ ឧប្បាទេតិ, តត្ថ បតិដ្ឋាយ វិបស្សនមារភិត្វា អរិយភូមិំ បាបុណាតិ។

ឃស្ស បត ទេត ឆយ្យា ចណ្ណទេតា ឧបដ្ឋហត្តិ, តស្សាបិ សេឃ្យធាបិ តាយ យក្កទេៀ...ទេប... អឆ ឃ្វាស្ស ទោសាឌីសុ ឆទេ្យា បក្យលតទេរា ចទិតាត្សុបតទេរា ចា, ឃត្ត ចា បុទេត្ត ពតាឆិពាទេរា ទេហាតិ, តំ តិស្សាឃ ឧបចារចទេសត តិដ្ឋតិ៍ អឆ តទេយច តិមិត្ត បុតប្បុតំ តក្កាហតំ ចិតក្កាហតំ ពរិត្វា ឃឆាក្កយំ តិលពសិលចទេសត ប៊ីតពសិលចទេសត ចា បញ្ចាបិ ទ្វបិចចទេញ្ញាតាតិ ឧប្បាទេឆតិ, ទេតាសញ្ចា ឃត្ត ពត្តចិ បតិដ្ឋាឃ ចិបស្សតំ អារកិត្វា អទិឃក្ខយិ បិបុណាតិ៍

ឃស្ស បត ទេត ឆយ្យា សុញ្ញទេតា ឧបដ្ឋហត្តិ, ទេសា លក្ខណទេតា យតសិ ពទេរាតិ, លក្ខណទេតា យតសិពទេរាទេត្តា តត្ត ចត្សឆាត្សចចត្តាតចទេសត ឧបចារទេញ្ញាតំ បិបុណាតិ៍ អឆ យតសិពទេរាទេត្តា ទេត ឆទេយ្យ អតិច្ចទុក្ខាតត្តសុត្តត្តឃចទេសត យតសិ ពទេរាតិ ៍ អឃយស្ស ចិបស្សតាតទេយា៍ ទេសា ត្តយំ ចិបស្សតំ អារកិត្វា ឃឆាក្កយញ្ចា បដិបឌ្ជិត្វា អទិឃក្ខយិ បិបុណាតីតិ៍

ឲត្តាចតា ច ឃំ ចុត្ត – “ពឆំ បតាឃំ អត្សុបុព្វាឌិចទេសត ឲទេត ឆទេយ្យ យតសិ ពទេរាតី”តិ, តំ ឆ្យាពតំ ទេហាតិ៍ ឃញ្ចាបិ ចុត្ត – “ភាចតាចទេសត បតស្ស ឲចំ ចណ្ណតា ទេចឌិតព្វា”តិ, តស្សទេត្វា បកាសិទេតា ទេហាតីតិ៍

បកិណ្ណកតទេយា

ត្តឆាតិ ត្តយស្មិទេឃច ឆត្តិសាពាទេរ ចណ្ណតាបរិចឃបិដចត្តំ អឃំ បកិណ្ណកតទេយា ទេចឌិតទេព្វា –

“តិមិត្តទេតា លក្ខណទេតា, ឆាត្សទេតា សុញ្ញទេតាបិ ច;

ពត្ថាឌិទេតា ច ចិទេញ្ញទេឃ្យា, ឆត្តិសាពារតិច្ឆទេយា”តិ៍

តត្ត តិមិត្តទេតាតិ ឲចំ ចុត្តប្បពាទេរ ត្តយស្មិំ ឆត្តិសាពាទេរ សដ្ឋិសតំ តិមិត្តាតិ ទេហាត្តិ, ទេឃសំ ចទេសត ទេយាពាចចទេរា ឆត្តិសាពារំ ទេពាដ្ឋាសទេតា បរិក្កណ្ហាតិ៍ ទេសឃ្យថិឌំ – ទេពសស្ស ចណ្ណតិមិត្តំ, សណ្ឋាតតិមិត្តំ, ឌិសាតិមិត្តំ, ឱពាសតិមិត្តំ, បរិច្ឆេឆតិមិត្តត្តិ បញ្ចា តិមិត្តាតិ ទេហាត្តិ៍ ឲចំ ទេសិយាឌីសុ៍

លក្ខណទេតាតិ ឆត្តិសាពាទេរ អដ្ឋឌីសតិសតំ លក្ខណាតិ ទេហាត្តិ, ទេឃសំ ចទេសត ទេយាពាចចទេរា ឆត្តិសាពារំ លក្ខណទេតា យតសិ ពទេរាតិ ៍ ទេសឃ្យថិឌំ – ទេពសស្ស ឆទ្ធលក្ខណំ, អាពាត្ធតលក្ខណំ, ឧណ្ហត្តលក្ខណំ, សមុឌីរណលក្ខណត្តិ ចត្តារិ លក្ខណាតិ ទេហាត្តិ៍ ឲចំ ទេសិយាឌីសុ៍

ឆាត្សទេតាតិ ឆត្តិសាពាទេរ “លឆាត្សទេរា, ភិក្ខទេច, អឃំ បុរិសបុក្កទេលា”តិ (ម៍ តិ៍ ១៍១៣១-១៣៣) ឲត្ត ចុត្តាសុ ឆាត្សុសុ អដ្ឋឌីសតិសតំ ឆាត្សទេយា ទេហាត្តិ, ឃាសំ ចទេសត ទេយាពាចចទេរា ឆត្តិសាពារំ ឆាត្សទេតា បរិក្កណ្ហាតិ៍ ទេសឃ្យថិឌំ – ឃា ទេពទេស ឆទ្ធតា, សា បឆឌីឆាត្ស;

ᨿᩣ ᩋᩣᨻᨶ᩠ᨵᨶᨲᩣ, ᩈᩣ ᩋᩣᨸᩮᩣᨵᩣᨲᩩ; ᨿᩣ ᨸᩁᩥᨸᩣᨧᨶᨲᩣ, ᩈᩣ ᨲᩮᨩᩮᩣᨵᩣᨲᩩ; ᨿᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽᨶᨲᩣ, ᩈᩣ ᩅᩣᨿᩮᩣᨵᩣᨲᩪᨲᩥ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩃᩮᩣᨾᩣᨴᩦᩈᩩ᪨

ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩣᨠᩣᩁᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩅᩦᩈᨲᩥᩈᨲᩴ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩣᩈᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨿᩮᩣᨣᩣᩅᨧᩁᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩣᨠᩣᩁᩮ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᩅᩥᨸᩔᨲᩥ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᨠᩮᩈᩮ ᨲᩣᩅ ᨸᨳᩅᩦᨵᩣᨲᩩ ᩋᩣᨸᩮᩣᨵᩣᨲ᩠ᩅᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣ, ᨲᨳᩣ ᩋᩣᨸᩮᩣᨵᩣᨲ᩠ᩅᩣᨴᨿᩮᩣ ᨸᨳᩅᩦᨵᩣᨲ᩠ᩅᩣᨴᩦᩉᩦᨲᩥ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩃᩮᩣᨾᩣᨴᩦᩈᩩ᪨

ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩣᨠᩣᩁᩮ ᨠᩮᩈᩣᨴᩦᩈᩩ ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩣᨲᩮᩈᩩ “ᨠᩮᩈᩣ ᨠᨲᩥ ᨡᨶ᩠ᨵᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨲᩥ ᩋᩣᨿᨲᨶᩣᨶᩥ, ᨠᨲᩥ ᨵᩣᨲᩩᨿᩮᩣ, ᨠᨲᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ, ᨠᨲᩥ ᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᨧᩔ ᩅᩥᨩᩣᨶᨲᩮᩣ ᨲᩥᨱᨠᨭ᩠ᨮᩈᨾᩪᩉᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨠᩣᨿᩮᩣ ᨡᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

“ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩁᩮᩣ ᨸᩮᩣᩈᩮᩣ, ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨶᩪᨸᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ;

ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨽᩪᨲᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨠᩣᨿᩮᩣ, ᨲᩥᨱᨠᨭ᩠ᨮᩈᨾᩪᨸᨾᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᨿᩣ ᩈᩣ –

“ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣᨣᩣᩁᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩔ, ᩈᨶ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨲᩣᨴᩥᨶᩮᩣ;

ᩋᨾᩣᨶᩩᩈᩦ ᩁᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩥᨸᩔᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ –

ᩑᩅᩴ ᩋᨾᩣᨶᩩᩈᩦ ᩁᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᩣ ᩋᨵᩩᩁᨲᩁᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨿᩴ ᨲᩴ –

“ᨿᨲᩮᩣ ᨿᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨲᩥ, ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩏᨴᨿᨻ᩠ᨻᨿᩴ;

ᩃᨽᨲᩦ ᨸᩦᨲᩥᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᩴ, ᩋᨾᨲᩴ ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᪃᪇᪃-᪃᪇᪄) –

ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿᩴ ᨸᩦᨲᩥᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᩣᨾᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨧᩥᩁᩮᨶᩮᩅ ᩋᩁᩥᨿᨩᨶᩈᩮᩅᩥᨲᩴ ᩋᨩᩁᩣᨾᩁᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩣᨾᨲᩴ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨

បរយត្ដឌាតិកាឃ ញុក្តកបរិច-អដ្ឋកឆាឃ

ឆ្តុិឃាការចល្ហភា តិដ្ឋិតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៤. កុមារបញ្ហវណ្ណនា

អដ្ឋុប្បត្តិ

ឥទានិ ឯកំ នាម កិន្តិ ឯវមាទីនំ កុមារបញ្ហានំ អត្ថវណ្ណនាក្កមោ អនុប្បត្តោ. តេសំ អដ្ឋុប្បត្តិញ្ច និក្ខេបប្បយោជនញ្ច វត្វា វណ្ណនំ ករិស្សាម –

អដ្ឋុប្បត្តិ តាវ ឯវំ សោបាកោ នាម ភគវតោ មហាសាវកោ អហោសិ. យេនាយស្មតា ជាតិយា សត្តវស្សេនេវ អញ្ញា អារាធិតា, តស្ស ភគវា បញ្ហព្យាករណេន ឧបសម្បទំ អនុញ្ញាតុកាមោ អត្តនា អធិប្បេតត្ថានំ បញ្ហានំ ព្យាករណសមត្ថតំ បស្សន្តោ “ឯកំ នាម កិ”ន្តិ ឯវមាទិនា បញ្ហេ បុច្ឆិ. សោ ព្យាកាសិ. តេន ច ព្យាករណេន ភគវតោ ចិត្តំ អារាធេសិ. សាវ តស្សាយស្មតោ ឧបសម្បទា អហោសិ.

អយំ តេសំ អដ្ឋុប្បត្តិ.

និក្ខេបប្បយោជនំ

យស្មា បន សរណគមនេហិ ពុទ្ធធម្មសង្ឃានុស្សតិវសេន ចិត្តភាវនា, សិក្ខាបទេហិ សីលភាវនា, ទ្វត្តិំសាការេន ច កាយភាវនា បកាសិតា, តស្មា ឥទានិ នានប្បការតោ បញ្ញាភាវនាមុខទស្សនត្ថំ ឥទំ បញ្ហព្យាករណំ ឥទំ និក្ខិត្តំ. យស្មា វា សីលបតិដ្ឋិតោ សមាធិ, សមាធិបតិដ្ឋិតា ច បញ្ញា; យថាហ – “សីលេ បតិដ្ឋាយ នរោ សបញ្ញោ, ចិត្តំ បញ្ញញ្ច ភាវយ”ន្តិ (សំ. និ. ១.២៣, ១៩២), តស្មា សិក្ខាបទេហិ សីលំ ទ្វត្តិំសាការេន តំគោចរំ សមាធិញ្ច ទស្សេត្វា សមាហិតចិត្តស្ស នានាធម្មបរិក្ខារាយ បញ្ញាយ បភេទទស្សនត្ថំ ឥទំ និក្ខិត្តន្តិបិ វិញ្ញាតព្វំ.

ឥទំ តេសំ ឥទំ និក្ខេបប្បយោជនំ.

បញ្ហវណ្ណនា

ឯកំ នាម កិន្តិបញ្ហវណ្ណនា

ឥទានិ តេសំ អត្ថវណ្ណនា ហោតិ – ឯកំ នាម កិន្តិ ភគវា យស្មិំ ឯកធម្មេ ភិក្ខុ សម្មា និព្ពិន្ទមានោ អនុបុព្ពេន ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ, យស្មិំ

ធាយមាយ្ហា និព្ពិន្ទមានោ អនុបុព្ពេន ទុក្ខស្សន្តមកាសិ, តំ ធម្មំ សន្ធាយ បញ្ហំបុច្ឆតិ។ “សព្ពេ សត្តា អាហារដ្ឋិតិកា”តិ ថេរោ បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ ទេសនាយ វិស្សជ្ជេតិ។ “កតមា ច, ភិក្ខវេ, សម្មាសតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហរតី”តិ (សំ។ និ។ ៥។ ៨) ឯវមាទីនិ ចេត្ថ សុត្តានិ ឯវំ វិស្សជ្ជនយុត្តិសម្ភវេ សាធកានិ។ ឯត្ថ យេនាហារេន សព្ពេ សត្តា “អាហារដ្ឋិតិកា”តិ វុច្ចន្តិ, សោ អាហារោ តំ ច តេសំ អាហារដ្ឋិតិកត្តំ “ឯកំ នាម កិ”ន្តិ បុដ្ឋេន ថេរេន និទ្ទិដ្ឋន្តិ វេទិតព្ពំ។ តញ្ហិ ភគវតា ឥធ ឯកន្តិ អធិប្បេតំ, ន តុ សាសនេ លោកេ ច អញ្ញំ ឯកំ នាម នត្ថីតិ ឥមមត្ថម្បិ វុត្តំ។ វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

“ឯកធម្មេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សម្មា និព្ពិន្ទមានោ សម្មា វិរជ្ជមានោ សម្មា វិមុច្ចមានោ សម្មា បរិយន្តទស្សាវី សម្មត្តំ អភិសមេច្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ កតមស្មិំ ឯកធម្មេ? សព្ពេ សត្តា អាហារដ្ឋិតិកា។ ឥមស្មិំ ខោ, ភិក្ខវេ, ឯកធម្មេ ភិក្ខុ សម្មា និព្ពិន្ទមានោ…បេ… ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ ‘ឯកោ បញ្ហោ ឯកោ ឧទ្ទេសោ ឯកំ វេយ្យាករណ’ន្តិ ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្ត”ន្តិ (អ។ និ។ ១០។ ២៧)។

អាហារដ្ឋិតិកាតិ ឯត្ថ យថា “អត្ថិ, ភិក្ខវេ, សុភនិមិត្តំ។ តត្ថ អយោនិសោមនសិការពហុលីការោ, អយមាហារោ អនុប្បន្នស្ស វា កាមច្ឆន្ទស្ស ឧប្បាទាយា”តិ ឯវមាទីសុ (សំ។ និ។ ៥។២៣២) បច្ចយោ អាហារោតិ វុច្ចតិ, ឯវំ បច្ចយំ អាហារសទ្ទេន គហេត្វា បច្ចយដ្ឋិតិកា “អាហារដ្ឋិតិកា”តិ វុត្តា។ ចត្តារោ បន អាហារេ សន្ធាយ – “អាហារដ្ឋិតិកា”តិ វុច្ចមានេ “អសញ្ញសត្តា ទេវា អហេតុកា អនាហារា អផស្សកា អវេទនកា”តិ វចនតោ (វិភ។ ១០១៧) “សព្ពេ”តិ វចនមយុត្តំ ភវេយ្យ។

តត្ថ សិយា – ឯវម្បិ វុច្ចមានេ “កតមេ ធម្មា សប្បច្ចយា? បញ្ចក្ខន្ធា – រូបក្ខន្ធោ…បេ… វិញ្ញាណក្ខន្ធោ”តិ (ធ។ ស។ ១០៨៩) វចនតោ ខន្ធានំយេវ បច្ចយដ្ឋិតិកត្តំ យុត្តំ, សត្តានន្តុ អយុត្តមេវេតំ វចនំ ភវេយ្យាតិ។ ន ខោ បនេតំ ឯវំ ទដ្ឋព្ពំ។ កស្មា? សត្តេសុ ខន្ធោបចារសិទ្ធិតោ។ សត្តេសុ ហិ ខន្ធោបចារោ សិទ្ធោ។ កស្មា? ខន្ធេ ឧបាទាយ បញ្ញាបេតព្ពតោ។ កថំ? លោកេ កាយោបចារោ វិយ។ សេយ្យថាបិ ហិ កេសាទិ ឧបាទាយ បញ្ញាបេតព្ពត្តា កាយស្ស ឯកស្មិម្បិ ទ្វីសុ តីសុបិ វា កេសេសុ ទឌ្ឍេសុ “កាយោ ទឌ្ឍោ”តិ ឯវំ កេសេ កាយោបចារោ សិទ្ធោ, ឯវមេវ ខន្ធេសុ បច្ចយដ្ឋេន អាហារដ្ឋិតិកេសុ “សត្តា អាហារដ្ឋិតិកា”តិ អយំ ឧបចារោ សិទ្ធោតិ វេទិតព្ពោ។ បរមត្ថតោ ច ខន្ធេសុ ជាយមានេសុ ជីយមានេសុ មីយមានេសុ ច “ខណេ ខណេ ត្វំ ភិក្ខុ ជាយសេ ច ជីយសេ ច មីយសេ ចា”តិ វចនតោ ភគវតា តេសុ សត្តេសុ ខន្ធោបចារោ សិទ្ធោតិ ទស្សិតោ ឯវាតិ វេទិតព្ពោ។ យតោ យេន បច្ចយាខ្យេន អាហារេន សព្ពេ សត្តា តិដ្ឋន្តិ, សោ អាហារោ តំ ច តេសំ អាហារដ្ឋិតិកត្តំ ឯកន្តិ វេទិតព្ពំ។ អាហារោ ហិ អាហារដ្ឋិតិកត្តំ ច អនិច្ចតាការណតោ និព្ពិទាដ្ឋានំ ហោតិ។ អថ តេសុ សព្ពសត្តសញ្ញិតេសុ សង្ខារេសុ អនិច្ចតាទស្សនេន និព្ពិន្ទមានោ អនុបុព្ពេន ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ, បរមត្ថវិសុទ្ធិំ បាបុណាតិ។ យថាហ –

“សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចាតិ, យទា បញ្ញាយ បស្សតិ;

ᩋᨳ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮ, ᩑᩈ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨷ᪨ ᪒᪗᪗);

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᩑᨠᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ “ᨠᩥᩉᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᨴᩩᩅᩥᨵᩮᩣ ᨷᩣᨮᩮᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩦᩉᩊᩣᨶᩴ ᨠᩥᩉᩣᨲᩥ ᨷᩣᨮᩮᩣ᪨ ᨲᩮ ᩉᩥ “ᨠᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ “ᨠᩥᩉᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩮᨧᩥ ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩥ “ᩉ-ᩍᨲᩥ ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ, ᨳᩮᩁᩥᨿᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᨷᩣᨮᩮᩣ”ᨲᩥ ᩏᨽᨿᨳᩣᨷᩥ ᨷᨶ ᩑᨠᩮᩣᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨷᨮᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᨷᨶ “ᩈᩩᨡᩮᨶ ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨴᩩᨡᩮᨶ (ᨵ᪨ ᨷ᪨ ᪘᪓), ᨴᩩᨠ᩠ᨡ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨴᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩑᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩍᨵ ᨷᨶ ᩑᨠᩴ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᨷᩣᨮᩮᩣ᪨

ᨴ᩠ᩅᩮ ᨶᩣᨾ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥᨷᨬ᩠ᩉᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩑᩅᩴ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨷᨬ᩠ᩉᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩮᨶ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᩴ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨶᩣᨾ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ? ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩮᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨾᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩣᨾᨬ᩠ᨧ ᩁᩪᨷᨬ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩴ ᨶᨾᨶᨲᩮᩣ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨧ ᨶᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩁᩪᨷᩴ “ᨶᩣᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩍᨵ ᨷᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨴᩣᩉᩮᨲᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᩈᩅᨵᨾ᩠ᨾᨾᩮᩅ ᩋᨽᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩴ᪨ ᩁᩩᨷ᩠ᨷᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨧ ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨧ ᨲᨴᩩᨷᩣᨴᩣᨿ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩴ ᩁᩪᨷᩴ “ᩁᩪᨷ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨷᩥ ᩍᨵᩣᨽᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩴ᪨ ᩋᨽᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ “ᨴ᩠ᩅᩮ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᨾᨬ᩠ᨧ ᩁᩪᨷᨬ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᨾᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

“ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ , ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨶ᩠ᨴᨾᩣᨶᩮᩣ...ᨷᩮ... ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᨶ᩠ᨲᨠᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᨲᨾᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ? ᨶᩣᨾᩮ ᨧ ᩁᩪᨷᩮ ᨧ᪨ ᩍᨾᩮᩈᩩ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨶ᩠ᨴᨾᩣᨶᩮᩣ...ᨷᩮ... ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᨶ᩠ᨲᨠᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ‘ᨴ᩠ᩅᩮ ᨷᨬ᩠ᩉᩣ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᩣ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩣᨶᩦ’ᨲᩥ ᩍᨲᩥ ᨿᩴ ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᨴᨾᩮᨲᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪐᪨᪒᪗)᪨

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨶᩣᨾᩁᩪᨷᨾᨲ᩠ᨲᨴᩔᨶᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨷᩔᨶᩣᨾᩩᨡᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨶ᩠ᨴᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᨶ᩠ᨲᨠᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

“ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ, ᨿᨴᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨷᩔᨲᩥ;

ᩋᨳ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮ, ᩑᩈ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨷ᪨ ᪒᪗᪙);

ᨲᩦᨱᩥ ᨶᩣᨾ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥᨷᨬ᩠ᩉᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣᨷᩥ ᨷᨬ᩠ᩉᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩮᨶ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᩴ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᨶᩣᨾ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ? ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨲᩦᨱᩦᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨾᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ

បុន ព្យាករិតព្ពស្ស អត្ថស្ស លិង្គានុរូបំ សង្ខ្យំទស្សេន្តោ “តិស្សោ វេទនា”តិ វិស្សជ្ជេតិ។ អថ វា “យា កាចនា ‘តិស្សោ វេទនា’តិ វុត្តា, ញាសមត្ថមហំ តីណីតិ បេច្ឆមី”តិ ទស្សេន្តោ អាហាតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ អនេកមុខា ហិ ទេសនា បដិសម្ភិទាប្បភេទេន ទេសនាវិលាសប្បត្តានំ។ កេចិ បនាហុ “តីណីតិ អធិកបទមិទ”ន្តិ។ បុរិមនយេនេវ ចេត្ថ “តិស្សោ វេទនា”តិ វុត្តំ, ន អញ្ញាសំ តិណ្ណមភាវតោ។ យថាហ –

“តីសុ, ភិក្ខវេ, ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា និព្ពិន្ទមានោ…បេ… ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ កតមេសុ តីសុ? តីសុ វេទនាសុ។ ឥមេសុ ខោ, ភិក្ខវេ, តីសុ ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា និព្ពិន្ទមានោ…បេ… ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ ‘តយោ បញ្ហា, តយោ ឧទ្ទេសា, តីណិ វេយ្យាករណានី’តិ ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្ត”ន្តិ (អ. និ. ១០.២៧)។

ឯត្ថ ច “យំកិញ្ចិ វេទយិតំ, តំ ទុក្ខស្មិន្តិ វទាមី”តិ (សំ. និ. ៤.២៥៩) វុត្តសុត្តានុសារេន វា។ –

“យោ សុខំ ទុក្ខតោ អទ្ទ, ទុក្ខមទ្ទក្ខិ សល្លតោ;

អទុក្ខមសុខំ សន្តំ, អទ្ទក្ខិ នំ អនិច្ចតោ”តិ។ (ឥតិវុ. ៥៣) –

ឯវំ ទុក្ខទុក្ខតាវិបរិណាមទុក្ខតាសង្ខារទុក្ខតានុសារេន វា តិស្សន្នំ វេទនានំ ទុក្ខភាវទស្សនេន សុខសញ្ញំ បហាយ ទុក្ខានុបស្សនាវសេន និព្ពិន្ទមានោ អនុបុព្ពេន ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ, បរមត្ថវិសុទ្ធិំ បាបុណាតីតិ វេទិតព្ពោ។ យថាហ –

“សព្ពេ សង្ខារា ទុក្ខាតិ, យទា បញ្ញាយ បស្សតិ;

អថ និព្ពិន្ទតិ ទុក្ខេ, ឯស មគ្គោ វិសុទ្ធិយា”តិ។ (ធ. ប. ២៧៨);

ចត្តារិ នាម កិន្តិបញ្ហវណ្ណនា

ឯវំ ឥមិនាបិ បញ្ហាព្យាករណេន អារទ្ធចិត្តោ សត្ថា បុរិមនយេនេវ ចតុត្ថំ បញ្ហំ បុច្ឆតិ ចត្តារិ នាម កិន្តិ? តត្ថ ឥមស្ស បញ្ហស្ស ព្យាករណបក្ខេ កត្ថចិ បុរិមនយេនេវ ចត្តារោ អាហារា អធិប្បេតា។ យថាហ –

“ចតូសុ, ភិក្ខវេ, ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា និព្ពិន្ទមានោ…បេ… ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ កតមេសុ ចតូសុ? ចតូសុ អាហារេសុ។ ឥមេសុ ខោ, ភិក្ខវេ, ចតូសុ ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា និព្ពិន្ទមានោ…បេ… ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ ‘ចត្តារោ បញ្ហា ចត្តារោ ឧទ្ទេសា ចត្តារិ

វេយ្យាករណានី’តិ ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្ត”ន្តិ (អ. និ. ១០.២៧)។

កត្ថចិ ឯកស្ស សុភាវិតចិត្តោ អនុបុព្វេន ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ, តានិ ចត្តារិ សតិបដ្ឋានានិ។ យថាហ កជង្គលា ភិក្ខុនី –

“ចតូសុ, អាវុសោ, ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា សុភាវិតចិត្តោ សម្មា បរិយន្តទស្សាវី សម្មត្តំ អភិសមេច្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ កតមេសុ ចតូសុ? ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ។ ឥមេសុ ខោ, អាវុសោ, ចតូសុ ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា សុភាវិតចិត្តោ...បេ... ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ ‘ចត្តារោ បញ្ហា ចត្តារោ ឧទ្ទេសា ចត្តារិ វេយ្យាករណានី’តិ ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ភគវតា, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្ត”ន្តិ (អ. និ. ១០.២៨)។

ឥធ បន ឯកំ ចតុក្កំ អនុបោធប្បដិវេធតោ ភវតណ្ហាលេខោ ហោតិ, យស្មា តានិ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ អធិប្បេតានិ។ យស្មា វា ឥមិនា បរិយាយេន ញាតំ សុញ្ញាតមេវ ហោតិ, តស្មា ថេរោ ចត្តារីតិ បច្ចនុភាសិត្វា “អរិយសច្ចានី”តិ វិស្សជ្ជេតិ។ តត្ថ ចត្តារីតិ គណនបរិច្ឆេទោ។ អរិយសច្ចានីតិ អរិយានិ សច្ចានិ, អវិតថានិ អវិសំវាទកានីតិ អត្ថោ។ យថាហ –

“ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ តថានិ អវិតថានិ អនញ្ញថានិ, តស្មា អរិយសច្ចានីតិ វុច្ចន្តី”តិ (សំ. និ. ៥.១០៩៧)។

យស្មា វា សទេវកេ លោកេ អរណីយតោ អភិគមនីយតោតិ វុត្តំ ហោតិ, វាយមិតព្ពដ្ឋានសញ្ញិតោ អយេ វា ឥរិយនតោ, អនយេ វា ន ឥរិយនតោ, សត្តតិំសពោធិបក្ខិយអរិយធម្មសមាយោគតោ វា អរិយសម្មតា ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធពុទ្ធសាវកា ឯតានិ បដិវិជ្ឈន្តិ, តស្មាបិ “អរិយសច្ចានី”តិ វុច្ចន្តិ។ យថាហ –

“ចត្តារិមានិ, ភិក្ខវេ, អរិយសច្ចានិ...បេ... ឥមានិ ខោ, ភិក្ខវេ, ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ, អរិយា ឥមានិ បដិវិជ្ឈន្តិ, តស្មា អរិយសច្ចានីតិ វុច្ចន្តី”តិ។

អបិច អរិយស្ស ភគវតោ សច្ចានីតិបិ អរិយសច្ចានិ។ យថាហ –

“សទេវកេ, ភិក្ខវេ...បេ... សទេវមនុស្សាយ តថាគតោ អរិយោ, តស្មា អរិយសច្ចានីតិ វុច្ចន្តី”តិ (សំ. និ. ៥.១០៩៨)។

អថ វា ឯតេសំ អភិសម្ពុទ្ធត្តា អរិយភាវសិទ្ធិតោបិ អរិយសច្ចានិ។ យថាហ –

“ឥមេសំ ខោ, ភិក្ខវេ, ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ យថាភូតំ អភិសម្ពុទ្ធត្តា តថាគតោ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោតិ វុច្ចតី”តិ (សំ. និ. ៥.១០៩៣)។

អយមេតេសំ បភេទោ· ឯតេសំ បន អរិយសច្ចានំ អនុពោធប្បដិវេធតោ ភវតណ្ហាឆេទោ ហោតិ· យថាហ –

“តយិទំ, ភិក្ខវេ, ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ អនុពុទ្ធំ បដិវិទ្ធំ…បេ… ទុក្ខនិរោធគាមិនិបដិបទា អរិយសច្ចំ អនុពុទ្ធំ បដិវិទ្ធំ, ឧច្ឆិន្នា ភវតណ្ហា, ខីណា ភវនេត្តិ, នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ”តិ (ទី· និ· ២·១០៨១)·

បញ្ច នាម កិន្តិបញ្ហវណ្ណនា

ឥមិនាបិ បញ្ហព្យាករណេន អារទ្ធចិត្តោ សត្ថា បុរិមនយេនេវ ឧត្តរឹ បញ្ហំបុច្ឆតិ បញ្ច នាម កិន្តិ? ថេរោ បញ្ចាតិ បច្ចុភាសិត្វា “ឧបាទានក្ខន្ធា”តិ វិស្សជ្ជេតិ· តត្ថ បញ្ចាតិ គណនបរិច្ឆេទោ· ឧបាទានជនិតា ឧបាទានជនកា វា ខន្ធា ឧបាទានក្ខន្ធា· យំកិញ្ចិ រូបំ, វេទនា, សញ្ញា, សង្ខារា, វិញ្ញាណញ្ច សាសវា ឧបាទានិយា, ឯតេសមេតំ អធិវចនំ· បុព្ពនយេនេវ ចេត្ថ “បញ្ចុបាទានក្ខន្ធា”តិ វុត្តំ, ន អញ្ញេសំ បញ្ចន្នមភាវតោ· យថាហ –

“បញ្ចសុ, ភិក្ខវេ, ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា និព្វិន្ទមានោ…បេ… ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ· កតមេសុ បញ្ចសុ? បញ្ចសុ ឧបាទានក្ខន្ធេសុ· ឥមេសុ ខោ, ភិក្ខវេ, បញ្ចសុ ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា និព្វិន្ទមានោ…បេ… ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ· ‘បញ្ច បញ្ហា, បញ្ច ឧទ្ទេសា , បញ្ច វេយ្យាករណានី’តិ ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្ត”ន្តិ (អ· និ· ១០·២៧)·

ឯត្ថ ច បញ្ចក្ខន្ធេ ឧទយព្វយវសេន សម្មសន្តោ វិបស្សនាមតំ លទ្ធា អនុបុព្វេន និព្វានាមតំ សច្ឆិករោតិ· យថាហ –

“យតោ យតោ សម្មសតិ, ខន្ធានំ ឧទយព្វយំ;

លភតី បីតិបាមោជ្ជំ, អមតំ តំ វិជានត”ន្តិ· (ធ· ប· ៣៧៤);

ឆ នាម កិន្តិបញ្ហវណ្ណនា

ឯវំ ឥមិនាបិ បញ្ហព្យាករណេន អារទ្ធចិត្តោ សត្ថា បុរិមនយេនេវ ឧត្តរឹ បញ្ហំបុច្ឆតិ “ឆ នាម កិ”ន្តិ? ថេរោ ឆាតិ បច្ចុភាសិត្វា ‘អជ្ឈត្តិកានិ អាយតនានី’តិ វិស្សជ្ជេតិ· តត្ថ ឆាតិ គណនបរិច្ឆេទោ, អជ្ឈត្តេ និយុត្តានិ, អត្តានំ វា អធិកត្វា បវត្តានិ អជ្ឈត្តិកានិ· អាយតនតោ, អាយស្ស ច តននតោ, អាយតស្ស ច សំសារទុក្ខស្ស នយនតោ អាយតនានិ, ចក្ខុសោតឃានជិវ្ហាកាយមនានមេតំ អធិវចនំ· បុព្ពនយេន ចេត្ថ “ឆ អជ្ឈត្តិកានិ អាយតនានី”តិ វុត្តំ, ន អញ្ញេសំ ឆន្នមភាវតោ· យថាហ –

“ឆសុ , ភិក្ខវេ, ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា និព្ពិន្ទមានោ...បេ... ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ. កតមេសុ ឆសុ? ឆសុ អជ្ឈត្តិកេសុ អាយតនេសុ. ឥមេសុ ខោ, ភិក្ខវេ, ឆសុ ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា និព្ពិន្ទមានោ...បេ... ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ. ‘ឆ បញ្ហា ឆ ឧទ្ទេសា ឆ វេយ្យាករណានី’តិ ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្ត”ន្តិ (អ. និ. ១០.២៧).

ឯត្ថ ច ឆ អជ្ឈត្តិកានិ អាយតនានិ, “សុញ្ញោ គាមោតិ ខោ, ភិក្ខវេ, ឆន្នេតំ អជ្ឈត្តិកានំ អាយតនានំ អធិវចន”ន្តិ (សំ. និ. ៤.២៣៨) វចនតោ សុញ្ញតោ បុព្ពុឡកមរីចិកាទីនិ វិយ អចិរដ្ឋិតិកតោ តុច្ឆតោ វញ្ចនតោ ច សមនុបស្សំ និព្ពិន្ទមានោ អនុបុព្ពេន ទុក្ខស្សន្តំ គន្ត្វា មច្ចុរាជស្ស អទស្សនំ ឧបេតិ. យថាហ –

“យថា បុព្ពុឡកំ បស្សេ, យថា បស្សេ មរីចិកំ;

ឯវំ លោកំ អវេក្ខន្តំ, មច្ចុរាជា ន បស្សតី”តិ. (ធ. ប. ១៧០);

សត្ត នាម កិន្តិបញ្ហវណ្ណនា

ឥមិនាបិ បញ្ហវេយ្យាករណេន អារទ្ធចិត្តោ សត្ថា ឧត្តរិំ បញ្ហំ បុច្ឆតិ សត្ត នាម កិន្តិ? ថេរោ កិញ្ចាបិ មហាបញ្ហវេយ្យាករណេ សត្ត វិញ្ញាណដ្ឋិតិយោ វុត្តា, អបិច ខោ បន យេសុ ធម្មេសុ សុភាវិតចិត្តោ ភិក្ខុ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ, តេ ទស្សេន្តោ “សត្ត ពោជ្ឈង្គា”តិ វិស្សជ្ជេតិ. អយម្បិ ចត្ថោ ភគវតា អនុមតោ ឯវ. យថាហ –

“បណ្ឌិតា គហបតយោ កជង្គលិកា ភិក្ខុនី, មហាបញ្ញា គហបតយោ កជង្គលិកា ភិក្ខុនី, មមញ្ចេបិ តុម្ហេ គហបតយោ ឧបសង្កមិត្វា ឯតមត្ថំ បដិបុច្ឆេយ្យាថ, អហម្បិ ចេតំ ឯវមេវ ព្យាករេយ្យំ, យថា តំ កជង្គលិកាយ ភិក្ខុនិយា ព្យាកត”ន្តិ (អ. និ. ១០.២៨).

តាយ ច ឯវំ ព្យាកតំ –

“សត្តសុ, អាវុសោ, ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា សុភាវិតចិត្តោ...បេ... ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ. កតមេសុ សត្តសុ? សត្តសុ ពោជ្ឈង្គេសុ. ឥមេសុ ខោ, អាវុសោ, សត្តសុ ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា សុភាវិតចិត្តោ...បេ... ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ. ‘សត្ត បញ្ហា សត្ត ឧទ្ទេសា សត្ត វេយ្យាករណានី’តិ ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ភគវតា, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្ត”ន្តិ (អ. និ. ១០.២៨).

ឯវមយម្បេត្ថ ភគវតា អនុមតោ ឯវាតិ វេទិតព្វោ.

តត្ថ សត្តាតិ ឩនាធិកនិវារណគណនបរិច្ឆេទោ។ ពោជ្ឈង្គាតិ សតិអាទីនំ ធម្មានមេតំ អធិវចនំ។ តត្រាយំ បទត្ថោ – ឯតាយ លោកិយលោកុត្តរមគ្គក្ខណេ ឧប្បជ្ជមានាយ លីនុទ្ធច្ចបតិដ្ឋានាយូហនកាមសុខត្តកិលមថានុយោគុច្ឆេទសស្សតាភិនិវេសាទិ-អនេកុបទ្ទវប្បដិបក្ខភូតាយ សតិធម្មវិចយវីរិយបីតិប្បស្សទ្ធិសមាធុបេក្ខាសង្ខាតាយ ធម្មសាមគ្គិយា អរិយសាវកោ ពុជ្ឈតីតិ កត្វា ពោធិ, កិលេសសន្តាននិទ្ទាយ ឧដ្ឋហតិ, ចត្តារិ វា អរិយសច្ចានិ បដិវិជ្ឈតិ, និព្ពានមេវ វា សច្ឆិករោតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ យថាហ – "សត្ត ពោជ្ឈង្គេ ភាវេត្វា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធោ"តិ។ យថាវុត្តប្បការាយ វា ឯតាយ ធម្មសាមគ្គិយា ពុជ្ឈតីតិ កត្វា អរិយសាវកោបិ ពោធិ។ តស្សា ធម្មសាមគ្គិសង្ខាតាយ ពោធិយា អង្គភូតត្តា ពោជ្ឈង្គា ឈានង្គមគ្គង្គានិ វិយ, តស្ស វា ពោធីតិ លទ្ធវោហារស្ស អរិយសាវកស្ស អង្គភូតត្តាបិ ពោជ្ឈង្គា សេនង្គរថង្គាទយោ វិយ។

អបិច "ពោជ្ឈង្គាតិ កេនដ្ឋេន ពោជ្ឈង្គា? ពោធាយ សំវត្តន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា, ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា, អនុពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា, បដិពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា, សម្ពុជ្ឈន្តីតិ ពោជ្ឈង្គា"តិ (បដិ។ ម។ ២។១៧) ឥមិនាបិ បដិសម្ភិទាយំ វុត្តេន វិធិនា ពោជ្ឈង្គានំ ពោជ្ឈង្គដ្ឋោ វេទិតព្ពោ។ ឯវមិមេ សត្ត ពោជ្ឈង្គេ ភាវេន្តោ ពាហុលីករោន្តោ ន ចិរស្សេវ លោកុត្តរនិព្ពានាធិគមលាភី ហោតិ, តេន ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតីតិ វុច្ចតិ។ វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

"សត្តិមេ, ភិក្ខវេ, ពោជ្ឈង្គា ភាវិតា ពាហុលីកតា ឯកន្តនិព្ពិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្ពានាយ សំវត្តន្តី"តិ (សំ។ និ។ ៥។១០១)។

អដ្ឋ នាម កិន្តិបញ្ហវណ្ណនា

ឯវំ ឥមិនាបិ បញ្ហព្យាករណេន អារទ្ធចិត្តោ សត្ថា ឧត្តរិំ បញ្ហំ បុច្ឆតិ អដ្ឋ នាម កិន្តិ? ថេរោ កិញ្ចាបិ មហាបញ្ហព្យាករណេ អដ្ឋ លោកធម្មា វុត្តា, អបិច ខោ បន យេសុ ធម្មេសុ សុភាវិតចិត្តោ ភិក្ខុ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ, តេ ទស្សេន្តោ "អរិយានិ អដ្ឋ មគ្គង្គានី"តិ អវត្វា យស្មា អដ្ឋង្គវិនិមុត្តោ មគ្គោ នាម នត្ថិ, អដ្ឋង្គមត្តមេវ ច មគ្គោ, តស្មា តមត្ថំ សារេន្តោ ទេសនាវិលាសេន អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោតិ វិស្សជ្ជេតិ។ ភគវតាបិ ចាយមត្ថោ ទេសនាភេទតោ ច អត្ថតោ ឯវ។ យថាហ –

"បណ្ឌិតា គហបតយោ កជង្គលិកា ភិក្ខុនី...បេ... អហម្បិ ឯវមេវ ព្យាករេយ្យំ, យថា តំ កជង្គលិកាយ ភិក្ខុនិយា ព្យាកត"ន្តិ (អ។ និ។ ១០។២៧)។

តាយ ច ឯវំ ព្យាកតំ –

"អដ្ឋសុ, អាវុសោ, ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា សុភាវិតចិត្តោ...បេ... ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ 'អដ្ឋ បញ្ហា, អដ្ឋ ឧទ្ទេសា, អដ្ឋ វេយ្យាករណានី'តិ

ឥតិ យំ តំ វុត្តំ ភគវតា, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្ត”ន្តិ (អ. និ. ១០.១៥)។

ឯវមយំ អត្ថោ ច ទេសនានយោ ច ភគវតា អនុមតោ ឯវាតិ វេទិតព្វោ។

តត្ថ អរិយោតិ និព្វានត្ថិកេហិ អភិគន្តព្វោ, អបិច អារកា កិលេសេហិ វត្តនតោ, អរិយភាវករណតោ, អរិយផលបដិលាភកតោ វាបិ អរិយោតិ វេទិតព្វោ។ អដ្ឋ អង្គានិ អស្សាតិ អដ្ឋង្គិកោ។ ស្វាយំ ចតុរង្គិកា វិយ សេនា, បញ្ចង្គិកំ វិយ ច តូរិយំ អង្គវិនិមុត្តោកោចិ អនុបលព្ភមានតោ អង្គមត្តមេវាតិ វេទិតព្វោ។ មគ្គតិ ឥមិនា និព្វានំ, សយំ វា មគ្គតិ, កិលេសេ មារេន្តោ វា គច្ឆតីតិ មគ្គោ។

ឯវមដ្ឋប្បភេទម្បិ អដ្ឋង្គិកំ មគ្គំ ភាវេន្តោ ភិក្ខុ អវិជ្ជំ ភិន្ទតិ, វិជ្ជំ ឧប្បាទេតិ, និព្វានំ សច្ឆិករោតិ, តេន ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតីតិ វុច្ចតិ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, សាលិសូកំ វា យវសូកំ វា សម្មា បណិហិតំ ហត្ថេន វា បាទេន វា អក្កន្តំ ហត្ថំ វា បាទំ វា ភេច្ឆតិ, លោហិតំ វា ឧប្បាទេស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? សម្មា បណិហិតត្តា, ភិក្ខវេ, សូកស្ស, ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ , សោ វត ភិក្ខុ សម្មា បណិហិតាយ ទិដ្ឋិយា សម្មា បណិហិតាយ មគ្គភាវនាយ អវិជ្ជំ ភេច្ឆតិ, វិជ្ជំ ឧប្បាទេស្សតិ, និព្វានំ សច្ឆិករិស្សតីតិ ឋានមេតំ វិជ្ជតី”តិ (អ. និ. ១.៤២)។

នវ នាម កិន្តិបញ្ហវណ្ណនា

ឥមិនាបិ បញ្ហព្យាករណេន អារាធិតចិត្តោ សត្ថា ឧត្តរិ បញ្ហំ បុច្ឆតិ នវ នាម កិន្តិ? ថេរោ នវាតិ បច្ចនុស្សរិត្វា “សត្តាវាសា”តិ វិស្សជ្ជេតិ។ តត្ថ នវាតិ គណនបរិច្ឆេទោ។ សត្តាតិ ជីវិតិន្ទ្រិយបដិពទ្ធខន្ធសន្តតិយា បញ្ញត្តា បាណិនោ បណ្ណត្តិ វា។ អាវសន្តិ ឯតេសូតិ អាវាសា, សត្តានំ អាវាសា សត្តាវាសា។ ឯស ទេសនាមគ្គោ, អត្ថតោ បន នវវិធានំ សត្តានមេតំ អធិវចនំ។ យថាហ –

“សន្តាវុសោ, សត្តា នានត្តកាយា នានត្តសញ្ញិនោ, សេយ្យថាបិ មនុស្សា ឯកច្ចេ ច ទេវា ឯកច្ចេ ច វិនិបាតិកា, អយំ បឋមោ សត្តាវាសោ។ សន្តាវុសោ, សត្តា នានត្តកាយា ឯកត្តសញ្ញិនោ, សេយ្យថាបិ, ទេវា ព្រហ្មកាយិកា, បឋមាភិនិព្វត្តា, អយំ ទុតិយោ សត្តាវាសោ។ សន្តាវុសោ, សត្តា ឯកត្តកាយា នានត្តសញ្ញិនោ, សេយ្យថាបិ, ទេវា អាភស្សរា, អយំ តតិយោ សត្តាវាសោ។ សន្តាវុសោ, សត្តា ឯកត្តកាយា ឯកត្តសញ្ញិនោ, សេយ្យថាបិ, ទេវា សុភកិណ្ហា, អយំ ចតុត្ថោ សត្តាវាសោ។ សន្តាវុសោ, សត្តា អសញ្ញិនោ អប្បដិសំវេទិនោ, សេយ្យថាបិ, ទេវា អសញ្ញសត្តា, អយំ បញ្ចមោ សត្តាវាសោ។ សន្តាវុសោ, សត្តា សព្វសោ រូបសញ្ញានំ...បេ... អាកាសានញ្ចាយតនូបគា , អយំ ឆដ្ឋោ សត្តាវាសោ។ សន្តាវុសោ, សត្តា...បេ... វិញ្ញាណញ្ចាយតនូបគា, អយំ សត្តមោ

សត្តាវាសោ។ សន្តាវុសោ, សត្តា...បេ... អាកិញ្ចញ្ញាយតនូបគា, អយំ អដ្ឋមោ សត្តាវាសោ។ សន្តាវុសោ, សត្តា...បេ... នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនូបគា, អយំ នវមោ សត្តាវាសោ”តិ (ទី. និ. ៣.៣៤១)។

បុរិមនយេនេវ ចេត្ថ “នវ សត្តាវាសា”តិ វុត្តំ, ន អញ្ញំ នវកមាវេតោ។ យថាហ –

“នវសុ, ភិក្ខវេ, ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា និព្វិន្ទមានោ...បេ... ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ កតមេសុ នវសុ? នវសុ សត្តាវាសេសុ។ ឥមេសុ ខោ, ភិក្ខវេ, នវសុ ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា និព្វិន្ទមានោ...បេ... ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ ‘នវ បញ្ហា, នវ ឧទ្ទេសា, នវ វេយ្យាករណានី’តិ ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្ត”ន្តិ (អ. និ. ១០.២៧)។

ឯត្ថ ច “នវ ធម្មា បរិញ្ញេយ្យា។ កតមេ នវ? នវ សត្តាវាសា”តិ (ទី. និ. ៣.៣៥៩) វចនតោ នវសុ សត្តាវាសេសុ ញាតបរិញ្ញាយ ធុវសុភសុខត្តភាវទស្សនំ បហាយ សុទ្ធសង្ខារបុញ្ជមត្តទស្សនេន និព្វិន្ទមានោ តីរណបរិញ្ញាយ អនិច្ចានុបស្សនេន វិរជ្ជមានោ ទុក្ខានុបស្សនេន វិមុច្ចមានោ អនត្តានុបស្សនេន សម្មា បរិយន្តទស្សាវី បហានបរិញ្ញាយ សម្មត្តមភិសមេច្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ តេនេតំ វុត្តំ –

“នវសុ, ភិក្ខវេ, ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា និព្វិន្ទមានោ...បេ... ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ កតមេសុ នវសុ? នវសុ សត្តាវាសេសុ”តិ (អ. និ. ១០.២៧)។

ទស នាម កិន្តិបញ្ហវណ្ណនា

១០. ឥមិនាបិ បញ្ហវេយ្យាករណេន អារទ្ធចិត្តោ សត្ថា ឧត្តរិំ បញ្ហំ បុច្ឆតិ ទស នាម កិន្តិ? តត្ថ កិញ្ចាបិ ឥមស្ស បញ្ហស្ស ឥតោ អញ្ញត្រ វេយ្យាករណេសុ ទស អកុសលកម្មបថា វុត្តា។ យថាហ –

“ទសសុ, ភិក្ខវេ, ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា និព្វិន្ទមានោ...បេ... ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ កតមេសុ ទសសុ? ទសសុ អកុសលកម្មបថេសុ។ ឥមេសុ ខោ, ភិក្ខវេ, ទសសុ ធម្មេសុ ភិក្ខុ សម្មា និព្វិន្ទមានោ...បេ។ ... ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ ‘ទស បញ្ហា ទស ឧទ្ទេសា ទស វេយ្យាករណានី’តិ ឥតិ យំ តំ វុត្តំ, ឥទមេតំ បដិច្ច វុត្ត”ន្តិ (អ. និ. ១០.២៧)។

ឥធ បន យស្មា អយមាយស្មា អត្តានំ អនុបនេត្វា អញ្ញំ ព្យាកាតុកាមោ, យស្មា ច ឥមិនា បរិយាយេន ព្យាកតំ សុព្យាកតមេវ ហោតិ, តស្មា ទសហិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ អរហាតិ វុច្ចតិ, តេនំ អធិកំ ទីបេន្តោ ទសហង្គេហិ សមន្នាគតោ អរហាតិ វុច្ចតីតិ បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ ទេសនាយ វិស្សជ្ជេតិ។ យតោ ឥធ ទសហិ អង្គេហិ សមន្នាគតោ អរហាតិ វុច្ចតិ, តានិ ទសង្គានិ

“ទស នាម កិំ”ន្តិ បុដ្ឋេន ថេរេន និទ្ទិដ្ឋានីតិ វេទិតព្ពានិ។ តានិ ច ទស –

“អសេខោ អសេខោតិ, ភន្តេ, វុច្ចតិ, កិត្តាវតា នុ ខោ, ភន្តេ, ភិក្ខុ អសេខោ ហោតីតិ? ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អសេខាយ សម្មាទិដ្ឋិយា សមន្នាគតោ ហោតិ, អសេខេន សម្មាសង្កប្បេន សមន្នាគតោ ហោតិ, អសេខាយ សម្មាវាចាយ សមន្នាគតោ ហោតិ, អសេខេន សម្មាកម្មន្តេន សមន្នាគតោ ហោតិ, អសេខេន សម្មាអាជីវេន សមន្នាគតោ ហោតិ, អសេខេន សម្មាវាយាមេន សមន្នាគតោ ហោតិ, អសេខាយ សម្មាសតិយា សមន្នាគតោ ហោតិ, អសេខេន សម្មាសមាធិនា សមន្នាគតោ ហោតិ, អសេខេន សម្មាញាណេន សមន្នាគតោ ហោតិ, អសេខាយ សម្មាវិមុត្តិយា សមន្នាគតោ ហោតិ។ ឯវំ ខោ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ អសេខោ ហោតី”តិ (អ។ និ។ ១០។១១១)។ –

ឯវមាទីសុ សុត្តេសុ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពានីតិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទកបាឋ-អដ្ឋកថាយ

កុមារបញ្ហវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

3៌ យក្ខលសុត្តចណ្ណតា

តិក្ខេបប្បឃោឌត៌

ព្ទាតិ ក្យារបញ្ញាតត្តរំ តិក្ខិត្តស្ស យក្ខលសុត្តស្ស អត្ថចណ្ណតាក្កមោ អតុប្បត្តោ, តស្ស ព្ទធ តិក្ខេបប្បឃោឌត៌ ចត្វា អត្ថចណ្ណត៌ ការិស្សាម។ សេយ្យថិទំ – ព្ទយោហិ សុត្តោ ព្ទមិតា អត្តក្កមេត ករចតា អចុត្តម្បិ ឃ្លាយំ សរណាកមេតហិ សាសតោតារោ, សិក្ខាបទត្តេហិ សាការក្យារបញ្ញោហិ ច សីលសមាធិបញ្ញាប្បភេទតោ ឃា ឌស្សិតោ, សទ្ធោបេស បរមមក្ខលត្តេតា, យតោ យក្ខលត្ថិកេត ឲតេ្ថច អភិឃោគោ ការតព្ទោ, សោ ចស្ស យក្ខលការេចា ព្ទមិតា សុត្តាតុសារេត ទេដិតព្ទោតិ ឌស្សតត្ថំ ចុត្តំ។

ព្ទទយស្ស ព្ទធ តិក្ខេបប្បឃោឌត៌។

បឋមមហាសក្កីតិកថា

ឲចំ តិក្ខិត្តស្ស បតស្ស អត្ថចណ្ណតត្ថំ អយំ មាតិកា –

“ចុត្តំ ឃេត ឃទា ឃស្មា, ទេចំ ចត្វា ព្ទមំ ចិធិំ;

ឲចមិច្ចាទិបាឋស្ស, អត្ថំ ភាតប្បការតោ។

“ចណ្ណឃត្តោ សមុដ្ឋាតំ, ចត្វា យំ ឃត្ថ មក្ខលំ;

ចចត្ថេបត្វា តំ តស្ស, យក្ខលត្តំ ចិភាចឃេ”តិ។

តត្ថ “ចុត្តំ ឃេត ឃទា ឃស្មា, ទេចំ ចត្វា ព្ទមំ ចិធិំ”ត្តិ អយំ តាច អដ្ឋកាថា ឃដិទំ “ឲចំ មេ សុតំ ឲកំ សមយំ ភកចា…បេ… ភកចត្តំ កាថាឃ អជ្ឈភាសី”តិ, ព្ទទំ ចចតំ សត្ថាឃ ចុត្តា។ ព្ទទញ្ហិអតុស្សចចសេត ចុត្តំ, សោ ច ភកចា សឃម្ភូ អតាចរិយកោ, តស្មា តេតំ តស្ស ភកចតោ ចចតំ អបទេសតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។ ឃតោ ចត្តញ្ញមេតំ “ព្ទទំ ចចតំ កេត ចុត្តំ , កទា, កស្មា ច ចុត្ត”ត្តិ។ ចុច្ចតេ – អាឃស្មតា អាតត្ទេត ចុត្តំ, តញ្ច បឋមមហាសក្កីតិការេល។

បឍយយហារឃ្កឹតិ ឧចយា យន្តាម្ភុត្តតិតាគហោរយល្លត្ថយាឌិឧតា បក្សតិ ៩ចំ ឧចឌិតន្តា៉ ឆយ្ចក្កប្បចត្តតញ្ចាអាឌិ ពត្វា ឃាច ឃុកឌ្ឌបរិឌ្ឋាឌពចិតឃតា, ពតព្យឌ្ឍកិច្ចេ ក្យសិតាទាឃំ ខ្លបចត្តឧត យល្លាត់ យាលចឧត ឃយពយាលិតយត្តូទេ ចិយាឍបុណ្ណយឌិចឧយ បង្ខុយយយឧឃ អត្យបិឌិឧយយាឃ តិន្តាតឆាត្យឃា បរិតិន្ត្យឧត, ភពចតិ ឧលិពតាឧឆ ភពចឧតា បរិតិន្តាឧត យត្ថិបតិតាត់ យត្តត្ថិ កិក្ខុយតយហឃ្សាត់ យឈ្មូឧត្តឧទា អាឃម្វា យហាពឃ្សឧបិ យត្តាហបរិតិន្ត្យឧត ភពចតិ ឃុកឧឌ្ឌត ច្យឌ្ឍបន្តាឌិឧតត “អលំ, អាចុឧយា, យា ឧយាចិត្ត, យា បរិឧឌចិត្ត, ឃុមុត្តា យឃំ ឧតត យហាយយឧណត, ខ្លបត្តា ច ឧហាយ ‘ន្តាឌំ ឧចា ពប្បតិ ន្តាឌំ ឧចា ត ពប្បតី’តិ, ន្តាឌាតិ បត យឃំ ឃំ ន្តាឆិឃ្សាយ តំ ពរិឃ្សាយ, ឃំ ត ន្តាឆិឃ្សាយ ត តំ ពរិឃ្សាយា”តិ (ធ្ងួអច៉ ៦១លិ; ឌី៉ តិ៉ ១៉១១១) ត្យត្តចចតយត្យឃ្សឧត្តា “ឆាត់ ឧចា បឧតតំ ចិឌ្ឌតិ ឃំ បិបកិក្ខុ ‘អតីតយត្តុកំ បិចចត’ត្តិ យន្តាយាតា បក្ខុ លកិត្វា ត ចិឧឃ្សច យឌ្ឍុំ អត្តូឧឆាឧបឃ្យុំ៉ ឃាច ច ឆយ្ចិតឃា តិដ្ឋតិ, តាច អតតីតយត្តុកយច បិចចតំ ឧហាតិ៉ ឃធាហ ភពចា –

“ឧឃា ឧចា, អាតត្ថ, យឃា ឆឧយ្ចា ច ចិតឧឃា ច ឧឆសិឧតា បន្តាឧត្តា, ឧយា ឧចា យយច្ចឧឃត យត្វា”តិ (ឌី៉ តិ៉ ១៉១៨៩)៉

“ឃំត្វតាហំ ឆយ្ចត្វា ចិតឃត្វា យក្កាឧឃឃ្យ, ឃធឃិឌំ យាយត់ អឌ្ឍតិឃំ អឃ្ស ចិទដ្ឋិតិកំ”៉

ឃត្វាហំ ភពចតា –

“ឆាឧឃ្សសិ បត ឧយ ត្វំ, ពឃ្សប, យាណាតិ បំឃុក្ឃលិតិ តិន្តាយតាតី”តិ ចត្វា ចីចឧទ យាឆាឧលាបរិឧភាឧពត ឧចច –

“អហំ, កិក្ខុឧច, ឃាចឧឆ អាពន្តាមិ ចិចិច្ចេច ពាឧយហិ...ឧប... បឍមំ ឈាត់ ខ្លបយប្បន្ន ចិហទាមិ, ពឃ្សឧបិបិ, កិក្ខុឧច, ឃាចឧឆច អាពន្តតិ ចិចិច្ចេច ពាឧយហិ...ឧប... បឍមំ ឈាត់ ខ្លបយប្បន្ន ចិហទតី”តិ –

៩ចយាឌិតា តឧឃត តចាត្យបុត្តាចិហាទឈ្យអកិន្តាប្បឧភឧឆ ខ្លត្តទិយត្យឃ្សឆយ្ច អត្តតា យយយឌ្ឍបឧតត ច អត្យក្កហិឧតា, តឃ្ស ឧយ ពិយន្តា អាណញ្ចំ ភចិឃ្សតិ? “តត្យ ឃំ ភពចា ទាឌា ចិឃ យពពចឧចិឃ្សទិឃាត្យប្បឌាតតត អត្តូឧតា ក្យលចំយប្បតិដ្ឋាបកំ ឃុត្តុ ‘យឌ្ឍុចំយប្បតិដ្ឋាបឧពា ឧយ អឃំ ភចិឃ្សតី’តិ យត្ថា ន្តាមិតា អយាឆាឧណត អត្យក្កឧហត អត្យក្កឧហសី”តិ ចិត្តឃឧត្តា ឆយ្ចិតឃយក្កាឃតត្វំ កិក្ខុត់ ខ្លឃ្សាហំ ឌឧតសិ? ឃធាហ –

“អធ ឧខា អាឃម្វា យហាពឃ្សឧបិ កិក្ខុ អាយឧត្តសិ – ៩ពមិឌាហំ, អាចុឧយា, យយឃំ បិចាឃ ក្យសិតាទំ អឌ្ឍាតយក្កប្បឌិបឧត្តា យហតា កិក្ខុយឈ្យេត យឌ្ឍិ បត្វាយឧត្តហិ កិក្ខុយឧតហី”តិ (ឌី៉ តិ៉ ១៉១១១; ធ្ងួអច៉ ៦១លិ) យត្ថា ឃុកឌ្ឍពណ្ឌ ចិត្វាឧទតន្តា៉

តឧតា បទំ អាហ –

“ทฅ ยฒ, อาจุเยา, ฆยฺฐา ชิตยฐา นฺกฺาเยฆฺยาย, บุเร อฆเยฺอ ชิบฺยติ, ฆเยฺอ บฉิฉาทิฆฺยติ, อชิตเยา ชิบฺยติ, ชิตเยา บฉิฉาทิฆฺยติ, บุเร อฆยฺจาชิเตา ฉาลจเนฺตา เทาคฺติ, ฆยฺจาชิเตา ดฺฐาลิ เทาคฺติ, อชิตยจาชิเตา ฉาลจเนฺตา เทาคฺติ, ชิตยจาชิเตา ดฺฐาลิ เทาคฺติ”ติ (ฐฺฆอช˚ ꩓꩗ลิ)˚

กิฺลฺ อาทํนุ “เฒต ทิ, กเนฺต, เฉเรา กิฺลฺ ฏฺฐิตฆฺ”ติ˚ เฉเรา นกลตฉนฺกนฆฺนาาตบริยตฺติฆเร บุชฺชฺฌตเยาตาบฆฺนกฆากายิอตากายิฆฺกลฺชิบฺยฺยกลีฬานจกิฺลฺ อเตกเนฒ อเตกนทเยฺย จ จเนฺฉฆฺ ติปิฉกนฉฺาบริยตฺติบฺยเกฆเร บฉิมฺยิคฺาบฺยเตฺต ยทาฆฺกาเจ เยกฺเยฺยฺต กกจตา ดฺตฆกฺ อาเราปิเต เตชิฺฉาชิเกฉ ลีฬานจกิฺลฺเยจ ดฺกฺตบฺฆฺนเต บริกฺเทนฺ˚ เย นฺนฺาย ฉฺตํ ฐฺตฺ “อช เฒา อายฺนฺา ยทากยฺฺเยปิ ดฺเกฺตบฺฆฺอรทตฺตนตาติ ฏฺฐิติ”ติ (ฐฺฆอช˚ ꩓꩗ลิ)˚

กิยฺ บต เฉเรา ดฺเกฺตยกานีติ? อายฺนฺเตา อาตฺตฺเตฺรยฺ ฌฺกานกเฒตฺ˚ เฒต ทายฺนฺตา นทาปิ ชิตาปิ ต นฺกฺา ฆยฺนฺกิติ กาตํ˚ เยา ทายฺนฺา เนเฒา นกเฆเยา, ตฺนฺา นท ต นฺกฺา, ยฺนฺา บตยฺ กิฺฐิ ฉนฉาลเฉมิตํ ฆฺตฺตเกยฺาชิกํ กกจเตา อนยฺตา บฉิกฺทิตํ ตาย ตติฺ, ตฺนฺา ชิตาปิ ต นฺกฺา˚ ยชิ ดฺจํ เนเฒาปิ นยาเตา ฆยฺนฺกิติยา ฉาทฺการฺฐา เฉเรต ฏฺฐิติตเนฺา อยฺ, อช กฺนฺา ต ฏฺฐิติเตาติ? บรฺบจาฆชิจเฉฺตเตา˚ เฉเรา ทิ อายฺนฺเตฺต อาตฺตฺเต อติชิย ชิยฺเตฺต อเทานิ˚ ตฉา ทิ ตํ นิเรฺอิ บลิเตฺนฺ ฆาเตฺนุปิ “ต จายํ กฺยาเรกา ยฺตฺตยฺฉาานี”ติ (นํ˚ ติ˚ ꩑ˊ꩗꩙꩓) กฺยาเรกจาเฆต ฌจฉติ˚ นฺญฺกฺลบฺยฺเตา จายํ อายฺนฺา ตฉากตฺ กาตา ฐฺฆอปิตฺ บุเตฺตา, ต꩘ กิฺลฺ ลฺกฺายตํ ชิย ยฺตฺาตา “ฉาทฺ อเนฒบฉิมฺยิคฺาบฺยเตฺต กิฺลฺ ฆเยฺฆ อาตฺตฺ เนฒบฉิมฺยิคฺาบฺยตฺ เฉเรา ฏฺฐิติ”ติ ฏฺบจเฆฺ˚ ตํ บรฺบจาฆํ บริชิจเฉฺเตฺตา “อาตฺตฺ ชิตา นฺกิติ ต นฺกฺา กาตํ, กิฺลฺตํเยจ อตฺยติยา กเทยฺยายี”ติ ต ฏฺฐิติ˚

อช นเยเจ กิฺลฺ อาตฺตฺยฺตฺาย เฉรํ ยาชินฺ˚ ยฉาท –

“กิฺลฺ อายฺนฺตฺ ยทากยฺบํ ดฺตฆเจาทฺ – ‘อยํ, กเนฺต, อายฺนฺา อาตฺตฺา กิฺฐาปิ เนเฒา, อกเนฺา ลฺา เฉาย เยาทา กยา อกติ กตฺ, ฉาทฺ ฉาเตต กกจเตา นคฺติเก ฆเยฺอ จ ชิตเยา จ บริยเตฺตา, เฒต ทิ, กเนฺต, เฉเรา อายฺนฺตฺยฺ อาตฺตฺ ฏฺฐิตฆฺ’ติ˚ อช เฒา อายฺนฺา ยทากยฺเยปิ อายฺนฺตฺยฺ อาตฺตฺ ฏฺฐิติ”ติ (ฐฺฆอช˚ ꩓꩗ลิ)˚

ดฺจํ กิฺลฺตํ อตฺยติยา ฏฺฐิติเฒต เฒตายฺนฺตา นฺชิ บฺฆฺเฉรนตาติ อเทนฺ˚

อช เฒา เฉราตํ กิฺลฺตํ ดฺตฆเทานิ – “กฺฆฺ ตฺ เฒา ยฒ ฆยฺฐา ชิตยฐา นฺกฺาเยฆฺยายา”ติ˚ อช เฒา เฉราตํ กิฺลฺตํ ดฺตฆเทานิ

“រាជគហំ ខោ មហាគោចរំ បហូតសេនាសនំ, យំនូន មយំ រាជគហេ វស្សំ វសន្តា ធម្មញ្ច វិនយញ្ច សង្គាយេយ្យាម, នាញ្ញេ ភិក្ខូ រាជគហេ វស្សំ ឧបគច្ឆេយ្យុ”ន្តិ។ កស្មា បន នេសំ ឯតទហោសិ? ឥទំ អម្ហាកំ ថាវរកម្មំ, កោចិ វិសភាគបុគ្គលោ សង្ឃមជ្ឈំ បវិសិត្វា ឧក្កោដេយ្យាតិ។ អថាយស្មា មហាកស្សបោ ញត្តិទុតិយេន កម្មេន សាវេសិ។ តំ សង្គីតិក្ខន្ធកេ (ចូឡវ. ៤៣៧) វុត្តនយេនេវ ញាតព្ពំ។

អថ តថាគតស្ស បរិនិព្ពានតោ សត្តសុ សាធុកីឡនទិវសេសុ សត្តសុ ច ធាតុបូជាទិវសេសុ វីតិវត្តេសុ “អឌ្ឍមាសោ អតិក្កន្តោ, ឥទានិ គិម្ហានំ ទិយឌ្ឍោ មាសោ សេសោ, ឧបកដ្ឋា វស្សូបនាយិកា”តិ មហាកស្សបត្ថេរោ “រាជគហំ, អាវុសោ, គច្ឆាមា”តិ ឧបឌ្ឍំ ភិក្ខុសង្ឃំ គហេត្វា ឯកំ មគ្គំ គតោ។ អនុរុទ្ធត្ថេរោបិ ឧបឌ្ឍំ គហេត្វា ឯកំ មគ្គំ គតោ, អានន្ទត្ថេរោ បន ភគវតោ បត្តចីវរំ គហេត្វា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ សាវត្ថិំ គន្ត្វា រាជគហំ គន្តុកាមោ យេន សាវត្ថិ, តេន ចារិកំ បក្កាមិ។ អានន្ទត្ថេរេន គតគតដ្ឋានេ មហាបរិទេវោ អហោសិ, “ភន្តេ អានន្ទ, កុហិំ សត្ថារំ ឋបេត្វា អាគតោសី”តិ? អនុបុព្ពេន សាវត្ថិំ អនុប្បត្តេ ថេរេ ភគវតោ បរិនិព្ពានសមយេ វិយ មហាបរិទេវោ អហោសិ។

តត្រ សុទំ អាយស្មា អានន្ទោ អនិច្ចតាទិបដិសំយុត្តាយ ធម្មិយា កថាយ តំ មហាជនំ សញ្ញាបេត្វា ជេតវនំ បវិសិត្វា ទសពលេន វសិតគន្ធកុដិយា ទ្វារំ វិវរិត្វា មញ្ចបីឋំ នីហរិត្វា បប្ផោដេត្វា គន្ធកុដិំ សម្មជ្ជិត្វា មិលាតមាលាកចវរំ ឆឌ្ឌេត្វា មញ្ចបីឋំ អតិហរិត្វា បុន យថាឋានេ ឋបេត្វា ភគវតោ ឋិតកាលេ ករណីយំ វត្តំ សព្ពមកាសិ។ អថ ថេរោ ភគវតោ បរិនិព្ពានតោ បភុតិ ឋាននិសជ្ជពហុលត្តា ឧស្សន្នធាតុកំ កាយំ សមស្សាសេតុំ ទុតិយទិវសេ ខីរវិរេចនំ បិវិត្វា វិហារេយេវ និសីទិ, យំ សន្ធាយ សុភេន មាណវេន បហិតំ មាណវកំ ឯតទវោច –

“អកាលោ ខោ, មាណវក, អត្ថិ មេ អជ្ជ ភេសជ្ជមត្តា បីតា, អប្បេវ នាម ស្វេបិ ឧបសង្កមេយ្យាមា”តិ (ទី. និ. ១.៤៤៧)។

ទុតិយទិវសេ ចេតកត្ថេរេន បច្ឆាសមណេន គន្ត្វា សុភេន មាណវេន បុដ្ឋោ ទីឃនិកាយេ សុភសុត្តំ នាម ទសមំ សុត្តមភាសិ។

អថ ខោ ថេរោ ជេតវនេ វិហារេ ខណ្ឌផុល្លបដិសង្ខរណំ ការាបេត្វា ឧបកដ្ឋាយ វស្សូបនាយិកាយ រាជគហំ គតោ។ តថា មហាកស្សបត្ថេរោ អនុរុទ្ធត្ថេរោ ច សព្ពំ ភិក្ខុសង្ឃំ គហេត្វា រាជគហមេវ គតា។

តេន ខោ បន សមយេន រាជគហេ អដ្ឋារស មហាវិហារា ហោន្តិ។ តេ សព្ពេបិ ឆឌ្ឌិតបតិតឧក្លាបា អហេសុំ។ ភគវតោ ហិ បរិនិព្ពានេ សព្ពេ ភិក្ខូ អត្តនោ អត្តនោ បត្តចីវរំ គហេត្វា វិហារេ ច បរិវេណេ ច ឆឌ្ឌេត្វា អគមំសុ។ តត្ថ ថេរា ភគវតោ វចនបូជនត្ថំ តិត្ថិយវាទបរិមោចនត្ថញ្ច “បឋមំ មាសំ ខណ្ឌផុល្លបដិសង្ខរណំ ករោមា”តិ ចិន្តេសុំ។ តិត្ថិយា ហិ វទេយ្យុំ “សមណស្ស គោតមស្ស សាវកា សត្ថរិ ឋិតេយេវ វិហារេ បដិជគ្គិំសុ, បរិនិព្ពុតេ ឆឌ្ឌេសុ”ន្តិ។ តេសំ វាទបរិមោចនត្ថញ្ច ចិន្តេសុន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨳᩮᩁᩣᨶᩴ ᨠᩥᩁ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨡᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨡᨱ᩠ᨯᨹᩩᩃ᩠ᩃᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩘ᩠ᨡᩁᨱᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩴ, ᩉᨶ᩠ᨴ ᨾᨿᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨷᨮᨾᩴ ᨾᩣᩈᩴ ᨡᨱ᩠ᨯᨹᩩᩃ᩠ᩃᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩘ᩠ᨡᩁᨱᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾ, ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᩴ ᨾᩣᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨶᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩘ᩠ᨣᩣᨿᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪔᪓᪘)᪨

ᨲᩮ ᨴᩩᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᩮ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩥ, ᨠᩮᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ ᨷᩅᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᨾᩉᩣᩅᩥᩉᩣᩁᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩘ᩠ᨡᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩉᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᨭᩥᩅᩮᨴᩮᩈᩩᩴ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩁᨠᩮ ᨾᨶᩩᩔᩮ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨳᩮᩁᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᨾᩣᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨷᨭᩥᩈᩘ᩠ᨡᩁᩣᨷᩮᩈᩩᩴ᪨

ᩋᨳ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ – “ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩅᩥᩉᩣᩁᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩘ᩠ᨡᩁᨱᩴ , ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨶᨿᩈᩘ᩠ᨣᩉᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩅᩥᩔᨲ᩠ᨳᩣ ᨠᩁᩮᩣᨳ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᩣᨱᩣᨧᨠ᩠ᨠᩴ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩩ᪨ ᩋᩣᨱᩣᨷᩮᨳ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩦ”ᨲᩥ? “ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩘ᩠ᨣᩉᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᨲ᩠ᨳ ᨠᩁᩮᩣᨾᩥ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ? “ᩅᩮᨽᩣᩁᨷᨻ᩠ᨻᨲᨷᩔᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᨷᨱ᩠ᨱᩥᨣᩩᩉᩣᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩ, ᩅᩥᩔᨠᨾ᩠ᨾᩩᨶᩣ ᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨲᩈᨴᩥᩈᩴ ᩈᩩᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨳᨾ᩠ᨽᩈᩮᩣᨷᩣᨶᩴ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᨵᨾᩣᩃᩣᨠᨾ᩠ᨾᩃᨲᩣᨠᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩉᩣᨾᨱ᩠ᨯᨷᩴ ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩅᩥᨵᨠᩩᩈᩩᨾᨴᩣᨾᩮᩣᩃᨾ᩠ᨻᨠᩅᩥᨶᩥᨣ᩠ᨣᩃᨶ᩠ᨲᨧᩣᩁᩩᩅᩥᨲᩣᨶᩴ ᩁᨲᨶᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᨾᨱᩥᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩥᨾᨲᩃᨾᩥᩅ ᨧ ᨶᩴ ᨶᩣᨶᩣᨷᩩᨷ᩠ᨹᩪᨷᩉᩣᩁᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᩩᨷᩁᩥᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨽᩪᨾᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩅᩥᨾᩣᨶᩈᨴᩥᩈᩴ ᩋᩃᩘ᩠ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩉᩣᨾᨱ᩠ᨯᨷᩮ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᨲᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩋᨶᨣ᩠ᨥᩣᨶᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᩣᨶᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨽᩣᨣᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩴ ᨳᩮᩁᩣᩈᨶᩴ, ᨾᨱ᩠ᨯᨷᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨷᩩᩁᨲ᩠ᨳᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩣᩈᨶᩣᩁᩉᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᩈᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨶ᩠ᨲᨡᨧᩥᨲᩴ ᨻᩦᨩᨶᩥᨬ᩠ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩣᨷᩮᩈᩥ “ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨠᩥᨧ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩴ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ “ᩈ᩠ᩅᩮ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ, ᨲ᩠ᩅᨬ᩠ᨧ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩈᨠᩁᨱᩦᨿᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨲᩮ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᩣᨲᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ, ᩋᨷ᩠ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ “ᩈ᩠ᩅᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ, ᨶ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ᨾᩮᨲᩴ ᨷᨲᩥᩁᩪᨷᩴ, ᨿ᩠ᩅᩣᩉᩴ ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᩣᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩉᩩᨴᩮᩅ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨠᩣᨿᨣᨲᩣᨿ ᩈᨲᩥᨿᩣ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩪᩈᩈᨾᨿᩮ ᨧᩘ᩠ᨠᨾᩣ ᩒᩁᩮᩣᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨠᩣᨿᩴ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨷᩣᨴᩣ ᨽᩪᨾᩥᨲᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᩦᩈᩴ ᨻᩥᨾ᩠ᨻᩮᩣᩉᨶᩴ, ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩣᨿ ᩋᩣᩈᩅᩮᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᩘ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨻᩉᩥ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᨶᨶᩩ ᨾᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – ‘ᨠᨲᨷᩩᨬ᩠ᨬᩮᩣᩈᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴ, ᨷᨵᩣᨶᨾᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩ, ᨡᩥᨷ᩠ᨷᩴ ᩉᩮᩣᩉᩥᩈᩥ ᩋᨶᩣᩈᩅᩮᩣ’ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪒᪐᪗)᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨠᨳᩣᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨾᨾ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᩁᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ, ᨲᩮᨶ ᨾᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᩣᨿ ᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩉᨶ᩠ᨴᩣᩉᩴ ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨾᨲᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩘ᩠ᨠᨾᩣ ᩒᩁᩮᩣᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨴᨵᩮᩣᩅᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩣᨴᩮ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨬ᩠ᨧᨠᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨳᩮᩣᨠᩴ ᩅᩥᩔᨾᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨠᩣᨿᩴ ᨾᨬ᩠ᨧᨠᩮ ᩏᨷᨶᩣᨾᩮᩈᩥ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨷᩣᨴᩣ ᨽᩪᨾᩥᨲᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᩦᩈᩴ ᨻᩥᨾ᩠ᨻᩮᩣᩉᨶᨾᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩴ, ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩣᨿ ᩋᩣᩈᩅᩮᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨧᨲᩩᩍᩁᩥᨿᩣᨷᨳᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩴ ᨳᩮᩁᩔ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶ “ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᩋᨶᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩋᨧᩘ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨳᩮᩁᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨴᩩᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᩮ ᨠᨲᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᩴ ᨷᨭᩥᩈᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᨲᩥᨲᩣ᪨ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨬᩣᨷᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨶ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨿᨳᩣᩅᩩᨯ᩠ᨰᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ

កេហិចិ “ឯតមាសនំ កស្សា”តិ វុត្តេ “អានន្ទស្សា”តិ។ “អានន្ទោ បន កុហឹ គតោ”តិ។ តស្មឹ សមយេ ថេរោ ចិន្តេសិ “ឥទានិ មយ្ហំ គមនកាលោ”តិ។ តតោ អត្តនោ អានុភាវំ ទស្សេន្តោ បថវិយំ និមុជ្ជិត្វា អត្តនោ អាសនេយេវ អត្តានំ ទស្សេសិ។ អាកាសេនាគន្ត្វា និសីទីតិបិ ឯកេ។

ឯវំ និសិន្នេ តស្មឹ អាយស្មន្តេ មហាកស្សបត្ថេរោ ភិក្ខូ អាមន្តេសិ, “អាវុសោ, កិំ បឋមំ សង្គាយាម ធម្មំ វា វិនយំ វា”តិ? ភិក្ខូ អាហំសុ, “ភន្តេ មហាកស្សប, វិនយោ នាម ពុទ្ធសាសនស្ស អាយុ, វិនយេ ឋិតេ សាសនំ ឋិតំ ហោតិ, តស្មា បឋមំ វិនយំ សង្គាយាមា”តិ។ “កំ ធុរំ កត្វា”តិ? “អាយស្មន្តំ ឧបាលិ”ន្តិ។ “កិំ អានន្ទោ នប្បហោតី”តិ? “នោ នប្បហោតិ, អបិច ខោ បន សម្មាសម្ពុទ្ធោ ធរមានោយេវ វិនយបរិយត្តិំ និស្សាយ អាយស្មន្តំ ឧបាលិំ ឯតទគ្គេ ឋបេសិ – ‘ឯតទគ្គំ, ភិក្ខវេ, មម សាវកានំ ភិក្ខូនំ វិនយធរានំ យទិទំ ឧបាលី’”តិ (អ. និ. ១.២២៨)។ តស្មា ឧបាលិត្ថេរំ បុច្ឆិត្វា វិនយំ សង្គាយាមាតិ។ តតោ ថេរោ វិនយំ បុច្ឆនត្ថាយ អត្តនាវ អត្តានំ សម្មន្និ។ ឧបាលិត្ថេរោបិ វិស្សជ្ជនត្ថាយ សម្មន្និ។ តត្រាយំ បាឡិ –

អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ សង្ឃំ ញាបេសិ –

“សុណាតុ មេ, អាវុសោ, សង្ឃោ, យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, អហំ ឧបាលិំ វិនយំ បុច្ឆេយ្យ”ន្តិ។

អាយស្មាបិ ឧបាលិ សង្ឃំ ញាបេសិ –

“សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, អហំ អាយស្មតា មហាកស្សបេន វិនយំ បុដ្ឋោ វិស្សជ្ជេយ្យ”ន្តិ។

ឯវំ អត្តនាវ អត្តានំ សម្មន្និត្វា អាយស្មា ឧបាលិ, ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា ថេរេ ភិក្ខូ វន្ទិត្វា ធម្មាសនេ និសីទិ ទន្តខចិតំ ពីជនិំ គហេត្វា។ តតោ មហាកស្សបត្ថេរោ ឧបាលិត្ថេរំ បឋមបារាជិកំ អាទិំ កត្វា សព្ពំ វិនយំ បុច្ឆិ, ឧបាលិត្ថេរោ វិស្សជ្ជេសិ។ សព្ពេ បញ្ចសតា ភិក្ខូ បឋមបារាជិកសិក្ខាបទំ សនិទានំ កត្វា ឯកតោ គណសជ្ឈាយមកំសុ។ ឯវំ សេសានិបីតិ សព្ពំ វិនយដ្ឋកថាយ គហេតព្ពំ។ ឯតេន នយេន ឧភតោវិភង្គខន្ធកបរិវារំ សកលំ វិនយបិដកំ សង្គាយិត្វា ឧបាលិត្ថេរោ ទន្តខចិតំ ពីជនិំ និក្ខិបិត្វា ធម្មាសនា ឱរោហិត្វា វុឌ្ឍេ ភិក្ខូ វន្ទិត្វា អត្តនោ បត្តាសនេ និសីទិ។

វិនយំ សង្គាយិត្វា ធម្មំ សង្គាយិតុកាមោ អាយស្មា មហាកស្សបត្ថេរោ ភិក្ខូ បុច្ឆិ – “ធម្មំ សង្គាយន្តេហិ កំ បុគ្គលំ ធុរំ កត្វា ធម្មោ សង្គាយិតព្ពោ”តិ? ភិក្ខូ “អានន្ទត្ថេរំ ធុរំ កត្វា”តិ អាហំសុ។

អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ សង្ឃំ ញាបេសិ –

"សុណាតុ មេ, អាវុសោ, សង្ឃោ, យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, អហំ អានន្ទំ ធម្មំ បុច្ឆេយ្យ"ន្តិ។

អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ សង្ឃំ ញាបេសិ –

"សុណាតុ មេ, ភន្តេ, សង្ឃោ, យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ, អហំ អាយស្មតា មហាកស្សបេន ធម្មំ បុដ្ឋោ វិស្សជ្ជេយ្យ"ន្តិ។

អថ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា ថេរេ វន្ទិត្វា ធម្មាសនេ និសីទិ ទន្តខចិតំ បីជនិំ គហេត្វា។ អថ មហាកស្សបត្ថេរោ អានន្ទត្ថេរំ ធម្មំ បុច្ឆិ – "ព្រហ្មជាលំ, អាវុសោ អានន្ទ, កត្ថ ភាសិត"ន្តិ? "អន្តរា ច, ភន្តេ, រាជគហំ អន្តរា ច នាឡន្ទំ រាជាគារកេ អម្ពលដ្ឋិកាយ"ន្តិ។ "កំ អារព្ភា"តិ ? "សុប្បិយញ្ច បរិព្ពាជកំ ព្រហ្មទត្តញ្ច មាណវក"ន្តិ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ ព្រហ្មជាលស្ស និទានម្បិ បុច្ឆិ, បុគ្គលម្បិ បុច្ឆិ។ "សាមញ្ញផលំ; បនាវុសោ អានន្ទ, កត្ថ ភាសិត"ន្តិ? "រាជគហេ, ភន្តេ, ជីវកម្ពវនេ"តិ។ "កេន សទ្ធិ"ន្តិ? "អជាតសត្តុនា វេទេហិបុត្តេន សទ្ធិ"ន្តិ។ អថ ខោ អាយស្មា មហាកស្សបោ អាយស្មន្តំ អានន្ទំ សាមញ្ញផលស្ស និទានម្បិ បុច្ឆិ, បុគ្គលម្បិ បុច្ឆិ។ ឯតេនេវ ឧបាយេន បញ្ចបិ និកាយេ បុច្ឆិ, បុដ្ឋោ បុដ្ឋោ អាយស្មា អានន្ទោ វិស្សជ្ជេសិ។ អយំ បឋមមហាសង្គីតិ បញ្ចហិ ថេរសតេហិ កតា –

"សតេហិ បញ្ចហិ កតា, តេន បញ្ចសតាតិ ច;

ថេរេហេវ កតត្តា ច, ថេរិកាតិ បវុច្ចតី"តិ។

ឥមិស្សា បឋមមហាសង្គីតិយា វត្តមានាយ វត្វា ទីឃនិកាយំ មជ្ឈិមនិកាយាទីនិ បុច្ឆិត្វា អនុបុព្វេន ខុទ្ទកនិកាយំ បុច្ឆន្តេន អាយស្មតា មហាកស្សបេន "មង្គលសុត្តំ, អាវុសោ អានន្ទ, កត្ថ ភាសិត"ន្តិ ឯវមាទិវចនាវសានេ "និទានម្បិ បុច្ឆិ, បុគ្គលម្បិ បុច្ឆី"តិ ឯត្ថ និទានេ បុច្ឆិតេ តំ និទានំ វិត្ថារេត្វា យថា ច ភាសិតំ, យេន ច សុតំ, យទា ច សុតំ, យេន ច ភាសិតំ, យត្ថ ច ភាសិតំ, យស្ស ច ភាសិតំ, តំ សព្វំ កថេតុកាមេន "ឯវំ ភាសិតំ មយា សុតំ, ឯកំ សមយំ សុតំ, ភគវតា ភាសិតំ, សាវត្ថិយំ ភាសិតំ, ទេវតាយ ភាសិត"ន្តិ ឯតមត្ថំ ទស្សេន្តេន អាយស្មតា អានន្ទេន វុត្តំ "ឯវំ មេ សុតំ – ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ...បេ... ភគវន្តំ គាថាយ អជ្ឈភាសី"តិ។ ឯវមិទំ អាយស្មតា អានន្ទេន វុត្តំ, តញ្ច បន បឋមមហាសង្គីតិកាលេ វុត្តន្តិ វេទិតព្វំ។

ឥទានិ "កេន វុត្ត"ន្តិ ឯត្ថ វុច្ចតេ – យស្មា អយមាយស្មា មហាកស្សបត្ថេរេន និទានំ បុដ្ឋោ, តស្មានេន តំ និទានំ អាទិតោ បភុតិ វិត្ថារេត្វា វុត្តំ។ យស្មា ច អានន្ទំ ធម្មាសនេ និសិន្នំ វសីគណបរិវុតំ ទិស្វា ឯកច្ចានំ ទេវតានំ ចិត្តមុប្បន្នំ "អយមាយស្មា វេទេហមុនិ បកតិយាបិ សក្យកុលនន្ទនោ ភគវតោ ទាយាទោ, ភគវតាបិ បញ្ចក្ខត្តុំ ឯតទគ្គេ និក្ខិត្តោ, ចតូហិ អច្ឆរិយអព្ភុតធម្មេហិ សមន្នាគតោ,

ចត្តិ បរិវារតិ បិរេយា យតាបេិ, ព្ពដាតិ យទេញ្ញា កាចទេតា ឆេមុទប្ខដាយដ្ឋ បព្វា ឰទេព្ខា ឌាទេតា”តិ៍ តប្វា អាឃប្ដា អាតទេក្ខា តារេំ ទេឌចតាតិ ទេចតរា ទេចទេតាបទិចិតក្កូលញ្ញាយ ពំ អក្ខតក្យឈរយក្អចតិ អតឆិចារេបទេក្ខា អព្ពូទេតា រាចកាកាចរេយច ឌីរេបពំ អាហ “ឧចំ រេយ ឃុពំ ឧកំ រេយយំ កាចាទា …រេប… អជ្ជក្ខារីរ”តិ៍ ឧព្វត្តូទេ បព្ទា អទេហត្តូរតាតិ អទេតកាតិ ច ទេឌចតារេហប្បាតិ “រាឆ្ង រាឆ្ង”តិ អាឃប្ដុត្តិ អាតត្តិ អកិតត្តិឃុ, យហាក្ខយិចារេលិ អរេហាររិ, តាតាចិឆក្យឃុយចឃ្សំ អត្តូលិក្កូទេតា បបពិ, អឡ្ញាតិ ច ពាហុតិ អច្ចទ្ធិយាតិ បិពុរេហឃុំ, ពាហុតញ្ញា ទេឌចតាតិ រេរេចកោ ក្តប្បរេខ្ញ “ឃំ អរេយព្ធ កាចទេតា រេយពុពា ឃុពំ, ព្ពដាទេតច ពំ បទេរាក្កា ឌាពា”ត្តិ៍ ឧចយិជិ អាឃប្ដុពា អាតទេក្ខត បឆយយហារេក្តីពិកាទេល ចឌទេត្ថតាបិ ព្ពយិតា ពារទេណាត ទុព្តត្តិ ទេចឌិតញ្ញា៍ ឧព្ទាចតា ច “ទុព្តិ ទេឃត ឃឌា ឃប្វា, ទេចពំ ចព្ធា ព្ពយំ ចិតិ”ត្តិ ព្ពយិប្បា អខ្វកាឆាយ អទេព្ធា បការរិទេតា ទេហាតិ៍

ឧចយិក្ខាឌិបិដចណ្ណតា

១៍ ព្ពដាតិ “ឧចយិក្ខាឌិបិដប្បា, អព្ធិ តាតប្បការទេតា”តិ ឧចយាឌិយាតិកាឃ រាក្តហិតព្វប្បការរេតព្ធិ ទុច្ចទេត – ឧចត្តិ អឃំ រេទេក្ខា ក្តបព្ទូបទេឆរេយប្បហំរេតកាទេហឈចចតរេយប្បឌិក្កហាការតិឌប្បតាចនាទេឈាឌីឃុ អទេព្វឃុ ឌេក្ខទេព្វា៍ តចា ទេហរេ “ឧចំ ឌាទេតាត យទេច្ចត, កាព្ធត្តា ក្យរេលំ ពាហុ”ត្តិ ឧចយាឌីឃុ (ឆ៍ ប៍ ៦៩) ក្តបយាយំ ឌិប្បតិ៍ “ឧចំ ទេត អកិក្កយិតត្ថា, ឧចំ ទេត បឌិក្កយិតត្ថា”ត្តិអាឌីឃុ (អ៍ តិ៍ ៣៍១៦១) ក្តបទេឆរេ៍ “ឧចរេយពំ កាចា, ឧចរេយពំ ឃុកាតា”តិ ឧចយាឌីឃុ (អ៍ តិ៍ ៦៍៩៤) រេយប្បហំរេតោ “ឧចរេយចំ បតាឃំ ចរេលិ ឃប្ដឹ ចា តប្ដឹ ចា តប្បំ មុណ្ណកប្បំ រេយហាកប្បំ ចណ្ណិ ការេតី”តិ ឧចយាឌីឃុ (រំ៍ តិ៍ ១៍១ប៉ល៍) កាទេហទេណា៍ “ឧចំ, កទេត្តូតិ ទេឈា ទេត កិក្កូ កាចទេតា បច្ចទេប្បាឃុ”ត្តិ ឧចយាឌីឃុ (យ៍ តិ៍ ១៍១) ចចតរេយប្បឌិក្កទេហ៍ “ឧចំ ញ្ញា ទេឈា អហំ, កទេត្តូ, កាចតា ឆេមុំ ទេឆរិពំ អាឌាតាយី”តិ ឧចយាឌីឃុ (យ៍ តិ៍ ១៍៦៥ប៉) អាការទេ៍ “ឧហិ ក្ខុំ, យាឈចក, ទេឃត រេយទេណា អាតទេក្ខា ទេតតុបរេក្កូយ, ក្តបរេក្កយិព្វា យយ ចចទេតត រេយលំ អាតត្តិ អប្បាពាលិឆំ អប្បាពក្កិ លហុដ្ឋាតិ ពលំ ចាឃុចិហារំ ប្អុច្ឆុ៍ ‘ឃុទេកា យាឈទេចា ទេតាទេឆយ្យបុទេព្វា កចត្តិ អាតត្តិ អប្បាពាលិឆំ អប្បាពក្កិ លហុដ្ឋាតិ ពលំ ចាឃុចិហារំ ប្អុច្ឆតី’តិ, ឧចញ្ញា ចទេឌហិ រាឆ្ង កិទ កចំ អាតទេក្ខា ទេឃត ឃុកប្បំ យាឈចប្បំ ទេតាទេឆយ្យបុព្តប្បំ តិទេចរេតិ, ទេតតុបរេក្កយពុ អតុកយ្ខំ ក្តបិឌាឃា”តិ ឧចយាឌីឃុ (ឌី៍ តិ៍ ១៍៣៣៩) តិឌប្បទេតោ “ពំ កិំ យឡ្ញាថ កាលិយា, ព្ពទេយ ឆេមុំ ក្យរេលំ ចា អក្យរេលិ ចាតិ? អក្យរេលំ, កទេត្ត៍ រាចជ្ជា ចា អតចជ្ជា ចាតិ? រាចជ្ជា, កទេត្ត៍ ចិឡ្ញាកទេហិតា ចា ចិឡ្ញាប្បរេព្ធា ចាតិ? ចិឡ្ញាកទេហិតា, កទេត្ត៍ រេយព្ធា រេយាឌិក្កា អហិតាឃ ឌុក្ខាយ រំចព្ធត្តិ ទេតា ចា, កាឆំ ទេចា ឧព្ធិ ទេហាតីតិ? រេយព្ធា, កទេត្ត, រេយាឌិក្កា អហិតាឃ ឌុក្ខាយ រំចព្ធត្តិ, ឧចំ ទេតា ឧព្ធិ ទេហាតី”តិ ឧចយាឌីឃុ (អ៍ តិ៍ ៦៍៩៩) អចនាទេណា៍ ព្ពឆ បត អាការតិឌប្បតាចនាទេណាឃុ ឌេក្ខទេព្វា៍

តព្ធិ អាការទេព្វត ឧចំ-រេទេក្ខត ឧតាយព្ធិ ឌីរេបតិ – តាតាតឃតិបុឈរេតកាឡ្ញារេឃរេយដ្ឋាតិ អព្ធិញ្ញាតរេយប្បត្តិ ចិចិឆបិឌិហារិយំ ឆេមុព្ធទេឆរតាបឌិទេចកាប្អ៊ិរំ រេព្ពរេព្ធាតិ រេកររកាការរាត្ទូបទេតា ទេរាតបចយាកាច្ឆត្តិ តប្បំ កាចទេតា ចចតិ រេព្ពប្បការទេត ទេកា រេយទេព្ធា ចិឡ្ញាពុំ, រេព្ពចាទេយត បត ទេរាតុកាយពំ ឌទេតព្វាបិ ឧចំ រេយ ឃុពំ, យឃាបិ ឧទេកតាការទេត ឃុតត្តិ៍

តិឌប្បតទេព្វត “តាហំ រេឃមុក្ខ, ត យឃា ព្ពដំ រេច្ឆិកាត”ត្តិ អព្វាតិ បទិរេយាចទេក្ខា “ឧចំ រេយ ឃុពំ, យឃាបិ ឧចំ ឃុត”ត្តិ ព្ពដាតិ ចព្ធត្តា

សកលសុត្តំ និឌេស្សតិ៍

អចឆារលាទេត្ត “ឲតឌក្កំ, កិក្ខវេច, យយ សាចកាត់ កិក្ខុត់ ពាហុស្សតាត់ ឃឌិង់ អាតទេក្ខា, កតិយត្ថាត់, សតិយត្ថាត់, ឆិតិយត្ថាត់, ជ្ញបដ្ឋាកាត់ ឃឌិង់ អាតទេក្ខា”តិ (អ៊ ត៊ិ ០៊១០៤-១១១) ឲចំ កកចតា បសត្តកាចាត្សុបំ អត្តទេតា ឆារលាពាលំ ឌទេស្សទេត្តា សត្តាត់ ទេសាតុកព្យុតំ ឌទេតតិ “ឲចំ ទេយ សុតំ, តត្ថា ទេលា អត្តទេតា ចា ញ្ញឌ្ឍួតទេតា ចា អត្វតយតឆិកំ, ឲចទេយច, ត អឌ្ឍាឆា ឌេដ្ឋា”ត្តិ៍

ទេយ-សទេក្ខា តឹសុ អទេត្តសុ ឌិស្សតិ៍ តឆា ហិស្ស “កាឆាកិកឹតំ ទេយ អទេកាឌទេតយ្យ”ត្តិ ឲចយាឌឹសុ (សុ៊ ត៊ិ ប័០) យឃាតិ អទេត្តា៊ “សាតុ ទេយ, កទេត្ត, កកចា សំលិទេត្តត ឆយុំ ទេឌទេសតុ”តិ ឲចយាឌឹសុ (ស៊ំ ត៊ិ ៣៊ប័ប័) យឃត្តិ អទេត្តា៊ “ឆយុឌាឃាឌា ទេយ, កិក្ខវេច, កចឆា”តិ ឲចយាឌឹសុ (យ៊ ត៊ិ ០៊១៤) យយាតិ អទេត្តា៊ ឌ្ហឆ បត “យឃា សុត”ត្តិ ច “យយ សុត”ត្តិ ច អត្តឆ្ហទេឃ ឃុឌ្ឍតិ៍

សុតត្តិ អឃំ សុតសទេក្ខា ទិ៍សាបសទេក្កា អត្បសទេក្កា ច
កយតព្យាតរាកាកិក្វតុបចិតាតុទេឃាកទេសាតចិទេឌ្ឍាឃ្យទេសាតក្ខារចិឌ្ឍាតាឌិអទេតកត្តប្យទេកទេឌា៊ តឆា ហិស្ស “ទេសតាឃ បសុទេតា”តិ ឲចយាឌឹសុ កឆ្ហទេត្តាតិ អទេត្តា៊ “សុតឆយុស្ស បស្សទេតា”តិ ឲចយាឌឹសុ ព្យាតឆយុស្សាតិ អទេត្តា៊ “អចស្សុតា អចស្សុតស្សា”តិ ឲចយាឌឹសុ (បិឌិ៍ ៤៣័លិ) រាកាកិក្វតា រាកាកិក្វតស្សាតិ អទេត្តា៊ “តុទេយត្វិ បុត្ថ្ហា បសុតំ អតប្យក”ត្តិ ឲចយាឌឹសុ (ពុ៊ បិ៊ លិ៊០១) ជ្ញបចិតត្តិ អទេត្តា៊ “ទេឃ ឥសាតប្យសុតា ឆឹរា”តិ ឲចយាឌឹសុ (ឆ៊ ប៊ ០ប័០) ឥសាតាត្សុត្តាតិ អទេត្តា៊ “ឌិដ្ឋំ សុតំ យុត”ត្តិ ឲចយាឌឹសុ (យ៊ ត៊ិ ០៊១៣០) ទេសាតចិទេឌ្ឍាឃ្យត្តិ អទេត្តា៊ “សុតឆទេរា សុតសត្តិចទេឃា”តិ ឲចយាឌឹសុ (យ៊ ត៊ិ ០៊១១៤) ទេសាតក្ខារាត្សារចិឌ្ឍាតឆទេរាតិ អទេត្តា៊ ឌ្ហឆ បត សុតត្តិ ទេសាតចិឌ្ឍាលាបុត្ថាក្កយាឃ ចិឌ្ឍាលាចិឆិឃា ជ្ញបឆារិតត្តិ ចា ជ្ញបឆារលាត្តិ ចាតិ អទេត្តា៊ តត្ត ឃឌា ទេយ-សទ្ទស្ស យឃាតិ អទេត្តា, តឌា “ឲចំ យឃា សុតំ, ទេសាតចិឌ្ឍាលាបុត្ថាក្កយាឃ ចិឌ្ឍាលាចិឆិឃា ជ្ញបឆារិត”ត្តិ ឃុឌ្ឍតិ៍ ឃឌា ទេយ-សទ្ទស្ស យយាតិ អទេត្តា, តឌា “ឲចំ យយ សុតំ ទេសាតចិឌ្ឍាលាបុត្ថាក្កយាឃ ចិឌ្ឍាលាចិឆិឃា ជ្ញបឆារលា”ត្តិ ឃុឌ្ឍតិ៍

ឲចទេយទេតសុ តឹសុ បទេឌសុ ឲចត្តិ ទេសាតចិឌ្ឍាលាកិច្ចតិឌស្សត់ ទេយតិ ចុត្តចិឌ្ឍាលាសយក្កិបុក្កលតិឌស្សត់ សុតត្តិ អស្សចតកាចប្យឌិទេក្ខបទេតា អត្វតាតឆិកាចិបឹតក្កហលាតិឌស្សត់ តឆា ឲចត្តិ សចតាឌិចិត្តាត់ តាតប្យកាទេត អារឆុទេលា បចត្តកាចតិឌស្សត់ ទេយតិ អត្តតិឌស្សត់ សុតត្តិ ឆយុតិឌស្សត់

តឆា ឲចត្តិ តិក្ខិសិតត្ថាឆយុតិឌស្សត់ ទេយតិ បុក្កលតិឌស្សត់ សុតត្តិ បុក្កលកិច្ចតិឌស្សត់

តឆា ឲចត្តិ ចិឆិចិត្តាត់ អាកាសបឌ្ឍាត្តិចទេសត តាតប្យកាសតិទេឌ្ហទេសា៊ ទេយតិ កត្តារតិទេឌ្ហទេសា៊ សុតត្តិ ចិសឃតិទេឌ្ហទេសា៊

តឆា ឲចត្តិ បុក្កលកិច្ចតិទេឌ្ហទេសា៊ សុតត្តិ ចិឌ្ឍាលាកិច្ចតិទេឌ្ហទេសា៊ ទេយតិ ជ្ញកឃកិច្ចឃុត្តបុក្កលតិទេឌ្ហទេសា៊

តថា វទន្តិ កាទនិទ្ទេសោ។ យេតិ បុគ្គលនិទ្ទេសោ។ វុត្តន្តិ តស្ស កិច្ចនិទ្ទេសោ។

តត្ថ វទន្តិ ច យេតិ ច សង្ខិក្ខឋបរេយត្ថទសេន អចិន្តយាតបញ្ញត្តិ។ វុត្តន្តិ ចិន្តយាតបញ្ញត្តិ។ តថា វទន្តិ ច យេតិ ច តំ តំ រូបិកាយ ចត្តារោ រូបិកាបញ្ញត្តិ។ វុត្តន្តិ និដ្ឋានីតិ រូបតិធាយ ចត្តារោ រូបតិធាបញ្ញត្តិ។

វុត្ត ច វទន្តិ ទនេន អសយ្យោហំ ឌីរេបតិ, វុត្តន្តិ ទនេន វុតស្ស អសយ្យោសំ។ តថា វទន្តិ ទនេន ឃោតិសោយតសិការំ ឌីរេបតិ អឃោតិសោ យតសិការោ តាតប្បការប្បដិទេឆាកាទោ។ វុត្តន្តិ ទនេន អចិក្កេបំ ឌីរេបតិ ចិក្កិត្តចិត្តស្ស សទតាកាទោ។ តថា ហិ ចិក្កិត្តចិត្តោ បុក្កលោ សត្តសយត្តិយា ទុច្ចយាតោបិ “ត យឃា វុតំ, បុត កឍថា”តិ កឍតិ។ ឃោតិសោយតសិការេត ចេត្ត អត្តសយ្យាបឍិធិ បុត្តោ កតបុត្តាតច្ច សារឆតិ, អចិក្កេបេត សទ្ធុយ្យស្សទតំ សប្បរិវុបតិស្សយច្ច។ វទន្តិ ច ត្តុយិតា កត្តកេត អាការរេត បត្ថិយចក្កច្ចយសយត្តិ អត្តតោ ឌីរេបតិ, វុត្តន្តិ សទតឃោរេកត បុរិយចក្កច្ចយសយត្តិ។ តថា អាសឃវុទ្ធិ បឃោកវុទ្ធិច្ច, តាយ ច អាសឃវុទ្ធិយា អធិកយញ្ញត្តិ, បឃោកវុទ្ធិយា អាកយញ្ញត្តិ។

វទន្តិ ច ត្តុយិតា តាតប្បការបដិទេឆឌីបកោត ទនេន អត្តតោ អត្តបដិភាតបដិសម្ភិតាសយតំ ឌីរេបតិ។ វុត្តន្តិ ត្តុយិតា ហោតត្តកេឆបដិទេឆឌីបកោត ឆយ្យោតិវុត្តិបដិសម្ភិតាសយតំ ឌីរេបតិ។ វទន្តិ ច ត្តុតំ ឃោតិសោយតសិការឌីបកំ ទទតំ កឍេត្តា “វទេ យឃា ឆយ្យា យតសាតុបេក្កិតា និដ្ឋិ យា វុប្បដិចិន្តា”តិ ចាទេបតិ។ វុត្តន្តិ ត្តុតំ សទតឃោកឌីបកទទតំ កឍេត្តា “ចាហុ យឃា ឆយ្យា វុតា ឆាតា ទទសា បរិចិតា”តិ ចាទេបតិ។ តទុកឃេតបិ អត្តញ្ញុត្តតបរិវុទ្ធិ ឌីរេបត្តា សទេត អាឆរំ ឌតេតិ។

វុចំ យេ វុតត្តិ ត្តុយិតា បត សកលេតបិ ទទេតត អាឃុក្ខា អាតត្តោ តថាកតប្បទេចិតំ ឆយ្យំ អត្តតោ អឆហត្តោ អសប្បរិសក្ខុបិ, អតិក្កុបតិ, សាទកត្តំ បដិឌាតត្តោ សប្បរិសក្ខុបិ ខក្កុបតិ។ តថា អសទ្ធម្មា ចិត្តំ ទុដ្ឋាបេតិ, សទ្ធេម្មំ ចិត្តំ បតិដ្ឋាបេតិ។ “កោចលំ វុតយេទេតំ យឃា, តស្សេច តុ កកទោតា ទទតំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សា”តិ ច ឌីរេបត្តា អត្តាតំ បរិយោទេតិ, សត្តារំ អបឌីសតិ, ឌិតទទតំ អរេប្បតិ, ឆយ្យតេត្តំ បតិដ្ឋាបេតិ។

អបិច “វុចំ យេ វុតា”ត្តិ អត្តតា រូប្បាឌិតកាចំ អប្បដិឌាតត្តោ បុរិយស្សទតំ ចិទរត្តោ “សម្មតា បដិក្កហិតយិជំ យឃា តស្ស កកទោតា ទតុទេសាររដ្ឋចិសារទស្ស ឆសពាលឆស្ស អាសកដ្ឋាតដ្ឋាឃិរោតា និហតាឆតាឌិតោ សត្តសត្តត្តយស្ស ឆម្មិស្សរស្ស ឆម្មរាឌស្ស ឆម្មាធិបតិតោ ឆម្មឌីបស្ស ឆម្មប្បដិសរណស្ស សទ្ធម្មចរចក្កចត្តិតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។ ត វុត្ត អទេត្ត ចា ឆរម្មា ចា បទេឆ ចា ញ្ញុត្តេត ចា ពក្កា ចា ចិយតិ ចា ពាតត្តា”តិ សត្តរេឆចយតុស្សាតំ ត្តុយុម្ហិ ឆម្មេ អស្សទ្ធិយំ ចិតារេតិ, សទ្ធាសយ្យតំ រូប្បាទេតីតិ ទេចិតទ្ធោ។ ហោតិ ចេត្ត –

“ចិតាសយតិ អស្សទ្ធិ, សទ្ធំ ចទេទ្ធតិ សាសទេ;

ឲចំ ៩យ ឃុតយិ៩ច្ចចំ, ចឌំ ៩ពាតយឃាច៩ពា”តិ៉

ឲពាត្តិ ពលាភបរិ៩ច្ឆទតិ៩ទ្ធ៩ឃា៉ ឃយឃត្តិ បរិច្ឆិត្តតិ៩ទ្ធ៩ឃា៉ ឲពំ ឃយឃត្តិ អតិឃបិតបរិឌីបតំ៉ តត្ថ ឃយឃឃ៩ទ្ធា –

ឃយចា៩ឃ ឥ៩ណ ពា៩ល, ឃម្ហ៩ហ ៩ហត្យឌិដ្ឋិឃុ;

បឌិលិ៩ក បហា៩ត ច, បឌិ៩ច៩ឆ ច ឌិឃ្សតិ៉

តទា ហិឃ្ស “អ៩ប្យច តាយ ៩ច្ចបិ ក្ខបឃង្គ៩យឃ្យាយ ពាលត្ថា ឃយឃត្ថា ក្ខបិជាឃា”តិ ឲចយាឌីឃុ (ឌី៉ តិ៉ ១៉៣៧) ឃយចា៩ឃា អ៩ត្ថា៉ “ឲ៩ពាច ៩លា, កិក្ខ៩ច, ឥ៩ណា ច ឃ៩យា ច ប្រាហ្វចរិឃចាឃាឃា”តិ ឲចយាឌីឃុ (អ៉ តិ៉ ប៉៉១៥) ឥ៩ណា៉ “ក្ខណាឃ៩យា បរិត្យអាហឃ៩យា”តិ ឲចយាឌីឃុ (បារិ៉ ៦៣ប៉) ពា៩លា៉ “យហាឃ៩យា បចតម្ពុ”ត្តិ ឲចយាឌីឃុ ឃម្ហ៩ហា៉ “ឃ៩យាបិ ៩លា ៩ត, កឌ្ឍាលិ, អប្យឌិចិ៩ទ្ធា អ៩ហាឃិ, កកចា ៩លា ឃាចត្តំ ចិហ៩តិ, ៩ឃាបិ យំ ឌាតិឃ្សតិ, ‘កឌ្ឍាលិ, តាយ កិក្ខុ ឃត្ថុឃាឃ៩ត ឃិក្ខាឃ អបរិបុរពាវី’តិ, អឃយ្យិ ៩លា ៩ត កឌ្ឍាលិ ឃ៩យា អប្យឌិចិ៩ទ្ធា អ៩ហាឃី”តិ ឲចយាឌីឃុ (យ៉ តិ៉ ៦៉១៦៣) ៩ហត្យ៉ “៩តត ៩លា បត ឃ៩យត ក្ខក្កាហយា៩តា បរិត្តា៩ជ៩ពា ឃយលាយុក្ខិពាបុ៩ត្តា ឃយឃប្យចាឌ៩ព តិត្តពាឌី៩ទ ឲពឃាល៩ព យល្លិពាឃ អា៩រាឃ បឌិចឃតិ”តិ ឲចយាឌីឃុ (យ៉ តិ៉ ៦៉៦៩០) ឌិដ្ឋិ៉

“ឌិ៩ដ្ឋ ឆ៩យ្ឆ ច ៩ឃា អ៩ត្ថា, ៩ឃា ច៩ត្ថា ឃយ្យាឃិ៩ពា;

អត្ថាកិឃយឃា ឌី៩រា, បណ្ឌិ៩តាតិ បចុច្ចតី”តិ៉ (ឃំ៉ តិ៉ ១៉១៦៥) –

ឲចយាឌីឃុ បឌិលិ៩កា៉ “ឃម្ហ យាតាកិឃយឃា អត្ថយពាឃិ ទុក្ខឃ្សា”តិ ឲចយាឌីឃុ (យ៉ តិ៉ ១៉៦ប៉) បហាតំ៉ “ទុក្ខឃ្ស ប៊ីឡអត៩ដ្ឋា ឃង្ខត៩ដ្ឋា ឃត្តាប៩ដ្ឋា ចិបរិណាយ៩ដ្ឋា អកិឃយឃ៩ដ្ឋា”តិ ឲចយាឌីឃុ (បឌិ៉ យ៉ ៦៉ប៉) បឌិ៩ច៩ឆា៉ ព្វាឆ បតឃ្ស ពា៩លា អ៩ត្ថា៉ ៩តត ឲពំ ឃយឃត្តិ ឃំចត្ថរិចាត្យាឃអត្ថយាឃ៩ត្តិឌិចបុត្តាលាអង្គុត្តរាឃាឃត្យាចយឃង្គិឃ- បង្ខិឃាឃយុហត្តាឌីឃុ ពាល៩ព្យឃុ ឃ៩យឃុ ឲពំ ឃយឃត្តិ ឌី៩បតិ៉

៩ឃ ចា ព្វា៩យ ពក្ខាពក្កត្តិឃ៩យា ឌាតិឃ៩យា ឃំ៩ចកឃ៩យា អកិតិក្ខុយតឃ៩យា ទុក្ក៩ពាវិពាឃ៩យា យា៩ចិឌយឃ៩យា អកិឃម្ពាឌិឃ៩យា ឌិដ្ឋឆ៩យ្ឆុខចិហា៩ឃ៩យា ៩ឌឃតាឃ៩យា បរិតិក្ខាតឃ៩យាតិ ឲចយាឌ៩យា កកច៩តា ៩ឌចយត្ថឃ្សុឃុ អតិចិឃ បកាឃា អ៩តពាពាលព្យា ឲច ឃយឃា៉ ៩តឃុ ឃ៩យឃុ ៩ឌឃតាឃយឃឃង្ខាតំ ឲពំ ឃយឃត្តិ ទុត្តំ ៩ហាតិ៉ ៩ឃា ចាឃំ

ញាណករុណាកិច្ចសមយេសុ ករុណាកិច្ចសមយោ, អត្តហិតបរហិតប្បដិបត្តិសមយេសុ បរហិតប្បដិបត្តិសមយោ, សន្និបតិតានំ ករណីយទ្វយសមយេសុ ធម្មិកថាសមយោ, ទេសនាបដិបត្តិសមយេសុ ទេសនាសមយោ, តេសុបិ សមយេសុ យំ កិញ្ចិ សន្ធាយ “ឯកំ សមយ”ន្តិ វុត្តំ ហោតិ។

ឯត្ថាហ – អថ កស្មា យថា អភិធម្មេ “យស្មិំ សមយេ កាមាវចរ”ន្តិ ច ឥតោ អញ្ញេសុ សុត្តបទេសុ “យស្មិំ សមយេ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ វិវិច្ចេវ កាមេហី”តិ ច ភុម្មវចនេន និទ្ទេសោ កតោ, វិនយេ ច “តេន សមយេន ពុទ្ធោ ភគវា”តិ ករណវចនេន, តថា អកត្វា ឥធ “ឯកំ សមយ”ន្តិ ឧបយោគវចននិទ្ទេសោ កតោតិ។ តត្ថ តថា, ឥធ ច អញ្ញថា អត្ថសម្ភវតោ។ តត្ថ ហិ អភិធម្មេ ឥតោ អញ្ញេសុ សុត្តបទេសុ ច អធិករណត្ថោ ភាវេនភាវលក្ខណត្ថោ ច សម្ភវតិ។ អធិករណញ្ហិ កាលត្ថោ សមូហត្ថោ ច សមយោ, តត្ថ វុត្តានំ ផស្សាទិធម្មានំ ខណសមវាយហេតុសង្ខាតស្ស ច សមយស្ស ភាវេន តេសំ ភាវោ លក្ខីយតិ, តស្មា តទត្ថជោតនត្ថំ តត្ថ ភុម្មវចននិទ្ទេសោ កតោ។

វិនយេ ច ហេតុអត្ថោ ករណត្ថោ ច សម្ភវតិ។ យោ ហិ សោ សិក្ខាបទបញ្ញត្តិសមយោ សារិបុត្តាទីហិបិ ទុព្ពិញ្ញេយ្យោ, តេន សមយេន ហេតុភូតេន ករណភូតេន ច សិក្ខាបទានិ បញ្ញាបេន្តោ សិក្ខាបទបញ្ញត្តិហេតុញ្ច អបេក្ខមានោ ភគវា តត្ថ តត្ថ វិហាសិ, តស្មា តទត្ថជោតនត្ថំ តត្ថ ករណវចនេន និទ្ទេសោ កតោ។

ឥធ បន អញ្ញស្មិញ្ច ឯវំជាតិកេ សុត្តន្តបទេ អច្ចន្តសំយោគត្ថោ សម្ភវតិ។ យញ្ហិ សមយំ ភគវា ឥមំ អញ្ញំ វា សុត្តន្តំ ទេសេសិ, អច្ចន្តមេវ តំ សមយំ ករុណាវិហារេន វិហាសិ។ តស្មា តទត្ថជោតនត្ថំ ឥធ ឧបយោគវចននិទ្ទេសោ កតោតិ វិញ្ញេយ្យំ។ ហោតិ ចេត្ថ –

“តំ តំ អត្ថមបេក្ខិត្វា, ភុម្មេន ករណេន ច;

អញ្ញត្រ សមយោ វុត្តោ, ឧបយោគេន សោ ឥធា”តិ។

ភគវាតិ គុណវិសិដ្ឋសត្តុត្តមគរុគារវាធិវចនមេតំ។ យថាហ –

“ភគវាតិ វចនំ សេដ្ឋំ, ភគវាតិ វចនមុត្តមំ;

គរុ គារវយុត្តោ សោ, ភគវា តេន វុច្ចតី”តិ។

ចតុព្ពិធញ្ហិ នាមំ អាវត្ថិកំ, លិង្គិកំ, នេមិត្តិកំ, អធិច្ចសមុប្បន្នន្តិ។ អធិច្ចសមុប្បន្នំ នាម “យទិច្ឆក”ន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ តត្ថ វច្ឆោ ទម្មោ

ពាលិពន្ធោតិ ឧបយានិ អាចត្ថិកំ, ភល្ហិ លត្តិ សិលិ ពរិតិ ឧបយានិ លិក្កិកំ, ខេពចិនេ្ជា លព្ទអកិនេ្ជាតិ ឧបយានិ ខេតបិត្តកំ, សិរិចន្ទខេកា

ឆតចន្ទខេកាតិ ឧបយានិ ចចតត្វយតខេបក្លិត្វា បចត្តំ អសិទ្ធសឃុប្បត្តំ ពួកំ បត ភកចាតិ តាយំ ក្យាខេតបិត្តកំ, ត យហាយាឃាឃ, ត

សុខេន្ធាភតយហាខាខេឌត, ត អសិតិឃា ខោតិសហខេស្សហិ កតំ, ត សក្កសត្តុសិតានីហិ ខេចចតាចិខេសខេសហិ កតំ ។ ឃចាហ អាឃស្មា

សារិបុត្តខេត្ថខេរា “ភកចាតិ ខេតតំ តាយំ យាតរា កតំ...ខេប... សន្ធិកា បញ្ញាត្តិ ឃឌិឌំ ភកចា”តិ (យហាតិ ប័៖) ។

ឃំ ក្យាខេតបិត្តកខេថ្កោតំ តាយំ, ខេពសំ ក្យាកាតំ បកាឃតត្វំ ពួយំ កាធំ ចភត្តិ –

“ភកិ ភខិ ភាកិ ចិភត្តចា ពួតិ,

អកាសិ ភក្កត្តិ កន្ទតិ ភាក្យចា;

ពាហុហិ ខោរខេឃហិ ឃុភាចិពត្តខេតា,

ភចត្តខេកា ខេសា ភកចាតិ ចុច្ចតី”តិ ។

តិខេជ្ជសានីឃុ (យហាតិ ប័៖ ទ្ធូអតិ អខិពយាលចបុច្ឆាតិខេជ្ជស ១) ចុត្តភខេឃខេតច ចយ្យ អខេត្វា ភខេជ្ជា ។

អឃំ បត អបខេរា បរិឃាខេឃា –

“ភាក្យចា ភក្កចា ឃុខេត្តា, ភខេកហិ ច ចិភត្តចា;

ភត្តចា ចត្តកាយខេតា, ភខេចឃុ ភកចា តខេតា”តិ ។

តត្ថ “ចណ្ណាកខេយា ចណ្ណចិបរិឃាខេឃា”តិ ឧចំ តិរុត្តិលក្ខណំ កខេហត្វា សជ្ជខេឃត ចា បិខេសាភរានិបខេក្ខបលក្ខណំ កខេហត្វា ឃស្មា

ខេលិកិឃខេលិក្យត្តខេឃុលាកិតិត្តត្តកំ ភាតសិលិនិបិខេប្យត្តំ ភាក្យយស្ស អត្ថិ, តស្មា ភាក្យចាតិ ចត្តខេត្ត ភកចាតិ ចុច្ចតីតិ ខោតត្តំ ។ ឃស្មា បត

ខេលិកខេភាសខេយាហចិបរីតយតសិការអហិរិកាខេតាត្តប្បខេកាធ្មបតាហយក្លបលិ-

ពួស្សាយច្ឆរិឃយាឃាឃាខេឌយ្យចម្ភុឃាខេម្ភុយាតាតិយាតយឌបយាខេតហ្យាចិន្ទាតិចិឆាក្យសលម្ពលក្ខទិត-

សំកិលេសយលចិសយសញ្ញាចិតក្កបបញ្ចតត្តិឆចិបរិខេឃសអាឃចកាត្តឫលាខេឃាកអកតិតហ្យាសិភាត-

បញ្ចខេចខេតាលិលចិតិពត្តឹខេរលាកិតត្តតលចិចាភយ្យលតហ្យាកាឃសត្តាត្យសឃ-

អដ្ឋយិន្ធត្តតចតល្យាម្ពុលកេងវាក្យវលកម្ពុបឆក្ខាវដ្ឋីដ្ឋីដ្ឋីកាត- អដ្ឋ វតតល្យាចិចទិតប្បរេកងវព្ពាងទឆបរិត្យអាហកិលេវវតវហវ្សាតិ , វរេដ្ឋបរេតា ចា បត្ថា កិលេវក្លត្ឋអកិវដ្ឋារេយត្ថុរេងចបុត្តយាវេទ អកឌ្ឍិ, តវ្មា កក្កត្តា ឲរេតវំ បរិវ្ស្យឃាត់ កក្កចាតិ ចត្តរេព្ពា កកចាតិ ចុត្ថតិៈ អាហ រេចតូ –

“កក្ករារេកា កក្ករេងារេវា, កក្ករេយារេហា អភាវរេចា;

កក្កាវ្ស ឋិបកា ឆយ្ទា, កកចា រេតត ចុត្ថតី”តិៈ

កាព្យចតាឃ ចវ្ស វតបុព្ពាលក្លលាឆទវ្ស ទ្វបកាឃវយ្យត្តិ ឌីបិតា រេហាតិ, កក្ករេងាវតាឃ ឆយកាឃវយ្យត្តិៈ តឆា រេលិកិឃវទិក្លកាត់ ពាហុយាភការេចា, កហដ្ឋបព្ពាឌិរេតហិ អកិកយតឹឃតាៈ តឆា អកិកតាភត្ថា រេតវំ កាឃចិត្តទុក្លាបភឃរេត បជិពាលការេចា, អាយិវងាភឆយ្ទងារេតហិ ក្ខបកាទិតាៈ រេលិកិឃរេលិក្យត្តទវុរេលហិ ច វំរេឃាឌភវយត្តតា ឌីបិតា រេហាតិៈ

ឃវ្ទា ច រេលិរេក ព្ពស្សទិឃឆយ្ទឃវឃិទិកាយបឃរេត្តវុ លេវុ ឆរេយ្ទវុ កកាវរេដ្ឋា ចត្តតិ, បទយត្ថាវ្ស វកាចិរេត្ត ព្ពស្សទិឃំ, អលិយាលឈិយាឌិក់ ចា រេលិកិឃវយ្ទត់ វព្ពាការបរិបុទ៍ អត្តិ, តឆា រេលិក្យត្តទេរា ឆរេយ្ទា, រេលិកត្តឃព្យាបរេកា ឃឆាកុត្ថក្យលាឆិករេតា អតិចិឃ បរិវុរេដ្ឋ ឃរេវា, ទ្វបកាឃគវ្សភព្យាចជឌភភឃភយភប្បវាគឌភភវយត្តា វព្ពាការបរិបុទា វព្ពាក្កបត្ថក្កឃិទិ, ឃំ ឃំ អរេភភ ព្ពន្ធិត់ បត្តិត់ អត្តហិត់ បទហិត់ ចា, តវ្ស តវ្ស តរេឆច អកិតិប្បត្តត្តា ព្ពន្ធិតត្តតិប្បត្តិវព្ពារេតា ការេយា, វព្ពារេលិកកាទុកាចប្បត្តិរេហតុក្ខរេតា វយ្ទាចាឃាយវដ្ឋារេតា បឃរេត្តា ច អត្តិ, តវ្ទា ព្ពរេយហិ កេកហិ ឃុត្តត្តាបិ កកា អវ្ស វត្តិតិ ព្ពយិភា អរេត្តភ “កកចា”តិ ចុត្ថតិៈ

ឃវ្ទា បភ ក្យវលិឌិរេកឆេហិ វព្ពាឆរេយ្ទ, លត្ថាឃតភឆាត្យវទិច្ឆក្រ្តិឃបជិត្ថវយុប្បាគាឌីហិ ចា ក្យវលិឌិឆរេយ្ទ, ឋិព្យអភវដ្ឋតវត្តាបចិបរិលាយរេដ្ឋភ ចា ទុក្លយទិឃវត្ថ៍, អាឃ្ហុតភតិងាភវំរេឃាកបលិរេពិឆរេដ្ឋភ វយុគឃំ, តិវ្ស្យទលាចិរេចកាវដ្ឋតអយតរេដ្ឋភ តិរេទាឆំ, តិឃ្យាតិករេហតុគវ្សភាឆិបរេតឃ្យរេដ្ឋភ យក្កំ ចិកត្តចា, ចិកឌិត្វា ចិចទិត្វា រេគឃិតចាតិ ចុត្តំ រេហាតិ, តវ្ទា ចិកត្តចាតិ ចត្តរេព្ពា “កកចា”តិ ចុត្ថតិៈ

ឃវ្ទា ច ឲវ ឌិព្ពាព្រាហូអទិឃចិហារេទ កាឃចិទិត្តាបឆិចិរេចរេក វុព្ពាតាប្បលិហិតាតិយិត្តចិរេយារេក្ល អរេព្ពា ច រេលិកិឃរេលិក្យត្តរេទ ក្ខត្តទិយតុវ្ស្សឆរេយ្ទ កឌិ រេវចិ ពាហុលយកាឃិ, តវ្ទា កត្តចាតិ ចត្តរេព្ពា “កកចា”តិ ចុត្ថតិៈ

ឃវ្ទា បភ តឹវុ កេចវុ តល្យាវដ្ឋាត់ កយភ៍ អរេភភ ចត្តិ, តវ្ទា កេចវុ ចត្តកយរេភាតិ ចត្តរេព្ពា កចវដ្ឋរេតា កកាទ៍ កយភវដ្ឋរេតា កកាទ៍ ចត្តវដ្ឋរេតា ចការេត្ថា ឌីឈំ កត្វា អាគាឃ “កកចា”តិ ចុត្ថតិ, ឃឆា រេលិរេក “រេយហភវ្ស លវ្ស យាលិ”តិ ចត្តរេព្ពា “រេយលលិ”តិៈ

ឯត្តាវតា ចេត្ថ ឯវំ មេ សុតន្តិ វចនេន យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ ទេសេន្តោ បច្ចក្ខំ កត្វា ភគវតោ ធម្មសរីរំ បកាសេតិ, តេន "នយិទំ អតីតសត្ថុកំ បាវចនំ, អយំ វោ សត្ថា"តិ ភគវតោ អទស្សនេន ឧក្កណ្ឋិតជនំ សមស្សាសេតិ។

ឯកំ សមយំ ភគវាតិ វចនេន តស្មិំ សមយេ ភគវតោ អវិជ្ជមានភាវំ ទស្សេន្តោ រូបកាយបរិនិព្ពានំ ទស្សេតិ។ តេន "ឯវំវិធស្ស នាម អរិយធម្មស្ស ទេសេតា ទសពលធរោ វជិរសង្ឃាតសមានកាយោ សោបិ ភគវា បរិនិព្ពុតោ, តត្ថ កេនញ្ញេន ជីវិតេ អាសា ជនេតព្ពា"តិ ជីវិតមទមត្តំ ជនំ សំវេជេតិ, សទ្ធម្មេ ចស្ស ឧស្សាហំ ជនេតិ។

ឯវន្តិ ច ភណន្តោ ទេសនាសម្បត្តិំ និទ្ទិសតិ, មេ សុតន្តិ សាវកសម្បត្តិំ, ឯកំ សមយន្តិ កាលសម្បត្តិំ, ភគវាតិ ទេសកសម្បត្តិំ។

សាវត្ថិយំ វិហរតីតិ ឯត្ថ សាវត្ថីតិ សវត្ថស្ស ឥសិនោ និវាសដ្ឋានភូតា នគរី, យថា កាកន្ទី មាកន្ទីតិ, ឯវំ ឥត្ថិលិង្គវសេន សាវត្ថីតិ វុច្ចតិ, ឯវំ អក្ខរចិន្តកា។ អដ្ឋកថាចរិយា បន ភណន្តិ "យំកិញ្ចិ មនុស្សានំ ឧបភោគបរិភោគំ សព្វមេត្ថ អត្ថី"តិ សាវត្ថី។ សត្ថសមាយោគេ ច "កិំ ភណ្ឌមត្ថី"តិ បុច្ឆិតេ "សព្វមត្ថី"តិ វចនមុបាទាយ សាវត្ថី។

"សព្វទា សព្វូបករណំ, សាវត្ថិយំ សមោហិតំ;

តស្មា សព្វមុបាទាយ, សាវត្ថីតិ បវុច្ចតិ។

"កោសលានំ បុរំ រម្មំ, ទស្សនេយ្យំ មនោរមំ;

ទសហិ សទ្ទេហិ អវិវិត្តំ, អន្នបានសមាយុតំ។

"វុឌ្ឍិំ វេបុល្លតំ បត្តំ, ឥទ្ធំ ផីតំ មនោរមំ;

អាឡកមន្ទាវ ទេវានំ, សាវត្ថិបុរមុត្តម"ន្តិ។ (ម॰ និ॰ អដ្ឋ॰ ១.១៣);

តស្សំ សាវត្ថិយំ។ សមីបត្ថេ ភុម្មវចនំ។

វិហរតីតិ អវិសេសេន ឥរិយាបថទិព្វព្រហ្មអរិយវិហារេសុ អញ្ញតរវិហារសមង្គិបរិទីបនមេតំ។ ឥធ បន ឋានគមនាសនសយនប្បភេទេសុ ឥរិយាបថេសុ អញ្ញតរិយាបថសមាយោគបរិទីបនំ, តេន ឋិតោបិ គច្ឆន្តោបិ និសិន្នោបិ

ᩈᨿᩣᨶᩮᩣᨷᩥ ᨽᨣᩅᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥᨧ᩠ᨧᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩑᨠᩴ ᩍᩁᩥᨿᩣᨷᨳᨻᩣᨵᨶᩴ ᩋᨷᩁᩮᨶ ᩍᩁᩥᨿᩣᨷᨳᩮᨶ ᩅᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᩁᩥᨷᨲᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᩉᩁᨲᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

ᨩᩮᨲᩅᨶᩮᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᨩᨶᩴ ᨩᩥᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᨩᩮᨲᩮᩣ, ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᨩᨶᩮ ᨩᩥᨲᩮ ᨩᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨩᩮᨲᩮᩣ, ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨠᨾ᩠ᨿᨲᩣᨿ ᩅᩣ ᨲᩔ ᩑᩅᩴ ᨶᩣᨾᨾᩮᩅ ᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᨩᩮᨲᩮᩣ᪨ ᩅᨶᨿᨲᩦᨲᩥ ᩅᨶᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥ ᩈᩥᨶᩮᩉᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᨶᩩᨲᩮ ᩍᨲᩥ ᩅᩣ ᩅᨶᩴ, ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᨵᨠᩩᩈᩩᨾᨣᨶ᩠ᨵᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᨴᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩣᨴᩥᩅᩥᩉᨦ᩠ᨣᩅᩥᩁᩩᨲᩮᩉᩥ ᨾᨶ᩠ᨴᨾᩣᩃᩩᨲᨧᩃᩥᨲᩁᩩᨠ᩠ᨡᩈᩣᨡᩣᩅᩥᨭᨷᨷᩃ᩠ᩃᩅᨷᩃᩣᩈᩮᩉᩥ ᨧ "ᩑᨳ ᨾᩴ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨳᩣ"ᨲᩥ ᨷᩣᨱᩥᨶᩮᩣ ᨿᩣᨧᨲᩥ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨩᩮᨲᩔ ᩅᨶᩴ ᨩᩮᨲᩅᨶᩴ᪨ ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨩᩮᨲᩮᨶ ᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩮᨶ ᩁᩮᩣᨷᩥᨲᩴ ᩈᩴᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᩴ ᨷᩁᩥᨷᩣᩃᩥᨲᩴ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᨲᩔ ᩈᩣᨾᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ᪨

ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᩮᩣ ᨣᩉᨷᨲᩥ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩪᩉᩥ ᨠᨲᨶᩣᨾᩅᩈᩮᨶ, ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᩥᨲᩣᨿ ᨲᩩ ᩅᩥᨣᨲᨾᩃᨾᨧ᩠ᨨᩮᩁᨲᩣᨿ ᨠᩁᩩᨱᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨲᩣᨿ ᨧ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨠᩣᩃᩴ ᩋᨶᩣᨳᩣᨶᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ, ᨲᩮᨶ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᩋᩣᩁᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᩣᨱᩥᨶᩮᩣ, ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮᩣ, ᨲᩔ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᨹᩃᨷᩃ᩠ᩃᩅᩣᨴᩥᩈᩮᩣᨽᨶᨲᩣᨿ
ᨶᩣᨲᩥᨴᩪᩁᨶᨧ᩠ᨧᩣᩈᨶ᩠ᨶᨲᩣᨴᩥᨷᨬ᩠ᨧᩅᩥᨵᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨦ᩠ᨣᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨾ᩠ᨾ ᩁᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᩁᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩣᨿ ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨲᩮᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨾᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩮᨶ ᨣᩉᨷᨲᩥᨶᩣ ᨩᩮᨲᩔ ᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩁᩮᨶ ᨠᩥᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᨠᩮᩣᨭᩦᩉᩥ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᨠᩮᩣᨭᩦᩉᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᨾᩉᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᨧᨲᩩᨷᨱ᩠ᨱᩣᩈᩣᨿ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᨠᩮᩣᨭᩥᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩮᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᨾᩩᨡᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ "ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ "ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ"ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᨷᩩᩁᩥᨾᩈᩣᨾᩥᨷᩁᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᨶᩴ, "ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮ"ᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩈᩣᨾᩥᨷᩁᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᨶᩴ᪨ ᨠᩥᨾᩮᨲᩮᩈᩴ ᨷᩁᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᨶᩮ ᨷᨿᩮᩣᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥ? ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ – ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᨲᩣᩅ "ᨠᨲ᩠ᨳ ᨽᩣᩈᩥᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨶᩥᨿᨾᨠᩁᨱᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩩᨣᨲᩥᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶᩮ ᨶᩥᨿᩮᩣᨩᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᨷᩣᩈᩣᨴᨾᩣᨷᨶᩮ ᨽᩪᨾᩥᩅᩥᨠ᩠ᨠᨿᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣ ᩋᨶᩮᨠᨠᩮᩣᨭᩥᩋᨣ᩠ᨥᨶᨠᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨧ ᨩᩮᨲᩔ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩮᩣ, ᨧᨲᩩᨷᨱ᩠ᨱᩣᩈ ᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩮᩣ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ᪨ ᩍᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨷᩁᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᨶᩮᨶ "ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᩣᨾᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᩣᨾᩮ ᨲᩮᩈᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩩᨣᨲᩥᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶᩮ ᨶᩥᨿᩮᩣᨩᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩩᨣᨲᩥᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶᩮ ᨶᩥᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨷᨿᩮᩣᨩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳᩣᩉ – "ᨿᨴᩥ ᨲᩣᩅ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, 'ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮ'ᨲᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, 'ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿ'ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩏᨽᨿᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᩴ ᩈᨾᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᩥᨲᩩ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ – ᨶᨶᩩ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᨲᩴ "ᩈᨾᩦᨷᨲ᩠ᨳᩮ ᨽᩩᨾ᩠ᨾᩅᨧᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩣ ᨣᨦ᩠ᨣᩣᨿᨾᩩᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨾᩦᨷᩮ ᨣᩮᩣᨿᩪᨳᩣᨶᩥ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ "ᨣᨦ᩠ᨣᩣᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨾᩩᨶᩣᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩥᨵᩣᨷᩥ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩈᨾᩦᨷᩮ ᨩᩮᨲᩅᨶᩴ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ "ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩋᨶᩣᨳᨷᩥᨱ᩠ᨯᩥᨠᩔ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮ"ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨣᩮᩣᨧᩁᨣᩣᨾᨶᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩉᩥᩔ

ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩅᨧᨶᩴ, ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣᨶᩩᩁᩪᨸᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᨶᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩮᩈᩅᨧᨶᩴ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᨶᩮᨶ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᨣᩣᨾᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᨩᩮᨲᩅᨶᩣᨴᩥᨠᩥᨲ᩠ᨲᨶᩮᨶ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣᨶᩩᩁᩪᨸᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨣ᩠ᨣᩉᨱᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨠᩥᩃᨾᨳᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩅᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᩴ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨾᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᨲᩮᩣ ᨠᩣᨾᩈᩩᨡᩃ᩠ᩃᩥᨠᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩅᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᩪᨸᩣᨿᨴᩔᨶᩴ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᨶ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᨽᩥᨿᩮᩣᨣᩴ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᨶ ᩅᩥᩅᩮᨠᩣᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᨶ ᨠᩁᩩᨱᩣᨿ ᩏᨸᨣᨾᨶᩴ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᨶ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨸᨣᨾᨶᩴ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩉᩥᨲᩈᩩᨡᨶᩥᨸ᩠ᨹᩣᨴᨶᩣᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᨶ ᨸᩁᩉᩥᨲᩈᩩᨡᨠᩁᨱᩮ ᨶᩥᩁᩩᨸᩃᩮᨸᨲᩴ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᨶ ᨹᩣᩈᩩᩅᩥᩉᩣᩁᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᩩᨡᩣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩴ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᨶ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨾᨶᩩᩔᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᨶ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩏᨸᨠᩣᩁᨻᩉᩩᩃᨲᩴ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᨶ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ᪨ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨩᩣᨲᩔ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᩴᩅᨯ᩠ᨰᨽᩣᩅᩴ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩮᨶ ᩋᨶᩩᨸᩃᩥᨲ᩠ᨲᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥ᪨

ᩋᨳᩣᨲᩥ ᩋᩅᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲ᩠ᨳᩮ, ᨡᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩁᨶᩥᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩮ ᨶᩥᨸᩣᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩋᩅᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᨿᩮᩅ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᩍᨴᨾᨵᩥᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩏᨴᨸᩣᨴᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨲᨶ᩠ᨲᩥ? ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿᨾᩥᨲᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥ ᨶᩣᨾᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨸᩣᨠᨭᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ "ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᩑᩅ ᨴᩮᩅᨲᩣ, ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨸᩩᩁᩥᩈᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨾᩮᨲᩴ᪨ ᩍᨵ ᨸᨶ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩑᩅ, ᩈᩮᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩩ, ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨶᩣᨾᩅᩈᩮᨶ ᨴᩮᩅᨲᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨

ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨡᨿᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩣᨽᩥᩁᩪᨸᩋᨻ᩠ᨽᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ "ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩁᨲ᩠ᨲᩥ, ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨮᨾᩮᩣ ᨿᩣᨾᩮᩣ, ᨧᩥᩁᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘᨥᩮᩣ, ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨸᩣᨲᩥᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪓᪘᪓; ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪘.᪒᪐) ᨡᨿᩮ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ "ᩋᨿᩴ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨶᩴ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨲᩁᩮᩣ ᨧ ᨸᨱᩦᨲᨲᩁᩮᩣ ᨧᩣ"ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪔.᪑᪐᪐) ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩮ᪨

"ᨠᩮᩣ ᨾᩮ ᩅᨶ᩠ᨴᨲᩥ ᨸᩣᨴᩣᨶᩥ, ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨿᩈᩈᩣ ᨩᩃᩴ;

ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᩒᨽᩣᩈᨿᩴ ᨴᩥᩈᩣ"ᨲᩥ᪨ (ᩅᩥ᪨ ᩅ᪨ ᪘᪕᪗); –

ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨽᩥᩁᩪᨸᩮ᪨ "ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾᩣ"ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒.᪑᪖; ᨸᩣᩁᩣ᪨ ᪑᪕) ᩋᨻ᩠ᨽᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩮ᪨ ᩍᨵ ᨸᨶ ᨡᨿᩮ᪨ ᨲᩮᨶ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨽᩥᩁᩪᨸᩮ, ᩅᨱ᩠ᨱᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨸᨶ ᨨᩅᩥᨳᩩᨲᩥᨠᩩᩃᩅᨣ᩠ᨣᨠᩣᩁᨱᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨸᨾᩣᨱᩁᩪᨸᩣᨿᨲᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ "ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣᩈᩥ ᨽᨣᩅᩣ"ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒.᪓᪙᪙; ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪕᪕᪓) ᨨᩅᩥᨿᩴ᪨ "ᨠᨴᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩪᩊ᩠ᩉᩣ ᨸᨶ ᨲᩮ ᨣᩉᨸᨲᩥ ᩍᨾᩮ ᩈᨾᨱᩔ ᨣᩮᩣᨲᨾᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᩣ"ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒.᪗᪗) ᨳᩩᨲᩥᨿᩴ᪨ "ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨾᩮ, ᨽᩮᩣ ᨣᩮᩣᨲᨾ, ᩅᨱ᩠ᨱᩣ"ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓.᪑᪑᪕) ᨠᩩᩃᩅᨣ᩠ᨣᩮ᪨ "ᩋᨳ ᨠᩮᨶ ᨶᩩ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ, ᨣᨶ᩠ᨵᨳᩮᨶᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ"ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑.᪒᪓᪔) ᨠᩣᩁᨱᩮ᪨ "ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩁᩣᨩᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ"ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ

(សំ។ និ។ ១។១៣៨) សណ្ឋានេ។ “តយោ បត្តស្ស វណ្ណា”តិ ឯវមាទីសុ បមាណេ។ “វណ្ណា គន្ធា រសា ឱជា”តិ ឯវមាទីសុ រូបាយតនេ។ សោ ឥធ ឆវិយំ ទដ្ឋព្វោ។ តេន អភិក្កន្តវណ្ណាតិ អភិរូបច្ឆវីតិ វុត្តំ ហោតិ។

កេវលកប្បន្តិ ឯត្ថ កេវលសទ្ទោ អនវសេសយេភុយ្យអព្យាមិស្សានតិរេកទឡ្ហត្ថវិសំយោគាទិអនេកត្ថោ។ តថា ហិស្ស “កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយ”ន្តិ ឯវមាទីសុ (បារា។ ១) អនវសេសតា អត្ថោ។ “កេវលកប្បា ច អង្គមគធា បហូតំ ខាទនីយំ ភោជនីយំ អាទាយ ឧបសង្កមិស្សន្តី”តិ ឯវមាទីសុ (មហាវ។ ៤៣) យេភុយ្យតា។ “កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតី”តិ ឯវមាទីសុ (វិភ។ ២២៥) អព្យាមិស្សតា។ “កេវលំ សទ្ធាមត្តកំ នូន អយមាយស្មា”តិ ឯវមាទីសុ (មហាវ។ ២៤៤) អនតិរេកតា។ “អាយស្មតោ, ភន្តេ, អនុរុទ្ធស្ស ពាហិយោ នាម សទ្ធិវិហារិកោ កេវលកប្បំ សង្ឃភេទាយ ឋិតោ”តិ ឯវមាទីសុ (អ។ និ។ ៤។២៤៣) ទឡ្ហត្ថតា។ “កេវលី វុសិតវា ឧត្តមបុរិសោតិ វុច្ចតី”តិ ឯវមាទីសុ (សំ។ និ។ ៣។៥៧) វិសំយោគោ។ ឥធ បនស្ស អនវសេសត្ថោ អធិប្បេតោ។

កប្បសទ្ទោ បនាយំ អភិសទ្ទហនវោហារកាលបញ្ញត្តិឆេទនវិកប្បលេសសមន្តភាវាទិអនេកត្ថោ។ តថា ហិស្ស “ឱកប្បនីយមេតំ ភោតោ គោតមស្ស, យថា តំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សា”តិ ឯវមាទីសុ (ម។ និ។ ១។៣៨៧) អភិសទ្ទហនមត្ថោ។ “អនុជានាមិ, ភិក្ខវេ, បញ្ចហិ សមណកប្បេហិ ផលំ បរិភុញ្ជិតុ”ន្តិ ឯវមាទីសុ (ចូឡវ។ ២៥០) វោហារោ។ “យេន សុទំ និច្ចកប្បំ វិហរាមី”តិ ឯវមាទីសុ (ម។ និ។ ១។៣៨៧) កាលោ។ “ឥច្ចាយស្មា កប្បោ”តិ ឯវមាទីសុ (សុ។ និ។ ១០៩៨; ចូឡនិ។ កប្បមាណវបុច្ឆា ១១៧, កប្បមាណវបុច្ឆានិទ្ទេស ៦១) បញ្ញត្តិ។ “អលង្កតោ កប្បិតកេសមស្សូ”តិ ឯវមាទីសុ (ជា។ ២។២២។១៣៦៨) ឆេទនំ។ “កប្បតិ ទ្វង្គុលកប្បោ”តិ ឯវមាទីសុ (ចូឡវ។ ៤៤៦) វិកប្បោ។ “អត្ថិ កប្បោ និបជ្ជិតុ”ន្តិ ឯវមាទីសុ (អ។ និ។ ៨។៨០) លេសោ។ “កេវលកប្បំ វេឡុវនំ ឱភាសេត្វា”តិ ឯវមាទីសុ (សំ។ និ។ ១។៩៤) សមន្តភាវោ។ ឥធ បនស្ស សមន្តភាវោ អត្ថោ អធិប្បេតោ។ យតោ កេវលកប្បំ ជេតវនន្តិ ឯត្ថ អនវសេសំ សមន្តតោ ជេតវនន្តិ ឯវមត្ថោ ទដ្ឋព្វោ។

ឱភាសេត្វាតិ អាភាយ ផរិត្វា, ចន្ទិមា វិយ សូរិយោ វិយ ច ឯកោភាសំ ឯកបជ្ជោតំ ករិត្វាតិ អត្ថោ។

យេន ភគវា តេនុបសង្កមីតិ ភុម្មត្ថេ ករណវចនំ។ យតោ យត្ថ ភគវា, តត្ថ ឧបសង្កមីតិ ឯវមត្ថោ ទដ្ឋព្វោ។ យេន វា ការណេន ភគវា ទេវមនុស្សេហិ ឧបសង្កមិតព្វោ, តេនេវ ការណេន ឧបសង្កមីតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ។ កេន ច ការណេន ភគវា ឧបសង្កមិតព្វោ? នានប្បការគុណវិសេសាធិគមាធិប្បាយេន, សាទុផលូបភោគាធិប្បាយេន ទិជគណេហិ និច្ចផលិតមហារុក្ខោ វិយ។ ឧបសង្កមីតិ ច គតាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឧបសង្កមិត្វាតិ ឧបសង្កមបរិយោសានទីបនំ។ អថ វា ឯវំ គតា តតោ អាសន្នតរំ ឋានំ ភគវតោ សមីបសង្ខាតំ គន្ត្វាតិបិ វុត្តំ ហោតិ។ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វាតិ ភគវន្តំ វន្ទិត្វា បណមិត្វា នមស្សិត្វា។

ឯកមន្តន្តិ ភាវនបុំសកនិទ្ទេសោ ឯកោកាសំ ឯកបស្សន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ ភុម្មត្ថេ វា ឧបយោគវចនំ។ អដ្ឋាសីតិ និសជ្ជាទិបដិក្ខេបោ, ឋានំ កប្បេសិ, ឋិតា អហោសីតិ អត្ថោ។

ពធំ ឋិតា បត សា ឲុពយត្តិ ឋិតា អហ្វតិ?

“ត បច្ឆតោ ត បុរតោ, តាបិ អាឃត្ថ្នតោ;

ត ពច្ឆ តោាបិ បដិចារេត, ត ចាបិ ឌ្ឍណត្យណ្ណតេ;

ឰ្ឍេយ ចោេឃ ចិចេឌ្ឍ្ឍា, ឲុពយត្តិ ឋិតា អហ្វ”តិ៝

ពយ្ខា បតាឃំ អដ្ឋាឃិ ឲច, ត តិឃីឌីតិ? លហុំ តិចត្តិត្យកាយតាឃ៝ ចេចតាចេឃា ហិ ពញ្ចិចេច អត្តចឃំ បដិច្ច ឃុចិបុរិចេឃា ចិឃ ចទ្ធដ្ឋាតំ យត្យុស្សលិកំ អាពច្ឆន្តិ៝ បពតិឃា បត តាឃំ ចេឃាឌតឃតេតា បត្យតិ យត្យុស្សលិចេកា ទ្យុព្ពត្ថតាឃ បដិក្ខុលិ ចហាតិ, ត ឲត្ត អតិរយត្តិ, ចេតត សា អាពពតិក្កិច្ច ពត្វា លហុំ តិចត្តិត្យកាយតាឃ ត តិឃីឌិ៝ ឃស្ស ច កយតាឌិត្តរិឃាបឆបរិស្សុយស្ស ចិតោាឌតត្តំ តិឃីឌត្តិ, ចឃា ចេចាតំ បរិស្សុយា តត្តិ, តស្វាបិ ត តិឃីឌិ៝ ចឃ ច យហាឃាចកា ភពចត្តិ បរិចាចេត្វា ឋិតា, ចេត បតិយាចេតតិ, តស្វាបិ ត តិឃីឌិ៝ អបិច ភពចតិ ការចេចចេតច ត តិឃីឌិ៝ ចេចតាតញ្ញ្យាតិឃីឌិត្យកាយាតំ អាឃតំ តិត្តាត្តតិ, តំ អតិច្ឆយាតា តិឃឌ្ឍាឃ ចិត្តយ្យិ អពត្វា ឲុពយត្តិ អដ្ឋាឃិ៝

ឲុពយត្តិ ឋិតា ចេឈា សា ចេចតាតិ ឲចំ ឰ្ឍេយហិ ការចេណហិ ឲុពយត្តិ ឋិតា ចេឈា សា ចេចតា៝ ភពចត្តិ កាឆាឃ អន្តរាឃីតិ ភពចត្តិ អព្វូរបឌតិឃយិតពត្តិចេតត ចចេតត អភាឃីតិ អចេត្វា៝ ពធំ? ពហ្វ ចេចា យត្យុស្សា ច...ចេប... ទ្វ្យាហិ យដ្ឍលយុត្តយត្តិ៝

យដ្ឍលបញ្ញ្យឃយដ្ឋាតពឆា

តត្ត ឃស្វា “ឲចយិច្ឆាឌិបិចេស្ស, អត្តំ តាតប្យការចេតា៝ ចណ្ណឃចេត្តា ឃយដ្ឋាតំ, ចត្វា”តិ យាតិកា ឆបិតា, តស្ស ច ឃយដ្ឋាតស្ស អឃំ ចត្តត្តាតាឃ ឌ្ឍការចេឃា, តស្វា យដ្ឍលបញ្ញ្យឃយដ្ឋាតំ តាច ចត្វា បច្ឆា ឰ្ឍេយឃំ កាឆាបឌាតយត្តំ ចណ្ណឃិស្សាមិ៝ ពិច្ចា យដ្ឍលបញ្ញ្យឃយដ្ឋាតំ? ឌព្វូឌីចេប ពិរ តត្ត តត្ត តការច្ចារឃត្តាការឃភាឌីសុ យហាឌតោ ឃត្តិបតិត្វា ហិរញ្ញ្យាឃុចណ្ណ ឌត្វា តាតប្យការំ ឃីតាហចេណាឌិពធំ ពឆាចេបតិ, ឲចេពកា ពឆា ចត្យុយាឃច្ចចេឃត តិដ្ឋាតិ៝ តត្ត ឲពឌិចឃំ យដ្ឍលពឆា ឃយដ្ឋាឃិ “ពិំ ត្យ ចេឈា យដ្ឍលំ, ពិំ ឌិដ្ឋំ យដ្ឍលំ, ឃុតំ យដ្ឍលំ, យុតំ យដ្ឍលំ, ចេកា យដ្ឍលំ ឌាតាតី”តិ៝

អឆ ឌិដ្ឋយដ្ឍលិចេកា តាចេយចេកា បុរិចេឃា អាហ “អហំ យដ្ឍលំ ឌាតាមិ, ឌិដ្ឋំ ចលិចេក យដ្ឍលំ ឌិដ្ឋំ តាម អភិយដ្ឍលឃយុតំ ទ្វុបំ៝ ចេឃឃ្យឆិឌំ –

ឰ្ឍេឆពច្ឆា កាលចេស្សុច ចុដ្ឋាឃ ចាតពឃក្យណំ ចា បស្សតិ, ចេពល្យចលដ្ឋិំ ចា ពត្តិគិំ ចា ក្យយារចេក ចា អលដ្ឋតបដិឃចេត្ត បុណ្ណឈចេឌ ចា អល្លចេរាហិតយច្ឆំ ចា អាឌញ្ញ្យា ចា អាឌញ្ញ្យារឆំ ចា ក្ខឃភំ ចា កាចិ ចា ពបិលំ ចា, ឃំ ចា បតញ្ញ្យាយ្យិ ពិច្ចិ ឲចទ្វុបំ អភិយដ្ឍលឃយុតំ ទ្វុបំ

បស្សតិ, ឥទំ វុច្ចតិ ទិដ្ឋមង្គលន្តិ។ តស្ស វចនំ ឯកច្ចេ អគ្គហេសុំ, ឯកច្ចេ ន អគ្គហេសុំ។ យេ ន អគ្គហេសុំ, តេ តេន សហ វិវទិំសុ។

អថ សុតមង្គលិកោ នាម ឯកោ បុរិសោ អាហ – “ចក្ខុ នាមេតំ, ភោ, សុចិម្បិ បស្សតិ អសុចិម្បិ, តថា សុន្ទរម្បិ, អសុន្ទរម្បិ, មនាបម្បិ, អមនាបម្បិ។ យទិ តេន ទិដ្ឋំ មង្គលំ សិយា, សព្ពម្បិ មង្គលំ សិយា។ តស្មា ន ទិដ្ឋំ មង្គលំ, អបិច ខោ បន សុតំ មង្គលំ។ សុតំ នាម អភិមង្គលសម្មតំ សទ្ទំ សុណាតិ។ សេយ្យថិទំ? ឥធេកច្ចោ កាលស្សេវ វុដ្ឋាយ វឌ្ឍាតិ វា វឌ្ឍមានាតិ វា បុណ្ណាតិ វា ផុស្សាតិ វា សុមនាតិ វា សិរីតិ វា សិរិវឌ្ឍាតិ វា អជ្ជ សុនក្ខត្តំ សុមុហុត្តំ សុទិវសំ សុមង្គលន្តិ ឯវរូបំ វា យំកិញ្ចិ អភិមង្គលសម្មតំ សទ្ទំ សុណាតិ, ឥទំ វុច្ចតិ សុតមង្គលន្តិ។ តស្សាបិ វចនំ ឯកច្ចេ អគ្គហេសុំ, ឯកច្ចេ ន អគ្គហេសុំ។ យេ ន អគ្គហេសុំ, តេ តេន សហ វិវទិំសុ។

អថ មុតមង្គលិកោ នាមេកោ បុរិសោ អាហ “សោតម្បិ ហិ នាមេតំ, ភោ, សាធុម្បិ អសាធុម្បិ មនាបម្បិ អមនាបម្បិ សទ្ទំ សុណាតិ។ យទិ តេន សុតំ មង្គលំ សិយា, សព្ពម្បិ មង្គលំ សិយា។ តស្មា ន សុតំ មង្គលំ, អបិច ខោ បន មុតំ មង្គលំ។ មុតំ នាម អភិមង្គលសម្មតំ គន្ធរសផោដ្ឋព្ពំ។ សេយ្យថិទំ – ឥធេកច្ចោ កាលស្សេវ វុដ្ឋាយ បទុមគន្ធាទិបុប្ផគន្ធំ វា ឃាយតិ, ផុស្សទន្តកដ្ឋំ វា ខាទតិ, បថវិំ វា អាមសតិ, ហរិតសស្សំ វា អល្លគោមយំ វា កច្ឆបំ វា តិលេ វា បុប្ផេ វា ផលេ វា អាមសតិ, ផុស្សមត្តិកាយ វា សម្មា លិម្បតិ, ផុស្សសាដកំ វា និវាសេតិ, ផុស្សវេឋនំ វា ធារេតិ។ យំ វា បនញ្ញម្បិ កិញ្ចិ ឯវរូបំ អភិមង្គលសម្មតំ គន្ធំ វា ឃាយតិ, រសំ វា សាយតិ, ផោដ្ឋព្ពំ វា ផុសតិ, ឥទំ វុច្ចតិ មុតមង្គលន្តិ។ តស្សាបិ វចនំ ឯកច្ចេ អគ្គហេសុំ, ឯកច្ចេ ន អគ្គហេសុំ។

តត្ថ ន ទិដ្ឋមង្គលិកោ សុតមុតមង្គលិកេ អសក្ខិ សញ្ញាបេតុំ, ន តេសំ អញ្ញតរោ ឥតរេ ទ្វេ។ តេសុ ច មនុស្សេសុ យេ ទិដ្ឋមង្គលិកស្ស វចនំ គណ្ហិំសុ, តេ “ទិដ្ឋំយេវ មង្គលន្តិ គតា។ យេ សុតមុតមង្គលិកានំ, តេ “សុតំយេវ មុតំយេវ មង្គលន្តិ គតា។ ឯវមយំ មង្គលកថា សកលជម្ពុទីបេ បាកដា ជាតា។

អថ សកលជម្ពុទីបេ មនុស្សា គុម្ពគុម្ពា ហុត្វា “កិំ នុ ខោ មង្គលន្តិ មង្គលានិ ចិន្តយិំសុ។ តេសំ មនុស្សានំ អារក្ខទេវតា តំ កថំ សុត្វា តថេវ មង្គលានិ ចិន្តយិំសុ។ តាសំ ទេវតានំ ភុម្មទេវតា មិត្តា ហោន្តិ, អថ តតោ សុត្វា ភុម្មទេវតាបិ តថេវ មង្គលានិ ចិន្តយិំសុ, តាសំ ទេវតានំ អាកាសដ្ឋទេវតា មិត្តា ហោន្តិ, អាកាសដ្ឋទេវតានំ ចាតុមហារាជិកា ទេវតា មិត្តា ហោន្តិ, ឯតេនេវ ឧបាយេន យាវ សុទស្សីទេវតានំ អកនិដ្ឋទេវតា មិត្តា ហោន្តិ, អថ តតោ សុត្វា អកនិដ្ឋទេវតាបិ តថេវ គុម្ពគុម្ពា ហុត្វា មង្គលានិ ចិន្តយិំសុ។ ឯវំ យាវ ទសសហស្សចក្កវាឡេសុ សព្ពត្ថ មង្គលចិន្តា ឧទបាទិ។ ឧប្បន្នា ច “ឥទំ មង្គលំ ឥទំ មង្គលន្តិ វិនិច្ឆយមានាបិ អប្បត្តាយេវ វិនិច្ឆយំ ទ្វាទស វស្សានិ អដ្ឋាសិ។ សព្ពេ មនុស្សា ច ទេវា ច ព្រហ្មានោ ច ឋបេត្វា អរិយសាវកេ ទិដ្ឋសុតមុតវសេន តិធា ភិន្នា។ ឯកោបិ “ឥទមេវ មង្គលន្តិ យថាភុច្ចតោ និដ្ឋង្គតោ នាហោសិ, មង្គលកោលាហលំ លោកេ ឧប្បជ្ជិ។

កោលាហលំ នាម បញ្ចវិធំ កប្បកោលាហលំ, ចក្កវត្តិកោលាហលំ, ពុទ្ធកោលាហលំ, មង្គលកោលាហលំ, មោនេយ្យកោលាហលន្តិ។ តត្ថ កាមាវចរទេវា មុត្តសិរា វិកិណ្ណកេសា រុទមុខា អស្សូនិ ហត្ថេហិ បុញ្ឆមានា រត្តវត្ថនិវត្ថា អតិវិយ វិរូបវេសធារិនោ ហុត្វា

“វស្សសតសហស្សច្ចយេន កប្បុដ្ឋានំ ហោហិតិ, អយំ លោកោ វិនស្សិស្សតិ, មហាសមុទ្ទោ សុស្សិស្សតិ, អយញ្ច មហាបថវី សិនេរុ ច បព្វតរាជា ឧឌ្ឍយ្ហិស្សតិ វិនស្សិស្សតិ, យាវ ព្រហ្មលោកា លោកវិនាសោ ភវិស្សតិ, មេត្តំ មារិសា ភាវេថ, ករុណំ មុទិតំ ឧបេក្ខំ មារិសា ភាវេថ, មាតរំ ឧបដ្ឋហថ, បិតរំ ឧបដ្ឋហថ, កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិនោ ហោថ, ជាគរថ មា បមាទត្ថា”តិ មនុស្សបថេ វិចរិត្វា អារោចេន្តិ។ ឥទំ កប្បកោលាហលំ នាម។

កាមាវចរទេវតាយេវ “វស្សសតស្សច្ចយេន ចក្កវត្តិរាជា លោកេ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ មនុស្សបថេ វិចរិត្វា អារោចេន្តិ។ ឥទំ ចក្កវត្តិកោលាហលំ នាម។ សុទ្ធាវាសា បន ទេវា ព្រហ្មាភរណេន អលង្ករិត្វា ព្រហ្មវេឋនំ សីសេ កត្វា បីតិសោមនស្សជាតា ពុទ្ធគុណវាទិនោ “វស្សសហស្សច្ចយេន ពុទ្ធោ លោកេ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ មនុស្សបថេ វិចរិត្វា អារោចេន្តិ។ ឥទំ ពុទ្ធកោលាហលំ នាម។ សុទ្ធាវាសា ឯវ ទេវា ទេវមនុស្សានំ ចិត្តំ ញត្វា “ទ្វាទសន្នំ វស្សានំ អច្ចយេន សម្មាសម្ពុទ្ធោ មង្គលំ បុច្ឆិស្សតី”តិ មនុស្សបថេ វិចរិត្វា អារោចេន្តិ។ ឥទំ មង្គលកោលាហលំ នាម។ សុទ្ធាវាសា ឯវ ទេវា “សត្តន្នំ វស្សានំ អច្ចយេន អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភគវតា សទ្ធិំ សមាគម្ម មោនេយ្យបដិបទំ បុច្ឆិស្សតី”តិ មនុស្សបថេ វិចរិត្វា អារោចេន្តិ។ ឥទំ មោនេយ្យកោលាហលំ នាម។ ឥមេសុ បញ្ចសុ កោលាហលេសុ ទេវមនុស្សានំ ឥទំ មង្គលកោលាហលំ លោកេ ឧប្បជ្ជិ។

អថ ទេវេសុ ច មនុស្សេសុ ច វិចិនិត្វា វិចិនិត្វា មង្គលានិ អលភមានេសុ ទ្វាទសន្នំ វស្សានំ អច្ចយេន តាវតិំសកាយិកា ទេវតា សង្គម្ម សមាគម្ម ឯវំ សមចិន្តេសុំ “សេយ្យថាបិ នាម ឃរសាមិកោ អន្តោឃរជនានំ, គាមសាមិកោ គាមវាសីនំ , រាជា សព្វមនុស្សានំ, ឯវមេវ អយំ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ អម្ហាកំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច យទិទំ បុញ្ញេន តេជេន ឥស្សរិយេន បញ្ញាយ ទ្វិន្នំ ទេវលោកានំ អធិបតិ, យំនូន មយំ សក្កំ ទេវានមិន្ទំ ឯតមត្ថំ បុច្ឆេយ្យាមា”តិ។ តា សក្កស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា សក្កំ ទេវានមិន្ទំ តង្ខណានុរូបនិវាសនាភរណសស្សិរិកសរីរំ អឌ្ឍតេយ្យកោដិអច្ឆរាគណបរិវុតំ បារិច្ឆត្តកមូលេ បណ្ឌុកម្ពលវរាសនេ និសិន្នំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ឋត្វា ឯតទវោចុំ “យគ្ឃេ, មារិស, ជានេយ្យាសិ, ឯតរហិ មង្គលបញ្ហា សមុដ្ឋិតា, ឯកេ ‘ទិដ្ឋំ មង្គល’ន្តិ វទន្តិ, ឯកេ ‘សុតំ មង្គល’ន្តិ, ឯកេ ‘មុតំ មង្គល’ន្តិ, តត្ថ មយញ្ច អញ្ញេ ច អនិដ្ឋង្គតា, សាធុ វត នោ ត្វំ យាថាវតោ ព្យាករោហី”តិ។ ទេវរាជា បកតិយាបិ បញ្ញវា “អយំ មង្គលកថា កត្ថ សមុដ្ឋិតា”តិ អាហ។ “មយំ, ទេវ, ចាតុមហារាជិកានំ អស្សុម្ហា”តិ អាហំសុ។ តតោ ចាតុមហារាជិកា អាកាសដ្ឋទេវតានំ, អាកាសដ្ឋទេវតា ភុម្មទេវតានំ, ភុម្មទេវតា មនុស្សារក្ខទេវតានំ, មនុស្សារក្ខទេវតា “មនុស្សលោកេ សមុដ្ឋិតា”តិ អាហំសុ។

អថ ទេវរាជា “សម្មាសម្ពុទ្ធោ កត្ថ វសតី”តិ បុច្ឆិ។ “មនុស្សលោកេ ទេវា”តិ អាហំសុ។ “តំ ភគវន្តំ កោចិ បុច្ឆី”តិ, “ន កោចិ ទេវា”តិ។ “កិន្នុ នាម តុម្ហេ មារិសា អគ្គិំ ឆឌ្ឌេត្វា ខជ្ជោបនកំ ឧជ្ជាលេថ, យេ តុម្ហេ អនវសេសមង្គលទេសកំ តំ ភគវន្តំ អតិក្កមិត្វា មំ បុច្ឆិតព្ពំ មញ្ញថ, អាគច្ឆថ មារិសា, តំ ភគវន្តំ បុច្ឆាម, អទ្ធា សស្សិរិកំ បញ្ហាវេយ្យាករណំ លភិស្សាមា”តិ ឯកំ ទេវបុត្តំ អាណាបេសិ “តំ ភគវន្តំ បុច្ឆា”តិ។ សោ ទេវបុត្តោ តង្ខណានុរូបេន អលង្ការេន អត្តានំ អលង្ករិត្វា វិជ្ជុរិវ វិជ្ជោតមានោ ទេវគណបរិវុតោ ជេតវនមហាវិហារំ គន្ត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ឋត្វា មង្គលបញ្ហំ បុច្ឆន្តោ គាថាយ អជ្ឈភាសិ “ពហូ ទេវា មនុស្សា ចា”តិ។

ឥទំ មង្គលបញ្ហសមុដ្ឋានំ។

ពហូទេវាតិគាថាវណ្ណនា

១។ ឥទានិ គាថាបទានំ អត្ថវណ្ណនា ហោតិ។ ពហូតិ អនិយមិតសង្ខ្យានិទ្ទេសោ, តេន អនេកសតា អនេកសហស្សា អនេកសតសហស្សាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ទិព្វន្តីតិ ទេវា, បញ្ចហិ កាមគុណេហិ កីឡន្តិ, អត្តនោ វា សិរិយា ជោតន្តីតិ អត្ថោ។ អបិច ទេវាតិ តិវិធា ទេវា សម្មុតិឧបបត្តិវិសុទ្ធិវសេន។ យថាហ –

“ទេវាតិ តយោ ទេវា – សម្មុតិទេវា, ឧបបត្តិទេវា, វិសុទ្ធិទេវា។ តត្ថ សម្មុតិទេវា នាម រាជានោ ទេវិយោ រាជកុមារា។ ឧបបត្តិទេវា នាម ចាតុមហារាជិកេ ទេវេ ឧបាទាយ តទុត្តរិទេវា។ វិសុទ្ធិទេវា នាម អរហន្តោ វុច្ចន្តី”តិ (ចូឡនិ. ធោតកមាណវបុច្ឆានិទ្ទេស ១១, បារាយនានុគីតិគាថានិទ្ទេស ១១៨)។

តេសុ ឥធ ឧបបត្តិទេវា អធិប្បេតា។ មនុនោ អបច្ចាតិ មនុស្សា។ បោរាណា បន ភណន្តិ – មនសោ ឧស្សន្នតាយ មនុស្សា។ តេ ជម្ពុទីបកា, អបរគោយានកា, ឧត្តរកុរុកា, បុព្ពវិទេហកាតិ ចតុព្ពិធា, ឥធ ជម្ពុទីបកា អធិប្បេតា។ មង្គលន្តិ មហន្តិ ឥមេហិ សត្តាតិ មង្គលានិ, ឥទ្ធិំ វុឌ្ឍិញ្ច បាបុណន្តីតិ អត្ថោ។ អចិន្តយុន្តិ ចិន្តេសុំ។ អាកង្ខមានាតិ ឥច្ឆមានា បត្ថយមានា បិហយមានា។ សោត្ថានន្តិ សោត្ថិភាវំ, សព្វេសំ ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកានំ សោភនានំ សុន្ទរានំ កល្យាណានំ ធម្មានមត្ថិតន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ ព្រូហីតិ ទេសេហិ បកាសេហិ, អាចិក្ខ វិវរ វិភជ ឧត្តានីករោហិ។ មង្គលន្តិ ឥទ្ធិការណំ វុឌ្ឍិការណំ សព្វសម្បត្តិការណំ។ ឧត្តមន្តិ វិសិដ្ឋំ បវរំ សព្វលោកហិតសុខាវហន្តិ អយំ គាថាយ អនុបុព្វបទវណ្ណនា។

អយំ បន បិណ្ឌត្ថោ – សោ ទេវបុត្តោ ទសសហស្សចក្កវាឡេសុ ទេវតា មង្គលបញ្ហសោតុកាមតាយ ឥមស្មិំ ចក្កវាឡេ សន្និបតិត្វា ឯកវាលគ្គកោដិឱកាសមត្តេ ទសបិ វីសម្បិ តិំសម្បិ ចត្តាលីសម្បិ បញ្ញាសម្បិ សដ្ឋិបិ សត្តតិបិ អសីតិបិ សុខុមត្តភាវេ និម្មិនិត្វា សព្វទេវមារព្រហ្មានោ សិរិយា ច តេជសា ច អធិគ្គយ្ហវិរោចមានំ បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសិន្នំ ភគវន្តំ បរិវារេត្វា ឋិតា ទិស្វា តស្មិញ្ច សមយេ អនាគតានម្បិ សកលជម្ពុទីបកានំ មនុស្សានំ ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ សព្វទេវមនុស្សានំ វិចិកិច្ឆាសល្លសមុទ្ធរណត្ថំ អាហ –

“ពហូ ទេវា មនុស្សា ច, មង្គលានិ អចិន្តយុំ;

អាកង្ខមានា សោត្ថានំ, ព្រូហិ មង្គលមុត្តម”ន្តិ។

តាសំ ទេចតានំ អត្ថុយតិឃា យត្ថុប្បាគញ្ចា អត្ថុក្កទេហត យឃា បុរេដ្ឋា សយាទេតា ឃំ សទេន្តាសទេយច អយញ្ញាកំ ឲកត្តហិតសុលាចហទេតា ក្ខត្តយំ យក្កលំ, តំ ទេតា អត្ថុកយ្យំ ក្ខុបិតាឃ ថ្វាហិ ករចាតិ។

អទេសចតាចាតិកាចាចញ្ញូតា

១។ ឲចទេយតំ ទេចបុត្តស្ស ចចតំ សុត្វា ករចា “អទេសចតា ច ឆាលិតា”ត្តិ កាចយាហ។ តត្ថ អទេសចតាតិ អកឌតា អបឃិទុបិសតា។ ឆាលិតត្តិ ឆាលត្តិ អប្បសត្តីតិ ឆាលិ, អប្បសិតបប្បសិតយទេត្តត ឌីចត្តិ, ត បញ្ញាឌីចិទេតតាតិ អធិប្បាទេឃា។ ទេតសំ ឆាលិតំ។ បណ្ឌិតាគត្តិ បណ្ឌត្តីតិ បណ្ឌិតា, សត្ថិជ្ជិកសយ្យទាឃិទេកសុ អទេត្ថសុ ឆាលាលាកតិយា កច្ឆត្តីតិ អធិប្បាទេឃា។ ទេតសំ បណ្ឌិតានំ។ ទេសចតាតិ កឌតា បឃិទុបិសតា តំសហាឃតា តំសយ្យចន្តតា តំសយក្កិតា បុឌាតិ សក្កាទេក្ខាទេយាគតចក្ខតា។ បុឌទេឃ្យាគត្តិ បុឌាទេហាគំ។ ឲតំ យក្កលយុត្តយត្តិ ឃា ច ឆាលិតំ អទេសចតា, ឃា ច បណ្ឌិតានំ ទេសចតា, ឃា ច បុឌទេឃ្យាគំ បុឌា, តំ សត្តំ សយ្យិទេណ្ឌត្វា អាហ “ឲតំ យក្កលយុត្តយ”ត្តិ។ ឃំ តឃា បុដ្ឋំ “ថ្វាហិ យក្កលយុត្តយ”ត្តិ, ឲត្ត តាច ឲតំ យក្កលយុត្តយត្តិ កណ្ហាហីតិ ទុត្តំ ទេហាតិ។ អឃទេយតិស្សា កាចាឃ បចចញ្ញូតា។

អត្ថចញ្ញូតា បគស្សា ឲចំ ទេចឌិតត្តា – ឲចទេយតំ ទេចបុត្តស្ស ចចតំ សុត្វា ករចា “អទេសចតា ច ឆាលិតា”ត្តិ ឌ្លយំ កាចយាហ។ តត្ថ ឃត្វា ចតុព្ពិធា កាចា បុដ្ឋិតកាចា, អបុដ្ឋិតកាចា, សាត្ថុសត្តិកកាចា, អតត្ថុសត្តិកកាចាតិ។ តត្ថ “បុដ្ឋាយិ តំ, ទេកាតយ, ក្ខុទិបញ្ញា, កចដ្ឋទេទា សាចទេកា សាឆុ ទេហាតី”តិ (សុ។ តិ។ ១លិប័) ច “កធំ ត្ត តំ, យាទិស, ឌ្លឃយតទី”តិ (សំ។ តិ។ ១។១) ច ឲចយាឌីសុ បុដ្ឋិទេតត កធិតា បុដ្ឋិតកាចា។ “ឃំ បទេទ សុលទេតា អាហុ, តឌទិយា អាហុ ទុក្ខទេតា”តិ ឲចយាឌីសុ (សុ។ តិ។ លិ៩លិ) អបុដ្ឋិទេតត អត្តជ្ឈាសយចទេសត កធិតា អបុដ្ឋិតកាចា។ សត្តាយិ ឆុត្តាគំ កាចា “សតិជាតាតំ, កិក្លចេ, ធយ្ញុំ ទេឌទេសស្សាយី”តិ (អ។ តិ។ ១។១១៩; កចា។ ប័០៩) ចចតទេតា សាត្ថុសត្តិកកាចា។ អតត្ថុសត្តិកកាចា ឌ្លយស្មិំ សាសទេត តត្តិ។ ឲចទេយតាសុ កាចាសុ អឃំ ទេចបុទេត្តត បុដ្ឋិទេតត ករចតា កធិតត្តា បុដ្ឋិតកាចា។ អឃញ្ច ឃចា ទេលទេកា បុទិសោ កុសទេលា យក្កស្ស កុសទេលា អយក្កស្ស យក្កំ បុរេដ្ឋា បចយំ ឌិឌហិតត្តំ អាឌិក្ខិត្វា បច្ឆា កទេហតត្តំ អាឌិក្ខតិ “អសុកស្មិំ តាឃ ធាទេត ទេដ្ឋាបទេចា ទេហាតិ, តត្ថ ចាយំ យុត្តិត្វា ធក្លិណំ កណ្ហាថា”តិ, ឲចំ ទេសចិតត្តាទេសចិតទេន្តាសុ អទេសចិតត្តំ អាឌិក្ខិត្វា ទេសចិតត្តំ អាឌិក្ខតិ ៎ ករចា ច យក្កកុសលបុទិសសឌិសោ។ ឃចាហ –

“បុទិសោ យក្កកុសលោតិ ទេលា, តិស្ស, តចាគតស្សតំ អធិចចតំ អទហទេតា សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។ សោ ហិ កុសលោ ឌ្លយស្ស លោកស្ស, កុសលោ បរស្ស លោកស្ស, កុសលោ យច្ចុទេធយ្យស្ស, កុសលោ អយច្ចុទេធយ្យស្ស, កុសលោ យារទេធយ្យស្ស, កុសលោ អយារទេធយ្យស្សា”តិ។

តស្មា បចយំ អទេសចិតត្តំ អាឌិក្ខទេន្តា អាហ – “អទេសចតា ច ឆាលិតំ, បណ្ឌិតាគញ្ច ទេសចតា”តិ។ ឌិឌហិតត្តាយទេក្កា ឌិឃ ហិ បចយំ ឆាលិ ត ទេសចិតត្តា ត បឃិទុបិសិតត្តា, តទេតា កទេហតត្តាយទេក្កា ឌិឃ បណ្ឌិតា ទេសចិតត្តា បឃិទុបិសិតត្តាតិ។ កស្មា បគ ករចតា យក្កលំ កទេចន្តេត

ປຐມໍ ພາລານມເສວນາ ປຓ຺ຑິຕານຎ຺ຈ ເສວນາ ກຖິຕາຕິ? ວຸຈ຺ຈເຕ – ຍສ຺ມາ ອິມໍ ທິຏ຺ຐາທີສຸ ມງ຺ຄລທິຏ຺ຐິໍ ພາລເສວນາຍ ເທວມນຸສ຺ສາ ຄຓ຺ຫິໍສຸ, ສາ ຈ ອມງ຺ຄລໍ, ຕສ຺ມາ ເຕສໍ ຕໍ ອິຘໂລກປຣໂລກຕ຺ຖຠຎ຺ຊກໍ ອກລ຺ຍາຓມິຕ຺ຕສໍສຄ຺ຄໍ ຄຣຫນ຺ເຕນ ອຸຠຍໂລກຕ຺ຖສາຘກຎ຺ຈ ກລ຺ຍາຓມິຕ຺ຕສໍສຄ຺ຄໍ ປສໍສນ຺ເຕນ ຠຄວຕາ ປຐມໍ ພາລານມເສວນາ ປຓ຺ຑິຕານຎ຺ຈ ເສວນາ ກຖິຕາຕິ.

ຕຕ຺ຖ ພາລາ ນາມ ເຍ ເກຈິ ປາຓາຕິປາຕາທິອກຸສລກມ຺ມປຖສມນ຺ນາຄຕາ ສຕ຺ຕາ, ເຕ ຕີຫາກາເຣຫິ ຊານິຕພ຺ພາ. ຍຖາຫ “ຕີຓິມານິ, ຠິກ຺ຂເວ, ພາລສ຺ສ ພາລລກ຺ຂຓານີ”ຕິ ສຸຕ຺ຕໍ (ອ. ນິ. ໓.໓; ມ. ນິ. ໓.໒໔໖). ອປິຈ ປູຣຓກສ຺ສປາທໂຍ ຉ ສຕ຺ຖາໂຣ, ເທວທຕ຺ຕໂກກາລິກກຏໂມທກຕິສ຺ສຂຓ຺ຑເທວິຍາປຸຕ຺ຕສມຸທ຺ທທຕ຺ຕຈິຎ຺ຈມາຓວິກາທໂຍ ອຕີຕກາເລ ຈ ທີຆວິທສ຺ສ ຠາຕາຕິ ອິເມ ອຎ຺ເຎ ຈ ເອວຣູປາ ສຕ຺ຕາ ພາລາຕິ ເວທິຕພ຺ພາ.

ເຕ ອຄ຺ຄິປທິຕ຺ຕມິວ ອຄາຣໍ ອຕ຺ຕນາ ທຸຄ຺ຄຫິເຕນ ອຕ຺ຕານຎ຺ເຈວ ອຕ຺ຕໂນ ວຈນກາເຣ ຈ ວິນາເສນ຺ຕິ. ຍຖາ ທີຆວິທສ຺ສ ຠາຕາ ຈຕຸພຸທ຺ຘນ຺ຕຣໍ ສຏ຺ຐິໂຍຊນິເກນ ອຕ຺ຕຠາເວນ ອຸຕ຺ຕາໂນ ປຕິໂຕ ມຫານິຣເຍ ປຈ຺ຈຕິ, ຍຖາ ຈ ຕສ຺ສ ທິຏ຺ຐິໍ ອຠິຣຸຈນການິ ປຎ຺ຈ ກຸລສຕານິ ຕສ຺ເສວ ສຫພ຺ຍຕໍ ອຸປປນ຺ນານິ ມຫານິຣເຍ ປຈ຺ຈນ຺ຕິ. ວຸຕ຺ຕຎ຺ເຈຕໍ ຠຄວຕາ –

“ເສຍ຺ຍຖາປິ, ຠິກ຺ຂເວ, ນຬາຄາຣາ ວາ ຕິຓາຄາຣາ ວາ ອຄ຺ຄິ ມຸຕ຺ຕາ ກູຏາຄາຣານິປິ ທຫຕິ ອຸລ຺ລິຕ຺ຕາວລິຕ຺ຕານິ ນິວາຕານິ ຜຸສິຕຄ຺ຄຬານິ ປິຫິຕວາຕປານານິ, ເອວເມວ ໂຂ, ຠິກ຺ຂເວ, ຍານິ ການິຈິ ຠຍານິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ, ສພ຺ພານິ ຕານິ ພາລໂຕ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ, ໂນ ປຓ຺ຑິຕໂຕ. ເຍ ເກຈິ ອຸປທ຺ທວາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນ຺ຕິ…ເປ… ເຍ ເກຈິ ອຸປສຄ຺ຄາ…ເປ… ໂນ ປຓ຺ຑິຕໂຕ. ອິຕິ ໂຂ, ຠິກ຺ຂເວ, ສປ຺ປຏິຠໂຍ ພາໂລ, ອປ຺ປຏິຠໂຍ ປຓ຺ຑິໂຕ. ສອຸປທ຺ທໂວ ພາໂລ, ອນຸປທ຺ທໂວ ປຓ຺ຑິໂຕ, ສອຸປສຄ຺ໂຄ ພາໂລ, ອນຸປສຄ຺ໂຄ ປຓ຺ຑິໂຕ”ຕິ (ອ. ນິ. ໓.໑).

ອປິຈ ປູຕິມຈ຺ຉສທິໂສ ພາໂລ, ປູຕິມຈ຺ຉພນ຺ຘປຕ຺ຕປຸຏສທິໂສ ໂຫຕິ ຕທຸປເສວີ, ຉຑ຺ຑນີຍຕໍ ຊິຄຸຈ຺ຉນີຍຕຎ຺ຈ ປາປຸຓາຕິ ວິຎ຺ຎູນໍ. ວຸຕ຺ຕຎ຺ເຈຕໍ –

“ປູຕິມຈ຺ຉໍ ກຸສຄ຺ເຄນ, ໂຍ ນໂຣ ອຸປນຍ຺ຫຕິ;

ກຸສາປິ ປູຕິ ວາຍນ຺ຕິ, ເອວໍ ພາລູປເສວນາ”ຕິ. (ຊາ. ໑.໑໕.໑໘໓; ໒.໒໒.໑໒໕໗);

ອກິຕ຺ຕິປຓ຺ຑິໂຕ ຈາປິ ສກ຺ເກນ ເທວານມິນ຺ເທນ ວເຣ ທິຍ຺ຍມາເນ ອາຫ –

“ພາລໍ ນ ປສ຺ເສ ນ ສຸເຓ, ນ ຈ ພາເລນ ສໍວເສ;

ពាលេនល្លាបសល្លាបំ, ន ករេ ន ច រោចយេ។

“កិន្នុ តេ អករំ ពាលេ, វទ កស្សប ការណំ;

កេន កស្សប ពាលស្ស, ទស្សនំ នាភិកង្ខសិ។

“អនយំ នយតិ ទុម្មេធោ, អធុរាយំ និយុញ្ជតិ;

ទុន្នយោ សេយ្យសោ ហោតិ, សម្មា វុត្តោ បកុប្បតិ;

វិនយំ សោ ន ជានាតិ, សាធុ តស្ស អទស្សន”ន្តិ។ (ជា. ១.១៣.៩០-៩១);

ឯវំ ភគវា សព្វាការេន ពាលូបសេវនំ គរហន្តោ “ពាលានមសេវនា មង្គល”ន្តិ វត្វា ឥទានិ បណ្ឌិតសេវនំ បសំសន្តោ “បណ្ឌិតានញ្ច សេវនា មង្គល”ន្តិ អាហ។ តត្ថ បណ្ឌិតា នាម យេ កេចិ បាណាតិបាតាវេរមណិអាទិទសកុសលកម្មបថសមន្នាគតា សត្តា, តេ តីហាការេហិ ជានិតព្វា។ យថាហ “តីណិមានិ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតស្ស បណ្ឌិតលក្ខណានី”តិ (អ. និ. ៣.៣; ម. និ. ៣.២៤៦) សុត្តំ។ អបិច ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធអសីតិមហាសាវកា អញ្ញេ ច តថាគតស្ស សាវកា សុនេត្តមហាគោវិន្ទវិធុរសរភង្គមហោសធសុតសោមនិមិរាជ-អយោឃរកុមារអកិត្តិបណ្ឌិតាទយោ ច បណ្ឌិតាតិ វេទិតព្វា។

តេ ភយេ វិយ រក្ខា អន្ធការេ វិយ បទីបោ ខុប្បិបាសាទិទុក្ខាភិភវេ វិយ អន្នបានាទិប្បដិលាភោ អត្តនោ វចនករានំ សព្វភយុបទ្ទវុបសគ្គវិទ្ធំសនសមត្ថា ហោន្តិ។ តថា ហិ តថាគតំ អាគម្ម អសង្ខេយ្យា អបរិមាណា ទេវមនុស្សា អាសវក្ខយំ បត្តា, ព្រហ្មលោកេ បតិដ្ឋិតា, ទេវលោកេ បតិដ្ឋិតា, សុគតិលោកេ ឧប្បន្នា, សារិបុត្តត្ថេរេ ចិត្តំ បសាទេត្វា ចតូហិ ច បច្ចយេហិ ថេរំ ឧបដ្ឋហិត្វា អសីតិ កុលសហស្សានិ សគ្គេ និព្វត្តានិ។ តថា មហាមោគ្គល្លានមហាកស្សបប្បភុតីសុ សព្វមហាសាវកេសុ, សុនេត្តស្ស សត្ថុនោ សាវកា អប្បេកច្ចេ ព្រហ្មលោកេ ឧប្បជ្ជិំសុ, អប្បេកច្ចេ បរនិម្មិតវសវត្តីនំ ទេវានំ សហព្យតំ…បេ… អប្បេកច្ចេ គហបតិមហាសាលានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជិំសុ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“នត្ថិ, ភិក្ខវេ, បណ្ឌិតតោ ភយំ, នត្ថិ បណ្ឌិតតោ ឧបទ្ទវោ, នត្ថិ បណ្ឌិតតោ ឧបសគ្គោ”តិ (អ. និ. ៣.១)។

អបិច តគរមាលាទិគន្ធសទិសោ បណ្ឌិតោ, តគរមាលាទិគន្ធភណ្ឌបលិវេឋនបត្តសទិសោ ហោតិ តទុបសេវី, ភាវនីយំ មនុញ្ញតញ្ច អាបជ្ជតិ វិញ្ញូនំ។ វុត្តម្បិ ចេតំ –

“តគរញ្ច បលាសេន, យោ នរោ ឧបនយ្ហតិ;

បត្តាបិ សុរភី វាយន្តិ, ឯវំ ធីរូបសេវនា”តិ។ (ឥតិវុ។ ៧៦; ជា។ ១។១៥។១៨៣; ២។២២។១២៥៨);

អកិត្តិបណ្ឌិតោ ចាបិ សក្កេន ទេវានមិន្ទេន វរេ ទិយ្យមានេ ឯវមាហ –

“ធីរំ បស្សេ សុណេ ធីរំ, ធីរេន សហ សំវសេ;

ធីរេនល្លាបសល្លាបំ, តំ ករេ តញ្ច រោចយេ។

“កិន្នុ តេ អករំ ធីរោ, វទ កស្សប ការណំ;

កេន កស្សប ធីរស្ស, ទស្សនំ អភិកង្ខសិ។

“នយំ នយតិ មេធាវី, អធុរាយំ ន យុញ្ជតិ;

សុនយោ សេយ្យសោ ហោតិ, សម្មា វុត្តោ ន កុប្បតិ;

វិនយំ សោ បជានាតិ, សាធុ តេន សមាគមោ”តិ។ (ជា។ ១។១៣។៨៣-៨៩);

ឯវំ ភគវា សព្ពាការេន បណ្ឌិតសេវនំ បសំសន្តោ “បណ្ឌិតានំ សេវនា មង្គល”ន្តិ វត្វា ឥទានិ តាយ ពាលានំ អសេវនាយ បណ្ឌិតានំ សេវនាយ ច អនុបុព្ពេន បូជនេយ្យភាវំ ឧបគតានំ បូជំ បសំសន្តោ “បូជា ច បូជនេយ្យានំ មង្គល”ន្តិ អាហ។ តត្ថ បូជនេយ្យា នាម សព្ពទោសវិរហិតត្តា សព្ពគុណសមន្នាគតត្តា ច ពុទ្ធា ភគវន្តោ, តតោ បច្ឆា បច្ចេកពុទ្ធា, អរិយសាវកា ច។ តេសញ្ហិ បូជា អប្បកាបិ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយ ហោតិ, សុមនមាលាការាទយោ ចេត្ថ និទស្សនំ។

តត្ថេកំ និទស្សនវត្ថុ ភណាម – ភគវា ហិ ឯកទិវសំ បុព្ពណ្ហសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ បាវិសិ។ អថ ខោ សុមនមាលាការោ រញ្ញោ មាគធស្ស សេនិយស្ស ពិម្ពិសារស្ស បុប្ផានិ គហេត្វា គច្ឆន្តោ អទ្ទស ភគវន្តំ នគរទ្វារមនុប្បត្តំ បាសាទិកំ បសាទនីយំ ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណាសីតានុព្យញ្ជនប្បដិមណ្ឌិតំ ពុទ្ធសិរិយា ជលន្តំ, ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ “រាជា បុប្ផានិ គហេត្វា សតំ

វា សហស្សំ វា ទទេយ្យ , តស្មា ឥធលោកមត្តមេវ សុខំ ភវេយ្យ, ភគវតោ បន បូជា អប្បមេយ្យអសង្ខេយ្យផលា ទីឃរត្តំ ហិតសុខាវហា ហោតិ, ហន្ទាហំ ឥមេហិ បុប្ផេហិ ភគវន្តំ បូជេមី”តិ បសន្នចិត្តោ ឯកំ បុប្ផមុដ្ឋិំ គហេត្វា ភគវតោ បដិមុខំ ខិបិ, បុប្ផានិ អាកាសេន គន្ត្វា ភគវតោ ឧបរិ មាលាវិតានំ ហុត្វា អដ្ឋំសុ។ មាលាការោ តមានុភាវំ ទិស្វា បសន្នតរចិត្តោ បុន ឯកំ បុប្ផមុដ្ឋិំ ខិបិ, តានិបិ គន្ត្វា មាលាកញ្ចុកោ ហុត្វា អដ្ឋំសុ។ ឯវំ អដ្ឋ បុប្ផមុដ្ឋិយោ ខិបិ, តានិ គន្ត្វា បុប្ផកូដាគារំ ហុត្វា អដ្ឋំសុ។

ភគវា អន្តោកូដាគារេ អហោសិ, មហាជនកាយោ សន្និបតិ។ ភគវា មាលាការំ បស្សន្តោ សិតំ បាត្វាកាសិ។ អានន្ទត្ថេរោ “ន ពុទ្ធា អហេតុ អប្បច្ចយា សិតំ បាតុករោន្តី”តិ សិតការណំ បុច្ឆិ។ ភគវា អាហ “ឯសោ, អានន្ទ, មាលាការោ ឥមិស្សា បូជាយ អានុភាវេន សតសហស្សកប្បេ ទេវេសុ ច មនុស្សេសុ ច សំសរិត្វា បរិយោសានេ សុមនោ នាម បច្ចេកពុទ្ធោ ភវិស្សតី”តិ។ វចនបរិយោសានេ ធម្មទេសនត្ថំ ឥមំ គាថំ អភាសិ –

“តញ្ច កម្មំ កតំ សាធុ, យំ កត្វា នានុតប្បតិ;

យស្ស បតីតោ សុមនោ, វិបាកំ បដិសេវតី”តិ។ (ធ។ ប។ ៦៨);

គាថាវសានេ ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហោសិ។ ឯវំ អប្បកាបិ តេសំ បូជា ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយ ហោតីតិ វេទិតព្ពា។ សា ច អាមិសបូជាវ, កោ បន វាទោ បដិបត្តិបូជាយ? យតោ យេ កុលបុត្តា សរណគមនសិក្ខាបទបដិគ្គហណេន ឧបោសថង្គសមាទានេន ចតុបារិសុទ្ធិសីលាទីហិ ច អត្តនោ គុណេហិ ភគវន្តំ បូជេន្តិ, កោ តេសំ បូជាផលំ វណ្ណយិស្សតិ? តេ ហិ តថាគតំ បរមាយ បូជាយ បូជេន្តីតិ វុត្តា។ យថាហ –

“យោ ខោ, អានន្ទ, ភិក្ខុ វា ភិក្ខុនី វា ឧបាសកោ វា ឧបាសិកា វា ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ វិហរតិ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី, សោ តថាគតំ សក្ករោតិ គរុំ ករោតិ មានេតិ បូជេតិ អបចិយតិ បរមាយ បូជាយា”តិ (ទី។ និ។ ២។១៩៩)។

ឯតេនានុសារេន បច្ចេកពុទ្ធអរិយសាវកានម្បិ បូជាយ ហិតសុខាវហតា វេទិតព្ពា។

អបិច គហដ្ឋានំ កនិដ្ឋស្ស ជេដ្ឋា ភាតាបិ ភគិនីបិ បូជនេយ្យា, បុត្តស្ស មាតាបិតរោ, កុលវធូនំ សាមិកសស្សុសសុរាទិ ឯវមេត្ថ បូជនេយ្យា វេទិតព្ពា។ ឯតេសម្បិ ហិ បូជា កុសលធម្មសង្ខាតត្តា អាយុអាទិវុឌ្ឍិហេតុត្តា ច មង្គលមេវ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“តេ មត្តេយ្យា ភវិស្សន្តិ បេត្តេយ្យា សាមញ្ញា ព្រហ្មញ្ញា កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិនោ, ឥទំ កុសលំ ធម្មំ សមាទាយ វត្តិស្សន្តិ, តេ តេសំ កុសលានំ ធម្មានំ សមាទានហេតុ អាយុនាបិ វឌ្ឍិស្សន្តិ, វណ្ណេនបិ វឌ្ឍិស្សន្តី”តិអាទិ (ទី។ និ។ ៣។១០៦)។

ឥទាតិ យស្មា “យំ យត្ថ មង្គលំ វវត្ថបេត្វា តំ តស្ស, មង្គលត្តំ វិភាវយេ”តិ ឥតិ មាតិកា និក្ខិត្តា, តស្មា ឥទំ វុច្ចតិ – ឯវមេតិស្សា គាថាយ ពាលានំ អសេវនា, បណ្ឌិតានំ សេវនា, បូជនេយ្យានញ្ច បូជាតិ តីណិ មង្គលានិ វុត្តានិ។ តត្ថ ពាលានំ អសេវនា ពាលសេវនបច្ចយភយាទិបរិត្តាណតោ ឧភយលោកត្ថហេតុត្តា, បណ្ឌិតានំ សេវនា បូជនេយ្យានំ បូជា ច តាសំ ផលវិភូតិវណ្ណនាយំ វុត្តនយេនេវ និព្ពានសុគតិហេតុត្តា មង្គលន្តិ វេទិតព្ពំ។ ឥតោ បរំ តុ មាតិកំ អទស្សេត្វា ឯវ យំ យត្ថ មង្គលំ, តំ វវត្ថបេត្វា តស្ស មង្គលត្តំ វិភាវយិស្សាមាតិ។

និដ្ឋិតា អសេវនា ច ពាលានន្តិ ឥមិស្សា គាថាយ អត្ថវណ្ណនា។

បតិរូបទេសវាសោចាតិគាថាវណ្ណនា

៣។ ឯវំ ភគវា “ព្រូហិ មង្គលមុត្តម”ន្តិ ឯកំ អជ្ឈិដ្ឋោបិ អប្បំ យាចិតោ ពហុទាយកោ ឧឡារបុរិសោ វិយ ឯកាយ គាថាយ តីណិ មង្គលានិ វត្វា តតោ ឧត្តរិបិ ទេវតានំ សោតុកាមតាយ មង្គលានមត្ថិតាយ យេសំ យេសំ យំ យំ អនុកូលំ, តេ តេ សត្តេ តត្ថ តត្ថ មង្គលេ និយោជេតុកាមតាយ ច “បតិរូបទេសវាសោ ចា”តិអាទីហិ គាថាហិ បុនបិ អនេកានិ មង្គលានិ វត្តុមារទ្ធោ។ តត្ថ បឋមគាថាយ តាវ បតិរូបោតិ អនុច្ឆវិកោ។ ទេសោតិ គាមោបិ និគមោបិ នគរម្បិ ជនបទោបិ យោ កោចិ សត្តានំ និវាសោ ឱកាសោ។ វាសោតិ តត្ថ និវាសោ។ បុព្ពេតិ បុរា អតីតាសុ ជាតីសុ។ កតបុញ្ញតាតិ ឧបចិតកុសលតា។ អត្តាតិ ចិត្តំ វុច្ចតិ សកលោ វា អត្តភាវោ, សម្មាបណិធីតិ តស្ស អត្តនោ សម្មា បណិធានំ និយុញ្ជនំ, ឋបនន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។ អយមេត្ថ បទវណ្ណនា។

អត្ថវណ្ណនា បន ឯវំ វេទិតព្ពា – បតិរូបទេសវាសោ នាម យត្ថ ចតស្សោ បរិសា វិចរន្តិ, ទានាទីនិ បុញ្ញកិរិយវត្ថូនិ វត្តន្តិ, នវង្គំ សត្ថុ សាសនំ ទិប្បតិ, តត្ថ និវាសោ សត្តានំ បុញ្ញកិរិយាយ បច្ចយត្តា មង្គលន្តិ វុច្ចតិ។ សីហឡទីបបវិដ្ឋកេវដ្ដាទយោ ចេត្ថ និទស្សនំ។

អបរោ នយោ – បតិរូបទេសវាសោ នាម ភគវតោ ពោធិមណ្ឌប្បទេសោ ធម្មចក្កប្បវត្តិតប្បទេសោ ទ្វាទសយោជនាយ បរិសាយ មជ្ឈេ សព្ពតិត្ថិយមតំ ភិន្ទិត្វា យមកបាដិហារិយទស្សិតគណ្ឌម្ពរុក្ខមូលប្បទេសោ ទេវោរោហណប្បទេសោ, យោ វា បនញ្ញោបិ សាវត្ថិរាជគហាទិ ពុទ្ធាធិវាសប្បទេសោ, តត្ថ និវាសោ សត្តានំ ឆអនុត្តរិយបដិលាភបច្ចយតោ មង្គលន្តិ វុច្ចតិ។

អបរោ នយោ (មហាវ។ ២៥៩) – បុរត្ថិមាយ ទិសាយ កជង្គលំ នាម និគមោ, តស្ស បរេន មហាសាលា, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា, ឱរតោ មជ្ឈេ ទក្ខិណបុរត្ថិមាយ ទិសាយ សល្លវតី នាម នទី, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា, ឱរតោ មជ្ឈេ ទក្ខិណាយ ទិសាយ សេតកណ្ណិកំ នាម និគមោ, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា, ឱរតោ មជ្ឈេ បច្ឆិមាយ ទិសាយ ថូណំ នាម ព្រាហ្មណគាមោ, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា, ឱរតោ មជ្ឈេ ឧត្តរាយ ទិសាយ ឧសីរទ្ធជោ នាម បព្ពតោ, តតោ បរំ បច្ចន្តិមា ជនបទា, ឱរតោ មជ្ឈេ អយំ

មជ្ឈិមទេសោ អាយាមេន តីណិ យោជនសតានិ, វិត្ថារេន អឌ្ឍតេយ្យានិ, បរិក្ខេបេន នវ យោជនសតានិ ហោន្តិ។ ឯសោ បតិរូបទេសោ នាម។

ឯត្ថ ចតុន្នំ មហាទីបានំ ទ្វិសហស្សានំ បរិត្តទីបានញ្ច ឥស្សរិយាធិបច្ចការកា ចក្កវត្តី ឧប្បជ្ជន្តិ, ឯកំ អសង្ខ្យេយ្យំ កប្បសតសហស្សញ្ច បារមិយោ បូរេត្វា សារិបុត្តមោគ្គល្លានាទយោ មហាសាវកា ឧប្បជ្ជន្តិ, ទ្វេ អសង្ខ្យេយ្យានិ កប្បសតសហស្សញ្ច បារមិយោ បូរេត្វា បច្ចេកពុទ្ធា, ចត្តារិ អដ្ឋ សោឡស វា អសង្ខ្យេយ្យានិ កប្បសតសហស្សញ្ច បារមិយោ បូរេត្វា សម្មាសម្ពុទ្ធា ឧប្បជ្ជន្តិ។ តត្ថ សត្តា ចក្កវត្តិរញ្ញោ ឱវាទំ គហេត្វា បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាយ សគ្គបរាយណា ហោន្តិ។ តថា បច្ចេកពុទ្ធានំ ឱវាទេ បតិដ្ឋាយ, សម្មាសម្ពុទ្ធានំ បន ពុទ្ធសាវកានំ ឱវាទេ បតិដ្ឋាយ សគ្គបរាយណា និព្ពានបរាយណា ច ហោន្តិ។ តស្មា តត្ថ វាសោ ឥមាសំ សម្បត្តីនំ បច្ចយតោ មង្គលន្តិ វុច្ចតិ។

ពុព្វេ កតបុញ្ញតា នាម អតីតជាតិយំ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធខីណាសវេ អារព្ភ ឧបចិតកុសលតា, សាបិ មង្គលំ។ កស្មា? ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធសម្មុខតោ ទស្សេត្វា ពុទ្ធានំ ពុទ្ធសាវកានំ វា សម្មុខា សុតាយ ចតុប្បទិកាយបិ គាថាយ បរិយោសានេ អរហត្តំ បាបេតីតិ កត្វា។ យោ ច មនុស្សោ ពុព្វេ កតាធិការោ ឧស្សន្នកុសលមូលោ ហោតិ, សោ តេនេវ កុសលមូលេន វិបស្សនំ ឧប្បាទេត្វា អាសវក្ខយំ បាបុណាតិ យថា រាជា មហាកប្បិនោ អគ្គមហេសី ច។ តេន វុត្តំ "ពុព្វេ ច កតបុញ្ញតា មង្គល"ន្តិ។

អត្តសម្មាបណិធិ នាម ឥធេកច្ចោ អត្តានំ ទុស្សីលំ សីលេ បតិដ្ឋាបេតិ, អស្សទ្ធំ សទ្ធាសម្បទាយ បតិដ្ឋាបេតិ, មច្ឆរិំ ចាគសម្បទាយ បតិដ្ឋាបេតិ។ អយំ វុច្ចតិ "អត្តសម្មាបណិធី"តិ , ឯសោ ច មង្គលំ។ កស្មា?
ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកវេរប្បហានវិវិធានិសំសាធិគមហេតុតោតិ។

ឯវំ ឥមិស្សាបិ គាថាយ បតិរូបទេសវាសោ ច, ពុព្វេ ច កតបុញ្ញតា, អត្តសម្មាបណិធី ចាតិ តីណិមេវ មង្គលានិ វុត្តានិ។ មង្គលត្តញ្ច តេសំ តត្ថ តត្ថ វិភាវិតមេវាតិ។

និដ្ឋិតា បតិរូបទេសវាសោ ចាតិ ឥមិស្សា គាថាយ អត្ថវណ្ណនា។

ពាហុសច្ចន្តិគាថាវណ្ណនា

៥។ ឥទានិ ពាហុសច្ចន្តិ ឯត្ថ ពាហុសច្ចន្តិ ពហុស្សុតភាវោ។ សិប្បន្តិ យំ កិញ្ចិ ហត្ថកោសល្លំ។ វិនយោតិ កាយវាចាចិត្តវិនយនំ។ សុសិក្ខិតោតិ សុដ្ឋុ សិក្ខិតោ។ សុភាសិតាតិ សុដ្ឋុ ភាសិតា។ យាតិ អនិយមនិទ្ទេសោ។ វាចាតិ គិរា ព្យប្បថោ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។
អយមេត្ថ បទវណ្ណនា។

អត្ថវណ្ណនា បន ឯវំ វេទិតព្វា – ពាហុសច្ចំ នាម យំ តំ “សុតធរោ ហោតិ សុតសន្និចយោ”តិ (ម. និ. ១.៣៣៩; អ. និ. ៤.២២) ច “ឯកច្ចស្ស ពហុកំ សុតំ ហោតិ, សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណ”ន្តិ ច (អ. និ. ៤.៦) ឯវមាទិនា នយេន សត្ថុសាសនធរត្តំ វណ្ណិតំ, តំ អកុសលប្បហានកុសលាធិគមហេតុតោ អនុបុព្វេន បរមត្ថសច្ចសច្ឆិកិរិយាហេតុតោ ច មង្គលន្តិ វុច្ចតិ. វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

“សុតវា ច ខោ, ភិក្ខវេ, អរិយសាវកោ អកុសលំ បជហតិ, កុសលំ ភាវេតិ, សាវជ្ជំ បជហតិ, អនវជ្ជំ ភាវេតិ, សុទ្ធមត្តានំ បរិហរតី”តិ (អ. និ. ៧.៦៧).

អបរម្បិ វុត្តំ –

“ធតានំ ធម្មានំ អត្ថុបបរិក្ខតិ, អត្ថំ ឧបបរិក្ខតោ ធម្មា និជ្ឈានំ ខមន្តិ, ធម្មនិជ្ឈានក្ខន្តិយា សតិ ឆន្ទោ ជាយតិ, ឆន្ទជាតោ ឧស្សហតិ, ឧស្សហន្តោ តុលយតិ , តុលយន្តោ បទហតិ បទហន្តោ កាយេន ចេវ បរមត្ថសច្ចំ សច្ឆិករោតិ, បញ្ញាយ ច អតិវិជ្ឈ បស្សតី”តិ (ម. និ. ២.៤៣២).

អបិច អគារិកពាហុសច្ចម្បិ យំ អនវជ្ជំ, តំ ឧភយលោកហិតសុខាវហនតោ មង្គលន្តិ វេទិតព្វំ.

សិប្បំ នាម អគារិកសិប្បញ្ច អនគារិកសិប្បញ្ច. តត្ថ អគារិកសិប្បំ នាម យំ បរូបរោធវិរហិតំ អកុសលវិវជ្ជិតំ មណិការសុវណ្ណការកម្មាទិកំ, តំ ឥធលោកត្ថាវហនតោ មង្គលំ. អនគារិកសិប្បំ នាម ចីវរវិចារណសិព្វនាទិ សមណបរិក្ខារាភិសង្ខរណំ, យំ តំ “ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ យានិ តានិ សព្រហ្មចារីនំ ឧច្ចាវចានិ កិំ ករណីយានិ, តត្ថ ទក្ខោ ហោតី”តិអាទិនា (ទី. និ. ៣.៣៤៥; ៣៦០; អ. និ. ១០.១៧) នយេន តត្ថ តត្ថ សំវណ្ណិតំ, យំ “នាថករណោ ធម្មោ”តិ ច វុត្តំ, តំ អត្តនោ ច បរេសញ្ច ឧភយលោកហិតសុខាវហនតោ មង្គលន្តិ វេទិតព្វំ.

វិនយោ នាម អគារិកវិនយោ ច អនគារិកវិនយោ ច. តត្ថ អគារិកវិនយោ នាម ទសអកុសលកម្មបថវិរមណំ, សោ តត្ថ សុវិនីតោ អសំកិលេសាបជ្ជនេន អាចារគុណវវត្ថានេន ច ឧភយលោកហិតសុខាវហនតោ មង្គលំ. អនគារិកវិនយោ នាម សត្តាបត្តិក្ខន្ធអនាបជ្ជនំ, សោបិ វុត្តនយេនេវ សុវិនីតោ, ចតុបារិសុទ្ធិសីលំ វា អនគារិកវិនយោ, សោ យថា តត្ថ បតិដ្ឋាយ អរហត្តំ បាបុណាតិ, ឯវំ វិនយនេន សុវិនីតោ លោកិយលោកុត្តរសុខាធិគមហេតុតោ មង្គលន្តិ វេទិតព្វោ.

សុភាសិតា វាចា នាម មុសាវាទាទិទោសវិរហិតា. យថាហ “ចតូហិ, ភិក្ខវេ, អង្គេហិ សមន្នាគតា វាចា សុភាសិតា ហោតី”តិ (សុ. និ. សុភាសិតសុត្ត). អសម្ផប្បលាបា វាចា ឯវ វា សុភាសិតា. យថាហ –

“សុភាសិតំ ឧត្តមមាហុ សន្តោ,

ធម្មំ ភណេ នាធម្មំ តំ ទុតិយំ;

បិយំ ភណេ នាប្បិយំ តំ តតិយំ,

សច្ចំ ភណេ នាលិកំ តំ ចតុត្ថ”ន្តិ។ (សុ។ និ។ ៤៥២);

អយម្បិ ឧភយលោកហិតសុខាវហតោ មង្គលន្តិ វេទិតព្ពា។ យស្មា ច អយំ វិនយបរិយាបន្នា ឯវ, តស្មា វិនយគ្គហណេន ឯតំ អសង្គហិត្វា វិនយោ សង្គហេតព្ពោ។ អថ វា កិំ ឥមិនា បរិយាយេន បរេសំ ធម្មទេសនាទិវាចា ឯវ សុភាសិតា វាចាតិ វេទិតព្ពា។ សា ហិ យថា បតិរូបទេសវាសោ, ឯវំ សត្តានំ ឧភយលោកហិតសុខនិព្ពានាធិគមបច្ចយតោ មង្គលន្តិ វុច្ចតិ។ អាហ ច –

“យំ ពុទ្ធោ ភាសតិ វាចំ, ខេមំ និព្ពានបត្តិយា;

ទុក្ខស្សន្តកិរិយាយ, សា វេ វាចានមុត្តមា”តិ។ (សុ។ និ។ ៤៥៦);

ឯវំ ឥមិស្សា គាថាយ ពាហុសច្ចំ, សិប្បំ, វិនយោ សុសិក្ខិតោ, សុភាសិតា វាចាតិ ចត្តារិ មង្គលានិ វុត្តានិ។ មង្គលត្តញ្ច តេសំ តត្ថ តត្ថ វិភាវិតមេវាតិ។

និដ្ឋិតា ពាហុសច្ចញ្ចាតិ ឥមិស្សា គាថាយ អត្ថវណ្ណនា។

មាតាបិតុឧបដ្ឋានន្តិគាថាវណ្ណនា

៩។ ឥទានិ មាតាបិតុឧបដ្ឋានន្តិ ឯត្ថ មាតុ ច បិតុ ចាតិ មាតាបិតុ។ ឧបដ្ឋានន្តិ ឧបដ្ឋហនំ។ បុត្តានញ្ច ទារានញ្ចាតិ បុត្តទារស្ស។ សង្គណ្ហនំ សង្គហោ។ ន អាកុលា អនាកុលា។ កម្មានិ ឯវ កម្មន្តា។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ អយំ បទវណ្ណនា។

អត្ថវណ្ណនា បន ឯវំ វេទិតព្ពា – មាតា នាម ជនិកា វុច្ចតិ, តថា បិតា។ ឧបដ្ឋានំ នាម បាទធោវនសម្ពាហនុច្ឆាទនន្ហាបនេហិ ចតុបច្ចយសម្បទានេន ច ឧបការករណំ។ តត្ថ យស្មា មាតាបិតរោ ពហូបការា បុត្តានំ អត្ថកាមា អនុកម្បកា, យេ បុត្តកេ ពាហិ

កីឡិត្វា បំសុមក្ខិតសរីរកេ អាគតេ ទិស្វា បំសុំ បុញ្ឆិត្វា មត្ថកំ ឧបសិង្ឃាយន្តា បរិចុម្ពន្តា ច សិនេហំ ឧប្បាទេន្តិ, វស្សសតម្បិ មាតាបិតរោ សីសេន បរិហរន្តា បុត្តា តេសំ បតិការំ កាតុំ អសមត្ថា. យស្មា ច តេ អាបាទកា បោសកា ឥមស្ស លោកស្ស ទស្សេតារោ, ព្រហ្មសម្មតា បុព្ពាចរិយសម្មតា, តស្មា តេសំ ឧបដ្ឋានំ ឥធ បសំសំ, បេច្ច សគ្គសុខញ្ច អាវហតិ. តេន មង្គលន្តិ វុច្ចតិ. វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

‘‘ព្រហ្មាតិ មាតាបិតរោ, បុព្ពាចរិយាតិ វុច្ចរេ;

អាហុនេយ្យា ច បុត្តានំ, បជាយ អនុកម្បកា.

‘‘តស្មា ហិ នេ នមស្សេយ្យ, សក្ករេយ្យ ច បណ្ឌិតោ;

អន្នេន អថ បានេន, វត្ថេន សយនេន ច;

ឧច្ឆាទនេន ន្ហាបនេន, បាទានំ ធោវនេន ច.

‘‘តាយ នំ បារិចរិយាយ, មាតាបិតូសុ បណ្ឌិតា;

ឥធេវ នំ បសំសន្តិ, បេច្ច សគ្គេ បមោទតី’’តិ. (ឥតិវុ. ១០៦; ជា. ២.២០.១៨១-១៨៣);

អបរោ នយោ – ឧបដ្ឋានំ នាម ភរណកិច្ចករណកុលវំសដ្ឋបនាទិបញ្ចវិធំ, តំ បាបនិវារណាទិបញ្ចវិធទិដ្ឋធម្មិកហិតសុខហេតុតោ មង្គលន្តិ វេទិតព្ពំ. វុត្តញ្ហេតំ ភគវតា –

‘‘‘បញ្ចហិ ខោ, គហបតិបុត្ត, ឋានេហិ បុរត្ថិមា ទិសា មាតាបិតរោ បច្ចុបដ្ឋាតព្ពា ភតោ នេ ភរិស្សាមិ, កិច្ចំ នេសំ ករិស្សាមិ, កុលវំសំ ឋបេស្សាមិ, ទាយជ្ជំ បដិបជ្ជិស្សាមិ, អថ វា បន បេតានំ កាលកតានំ ទក្ខិណំ អនុប្បទស្សាមី’តិ. ឥមេហិ ខោ, គហបតិបុត្ត, បញ្ចហិ ឋានេហិ បុរត្ថិមា ទិសា មាតាបិតរោ បច្ចុបដ្ឋិតា បញ្ចហិ ឋានេហិ បុត្តំ អនុកម្បន្តិ, បាបា និវារេន្តិ, កល្យាណេ និវេសេន្តិ, សិប្បំ សិក្ខាបេន្តិ, បតិរូបេន ទារេន សំយោជេន្តិ, សមយេ ទាយជ្ជំ និយ្យាទេន្តី’’តិ (ទី. និ. ៣.២៦៧).

អបិច យោ មាតាបិតរោ តីសុ វត្ថូសុ បសាទុប្បាទនេន, សីលសមាទាបនេន, បព្ពជ្ជាយ វា ឧបដ្ឋហតិ, អយំ មាតាបិតុឧបដ្ឋាកានំ អគ្គោ. តស្ស តំ មាតាបិតុឧបដ្ឋានំ មាតាបិតូហិ កតស្ស ឧបការស្ស បច្ចុបការភូតំ អនេកេសំ ទិដ្ឋធម្មិកានំ សម្បរាយិកានញ្ច អត្ថានំ

ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩤᩁᩔᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨩᩣᨲᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨵᩦᨲᩁᩮᩣᨷᩥ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩤᩁᩣᨲᩥ ᩅᩦᩈᨲᩥᨿᩣ ᨽᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᨿᩣ ᨠᩣᨧᩥ ᨽᩁᩥᨿᩣ᪨ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨴᩤᩁᩣ ᨧ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩤᩁᩴ, ᨲᩔ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩤᩁᩔ᪨ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨶᨶᩣᨴᩦᩉᩥ ᩏᨷᨠᩣᩁᨠᩁᨱᩴ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᩈᩴᩅᩥᩉᩥᨲᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᨲᩣᨴᩥᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩉᩥᨲᩈᩩᨡᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ – “ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩣ ᨴᩥᩈᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩤᩁᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩤᩁᩮ ᨽᩁᩥᨿᩣᩅᩈᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ “ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨡᩮᩣ, ᨣᩉᨷᨲᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ, ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᩈᩣᨾᩥᨶᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩣ ᨴᩥᩈᩣ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨶᨶᩣᨿ, ᩋᨶᩅᨾᩣᨶᨶᩣᨿ, ᩋᨶᨲᩥᨧᩁᩥᨿᩣᨿ, ᩍᩔᩁᩥᨿᩅᩮᩣᩔᨣ᩠ᨣᩮᨶ, ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩣᨶᩩᨷ᩠ᨷᨴᩤᨶᩮᨶ᪨ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨡᩮᩣ, ᨣᩉᨷᨲᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲ, ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᩈᩣᨾᩥᨶᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨾᩣ ᨴᩥᩈᩣ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᨲᩥ, ᩈᩩᩈᩴᩅᩥᩉᩥᨲᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨷᩁᩥᨩᨶᩣ ᨧ, ᩋᨶᨲᩥᨧᩣᩁᩥᨶᩦ ᨧ, ᩈᨾ᩠ᨽᨲᩴ ᩋᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ, ᨴᨠ᩠ᨡᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩃᩈᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩈᩪ”ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪃᪨᪂᪆᪉)᪨

ᩋᨿᩴ ᩅᩤ ᩋᨷᩁᩮᩣ ᨶᨿᩮᩣ – ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣᩉᩥ ᨴᩤᨶᨷᩥᨿᩅᨧᨶᨲ᩠ᨳᨧᩁᩥᨿᩣᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶᩴ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨴᩥᩅᩈᩮᩈᩩ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᨿᨴᩤᨶᩴ, ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨴᩥᩅᩈᩮᩈᩩ ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨴᩔᩣᨷᨶᩴ, ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨴᩥᩅᩈᩮᩈᩩ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨠᩁᨱᩴ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᨾ᩠ᨷᩁᩣᨿᩥᨠᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ ᩒᩅᩤᨴᩤᨶᩩᩈᩣᩈᨶᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩉᩥᨲᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᩁᩣᨿᩥᨠᩉᩥᨲᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᩉᩥᨷᩥ ᨶᨾᩔᨶᩦᨿᨽᩣᩅᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ ᨧ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨳᩣᩉ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ –

“ᨿᩮ ᨣᩉᨭ᩠ᨮᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᩁᩣ, ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᩏᨷᩣᩈᨠᩣ;

ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨴᩤᩁᩴ ᨷᩮᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨶᨾᩔᩣᨾᩥ ᨾᩣᨲᩃᩦ”ᨲᩥ᪨ (ᩈᩴ᪨ᨶᩥ᪨᪁᪨᪁᪨᪂᪆᪄);

ᩋᨶᩣᨠᩩᩃᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᩣᩃᨬ᩠ᨬᩩᨲᩣᨿ ᨷᨲᩥᩁᩪᨷᨠᩣᩁᩥᨲᩣᨿ ᩋᨶᩃᩈᨲᩣᨿ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨾ᩠ᨷᨴᩤᨿ, ᩋᨻ᩠ᨿᩈᨶᩦᨿᨲᩣᨿ ᨧ ᨠᩣᩃᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩋᨷ᩠ᨷᨲᩥᩁᩪᨷᨠᩁᨱᩈᩥᨳᩥᩃᨠᩁᨱᩣᨴᩥᩋᩣᨠᩩᩃᨽᩣᩅᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩣ ᨠᩈᩥᨣᩮᩣᩁᨠ᩠ᨡᩅᩤᨱᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᨿᩮᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩤ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩤᩁᩔ ᩅᩤ ᨴᩤᩈᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᩣᨶᩴ ᩅᩤ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᩑᩅᩴ ᨷᨿᩮᩣᨩᩥᨲᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨵᨶᨵᨬ᩠ᨬᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨷᨭᩥᩃᩣᨽᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ –

“ᨷᨲᩥᩁᩪᨷᨠᩣᩁᩦ ᨵᩩᩁᩅᩤ, ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨲᩣ ᩅᩥᨶ᩠ᨴᨲᩮ ᨵᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ (ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁᪈᪉; ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁᪨᪂᪄᪆)᪨

“ᨶ ᨴᩥᩅᩤ ᩈᩮᩣᨷ᩠ᨷᩈᩦᩃᩮᨶ, ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨴᩮᩔᩥᨶᩣ;

ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩮᨶ, ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩌᩅᩈᩥᨲᩩᩴ ᨥᩁᩴ᪨

“អតិសីតំ អតិឧណ្ហំ អតិសាយមិទំ អហុ;

ឰតិ ចិស្សដ្ឋកម្មន្តេ, អត្ថា អច្ចេន្តិ មាណវេ៎

“យោធ សីតញ្ច ឧណ្ហញ្ច, តិណា ភិយ្យោ ន មញ្ញតិ;

ករំ បុរិសកិច្ចានិ, សោ សុខំ ន ចិហាយតី”តិ៎ (ទី៎ និ៎ ១៎១៥១);

“ភោគេ សំហរមានស្ស, ភមរស្សេវ ឰរីយតោ;

ភោគា សន្និចយំ យន្តិ, ចម្មិកោវុបចីយតី”តិ៎ ច ឯចមាទិ (ទី៎ និ៎ ១៎១៩៥);

ឯចំ ឰមិស្សា កាថាយ មាតុប្បដ្ឋានំ, បិតុប្បដ្ឋានំ, បុត្តទារស្ស សង្គហោ, អនាកុលា ច កម្មន្តាតិ ចត្តារិ មង្គលានិ វុត្តានិ, បុត្តទារស្ស សង្គហំ ចា ទ្វិធា កត្វា បញ្ច, មាតាបិតុប្បដ្ឋានំ ចា ឯកមេច កត្វា តីណិ៎ មង្គលត្តញ្ច ភេសំ តត្ថ តត្ថ ចិភាចិតមេចាតិ៎

និដ្ឋិតា មាតាបិតុប្បដ្ឋានគ្គិ ឰមិស្សា កាថាយ អត្ថចណ្ណនា៎

ទានញ្ចាតិកាថាចណ្ណនា

ឈិ៎ ឰទានិ ទានញ្ចាតិ ឯត្ថ ទីយតេ ឰមិនាតិ ទានំ, អត្តនោ សន្តកំ បរស្ស បដិបាទីយតីតិ វុត្តំ ហោតិ៎ ធម្មស្ស ចរិយា, ធម្មា ចា អនបេតា ចរិយា ធម្មចរិយា៎ ញាយន្តេ “អយ្យាកំ ឰមេ”តិ ញាតកា៎ ន អចជ្ជានិ អនចជ្ជានិ, អនិន្ទិតានិ អគរហិតានីតិ វុត្តំ ហោតិ៎ សេសំ វុត្តនយមេចាតិ អយំ បទចណ្ណនា៎

អត្ថចណ្ណនា បន ឯចំ ចេទិតព្វា – ទានំ នាម បរំ ឧទ្ទិស្ស សុព្ពុទ្ធិបុព្ពិកា អន្នាទិទសទានចត្ថុបរិច្ចាគចេតនា, តំសម្បយុត្តោ ចា អលោភោ៎ អលោភេន ហិ តំ ចត្ថុំ បរស្ស បដិបាទេតិ, តេន វុត្តំ “ទីយតេ ឰមិនាតិ ទាន”ន្តិ៎ តំ ពហុជនបិយមនាបតាទីនំ ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកានំ ផលចិសេសានំ អធិគមហេតុតោ មង្គលន្តិ វុច្ចតិ៎ “ទាយកោ, សីហ ទានបតិ, ពហុនោ ជនស្ស បិយោ ហោតិ មនាបោ”តិ ឯចមាទីនិ (អ៎ និ៎ ៥៎១៤) ចេត្ថ សុត្តានិ អនុស្សរិតព្វានិ៎

អបរោ នយោ – ទានំ នាម ទុចិធំ អាមិសទានំ, ធម្មទានញ្ច, តត្ថ អាមិសទានំ វុត្តប្បការមេច៎ ឰធលោកបរលោកទុក្ខក្ខយសុខាចហស្ស

ᨷᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᩅᩮᨴᩥᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨷᩁᩮᩈᩴ ᩉᩥᨲᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩣᨶᩴ, ᨲᨴᩮᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣᨶᩣᨶᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩴ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

“ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩣᨶᩴ ᨩᩥᨶᩣᨲᩥ,

ᩈᨻ᩠ᨻᩁᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᩈᩮᩣ ᨩᩥᨶᩣᨲᩥ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩁᨲᩥᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩁᨲᩥ ᨩᩥᨶᩣᨲᩥ,

ᨲᨱ᩠ᩉᨠ᩠ᨡᨿᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨩᩥᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨷ᪨ ᪓᪕᪔);

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨾᩥᩈᨴᩣᨶᩔ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩣᨶᩴ ᨷᨶ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩥᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᨣᩩᨱᩣᨶᩴ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ –

“ᨿᨳᩣ ᨿᨳᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨿᨳᩣᩈᩩᨲᩴ ᨿᨳᩣᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᨷᩁᩮᩈᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᩈᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩦ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩦ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩣᨴᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪕᪨᪒᪖)᪨

ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩣ ᨶᩣᨾ ᨴᩈᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᨷᨳᨧᩁᩥᨿᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩉ – “ᨲᩥᩅᩥᨵᩴ ᨡᩮᩣ ᨣᩉᨷᨲᨿᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩣ ᩈᨾᨧᩁᩥᨿᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩣᨴᩥ᪨ ᩈᩣ ᨷᨶᩮᩈᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣᨠᩪᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ – “ᨵᨾ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩣᩈᨾᨧᩁᩥᨿᩣᩉᩮᨲᩩ ᨡᩮᩣ ᨣᩉᨷᨲᨿᩮᩣ ᩑᩅᨾᩥᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪔᪔᪑)᪨

ᨬᩣᨲᨠᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩣᨲᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᩥᨲᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨿᩣᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩣ ᨷᩥᨲᩣᨾᩉᨿᩩᨣᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨴ᩠ᨵᩣ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᨽᩮᩣᨣᨷᩣᩁᩥᨩᩩᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩤ ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨷᩣᩁᩥᨩᩩᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩤ ᩋᨽᩥᩉᨲᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨾᩦᨷᩴ ᩋᩣᨣᨲᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣᨻᩃᩴ ᨥᩣᩈᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᨵᨶᨵᨬ᩠ᨬᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨷᩈᩴᩈᩣᨴᩦᨶᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩣᨶᩴ ᩈᩩᨣᨲᩥᨣᨾᨶᩣᨴᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᨾ᩠ᨷᩁᩣᨿᩥᨠᩣᨶᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨵᩥᨣᨾᩣᨶᩴ ᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᨦ᩠ᨣᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᨠᩁᨱᩋᩣᩁᩣᨾᩅᨶᩁᩮᩣᨷᨶᩈᩮᨲᩩᨠᩁᨱᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨾᨶᩮᩣᩈᩩᨧᩁᩥᨲᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩣᨶᩥ ᩉᩥ ᨶᩣᨶᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩉᩥᨲᩈᩩᨡᩣᨵᩥᨣᨾᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ ᨾᨦ᩠ᨣᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨮᩣᨶᩴ ᨡᩮᩣ ᨷᨶᩮᨲᩴ, ᩅᩥᩈᩣᨡᩮ, ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨿᩴ ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᩅᩤ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩤ ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩴ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩴ ᩏᨷᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ ᨷᩁᩴ ᨾᩁᨱᩣ ᨧᩣᨲᩩᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲᩴ ᩏᨷᨷᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪘᪨᪔᪒) ᩋᨶᩩᩔᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨

ເອວໍ ອິມິສ຺ສາ ຄາຖາຍ ທານຎ຺ຈ, ທມ຺ມຈຣິຍາ ຈ, ຎາຕການຎ຺ຈ ສງ຺ຄໂຫ, ອນວຊ຺ຊານິ ກມ຺ມານີຕິ ຈຕ຺ຕາຣິ ມງ຺ຄລານິ ວຸຕ຺ຕານິ. ມງ຺ຄລຕ຺ຕຎ຺ຈ ເນສໍ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິພາວິຕເມວາຕິ.

ນິຏ຺ຐິຕາ ທານຎ຺ຈາຕິ ອິມິສ຺ສາ ຄາຖາຍ ອຕ຺ຖວຓ຺ຓນາ.

ອາຣຕີຕິຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ປ. ຊາຕິ ອາຣຕີ ວິຣຕີຕິ ເອຕ຺ຖ ອາຣຕີຕິ ອາຣມໍ, ວິຣຕີຕິ ວິຣມໍ, ວິຣມນ຺ຕິ ວາ ເອຕາຍ ສຕ຺ຕາຕິ ວິຣຕີ. ປາປາຕິ ອກຸສລາ. ມທນີຍຕ຺ເຖນ ມຊ຺ຊໍ, ມຊ຺ຊສ຺ສ ປານໍ ມຊ຺ຊປານໍ, ຕໂຕ ມຊ຺ຊປານາ. ສໍຍມນໍ ສໍຍໂມ. ອປ຺ປມຊ຺ຊນໍ ອປ຺ປມາໂທ. ທມ຺ເມສູຕິ ກຸສເລສຸ. ເສສໍ ວຸຕ຺ຕນຍເມວາຕິ ອຍໍ ປທວຓ຺ຓນາ.

ອຕ຺ຖວຓ຺ຓນາ ປນ ເອວໍ ເວທິຕພ຺ພາ – ອາຣຕີ ນາມ ປາເປ ອາທີນວທັສ຺ສາວິໂນ ມນສາ ເອວ ອນພິຣຕິ. ວິຣຕີ ນາມ ກມ຺ມທ຺ວາຣວເສນ ກາຍວາຈາຫິ ວິຣມໍ, ສາ ຈາຍໍ ວິຣຕີ ນາມ ສມ຺ປຕ຺ຕວິຣຕີ, ສມາທານວິຣຕີ, ສມຸຈ຺ເຉທວິຣຕີຕິ ຕິວິຘາ ໂຫຕິ, ຕຕ຺ຖ ຍາ ກຸລປຸຕ຺ຕສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ຊາຕິໍ ວາ ກຸລໍ ວາ ໂຄຕ຺ຕໍ ວາ ປຏິຈ຺ຈ "ນ ເມ ເອຕໍ ປຕິຣູປໍ, ຍ຺ວາຫໍ ອິມໍ ປາຓໍ ຫເນຍ຺ຍໍ, ອທິນ຺ນໍ ອາທິເຍຍ຺ຍ"ນ຺ຕິອາທິນາ ນເຍນ ສມ຺ປຕ຺ຕວຕ຺ຖຸໂຕ ວິຣຕິ, ອຍໍ ສມ຺ປຕ຺ຕວິຣຕີ ນາມ. ສິກ຺ຂາປທສມາທານວເສນ ປວຕ຺ຕາ ສມາທານວິຣຕີ ນາມ, ຍສ຺ສາ ປວຕ຺ຕິໂຕ ປຠຸຕິ ກຸລປຸຕ຺ໂຕ ປາຓາຕິປາຕາທີນິ ນ ສມາຈຣຕິ. ອຣິຍມຄ຺ຄສມ຺ປຍຸຕ຺ຕາ ສມຸຈ຺ເຉທວິຣຕີ ນາມ, ຍສ຺ສາ ປວຕ຺ຕິໂຕ ປຠຸຕິ ອຣິຍສາວກສ຺ສ ປຎ຺ຈ ຠຍານິ ເວຣານິ ວູປສນ຺ຕານິ ໂຫນ຺ຕິ. ປາປໍ ນາມ ຍໍ ຕໍ "ປາຓາຕິປາໂຕ ໂຂ, ຄຫປຕິປຸຕ຺ຕ, ກມ຺ມກິເລໂສ, ອທິນ຺ນາທານໍ...ເປ... ກາເມສຸມິຉ຺ຉາຈາໂຣ...ເປ... ມຸສາວາໂທ"ຕິ ເອວໍ ວິຕ຺ຖາເຣຕ຺ວາ –

"ປາຓາຕິປາໂຕ ອທິນ຺ນາທານໍ, ມຸສາວາໂທ ຈ ວຸຈ຺ຈຕິ;

ປຣທາຣຄມນຎ຺ເຈວ, ນປ຺ປສໍສນ຺ຕິ ປຓ຺ຑິຕາ"ຕິ. (ທີ. ນິ. ໓.໒໔໕) –

ເອວໍ ຄາຖາຍ ສງ຺ຄຫິຕໍ ກມ຺ມກິເລສສງ຺ຂາຕໍ ຈຕຸພ຺ພິທໍ ອກຸສລໍ, ຕໂຕ ປາປາ. ສພ຺ພາເປສາ ອາຣຕີ ຈ ວິຣຕີ ຈ ທິຏ຺ຐທມ຺ມິກສມ຺ປຣາຍິກຠຍເວຣປ຺ປຫານາທິນານປ຺ປກາຣວິເສສາທິຄມເຫຕຸໂຕ ມງ຺ຄລນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. "ປາຓາຕິປາຕາ ປຏິວິຣໂຕ ໂຂ, ຄຫປຕິປຸຕ຺ຕ, ອຣິຍສາວໂກ"ຕິອາທີນິ ເຈຕ຺ຖ ສຸຕ຺ຕານິ ອນຸສ຺ສຣິຕພ຺ພານິ.

ມຊ຺ຊປານາ ສໍຍໂມ ນາມ ປຸພ຺ເພ ວຸຕ຺ຕສຸຣາເມຣຍມຊ຺ຊປ຺ປມາທຏ຺ຐານາ ເວຣມຓິຍາ ເອເວຕໍ ອທິວຈນໍ. ຍສ຺ມາ ປນ ມຊ຺ຊປາຍີ ອຕ຺ຖໍ ນ ຊານາຕິ, ທມ຺ມໍ ນ ຊານາຕິ, ມາຕຸ ອນ຺ຕຣາຍໍ ກໂຣຕິ, ປິຕຸ ພຸທ຺ຘປຈ຺ເຈກພຸທ຺ຘ຺ຕຖາຄຕສາວການມ຺ປິ ອນ຺ຕຣາຍໍ ກໂຣຕິ, ທິຏ຺ເຐວ ທມ຺ເມ ຄຣຫໍ ສມ຺ປຣາເຍ

ທຸຄ຺ຄຕິໍ ອປຣາປຣິເຢ ວຏ຺ຏທຸກ຺ຂໍ ປາປຸຓາຕິ. ມຊ຺ຊປານາ ປນ ສໍຢເມາ ເຕສໍ ເທາສານໍ ວູປສມໍ ຕພ຺ພິປຣີຕຄຸຓສມ຺ປທໍ ປາປຸຓາຕິ. ຕສ຺ມາ ອຢໍ ມຊ຺ຊປານາ ສໍຢເມາ ມງ຺ຄລນ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ເພາ.

ກຸສເລສຸ ຘມ຺ເມສຸ ອປ຺ປມາເທາ ນາມ "ກຸສລານໍ ວາ ຘມ຺ມານໍ ຠາວນາຍ ອສກ຺ກຈ຺ຈກິຣິຢຕາ, ອສາຕຈ຺ຈກິຣິຢຕາ, ອນຏ຺ຐິຕກິຣິຢຕາ, ໂອລີນວຸຕ຺ຕິຕາ, ນິກ຺ຂິຕ຺ຕຉນ຺ທຕາ, ນິກ຺ຂິຕ຺ຕຘຸຣຕາ, ອນາເສວນາ, ອຠາວນາ, ອພຫຸລີກມ຺ມໍ, ອນຘິຏ຺ຐານໍ, ອນນຸເຢາເຄາ, ປມາເທາ. ເຢາ ເອວຣູເປາ ປມາເທາ ປມຊ຺ຊນາ ປມຊ຺ຊິຕຕ຺ຕໍ, ອຢໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປມາເທາ"ຕິ (ວິຠ. ໘໔໖). ເອຕ຺ຖ ວຸຕ຺ຕສ຺ສ ປມາທສ຺ສ ປຏິປກ຺ຂວເສນ ອຕ຺ຖເຕາ ກຸສເລສຸ ຘມ຺ເມສຸ ສຕິຢາ ອວິປ຺ປວາເສາ ເວທິຕພ຺ເພາ. ເສາ ນານປ຺ປກາຣກຸສລາທິຄມເຫຕຸເຕາ ອມຕາທິຄມເຫຕຸເຕາ ຈ ມງ຺ຄລນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ຕຕ຺ຖ "ອປ຺ປມຕ຺ຕສ຺ສ ອາຕາປິເນາ"ຕິ ຈ (ມ. ນິ. ໑.໑໒໔; ອ. ນິ. ໓.໑໙), "ອປ຺ປມາເທາ ອມຕໍ ປທ"ນ຺ຕິ ຈ, ເອວມາທີ (ຘ. ປ. ໒໑) ສຕ຺ຖຸ ສາສນໍ ອນຸສ຺ສຣິຕພ຺ພໍ.

ເອວໍ ອິມິສ຺ສາ ຄາຖາຍ ປາປາ ວິຣຕິ, ມຊ຺ຊປານາ ສໍຢເມາ, ກຸສເລສຸ ຘມ຺ເມສຸ ອປ຺ປມາເທາຕິ ຕີຓິ ມງ຺ຄລານິ ວຸຕ຺ຕານິ. ມງ຺ຄລຕ຺ຕຎ຺ຈ ເຕສໍ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ວິຠາວິຕເມວາຕິ.

ນິຏ຺ຐິຕາ ອາຣຕີຕິ ອິມິສ຺ສາ ຄາຖາຍ ອຕ຺ຖວຓ຺ຓນາ.

ຄາຣເວາຈາຕິຄາຖາວຓ຺ຓນາ

໘. ອິທານິ ຄາຣເວາ ຈາຕິ ເອຕ຺ຖ ຄາຣເວາຕິ ຄຣຸກາເຣາ. ນິວາເຕາຕິ ນີຈວຸຕ຺ຕິຕາ. ສນ຺ຕຸຏ຺ຐີຕິ ສນ຺ເຕາເສາ. ກຕສ຺ສ ຊານນຕາ ກຕຎ຺ຎຸຕາ. ກາເລນາຕິ ຂເຓນ ສມເຢນ. ຘມ຺ມສ຺ສ ສວນໍ ຘມ຺ມສ຺ສວນໍ. ເສສໍ ວຸຕ຺ຕນເຢເນວາຕິ ອຢໍ ປທວຓ຺ຓນາ.

ອຕ຺ຖວຓ຺ຓນາ ປນ ເອວໍ ເວທິຕພ຺ພາ – ຄາຣເວາ ນາມ ຄຣຸກາຣປ຺ປເຢາຄາຣເຫສຸ
ພຸທ຺ທປ຺ປເຈ຺ຈກພຸທ຺ທຕຖາຄຕສາວກອາຈຣິຢຸປ຺ຊ຺ຌາຍມາຕາປິຕຸເຊຏ຺ຐກຠາຕິກຠຄິນີອາທີສຸ ຢຖາຣຫໍ ຄຣຸກາເຣາ ຄຣຸກຣຓໍ ສຄາຣວຕາ. ສ ຈາຍໍ ຄາຣເວາ ຢສ຺ມາ ສຸຄຕິຄມນາທີນໍ ເຫຕຸ. ຢຖາຫ –

"ຄຣຸກາຕພ຺ພໍ ຄຣຸໍ ກເຣາຕິ, ມາເນຕພ຺ພໍ ມາເນຕິ, ປູເຊຕພ຺ພໍ ປູເຊຕິ. ເສາ ເຕນ ກມ຺ເມນ ເອວໍ ສມຕ຺ເຕນ ເອວໍ ສມາທິນ຺ເນນ ກາຢສ຺ສ ເຠທາ ປຣໍ ມຣຓາ ສຸຄຕິໍ ສຄ຺ຄໍ ເລາກໍ ອຸປປຊ຺ຊຕິ. ເນາ ເຈ ກາຢສ຺ສ...ເປ... ອຸປປຊ຺ຊຕິ, ສເຈ ມນຸສ຺ສຕ຺ຕໍ ອາຄຈ຺ຉຕິ, ຢຕ຺ຖ ຢຕ຺ຖ ປຈ຺ຈາຊາຢຕິ, ອຸຈ຺ຈາກຸລີເນາ ເຫາຕີ"ຕິ (ມ. ນິ. ໓.໒໙໓).

ຢຖາ ຈາຫ – "ສຕ຺ຕິເມ, ຠິກ຺ຂເວ, ອປຣິຫານິຢາ ຘມ຺ມາ. ກຕເມ ສຕ຺ຕ? ສຕ຺ຖຸຄາຣວຕາ"ຕິອາທິ (ອ. ນິ. ໗.໓໓), ຕສ຺ມາ ມງ຺ຄລນ຺ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ.

និវាតោ នាម នីចមនតា នីចវុត្តិតា, យាយ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ និហតមានោ និហតទប្បោ បាទបុញ្ឆនកចោឡសមចិត្តោ ឆិន្នវិសាណុសភសមោ ឧទ្ធដទាឋសប្បសមោ ច ហុត្វា សណ្ហោ សខិលោ សុខសម្ភាសោ ហោតិ, អយំ និវាតោ។ ស្វាយំ យសាទិគុណបដិលាភហេតុតោ មង្គលន្តិ វុច្ចតិ។ អាហ ច “និវាតវុត្តិ អត្ថទ្ធោ, តាទិសោ លភតេ យស”ន្តិ ឯវមាទិ (ទី. និ. ៣.២៧៣)។

សន្តុដ្ឋិ នាម ឥតរីតរបច្ចយសន្តោសោ, សោ ទ្វាទសវិធោ ហោតិ។ សេយ្យថិទំ – ចីវរេ យថាលាភសន្តោសោ, យថាពលសន្តោសោ, យថាសារុប្បសន្តោសោតិ តិវិធោ។ ឯវំ បិណ្ឌបាតាទីសុ។

តស្សាយំ បភេទវណ្ណនា – ភិក្ខុ ហិ ចីវរំ លភតិ សុន្ទរំ វា អសុន្ទរំ វា។ សោ តេនេវ យាបេតិ, អញ្ញំ ន បត្ថេតិ, លភន្តោបិ ន គណ្ហាតិ, អយមស្ស ចីវរេ យថាលាភសន្តោសោ។ អថ បន ភិក្ខុ អាពាធិកោ ហោតិ, គរុំ ចីវរំ បារុបន្តោ ឱណមតិ វា កិលមតិ វា, សោ សភាគេន ភិក្ខុនា សទ្ធិំ តំ បរិវត្តេត្វា លហុកេន យាបេន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ, អយមស្ស ចីវរេ យថាពលសន្តោសោ។ អបរោ ភិក្ខុ បណីតបច្ចយលាភី ហោតិ, សោ បដ្ដចីវរាទីនំ អញ្ញតរំ មហគ្ឃចីវរំ លភិត្វា “ឥទំ ថេរានំ ចិរបព្ពជិតានំ ពហុស្សុតានញ្ច អនុរូប”ន្តិ តេសំ ទត្វា អត្តនា សង្ការកូដា វា អញ្ញតោ វា កុតោចិ នន្តកានិ ឧច្ចិនិត្វា សង្ឃាដិំ ករិត្វា ធារេន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ, អយមស្ស ចីវរេ យថាសារុប្បសន្តោសោ។

ភិក្ខុ បន បិណ្ឌបាតំ លភតិ លូខំ វា បណីតំ វា, សោ តេនេវ យាបេតិ, អញ្ញំ ន បត្ថេតិ, លភន្តោបិ ន គណ្ហាតិ, អយមស្ស បិណ្ឌបាតេ យថាលាភសន្តោសោ។ អថ បន ភិក្ខុ អាពាធិកោ ហោតិ, លូខំ បិណ្ឌបាតំ ភុញ្ជិត្វា គាឡ្ហំ រោគាតង្កំ បាបុណាតិ, សោ តំ សភាគស្ស ភិក្ខុនោ ទត្វា តស្ស ហត្ថតោ សប្បិមធុខីរាទីនិ ភុញ្ជិត្វា សមណធម្មំ ករោន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ, អយមស្ស បិណ្ឌបាតេ យថាពលសន្តោសោ។ អបរោ ភិក្ខុ បណីតំ បិណ្ឌបាតំ លភតិ, សោ “អយំ បិណ្ឌបាតោ ថេរានំ ចិរបព្ពជិតានំ អញ្ញេសញ្ច បណីតបិណ្ឌបាតំ វិនា អយាបេន្តានំ សព្រហ្មចារីនំ អនុរូបោ”តិ តេសំ ទត្វា អត្តនា បិណ្ឌាយ ចរិត្វា មិស្សកាហារំ ភុញ្ជន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ, អយមស្ស បិណ្ឌបាតេ យថាសារុប្បសន្តោសោ។

ភិក្ខុនោ បន សេនាសនំ បាបុណាតិ។ សោ តេនេវ សន្តុស្សតិ, បុន អញ្ញំ សុន្ទរតរម្បិ បាបុណន្តំ ន គណ្ហាតិ, អយមស្ស សេនាសនេ យថាលាភសន្តោសោ។ អថ បន ភិក្ខុ អាពាធិកោ ហោតិ, និវាតសេនាសនេ វសន្តោ អតិវិយ បិត្តរោគាទីហិ អាតុរីយតិ។ សោ តំ សភាគស្ស ភិក្ខុនោ ទត្វា តស្ស បាបុណនេ សវាតេ សីតលសេនាសនេ វសិត្វា សមណធម្មំ ករោន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ, អយមស្ស សេនាសនេ យថាពលសន្តោសោ។ អបរោ ភិក្ខុ សុន្ទរំ សេនាសនំ បត្តម្បិ ន សម្បដិច្ឆតិ “សុន្ទរសេនាសនំ បមាទដ្ឋានំ, តត្ថ និសិន្នស្ស ថិនមិទ្ធំ ឱក្កមតិ, និទ្ទាភិភូតស្ស ច បុន បដិពុជ្ឈតោ កាមវិតក្កា បាតុភវន្តី”តិ។ សោ តំ បដិក្ខិបិត្វា អជ្ឈោកាសរុក្ខមូលបណ្ណកុដីសុ យត្ថ កត្ថចិ និវសន្តោបិ សន្តុដ្ឋោវ ហោតិ, អយមស្ស សេនាសនេ យថាសារុប្បសន្តោសោ។

ព្ពុឆ បត ភិក្ខុ ខេកសង្ឃំ លកតិ ហទឹតក់ ចា អាយលក់ ចា៑ ខេឋា ខេតខេតច ឃាខេបតិ, អខេញ្ញហិ លខ្ពសប្បិយឆ្វុចាលិតាឌិយ្បិ ត បខេត្តុតិ, លកខេត្តាបិ ត ពណ្យាតិ, អឃយស្ស ពិលិតបច្ចខេយ ឃឆាលិកសខេត្តាខេឋា៑ អឆ បត ភិក្ខុ អាតាឈិខេកា ខេហាតិ, ខេតខេលតត្តិខេកា ឋាលិតំ លកតិ, ខេឋា តំ សកាពស្ស ភិក្ខុខេតា ឥត្វា តស្ស ហត្ថុខេតា ខេតខេលត ខេកសង្ឃំ ពត្វា សយណឆយ្យំ ពខេទាខេត្តាបិ សត្តុខេដ្ឋច ខេហាតិ, អឃយស្ស ពិលិតបច្ចខេយ ឃឆាពលសខេត្តាខេឋា៑ អបខេទា ភិក្ខុ ឲពស្មិំ ភាឌខេត បុ្តិយុត្តហទឹតក់ ឩខេបត្វា ឲពស្មិំ ចត្យឆ្វុទំ “ពណ្យាច, ភខេត្ត, ឃឌិច្ឆសិ”តិ ចុច្ចយាខេតា សចស្ស ខេតសំ ខ្ចិត្តុយញ្ញាតខេទតបិ ឡ្យាឆិ ច្វុបសយុតិ, អឆ “បុ្តិយុត្តហទឹតក់ តាយ ឡុខ្ពាឌឹហិ ចល្លិត”ត្តិ ច “បុ្តិយុត្តខេកសង្ឃំ តិស្សាយ បព្ពជ្ជា, តត្ថ ខេត ឃាចឌីចំ ខ្ចស្សាខេហា ពខេលឹខេឃាតិ ចុត្ត”ត្តិ (យហាច៑ ១៧ប័) ច ឌិខេត្តខេត្តា ចត្យឆ្វុខេកសង្ឃំ បឌិក្ខិបិត្វា បុ្តិយុត្តហទឹតខេពត ខេកសង្ឃំ ពខេទាខេត្តាបិ បខេយសត្តុខេដ្ឋច ខេហាតិ៑ អឃយស្ស ពិលិតបច្ចខេយ ឃឆាឋាខ្ចុប្បសខេត្តាខេឋា៑

ឲចំបខេភខេធា សខេន្តាខេបខេឋា សខេត្តាខេឋា សត្តុដ្ឋិតិ ចុច្ចតិ៑ ឋា អត្រឹច្ឆតាយហិច្ឆតាបាបិច្ឆតាឌឹតំ បាបធម្មាតំ បហាតាឌិកយខេហតុខេតា, ស្វុពតិខេហតុខេតា, អទិឃយក្កសម្ភាខេភាចខេតា, ចាតុទ្ទ្ឋិសាឌិភាចខេហតុខេតា ច យក្ខលត្តិ ខេចឌិតព្ពា៑ អាហ ច –

“ចាតុទ្ទិខេឋា អប្បដិខេឃា ច ខេហាតិ,

សត្តុស្សយាខេតា ព្ពតរឹតខេទតា”តិ៑ ឲចយាឌិ (ស្វុ៑ តិ៑ ៣៧);

ពតញ្ញុតា តាយ អប្បស្ស ចា ពហុស្ស ចា ខេឃត ខេពតចិ ពតស្ស ខ្ចបពារស្ស បុតប្បុតំ អត្តុស្សទណភាខេចត ជាតតតា៑ អបិច ខេតទឃិកាឌិក្វុក្ខុបទិត្តាណខេតា បុព្ពាតិ ឲច បិលឹតំ ពហុបពារាតិ, តខេតា ខេតសយ្បិ ខ្ចបពារាត្តុស្សទណតា ពតញ្ញុតាតិ ខេចឌិតព្ពា៑ ឋា សប្បុទិខេសហិ បសំសតឹយាឌិតាតប្បការខេចិខេសឋាឌិកយខេហតុខេតា យក្ខលត្តិ ចុច្ចតិ៑ អាហ ច “ខេទ្វខេយ, ភិក្ខុខេច, បុក្កលិ ទ្វុល្លភា ខេលាកស្មិំ៑ ពតខេយ ខេទ្វ? ខេឃា ច បុព្ពការឹ ខេឃា ច ពតញ្ញុ ពតខេចឌី”តិ (អ៑ តិ៑ ១៑១១០)៑

ពាខេលត ឆយ្យស្សចតំ តាយ ឃស្មិំ ពាខេល ខ្ចទ្ធច្ចសហគតំ ឌិត្តំ ខេហាតិ, ពាយឌិតក្កាឌឹតំ ចា អញ្ញាតខេទត អភិភូតំ, តស្មិំ ពាខេល ខេតសំ ឌិខេតាឥតត្ថំ ឆយ្យស្សចតំ៑ អបខេទ អាហុ “បច្ចខេយ បច្ចខេយ ឌិចខេស ឆយ្យស្សចតំ ពាខេលត ឆយ្យស្សចតំ តាយ៑ ឃឆាហ អាឃស្មា អត្តុទុខេទ្ធា ‘បច្ចាហិក់ ខេណា បត យយំ, ភខេត្ត, សព្ពាទត្តិ ឆយ្យិឃា ពឆាឃ សត្តិសឹឌាយា’”តិ (យ៑ តិ៑ ០៑១១លិ; យហាច៑ ៣៩៩)៑

អបិច ឃស្មិំ ពាខេល ពល្យាណយិខេត្ត ខ្ចបសង្កយិត្វា សក្កា ខេហាតិ អត្តខេតា ពង្ខាឌិខេតាឥក់ ឆយ្យំ ខេឋាតុំ, តស្មិំ ពាខេលបិ ឆយ្យស្សចតំ ពាខេលត ឆយ្យស្សចតត្តិ ខេចឌិតព្ពំ៑ ឃឆាហ “ខេត ពាខេលត ពាលំ ខ្ចបសង្កយិត្វា បទិបុច្ឆតិ បទិបញ្ហតិ”តិអាឌិ (ឌឹ៑ តិ៑ ១៑១៣ប័)៑ តខេឥតំ ពាខេលត ឆយ្យស្សចតំ តិចទណប្បហាតចតុទាតិសំសអាសចក្ខុឃាឌិតាតប្បការខេចិខេសឋាឌិកយខេហតុខេតា យក្ខលត្តិ ខេចឌិតព្ពំ៑ ចុត្តខេញ្ហតំ –

“ឃស្មិំ, ភិក្ខុខេច, សយខេឃ អទិឃឋាចខេកា អដ្ឋិំ ពត្វា យតសិ ពត្វា សព្ពំ ខេចតឋា សយត្តាហទិត្វា ឆ្វហិតខេឋាខេតា ឆយ្យំ ស្វុណាតិ, បច្ចាស្ស

នីវរណា តស្មិំ សមយេ ន ហោន្តី”តិ ច (សំ។ និ។ ៥។៣១៨)។

“សោតានុគតានំ, ភិក្ខវេ, ធម្មានំ...បេ... សុប្បដិវិទ្ធានំ ចត្តារោ អានិសំសា បាដិកង្ខា”តិ ច (អ។ និ។ ៤។១៩១)។

“ចត្តារោមេ, ភិក្ខវេ, ធម្មា កាលេន កាលំ សម្មា ភាវិយមានា សម្មា អនុបរិវត្តិយមានា អនុបុព្ពេន អាសវានំ ខយំ បាបេន្តិ។ កតមេ ចត្តារោ? កាលេន ធម្មស្សវន”ន្តិ ច ឯវមាទិ (អ។ និ។ ៤។១៤៧)។

ឯវំ ឥមិស្សា គាថាយ គារវោ, និវាតោ, សន្តុដ្ឋិ, កតញ្ញុតា, កាលេន ធម្មស្សវនន្តិ បញ្ច មង្គលានិ វុត្តានិ។ មង្គលត្តញ្ច នេសំ តត្ថ តត្ថ វិភាវិតមេវាតិ។

និដ្ឋិតា គារវោ ចាតិ ឥមិស្សា គាថាយ អត្ថវណ្ណនា។

ខន្តីចាតិគាថាវណ្ណនា

១០។ ឥទានិ ខន្តី ចាតិ ឯត្ថ ខមនំ ខន្តិ។ បទក្ខិណគ្គាហិតាយ សុខំ វចោ អស្មិន្តិ សុវចោ, សុវចស្ស កម្មំ សោវចស្សំ, សោវចស្សស្ស ភាវោ សោវចស្សតា។ កិលេសានំ សមិតត្តា សមណា។ ទស្សនន្តិ បេក្ខណំ។ ធម្មស្ស សាកច្ឆា ធម្មសាកច្ឆា។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ។ អយំ បទវណ្ណនា។

អត្ថវណ្ណនា បន ឯវំ វេទិតព្វា – ខន្តិ នាម អធិវាសនខន្តិ, តាយ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ទសហិ អក្កោសវត្ថូហិ អក្កោសន្តេ វធពន្ធាទីហិ វា វិហេសន្តេ បុគ្គលេ អសុណន្តោ វិយ អបស្សន្តោ វិយ ច និព្វិការោ ហោតិ ខន្តិវាទី វិយ។ យថាហ –

“អហុ អតីតមទ្ធានំ, សមណោ ខន្តិទីបនោ;

តំ ខន្តិយាយេវ ឋិតំ, កាសិរាជា អឆេទយី”តិ។ (ជា។ ១។៤។៥១);

ភទ្រកតោ វា មនសិ ករោតិ តតោ ឧត្តរិ អបរាធាភាវេន អាយស្មា បុណ្ណត្ថេរោ វិយ។ យថាហ សោ –

“សចេ មំ, ភន្តេ, សុនាបរន្តកា មនុស្សា អក្កោសិស្សន្តិ បរិភាសិស្សន្តិ, តត្ថ មេ ឯវំ ភវិស្សតិ ‘ភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា, សុភទ្ទកា វតិមេ សុនាបរន្តកា មនុស្សា, យំ មេ នយិមេ បាណិនា បហារំ ទេន្តី’”តិអាទិ (ម។ និ។ ៣។៣៨៩; សំ។ និ។ ៤។៨៨)។

យាយ ច សមន្នាគតោ ឥសីនម្បិ បសំសិយោ ហោតិ។ យថាហ សរភង្គោ ឥសិ –

“កោធំ វធិត្វា ន កទាចិ សោចតិ,

មក្ខប្បហានំ ឥសយោ វណ្ណយន្តិ;

សព្ពេសំ វុត្តំ ផរុសំ ខមេថ,

ឯតំ ខន្តិំ ឧត្តមមាហុ សន្តោ”តិ (ជា។ ២។ ១៧។ ៩៣);

ទេវតានម្បិ បសំសិយោ ហោតិ។ យថាហ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ –

“យោ ហវេ ពលវា សន្តោ, ទុព្ពលស្ស តិតិក្ខតិ;

តមាហុ បរមំ ខន្តិំ, និច្ចំ ខមតិ ទុព្ពលោ”តិ (សំ។ និ។ ១។ ២៥០-២៥១);

ពុទ្ធានម្បិ បសំសិយោ ហោតិ។ យថាហ ភគវា –

“អក្កោសំ វធពន្ធញ្ច, អទុដ្ឋោ យោ តិតិក្ខតិ;

ខន្តីពលំ ពលានីកំ, តមហំ ព្រូមិ ព្រាហ្មណំ”ន្តិ (ធ។ ប។ ២៨៨);

សា បនេសា ខន្តិ ឯតេសញ្ច ឥធ វណ្ណិតានំ អញ្ញេសញ្ច គុណានំ អធិគមហេតុតោ មង្គលន្តិ វេទិតព្ពា។

សោវចស្សតា នាម សហធម្មិកេ វុច្ចមានេ វិក្ខេបំ វា តុណ្ហីភាវំ វា គុណទោសចិន្តនំ វា អនាបជ្ជិត្វា អតិវិយ អាទរញ្ច គារវញ្ច នីចមនតញ្ច បុរក្ខត្វា សាធូតិ វចនករណតា។ សា សព្រហ្មចារីនំ សន្តិកា ឱវាទានុសាសនិប្បដិលាភហេតុតោ ទោសប្បហានគុណាធិគមហេតុតោ ច មង្គលន្តិ វុច្ចតិ។

សមណានំ ទស្សនំ នាម ឧបសមិតកិលេសានំ ភាវិតកាយវចីចិត្តបញ្ញានំ ឧត្តមទមថសមថសមន្នាគតានំ បព្ពជិតានំ ឧបសង្កមនុបដ្ឋានានុស្សរណសវនទស្សនំ, សព្ពម្បិ ឱមកទេសនាយ ទស្សនន្តិ វុត្តំ, តំ មង្គលន្តិ វេទិតព្ពំ. កស្មា? ពហុបការត្តា. អាហ ច “ទស្សនម្បហំ, ភិក្ខវេ, តេសំ ភិក្ខូនំ ពហុបការំ វទាមី”តិអាទិ (ឥតិវុ. ១០៣). យតោ ហិតកាមេន កុលបុត្តេន សីលវន្តេ ភិក្ខូ ឃរទ្វារំ សម្បត្តេ ទិស្វា យទិ ទេយ្យធម្មោ អត្ថិ, យថាពលំ ទេយ្យធម្មេន បតិមានេតព្ពា. យទិ នត្ថិ, បញ្ចបតិដ្ឋិតំ កត្វា វន្ទិតព្ពា. តស្មិម្បិ អសម្បជ្ជមានេ អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា នមស្សិតព្ពា, តស្មិម្បិ អសម្បជ្ជមានេ បសន្នចិត្តេន បិយចក្ខូហិ សម្បស្សិតព្ពា. ឯវំ ទស្សនមូលកេនបិ ហិ បុញ្ញេន អនេកានិ ជាតិសហស្សានិ ចក្ខូសុ រោគោ វា ទោសោ វា ឧបក្កិលេសោ វា បិឡកា វា ន ហោន្តិ, វិប្បសន្នបញ្ចវណ្ណសស្សិរិកានិ ហោន្តិ ចក្ខូនិ រតនវិមានេ ឧគ្ឃាដិតមណិកវាដសទិសានិ, សតសហស្សកប្បមត្តំ ទេវេសុ ច មនុស្សេសុ ច សព្ពសម្បត្តីនំ លាភី ហោតិ. អនច្ឆរិយញ្ចេតំ, យំ មនុស្សភូតោ សប្បញ្ញជាតិកោ សម្មា បវត្តិតេន សមណទស្សនមយេន បុញ្ញេន ឯវរូបំ វិបាកវិភូតិំ អនុភវេយ្យ, យត្ថ តិរច្ឆានគតានម្បិ កេវលំ សទ្ធាមត្តកេន កតស្ស សមណទស្សនស្ស ឯវំ វិបាកវិភូតិំ វណ្ណយន្តិ.

“ឧលូកោ មណ្ឌលក្ខិកោ, វេទិយកេ ចិរទីឃវាសិកោ;

សុខិតោ វត កោសិយោ អយំ, កាលុដ្ឋិតំ បស្សតិ ពុទ្ធវរំ.

“មយិ ចិត្តំ បសាទេត្វា, ភិក្ខុសង្ឃេ អនុត្តរេ;

កប្បានំ សតសហស្សានិ, ទុគ្គតិំ សោ ន គច្ឆតិ.

“ស ទេវលោកា ចវិត្វា, កុសលកម្មេន ចោទិតោ;

ភវិស្សតិ អនន្តញាណោ, សោមនស្សោតិ វិស្សុតោ”តិ. (ម. និ. អដ្ឋ. ១.១៣៣);

កាលេន ធម្មសាកច្ឆា នាម បទោសេ វា បច្ចូសេ វា ទ្វេ សុត្តន្តិកា ភិក្ខូ អញ្ញមញ្ញំ សុត្តន្តំ សាកច្ឆន្តិ, វិនយធរា វិនយំ, អាភិធម្មិកា អភិធម្មំ, ជាតកភាណកា ជាតកំ, អដ្ឋកថិកា អដ្ឋកថំ, លីនុទ្ធតវិចិកិច្ឆាបរេតចិត្តវិសោធនត្ថំ វា តម្ហិ តម្ហិ កាលេ សាកច្ឆន្តិ, អយំ កាលេន ធម្មសាកច្ឆា. សា អាគមព្យត្តិអាទីនំ គុណានំ ហេតុតោ មង្គលន្តិ វុច្ចតីតិ.

ឯវំ ឥមិស្សា គាថាយ ខន្តិ, សោវចស្សតា, សមណទស្សនំ, កាលេន ធម្មសាកច្ឆាតិ ចត្តារិ មង្គលានិ វុត្តានិ. មង្គលត្តញ្ច តេសំ តត្ថ តត្ថ វិភាវិតមេវាតិ.

និដ្ឋិតា ខន្តី ចាតិ ឥមិស្សា គាថាយ អត្ថវណ្ណនា·

តបោចាតិគាថាវណ្ណនា

១០· ឥទានិ តបោ ចាតិ ឯត្ថ បាបកេ ធម្មេ តបតីតិ តបោ· ព្រហ្ម ចរិយំ, ព្រហ្មានំ វា ចរិយំ ព្រហ្មចរិយំ, សេដ្ឋចរិយន្តិ វុត្តំ ហោតិ· អរិយសច្ចានំ ទស្សនំ អរិយសច្ចានទស្សនំ, អរិយសច្ចានិ ទស្សនន្តិបិ ឯកេ, តំ ន យុត្តំ· និក្ខន្តំ វានតោតិ និព្ពានំ, សច្ឆិករណំ សច្ឆិកិរិយា, និព្ពានស្ស សច្ឆិកិរិយា និព្ពានសច្ឆិកិរិយា· សេសំ វុត្តនយមេវាតិ អយំ បទវណ្ណនា·

អត្ថវណ្ណនា បន ឯវំ វេទិតព្វា – តបោ នាម អភិជ្ឈាទោមនស្សាទីនំ តបនតោ ឥន្ទ្រិយសំវរោ , កោសជ្ជស្ស វា តបនតោ វីរិយំ, តេហិ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ អាតាបីតិ វុច្ចតិ· ស្វាយំ អភិជ្ឈាទិប្បហានឈានាទិប្បដិលាភហេតុតោ មង្គលន្តិ វេទិតព្វោ·

ព្រហ្មចរិយំ នាម មេថុនវិរតិសមណធម្មសាសនមគ្គានមធិវចនំ· តថា ហិ “អព្រហ្មចរិយំ បហាយ ព្រហ្មចារី ហោតី”តិ ឯវមាទីសុ (ទី· និ· ១·១៩៤; ម· និ· ១·២៩២) មេថុនវិរតិ ព្រហ្មចរិយន្តិ វុច្ចតិ· “ភគវតិ ខោ, អាវុសោ, ព្រហ្មចរិយំ វុស្សតីតិ? ឯវមាវុសោ”តិ ឯវមាទីសុ (ម· និ· ១·២៥៧) សមណធម្មោ· “ន តាវាហំ, បាបិម, បរិនិព្វាយិស្សាមិ, យាវ មេ ឥទំ ព្រហ្មចរិយំ ន ឥទ្ធញ្ចេវ ភវិស្សតិ ផីតញ្ច វិត្ថារិកំ ពាហុជញ្ញ”ន្តិ ឯវមាទីសុ (ទី· និ· ២·១៦៨; សំ· និ· ៥·៨២២; ឧទា· ៥១) សាសនំ· “អយមេវ ខោ, ភិក្ខុ, អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ព្រហ្មចរិយំ· សេយ្យថិទំ, សម្មាទិដ្ឋិ”តិ ឯវមាទីសុ (សំ· និ· ៥·៦) មគ្គោ· ឥធ បន អរិយសច្ចទស្សនេន បរតោ មគ្គស្ស សង្គហិតត្តា អវសេសំ សព្វម្បិ វដ្ដតិ· តញ្ចេតំ ឧបរូបរិ នានប្បការវិសេសាធិគមហេតុតោ មង្គលន្តិ វេទិតព្វំ·

អរិយសច្ចាន ទស្សនំ នាម កុមារបញ្ហេ វុត្តានំ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ អភិសមយវសេន មគ្គទស្សនំ, តំ សំសារទុក្ខវីតិក្កមហេតុតោ មង្គលន្តិ វុច្ចតិ·

និព្ពានសច្ឆិកិរិយា នាម ឥធ អរហត្តផលំ និព្ពានន្តិ អធិប្បេតំ· តម្បិ ហិ បញ្ចគតិវានេន វានេន និក្ខន្តត្តា និព្ពានន្តិ វុច្ចតិ· តស្ស បត្តិ វា បច្ចវេក្ខណា វា សច្ឆិកិរិយាតិ វុច្ចតិ· ឥតរស្ស បន និព្ពានស្ស អរិយសច្ចានំ ទស្សនេនេវ សច្ឆិកិរិយា សិទ្ធា, តេនេតំ ឥធ នាធិប្បេតំ· ឯវមេសា និព្ពានសច្ឆិកិរិយា ទិដ្ឋធម្មិកសុខវិហារាទិហេតុតោ មង្គលន្តិ វេទិតព្វា·

ឯវំ ឥមិស្សា គាថាយ តបោ ព្រហ្មចរិយំ, អរិយសច្ចាន ទស្សនំ, និព្ពានសច្ឆិកិរិយាតិ ចត្តារិ មង្គលានិ វុត្តានិ· មង្គលត្តញ្ច នេសំ តត្ថ តត្ថ វិភាវិតមេវាតិ·

និដ្ឋិតា តបោ ចាតិ ឥមិស្សា គាថាយ អត្ថវណ្ណនា·

ផុដ្ឋស្សលោកធម្មេហីតិគាថាវណ្ណនា

១១។ ឥទានិ ផុដ្ឋស្ស លោកធម្មេហីតិ ឯត្ថ ផុដ្ឋស្សាតិ ផុសិតស្ស ឆុបិតស្ស សម្បត្តស្ស។ លោកេ ធម្មា លោកធម្មា, យាវ លោកបវត្តិ, តាវ អនិវត្តកា ធម្មាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ចិត្តន្តិ មនោ មានសំ។ យស្សាតិ នវស្ស វា មជ្ឈិមស្ស វា ថេរស្ស វា។ ន កម្បតីតិ ន ចលតិ ន វេធតិ។ អសោកន្តិ និស្សោកំ អព្ពូឡ្ហសោកសល្លំ។ វិរជន្តិ វិគតរជំ វិទ្ធំសិតរជំ។ ខេមន្តិ អភយំ និរុបទ្ទវំ។ សេសំ វុត្តនយមេវាតិ អយំ បទវណ្ណនា។

អត្ថវណ្ណនា បន ឯវំ វេទិតព្ពា – ផុដ្ឋស្ស លោកធម្មេហិ ចិត្តំយស្សន កម្បតិ នាម យស្ស លាភាលាភាទីហិ អដ្ឋហិ លោកធម្មេហិ ផុដ្ឋស្ស អជ្ឈោត្ថដស្ស ចិត្តំ ន កម្បតិ ន ចលតិ ន វេធតិ, តស្ស តំ ចិត្តំ កេនចិ អកម្បិយលោកុត្តរភាវាវហនតោ មង្គលន្តិ វេទិតព្ពំ។

កស្ស ច ឯតេហិ ផុដ្ឋស្ស ចិត្តំ ន កម្បតីតិ? អរហតោ ខីណាសវស្ស, ន អញ្ញស្ស កស្សចិ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“សេលោ យថា ឯកឃនោ, វាតេន ន សមីរតិ;

ឯវំ រូបា រសា សទ្ទា, គន្ធា ផស្សា ច កេវលា។

“ឥដ្ឋា ធម្មា អនិដ្ឋា ច, ន បវេធេន្តិ តាទិនោ;

ឋិតំ ចិត្តំ វិប្បមុត្តំ, វយញ្ចស្សានុបស្សតី”តិ។ (មហាវ. ២៤៤);

អសោកំ នាម ខីណាសវស្សេវ ចិត្តំ។ តញ្ហិ យ្វាយំ “សោកោ សោចនា សោចិតត្តំ អន្តោសោកោ អន្តោបរិសោកោ ចេតសោ បរិជ្ឈាយិតត្ត”ន្តិអាទិនា (វិភ. ២៣៧) នយេន វុច្ចតិ សោកោ, តស្ស អភាវតោ អសោកំ។ កេចិ និព្ពានំ វទន្តិ, តំ បុរិមបទេន នានុសន្ធិយតិ។ យថា ច អសោកំ, ឯវំ វិរជំ ខេមន្តិបិ ខីណាសវស្សេវ ចិត្តំ។ តញ្ហិ រាគទោសមោហរជានំ វិគតត្តា វិរជំ, ចតូហិ ច យោគេហិ ខេមត្តា ខេមំ, យតោ ឯវំ តេន តេនាការេន តស្មិំ តស្មិំ បវត្តិក្ខណេ គហេត្វា និទ្ទិដ្ឋវសេន តិវិធម្បិ អប្បវត្តក្ខន្ធតាទិលោកុត្តរភាវាវហនតោ អាហុនេយ្យាទិភាវាវហនតោ ច មង្គលន្តិ វេទិតព្ពំ។

ឯវំ ឥមិស្សា គាថាយ អដ្ឋលោកធម្មេហិ អកម្បិតចិត្តំ, អសោកចិត្តំ, វិរជចិត្តំ, ខេមចិត្តន្តិ ចត្តារិ មង្គលានិ វុត្តានិ។ មង្គលត្តញ្ច នេសំ តត្ថ តត្ថ វិភាវិតមេវាតិ។

តិដ្ឋិតា ឲ្ដ្ឋ ស្ស លោកឆយ្យេហិតិ ពួយិស្សា កាឆាយ អត្ថចណ្ណតា៎

ឲតាឌិឃាតីតិកាឆាចណ្ណតា

១៧៎ ឲចំ ភកចា អយេចតា ច ចាលិតត្តិអាឌីហិ ឆឃហិ កាឆាហិ អដ្ឋតិឃ យហាយក្ខលិតិ ពយេឆ្វា ព្ទឆាតិ ឲតាតេច អត្ថតា ច្យត្ថយក្ខលិតិ ច្យតេត្តា “ឲតាឌិឃាតិ ពត្វាតា”តិ អចឃាតកាឆយការសិ៎

តស្សាឃយត្តចណ្ណតា – ឲតាឌិឃាតីតិ ឲតាតិ ច្រាឌិឃាតិ យឃា ច្យត្ថប្យការាតិ ចាលិតំ អយេចតាឌីតិ៎ ពត្វាតាតិ ពត្វា៎ ពត្វាត ពត្វា ពរិត្វាតិ ហិ អត្ថេតា អតញ្ញា៎ ឃព្ទត្ថយបរាឌិតាតិ ឃព្ទត្ថ ពត្តកិលេឃាតិឃព្វារឆេចប្យត្តយារប្យតេឆេឃ្យ ចត្យឃ្យ បច្ចត្តិកោឃ្យ ឲកោតាបិ អបរាឌិតា ហ្វត្វា, ឃឃយេច តោ ចត្វាេរា យាេរ បរាេឌត្វាតិ ច្យត្ថ ហោតិ៎ យកាេរា ចេត្ថ បឆឃត្តិករយេត្វាតិ ចិញ្ញាតេព្វា៎

ឃព្ទត្ថ យោត្ថិ ពច្ឆត្តិតិ ឲតាឌិឃាតិ យក្ខលិតិ ពត្វា ចត្យហិ យារេហិ អបរាឌិតា ហ្វត្វា ឃព្ទត្ថ ព្ទឆលោកបរលោកេឃ្យ ឆាតចក្ខយតាឌីឃ្យ ច យោត្ថិ ពច្ឆត្តិ, ចាលយេចតាឌីហិ យេ ឌ្ឋប្យេឌ្ឋយ្យ អាឃចា ចិឈាតបរិត្យអាហា, តោឃំ អភាចា យោត្ថិ ពច្ឆត្តិ, អត្យបឌ្ឌតា អត្យបឃដ្ឋា លេយិតោ អប្យដិភយា ពច្ឆត្តិតិ ច្យត្ថ ហោតិ៎ អត្យតាឃិកោ ចេត្ថ កាឆាពត្តឃ្យលត្ថ ច្យេត្វាតិ ចេឌិតេព្វា៎

តំ តោឃំ យក្ខលយ្យត្ថយត្តិ ព្ទយិតា កាឆាបឆេត ភកចា ឆេឃតំ តិដ្ឋាេបសិ៎ ពថំ? ឲចំ, ឆេចប្យត្ថ, យេយ ឲតាឌិឃាតិ ពេរាត្តិ, តោ ឃព្វា ឃព្ទត្ថ យោត្ថិ ពច្ឆត្តិ, តឃ្វា តំ ចាលិតំ អយេចតាឌិអដ្ឋតិឃចិឆយ្យិ តោឃំ ឲតាឌិឃការកាតំ យក្ខលយ្យត្ថយំ យេដ្ឋំ បចរត្តិ ពណ្យាហិតិ៎

ឲចញ្ចា ភកចតា តិដ្ឋាបិតាយ ឆេឃតាយ បរិយោឃាឃាេត កោដិឃតឃហស្សឆេចតាយោ អរហត្ថំ បិប្យហិឃ្យ, យោតាបត្តិឃកតាកាយិអតាកាយិថលឃយ្យត្តាតំ ពណតា អឃឌ្ឋេយ្យា អហោសិ៎ អឆ ភកចា ទ្យតិយឌិចេឃ អាតត្ថត្ថេឲ អាយត្តេសិ – “ព្ទយំ បត, អាតត្ថ, រត្តិ អញ្ញតរា ឆេចតា យំ ឌ្ឋបឃក្ខយិត្វា យក្ខលបញ្ហាប្យច្ឆិ, អឆស្សាហំ អដ្ឋតិឃ យក្ខលិតិ អភាសិ, ឌ្ឋក្កណ្យាហិ, អាតត្ថ, ព្ទយំ យក្ខលបរិយាយំ, ឌ្ឋក្កហេត្វា ភិក្ខ្យ ចាេចហិ”តិ៎ ឆេរោ ឌ្ឋក្កហេត្វា ភិក្ខ្យ ចាេចសិ៎ តយិឌំ អាចរិយបរប្យរាយ អាភតំ យាចជ្ជតតា បចត្តតិ, “ឲចយិឌំ ច្រាហ្វចរិយំ ព្ទឆ្ឌេព្វាច ឋិតព្វា ចិត្វារិកំ ចាហ្យឌញ្ញា ប្យត្យក្យតំ យាច ឆេចយត្យេស្សហិ ឃ្យប្យកាឃិត”ត្តិ ចេឌិតព្វំ៎

ព្ទឆាតិ ឲតេតស្វេច យក្ខលេឃ្យ ចាណបរិចយបិដចត្ថំ អយយាឌិតោ បភ្យតិ យោធតា – ឲចយិេយ ព្ទឆលោកបរលោកលោក្យត្តរឃ្យលកាយា ឃត្វា ចាលឌតយេចតំ បហាយ, បណ្ឌិតេ តិស្សាយ, ប្យឌេតយ្យេ ប្យឌេត្វា, បតិរូបឆេឃចាសេត ប្យព្ទេ ច ពតប្យញ្ញតាយ ព្យឃលប្យចត្តិឃំ ចោឌិយយាតា អត្តាតំ ឃម្មា បណិឆាយ, ចាហ្យឃច្ចឃិប្យចិតយេហិ អលឌ្ឋតត្តភាចា, ចិតយាត្យរូបំ ឃ្យភាឃិតំ ភាឃយាតា, យាច កិហិភាចំ ត ចិជហត្តិ, តាច យាតាបិត្យបដ្ឋាេតត បោរាណំ ព្ទណយ្យលំ ចិឃោឆយាតា, ប្យត្តតារឃក្ខហេត តចំ ព្ទណយ្យលំ បយោឌយាតា,

អនាកុលកម្មន្តតាយ ធនធញ្ញាទិសមិទ្ធិ វិបុលត្តា, ទានេន ភោគសារំ ធម្មចរិយាយ ជីវិតសារញ្ច គហេត្វា, ញាតិសង្គហេន សកជនហិតំ អនវជ្ជកម្មន្តតាយ បរជនហិតញ្ច ករោន្តា, បាបវិរតិយា បរូបឃាតំ មជ្ជបានសំយមេន អត្តូបឃាតញ្ច វិវជ្ជេត្វា, ធម្មេសុ អប្បមាទេន កុសលបក្ខំ វឌ្ឍេត្វា, វឌ្ឍិតកុសលតាយ គិហិព្យញ្ជនំ ឱហាយ បព្ពជិតភាវេ ឋិតាបិ ពុទ្ធពុទ្ធសាវកុបជ្ឈាយាចរិយាទីសុ គារវេន និវាតេន ច វត្តសម្បទំ អារាធេត្វា, សន្តុដ្ឋិយា បច្ចយគេធំ បហាយ, កតញ្ញុតាយ សប្បុរិសភូមិយំ ឋត្វា, ធម្មស្សវនេន ចិត្តលីនតំ បហាយ, ខន្តិយា សព្ពបរិស្សយេ អភិភវិត្វា, សោវចស្សតាយ សនាថំ អត្តានំ កត្វា, សមណទស្សនេន បដិបត្តិបយោគំ បស្សន្តា, ធម្មសាកច្ឆាយ កង្ខាដ្ឋានិយេសុ ធម្មេសុ កង្ខំ វិនោទេត្វា, ឥន្ទ្រិយសំវរតបេន សីលវិសុទ្ធិំ សមណធម្មព្រហ្មចរិយេន ចិត្តវិសុទ្ធិំ តតោ បរា ច ចតស្សោ វិសុទ្ធិយោ សម្បាទេន្តា , ឥមាយ បដិបទាយ អរិយសច្ចទស្សនបរិយាយំ ញាណទស្សនវិសុទ្ធិំ បត្វា អរហត្តផលសញ្ញិតនិព្ពានំ សច្ឆិករោន្តិ, យំ សច្ឆិករិត្វា សិនេរុបព្ពតោ វិយ វាតវុដ្ឋីហិ អដ្ឋហិ លោកធម្មេហិ អវិកម្បមានចិត្តា អសោកា វិរជា ខេមិនោ ហោន្តិ។ យេ ច ខេមិនោ ហោន្តិ, តេ សព្ពត្ថ ឯកេនបិ អបរាជិតា ហោន្តិ, សព្ពត្ថ សោត្ថិំ គច្ឆន្តិ។ តេនាហ ភគវា –

“ឯតាទិសានិ កត្វាន, សព្ពត្ថមបរាជិតា;

សព្ពត្ថ សោត្ថិំ គច្ឆន្តិ, តំ តេសំ មង្គលមុត្តម”ន្តិ។

បរមត្ថជោតិកាយ ខុទ្ទកបាឋ-អដ្ឋកថាយ

មង្គលសុត្តវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩៑ ទេវតាសុត្តវណ្ណនា

តិទេក្លបប្បយោគតំ

ហ្គគាតិ ឃាតិឌ ក្វតាតិតិឲចយាឌិតា យក្កលសុត្តាតត្តទំ តិក្លិត្តស្ស ទេវតាសុត្តស្ស អត្ថវណ្ណតាក្កមេយា អត្ថប្បទេត្តា៑ តស្ស ហ្គឌ តិទេក្លបប្បយោគតំ ចត្ថា តទេតា បទំ សុបទិសុទេទ្ធត ពិទេត្ថត តឌិតញអាកាឌិសុ សលិលទេញ្ញាកាហលយិច សុបទិសុទេទ្ធត តិគាទេតត ហ្គយស្ស សុត្តស្ស អត្ថទេញ្ញាកាហលំ គទេស្សាតុំ –

“ទេឃត ចុត្តំ ឃគា ឃត្ថ, ឃស្វា ទេចតំ ហ្គយំ តឃំ;

បកាទេសត្ថាត ឲតស្ស, កទិស្សាយត្ថវណ្ណតំ”៑

តត្ថ ឃស្វា យក្កលសុទេត្តត អត្តទក្លា អកល្យាលាកទលាកល្យាលាកទលាបក្ខឃាតក្ខា អាសចាតំ បឌិឈាទេតា គស្សិទេតា, ហ្គយក្ខា សុត្តំ បទាទក្លិ អយត្តស្សាឌិបក្ខឃាតក្ខា អាសចាតំ បឌិឈាតំ សាទេឌតិ, តស្វា តគតត្តទំ តិក្លិត្តំ សិឃាតិ៑

ហ្គគំ តាចស្ស ហ្គឌ តិទេក្លបប្បយោគតំ៑

ទេចសាលិចត្ថុ

ហ្គគាតិ “ទេឃត ចុត្តំ ឃគា ឃត្ថ, ឃស្វា ទេចត”ត្តិ ឲត្ថាហ “ទេកត បទេតតំ សុត្តំ ចុត្តំ, កគា កត្ថ, កស្វា ន ចុត្ត”ត្តិ៑ ចុក្ខទេត – ហ្គគញ្ញាកកចតា ឲច ចុត្តំ, ត សាចកាឌិហិ៑ តក្ខា ឃគា ចុត្តិក្លាឌិហិ ក្ខបក្ខទេចហិ ក្ខបក្ខតាឃ ទេចសាលិឃា លិក្ខឌិហិ ទាឌកហទេតា ឃាឌិត្ថា កកចា ទេចសាលិ អាតិទេតា, តគា ទេចសាលិឃំ ទេតសំ ក្ខបក្ខចាតំ បឌិឈាតត្ថាឃ ចុត្តត្តិ៑ អឃំ ទេតសំ បញ្ញាតំ សទេក្លបចិស្សឌ្ឍតា៑ ចិត្ថាទទេតា បត ទេចសាលិចត្ថុទេតា បក្សតិ ទេបិទាទេលហិ ចល្លិឃតិ៑

តត្រាឃំ ចណ្ណតា – ឌាទិទាលសិទទេញ្ញា កិទ អក្កយទេហសិឃា កុស្និយិញ្ញាតក្ខទា សណ្ឌាសិ, សា តំ ឌាត្ថា ទទេញ្ញា តិទេចទេឌសិ, ទាឌា កត្ថបទិហាទំ អគាសិ៑ សា សយ្វា បទិហទិឃយាតកត្ថា កត្ថបទិបិកកាទេល ចិឌាឃតឈទំ បិចិសិ៑ បុញ្ញាចតិតំ បក្ខសសយទេឃ កត្ថចុក្ខាតំ ទេហាតិ៑ សា ច តាសំ អញ្ញាតទា, ទេតត បក្ខសសយទេឃ អលត្តកបឌលពាត្តខិចកបុប្បសឌិសំ យំសទេបសិ ចិឌាឃិ៑ តទេតា “អញ្ញា ទេគចិទេឃា សុចណ្ណពិយ្យសឌិទេស បុទេត្ត ចិឌាឃត្តិ, អក្កយទេហសី យំសទេបសិត្តិ ទទេញ្ញា បុទទេតា យយ អចទេណ្ណា ក្ខប្បទេឌ្ឍឃ្យា”តិ ចិទេត្តត្ថា ទេតត អចណ្ណកទេឃត តំ យំសទេបសិ ឲកស្វិ

ភាជនេ បក្ខិបិត្វា អញ្ញតរេន បដិកុជ្ជិត្វា រាជមុទ្ទិកាយ លញ្ឆិត្វា គង្គាយ សោតេ បក្ខិបាបេសិ។ មនុស្សេហិ ឆឌ្ឌិតមត្តេ ទេវតា អារក្ខំ សំវិទហិំសុ។ សុវណ្ណបដ្ដកញ្ចេត្ថ ជាតិហិង្គុលកេន "ពារាណសិរញ្ញោ អគ្គមហេសិយា បជា"តិ លិខិត្វា ពន្ធិំសុ។ តតោ តំ ភាជនំ ឩមិភយាទីហិ អនុបទ្ទុតំ គង្គាសោតេន បាយាសិ។

តេន ច សមយេន អញ្ញតរោ តាបសោ គោបាលកុលំ និស្សាយ គង្គាតីរេ វិហរតិ។ សោ បាតោវ គង្គំ ឱតរន្តោ ភាជនំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា បំសុកូលសញ្ញាយ អគ្គហេសិ។ តតោ តត្ថ តំ អក្ខរបដ្ដកំ រាជមុទ្ទិកាលញ្ឆនញ្ច ទិស្វា មុញ្ចិត្វា តំ មំសបេសិំ អទ្ទស, ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ "សិយា គព្ភោ, តថា ហិស្ស ទុគ្គន្ធបូតិកាភាវោ នត្ថី"តិ។ តំ អស្សមំ នេត្វា សុទ្ធេ ឱកាសេ ឋបេសិ។ អថ អឌ្ឍមាសច្ចយេន ទ្វេ មំសបេសិយោ អហេសុំ។ តាបសោ ទិស្វា សាធុតរំ ឋបេសិ, តតោ បុន អឌ្ឍមាសច្ចយេន ឯកមេកិស្សា បេសិយា ហត្ថបាទសីសានមត្ថាយ បញ្ច បញ្ច បីឡកា ឧដ្ឋហិំសុ។ តាបសោ ទិស្វា បុន សាធុតរំ ឋបេសិ។ អថ អឌ្ឍមាសច្ចយេន ឯកា មំសបេសិ សុវណ្ណពិម្ពសទិសោ ទារកោ, ឯកា ទារិកា អហោសិ។ តេសុ តាបសស្ស បុត្តសិនេហោ ឧប្បជ្ជិ។ អង្គុដ្ឋកតោ ចស្ស ខីរំ និព្ពត្តិ។ តតោ បភុតិ ច ខីរភត្តំ លភតិ, សោ ភត្តំ ភុញ្ជិត្វា ខីរំ ទារកានំ មុខេ អាសិញ្ចតិ។ តេសំ យំ យំ ឧទរំ បវិសតិ, តំ សព្ពំ មណិភាជនគតំ វិយ ទិស្សតិ។ ឯវំ និច្ឆវី អហេសុំ។ អបរេ បនាហុ "សិព្ពេត្វា ឋបិតា វិយ នេសំ អញ្ញមញ្ញំ លីនា ឆវិ អហោសី"តិ។ ឯវំ តេ និច្ឆវិតាយ វា លីនច្ឆវិតាយ វា លិច្ឆវីតិ បញ្ញាយិំសុ។

តាបសោ ទារកេ បោសេន្តោ ឧស្សូរេ គាមំ បិណ្ឌាយ បវិសតិ, អតិទិវា បដិក្កមតិ។ តស្ស តំ ព្យាបារំ ញត្វា គោបាលកា អាហំសុ "ភន្តេ, បព្ពជិតានំ ទារកបោសនំ បលិពោធោ, អម្ហាកំ ទារកេ ទេថ, មយំ បោសេស្សាម, តុម្ហេ អត្តនោ កម្មំ ករោថា"តិ។ តាបសោ "សាធូ"តិ បដិស្សុណិ។ គោបាលកា ទុតិយទិវសេ មគ្គំ សមំ កត្វា បុប្ផេហិ ឱកិរិត្វា ធជបដាកំ ឧស្សាបេត្វា តុរិយេហិ វជ្ជមានេហិ អស្សមំ អាគតា។ តាបសោ "មហាបុញ្ញា ទារកា, អប្បមាទេន វឌ្ឍេថ, វឌ្ឍេត្វា ច អញ្ញមញ្ញំ អាវាហវិវាហំ ករោថ, បញ្ចគោរសេន រាជានំ តោសេត្វា ភូមិភាគំ គហេត្វា នគរំ មាបេថ, តត្ថ កុមារំ អភិសិញ្ចថា"តិ វត្វា ទារកេ អទាសិ។ តេ "សាធូ"តិ បដិស្សុណិត្វា ទារកេ នេត្វា បោសេសុំ។

ទារកា វុឌ្ឍិមន្វាយ កីឡន្តា វិវាទដ្ឋានេសុ អញ្ញេ គោបាលទារកេ ហត្ថេនបិ បាទេនបិ បហរន្តិ, តេ រោទន្តិ។ "កិស្ស រោទថា"តិ ច មាតាបិតូហិ វុត្តា "ឥមេ និម្មាតាបិតិកា តាបសបោសិតា អម្ហេ អតីវ បហរន្តី"តិ វទន្តិ។ តតោ តេសំ មាតាបិតរោ "ឥមេ ទារកា អញ្ញេ ទារកេ វិហេឋេន្តិ ទុក្ខាបេន្តិ, ន ឥមេ សង្គហេតព្ពា, វជ្ជិតព្ពា ឥមេ"តិ អាហំសុ។ តតោ បភុតិ កិរ សោ បទេសោ "វជ្ជី"តិ វុច្ចតិ, តិយោជនសតំ បរិមាណេន។ អថ តំ បទេសំ គោបាលកា រាជានំ តោសេត្វា អគ្គហេសុំ។ តត្ថេវ នគរំ មាបេត្វា សោឡសវស្សុទ្ទេសិកំ កុមារំ អភិសិញ្ចិត្វា រាជានំ អកំសុ។ តាយ ចស្ស ទារិកាយ សទ្ធិំ វារេយ្យំ កត្វា កតិកំ អកំសុ "ន ពាហិរតោ ទារិកា អានេតព្ពា, ឥតោ ទារិកា ន កស្សចិ ទាតព្ពា"តិ។ តេសំ បឋមសំវាសេន ទ្វេ ទារកា ជាតា ធីតា ច បុត្តោ ច, ឯវំ សោឡសក្ខត្តុំ ទ្វេ ទ្វេ ជាតា។ តតោ តេសំ ទារកានំ យថាក្កមំ វឌ្ឍន្តានំ អារាមុយ្យានវនិវាសដ្ឋានបរិវារសម្បត្តិំ គហេតុំ អប្បហោន្តំ តំ នគរំ តិក្ខត្តុំ គាវុតន្តរេន គាវុតន្តរេន បាការេន បរិក្ខិបិំសុ, តស្ស បុនប្បុនំ វិសាលីកតត្តា វេសាលីត្វេវ នាមំ ជាតំ។ ឥទំ

ເວສາລິວຕ຺ຖຸ

ຠຄວເຕາ ນິມນ຺ຕນໍ

ອຍໍ ປນ ເວສາລີ ຠຄວເຕາ ອຸປ຺ປນ຺ນກາເລ ອິທ຺ຘາ ເວປຸລ຺ລປ຺ປຕ຺ຕາ ອເຫາສິ. ຕຕ຺ຖ ຫິ ຣາຊູນໍເຍວ ສຕ຺ຕ ສຫສ຺ສານິ ສຕ຺ຕ ສຕານິ ສຕ຺ຕ ຈ ຣາຊາເນາ ອເຫສຸໍ. ຕຖາ ຍຸວຣາຊເສນາປຕິຠຓ຺ຑາຄາຣິກປ຺ປມຸຂານໍ. ຍຖາຫ –

“ເຕນ ເຂາ ປນ ສມເຍນ ເວສາລີ ອິທ຺ຘາ ເຈວ ເຫາຕິ ຜີຕາ ຈ ພຫຸຊນາ ອາກິຓ຺ຓມນຸສ຺ສາ ສຸຠິກ຺ຂາ ຈ, ສຕ຺ຕ ຈ ປາສາທສຫສ຺ສານິ ສຕ຺ຕ ຈ ປາສາທສຕານິ ສຕ຺ຕ ຈ ປາສາທາ, ສຕ຺ຕ ຈ ກູຏາຄາຣສຫສ຺ສານິ ສຕ຺ຕ ຈ ກູຏາຄາຣສຕານິ ສຕ຺ຕ ຈ ກູຏາຄາຣານິ, ສຕ຺ຕ ຈ ອາຣາມສຫສ຺ສານິ ສຕ຺ຕ ຈ ອາຣາມສຕານິ ສຕ຺ຕ ຈ ອາຣາມາ, ສຕ຺ຕ ຈ ເປາກ຺ຂຣຓີສຫສ຺ສານິ ສຕ຺ຕ ຈ ເປາກ຺ຂຣຓີສຕານິ ສຕ຺ຕ ຈ ເປາກ຺ຂຣຓິເຍາ”ຕິ (ມຫາວ. ໓໒໖).

ສາ ອປເຣນ ສມເຍນ ທຸພ຺ຠິກ຺ຂາ ອເຫາສິ ທຸພ຺ພຸຏ຺ຐິກາ ທຸສ຺ສສ຺ສາ. ປຖມໍ ທຸຄ຺ຄຕມນຸສ຺ສາ ມຣນ຺ຕິ, ເຕ ພຫິທ຺ຘາ ຉຑ຺ເຑນ຺ຕິ. ມຕມນຸສ຺ສານໍ ກຸຓປຄນ຺ເຘນ ອມນຸສ຺ສາ ນຄຣໍ ປວິສິໍສຸ, ຕເຕາ ພຫຸຕຣາ ມຣນ຺ຕິ. ຕາຍ ປຏິກ຺ກູລຕາຍ ສຕ຺ຕານໍ ອຫິວາຕເຣາເຄາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ. ອິຕິ ຕີຫິ ທຸພ຺ຠິກ຺ຂອມນຸສ຺ສເຣາຄຠເຍຫິ ອຸປທ຺ທຸຕາ ເວສາລິນຄຣວາສິເນາ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຣາຊານໍ ອາຫໍສຸ, “ມຫາຣາຊ, ອິມສ຺ມິໍ ນຄເຣ ຕິວິຘໍ ຠຍໍ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ, ອິເຕາ ປຸພ຺ເພ ຍາວ ສຕ຺ຕມາ ຣາຊກຸລປຣິວຏ຺ຏາ ເອວຣູປໍ ອນຸປ຺ປນ຺ນປຸພ຺ພໍ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ມເຎ຺ຎ ອຘມ຺ມິກເຕ຺ຕນ ເອຕຣຫິ ອຸປ຺ປນ຺ນ”ນ຺ຕິ. ຣາຊາ ສເພ຺ພ ສນ຺ຖາຄາເຣ ສນ຺ນິປາຕາເປຕ຺ວາ “ມຍ຺ຫໍອຘມ຺ມິກຠາວໍ ວິຈິນຖາ”ຕິ ອາຫ. ເຕ ສພ຺ພໍ ປເວຓິໍ ວິຈິນນ຺ຕາ ນ ກິຎ຺ຈິ ອທ຺ທສໍສຸ.

ຕເຕາ ຣເຎ຺ຎາ ເທາສມທິສ຺ວາ “ອິທໍ ຠຍໍ ອມ຺ຫາກໍ ເກນ ວູປສເມຍ຺ຍາ”ຕິ ຈິນ຺ເຕສຸໍ. ຕຕ຺ຖ ເອກເຈ຺ຈ ຉ ສຕ຺ຖາເຣ ອປທິສິໍສຸ “ເອເຕຫິ ເອາກ຺ກນ຺ຕມເຕ຺ຕ ວູປສເມຍ຺ຍາ”ຕິ. ເອກເຈ຺ຈ ອາຫໍສຸ – “ພຸທ຺ເຘາ ກິຣ ເລາເກ ອຸປ຺ປນ຺ເນາ, ເສາ ຠຄວາ ສພ຺ພສຕ຺ຕຫິຕາຍ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕິ ມຫິທ຺ຘິເກາ ມຫານຸຠາເວາ, ເຕນ ເອາກ຺ກນ຺ຕມເຕ຺ຕ ສພ຺ພຠຍານິ ວູປສເມຍ຺ຍຸ”ນ຺ຕິ. ເຕນ ເຕ ອຕ຺ຕມນາ ຫຸຕ຺ວາ “ກຫໍ ປນ ເສາ ຠຄວາ ເອຕຣຫິ ວິຫຣຕິ, ອມ຺ເຫຫິ ເປສິເຕາ ນ ອາຄເຈ຺ຈຍ຺ຍາ”ຕິ ອາຫໍສຸ. ອຖາປເຣ ອາຫໍສຸ – “ພຸທ຺ຘາ ນາມ ອນຸກມ຺ປກາ, ກິສ຺ສ ນາຄເຈ຺ຈຍ຺ຍຸໍ, ເສາ ປນ ຠຄວາ ເອຕຣຫິ ຣາຊຄເຫ ວິຫຣຕິ, ຣາຊາ ພິມ຺ພິສາເຣາ ຕໍ ອຸປຏ຺ຐຫຕິ, ເສາ ອາຄນ຺ຕຸໍ ນ ທເທຍ຺ຍາ”ຕິ. “ເຕນ ຫິ ຣາຊານໍ ສຎ຺ຎາເປຕ຺ວາ ອາເນສ຺ສາມາ”ຕິ ເທ຺ວ ລິຈ຺ຉວິຣາຊາເນາ ມຫຕາ ພລກາເຍນ ປຫູຕໍ ປຓ຺ຓາກາຣໍ ທຕ຺ວາ ຣເຎ຺ຎາ ສນ຺ຕິກໍ ເປເສສຸໍ “ພິມ຺ພິສາຣໍ ສຎ຺ຎາເປຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ອາເນຖາ”ຕິ. ເຕ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣເຎ຺ຎາ ປຓ຺ຓາກາຣໍ ທຕ຺ວາ ຕໍ ປວຕ຺ຕິໍ ນິເວເທຕ຺ວາ, “ມຫາຣາຊ, ຠຄວນ຺ຕໍ ອມ຺ຫາກໍ ນຄຣໍ ເປເສຫີ”ຕິ ອາຫໍສຸ. ຣາຊາ ນ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິ, “ຕຸມ຺ເຫວ ຊານາຖາ”ຕິ ອາຫ. ເຕ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ເອວມາຫໍສຸ – “ຠນ຺ເຕ, ອມ຺ຫາກໍ ນຄເຣ ຕີຓິ ຠຍານິ ອຸປ຺ປນ຺ນານິ, ສເຈ ຠຄວາ ອາຄເຈ຺ຈຍ຺ຍ, ເສາຕ຺ຖິ ເນາ ຠເວຍ຺ຍາ”ຕິ. ຠຄວາ ອາວຊ຺ເຊຕ຺ວາ “ເວສາລິຍໍ ຣຕນສຸເຕ຺ຕ ວຸຈ຺ຈມາເນ ສາ ຣກ຺ຂາ ເກາຏິສຕສຫສ຺ສໍ ຈກ຺ກວາຬານິ ຜຣິສ຺ສຕິ, ສຸຕ຺ຕປຣິເຍາສາເນ ຈຕຸຣາສີຕິຍາ ປາຓສຫສ຺ສານໍ ຘມ຺ມາຠິສມເຍາ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ ອຘິວາເສສິ. ອຖ ຣາຊາ ພິມ຺ພິສາເຣາ ຠຄວເຕາ ອຘິວາສນໍ ສຸຕ຺ວາ “ຠຄວຕາ ເວສາລິຄມນໍ ອຘິວາສິຕ”ນ຺ຕິ ນຄເຣ ເຄາສນໍ ກາຣາເປຕ຺ວາ ຠຄວນ຺ຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ອາຫ – “ກິໍ, ຠນ຺ເຕ, ສມ຺ປຏິຈ຺ຉຖ ເວສາລິຄມນ”ນ຺ຕິ? “ອາມ, ມຫາຣາຊາ”ຕິ. “ເຕນ ຫິ, ຠນ຺ເຕ, ຕາວ ອາຄເມຖ, ຍາວ ມຄ຺ຄໍ ປຏິຍາເທມີ”ຕິ.

អថ ខោ រាជា ពិម្ពិសារោ រាជគហស្ស ច គង្គាយ ច អន្តរា បញ្ចយោជនភូមិំ សមំ កត្វា យោជនេ យោជនេ វិហារំ មាបេត្វា សត្ថុ គមនកាលំ បដិវេទេសិ។ សត្ថា បញ្ចហិ ភិក្ខុសតេហិ បរិវុតោ បាយាសិ។ រាជា បញ្ចយោជនំ មគ្គំ បញ្ចវណ្ណេហិ បុប្ផេហិ ជាណុមត្តំ ឱកិរាបេត្វា ធជបដាកបុណ្ណឃដកទលិអាទីនិ ឧស្សាបេត្វា សត្ថុ ទ្វេ សេតច្ឆត្តានិ ឯកេកស្ស ច ភិក្ខុស្ស ឯកេកំ ឧក្ខិបាបេត្វា សទ្ធិំ អត្តនោ បរិវារេន បុប្ផគន្ធាទីហិ បូជំ ករោន្តោ ឯកេកស្មិំ វិហារេ សត្ថារំ វសាបេត្វា មហាទានានិ ទត្វា បញ្ចហិ ទិវសេហិ គង្គាតីរំ នេសិ។ តត្ថ សព្ពាលង្ការេហិ នាវំ អលង្ករោន្តោ វេសាលិកានំ សាសនំ បេសេសិ "អាគតោ សត្ថា, មគ្គំ បដិយាទេត្វា សព្ពេ សត្ថុ បច្ចុគ្គមនំ ករោថា"តិ។ តេ "ទិគុណំ បូជំ ករិស្សាមា"តិ វេសាលិយា ច គង្គាយ ច អន្តរា តិយោជនភូមិំ សមំ កត្វា សត្ថុ ចត្តារិ ឯកេកស្ស ច ភិក្ខុស្ស ទ្វេ ទ្វេ សេតច្ឆត្តានិ សជ្ជេត្វា បូជំ កុរុមានា គង្គាតីរំ អាគន្ត្វា អដ្ឋំសុ។

អថ ពិម្ពិសារោ ទ្វេ នាវាយោ សង្ឃាដេត្វា មណ្ឌបំ កត្វា បុប្ផទាមាទីហិ អលង្ករិត្វា តត្ថ សព្ពរតនមយំ ពុទ្ធាសនំ បញ្ញាបេសិ, សត្ថា តត្ថ និសីទិ។ ភិក្ខូបិ នាវំ អារុហិត្វា យថានុរូបំ និសីទិំសុ។ រាជា សត្ថារំ អនុគច្ឆន្តោ គលប្បមាណំ ឧទកំ ឱគាហេត្វា "យាវ, ភន្តេ, សត្ថា អាគច្ឆតិ, តាវាហំ ឥធេវ គង្គាតីរេ វសិស្សាមី"តិ វត្វា និវត្តោ។ ឧបរិ ទេវតា យាវ អកនិដ្ឋភវនា បូជំ អកំសុ។ ហេដ្ឋាគង្គានិវាសិនោ កម្ពលស្សតរាទយោ នាគរាជានោ បូជំ អកំសុ។ ឯវំ មហតិយា បូជាយ សត្ថា យោជនមត្តំ អទ្ធានំ គង្គាយ គន្ត្វា វេសាលិកានំ សីមន្តរំ បវិដ្ឋោ។

តតោ លិច្ឆវិរាជានោ ពិម្ពិសារេន កតបូជាយ ទិគុណំ ករោន្តា គលប្បមាណេ ឧទកេ សត្ថារំ បច្ចុគ្គច្ឆិំសុ។ តង្ខណញ្ញេវ ខណេន មុហុត្តេន វិជ្ជុប្បភាវិនទ្ធន្ធការវិសដកូដោ គឡគឡាយន្តោ ចតូសុ ទិសាសុ មហាមេឃោ វុដ្ឋាសិ។ អថ សត្ថារា បឋមបាទេ គង្គាតីរេ និក្ខិត្តមត្តេ បោក្ខរវស្សំ វស្សិ។ យេ តេមេតុកាមា, តេ ឯវ តេមេន្តិ, អតេមេតុកាមា ន តេមេន្តិ។ សព្ពត្ថ ជាណុមត្តំ ឩរុមត្តំ កដិមត្តំ គលប្បមាណំ ឧទកំ វហតិ, សព្ពកុណបានិ ឧទកេន គង្គំ បវេសិតានិ, បរិសុទ្ធោ ភូមិភាគោ អហោសិ។

លិច្ឆវិរាជានោ សត្ថុ អន្តរា យោជនេ យោជនេ វាសាបេត្វា មហាទានានិ ទត្វា តីហិ ទិវសេហិ ទិគុណំ បូជំ ករោន្តា វេសាលិំ នយិំសុ។ វេសាលិំ សម្បត្តេ សត្ថរិ សក្កោ ទេវានមិន្ទោ ទេវសង្ឃបុរក្ខតោ អាគច្ឆិ។ មហេសក្ខានំ ទេវតានំ សន្និបាតេន អមនុស្សា យេភុយ្យេន បលាយិំសុ។ សត្ថា នគរទ្វារេ ឋត្វា អានន្ទត្ថេរំ អាមន្តេសិ – "ឥមំ, អានន្ទ, រតនសុត្តំ ឧគ្គហេត្វា ពលិកម្មូបករណានិ គហេត្វា លិច្ឆវិរាជកុមារេហិ សទ្ធិំ វេសាលិយា តិបាការន្តរេ វិចរន្តោ បរិត្តំ ករោហី"តិ រតនសុត្តំ អភាសិ។ "ឯវំ ខោ បនេតំ សុត្តំ វុត្តំ, កេន, កត្ថ, កទា ច វុត្ត"ន្តិ ឥមេសំ បញ្ហានំ វិស្សជ្ជនា វិត្ថារេន វេសាលិវត្ថុតោ បភុតិ បោរាណេហិ វណ្ណីយតិ។

ឯវំ សត្ថារា វេសាលិំ អនុប្បត្តទិវសេយេវ វេសាលិនគរទ្វារេ តេសំ ឧបទ្ទវានំ បដិឃាតត្ថាយ វុត្តមិទំ រតនសុត្តំ ឧគ្គហេត្វា អាយស្មា អានន្ទោ បរិត្តត្ថាយ ភាសមានោ សត្ថុ បត្តេន ឧទកមាទាយ សព្ពនគរំ អព្ភុក្កិរន្តោ អនុវិចរិ។ យំ កិញ្ចីតិ វុត្តមត្តេ ឯវ ថេរេន យេ បុព្ពេ អបលាតា សង្ការកូដភិត្តិប្បទេសាទិនិស្សិតា អមនុស្សា, តេ ចតូហិ ទ្វារេហិ បលាយិំសុ, ទ្វារានិ អនោកាសានិ

ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩈᩩ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᩋᩃᨽᨾᩣᨶᩣ ᨸᩣᨠᩣᩁᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩃᩣᨲᩣ᪨ ᩋᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᨣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨣᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩁᩮᩣᨣᩮᩣ ᩅᩪᨸᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᩩᨸ᩠ᨹᨣᨶ᩠ᨵᩣᨴᩦᩉᩥ ᨳᩮᩁᩴ ᨸᩪᨩᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᨶᨣᩁᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩈᨶ᩠ᨳᩣᨣᩤᩁᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨣᨶ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᩃᩥᨾ᩠ᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨲᩣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᩈᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᨶᩮᩈᩥ᪨

ᨽᨣᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣᨸᩥ ᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨧ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩮ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩮ ᩋᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨸᩥ ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩩ ᨴᩮᩅᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩏᨸᨶᩥᩈᩦᨴᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨧ ᨴᩮᩅᩣ, ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣᨸᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩮᩈᩣᩃᩥᩴ ᩋᨶᩩᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᩈᩣᩃᩥᨶᨣᩁᩅᩣᩈᩦᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨲᨴᩮᩅ ᩁᨲᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩣᩈᩦᨲᩥ᪨

ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨧ ᨿᩣ “ᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᨴᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᩮᨲᩴ ᩍᨾᩴ ᨶᨿᩴ᪨ ᨸᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ”ᨲᩥ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨿᩣᨶᩦᨵᩣᨲᩥᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ “ᩑᨲᩔ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽᨲᩮ᪨ ᩋᨸᩁᩮ ᨸᨶ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ “ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨣᩣᨳᩣ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᩮᩈᩣ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨠᩁᨱᩈᨾᨿᩮ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩅᩣ ᨲᨳᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨠᩥᩴ ᨶᩮᩣ ᩍᨾᩣᨿ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ, ᩈᨻ᩠ᨻᨳᩣᨸᩥ ᩑᨲᩔ ᩁᨲᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩴ᪨

ᨿᩣᨶᩦᨵ ᨽᩪᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨸᨮᨾᨣᩣᨳᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩣᨶᩦᨲᩥ ᨿᩣᨴᩥᩈᩣᨶᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᩮᩈᨠ᩠ᨡᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᩣᨶᩥ ᩅᩣ᪨ ᩍᨵᩣᨲᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨴᩮᩈᩮ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᩣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᪨ ᨽᩪᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨽᩪᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ “ᨽᩪᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪖᪙) ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮ “ᨽᩪᨲᨾᩥᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ , ᩈᨾᨶᩩᨸᩔᨳᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪔᪐᪑) ᨡᨶ᩠ᨵᨸᨬ᩠ᨧᨠᩮ “ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨡᩮᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨾᩉᩣᨽᩪᨲᩣ ᩉᩮᨲᩪ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪘᪖) ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮ ᨸᨳᩅᩦᨵᩣᨲ᩠ᩅᩣᨴᩥᩁᩪᨸᩮ “ᨿᩮᩣ ᨧ ᨠᩣᩃᨥᩈᩮᩣ ᨽᩪᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪒᪨᪑᪙᪐) ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮ “ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨽᩪᨲᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᨾᩩᩔᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪒᪨᪒᪒᪐) ᩈᨲ᩠ᨲᩮ “ᨽᩪᨲᨣᩤᨾᨸᩣᨲᨻ᩠ᨿᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨸᩣᨧᩥ᪨ ᪙᪐) ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᨠᩮ “ᨽᩪᨲᩴ ᨽᩪᨲᨲᩮᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪓) ᨧᩣᨲᩩᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨶᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣᨿᩴ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᩍᨵ ᨸᨶ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩋᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᩈᨾᩣᨣᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨽᩩᨾ᩠ᨾᩣᨶᩦᨲᩥ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨ ᩅᩣ-ᩍᨲᩥ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨶᩮ᪨ ᨲᩮᨶ ᨿᩣᨶᩦᨵ ᨽᩩᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᨽᩪᨲᩣᨶᩥ ᩈᨾᩣᨣᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᩍᨴᨾᩮᨠᩴ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ “ᨿᩣᨶᩥ ᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩃᩥᨠ᩠ᨡᩮ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩃᩥᨠ᩠ᨡᩮ ᩅᩣ ᨿᩣᨶᩥ ᨽᩪᨲᩣᨶᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᨲᩣᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩍᨵ ᩈᨾᩣᨣᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨿᩣᨾᨲᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᩋᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᩴ, ᨲᩣᩅ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨽᩪᨲᩣᨶᩥ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨸᩣᨲᩩᨽᩪᨲᩅᩥᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩋᨶ᩠ᨲᩃᩥᨠ᩠ᨡᩮ ᨽᩪᨲᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᩥᨶᩮᩁᩩᨲᩮᩣ ᨸᨽᩩᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩃᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨽᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨸᨳᩅᩥᨿᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨽᩪᨲᩣᨶᩥ, ᨲᩣᨶᩥ

សត្ថាតិ ក្វយិយំ ក្វយិបជិតាន្ទេសុ ច ទុក្ខលតាបត្ថាតាឌីសុ តិត្ថាតត្វា "ក្យុទាតិ ក្វតាតី"តិ ចេឌិតត្ថាតិ។

៤ចំ កកចា សត្ថារេតច អយត្សុក្វតាតិ "ក្យុទាតិ ចា ឃាតិ ច អត្តលិវេក្ល"តិ ទ្ធឹហិ បទេហិ ចិកេបេត្វា បុត ៤រេកត បទេត បរិក្ករេហត្វា ឌេស្សេតុំ "សេត្ថច ក្វតា សុយតា កចត្វ"តិ អាហ។ សេត្ថតិ អតចសេសា។ ៤ចាតិ អចឆារេណ, ៤កយ្ហិ អតបរេតត្វាតិ អធិប្បាយោ។ ក្វតាតិ អយត្សុ្យា។ សុយតា កចត្វតិ សុលិតយតា បឹតិសេយាយតស្សខាតា កចត្វ។ អទេធាបឹតិ កិច្ចត្តរសត្តិឃោនតត្វំ ចារេញ្យាបិធោតេ តិបិតច្ចយំ។ សក្កច្ច សុណត្វ ការឹតត្តិ អដ្ឋិ កត្វា យតសិកត្វា សត្ថំ ចេតសា សយត្វាហរិត្វា ជិត្ថសេយត្តិលេកិតត្វរសុតាចហំ យយ ទេសតំ សុណត្វ។

៤ចទេយត្វ កកចា "ឃាតីឆ ក្វតាតិ សយាកតាតី"តិ អតិឃយិតចចេតត ក្វតាតិ បរិក្ករេហត្វា បុត "ក្យុទាតិ ចា ឃាតិ ច អត្តលិវេក្ល"តិ ទ្វឹធា ចិកេបេត្វា តទោតា "សេត្ថច ក្វតា"តិ បុត ៤កញ្ញ៉កត្វា "សុយតា កចត្វ"តិ ព្ទយិតា ចចេតត អាសឃសេយត្តិឃំ តិរឃោឌេត្វា "សក្កច្ច សុណត្វ ការឹត"ត្តិ បេឃាកសេយត្តិឃំ, តឆា ឃោតិសេយាយតសិការសេយត្តិឃំ បវទោតាឈាសសេយត្តិឃញ្ញ, តឆា អត្តសយ្ទាបលិឆិសប្បុទិស្វបតិស្សឃសេយត្តិសុ សយាឌិបត្ថារេហតុសេយត្តិសុ ច តិរឃោឌេត្វា កាធំ សយាបេសិ។

តស្វា ហឹតិកាធាចណ្ហតា

១។ តស្វា ហិ ក្វតាតិ ទុតិឃកាធា។ តត្វ តស្វាតិ ការណចចតំ។ ក្វតាតិ អាយត្តតចចតំ។ តិសារេយឆាតិ សុណាធ។ សេត្ថតិ អតចសេសា។ កិំ ទុត្តំ ហោតិ? ឃស្វា តុរេយ្បក្តិត្ថដ្ឋាភាតិ តត្វ ដ្ឋបកោកបរិកោកសេយ្យេទ្ធ បហាឃ ឆយ្ទស្សចតត្វំ ព្ទឆ សយាកតា, ត តដតច្ចតាឌិទេស្សតត្វំ, តស្វា ហិ ក្វតា តិសារេយឆ សេត្ថតិ។ អឆ ចា "សុយតា កចត្វ, សក្កច្ច សុណត្វ"តិ ចចេតត ទេតសំ សុយតកាចំ សក្កច្ចំ សោតុកាយ្យតញ្ញ ជិស្វា អាហ "ឃស្វា តុរេយ្បសុយតការេចត អត្តសយ្ទាបលិឆិឃោតិសេយាយតសិការាសឃសុទ្ធិហិ សក្កច្ចំ សោតុកាយ្យតាឃ សប្បុទិស្វបតិស្សឃបវទោតាឈាសបដ្ឋោតទោតា បឃោកសុទ្ធិហិ ច ឃុត្តា, តស្វា ហិ ក្វតា តិសារេយឆ សេត្ថ"តិ។ អឆ ចា ឃំ បុទិយកាធាឃ អត្ត "ការឹត"ត្តិ ទុត្តំ, តំ ការណការេចត អបឌិសេត្តា អាហ "ឃស្វា យយ ការឹតំ តាយ អតិទុល្លកំ អដ្ឋក្ខណបរិចជ្ជិតស្ស ឈណស្ស ទុល្លកត្តា, អតេកាតិសំសញ្ញ បត្ថាកេទុណាកុណោត បចត្តត្តា, តញ្ញាហំ ចត្យុការេយា 'សុណត្វ ការឹត'ត្តិ អទេចាធំ, តស្វា ហិ ក្វតា តិសារេយឆ សេត្ថ"តិ។ ព្ទធំ ព្ទយិតា កាធាបទេត ទុត្តំ ហោតិ។

៤ចទេយតំ ការណំ តិទេទារេបត្វា អត្តទេតា ការឹតតិសាយេតេ តិឃោឌេត្វា តិសារេយតត្ថំ ចត្យុយារេទ្ធា "រេយត្តំ កទេរាឆ យាត្សុសិឃា បឌាឃា"តិ។ តស្សេត្វា – ឃាឃំ តឹហិ ដ្ឋបដ្ឋេចហិ ដ្ឋបទ្ធតា យាត្សុឹ បឌា, តស្ស្យា យាត្សុសិឃា បឌាឃ រេយត្តំ យិត្តកាចំ ហិតត្ថ្យាសឃតំ បច្ចបដ្ឋេបឆាតិ។ រេកចិ បត "យាត្សុសិកំ បឌ"ត្តិ បចត្តិ, តំ ក្យុទ្ធត្វាសយ្ទុចា ត ឃុជ្ជតិ។ ឃយ្ហិ អទេត្ថា អត្វំ ចណ្ហឃត្តិ, សោបិ ត ឃុជ្ជតិ។ អធិប្បាយោ បទេតត្វ – តាឃំ តុទេទ្ធាតិ ព្ទស្សុទិឃតាលេត ចចាយិ, អបិ តុ ឃំ តុយ្យាកញ្ញ ព្ទយិស្ស្យា ច យាត្សុសិឃា បឌាឃ ហិតត្ថំ ចចាយិ "រេយត្តំ កទេរាឆ យាត្សុសិឃា បឌាឃា"តិ។ ៤ត្វ ច –

“យេ សត្តសណ្ឌំ បថវិំ វិជេត្វា,

រាជិសយោ យជមានា អនុបរិយគា;

អស្សមេធំ បុរិសមេធំ,

សម្មាបាសំ វាជបេយ្យំ និរគ្គឡំ។

“មេត្តស្ស ចិត្តស្ស សុភាវិតស្ស,

កលម្បិ តេ នានុភវន្តិ សោឡសិំ;

ឯកម្បិ ចេ បាណមទុដ្ឋចិត្តោ,

មេត្តាយតិ កុសលោ តេន ហោតិ។

“សព្ពេ ច បាណេ មនសានុកម្បី, បហូតមរិយោ បករោតិ បុញ្ញ”ន្តិ។ (ឥតិវុ។ ២៧; អ។ និ។ ៨។១) –

ឯវមាទីនិ សុត្តានិ ឯកាទសានិសំសាញ្ច វសេន យេ មេត្តំ ករោន្តិ, ឯតេសំ មេត្តា ហិតាតិ វេទិតព្ពា។

“ទេវតានុកម្បិតោ បោសោ, សទា ភទ្រានិ បស្សតី”តិ។ (ឧទា។ ៧៦; មហាវ។ ២៨៦) –

ឯវមាទីនិ សុត្តានិ វសេន យេសុ កយិរតិ, តេសម្បិ ហិតាតិ វេទិតព្ពា។

ឯវំ ឧភយេសម្បិ ហិតភាវំ ទស្សេន្តោ “មេត្តំ ករោថ មានុសិយា”តិ វត្វា ឥទានិ ឧបការម្បិ ទស្សេន្តោ អាហ “ទិវា ច រត្តោ ច ហរន្តិ យេ ពលិំ, តស្មា ហិ នេ រក្ខថ អប្បមត្តា”តិ។ តស្សត្ថោ – យេ មនុស្សា ចិត្តកម្មកដ្ឋកម្មាទីហិបិ ទេវតា កត្វា ចេតិយរុក្ខាទីនិ ច ឧបសង្កមិត្វា ទេវតា ឧទ្ទិស្ស ទិវា ពលិំ ករោន្តិ, កាលបក្ខាទីសុ ច រត្តិំ ពលិំ ករោន្តិ, សលាកភត្តាទីនិ វា ទត្វា អារក្ខទេវតា ឧបាទាយ យាវ ព្រហ្មទេវតានំ បត្តិទាននិយ្យាតនេន ទិវា ពលិំ ករោន្តិ, ឆត្តារោបនទីបមាលាយ សព្ពរត្តិកធម្មស្សវនាទីនិ ការាបេត្វា បត្តិទាននិយ្យាតនេន ច រត្តិំ ពលិំ ករោន្តិ, តេ កស្មា ន រក្ខិតព្ពា? យតោ ឯវំ ទិវា ច រត្តោ ច តុម្ហេ ឧទ្ទិស្ស ករោន្តិ យេ ពលិំ, តស្មា ហិ

តេ ទក្ខេ; ឥស្មា ពាលិកមុកទណាបិ ទោ មត្តុស្ស ទក្ខេ ទោបយេ, អហិតំ តេសំ អបតេត, ហិតំ ្របតេត អប្បមត្តា ហុត្វា តំ កឥញ្ញាកាចំ ហនទេយ កត្វា តិដ្ឋមត្តុស្សទត្តាតិ។

ឯកិដ្ឋិតិកាឆាចណ្ណុតា

១៣. ឧចំ ទេចតាយុ មត្តុស្សាតំ ្របកាទកាកាចំ ឥទស្សុត្វា ទោឥសំ ្របឌ្ឍចច្ចុបសមតត្ថំ ឭឌ្ឍាឌីក្រុលាប្បកាយសទេតត ឥ ទេចមត្តុស្សាតំ ឆមុស្សចតត្ថំ “ឯកិដ្ឋិ ចិត្ត”ត្តិអាឌីតា តទេយត សច្ចចឥតំ បឃុដ្ឋឹតុមារទេដ្ឋា។ ឥត្ថ ឯកិដ្ឋិតិ អតិឃមិឥចទេសត អតចទេសសំ បរិឃាឌីឃតិ ឯកិដ្ឋិ ឥត្ថ ឥត្ថ ទេចាហាទុបកំ។ ចិត្តត្តិ ឆតំ។ ឥឌិក្បចិត្តិ ឌទេតតីតិ ចិត្តំ។ ព្ទុឆ ចាតិ មត្តុស្សទលិកំ តិឌ្ឍិសតិ។ ហុទំ ចាតិ ឥទេតា បទំ អចទេសសទលិកំ, ទេឥត ឥ ឥទេបត្វា មត្តុស្ស សឥ្តទលិកក្កហទេណ បទេត្ត “សទេក្កុ ចា”តិ បទទេតា ចុត្តត្តា ឥទេបត្វា មត្តុស្ស ឥ សទេក្កុ ឥ អចទេសសាតំ តាកស្វបណ្ណាឌីតំ កហណំ ទេចឌិតត្តា។

ឧចំ ព្ទុទេមហិ ឌ្វីហិ បទេឥហិ ឯំ មត្តុស្សាតំ ទេចាហាទុបកំ អលឌ្ឍារបរិទេកាក្បកញ្ញា
ឌាឥទុបទេឌឥមុត្តាមលិទេចញ្ញិរិយបចាញុអទលិហិឥក្កុមសាទកល្លាឌីកំ, ឃញ្ញា មុត្តាមលិចាលុកត្តឥាឃ ក្ខមិឃា ទឥតមយឃចិមាទេតស្វ អទេតកទេឃាឌតសឥចិត្តទេឥស្វ កចទេតស្វ ្របុត្តាតំ តាកស្វបណ្ណាឌីតំ ចិត្តំ, ឥំ តិឌ្ឍិដ្ឋំ ទេហាតិ។ សទេក្កុ ចាតិ កាមាចចទទុបិចចទេទចទលិទេកាស្វ។ ទេឥ ហិ ទេសាកទេតត កទេមូត អឌីឃត្តិតិ សក្កា។ ស្វដ្ឋ អក្កាតិបិ សក្កា។ ឃត្តិ ឯំ សសាមិកំ ចា អសាមិកំ ចា។ ទឥតត្តិ ទតិ តឃតិ ចហតិ ឌតឃតិ ចទេដ្ឋតីតិ ទឥតំ។ ឯកិដ្ឋិ ចិត្តីកតំ មហក្ឃុ អត្វលំ ទ្វល្លកឥស្សាតំ អទេតាមសត្តបរិទេកាកញ្ញា, ឥទេស្សតំ អឌិចចឥតំ។ ឃឆាហ –

“ចិត្តីកតំ មហក្ឃញ្ញា, អត្វលំ ទ្វល្លកឥស្សាតំ;

អទេតាមសត្តបរិទេកាកំ, ទឥតំ ទេឥត ចុច្ចតី”តិ។

បហីតត្តិ ្រត្តមំ សេដ្ឋំ អឥប្បកំ។ ឧចំ ព្ទុមិតា កាឆាបទេឥត ឯំ សទេក្កុ
អទេតកទេឃាឌតសឥប្បយាលាសត្តាទឥតមយឃចិមាតស្វឆមុទេចឌឃត្តប្បក្វតីស្វ សសាមិកំ, ឃញ្ញា ឭឌ្ឍប្បាឆចិទទេហត អបិឃទេមច បរិប្វទទេត្តស្វ សទេត្តស្វ ស្វត្តាចិមាតប្បឌិឭឌ្ឍំ អសាមិកំ, ឯំ ចា បតត្តាមុបិ បឆចិមហាសមុឌ្ឍហិមចត្តាឌីតិស្សិតមសាមិកំ ទឥតំ, ឥំ តិឌ្ឍិដ្ឋំ ទេហាតិ។

ត ទេតា សមំ អត្ថិ ឥឆាកទេឥតាតិ ត-ព្ទុតិ បដិទេសទេធា។ ទេតា-ព្ទុតិ អចឆាទទេណា។ សមត្តិ ឥុល្យំ។ អត្ថីតិ ចិឌ្ឍតិ។ ឥឆាកទេឥតាតិ ឭទេឌ្ឍតា។ កិំ ចុត្តំ ទេហាតិ? ឯំ ឧឥំ ចិត្តត្តា ទឥតត្តា បកាសិឥំ, ឧត្ថ ឧកមុបិ ឭឌ្ឍទឥតទេត សឌិសំ ទឥតំ តេចត្ថិ។ ឃមុបិ ហិ ឥំ ចិត្តីកតទេដ្ឋេត ទឥតំ, ទេសឃ្យចិឌំ –
ទទេញ្ញា ចក្កចត្តិស្ស ចក្កទឥតំ មហាទឥតញ្ញា, ឃមិក្ខប្បទេត្ត មហាឌទេតា ត អញ្ញាត្ថ ចិត្តីកាទំ កទទាតិ, ត ទោកាចិ ប្វប្បកាឌ្ឍាឌីតិ កទេហត្វា

ฆญฺญาสํ จา คฺฆญฺญาสํ จา คจฺฉติ, ยเถฺลาปิ ผเลา ยกฺกเตยหิเตเสยฉ ธิติฺฏิการํ กเรติ ปฺยเลติ, ตํ ตํ ธรํ ปเตฺวติ, ปติฺตปติฺตฏฺฐานสฺส ๑ภาจํ ปยิตฺตฺติ, ตยฺยิ เตสํ ยุฒฺฒเตฺเตต ปยํ ตตฺถิ ฆฒี หิ ธิตฺติกปเรฺฉต เตสํ, ตธากปวาธ เตสํ ตธากเต หิ

ฃฺปยเนฺต เฆ เกธิ ยเหยภฺลา เรธยตฺยฺยา ต เต อฏฺฐา๓ ธิติฺฏิการํ กเรตฺติ, ต กชิฺต อฏฺฐา ปฺยเลตฺติ ตธา หิ ๒หฺวา ยหยฺยติ

ยิเตรฺยเตฺตต เตตฆาเยต ตธากตํ ปฺยเลยิ, ฆธาลาฒฺฐ อเยฺฏา เลธา ยตฺยฺยา ธ ตาขฺฏิยาเรกาปลเรา๕อตาธปิภฺลิกาเหฆา

ปรีติสฺตตยฺยิ ภกธติฺต ฃฺฃิยฺย ๔ตฺตจติกกาปิฆสํ ธิยฺยเยฺฏฺฐา อเยากยหาเรขา ยกเลจยฺขีเย ธตฺราสีติ ธิหารยหยฺยาสิ ปติฒฺฐาเยปิ,

เกา ปต ธาเรธา อเยฺฏาณํ ธิตฺติการาสํ อปิธ กยฺยฺฏาสฺย ปรีติสฺตตยฺยาปิ ฆาติเตาลิผยฺยธกฺกปฺยธตฺตตปรีติสฺตาตฺฒาสาติ

ปลิยาเธติยาณีติ จา ฃฺฃิยฺย ๑ธํ ธิติฺฏิการกราเร ปธตฺตติ ฆธา ภกธเตา ๑ธํธิติฺฏิกตเรฺฉาปิ ตธากตยยํ เตสํ ตติฺถ

ตธา ฆยิฺย ตํ ยหปฺฉเรฺฉต เตสํ เยฆฺยธิธํ – กายิกํ ธติฺถ ฆธาห – "ธิฺฉายิ, ภิกฺขเว, กายิกํ ธติฺถ ธณฺหธตฺตเรฺฉธ เหาติ

ยุฒยยฺยฺยฺฏฺฐา ยหปฺปฺฉฺฏา"ติ (อํ॰ ติ॰ ๑.๑๐๐), ตยฺยิ ตุฒฺฒเตเตต ยยํ ตติฺถ ฆธี หิ ยหปฺฉเรฺฉต เตสํ, ตธากปวาธ เตสํ ตธากเตา

หิ เฆยํ ปํยุกยฺยิ ปลิกฺกาฒาติ, เตยํ ตํ ยหปฺปาลํ เหาติ ยหาติยํยํ เยฆฺยธาปิ อเยากเรฺฏา, สฺดผยฺย ยหปฺฉตาฆ ๑ธํ

ยหปฺฉตาธเธเตต เธตฺว เธาสาภาธสาฆกํ สฺดธํ ยุตฺตปธํ เธธีตสฺถ –

"เฆยํ เตา ปต เยา ปลิกฺกาฒาติ ธีธรปิฒฺฒปิตเยตาสตภิลิตปจฺฆเภยขฺฏปริกฺขาเร, เตยํ ตํ ยหปฺปาลํ เหาติ ยหาติยํยํ

สฺดผยฺย ยหปฺปตาฆ ธคายิ เยฆฺยธาปิ ตํ, ภิกฺขเว, กายิกํ ธติฺถ ยหปฺฉ, ตธฺยยาหํ, ภิกฺขเว, สฺดยํ ปุกฺคลํ ธคายี"ติ (อํ॰ ติ॰ ๑.๑๐๐)

๑ธํ ยหปฺฉเรฺฉตปิ ตธากตยยํ เตสํ ตติฺถ

ตธา ฆยิฺย ตํ อตฺถลเรฺฉตเตสํ เยฆฺยธิธํ – เรฺฏา ธกฺกธติฺถยฺย ธกฺกเตสํ ฃฺปยฺฺฏติ สฺตฺตฺถิลยหิยฆตาภิ ยตฺตเตยฆยยหยฺยาลํ

ปธาฒฺอยฆเตยิ เตฺตยุธณฺยฆยตฺถิ, ฆยฺย ผยตฺถ ผยตฺถ อเธาตยุปริ ๑กํ ยุฆฺฒาลํ เหาติ ธาตํ กเหตฺวา ยธฺกาลาตฺถ, เฆต กเตา

ยเรฺฏา ยุกฺยลปฺยตาฒฺฏตปฏฺฐิกฺกตฺริฆยเรฺฏา ธิฆ เหาติ, ฆยฺย สาภิฆา ฃฺภกายฺ ปยฺยยฺ เรฺว ยีหยุตาติ เหาติฺต, อฏฺฐตฺตํ

ยภาผธกฺกเรยฺยธ ยุยิยํ ตยฺย กตฺวา จา กาเรตา จา ตติฺถ, กยุปจฺฆเฆต ฃฺตฺเตา ยยฺฒาติ ฆํ ราขา ผยธิธํ ธกฺกธติฺถธตฺถ ปฺยเรฺวา

ตผหุเปยเจ ยุฒฺฒยธิธเย ยียํตฺยเตา ฃฺเปยธิเกา ฃฺปริปิยาผธรกเตา ยีลิภิ เยาเฆตฺวา ภิยิเตฺว ยุฒฺฒธตฺถิ ธิฆ ยฺริฆํ ธิฆ

ธ ฃฺเฉตฺติ ปยฺยติ, ฆยฺย สฺวาผยเฆาผตเตา ยเรฺฏา ยุฆฺยติ, เฆาผตเตา ธเณฺฏา ธิยฺยติ, ฆํ ยหาผเตต "ตุติเฆา ยเรฺฏา ธเรฺฏา

ยฺริเฆา จา ฃฺฒิเตา"ติ อติธิฆ เกาตฺหลผาเตต ธิยฺยยาสํ ภเรยฺย ฃฺปริ อากตฺวา เรฺฏา อเตฺตยุรยฺย ปธีตปยฺย สาติฺฃฺติ

สาติสิธํ หฺวา ยหาผตยฺย กตฺยุปยาณีหิ ปฺยเลตํ, ฆุตฺฒฺฒาเต อกฺลาหตํ ธิฆ ติฺฒติ

ตเผธ อตฺยตฺถยาสํ หติฺถเตสํ ฃฺปยฺฏติ, ยเรฺฏเยเตา เตฺตปิเผา ยตฺตปฺยติเรฺฒา ฏฺฐิฒฺยา เธหายฒฺยยา ฃฺเปยธกฺยลิ จา ๔ฒฺตฺตกฺยลิ จา

อากจฺฉติ, ฃฺเปยธกฺยลิ ธ อากจฺฉเตฺวา ยเรฺฏเผเรฺฉ อากจฺฉติ, ๔ฒฺตฺตกฺยลิ ยเรฺฏากติเรฺฉ ยิกฺขิตยิเรฺฏา ผยธฺรปเตา, เยา สฺวาผยเฆาผตํ

បរិសំ គហេត្វា សកលជម្ពុទីបំ អនុសំយាយិត្វា បុរេបាតរាសមេវ សកំ រាជធានឹ អាគច្ឆតិ។

តម្បិ អនុពន្ធមានំ អស្សរតនំ ឧប្បជ្ជតិ, សព្ពសេតោ រត្តបាទោ កាឡសីសោ មុញ្ជកេសោ វលាហកស្សរាជកុលា អាគច្ឆតិ។ សេសមេត្ថ ហត្ថិរតនសទិសមេវ។

តម្បិ អនុពន្ធមានំ មណិរតនំ ឧប្បជ្ជតិ។ សោ ហោតិ មណិ វេឡុរិយោ សុភោ ជាតិមា អដ្ឋំសោ សុបរិកម្មកតោ អាយាមតោ ចក្កនាភិសទិសោ, វេបុល្លបត្តា អាគច្ឆតិ។ សោ ចតុរង្គសមន្នាគតេបិ អន្ធការេ រញ្ញោ ធជគ្គ កតោ យោជនំ ឱភាសតិ, យស្សោភាសេន មនុស្សា “ទិវា”តិ មញ្ញមានា កម្មន្តេ បយោជេន្តិ, អន្តមសោ កុន្ថកិបិល្លិកំ ឧបាទាយ បស្សន្តិ។

តម្បិ អនុពន្ធមានំ ឥត្ថិរតនំ ឧប្បជ្ជតិ, បកតិអគ្គមហេសី វា ហោតិ, ឧត្តរកុរុតោ វា អាគច្ឆតិ មទ្ទរាជកុលតោ វា, អតិទីឃតាទិឆទោសវិវជ្ជិតា អតិក្កន្តា មានុសវណ្ណំ អប្បត្តា ទិព្ពវណ្ណំ, យស្សា រញ្ញោ សីតកាលេ ឧណ្ហានិ គត្តានិ ហោន្តិ, ឧណ្ហកាលេ សីតានិ, សតធា ពោថិត តូលបិចុនោ វិយ សម្ផស្សោ ហោតិ, កាយតោ ចន្ទនគន្ធោ វាយតិ, មុខតោ ឧប្បលគន្ធោ, បុព្វុដ្ឋាយិតាទិអនេកគុណសមន្នាគតា ច ហោតិ។

តម្បិ អនុពន្ធមានំ គហបតិរតនំ ឧប្បជ្ជតិ រញ្ញោ បកតិកម្មការោ សេដ្ឋិ, យស្ស ចក្ករតនេ ឧប្បន្នមត្តេ ទិព្ពំ ចក្ខុ បាតុភវតិ, យេន សមន្តតោ យោជនមត្តេ និធិំ បស្សតិ អសាមិកម្បិ សសាមិកម្បិ, សោ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា បវារេតិ “អប្បោស្សុក្កោ ត្វំ, ទេវ, ហោហិ, អហំ តេ ធនេន ធនករណីយំ ករិស្សាមី”តិ។

តម្បិ អនុពន្ធមានំ បរិណាយករតនំ ឧប្បជ្ជតិ រញ្ញោ បកតិជេដ្ឋបុត្តោ។ ចក្ករតនេ ឧប្បន្នមត្តេ អតិរេកបញ្ញាវេយ្យត្តិយេន សមន្នាគតោ ហោតិ, ទ្វាទសយោជនាយ បរិសាយ ចេតសា ចិត្តំ បរិជានិត្វា និគ្គហបគ្គហសមត្ថោ ហោតិ, សោ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា បវារេតិ “អប្បោស្សុក្កោ ត្វំ, ទេវ, ហោហិ, អហំ តេ រជ្ជំ អនុសាសិស្សាមី”តិ។ យំ វា បនញ្ញម្បិ ឯវរូបំ អតុលដ្ឋេន រតនំ, យស្ស ន សក្កា តុលយិត្វា តីរយិត្វា អគ្ឃោ កាតុំ “សតំ វា សហស្សំ វា អគ្ឃតិ កោដិ វា”តិ។ តត្ថ ឯករតនម្បិ ពុទ្ធរតនេន សមំ នត្ថិ។ យទិ ហិ អតុលដ្ឋេន រតនំ, តថាគតោវ រតនំ។ តថាគតោ ហិ ន សក្កា សីលតោ វា សមាធិតោ វា បញ្ញាទីហិ វា អញ្ញតរតោ កេនចិ តុលយិត្វា តីរយិត្វា “ឯត្តកគុណោ វា ឥមិនា សមោ វា សប្បដិភាគោ វា”តិ បរិច្ឆិន្ទិតុំ។ ឯវំ អតុលដ្ឋេនបិ តថាគតសមំ រតនំ នត្ថិ។

តថា យម្បិ តំ ទុល្លភទស្សនដ្ឋេន រតនំ, សេយ្យថិទំ ទុល្លភបាតុភាវោ រាជា ចក្កវត្តិ, ចក្កាទីនិ ច តស្ស រតនានិ, តម្បិ ពុទ្ធរតនេន សមំ នត្ថិ។ យទិ ហិ ទុល្លភទស្សនដ្ឋេន រតនំ, តថាគតោវ រតនំ, កុតោ ចក្កវត្តិអាទីនំ រតនត្តំ។ តានិ ហិ ឯកស្មិំយេវ កប្បេ អនេកានិ ឧប្បជ្ជន្តិ។ យស្មា បន អសង្ខេយ្យេបិ កប្បេ តថាគតសុញ្ញា លោកា ហោតិ, តស្មា តថាគតោវ កទាចិ ករហចិ ឧប្បជ្ជនតោ ទុល្លភទស្សនោ។ វុត្តម្បិ ចេតំ ភគវតា បរិនិព្ពានសមយេ –

“ខេចតា, អាតន្ទ, ឧជ្ឈាយន្តិ ‘ទូរា ច ចតម្ហ អាកតា តឆាកតំ ទស្សតាយ, កទាចិ ករហចិ តឆាកតា លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា, អជ្ជេច រត្តិឃា បច្ឆិមេ ឃាមេ តឆាកតស្ស បរិតិព្វាតំ កចិស្សតិ, អឃញ្ច យហេសក្ខោ ភិក្ខុ ភកចតោ បុរតោ ឋិតោ ឱចារេន្តោ, ត យមំ លភាយ បច្ឆិមេ កាលេ តឆាកតំ ទស្សតាយា’”តិ (ទី៑ តិ៑ ១៑១០០)៑

ឯចំ ទុល្លភទស្សតន្តេតាបិ តឆាកតសយំ រតតំ តត្តិ៑

តថា ឃស្មិំ តំ អតោមសត្តបរិភោកន្តេត រតតំ៑ សេឃ្យថិទំ – រញ្ញោ ចក្កចត្តិស្ស ចក្ករតតាទិ តតិយាតោទិសតសហស្សធាតុស្មិំ សត្តក្ខុមិកបិសាទចរតលេ ចសន្តាតុស្មិំ ចណ្ឌាលវេតតេសាទរថការបុក្កុសាទីតំ តីចកុលិកាតំ ឱយកបុរិសាតំ សុបិតន្តេបិ បរិភោកត្ថាយ ត តិព្វត្តតិ៑ ឧភតោ សុខាតស្ស បត រញ្ញោ ចត្តិឃស្សេច បរិបូរិតទសចិធចក្កចត្តិចត្តស្ស បរិភោកត្ថាយ តិព្វត្តតតោ អតោមសត្តបរិភោគំយេច ហោតិ, តស្មិ ត្ធុទ្ធរតតសយំ តត្តិ៑ ឃទិ ហិ អតោមសត្តបរិភោគន្តេត រតតំ, តឆាកតោតាច រតតំ៑ តឆាកតោ ហិ លោកេ ឱយកសត្តសម្មុតាតំ អតុបតិស្សយសម្បន្នាតំ ចិបរីតទស្សតាតំ បូរលាកស្សបិទីតំ ចត្តុ សត្តាទាតំ អញ្ញាសញ្ច ឯចទូបាតំ សុបិតន្តេបិ អបរិភោគោ៑ ឧបតិស្សយសម្បន្នាតំ បត ចតុប្បទាយបិ កាថាយ បរិយោសាតេ អរហត្តុមគ្គំ សមត្ថាតំ តិព្វាតិកោកាលទស្សតាតំ ជាតិហិយទាទូចីរិយប្បភុតីតំ អញ្ញាសញ្ច មហាកុលប្បសុតាតំ មហាសាចកាតំ បរិភោគោ, តេ ហិ តំ ទស្សតាតុត្តរិយសចតាតុត្តរិយបារិចរិយាតុត្តរិយាទីតិ សាធេត្វា តឆាកតំ បរិភុញ្ជន្តិ៑ ឯចំ អតោមសត្តបរិភោគន្តេតាបិ តឆាកតសយំ រតតំ តត្តិ៑

ឃស្មិំ តំ អចិសេសសតោ រតិជនតន្តេត រតតំ៑ សេឃ្យថិទំ – រញ្ញោ ចក្កចត្តិស្ស ចក្ករតតំ៑ តតិយាទិស្វាច រាជា ចក្កចត្តិ អត្តមតោ ហោតិ, ឯចស្មិំ តំ រញ្ញោ រតិំ ជតេតិ៑ បុត ចបរំ រាជា ចក្កចត្តិ ចាមេត ហត្ថេត សុចណ្ណភិង្គារំ កហេត្វា ទក្ខិណេត ហត្ថេត ចក្ករតតំ អព្ភុក្កិរតិ “បចត្តតុ ភចំ ចក្ករតតំ, អភិចិជិតាតុ ភចំ ចក្ករតត”ន្តិ៑ តតោ ចក្ករតតំ បញ្ចង្គិកំ ចិយ តុរិយំ មធុរស្សរំ តិច្ឆរន្តំ អាកាសេត បុរត្ថិមំ ទិសំ កច្ឆតិ , អត្ថខេច រាជា, ចក្កចត្តិ ចក្កាតុភាចេត ទ្វាទសយោជតចិត្ថិណ្ណាយ ចតុរង្គិតិយា សេតាយ តាតិទូរំ តាតិតីចំ ឧច្ចរុក្ខាតំ ហេដ្ឋាភាគេត, តីចរុក្ខាតំ ឧបរិភាគេត, រុក្ខេសុ បុប្ផផលបល្លចាទិបណ្ណាការំ កហេត្វា អាកតាតំ ហត្ថតោ បណ្ណាការញ្ច កណ្ហន្តោ “ឯហិ ខោ, មហារាជា”តិ ឯចមាទិតា បរមតិបច្ចការេត អាកតេ បដិរាជាតោ “បាណោ ត ហត្តព្វោ”តិអាទិតា តយេត អតុសាសន្តោ កច្ឆតិ៑ ឃត្ថ បត រាជា ភុញ្ជិតុកាមោ ចា ទិចាសេយ្យំ ចា កប្បេតុកាមោ ហោតិ, តត្ថ ចក្ករតតំ អាកាសា ឱរោហិត្វា ឧទកាទិសព្វកិច្ចក្ខមេ សមេ ភូមិភាគេ អក្ខាហតំ ចិយ តិដ្ឋតិ៑ បុត រញ្ញោ កមតចិត្តេ ឧប្បន្នេ បុរិមតយេតេច សទ្ធិំ កទោត្តិ កច្ឆតិ, តំ សុត្វា ទ្វាទសយោជតិកាបិ បរិសា អាកាសេត កច្ឆតិ៑ ចក្ករតតំ អតុបុព្វេត បុរត្ថិមំ សមុទ្ទំ អជ្ឈោកាហតិ, តស្មិំ អជ្ឈោកាហន្តេ ឧទកំ យោជតប្បមាណំ អបកត្វា ភិត្តិកតំ ចិយ តិដ្ឋតិ៑ មហាជតោ ឃថាកាមំ សត្ត រតតាតិ កណ្ហាតិ៑ បុត រាជា សុចណ្ណភិង្គារំ កហេត្វា “ឥតោ បដ្ឋាយ មម រជ្ជ”ន្តិ ឧទកេត អព្ភុក្កិរិត្វា តិចត្តតិ៑ សេតា បុរតោ ហោតិ, ចក្ករតតំ បច្ឆតោ, រាជា មជ្ឈេ៑ ចក្ករតតេត ឱសក្កិតោកាសក្កិតដ្ឋាតំ ឧទកំ បរិបូរតិ៑ ឯចំ តេត ឧបាយេត ទក្ខិណបច្ឆិមុត្តរេបិ សមុទ្ទេ កច្ឆតិ៑

ឯវំ ចតុទ្ទិសំ អនុសំយាយិត្វា ចក្ករតនំ តិយោជនប្បមាណំ អាកាសំ អារោហតិ។ តត្ថ ឋិតោ រាជា ចក្ករតនានុភាវេន វិជិតវិជយោ បញ្ចសតបរិត្តទីបបដិមណ្ឌិតំ សត្តយោជនសហស្សបរិមណ្ឌលំ បុព្ពវិទេហំ, តថា អដ្ឋយោជនសហស្សបរិមណ្ឌលំ ឧត្តរកុរុំ, សត្តយោជនសហស្សបរិមណ្ឌលំយេវ អបរគោយានំ, ទសយោជនសហស្សបរិមណ្ឌលំ ជម្ពុទីបញ្ចាតិ ឯវំ ចតុមហាទីបទ្វិសហស្សបរិត្តទីបបដិមណ្ឌិតំ ឯកំ ចក្កវាឡំ ផុល្លបុណ្ឌរីកវនំ វិយ ឱលោកេតិ។ ឯវំ ឱលោកយតោ ចស្ស អនប្បកា រតិ ឧប្បជ្ជតិ។ ឯវម្បិ តំ ចក្ករតនំ រញ្ញោ រតិ ជនេតិ, តម្បិ ពុទ្ធរតនសមំ នត្ថិ។ យទិ ហិ រតិជននដ្ឋេន រតនំ, តថាគតោវ រតនំ, កិំ ករិស្សតិ ឯតំ ចក្ករតនំ? តថាគតោ ហិ យស្សា ទិព្វាយ រតិយា ចក្ករតនាទីហិ ជនិតា ចក្កវត្តិរតិ សង្ខម្បិ កលម្បិ កលភាគម្បិ ន ឧបេតិ, តតោបិ រតិតោ ឧត្តរិតរញ្ច បណីតតរញ្ច អត្តនោ ឱវាទប្បដិករានំ អសង្ខ្យេយ្យានម្បិ ទេវមនុស្សានំ បឋមជ្ឈានរតិំ ទុតិយតតិយចតុត្ថបញ្ចមជ្ឈានរតិំ, អាកាសានញ្ចាយតនរតិំ, វិញ្ញាណញ្ចាយតនអាកិញ្ចញ្ញាយតននេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនរតិំ, សោតាបត្តិមគ្គរតិំ, សោតាបត្តិផលរតិំ, សកទាគាមិអនាគាមិអរហត្តមគ្គផលរតិញ្ច ជនេតិ។ ឯវំ រតិជននដ្ឋេនាបិ តថាគតសមំ រតនំ នត្ថីតិ។

អបិច រតនំ នាមេតំ ទុវិធំ ហោតិ សវិញ្ញាណកមវិញ្ញាណកញ្ច។ តត្ថ អវិញ្ញាណកំ ចក្ករតនំ មណិរតនញ្ច, យំ វា បនញ្ញម្បិ អនិន្ទ្រិយពទ្ធសុវណ្ណរជតាទិ, សវិញ្ញាណកំ ហត្ថិរតនាទិបរិណាយករតនបរិយោសានំ, យំ វា បនញ្ញម្បិ ឯវរូបំ ឥន្ទ្រិយពទ្ធំ។ ឯវំ ទុវិធេ ចេត្ថ សវិញ្ញាណករតនំ អគ្គមក្ខាយតិ ។ កស្មា? យស្មា អវិញ្ញាណកំ សុវណ្ណរជតមណិមុត្តាទិរតនំ សវិញ្ញាណកានំ ហត្ថិរតនាទីនំ អលង្ការត្ថាយ ឧបនីយតិ។

សវិញ្ញាណករតនម្បិ ទុវិធំ តិរច្ឆានគតរតនំ, មនុស្សរតនញ្ច។ តត្ថ មនុស្សរតនំ អគ្គមក្ខាយតិ។ កស្មា? យស្មា តិរច្ឆានគតរតនំ មនុស្សរតនស្ស ឱបវយ្ហំ ហោតិ។ មនុស្សរតនម្បិ ទុវិធំ ឥត្ថិរតនំ, បុរិសរតនញ្ច។ តត្ថ បុរិសរតនំ អគ្គមក្ខាយតិ។ កស្មា? យស្មា ឥត្ថិរតនំ បុរិសរតនស្ស បរិចារិកត្តំ អាបជ្ជតិ។ បុរិសរតនម្បិ ទុវិធំ អគារិករតនំ, អនគារិករតនញ្ច។ តត្ថ អនគារិករតនំ អគ្គមក្ខាយតិ។ កស្មា? យស្មា អគារិករតនេសុ អគ្គោ ចក្កវត្តិបិ សីលាទិគុណយុត្តំ អនគារិករតនំ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន វន្ទិត្វា ឧបដ្ឋហិត្វា បយិរុបាសិត្វា ទិព្វមានុសិកា សម្បត្តិយោ បាបុណិត្វា អន្តេ និព្វានសម្បត្តិំ បាបុណាតិ។

ឯវំ អនគារិករតនម្បិ ទុវិធំ អរិយបុថុជ្ជនភេទេន។ អរិយរតនម្បិ ទុវិធំ សេក្ខាសេក្ខភេទេន។ អសេក្ខរតនម្បិ ទុវិធំ សុក្ខវិបស្សកសមថយានិកភេទេន។ សមថយានិករតនម្បិ ទុវិធំ សាវកបារមិប្បត្តមប្បត្តញ្ច។ តត្ថ សាវកបារមិប្បត្តំ អគ្គមក្ខាយតិ។ កស្មា? គុណមហត្តតាយ។ សាវកបារមិប្បត្តរតនតោបិ បច្ចេកពុទ្ធរតនំ អគ្គមក្ខាយតិ។ កស្មា? គុណមហត្តតាយ។ សារិបុត្តមោគ្គល្លានសទិសាបិ ហិ អនេកសតា សាវកា ឯកស្ស បច្ចេកពុទ្ធស្ស គុណានំ សតភាគម្បិ ន ឧបេន្តិ។ បច្ចេកពុទ្ធរតនតោបិ សម្មាសម្ពុទ្ធរតនំ អគ្គមក្ខាយតិ។ កស្មា? គុណមហត្តតាយ។ សកលម្បិ ហិ ជម្ពុទីបំ បូរេត្វា បល្លង្កេន បល្លង្កំ ឃដេន្តា និសិន្នា បច្ចេកពុទ្ធា ឯកស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស គុណានំ នេវ សង្ខំ ន កលំ ន កលភាគំ ឧបេន្តិ។ វុត្តម្បិ ចេតំ ភគវតា – “យាវតា, ភិក្ខវេ, សត្តា អបទា វា...បេ... តថាគតោ តេសំ អគ្គមក្ខាយតី”តិអាទិ

(ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪄᪨᪃᪄; ᪅᪨᪃᪂; ᩍᨲᩥᩅᩩ᪨ ᪉᪀)᪨ ᩑᩅᩴ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨲᨳᩣᨣᨲᩈᨾᩴ ᩁᨲᨶᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨽᨣᩅᩣ – “ᨶ ᨶᩮᩣ ᩈᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᨲᨶᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩁᨲᨶᩮᩉᩥ ᩋᩈᨾᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩏᨸᨴ᩠ᨴᩅᩅᩪᨸᩈᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᩮᩅ ᨩᩣᨲᩥᩴ ᨶ ᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᨠᩮᩣᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨲᩣᨴᩥᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ, ᩋᨸᩥᨧ ᨡᩮᩣ ᩋᩅᩦᨧᩥᨾᩩᨸᩣᨴᩣᨿ ᨽᩅᨣ᩠ᨣᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᩦᩃᩈᨾᩣᨵᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨴᩦᩉᩥ ᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩁᨲᨶᩔ ᩋᩈᨾᨽᩣᩅᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᨧ᩠ᨧᩅᨧᨶᩴ ᨸᨿᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ “ᩍᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩁᨲᨶᩴ ᨸᨱᩦᨲᩴ, ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᩈᩩᩅᨲ᩠ᨳᩥ ᩉᩮᩣᨲᩩ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᩍᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᩍᨵ ᩅᩣ ᩉᩩᩁᩴ ᩅᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᩅᩣ ᨿᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ ᩁᨲᨶᩴ ᩅᩣ, ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨲᩮᩉᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᩋᩈᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩁᨲᨶᩴ ᨸᨱᩦᨲᩴ᪨ ᨿᨴᩥ ᩉᩥ ᩑᨲᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᩋᨳ ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨸᩣᨱᩦᨶᩴ ᩈᩩᩅᨲ᩠ᨳᩥ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᩈᩮᩣᨽᨶᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ ᩋᩁᩮᩣᨣᨲᩣ ᨶᩥᩁᩩᨸᨴ᩠ᨴᩅᨲᩣᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨿᨳᩣ “ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᨡᩮᩣ, ᩌᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᩮᨶ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩈᩩ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪄᪨᪈᪅) ᩋᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨠᩮᨶ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᨠᩣᩁᨠᩮᨶ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩍᨲᩁᨳᩣ ᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩥᨴ᩠ᨵᨾᩮᩅ ᩈᩥᨿᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩁᨲᨶᩴ ᨸᨱᩦᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨱᩦᨲᩴ, ᩁᨲᨶᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᨸᨱᩦᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩍᨲᩁᨳᩣ ᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᩁᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨩ᩠ᨫᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩁᨲᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩴ ᩁᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩈᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨸᨶ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩁᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨿᩮᨶ ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩅᩣ ᩅᩥᨵᩥᨶᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᨣᨲᩴ ᩁᨲᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨳᩩᨸᩣᨴᩣᨿ ᩁᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩦᨿᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔ ᩁᨲᨶᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᨿ ᩁᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᩍᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩁᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣᨸᩥ ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᩅ ᩁᨲᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨧ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩍᨾᩣᨿ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩔ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥ ᨩᩣᨲᩣ, ᨽᨿᩴ ᩅᩪᨸᩈᨶ᩠ᨲᩴ᪨ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩌᨱᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩮᩈᩩ ᩋᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨡᨿᩴ ᩅᩥᩁᩣᨣᨶ᩠ᨲᩥᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪄᪨ ᩑᩅᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨵᨾ᩠ᨾᨣᩩᨱᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᨾᩣᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣ “ᨡᨿᩴ ᩅᩥᩁᩣᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᩁᩣᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᨡᩦᨱᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨱᩣ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩣ ᨲᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨶᩥᩁᩮᩣᨵᨠ᩠ᨡᨿᨾᨲ᩠ᨲᩴ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨲᩴ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᩅᩥᨸ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᨧ ᩌᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲᩮᩣ ᨧ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩣ ᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲᩮ ᩁᩣᨣᩣᨴᨿᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨣᨲᩣ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩈ᩠ᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨡᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩥᩁᩣᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶᩔ ᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨶ ᩅᨿᩮᩣ, ᨶ ᨮᩥᨲᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᨶ ᨩᩣᨿᨲᩥ ᨶ ᨩᩦᨿᨲᩥ ᨶ ᨾᩦᨿᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨸᨶ ᩋᨲᨸ᩠ᨸᨠᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨧ ᨸᨱᩦᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨿᨴᨩ᩠ᨫᨣᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᨣᩣ ᩅᩥᨶ᩠ᨴᩥ ᨸᨭᩥᩃᨽᩥ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨬᩣᨱᨻᩃᩮᨶ ᩈᨧ᩠ᨨᩣᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩈᨠ᩠ᨿᨾᩩᨶᩦᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨿᨠᩩᩃᨸ᩠ᨸᩈᩩᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨠ᩠ᨿᩮᩣ, ᨾᩮᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩩᨶᩥ, ᩈᨠ᩠ᨿᩮᩣ ᩑᩅ ᨾᩩᨶᩥ ᩈᨠ᩠ᨿᨾᩩᨶᩥ᪨ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾᩣᨵᩥᨶᩣ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨶ ᨲᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩦᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨡᨿᩣᨴᩥᨶᩣᨾᨠᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨿᨾᩩᨶᩥᨶᩣ ᩋᨵᩥᨣᨲᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨩᩣᨲᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩁᩮᨸᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ – “ᨿᩣᩅᨲᩣ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᨲᩣ ᩅᩣ ᩋᩈᨦ᩠ᨡᨲᩣ ᩅᩣ, ᩅᩥᩁᩣᨣᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥᩌᨴᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪄᪨᪃᪄; ᩍᨲᩥᩅᩩ᪨ ᪉᪀)᪨

ᩑᩅᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩋᩈᨾᨲᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩏᨸᨴ᩠ᨴᩅᩅᩪᨸᩈᨾᨲ᩠ᨳᩴ

ពឃចិរាកាយតបលឹតតាក្យលោហិ តិក្ខាតឆយូតេតស្ស អរជិរកាចំ តិស្សាឃ រច្ចចតិ បឃុញ្ញូតិ “ក្ខុងយ្បិ ឆយេូ តេតិ បលឹតំ, ៩តេត រច្ចេត ស្ចត្តិ ហោត្ន”តិ៉ តស្សេត្វា បុរិយកាឆាឃ ចុត្តតឃេតេច ចេជិតក្ខោ៉ ក្ខុយិស្សាបិ កាឆាឃ អាលា កោជិរតរហស្សចក្កចាញ្ញ៩ស្ុ អយត្ុស្សេហិ បជិក្កហិតាតិ៉

ឃំ ត្យុក្ខរេង្កាតិកាឆាចណ្ណូភា

៥៉ ៩ចំ តិក្ខាតឆយ្ខុក្យលោភ រេច្ចិ ចត្វា ក្ខុងាតិ យក្កឆយ្ខុក្យលោភ ចត្យារក្ខេ “ឃំ ត្យុក្ខរេង្កា”តិ៉ តត្វ “ត្យុក្ខិ្យា រេច្ចាតី”តិអាជិភា ភឃេត ត្យក្ខេ, ក្ខត្តយោ បរំរតីឃោ ចាតិ រេង្កេ, ត្យក្ខេ ច សោ រេង្កេ ចាតិ ត្យុក្ខរេង្កា, អត្យុត្យុក្ខបច្ចេកត្យុក្ខស្ុតត្យុក្ខេឡ្យស្ុ ចា ត្យុក្ខេស្ុ រេង្កោតិ ត្យុក្ខរេង្កា៉ សោ ត្យុក្ខរេង្កា ឃំ បរិចណ្ណូឃឹ “អង្គក្កិកោច យក្កាតិ, លោឃំ តិក្ខាតបត្តិឃា”តិ (យ៉ តិ៉ ១៉១៨៥) ច “អរិឃំ ចោ, កិក្ខូចេ, រយ្ខាឃយាឃិ ជេបិស្សាយិ ឌិរាបតិរំ របរិក្ខារ”ត្តិ (យ៉ តិ៉ ១៉១១៩) ច ៩ចយាជិភា ភឃេត តត្វ តត្វ បរំរិ បកាឃឃិ៉ ស្ុជិត្តិ កិលេរយលរយុច្ឆេកាលោតា អច្ចត្តចោងាតិ៉ រយាឃិយាភត្តិកញ្ញាយាហ្ញុតិ ឃច្ចា អត្តតោ បចត្តិរយភត្តរំ តិឃយេតេច ថលបងាភតា “អាភត្តិកររយាឃី”តិ អាហុ៉ ភ ហិ យក្កររយាឃិយិ្យប្យត្តេ តស្ស ថល្យប្យត្តិតិរឆកោ កោឌិ អត្តរាឃោ អត្តិ៉ ឃឆាហ –

“អឃច្ចា បុក្កលោ សោតាបត្តិថលរេច្ឆិកិរិឃាឃ បជិបត្តោ អស្ស, កប្យុស្ស ច ក្ខុង្គឃ្យុភចេលោ អស្ស, ភេច តាច កប្យោ ក្ខុង្គឃ្យុឃ្យ, ឃាចាឃំ បុក្កលោ ភ សោតាបត្តិថលំ រេច្ឆិកោតិ, អឃំ ចុច្ចតិ បុក្កលោ ជិតកប្បី៉ រេក្ខាបិ យក្ករយក្កិតោ បុក្កលោ ជិតកប្បិតោ”តិ (បុ៉ ប៉ ១លិ)៉

រយាឃិភា តេភ រយោ ភ ចិត្តូតីតិ តេភ ត្យុក្ខរេង្កបរិចណ្ណិតេភ ស្ុចិភា អាភត្តិកររយាឃិភា រយោ រ្យបិចចរយាឃិ ចា អរ្យបិចចរយាឃិ ចា កោឌិ ភ ចិត្តូតិ៉ កស្មា? តេរំ កាចិតត្វា តត្វ តត្វ (ពាហុលោកេ ក្ខុបបត្តស្សាបិ បុភ តិរឃាឌីស្ុបិ ក្ខុបបត្តិរយ្ខុចតោ, ក្ខុយស្ស ច អរហត្តរយាឃិស្ស កាចិតត្វា អរិឃបុក្កលស្ស រត្តបបត្តិរយឈ្ឈាតរយ្ខុចតោ៉ តស្មា ស្ុត្តត្តរេបិ ចុត្តំ – “ឃាចតា, កិក្ខូចេ, ឆយ្ខា រច្ចតា...បេ... អរិឃោ អង្គក្កិកោ យក្កា, តេរំ អក្កយក្កាឃតី”តិអាជិ (អ៉ តិ៉ ៣៉១៣; ក្ខុតិចុ៉ ៨០)៉

៩ចំ ភកចា អាភត្តិកររយាឃិស្ស អក្ខោហិ រយាឃីហិ អរយតំ ចត្វា ក្ខុងាតិ បុរិយភឃេតេច យក្កឆយ្ខុតេតស្ស អរជិរកាចំ តិស្សាឃ រច្ចចតិ បឃុញ្ញូតិ “ក្ខុងយ្បិ ឆយេូ...បេ... ហោត្ន”តិ៉ តស្សេត្វា បុក្ខោ ចុត្តតឃេតេច ចេជិតក្ខោ៉ ក្ខុយិស្សាបិ កាឆាឃ អាលា កោជិរតរហស្សចក្កចាញ្ញ៩ស្ុ អយត្ុស្សេហិ បជិក្កហិតាតិ៉

ឃេ បុក្កលោតិកាឆាចណ្ណូភា

៩៉ ៩ចំ យក្កឆយ្ខុក្យលោភាបិ រេច្ចិ ចត្វា ក្ខុងាតិ រេឈ្ឈក្យលោភាបិ ចត្យារក្ខេ “ឃេ បុក្កលោ”តិ៉ តត្វ ឃេតិ អតិឃយត្វា ក្ខុក្ខេរោ៉ បុក្កលោតិ

សត្តា។ អដ្ឋាតិ តេសំ គណនបរិច្ឆេទោ។ តេ ហិ ចត្តារោ ច បដិបន្នា ចត្តារោ ច ផលេ ឋិតាតិ អដ្ឋ ហោន្តិ។ សតំ បសត្ថាតិ សប្បុរិសេហិ ពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធពុទ្ធសាវកេហិ អញ្ញេហិ ច ទេវមនុស្សេហិ បសត្ថា។ កស្មា? សហជាតសីលាទិគុណយោគា។ តេសញ្ហិ ចម្បកវកុលកុសុមាទីនំ សហជាតវណ្ណគន្ធាទយោ វិយ សហជាតា សីលសមាធិអាទយោ គុណា, តេន តេ វណ្ណគន្ធាទិសម្បន្នានិ វិយ បុប្ផានិ ទេវមនុស្សានំ សតំ បិយា មនាបា បសំសនីយា ច ហោន្តិ។ តេន វុត្តំ “យេ បុគ្គលា អដ្ឋ សតំ បសត្ថា”តិ។

អថ វា យេតិ អនិយមេត្វា ឧទ្ទេសោ។ បុគ្គលាតិ សត្តា។ អដ្ឋ សតន្តិ តេសំ គណនបរិច្ឆេទោ។ តេ ហិ ឯកពីជី កោលំកោលោ សត្តក្ខត្តុបរមោតិ តយោ សោតាបន្នា, កាមរូបារូបភវេសុ អធិគតផលា តយោ សកទាគាមិនោ, តេ សព្ពេបិ ចតុន្នំ បដិបទានំ វសេន ចតុវីសតិ។ អន្តរាបរិនិព្ពាយី, ឧបហច្ចបរិនិព្ពាយី, សសង្ខារបរិនិព្ពាយី, អសង្ខារបរិនិព្ពាយី, ឧទ្ធំសោតោ, អកនិដ្ឋគាមីតិ អវិហេសុ បញ្ច។ តថា អតប្បសុទស្សសុទស្សីសុ ។ អកនិដ្ឋេសុ បន ឧទ្ធំសោតវជ្ជា ចត្តារោតិ ចតុវីសតិ អនាគាមិនោ។ សុក្ខវិបស្សកោ សមថយានិកោតិ ទ្វេ អរហន្តោ។ ចត្តារោ មគ្គដ្ឋាតិ ចតុបញ្ញាស។ តេ សព្ពេបិ សទ្ធាធុរបញ្ញាធុរានំ វសេន ទិគុណា ហុត្វា អដ្ឋសតំ ហោន្តិ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

ចត្តារិ ឯតានិ យុគានិ ហោន្តីតិ តេ សព្ពេបិ អដ្ឋ វា អដ្ឋសតំ វាតិ វិត្ថារវសេន ឧទ្ទិដ្ឋបុគ្គលា សង្ខេបវសេន សោតាបត្តិមគ្គដ្ឋោ ផលដ្ឋោតិ ឯកំ យុគំ, ឯវំ យាវ អរហត្តមគ្គដ្ឋោ ផលដ្ឋោតិ ឯកំ យុគន្តិ ចត្តារិ យុគានិ ហោន្តិ។ តេ ទក្ខិណេយ្យាតិ ឯត្ថ តេតិ បុព្ពេ អនិយមេត្វា ឧទ្ទិដ្ឋានំ និយមេត្វា និទ្ទេសោ។ យេ បុគ្គលា វិត្ថារវសេន អដ្ឋ វា, អដ្ឋសតំ វា, សង្ខេបវសេន ចត្តារិ យុគានិ ហោន្តីតិ វុត្តា, សព្ពេបិ តេ ទក្ខិណំ អរហន្តីតិ ទក្ខិណេយ្យា។ ទក្ខិណា នាម កម្មញ្ច កម្មវិបាកញ្ច សទ្ទហិត្វា “ឯស មេ ឥទំ វេជ្ជកម្មំ វា ជង្ឃបេសនិកំ វា ករិស្សតី”តិ ឯវមាទីនិ អនបេក្ខិត្វា ទិយ្យមានោ ទេយ្យធម្មោ, តំ អរហន្តិ នាម សីលាទិគុណយុត្តា បុគ្គលា, ឥមេ ច តាទិសា, តេន វុច្ចន្តិ “តេ ទក្ខិណេយ្យា”តិ។

សុគតស្ស សាវកាតិ ភគវា សោភនេន គមនេន យុត្តត្តា, សោភនញ្ច ឋានំ គតត្តា, សុដ្ឋុ ច គតត្តា, សុដ្ឋុ ឯវ ច គទត្តា សុគតោ, តស្ស សុគតស្ស។ សព្ពេបិ តេ វចនំ សុណន្តីតិ សាវកា។ កាមញ្ច អញ្ញេបិ សុណន្តិ, ន បន សុត្វា កត្តព្ពកិច្ចំ ករោន្តិ, ឥមេ បន សុត្វា កត្តព្ពំ ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិំ កត្វា មគ្គផលានិ បត្តា, តស្មា “សាវកា”តិ វុច្ចន្តិ។ ឯតេសុ ទិន្នានិ មហប្ផលានីតិ ឯតេសុ សុគតសាវកេសុ អប្បកានិបិ ទានានិ ទិន្នានិ បដិគ្គាហកតោ ទក្ខិណាវិសុទ្ធិភាវំ ឧបគតត្តា មហប្ផលានិ ហោន្តិ។ តស្មា សុត្តន្តេបិ វុត្តំ –

“យាវតា , ភិក្ខវេ , សង្ឃា វា គណា វា តថាគតសាវកសង្ឃោ, តេសំ អគ្គមក្ខាយតិ, យទិទំ ចត្តារិ បុរិសយុគានិ អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា, ឯស ភគវតោ សាវកសង្ឃោ...បេ... អគ្គោ វិបាកោ ហោតី”តិ (អ។ និ។ ៤។៣៤; ៥។៣២; ឥតិវុ។ ៩០)។

ឯវំ ភគវា សព្ពេសម្បិ មគ្គផលដ្ឋានំ វសេន សង្ឃស្ស គុណំ វត្វា ឥទានិ តមេវ គុណំ និស្សាយ សច្ចវចនំ បយុញ្ជតិ “ឥទម្បិ សង្ឃេ”តិ។ តស្សត្ថោ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ។ ឥមិស្សាបិ គាថាយ អាណា កោដិសតសហស្សចក្កវាឡេសុ អមនុស្សេហិ

បដិក្កូហិតាតិ៍

ឃេ សុប្បយុត្តាតិកាទាចល្លូតា

លិ៍ ឲចំ យក្កុជលដ្ឋាតំ ចេសេត សង្ឃូសេលាត សង្ហំ ចត្វា ច្ពសាតិ ពទោ ឲកច្ឆាតំ ផលសយាបត្តិសុលយតុកចត្តាតំ លឹណាសចបុក្កូលិតំឃេច ក្យេលាត ចត្តុយាទេទ្ធ “ឃេ សុប្បយុត្តា”តិ៍ ពត្ត ឃេតិ អតិឃយិត្យេទ្ធសចចតំ សុប្បយុត្តាតិ សុដ្ឋ បឃុត្តា, អេតេកចិហិតំ អេតេសតំ បហាឃ សុទ្ធាឌីចិតំ តិស្សាឃ ចិបស្សតាឃ អត្តាតំ បឃុត្ថិត្យុយាទេទ្ធាតិ អេត្វ៍ា អធ ចា សុប្បយុត្តាតិ សុចិសុទ្ធកាឃចឌិបឃោកសយត្តាកតា, ទេតេ ទេតំ ឃឹលក្ខុត្តំ ឌេស្សតិ៍ យតសា ឌត្យេហេតាតិ ឌត្យេហេត យតសា, ឌិទេសយាឌិយុទ្ធេត ទេតេសាតិ អេត្វ៍ា ទេតេ ទេតំ សយាឌិក្ខុត្តំ ឌេស្សតិ៍ តិក្កាយិទេតាតិ កាឃេ ច ឌីចិទេ ច អតេបក្ខា ហុត្វ៍ា បញ្ញាឆុទេត ចិទិឃេត សត្តាកិលេសេហិ កពតិក្កូយតា៍ ទេតេ ទេតំ ចិទិឃសយត្តំ បញ្ញាក្ខុត្តំ ឌេស្សតិ៍

កោតយសាសតឃិទ្ធិ កោត្តទោ កោតយស្ស តចាកតេស្សច សាសតយិក្យទេត ច្ពទោ ពហិទ្ធ តាតប្យការេប្បិ អឃទេបំ កទេទាត្តាតំ សុប្បឃោកាឌិក្យលាកាចទោ កិលេសេហិ តិក្កូយតាកាចំ ឌេស្សតិ៍ ទេតិ បុទេត្ត ឬឌិដ្ឋាតំ តិទេ្ធសចចតំ បត្តិបត្តាតិ ឲត្ត បត្តត្តាតិ បត្តិ, បត្តត្តា តាឃ បត្តុ អទេហា, ឃំ បត្វ៍ា អច្ឆត្តឃោកេក្ខុយិទេតា ទេហាត្តិ, អទេហត្តុផលស្សេតំ អឌិចចតំ, តំ បត្តិ៍ បត្តាតិ បត្តិបត្តា៍ អឃតត្តិ តិត្តាតំ៍ ចិកឃ្យាតិ អាទេឃ្យុលាចទេសេត ចិកាហិត្វ៍ា លទ្ធាតិ លកិត្វ៍ា ឃុឆាតិ អត្យេឃេត កាកលិកយត្តប្បិ ត្យឃំ អកត្វ៍ា តិត្តុតិត្តិ បដិប្បស្សទ្ធកិលេសឌេទធំ ផលសយាបត្តិ៍ កុត្តូយាតាតិ អតុកចយាតា៍ កិ៍ ចុត្តុ ទេហាតិ? ឃេ ច្ពឃសុ៌ កោតយសាសតយិប្បឹលសយត្តត្តា សុប្បឃុត្តា, សយាឌិសយត្តត្តា យតសា ឌត្យេហេត, បញ្ញាសយត្តត្តា តិក្កាយិទេតា , ទេ ច្ពយាឃ សយុ៌បដិបតាឃ អឃតំ ចិកឃ្យាយុឆា លទ្ធា ផលសយាបត្តិសត្តាតំ តិត្តុតិ៍ កុត្តូយាតា បត្តិបត្តា តាឃ ទេហាត្តិតិ៍

ឲចំ កកចា ផលសយាបត្តិសុលយតុកចត្តាតំ លឹណាសចបុក្កូលិតេឃេច ចេសេត សង្ឃូទតស្ស ក្យាំ ចត្វ៍ា ច្ពសាតិ ពទេឃច ក្យាំ តិស្សាឃ សច្ឆចចតំ បឃុត្ថូតិ “ច្ពឌេប្បិ សង្ឃេ”តិ៍ តស្សទេ្វា បុទេត្ត ចុត្តតេឃេតេច ទេចឌិតទេត្តា៍ ច្ពយិស្សាបិ កាទាឃ អាណា កោចិ៍សតសហស្សចក្កូចាត្យឲសុ អឃតុទេស្សហិ បដិក្កូហិតាតិ៍

ឃចិត្តុលឹទេលិតិកាទាចល្លូតា

ប៍ ឲចំ លឹណាសចបុក្កូលិតំ ក្យេលាត សង្ឃូឆិដ្ឋាតំ សង្ហំ ចត្វ៍ា ច្ពសាតិ ពហុឌតបច្ចេក្ខុត សោតាបត្តស្សេច ក្យេលាត ចត្តុយាទេទ្ធ “ឃចិត្តុលឹទេលិ”តិ៍ ពត្ត ឃធាតិ ឬបយាចចតំ ច្ពត្តុលឹទេលិតិ តកាទេ្វាទចិតិចាទេលាត្តំ ឬយ្យាទេត្តត្តុទេ អដ្ឋ ចា ឌស ចា ហទេត្ត បធចិ៍ លលិត្វ៍ា អាកោចិ៍តស្ស សាទេឌាទុឃឆប្អូទេស្សតំ អឌិចចតំ បធចិត្តិ ក្ខុឃិ៍ សិទេតាតិ អទេត្តា បចិសិត្វ៍ា តិស្សិទេតា៍ សិឃាតិ កទេចឃ្យ៍ ចត្យត្តិ ចាទេតហឹតិ ចត្យហិ ឌិសាហិ អាកទេតហិ ចាទេតហិ៍ អសយ្យកប្បិឃោតិ កទេយ្យត្យុ ចា ចាទេលត្យុ ចា អសក្កូលាទេឃ្យា៍ តធ្ធុបយត្តិ តចាចិឆំ៍ សប្បុទិសត្តិ

សប្បុរិសំ វទាមីតិ គាថាយំ យោ អរិយសច្ចានិ អវេច្ច បស្សតីតិ យោ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ បញ្ញាយ អជ្ឈោគាហេត្វា បស្សតិ។ តត្ថ អរិយសច្ចានិ កុមារបញ្ហេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពានិ។

អយំ បនេត្ថ សង្ខេបត្ថោ – យថា ហិ ឥន្ទខីលោ គម្ភីរនេមតាយ បថវិស្សិតោ ចតុព្ភិ វាតេហិ អសម្បកម្បិយោ សិយា, ឯវមេវ សប្បុរិសំ តថូបមមេវ វទាមិ, យោ អរិយសច្ចានិ អវេច្ច បស្សតិ។ កស្មា? យស្មា សោបិ ឥន្ទខីលោ វិយ ចតូហិ វាតេហិ សព្ពតិត្ថិយវាទវាតេហិ អសម្បកម្បិយោ ហោតិ, តម្ហា ទស្សនា កេនចិ កម្បេតុំ វា ចាលេតុំ វា អសក្កុណេយ្យោ។ តស្មា សុត្តន្តេបិ វុត្តំ –

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, អយោខីលោ វា ឥន្ទខីលោ វា គម្ភីរនេមោ សុនិខាតោ អចលោ អសម្បកម្បី, បុរត្ថិមាយ ចេបិ ទិសាយ អាគច្ឆេយ្យ ភុសា វាតវុដ្ឋិ, នេវ នំ សង្កម្បេយ្យ ន សម្បកម្បេយ្យ ន សម្បវេធេយ្យ។ បច្ឆិមាយ…បេ… ទក្ខិណាយ, ឧត្តរាយបិ ចេ…បេ… ន សម្បវេធេយ្យ។ តំ កិស្ស ហេតុ? គម្ភីរត្តា, ភិក្ខវេ, នេមស្ស, សុនិខាតត្តា ឥន្ទខីលស្ស។ ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, យេ ច ខោ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ‘ឥទំ ទុក្ខន្តិ…បេ… បដិបទា’តិ យថាភូតំ បជានន្តិ, តេ ន អញ្ញស្ស សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា មុខំ ឱលោកេន្តិ ‘អយំ នូន ភវំ ជានំ ជានាតិ, បស្សំ បស្សតី’តិ។ តំ កិស្ស ហេតុ? សុទិដ្ឋត្តា, ភិក្ខវេ, ចតុន្នំ អរិយសច្ចាន”ន្តិ (សំ॰ និ॰ ៥.១១០៨)។

ឯវំ ឥមាយ គាថាយ ពហុជនបច្ចក្ខស្ស សោតាបន្នស្សេវ វសេន សង្ខេបតស្ស គុណំ វត្វា ឥទានិ តស្សេវ គុណំ និស្សាយ សច្ចវចនំ បយុញ្ជតិ “ឥទម្បិ សង្ឃេ”តិ។ តស្សត្ថោ បុព្វេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ។ ឥមិស្សាបិ គាថាយ អាណា កោដិសតសហស្សចក្កវាឡេសុ អមនុស្សេហិ បដិគ្គហិតាតិ។

យេ អរិយសច្ចានីតិគាថាវណ្ណនា

៨. ឯវំ អវិសេសតោ សោតាបន្នស្ស គុណេន សង្ឃាធិដ្ឋានំ សច្ចំ វត្វា ឥទានិ យេ តេ តយោ សោតាបន្នា ឯកពីជី កោលំកោលោ សត្តក្ខត្តុបរមោតិ។ យថាហ –

“ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នោ ហោតិ…បេ… សោ ឯកំយេវ ភវំ និព្ពត្តេត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ, អយំ ឯកពីជី។ តថា ទ្វេ វា តីណិ វា កុលានិ សន្ធាវិត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ, អយំ កោលំកោលោ។ តថា សត្តក្ខត្តុំ ទេវេសុ ច មនុស្សេសុ ច សន្ធាវិត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ, អយំ សត្តក្ខត្តុបរមោ”តិ (បុ॰ ប॰ ៣១-៣៣)។

តេសំ សត្តក្ខត្តុបរមស្ស គុណេន វត្តុមារទ្ធោ “យេ អរិយសច្ចានី”តិ។ តត្ថ យេ អរិយសច្ចានីតិ ឯតំ វុត្តនយមេវ។ វិភាវយន្តីតិ បញ្ញាឱភាសេន សច្ចប្បដិច្ឆាទកំ កិលេសន្ធការំ វិធមិត្វា អត្តនោ បកាសានិ បាកដានិ ករោន្តិ។ គម្ភីរបញ្ញេនាតិ អប្បមេយ្យបញ្ញតាយ សទេវកស្ស លោកស្ស ញាណេន អលព្ភនេយ្យប្បតិដ្ឋបញ្ញេន, សព្ពញ្ញុនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ សុទេសិតានីតិ

ឯយាឯញ្ញាឯឯាកល្យចេកល្យាឌីហិ ពេហិ ពេហិ គេឃហិ ឃុដ្ឋ ចេសិតាគិៈ កិច្ចាបិ ពេ ពេហាត្តិក្ងំ បយត្តាតិ ពេ ចិកាចិតអទិយឯទ្ធា បុក្កលិ កិច្ចាបិ ចេចទឌ្ឍចក្កចត្តិទឌ្ឍាឌិប្យាឌ្ឌាគំ អាកយ្ខ ក្ងំ បយត្តា ពេហាត្តិ, តធាបិ ពេឯាតាបត្តិយក្កទាកាលោគ អកិឯន្លាទចិន្តាកាលឃ្យ គិចទាចេគ ចេបេត្វា ឯត្ត កចេច អគយពក្កេ ឯំឯាចេទ ចេឃ ក្លេប្យឌ្ឍឃ្យំ គាយច្ចា ទ្វបច្ចា, ពេឯំ គិទុឌ្ឍត្តា អត្តុក្កតត្តា គ អក្កុំ កចំ អាឌិឃត្តិ, ឯត្តុយកចេច ឲច បគ ចិបឃ្យគំ អាទកិត្វា អទហត្តំ បិបុលត្តិៈ

៩ចំ កកចា ឯត្តក្ខុត្តុបទយចចេគ ឯល្ឃុទ្ធតឃ្យ ក្ញ្ញំ ចត្វា ព្លងាគិ តចេយច ក្ញ្ញំ គិឃ្យាឃ ឯច្ចចគំ បឃុឌ្ឍាតិ “ព្លងយ្បិ ឯល្ឃេ”តិៈ តឃ្យទេត្វា បុទ្ធា ទុត្តគចេយគេច ចេចឌិតទន្តាៈ ព្លយិឃ្យាបិ កាធាឃ អាណា ពេកាឌី ឯតឯហឃ្យចក្កចាឲ្យ៩ឃុ អយគុឃ្យហិ បឌិក្កហិតាតិៈ

ឯហាធឃ្យាតិកាទាធណ្ណគា

១០ៈ ៩ចំ ឯត្តក្ខុត្តុបទយឃ្យ អក្កុំ កចំ អគាឌិឃគក្យលោគ ឯល្ឃាឌិក្កាគំ ឯច្ចំ ចត្វា ព្លងាគិ តចេឃ្យច ឯត្ត កចេច អាឌិឃពេឯាបិ អទន្តាហិ អប្យហីគកចាងាចេគហិ បុក្កលេហិ ចិឯិទ្ទេគ ក្យលោគ ចត្តុយាទន្តាៈ “ឯហាធឃ្យា”តិ ៈ តត្ថ ឯហាធាតិ ឯដ្ឋិឃេចៈ អឃ្យាតិ “គ ពេ កចំ អក្កុយាឌិឃត្តិ”តិ ទុចេត្តុ អន្តាតទឃ្យៈ ងឃ្យគឯយ្យាឃាតិ ពេឯាតាបត្តិយក្កឯយ្យត្តិឃាៈ ពេឯាតាបត្តិយពេក្កា ហិ គិន្តាគំ ឌិច្ចា កាត្តុព្ភាកិច្ចឯយ្យងាឃ ឯត្តុបចេយ៉ំ គិន្តាគងឃ្យគពេគា “ងឃ្យគ”ត្តិ ទុច្ចតិ, តឃ្យ អត្តុគិ បិតុការចេធា ងឃ្យគឯយ្យា, តាឃ ងឃ្យគឯយ្យងាឃ ឯហ ៩ចៈ តឃឃ្យ ឌយ្ខ ឌហិតា កចត្តិតិ ៩ត្ត អឃ្យ-ព្លតិ បងប្លុទលាយពេត្ត គិបិពេតា “ព្ពងំ ឃុ ចេឃ, ឯាទិបុត្ត, យហាចិកាឌពេកាឌគឃ្យំ ពេហាតិ”តិអាឌីឃុ (យៈ គិៈ ១ៈ១៥៩) ចិឃៈ ឃពេតា ឯហាធឃ្យ ងឃ្យគឯយ្យងាឃ តចេឃា ឌយ្ខ ឌហិតា កចត្តិ បហីគា ពេហាត្តិតិ អឃយេត្ត អទេត្វាៈ

ព្លងាគិ ឌហិតចេយ្ខងឃ្យគត្តុយាហ “ឯក្កាឃឌិដ្ឋិ ចិចិកិច្ឆិតច្ចា, ឃិលព្ពតំ ចាបិ ឃងត្តិ កិញ្ចិ”តិៈ តត្ថ ឯតិ កាពេឃ ចិឌ្ឍយាចេគ ក្លេបិងាគក្កុក្កបច្ចាកាចេយ្យ កាពេឃ ចិឯតិចត្តុកា ឌិដ្ឋិ ឯក្កាឃឌិដ្ឋិ, ឯតិ ធា តត្ត កាពេឃ ឌិដ្ឋិតិបិ ឯក្កាឃឌិដ្ឋិ, ឃធាទុត្តប្បកាពេទ កាពេឃ ចិឌ្ឍយាគា ឌិដ្ឋិតិ អទេត្វាៈ ឯតិចេឃច ធា កាពេឃ ឌិដ្ឋិតិបិ ឯក្កាឃឌិដ្ឋិ, ឃធាទុត្តប្បកាពេទ កាពេឃ ចិឌ្ឍយាចេគ ទ្វបិឌិឯន្លាទពេតា អត្តាតិ ៩ចំ បចត្តា ឌិដ្ឋិតិ អទេត្វាៈ តឃ្យា ច បហីគត្តា ឯព្វាឌិដ្ឋិកតាគិ បហីគាចេគច ពេហាត្តិៈ ឯា ហិ ចេគំ ម្ញុលៈ ឯព្វាកិលេឃឯញ្ញាឌិច្ចុបឯយគពេតា បន្តា“ចិកិច្ឆិត”ត្តិ ទុច្ចតិ, ចំ បន្តាចិកិច្ឆិតំ ព្លពេតា ចិកចំ, តពេតា ធា បន្តាចិកិច្ឆិតា ព្លងំ ចិកចត្តិ ចិចិកិច្ឆិតំៈ “ឯត្ថុទិ កង្ខតិ”តិអាឌិគា (ឆៈ ឯៈ ១០០៥; ចិកៈ ៩១៥) គចេឃគ ទុត្តាឃ អក្កុចត្វុកាឃ ចិយតិឃា ៩ចំ អឌិធចគំៈ តឃ្យា បហីគត្តា ឯព្វាគិបិ ចិចិកិច្ឆិតាគិ បហីគាគិ ពេហាត្តិៈ តត្រិពេគំ ម្ញុលៈ “ព្លពេតា ធាហិន្លា ឯយលាក្រាហុលាគំ ឃិចេលគ ឃុទ្ធិ ចពេធាគ ឃុទ្ធី”តិ ៩ចយាឌីឃុ (ឆៈ ឯៈ ១១១១; ចិកៈ ៩១៦) អាកចំ ពេកាឃិលក្កុក្កទឃិលិឌិកំ ឃិលំ ពេកាចតក្កុក្កទចតាឌិកច្ចា ចចំ ឃិលព្ពតត្តិ ទុច្ចតិ, តឃ្យ បហីគត្តា ឯព្វាយ្បិ គក្កិឃយុល្លិកាឌិអយទតាបំ បហីគំ ពេហាតិៈ តត្រិតាឃ្យ ម្ញុលំ, ពេតគេច ឯព្វាធឯាគេ ទុត្តំ “ឃងត្តិ កិញ្ចិ”តិៈ ទុក្កងឃ្យគឯយ្យងាឃ ចេច ៩ ឯក្កាឃឌិដ្ឋិ ឯយ្យងឃងឃ្យគឯយ្យងាឃ ចិចិកិច្ឆិតំ, យក្កងឃ្យគគិន្តាគងឃ្យគឯយ្យងាឃ ឃិលព្ពតំ បហីឃតីតិ ចិន្តាតព្វាៈ

ចតូហបាយេហីតិគាថាវណ្ណនា

១០។ ឯវមស្ស កិលេសវដ្ដប្បហានំ ទស្សេត្វា ឥទានិ តស្មិំ កិលេសវដ្ដេ សតិ យេន វិបាកវដ្ដេន ភវិតព្ពំ, តប្បហានា តស្សាបិ បហានំ ទីបេន្តោ អាហ “ចតូហបាយេហិ ច វិប្បមុត្តោ”តិ។ តត្ថ ចត្តារោ អបាយា នាម និរយតិរច្ឆានបេត្តិវិសយអសុរកាយា។ តេហិ ឯស សត្ត ភវេ អាទិយន្តោបិ វិប្បមុត្តោតិ អត្ថោ។

ឯវមស្ស វិបាកវដ្ដប្បហានំ ទស្សេត្វា ឥទានិ យស្ស វិបាកវដ្ដស្ស មូលភូតំ កម្មវដ្ដំ, តស្សាបិ បហានំ ទស្សេន្តោ អាហ “ឆច្ចាភិឋានានិ អភព្ព កាតុ”ន្តិ។ តត្ថ អភិឋានានីតិ ឱឡារិកដ្ឋានានិ, តានិ ឯស ឆ អភព្ពោ កាតុំ។ តានិ ច “អដ្ឋានមេតំ, ភិក្ខវេ, អនវកាសោ, យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ មាតរំ ជីវិតា វោរោបេយ្យា”តិអាទិនា (អ។ និ។ ១។២៧១; ម។ និ។ ៣។១២៨; វិភ។ ៨០៩) នយេន ឯកកនិបាតេ វុត្តានិ មាតុឃាតបិតុឃាតអរហន្តឃាតលោហិតុប្បាទសង្ឃភេទអញ្ញសត្ថារុទ្ទេសកម្មានីតិ វេទិតព្ពានិ។ តានិ ហិ កិញ្ចាបិ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ អរិយសាវកោ កុន្ថកិបិល្លិកម្បិ ជីវិតា ន វោរោបេតិ, អបិច ខោ បន បុថុជ្ជនភាវស្ស វិគរហណត្ថំ វុត្តានិ។ បុថុជ្ជនោ ហិ អទិដ្ឋិសម្បន្នត្តា ឯវំមហាសាវជ្ជានិ អភិឋានានិបិ ករោតិ, ទស្សនសម្បន្នោ បន អភព្ពោ តានិ កាតុន្តិ។ អភព្ពគ្គហណញ្ចេត្ថ ភវន្តរេបិ អករណទស្សនត្ថំ។ ភវន្តរេបិ ហិ ឯស អត្តនោ អរិយសាវកភាវំ អជានន្តោបិ ធម្មតាយ ឯវ ឯតានិ ច ឆ បកតិបាណាតិបាតាទីនិ ច បញ្ច វេរានិ អញ្ញសត្ថារុទ្ទេសេន សហ ឆ ឋានានិ ន ករោតិ, យានិ សន្ធាយ ឯកច្ចេ “ឆ ឆាភិឋានានី”តិបិ បឋន្តិ។ មតមច្ឆគ្គាហាទយោ ចេត្ថ អរិយសាវកគាមទារកានំ និទស្សនំ។

ឯវំ ភគវា សត្ត ភវេ អាទិយតោបិ អរិយសាវកស្ស អញ្ញេហិ អប្បហីនភវាភវេហិ បុគ្គលេហិ វិសិដ្ឋភាវេន សង្ឃស្ស គុណំ វត្វា ឥទានិ តេនេវ គុណំ និស្សាយ សច្ចវចនំ បយុញ្ជតិ “ឥទម្បិ សង្ឃេ”តិ។ តស្សត្ថោ បុព្ពេ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពោ។ ឥមិស្សាបិ គាថាយ អាណា កោដិសតសហស្សចក្កវាឡេសុ អមនុស្សេហិ បដិគ្គហិតាតិ។

កិញ្ចាបិ សោតិគាថាវណ្ណនា

១១។ ឯវំ សត្ត ភវេ អាទិយតោបិ អញ្ញេហិ អប្បហីនភវាភវេហិ បុគ្គលេហិ វិសិដ្ឋគុណេន សង្ឃាធិដ្ឋានំ សន្តំ វត្វា ឥទានិ ន កេវលំ ទស្សនសម្បន្នោ ឆ អភិឋានានិ អភព្ពោ កាតុំ, កិន្តុ អប្បមត្តកម្បិ បាបកម្មំ កត្វា តស្ស បដិច្ឆាទនាយបិ អភព្ពោតិ បមាទវិហារិនោបិ ទស្សនសម្បន្នស្ស កតប្បដិច្ឆាទនាភាវគុណេន វត្តុមារទ្ធោ “កិញ្ចាបិ សោ កម្ម ករោតិ បាបក”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – សោ ទស្សនសម្បន្នោ កិញ្ចាបិ សតិសម្មោសេន បមាទវិហារំ អាគម្ម យំ តំ ភគវតា លោកវជ្ជំ សញ្ចិច្ចាតិក្កមនំ សន្ធាយ វុត្តំ “យំ មយា សាវកានំ សិក្ខាបទំ បញ្ញត្តំ, តំ មម សាវកា ជីវិតហេតុបិ នាតិក្កមន្តី”តិ (ចូឡវ។ ៣៨៥; ឧទា។ ៤៥) តំ ឋបេត្វា អញ្ញំ កុដិការសហសេយ្យាទិ បណ្ណត្តិវជ្ជវីតិក្កមសង្ខាតំ ពុទ្ធប្បដិកុដ្ឋំ កាយេន បាបកម្មំ ករោតិ,

បដេសាធិយ្យាត្តរិលព្យញ្ជាវាវាធយុទេសនសមយ្យព្យលិបថរុសវចនាទិ វា វាចាយ, ឧទ េចតនា វា កត្វា លោកវោសុប្បាទំ ខាតត្វបិរិសាទិយនំ ចីវរាទិបរិភោគេសុ អបច្ចវេក្ខណានិ វា បិបកម្មំ ករោតិ។ អភព្វោ សោ តស្សបដិច្ឆាទាយ ន សោ ធំ “នាទំ អកប្បិយមករិស្ស”ន្តិ ជានិត្វា មុហុត្តម្បិ បដិច្ឆាទេតិ, ធំ ឯវ បន សត្ថរិ វា វិញ្ញូសុ វា សព្រហ្មចារីសុ អាវិ កត្វា យថាធម្មំ បដិករោតិ, “ន បុន ករិស្សាមី”តិ ឯវំ សំវរិតព្វំ វា សំវរតិ។ កស្មា? យស្មា អភព្វតា ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស វុត្តា, ឯវរូបម្បិ បិបកម្មំ កត្វា តស្ស បដិច្ឆាទនាយ ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស ទស្សនសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស អភព្វតា វុត្តាតិ អធិប្បាយោ។

កថំ?

“សេយ្យថាបិ, ភិក្ខវេ, ទហរោ កុមារោ មន្ទោ ឧត្តានសេយ្យកោ ហត្ថេន វា បាទេន វា អង្គារំ អក្កមិត្វា ខិប្បមេវ បដិសំហរតិ, ឯវមេវ ខោ, ភិក្ខវេ, ធម្មតា ឯសា ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស បុគ្គលស្ស, កិញ្ចាបិ តថារូបិំ អាបត្តិំ អាបជ្ជតិ, យថារូបាយ អាបត្តិយា វុដ្ឋានំ បញ្ញាយតិ។ អថ ខោ នំ ខិប្បមេវ សត្ថរិ វា វិញ្ញូសុ វា សព្រហ្មចារីសុ ទេសេតិ វិវរតិ ឧត្តានីករោតិ, ទេសេត្វា វិវរិត្វា ឧត្តានីកត្វា អាយតិំ សំវរំ អាបជ្ជតី”តិ (ម. និ. ១.៤៩៦)។

ឯវំ ភគវា បមាទវិហារិនោបិ ទិដ្ឋិសម្បន្នស្ស កតប្បដិច្ឆាទនាភាវទោសោ សញ្ញុតស្ស គុណំ វត្វា ព្យញ្ជនំ ទស្សេន គុណំ ទិស្សាយ សច្ចវចនំ បមុញ្ចតិ “ព្យញ្ជនំ សច្ចំ”តិ។ តស្សត្ថោ បុព្វេ វុត្តនយេន វេទិតព្វោ។ ព្យញ្ជនម្បិ កាវាយ អាណា កោដិសតសហស្សចក្កវាឡេសុ អយត្ថស្សាតិ បដិគ្គហិតាតិ។

ចតុព្យូហហារវិភង្គវណ្ណនា

១៦. ឯវំ សង្ឃបរិយាបន្នំ បុគ្គលំ នេន នេន គុណព្យញ្ជនេន សញ្ញាណិដ្ឋានំ សង្ខំ វត្វា ព្យញ្ជនំ ឃាយំ ភគវតា ទេសនត្តយគុណំ ជីវបវត្តន ព្យញ្ជ សម្ពន្ធបន អញ្ញត្រ ច វិត្ថារេន បរិយត្តិធម្មោ ទេសិតោ, តម្បិ និស្សាយ បុន ព្យញ្ជនដ្ឋានំ សង្ខំ វត្តុមារទ្ធោ “ចតុព្យូហោ ហារោ”តិ។ តត្ថ អាសវត្តសត្តិវសវចនត្ថិតានំ រូបានំ សមូហោ វនំ, មូលសារវេគ្គុវនសារាតាបលិសេហិ បរុទ្ធោ ព្យូហោ បព្យូហោ, វនស្ស, វនេ វា បព្យូហោ វនព្យូហោ។ ឃាយំ “វនព្យូហោ”តិ វុត្តោ, ឯវម្បិ ហិ វត្តុំ លព្ភតិ “អត្ថិ សវិតក្កសវិចារោ, អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តោ, បុនេ វុត្តោ ជីវេ”តិអាទីសុ (ទី. និ. ៣.៣០៥; ម. និ. ១.១១៥) វិយ។ យថាតិ ឧបមាវចនំ។ ព្យូហិតាតិ អក្កាតិ អស្សាតិ ព្យូហិតក្កា, សព្ពសាលាបសាលាសុ សញ្ញាតព្យូហាតិ អត្ថោ។ សោ ព្យូហោ វុត្តនយេន “ព្យូហិតក្កា”តិ វុត្តោ។ កិរិយាសមាសោ បធមម្បិ កិរិយាំ ឯយ វត្តារោ កិរិយាតំ យាសា, តេសំ វត្តុំ កិរិយាយាសាតំ ឧភយម្បិ យាសេ កតោឋម្បិ យាសេ ន្តិ ចេ? បធមម្បិ កិរិយា ទិដ្ឋយាសេតិ អត្ថោ។ សោ ហិ “បធមកិរិយា”តិ ច “នាលវសត្តោ”តិ ច វុច្ចតិ។ នេតា បទំ បនត្តនោ បិតោឧយេវ។

អយំ បនេត្ថ បិណ្ឌត្ថោ – យថា បធមកិរិយាយកោ នាលវសត្ត នានាវិធរុក្ខគហនេ វនេ សុបុប្ផិតក្កសាខោ

តទុលទុក្លុកន្ទបរិយាយភាវេយា បកុវេឡា អតិចិយ សស្សិរិវេកា វេហាតិ, ឧចវេយច លក្ខាយតភាឌីហិ សតិបដ្ឋាគសម្ពប្បធាភាឌីហិ

សីលសមាធិក្ខន្ធាឌីហិ ចា ភាគប្បការេទហិ អត្ថប្បវេភឌបុវេប្បហិ អតិចិយ សស្សិរិកត្វា តទ្ធុបយំ តិដ្ឋាភកាយិយក្កឹបភវេតា តិដ្ឋាភកាយិ

បរិយត្តិឆម្មចទំ វេភច លិកវេហតុ ភ សក្ការាឌិវេហតុ, វេកចលត្ត យហាកទុលាយ អក្ខុស្សាហិតហឌវេយា សត្តាភំ បរេយហិតាយ អវេឌសឃឹតិ៍

បរេយំ ហិតាយាតិ ឧត្ថ ច កាឆាឌាត្ថសុលត្ថំ អត្ថភាឃិវេកា៍ អឃំ បភវេត្វា – បរេយហិតាយ តិដ្ឋាភាយ អវេឌសឃឹតិ៍

ឧចំ កកចា ត្ថយំ ស្មុបម្ខិតក្កុចភប្បក្បូឡូសជិឃំ បរិយត្តិឆម្មំ ចត្វា ត្ថឌាតិ តវេយច តិស្សាយ ត្មុទ្ធាឆិដ្ឋាភំ សច្ចចចភំ បឃុឌ្ឍាតិ “ត្ថឌយ្បិ

ត្មុវេទ្ធ”តិ៍ តស្សវេត្វា បុវេឡា ចុត្តភវេយវេភច វេចឌិតវេឡា៍ វេកចលំ បភ ត្ថឌយ្បិ យឆាចុត្តបការបរិយត្តិឆម្មសព្ទាតំ ត្មុវេទ្ធ ទតភំ បណឹតត្តិ ឧចំ

វេយាវេឌតត្ថំ ៍ ត្ថយិស្សាបិ កាឆាយ អាលា វេកាឌីសតសហស្សចក្កចាឍឧសុ អយត្ថវេស្សហិ បឌិក្កហិតាតិ៍

ចវេទា ចទេញ្ញាតិកាឆាចណ្ណភា

១៣៎ ឧចំ កកចា បរិយត្តិឆវេម្មភ ត្មុទ្ធាឆិដ្ឋាភំ សច្ចំ ចត្វា ត្ថឌាតិ វេលាកុត្តទឆវេម្មភ ចត្តុយាទវេទ្ធ “ចវេទា ចទេញ្ញា”តិ៍ តត្ថ ចវេទាតិ

បណឹតាឆិយុត្តិវេកហិ ត្ថន្ធិវេតា “អវេហា ចត យឃយ្បិ ឧចទ្ធបិ អស្សាយា”តិ, ចទកុលវេយាកវេតា ចា ចវេទា ក្ខុត្តវេយា វេសវេដ្ឋាតិ អវេត្វា៍

ចទេញ្ញាតិ តិដ្ឋាភញ្ញា៍ តិដ្ឋាភញាសត្ថាឆម្មាភំ ក្ខុត្តយវេដ្ឋភ ចទំ, តវេច្ចាស វេតាឆិម្ពុវេល សឃំ បឌិចិន្តិត្វា អញ្ញាឃិ៍ ចទវេឌាតិ

បច្ចាចក្កិយកទ្ធចក្កិយឌឌិលិឌីភំ អវេញ្ញាសច្ចា វេឌចយត្ថស្សាភំ តិវេឡាឆកាកិយចាវេសភាកាកិយចទឆម្មឌាឃឹតិ អវេត្វា៍ ចទាហវេទាតិ ចទស្ស

យក្កស្ស អាហឌត្វា ចទាហវេទាតិ ចុច្ចតិ៍ វេសា ហិ កកចា ឌឹបក្កវេទតា បកុតិ សយតិំស បិទេយិវេយា ប្ដវេទវេត្តា ប្ដុឡវេកហិ សម្ពាសម្ពវេទ្ធហិ

អត្ថយាតំ បុទាលយក្កចទយាហទិ, វេតភ “ចទាហវេទា”តិ ចុច្ចតិ៍

អបិច សត្ថាញ្ញាតញ្ញាលប្បដឺលិវេកភ ចវេទា, តិដ្ឋាភសន្ធិកិរិយាយ ចទេញ្ញា, សត្តាភំ ចិយុត្តិសុលឌាវេភភ ចវេឌា, ក្ខុត្តយបឌីបឌាហវេលាភ

ចទាហវេទា៍ ឧវេតហិ វេលាកុត្តទកុវេណហិ អឆិកស្ស កស្សចិ កុលស្ស អភាចវេតា អត្ថុត្តវេទា៍

អបវេទា ភវេយា – ចវេទា ក្ខុបសមាឆិដ្ឋាភបរិប្ដវេណាភ, ចទេញ្ញា បញ្ញាឆិដ្ឋាភបរិប្ដវេណាភ, ចវេឌា ចាកាឆិដ្ឋាភបរិប្ដវេណាភ, ចទាហវេទា

សច្ចាឆិដ្ឋាភបរិប្ដវេណាភ, ចទំ យក្កសច្ចយាហទីតិ៍ តឆា ចវេទា ប្ដុញ្ញាស្សវេយភ, ចទេញ្ញា បញ្ញាស្សវេយភ, ចវេឌា ត្មុទ្ធភាចត្តិកាភំ

តក្ខុបិយសម្បឌាវេភភ, ចទាហវេទា បវេច្ចកត្មុទ្ធភាចត្តិកាភំ តក្ខុបិយាហវេលាភ, អត្ថុត្តវេទា តត្ថ តត្ថ អសឌិសតាយ, អត្តភា ចា

អភាចទិយវេកា ហុត្វា បវេទសំ អាចទិយភាវេចភ, ឆម្មចទំ អវេឌសឃិ សាចកភាចត្តិកាភំ តឌត្វាយ ស្វាក្ខាតតាឌិកុលឃុត្តស្ស ឆម្មចទស្ស

វេឌសភវេតា៍ វេសសំ ចុត្តភយវេយចាតិ៍

ឧចំ កកចា ភចចិវេឆភ វេលាកុត្តទឆវេម្មភ អត្តវេភា កុណំ ចត្វា ត្ថឌាតិ តវេយច កុណំ តិស្សាយ ត្មុទ្ធាឆិដ្ឋាភំ សច្ចចចភំ បឃុឌ្ឍាតិ “ត្ថឌយ្បិ

ត្មុវេទ្ធ”តិ៍ តស្សវេត្វា បុវេឡា ចុត្តភវេយវេភច វេចឌិតវេឡា៍ វេកចលំ បភ ឃំ ចទំ វេលាកុត្តទឆម្មំ ឧស អញ្ញាឃិ, ឃច្ចា អឌាឃិ, ឃច្ចា អាហទិ,

ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ, ᩍᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᩁᨲᨶᩴ ᨸᨱᩦᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩍᨾᩥᩔᩣᨸᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᩣᨱᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩮᩈᩩ ᩋᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨡᩦᨱᨶ᩠ᨲᩥᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪁᪃᪨ ᩑᩅᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨵᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᨶᩅᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨵᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨿᩮ ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩔᩮᩣᩈᩩᩴ, ᩈᩩᨲᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᨧ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩅᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨵᩥᨣᨾᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨶᩩᨸᩣᨴᩥᩈᩮᩈᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨣᩩᨱᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᩩᨶ ᩈᩘᨥᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᨾᩣᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣ “ᨡᩦᨱᩴ ᨸᩩᩁᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨡᩦᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩴ᪨ ᨸᩩᩁᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᩁᩣᨲᨶᩴ᪨ ᨶᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩴ᪨ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᨸᩣᨲᩩᨽᩣᩅᩴ᪨ ᩅᩥᩁᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᩣᨿᨲᩥᨠᩮ ᨽᩅᩈ᩠ᨾᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᨾᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨸᩩᨶᨻ᩠ᨽᩅᩮ᪨ ᨲᩮᨲᩥ ᨿᩮᩈᩴ ᨡᩦᨱᩴ ᨸᩩᩁᩣᨱᩴ ᨶᩅᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ, ᨿᩮ ᨧ ᩋᩣᨿᨲᩥᨠᩮ ᨽᩅᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᩁᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ᪨ ᨡᩦᨱᨻᩦᨩᩣᨲᩥ ᩏᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨻᩦᨩᩣ᪨ ᩋᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩥᨨᨶ᩠ᨴᩣᨲᩥ ᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩥᨨᨶ᩠ᨴᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩣ᪨ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨵᩦᩁᩣᨲᩥ ᨵᩥᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᨿᨳᩣᨿᩴ ᨸᨴᩦᨸᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨸᨴᩦᨸᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨

ᨠᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨿᩴ ᨲᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩩᩁᩣᨱᩴ ᩋᨲᩦᨲᨠᩣᩃᩥᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᩥᨶᩮᩉᩔ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩦᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩋᩣᩉᩁᨱᩈᨾᨲ᩠ᨳᨲᩣᨿ ᩋᨡᩦᨱᩴᨿᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨸᩩᩁᩣᨱᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨿᩮᩈᩴ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᩥᨶᩮᩉᩔ ᩈᩮᩣᩈᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨶᩣ ᨯᨯ᩠ᨰᨻᩦᨩᨾᩥᩅ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩅᩥᨸᩣᨠᨴᩣᨶᩈᨾᨲ᩠ᨳᨲᩣᨿ ᨡᩦᨱᩴ᪨ ᨿᨬ᩠ᨧ ᨶᩮᩈᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸᩪᨩᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᨬ᩠ᨧ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨸᩉᩣᨶᩮᨶᩮᩅ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨾᩪᩃᨸᩣᨴᨸᨸᩩᨸ᩠ᨹᨾᩥᩅ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᨹᩃᨴᩣᨶᩈᨾᨲ᩠ᨳᨲᩣᨿ ᨿᩮᩈᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ, ᨿᩮ ᨧ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨸᩉᩣᨶᩮᨶᩮᩅ ᩋᩣᨿᨲᩥᨠᩮ ᨽᩅᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᩁᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ “ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨻᩦᨩ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪃᪨᪇᪇) ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᨠ᩠ᨡᨿᩮᨶᩮᩅ ᨡᩦᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᨡᩦᨱᨻᩦᨩᩣ᪨ ᨿᩮᩣᨸᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨸᩩᨶᨻ᩠ᨽᩅᩈᩘᨡᩣᨲᩣᨿ ᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩥᨿᩣ ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩔᩣᨸᩥ ᩈᨾᩩᨴᨿᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩮᨶᩮᩅ ᨸᩉᩦᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩥᨿ ᨧᩩᨲᩥᨠᩣᩃᩮ ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩅᩮᨶ ᩋᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩥᨨᨶ᩠ᨴᩣ ᨵᩥᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨵᩦᩁᩣ ᨧᩁᩥᨾᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᨶ ᨿᨳᩣᨿᩴ ᨸᨴᩦᨸᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᩩᨶ “ᩁᩪᨸᩥᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᩁᩪᨸᩥᨶᩮᩣ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨸᨳᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩥᩁ ᩈᨾᨿᩮ ᨶᨣᩁᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᨸᩪᨩᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨩᩣᩃᩥᨲᩮᩈᩩ ᨸᨴᩦᨸᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᩣ ᨸᨴᩦᨸᩮᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿᩥ, ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨿᨳᩣᨿᩴ ᨸᨴᩦᨸᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨿᩮ ᨲᩴ ᨸᩩᩁᩥᨾᩣᩉᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᨣᩣᨳᩣᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᩔᩮᩣᩈᩩᩴ, ᩈᩩᨲᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩮᨶ ᨧ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩅᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨵᩥᨣᨾᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨶᩩᨸᩣᨴᩥᩈᩮᩈᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨣᩩᨱᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨣᩩᨱᩮᨶ ᩈᩘᨥᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩅᨧᨶᩴ ᨸᨿᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩴ ᩈᨾᩣᨸᩮᩈᩥ “ᩍᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩘᨥᩮ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᨸᨶ ᩍᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᨠᩣᩁᩮᨶ ᨡᩦᨱᩣᩈᩅᩮᩈᩩ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩈᩩ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᩘᨡᩣᨲᩴ ᩈᩘᨥᩁᨲᨶᩴ ᨸᨱᩦᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩍᨾᩥᩔᩣᨸᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᩣᨱᩣ ᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨲᩈᩉᩔᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᩊᩮᩈᩩ ᩋᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨴᩮᩈᨶᩣᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩔ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩪᨸᨴ᩠ᨴᩅᩣ ᩅᩪᨸᩈᨾᩥᩴᩈᩩ, ᨧᨲᩩᩁᩣᩈᩦᨲᩥᨿᩣ ᨸᩣᨱᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ឃាតឹងាតិកាធាត្តុឃចណ្ណុតា

១៩៉ អធ សក្កោ ឥឌចាតយិត្ថោ “ភកចតា ទតតត្តឃក្សាំ តិស្សាយ សច្ចចត់ បឃុត្ថោឃារតត តាករស្ស សោត្ថិ ពតា, យឃាបិ តាករស្ស សោត្ថិត្តិ ទតតត្តឃក្សាំ តិស្សាយ កិច្ចិ ចត្តត្តា”ត្តិ ចិន្តេត្វា អចសារត កាធាត្តឃំ អការិ “ឃាតឹង ក្ខតាតឹ”តិ តត្ថ ឃស្មា ត្បេន្ថោ ឃធា លោកហិតត្ថាយ ដ្ឋស្សក្កិ អាបន្តេហិ អាកត្តត្ថំ , តធា អាកតតោ ឃធា ច តេហិ កត្តត្ថំ, តធា កតតោ ឃធា ច តេហិ អាឌាតិតត្ថំ, តធា អាឌាតតតោ, ឃធា ច ឌាតិតត្ថំ, តធា ឌាតតតោ, ឃត្ថា តតេច ហោតិ, តស្ស កងតតោ ច “តធាកតោ”តិ ចុច្ចតិ៉ ឃស្មា ច សោ ឥឌចយត្ស្សហិ បុប្បកត្តាឌិតា ពហិ តិត្តាទត្តត ដ្ឋបការពោត, ឯឃ្យាគុឯឃ្យបឌិបត្តាឌិតា ច អត្តតិ តិត្តាទត្តត អតិចិយ ឃ្ញឌិតោ, តស្មា សក្កោ ឥឌចាតយិត្ថោ សត្តំ ឥឌចបរិសំ អត្តតា សទ្ធិ សឃ្យិណ្ហេត្វា អាហ “តធាកតំ ឥឌចយត្ស្សបុឌិតំ, ត្បន្ថំ តយស្សាយ ឃុចត្ថិ ហោតុ”តិ៉

១ល៉ ឃស្មា បត ឯឃ្យ យក្កឯឃ្យា ឃធា ឃ្យុកតត្ថសយឆចិបស្សតាពលេត កត្តត្ថំ កិលេសបក្ខំ សឃ្ញុត្ថិតត្ថេត, តធា កតោតិ តធាកតោ៉ តិត្តាតឯឃ្យាបិ ឃធា កតោ បត្តាាយ បឌិចិន្តោ សត្តាក្សាប្យឌិចិឈាតាយ សយ្យត្ថតិ, ត្បត្តឌិហិ តធា អចកតោ, តស្មា “តធាកតោ”ត្វេច ចុច្ចតិ៉ ឃស្មា ច សន្ថោបិ ឃធា អត្តហិតាយ បឌិបត្តេហិ កត្តត្ថំ តេត តេត យក្កេត, តធា កតោតិ “តធាកតោ”ត្វេច ចុច្ចតិ៉ តស្មា អចសេសកាធាច្ចេឃបិ តធាកតំ ឯឃ្យំ តយស្សាយ ឃុចត្ថិ ហោតុ, តធាកតំ សឃ្យំ តយស្សាយ ឃុចត្ថិ ហោតុតិ ចុត្តំ៉ សេសំ ចុត្តតយេចាតិ៉

១៦ សក្កោ ឥឌចាតយិត្ថោ ត្ថយំ កាធាត្តឃំ ការិត្វា ភកចត្តំ បងក្ខិណំ ពត្វា ឥឌចបុរេយច កតោ សទ្ធិ ឥឌចបរិសាយ៉ ភកចា បត តតេច ទតតប្បត្តំ ត្បិឃឌិចសេបិ ឥឌេសិ, បុត ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សាតំ ឯឃ្យាភិសយយោ អហោសិ, ១៦ ឃាច សត្តឃឌិចសំ ឥឌេសិ, ឌិចសេ ឌិចសេ តតេច ឯឃ្យាភិសយយោ អហោសិ៉ ភកចា អឌ្ឍឃាសយេច ចេសាលិឃំ ចិហរិត្វា ទាឌ្ញត “កដ្ឋាឃា”តិ បឌិចេឥេសិ៉ តតោ ទាឌានោ ឌិក្សណាត សក្កាទេត បុត តីហិ ឌិចសេហិ ភកចត្តំ កង្គាតីរំ តឃិសុ៉ កង្គាយ តិត្តាត្វា តាកទាឌានោ ចិន្តេសុំ “យត្ស្សា តធាកតស្ស សក្កាទំ ពទោត្តិ, យឃំ កិំ ត ពរិស្សាឃា”តិ ឃុចណ្ណរេតាយលិយឃា តាចាយោ ឃារេត្វា ឃុចណ្ណរេតាយលិយេឃ ១៦ បល្លង្កេ បត្តាបេត្វា បញ្ចចណ្ណបុប្ផសត្ថាត្ថូតំ ពរិត្វា “អយ្យាកំ អត្ថក្កហំ ពទោធា”តិ ភកចត្តំ ឃាចិសុ៉ ភកចា អធិចាសេត្វា ទតតតាចយាត្វូហោ, បញ្ចា ច ភិក្ខុសតានិ បញ្ចសតំ តាចាយោ អភិទ្រូហា៉ តាកទាឌានោ ភកចត្តំ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេត តាកកចតំ បចេសេសុំ៉ តត្រ ឃុគំ ភកចា សត្តាទត្ថិ តាកបរិសាយ ឯឃ្យំ ឥឌេសិ៉ ត្បិឃឌិចសេ ឌិត្តេហិ ពាងតឹយកោឌតឹយេហិ យហាធាតំ អកំសុ, ភកចា អត្ថុយាឌិត្វា តាកកចតា តិក្ខមិ៉

ក្ខយដ្ឋា ឥធា “យត្ស្សា ច តាកា ច តធាកតស្ស សក្កាទំ ពទោត្តិ, យឃំ កិំ ត ពរិស្សាឃា”តិ ចិន្តេត្វា ចតប្បក្ស្សុក្ខប្បត្តាតាឌិសុ លត្តាតិលត្តាតិ ដ្ឋក្ខិបិសុ៉ ឲុតតេច ដ្ឋបិយេត ឃាច អកតិដ្ឋព្រហ្មភចតំ, តាច យហាសក្កាទចិសេសោ តិត្តត្តិ៉ ពិម្ពិសារទាបិ លិច្ឆចិហិ អាកតកាលេ ពតសក្កាទតោ ឌិក្សណយកាសិ៉ បុត្តោ ចុត្តតយេតេច បញ្ចាហិ ឌិចសេហិ ភកចត្តំ ទាឌកហំ អាតេសិ៉

រាជគហមនុប្បត្តេ ភគវតិ បច្ឆាភត្តំ មណ្ឌលមាឡេ សន្និបតិតានំ ភិក្ខូនំ អយមន្តរាកថា ឧទបាទិ "អហោ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ អានុភាវោ, យំ ឥមិស្សា គង្គាយ ឱរតោ ច បារតោ ច អដ្ឋយោជនេ ភូមិភាគោ និន្នញ្ច ថលញ្ច សមំ កត្វា វាលុកាយ ឱកិរិត្វា បុប្ផេហិ សន្ថតោ, យោជនប្បមាណំ គង្គាយ ឧទកំ នានាវណ្ណេហិ បទុមេហិ សញ្ឆន្នំ, យាវ អកនិដ្ឋភវនំ, តាវ ឆត្តាតិឆត្តានិ ឧស្សិតានី"តិ។ ភគវា តំ បវត្តិំ ញត្វា គន្ធកុដិតោ និក្ខមិត្វា តង្ខណានុរូបេន បាដិហារិយេន គន្ត្វា មណ្ឌលមាឡេ បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសីទិ។ និសជ្ជ ខោ ភគវា ភិក្ខូ អាមន្តេសិ – "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ។ ភិក្ខូ សព្វំ អារោចេសុំ។ ភគវា ឯតទវោច – "ន, ភិក្ខវេ, អយំ បូជាវិសេសោ មយ្ហំ ពុទ្ធានុភាវេន និព្វត្តោ, ន នាគទេវព្រហ្មានុភាវេន, អបិច ខោ បុព្វេ អប្បមត្តកបរិច្ចាគានុភាវេន និព្វត្តោ"តិ។ ភិក្ខូ អាហំសុ "ន មយំ, ភន្តេ, តំ អប្បមត្តកំ បរិច្ចាគំ ជានាម, សាធុ នោ ភគវា តថា កថេតុ, យថា មយំ តំ ជានេយ្យាមា"តិ។

ភគវា អាហ – ភូតបុព្វំ, ភិក្ខវេ, តក្កសិលាយំ សង្ខោ នាម ព្រាហ្មណោ អហោសិ។ តស្ស បុត្តោ សុសីមោ នាម មាណវោ សោឡសវស្សុទ្ទេសិកោ វយេន។ សោ ឯកទិវសំ បិតរំ ឧបសង្កមិត្វា អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ បិតា អាហ "កិំ, តាត, សុសីមា"តិ? សោ អាហ "ឥច្ឆាមហំ, តាត, ពារាណសិំ គន្ត្វា សិប្បំ ឧគ្គហេតុ"ន្តិ។ "តេន ហិ , តាត, សុសីម, អមុកោ នាម ព្រាហ្មណោ មម សហាយកោ, តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា ឧគ្គណ្ហាហី"តិ កហាបណសហស្សំ អទាសិ។ សោ តំ គហេត្វា មាតាបិតរោ អភិវាទេត្វា អនុបុព្វេន ពារាណសិំ គន្ត្វា ឧបចារយុត្តេន វិធិនា អាចរិយំ ឧបសង្កមិត្វា អភិវាទេត្វា អត្តានំ និវេទេសិ។ អាចរិយោ "មម សហាយកស្ស បុត្តោ"តិ មាណវំ សម្បដិច្ឆិត្វា សព្វំ បាហុនេយ្យវត្តមកាសិ។ សោ អទ្ធានកិលមថំ វិនោទេត្វា តំ កហាបណសហស្សំ អាចរិយស្ស បាទមូលេ ឋបេត្វា សិប្បំ ឧគ្គហេតុំ ឱកាសំ យាចិ។ អាចរិយោ ឱកាសំ កត្វា ឧគ្គណ្ហាបេសិ។

សោ លហុញ្ច គណ្ហន្តោ, ពហុញ្ច គណ្ហន្តោ, គហិតគហិតញ្ច សុវណ្ណភាជនេ បក្ខិត្តតេលមិវ អវិនស្សមានំ ធារេន្តោ, ទ្វាទសវស្សិកំ សិប្បំ កតិបយមាសេនេវ បរិយោសាបេសិ។ សោ សជ្ឈាយំ ករោន្តោ អាទិមជ្ឈមេវ បស្សតិ, នោ បរិយោសានំ។ អថ អាចរិយំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ "ឥមស្ស សិប្បស្ស អាទិមជ្ឈមេវ បស្សាមិ, នោ បរិយោសាន"ន្តិ។ អាចរិយោ អាហ "អហម្បិ, តាត, ឯវមេវា"តិ។ អថ កោ, អាចរិយ, ឥមស្ស សិប្បស្ស បរិយោសានំ ជានាតីតិ? ឥសិបតនេ, តាត, ឥសយោ អត្ថិ, តេ ជានេយ្យុន្តិ។ តេ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆាមិ, អាចរិយាតិ? បុច្ឆ, តាត, យថាសុខន្តិ។ សោ ឥសិបតនំ គន្ត្វា បច្ចេកពុទ្ធេ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ "អបិ, ភន្តេ, បរិយោសានំ ជានាថា"តិ? អាម, អាវុសោ, ជានាមាតិ។ តំ មម្បិ សិក្ខាបេថាតិ។ តេន ហាវុសោ, បព្ពជាហិ, ន សក្កា អបព្ពជិតេន សិក្ខិតុន្តិ។ សាធុ, ភន្តេ, បព្ពាជេថ វា មំ, យំ វា ឥច្ឆថ, តំ កត្វា បរិយោសានំ ជានាបេថាតិ។ តេ តំ បព្ពាជេត្វា កម្មដ្ឋានេ និយោជេតុំ អសមត្ថា "ឯវំ តេ និវាសេតព្វំ, ឯវំ បារុបិតព្វ"ន្តិអាទិនា នយេន អាភិសមាចារិកំ សិក្ខាបេសុំ។ សោ តត្ថ សិក្ខន្តោ ឧបនិស្សយសម្បន្នត្តា ន ចិរេនេវ បច្ចេកពោធិំ អភិសម្ពុជ្ឈិ។ សកលពារាណសិយំ "សុសីមបច្ចេកពុទ្ធោ"តិ បាកដោ អហោសិ លាភគ្គយសគ្គប្បត្តោ សម្បន្នបរិវារោ។ សោ អប្បាយុកសំវត្តនិកស្ស កម្មស្ស កតត្តា ន ចិរេនេវ បរិនិព្វាយិ។ តស្ស បច្ចេកពុទ្ធា ច មហាជនកាយោ ច សរីរកិច្ចំ កត្វា ធាតុយោ គហេត្វា នគរទ្វារេ ថូបំ បតិដ្ឋាបេសុំ។

ອຖ ໂຂ ສງ຺ໂຂ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ “ປຸຕ຺ໂຕ ເມ ຈິຣຄໂຕ, ນ ຈສ຺ສ ປວຕ຺ຕິ ຎາຍຕີ”ຕິ ປຸຕ຺ຕໍ ທຏ຺ຐຸກາໂມ ຕກ຺ກສິລາຍ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອນຸປຸພ຺ເພນ ພາຣາຓສິໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ມຫາຊນກາຍໍ ສນ຺ນິປຕິຕໍ ທິສ຺ວາ “ອທ຺ທາ ພຫູສຸ ເອໂກປິ ເມ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ປວຕ຺ຕິໍ ຊານິສ຺ສຕີ”ຕິ ຈິນ຺ເຕ຺ວາ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິ “ສຸສີໂມ ນາມ ມາຓໂວ ອິທ ອາຄໂຕ ອຕ຺ຖິ, ອປິ ນຸ ຕສ຺ສ ປວຕ຺ຕິໍ ຊານາຖາ”ຕິ? ເຕ “ອາມ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ຊານາມ, ອິມສ຺ມິໍ ນຄເຣ ພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ຕິຓ຺ຓໍ ເວທານໍ ປາຣຄູ ຫຸຕ຺ວາ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ທານໍ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິຕ຺ວາ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ໂທ ຫຸຕ຺ວາ ອນຸປາທິເສສາຍ ນິພ຺ພານທາຕຸຍາ ປຣິນິພ຺ພາຍິ, ອຍໍ ອສ຺ສ ຖູໂປ ປຕິຏ຺ຐາປິໂຕ”ຕິ ອາຫໍສຸ. ໂສ ພູມິໍ ຫເຕ຺ຖນ ປຫຣິຕ຺ວາ ໂຣທິຕ຺ວາ ຈ ປຣິເທວິຕ຺ວາ ຈ ຕໍ ເຈຕິຍງ຺ຄຓໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕິຓານິ ອຸທ຺ທຣິຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣສາຏເກນ ວາລຸກໍ ອາເນຕ຺ວາ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ທເຈຕິຍງ຺ຄເຓ ອາກິຣິຕ຺ວາ ກມຓ຺ຑລຸໂທເກນ ສມນ຺ຕໂຕ ປຣິປ຺ໂຜສິຕ຺ວາ ວນປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊໍ ກຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣສາຏເກນ ປຕາກໍ ອາໂຣເປຕ຺ວາ ຖູປສ຺ສ ອຸປຣິ ອຕ຺ຕໂນ ຉຕ຺ຕໍ ພນ຺ທິຕ຺ວາ ປກ຺ກາມີຕິ.

ອິທໍ ອຕີຕໍ ອາເນຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ປຈ຺ຈຸປ຺ປເນ຺ນນ ອນຸສນ຺ເທ຺ຕ຺ວາ ພິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕສິ. “ສິຍາ ໂຂ ປນ ໂວ, ພິກ຺ຂເວ, ເອວມສ຺ສ ‘ອຎ຺ໂຎ ນູນ ເຕນ ສມເຍນ ສງ຺ໂຂ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ອໂຫສີ’ຕິ, ນ ໂຂ ປເນຕໍ ເອວໍ ທຏ຺ຐພ຺ພໍ, ອຫໍ ເຕນ ສມເຍນ ສງ຺ໂຂ ພ຺ຣາຫ຺ມໂຓ ອໂຫສິໍ, ຍຖາ ສຸສີມສ຺ສ ປຈ຺ເຈກພຸທ຺ທສ຺ສ ເຈຕິຍງ຺ຄເຓ ຕິຓານິ ອຸທ຺ທຕານິ, ຕສ຺ສ ເມ ກມ຺ມສ຺ສ ນິສ຺ສເນ຺ທນ ອຏ຺ຐໂຍຊນມຄ຺ເຄ ວິຄຕຂາຓຸກຓ຺ຏກໍ ກຕ຺ວາ ສມໍ ສຸທ຺ທມກໍສຸ. ຍຖາ ຕຕ຺ຖ ວາລຸກາ ອາກິຓ຺ຓາ, ຕສ຺ສ ເມ ກມ຺ມສ຺ສ ນິສ຺ສເນ຺ທນ ອຏ຺ຐໂຍຊນມຄ຺ເຄ ວາລຸກໍ ອາກິຣິໍສຸ. ຍຖາ ຕຕ຺ຖ ວນປຸປ຺ເຜຫິ ປູຊາ ກຕາ, ຕສ຺ສ ເມ ນິສ຺ສເນ຺ທນ ນວໂຍຊເນ ມຄ຺ເຄ ຖເລ ຈ ຊເລ ຈ ນານາປຸປ຺ເຜຫິ ປຸປ຺ຜສນ຺ຖຣມກໍສຸ. ຍຖາ ຕຕ຺ຖ ກມຓ຺ຑລຸໂທເກນ ພູມິ ປຣິປ຺ໂຜສິຕາ, ຕສ຺ສ ເມ ນິສ຺ສເນ຺ທນ ເວສາລິຍໍ ໂປກ຺ຂຣວສ຺ສໍ ວສ຺ສິ. ຍຖາ ຕຕ຺ຖ ເຈຕິເຍ ປຕາກາ ອາໂຣປິຕາ, ຉຕ຺ໂຕ ພທ຺ໂທ, ຕສ຺ສ ເມ ນິສ຺ສເນ຺ທນ ຍາວ ອກນິຏ຺ຐພວນາ ປຕາກາ ຈ ອາໂຣປິຕາ, ຉຕ຺ຕາຕິຉຕ຺ຕານິ ຈ ອຸສ຺ສິຕານິ. ອິຕິ ໂຂ, ພິກ຺ຂເວ, ອຍໍ ມຍ຺ຫໍ ປູຊາສກ຺ກາໂຣ ເນວ ພຸທ຺ທານຸພາເວນ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ , ນ ນາຄເທວພ຺ຣຫ຺ມານຸພາເວນ, ອປິຈ ໂຂ ອປ຺ປມຕ຺ຕກປຣິຈ຺ຈາຄານຸພາເວນ ນິພ຺ພຕ຺ໂຕ”ຕິ. ຘມ຺ມກຖາປຣິໂຍສາເນ ອິມໍ ຄາຖມພາສິ –

“ມຕ຺ຕາສຸຂປຣິຈ຺ຈາຄາ, ປເສ຺ສ ເຈ ວິປຸລໍ ສຸຂໍ;

ຈເຊ ມຕ຺ຕາສຸຂໍ ຘີໂຣ, ສມ຺ປສ຺ສໍ ວິປຸລໍ ສຸຂ”ນ຺ຕິ· (ຘ· ປ· ໒໙໐);

ປຣມຕ຺ຖໂຊຕິກາຍ ຂຸທ຺ທກປາຐ-ອຏ຺ຐກຖາຍ

ຣຕນສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ·

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

លិ៍ ពិនោរាព្កូ ស្កូត្តចណ្ណតា

តិនក្ខបប្យេយាជត់

ឰកាតិ “ពិនោរាព្កូនេ ស្កូ ពិដ្ឋីតិ”ពិអាឌិតា រពតស្កូត្តាតត្តាទ៌ តិក្ខិត្តស្ស ពិនោរាព្កូ ស្កូត្តស្ស អត្ថចណ្ណតាក្កនេយា អត្យប្បនេត្តា, ពស្ស ឰឧ តិនក្ខបប្យេយាជត់ ចត្វា អត្ថចណ្ណត់ ពទិស្សាមៈ

ពត្ថ ឰឝញ្ញាពិនោរាព្កូ ឰយិតា អត្ថក្កនេយត ភកចពា អច្ចត្តយ្យិ ឃាឃំ ឰនេពា បុនេត្ត តាតប្យកានេត ព្យលកម្ពុបដិបត្តិ ឌស្សិពា, ពត្ថ បយាធំ អាបជ្ជយានេតា តិរឃពិរច្ឆាតនេយាតឹហិ ចិសិដ្ឋ ពនេរបិ ធានេត ក្កប្យជ្ជយានេតា ឃថ្វា ឲចទ្វនេបស្កូ នេបនេពស្កូ ក្កប្យជ្ជតិ, ពថ្វា ត ឲត្ថ បយានេធា ពរលីនេយាតិ ឌស្សតត្ថំ, នេឃហិ ច ក្ខនេពហិ ក្កបត្តពាឃ នេចឆាលិឃា ក្កបត្តចច្ចបឃយតត្ថំ រពតស្កូត្តំ ច្ចត្តំ, នេពស្កូ ឲកច្ឆាតិ ឲចទ្វបិតឹតិ ឌស្សតត្ថំ ចា ច្ចត្តត្តិៈ

ឰឌយស្ស ឰឧ តិនក្ខបប្យេយាជត់ នេចឌិពត្តាៈ

អត្យេយាឌតាពធា

ឃថ្វា បតស្ស អត្ថចណ្ណតា –

“នេឃត ឃត្ថ ឃឝា ឃថ្វា, ពិនោរាព្កូនំ បកាសិតំ;

បកានេសត្វាត ពំ សត្តំ, ពឃិរេយាតា ឃធាក្កយំ;

ស្កូពពា នេហាតិ ពថ្វាហំ, ពទិស្សាមិ ពនេធច ពំ”ៈ

នេពត បនេតពំ បកាសិតំ, ពត្ថ ពឝា ពថ្វា ចាតិ? ច្ចច្ឆនេព – ភកចពា បកាសិតំ, ពំ នេពា បត រាជពនេហ ច្ចពិឃឌិចនេស រនេត្តា យាពឆស្ស អត្យេយាឌតត្ថំៈ ឰយស្ស ចត្តស្ស ចិភាចតត្ថំ អឃនេយត្ថ ចិត្តារពធា ពនេធពត្តា –

ឰនេពា ក្កាតច្ចពិពនេប្យ ពាសិ តាយ តពទ៌ អនេហាសិៈ ពត្ថ ឌឃនេសនេតា តាយ រាជាៈ ពស្ស សិទិយា តាយ នេឌឃី, ពស្សា ព្យច្ឆិឃំ ឲ្យនេស្សា តាយ

ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥᩴ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨩ᩠ᨫᩥ ᨩᨿᩈᩮᨶᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ “ᨾᨾ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨽᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ, ᨾᨿ᩠ᩉᨾᩮᩅ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᩮᩣ”ᨲᩥ ᨾᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ ᩈᨿᨾᩮᩅ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨲᩥ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᨴᩮᨲᩥ᪨

ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨠᨶᩥᨭ᩠ᨮᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᩅᩮᨾᩣᨲᩥᨠᩣ ᨲᨿᩮᩣ ᨽᩣᨲᩁᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩᩴ – “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠᩉᩥᨲᩣᨿ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩑᨠᩔᩮᩅᨲ᩠ᨳᩣᨿ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᨬ᩠ᨧ ᨸᩥᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᨶ ᨴᩮᨲᩥ, ᨠᨳᩴ ᨶᩩ ᨾᨿᩴ ᩃᨽᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩑᨲᨴᩉᩮᩣᩈᩥ – “ᩉᨶ᩠ᨴ ᨾᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩏᨸᩣᨿᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᩩᨸᩥᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᨠᩣᩁᩣᨸᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ “ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩩᨸᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨿᩮᩣᨸᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩪᨸᩈᨾᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᩅᩪᨸᩈᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣ, ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩅᩁᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ “ᨿᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨳ, ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ “ᨾᨿᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᩑᨲᩴ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩮ “ᨾᨿᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩔᩣᨶᩥ ᨿᩣᨧᩥᩴᩈᩩ, ᩁᩣᨩᩣ ᨶ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨨ, ᨸᨬ᩠ᨧ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ, ᨲᩦᨱᩥ, ᨴ᩠ᩅᩮ, ᩑᨠᩴ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᨾᩣᩈᩣᨶᩥ, ᨨ, ᨸᨬ᩠ᨧ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩦᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᨲᩮᨾᩣᩈᩴ ᨿᩣᨧᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨

ᨲᩮ ᩅᩁᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᨾᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ – “ᩍᨧ᩠ᨨᩣᨾ ᨾᨿᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨲᩮᨾᩣᩈᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ, ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩩ ᨶᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ , ᨽᨣᩅᩤ ᩍᨾᩴ ᨲᩮᨾᩣᩈᩴ ᩅᩔᩣᩅᩣᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᩈᩥ ᨽᨣᩅᩤ ᨲᩩᨱ᩠ᩉᩦᨽᩣᩅᩮᨶ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᨶᨸᨴᩮ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᩃᩮᨡᩴ ᨸᩮᩈᩮᩈᩩᩴ “ᩍᨾᩴ ᨲᩮᨾᩣᩈᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨽᨣᩅᩤ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨶᩥᩅᩮᨴᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᨠᩣᩈᩣᨿᩅᨲ᩠ᨳᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᨲᩮᨿ᩠ᨿᩮᩉᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᩈᩉᩔᩮᩉᩥ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᨠᩁᩮᩉᩥ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨾᩣᨶᩣ ᨩᨶᨸᨴᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩈᩣᨸᩮᩈᩩᩴ᪨

ᨲᩮᩈᩴ ᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩣᩁᩥᨠᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᨣᩉᨸᨲᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨸᨩᩣᨸᨲᩥᨠᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨸ᩠ᨸᨾᩩᨡᩔ ᩈᨦ᩠ᨥᩔ ᨴᩣᨶᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᨩᨶᨸᨴᩮ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨶᨸᨴᩮᩉᩥ ᩑᨠᩣᨴᩈᨾᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᩈᩉᩔᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᨾᩮᩅ ᨴᩣᨶᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᨧᩥ ᨩᩣᨶᨸᨴᩣ ᨸᨭᩥᩉᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮ ᨴᩣᨶᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨡᩣᨴᩥᩴᩈᩩ, ᨽᨲ᩠ᨲᩈᩣᩃᨬ᩠ᨧ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨶᩣ ᨴᩉᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨸᩅᩣᩁᩥᨲᩮ ᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᩁᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨲᩩᨶᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᨾᩮᩅ ᩋᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨽᨣᩅᩤ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨧ ᩁᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨩᨶᨸᨴᩮ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨧ ᨽᨱ᩠ᨯᩣᨣᩣᩁᩥᨠᩮᩣ ᨧ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨠᩣᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᩈᨣ᩠ᨣᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ, ᨸᨭᩥᩉᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᨩᨶᩣ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩑᩅᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨣᨱᩣᨶᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ, ᨶᩥᩁᨿᨲᩮᩣ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴ᩠ᩅᩮᨶᩅᩩᨲᩥᨠᨸ᩠ᨸᩣ ᩅᩦᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᩋᨳ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨽᨴ᩠ᨴᨠᨸ᩠ᨸᩮ ᨠᩔᨸᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨠᩣᩃᩮ ᨲᩮ ᨸᨭᩥᩉᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᨩᨶᩣ ᨸᩮᨲᩮᩈᩩ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᨲᨴᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨬᩣᨲᨠᩣᨶᩴ ᨸᩮᨲᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ “ᩍᨴᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨬᩣᨲᩦᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨲᩮᨸᩥ ᨸᩮᨲᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨠᩔᨸᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ – “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩃᨽᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩣ”ᨲᩥ? ᨽᨣᩅᩤ ᩋᩣᩉ – “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨶ ᩃᨽᨳ , ᩋᨸᩥ ᨧ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᨣᩮᩣᨲᨾᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨠᩣᩃᩮ ᨻᩥᨾ᩠ᨻᩥᩈᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨬᩣᨲᩥ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩈᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨴᩣᨶᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩈᩥᩔᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᩃᨽᩥᩔᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩥᩁ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᩮᨲᩣᨶᩴ ᨲᩴ ᩅᨧᨶᩴ “ᩈ᩠ᩅᩮ ᩃᨽᩥᩔᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ອຖ ໂອກສ຺ມິ ທຸຣ຺ຄຕ຺ເຕຣ ຈີຕິຈເຕ຺ຕ ອຍ຺ຍາກໍ ກກຈາ ເລີເຄ ຽປ຺ປຊ຺ຊີ຺ ເຕປິ ຕເຍາ ຣາຊປຸຕ຺ຕາ ເຕຫິ ອຊ຺ຌເຕເຍ຺ຍຫິ ປຸຣິສສເຫເສ຺ສຫິ ສທ຺ຘິ

ເຂຈເລີກາ ຈຕິ຺ວາ ຍາກຂເຣເຊ຺ຣ ເຖາຫຸໜກຸເລ ຽປ຺ປຊ຺ຊິ຺ວາ ອຕ຺ປຸເຕ຺ຕກ ຍຸສິປຕ຺ຕຊ຺ຊ ປຕ຺ຕຂິ຺ວາ ກຍານິເສ ຕເຍາ ຂຂີລີ ອເຫສຸໍ, ຂຕປເຂ

ຕິຍ຺ຍຕ຺ຕກປຸຣິເສາ, ຣາຊາ ອເຫາສິ ຄິມ຺ຍິສາເຣາ, ກຌ຺ຌາການິເກາ, ກຫປຕິ ຂິສາເລາ ຕາຍ ຍຫາເສຊ຺ຊີ ອເຫາສິ, ຕສ຺ສ ປຊາປຕິ ຂຍຸຈິຕ຺ຕາ

ຕາຍ ເສຊ຺ຊີນີຕາ ອເຫາສິ຺ ໂອຈິ ສຕ຺ຕາປິ ອຈເສສາ ປຣິສາ ຣເຍ຺ຍາ ໂອຈ ປຣິຈາຣາ ຫ຺ຸວາ ຕິຕ຺ຕຕ຺ຕາ຺

ອຍ຺ຍາກໍ ກກຈາ ເລີເຄ ຽປ຺ປຊ຺ຊິ຺ວາ ສຕ຺ຕສຕ຺ຕາຫໍ ອຕິກ຺ກຍິ຺ວາ ອຕ຺ປຸເຕ຺ຕກ ຍິຣາໜສິ ອາກຍ຺ ຂຍຸຈກ຺ກໍ ປຈເຕ຺ຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຈກິ຺ເຍ ອາຊີ ຄ຺ຕາ

ຍາຈ ອຊ຺ຌເຕຍ຺ຍສຫສ຺ສປຣິຈາເຣ ຕເຍາ ຂຂີເລ ຈິເຕ຺ວາ ຣາຊກໍ ອກຍາສິ຺ ຕຕ຺ຕ ຈ ຕຂຫຸປສຕ຺ຕຍຕ຺ຕິເຍຈ ຣາຊາຕິ ຄິມ຺ຍິສາເຣ

ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຊ຺ຊາເປສິ ໂອກາຂສຕຈຸເຕຫິ ຍາກຂເຄຫິ ເຖາຫຸໜກຫປຕິເຄຫິ ສທ຺ຘິ຺ ອຖ ຣເຍ຺ຍາ ສ຺ວາຕຕາຍ ກເຕ຺ຕກ ຕິຍຕ຺ຕິເຕາ

ກກຈາ ອສິຈາເສ຺ວາ ຕຸຕິຍຂີຈເສ ສເກ຺ກຕ ເຂຈາຕຍິເຕ຺ຕກ ປຸຣເຕາ ປຸຣເຕາ ກຕ຺ສເຕ຺ຕກ –

“ຂເຕ຺ຕາ ຂເຕ຺ຕຫິ ສຫ ປຸຣາໜຂີເລຫິ, ຂິປ຺ປຍຸເຕ຺ຕາ ຂິປ຺ປຍຸເຕ຺ຕຫິ;

ນິກ຺ຄິຕິກ຺ລສເຈ຺ລາ, ຣາຊກໍ ປາຂິສິ ກກຈາ”ຕີ຺ (ຍຫາຈ຺ ໑໑໒) –

ໂອຈຍານີຫິ ກາສາຫິ ອກິຕ຺ຕຂິຍຍາເຕາ ຣາຊກໍ ປຂິສິ຺ວາ ຣເຍ຺ຍາ ຕິເຈສເຕ ຍຫາຂາຕໍ ສຍ຺ຍຂີຕ຺ຖິ຺ ເຕ ເປຕາ “ຍ຺ລຂາຕິ ຣາຊາ ອຍ຺ຍາກໍ ຂາຕໍ

ຽຂ຺ຄິສິສ຺ສຕິ, ຍ຺ລຂາຕິ ຽຂ຺ຄິສິສ຺ສຕີ”ຕິ ອາສາຍ ປຣິຈາເຣ຺ວາ ອຊ຺ຊິສ຺ຸ

ຣາຊາ ຂາຕໍ ຂ຺ວາ “ກຕ຺ຕ ຕຸ ເລາ ກກຈາ ຂິຫເຣຍ຺ຍາ”ຕິ ກກຈເຕາ ຂິຫາຣຊ຺ຊາຕເຍຈ ຂິເຕ຺ຕສິ, ຕ ທໍ ຂາຕໍ ກສ຺ສຂີ ຽຂ຺ຄິສິ຺ ເປຕາ ລິຕ຺ກາສາ

ຫ຺ຸວາ ຣຕ຺ຕິ ຣເຍ຺ຍາ ຕິເຈສເຕ ອຕິຂິຍ ກີສຕກໍ ຂິສ຺ສເຣຍກໍສ຺ຸ ຣາຊາ ກຍສໍເຈກສຕ຺ຕາສຍາປຊ຺ຊີ, ຕເຕາ ປກາຕາຍ ຣຕ຺ຕິຍາ ກກຈເຕາ

ອາເຣາເຈສິ – “ໂອຈຣູປໍ ສຂ຺ຄຍເສ຺ສາສິ, ກໍ ຕຸ ເລາ ເຍ, ກເຕ຺ຕ, ກຂິສ຺ສຕີ”ຕິ຺ ກກຈາ ອາຫ – “ຍາ ກາຍິ, ຍຫາຣາຊ, ຕ ເຕ ກິຕ຺ຕິ ປິປກໍ

ກຂິສ຺ສຕິ, ອປິຈ ເລາ ເຕ ປຸຣາໜຂາຕຕກາ ເປເຕາສຸ ຽປ຺ປຕ຺ກາ ສຕ຺ຕິ, ເຕ ໂອກໍ ທຸຣ຺ຄຕ຺ເຕ ຕເຍຈ ປຊ຺ຊາສິສຍາຕາ ຂິຈເຣຕ຺ຕິ ‘ທຸຂ຺ຄສ຺ສ ຂາຕໍ ຂ຺ວາ

ອຍ຺ຍາກໍ ຽຂ຺ຄິສິສ຺ສຕີ’ຕິ , ຕ ເຕສໍ ຕ຺ຸວ ຫິເຍ຺ຍາ ຽຂ຺ຄິສິ, ເຕ ລິຕ຺ກາສາ ຕສາຣູປໍ ຂິສ຺ສເຣຍກໍສ຺ຸ”ຕີ຺

ເສາ ອາຫ “ຍ຺ລຂາຕິ ປຕ, ກເຕ຺ຕ, ຂິເຕ຺ຕ ລເຄຍ຺ຍ”ຕ຺ຕິ? “ອາຍ, ຍຫາຣາຊາ”ຕີ຺ “ເຕຕ ຫິ ເຍ, ກເຕ຺ຕ, ອສິຈາເສຕຸ ກກຈາ ອຊ຺ຊຕຕາຍ ຂາຕໍ,

ເຕສໍ ຽຂ຺ຄິສິສ຺ສາຍີ”ຕິ? ກກຈາ ອສິຈາເສສິ຺ ຣາຊາ ຕິເຈສຕໍ ຄ຺ຕ຺ວາ ຍຫາຂາຕໍ ປຂີຍາເຂ຺ວາ ກກຈເຕາ ກາລໍ ອາເຣາຈາເປສິ຺ ກກຈາ

ຣາຊເຕ຺ຕປຸຣໍ ຄ຺ຕ຺ວາ ປຕ຺ຕເຕ຺ຕ ອາສເຕ ຕິສີຂີ ສທ຺ຘິ ກິກ຺ລສເຈ຺ລຕ຺ ເຕປິ ເລາ ເປຕາ “ອປິ ຕາຍ ອຊ຺ຊ ລເຄຍ຺ຍາຍາ”ຕິ ຄ຺ຕ຺ວາ ຕິເຣາກຸຊ຺ຊານີສຸ

ອຊ຺ຊິສ຺ຸ ກກຈາ ຕສາ ອກາສິ, ຍສາ ເຕ ສເຕ຺ຕຈ ຣເຍ຺ຍາ ປາກຂີ ອເຫສຸໍ຺ ຣາຊາ ຂກ຺ລເໜາຂກໍ ເຂເຕ຺ຕາ “ຍ຺ລຂໍ ເຍ ຍາຕີຕໍ ເຫາຕຸ”ຕິ ຽຂ຺ຄິສິ,

ຕຂ຺ລໜເຕ຺ຕຈ ເຕສໍ ເປຕາຕໍ ປຂຸຍສຕ຺ຖາຕ຺ກາ ເປກ຺ລຣສີເຍາ ຕິຕ຺ຕຕ຺ຕິສ຺ຸ ເຕ ຕຕ຺ຕ ຕຸຕ຺ຕາ ຈ ປິຈິ຺ວາ ຈ ປຂີປ຺ປສ຺ສຂ຺ຂຣຈກິລຍຈປິປິສາ

ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨿᩣᨣᩩᩃᨩ᩠ᨩᨣᩮᨴᩣᨯᨽᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᩥᩈᩥ, ᨲᨻ᩠ᨻᩥᩃᩮᨱ᩠ᨱᩣᩅ ᨲᩮᩈᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨿᩣᨣᩩᩃᨩ᩠ᨩᨣᩮᨴᩣᨯᨽᩣᨲᩥ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩔ᪨ ᨲᩮ ᨲᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩥᩃᩥᨦ᩠ᨣᩥᨿᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᩅᨲ᩠ᨳᩮᩈᨽᩣᩈᨽᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᩥᩈᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩴ

ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᨲ᩠ᨳᨧᩥᨲ᩠ᨲᨿᩣᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᨷᩣᩈᩣᨴᨧᩥᨲ᩠ᨲᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᩮᨿ᩠ᨿᩣᨴᩥᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩅᩥᨽᩪᩈᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩔ᪨ ᩈᩣᨷᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉ ᨷᩥᨠᨭᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨣᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥ ᨷᩅᩣᩁᩥᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨿᩣᨣᩈ᩠ᩈ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᩴ "ᨲᩥᩁᩮᩣᨣᩩᨯ᩠ᨯᩮᩈᩩ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ"ᨲᩥ ᨾᩣᨿᩣ ᨣᩤᨳᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ᪨

ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨧ "ᩑᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨴᩣ ᩅᩈ᩠ᩈᩣ, ᨲᩥᩁᩮᩣᨣᩩᨯ᩠ᨯᩴ ᨷᨠᩣᩈᩥᨲᩴ, ᨷᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨿᩣᨲᩥᨠᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨷᨮᨾᨣᩤᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᩔ ᨲᩥᩁᩮᩣᨣᩩᨯ᩠ᨯᩔ ᨿᨳᩣᨷᩣᩊᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᨷᨮᨾᨣᩤᨳᩣᨿ ᨲᩣᩅ ᨲᩥᩁᩮᩣᨣᩩᨯ᩠ᨯᩣᨲᩥ ᨣᩩᨯ᩠ᨯᩣᨶᩴ ᨷᩁᨽᩣᨣᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩣᨴᩥᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨲᩮᩣ ᨮᩣᨶᨠᨷ᩠ᨷᨠᨷ᩠ᨷᨶᩮᨿᩮᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᨿᨳᩣ ᨷᩣᨠᩣᩁᨷᩁᨽᩣᨣᩴ, ᨷᨲ᩠ᨲᨶᨷᩁᨽᩣᨣᩮ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ "ᨲᩥᩁᩮᩣᨷᩣᨠᩣᩁᩴ ᨲᩥᩁᩮᩣᨷᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩋᩈᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩥᨵᩣᨷᩥ ᨣᩩᨯ᩠ᨯᩔ ᨷᩁᨽᩣᨣᩮᩈᩩ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ "ᨲᩥᩁᩮᩣᨣᩩᨯ᩠ᨯᩮᩈᩩ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨭᨠᩮᩈᩩ ᨧᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨶ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩮᩣᨱᩁᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨥᩁᩈᨶ᩠ᨵᩥᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩋᩣᩃᩮᩣᨠᩈᨶ᩠ᨵᩥᨿᩮᩣ ᨧᩣᨷᩥ᪨ ᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨭᨠᩣᨲᩥ ᨲᩥᨠᩮᩣᨱᩁᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨴᩮᨠᨴᩮᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩩᨷᩁᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᩈᨦ᩠ᨥᩣᨭᨠᩣ "ᩈᨶ᩠ᨵᩥᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨭᨠᩮᩈᩩ ᨧᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨴ᩠ᩅᩣᩁᨻᩣᩉᩣᩈᩩ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨶᨣᩁᨴ᩠ᩅᩣᩁᨥᩁᨴ᩠ᩅᩣᩁᩣᨶᩴ ᨻᩣᩉᩣ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᨠᩴ ᨥᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨠᩴ ᨥᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨬᩣᨲᩥᨥᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩅᩩᨲ᩠ᨳᨷᩩᨻ᩠ᨻᨥᩁᨾ᩠ᨷᩥ᪨ ᨲᨴᩩᨽᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩉᩥ ᨲᩮ ᩈᨠᨥᩁᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ "ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᨠᩴ ᨥᩁ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

ᨴᩩᨲᩥᨿᨣᩤᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪒᪨ ᩑᩅᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨠᨲᨬ᩠ᨬᩩᨲ᩠ᨲᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨬᩣᨲᩥᨥᩁᩮ ᨸᩮᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᩈᨿᩩᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ ᩈᨠᨥᩁᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᩣᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᩁᩮᩣᨣᩩᨯ᩠ᨯᩈᨶ᩠ᨵᩥᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨭᨠᨴ᩠ᩅᩣᩁᨻᩣᩉᩣᩈᩩ ᨮᩥᨲᩮ ᨾᩉᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩩᨽᩅᨶᩮ ᨷᩮᨲᩮ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᨻᩉᩩᨾ᩠ᩉᩥ ᩋᨶ᩠ᨶᨷᩣᨶᨡᨩ᩠ᨩᨽᩮᩣᨩ᩠ᨩᩮ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᩋᨶᨸᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᨽᩣᩅᩮᨶ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᨲᩥ, ᩋᨷ᩠ᨷᩮᩉᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᩈᩩᨠ᩠ᨡᩩᩃ᩠ᩃᩮᩈᩩ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᩈᩩ ᨴᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩋᨠᨲᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᩁᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᨷᩮᨲᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᨾᨲ᩠ᨲᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩩᨽᩅᨶᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩮᨲᩮ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩥᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ –

“តិទោរក្ខេសុ តិដ្ឋន្តិ, សត្តិបិញ្ញោទេកេសុ ច;

ទ្វារបាលាហសុ តិដ្ឋន្តិ, អាកន្តាន សកំ ឈរ”ន្តិ –

ចត្ថា បុត ទេតហិ កតស្ស កយ្ឌស្ស គាទុលកាចំ ឥទស្សន្តោ “បហុទេត អត្តុបិតយិ”តិ ទុតិយកាឆយាហ។

តត្ថ បហុទេតតិ អតប្បទេក ពាហុយិក្យាយាចឥត្តិទេកតិ ចុត្តំ ទេហាតិ។ ក-ការស្ស ហិ ហ-ការទោ លព្ភតិ “បហុ សទេន្តា ត ករតី”តិអាទីសុ (សុ។ និ។ ៥៥) ចិយ។ ទេកធិ បត “ពាហុទេត” ន្តតិ ច “ពាហុទេក” ន្តតិ ច បឥន្តិ។ បយាឥបិធា ឲុទេត ៍ អទេក្ខ ច បិតយិច្ឆ អត្តុបិតយិក្យាលទេខ្ល ច ទេកាទេខ្ល ច លទេខ្លទេកាទេខ្ល, ឲុទេតត អបិតបឺតលាឃិតសាឃិតចទេសត ចត្ថព្ពិឆំ អាហារំ ឥទស្សតិ។ ស្ដីបិដ្ឋទេតតិ ស្ដីបកយ្ឌ ថិទេត, សឌ្ឌិទេត បឥឃទេត្តួ សទេយាហិទេតតិ ចុត្តំ ទេហាតិ។ ត ទេតនំ ទេកាធិ សទតិ, សត្តាតន្តិ ទេតនំ ទេបត្តិចិសទេយ ស្ដីប្បត្តាតំ សត្តាតំ ទេកាធិ យាតា ចា បិតា ចា បុទេត្តា ចា ត សទតិ។ កឹ ការលា? កយ្ឌបច្ចយា, អត្តតា កតស្ស អគាតគាតប្បដិទេសឆតាឌិទេកឥស្ស កឥទិយកយ្ឌស្ស បច្ចយា។ តពិប្បទេតនំ កយ្ឌំ ពាតីតិតំ សទិតុំ ត ទេឥតិ។

តតិយកាធាចណ្ណតា

១៣។ ឲុចំ កកចា អតប្បទេកបិ អត្តុបិតាឌិយិច្ឆបច្ចុបដ្ឋិទេត “អបិ តាយ អទេយ្យាក្ខិស្ស កិញ្ចិ ឥទេឥយ្យ”ន្តិ ពាតីតិ បច្ចាសឹសន្តាតំ ចិឥទតំ ទេតនំ ទេបតាតំ ទេតហិ កតស្ស អតិកទុកចិបិកកទស្ស កយ្ឌស្ស បច្ចទេយត កស្សចិ ពាតិទេតា អត្ថស្សទលាយត្តាកាចំ ឥទស្សទេត្តា –

“បហុទេត អត្តុបិតយិក្យាលទេខ្លទេកាទេខ្ល ស្ដីបិដ្ឋិទេត;

ត ទេតនំ ទេកាធិ សទតិ, សត្តាតំ កយ្ឌបច្ចយា”តិ –

ចត្ថា បុត ទទេញ្ញា ទេបត្តិចិសឃុបបទេក្ខ ពាតតទេក ស្ដីក្ខិស្ស ឌិត្តំ គាតំ បសំសទេត្តា “ឲុចំ ឥឥន្តិ ពាតីត”ន្តិ តតិយកាឆយាហ។

តត្ថ ឲុចន្តិ ស្ដីបយាចចតំ។ តស្ស ទ្វិធា សម្ពន្ធោ – ទេតនំ សត្តាតំ កយ្ឌបច្ចយា អសទទេត្តុបិ កិញ្ចិ ឥឥន្តិ, ពាតីតំ, ទេយ ឲុចំ អត្ថកយ្យកា ទេហាន្តីតិ ច ឃធា តឃា, យហារាឌ, ឌិត្តំ, ឲុចំ សុចិ បណីតំ កាទេលត កប្បិយំ បិតទេកាឌតំ ឥឥន្តិ ពាតីតំ, ទេយ ទេហាន្តិ អត្ថកយ្យកាតិ ច។ ឥឥន្តីតិ ទេឥន្តិ ស្ដីក្ខិសន្តិ តិឃ្យាទេតន្តិ។ ពាតីតន្តិ យាតិទេតា ច បិតិទេតា ច សម្ពន្ធាតំ។ ទេឃតិ ទេយ ទេកធិ បុត្តា ចា ធីតទេរា ចា កាតទេរា ចា ទេហាន្តីតិ កចន្តិ។ អត្ថកយ្យកាតិ អត្តកាយា ហិទេតសិទេតា។ សុចិន្តិ ចិយលំ ឥស្សទេតយ្យំ យទេតារយំ ឆយ្ទិកំ ឆយ្ទលគ្គំ។ បណីតន្តិ ស្ដីត្តយំ ទេសដ្ឋំ។ កាទេលតាតិ ពាតិទេបតាតំ តិទោរក្ខដ្ឋាទីសុ អាកន្តា ឋិតកាទេលត។ កប្បិយន្តិ អត្តច្ឆចិកំ បតិរូបំ អទិយាតំ បទិទេកាការទហំ។ បិតទេកាឌតន្តិ

បានញ្ច ភោជនញ្ច។ ឯត្ថ បានភោជនគ្គហណេន សព្វោបិ ទេយ្យធម្មោ អធិប្បេតោ។

ចតុត្ថគាថាបុព្វឌ្ឍវណ្ណនា

៣. ឯវំ ភគវា រញ្ញា មាគធេន បេតភូតានំ ញាតីនំ អនុកម្បាយ ទិន្នំ បានភោជនំ បសំសន្តោ –

“ឯវំ ទទន្តិ ញាតីនំ, យេ ហោន្តិ អនុកម្បកា;

សុចិំ បណីតំ កាលេន, កប្បិយំ បានភោជន”ន្តិ។ –

វត្វា បុន យេន បការេន ទិន្នំ តេសំ ហោតិ, តំ ទស្សេន្តោ “ឥទំ វោ ញាតីនំ ហោតូ”តិ ចតុត្ថគាថាយ បុព្វឌ្ឍមាហ តំ តតិយគាថាយ បុព្វឌ្ឍេន សម្ពន្ធិតព្វំ –

“ឯវំ ទទន្តិ ញាតីនំ, យេ ហោន្តិ អនុកម្បកា ;

ឥទំ វោ ញាតីនំ ហោតុ, សុខិតា ហោន្តុ ញាតយោ”តិ។

តេន “ឥទំ វោ ញាតីនំ ហោតូតិ ឯវំ ទទន្តិ, នោ អញ្ញថា”តិ ឯត្ថ អាការត្ថេន ឯវំសទ្ទេន ទាតព្វាការនិទស្សនំ កតំ ហោតិ។

តត្ថ ឥទន្តិ ទេយ្យធម្មនិទស្សនំ។ វោតិ “កច្ចិ បន វោ អនុរុទ្ធា សមគ្គា សម្មោទមានា”តិ ច (ម. និ. ១.៣២៦; មហាវ. ៤៦៦), “យេហិ វោ អរិយា”តិ ច ឯវមាទីសុ វិយ កេវលំ និបាតមត្តំ, ន សាមិវចនំ។ ញាតីនំ ហោតូតិ បេត្តិវិសយេ ឧប្បន្នានំ ញាតកានំ ហោតុ។ សុខិតា ហោន្តុ ញាតយោតិ តេ បេត្តិវិសយូបបន្នា ញាតយោ ឥទំ បច្ចនុភវន្តា សុខិតា ហោន្តូតិ។

ចតុត្ថគាថាបរឌ្ឍបញ្ចមគាថាបុព្វឌ្ឍវណ្ណនា

៤-៥. ឯវំ ភគវា យេន បការេន បេត្តិវិសយូបបន្នានំ ញាតីនំ ទាតព្វំ, តំ ទស្សេន្តោ “ឥទំ វោ ញាតីនំ ហោតុ, សុខិតា ហោន្តុ ញាតយោ”តិ វត្វា បុន យស្មា “ឥទំ វោ ញាតីនំ ហោតូ”តិ វុត្តេបិ ន អញ្ញេន កតំ កម្មំ អញ្ញស្ស ផលទំ ហោតិ, កេវលន្តុ តថា ឧទ្ទិស្ស ទិយ្យមានំ តំ វត្ថុ ញាតីនំ កុសលកម្មស្ស បច្ចយោ ហោតិ។ តស្មា យថា តេសំ តស្មិំយេវ វត្ថុស្មិំ តង្ខណេ ផលនិព្វត្តកំ កុសលកម្មំ ហោតិ, តំ ទស្សេន្តោ “តេ ច តត្ថា”តិ ចតុត្ថគាថាយ បច្ឆិមឌ្ឍំ “បហូតេ អន្នបានម្ហី”តិ បញ្ចមគាថាយ បុព្វឌ្ឍញ្ច អាហ។

ເຕສໍ ອເຕ຺ຖາ – ເຕ ຊາຕິເປຕາ ຍຕ຺ຖ ຕໍ ຖານໍ ຊີຍຕິ, ຕຕ຺ຖ ນຍຕ຺ຕເຕາ ອາກຕ຺ຕາ ນຍາກຕ຺ຕາ, ນເຍາຄາຍ ຈາ ອຸກຊ຺ຍຫຸຕ຺ວາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ, ນຍຸາ ອາກຕາ ນຍາກຕາ “ຕ຺ຖເຍ ເຕາ ຊາຕເຍາ ອຍ຺ຍາກໍ ອຕ຺ວາຍ ຖານໍ ວຸຊ຺ຊິນິສ຺ສນ຺ຕີ”ຕິ ອຸຕຖຕ຺ວ ນຍຸາ ອາກຕາ ຫຸຕ຺ວາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. ປຫູເຕ ອຕ຺ຖປິຕຍີຕິ ຕສ຺ມິ ອຕ຺ຕເຕາ ວຸຊ຺ຊິສ຺ສຍາເນ ປຫູເຕ ອຕ຺ຖປິຕຍີຍາສກ຺ກນ຺ຕິ ອນຸເຍາຄເຣຕິ ອກິສຕ຺ທຫຕ຺ຕາ ກຍຸຜລໍ ອຈິຊຫຕ຺ຕາ ຈິຕ຺ຕິກາເຣ ອຈິກ຺ຕຕ຺ຕຈິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ “ຕ຺ຖຊໍ ເຕາ ຊາຕໍ ຫິຕາຍ ສຸຂາຍ ເຫາຕູ”ຕິ ເຍາຄຕ຺ຕິ ອນຸເຍາຄຕ຺ຕິ, ປີຕິເສາມນສ຺ສຊາຕາ ເຫາຕ຺ຕີຕິ.

ປຈ຺ຈຍກາຄາປຣິຄ຺ຄຫກາຄາປຸພ຺ພຄຈຕ຺ຖນາ

໓-໙. ອຸຈ ກກຈາ ຍຈາ ເປຕ຺ຕິຈິສຍູປປຕ຺ຖານໍ ຕສ຺ເລ ຜລຕິຕ຺ຖຕ຺ຕກໍ ກຸສລໍ ກຍຸໍ ເຫາຕິ, ຕໍ ຄເສ຺ສເຕ຺ຕາ –

“ເຕ ຈ ຕຕ຺ຖ ນຍາກຕ຺ຕາ, ຊາຕິເປຕາ ນຍາກຕາ;

ປຫູເຕ ອຕ຺ຖປິຕຍີຍາສກ຺ກນ຺ຕິ ອນຸເຍາຄເຣ”ຕິ –

ຈຕ຺ວາ ປຸນ ຊາຕເກ ຕິສ຺ສາຍ ຕິຕ຺ຖຕ຺ຕກຸສລກຍຸຜລໍ ປຈ຺ຈນຸເກາຕ຺ຕານໍ ເຕສໍ ຊາຕີ ອາເຣຕ຺ຕ ເຈາຍຕາກາເຣ ຄເສ຺ສເຕ຺ຕາ “ຈິເຣ ຊີຈຕ຺ຕູ”ຕິ ປຈ຺ຈຍກາຄາຍ ປຖິຍຕ຺ຕ “ອຍ຺ຍາກຕ຺ຕາ ກຕາ ປູຊາ”ຕິ ລຄກາຄາຍ ປຸພ຺ພຄຕ຺ຕາ ອາຫ.

ເຕສໍ ອເຕ຺ຖາ – ຈິເຣ ຊີຈຕ຺ຕູຕິ ຈິເຣຊີຈິເຕາ ຊີຍາຍຸກາ ເຫາຕ຺ຕູ ເຕາ ຊາຕີຕິ ອຍ຺ຍາກໍ ຊາຕກາ. ເຍສໍ ເຫຕູຕິ ເຍ ຕິສ຺ສາຍ ເຍສໍ ກາເຣຫາ ລກາຍເສຕິ ລກາຍ. ອຕ຺ຕກາ ຕສ຺ເລ ປຊີລຄ຺ຄສຍຕ຺ຕິ ອປຊິສຕ຺ຕາ ກຫຕ຺ຕິ. ເປຕາຕຍີອຕ຺ຕເຕາ ອນຸເຍາຄເຕຕ, ຄາຍກາຕໍ ວເທ຺ທເສຕ, ຄຕ຺ຕເຫຍ຺ຍສຍຄາຍ ຈາຕິ ຕີຫິ ອເຕ຺ກຫິ ຄຕ຺ຕຫາ ສຍິຕ຺ຕຸຕິ, ຕສ຺ເລ ຜລຕິຕ຺ຖຕ຺ຕິກາ ເຫາຕິ. ຕຕ຺ຖ ຄາຍກາ ຈິເສສເຫຕຸ ເຕຕາຫໍສຸ “ເຍສໍ ເຫຕຸ ລກາຍເສ”ຕິ. ອຍ຺ຍາກຕ຺ຕາ ກຕາ ປູຊາຕິ “ຕ຺ຖຊໍ ເຈາ ຊາຕີຕໍ ເຫາຕູ”ຕິ ອຸຈ ຕ຺ຖຍໍ ຄາຕໍ ວຸຊ຺ຊິສເຕ຺ຕຫິ ອຍ຺ຍາກຕ຺ຕາ ປູຊາ ກຕາ. ຄາຍກາ ຈ ອຕິປຍຸລິຕິ ຍປິຍຍຕ຺ຕາເຕ ປຣິຈ຺ຈາກຍໍ ກຍຸໍ ກຕໍ, ຕສ຺ສ ຕເຕ຺ຕຈ ຜລຄາເຕຕາ ຄາຍກາ ຈ ອຕິປຍຸລິຕີ.

ຣາຊາຫ – “ກິ ປນ ເປຕ຺ຕິຈິສຍູປປຕ຺ຖາ ອຸຈ ຊາຕເຍາ ລກຕ຺ຕິ, ອຸທາຫຸ ອເຕ຺ຍປິ ລກຕ຺ຕີ”ຕິ ? ຖ຺ເຣເຕ – ກກຈຕາ ອຸເຈຕໍ ຍ຺ຍາກຕໍ ຊາຫຸເສ຺ສາຫິຕາ (ຕາຫູເຫາຕ ປຸເທ຺ທຕ, ກິເຍຕ຺ຖ ອເຍຕ຺ຕິ ຈຕ຺ຕຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຖິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫຕໍ –

“ຍມຍສ຺ສຸ, ເກາ ເກາຕຍ, (ຕາຫູຫາ ຕາຍ ຄາຕາຕິ ເຄຍ, ສຕ຺ຖາຕິ ກເຣາຍ ‘ຕ຺ຖຊໍ ຄາຕໍ ເປຕາຕໍ ຊາຕິສາເລາຫິຕາຕໍ ວຸປກປຍຸຕຸ, ຕ຺ຖຊໍ ຄາຕໍ ເປຕາ ຊາຕິສາເລາຫິຕາ ປຣິກຸຊ຺ຊຕ຺ຕູ’ຕິ, ກຈ຺ຈິ ຕໍ, ເກາ ເກາຕຍ, ຄາຕໍ ເປຕາຕໍ ຊາຕິສາເລາຫິຕາຕໍ ວຸປກປຍຸຕິ, ກຈ຺ຈິ ເຕ ເປຕາ ຊາຕິສາເລາຫິຕາ ຕໍ ຄາຕໍ ປຣິກຸຊ຺ຊຕ຺ຕີຕິ. ຄາເຕ ເຫາ, (ຕາຫູຫ, ວຸປກປຍຸຕິ, ເຕາ ອທ຺ທາເຕຕີ.

“កតមំ បន តំ, ភោ គោតម, ឋានំ, កតមំ អដ្ឋានន្តិ? ឥធ, ព្រាហ្មណ, ឯកច្ចោ បាណាតិបាតី ហោតិ...បេ... មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ, សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ យោ នេរយិកានំ សត្តានំ អាហារោ, តេន សោ តត្ថ យាបេតិ, តេន សោ តត្ថ តិដ្ឋតិ។ ឥទំ ខោ, ព្រាហ្មណ, អដ្ឋានំ, យត្ថ ឋិតស្ស តំ ទានំ ន ឧបកប្បតិ។

“ឥធ បន, ព្រាហ្មណ, ឯកច្ចោ បាណាតិបាតី ហោតិ...បេ... មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ, សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា តិរច្ឆានយោនឹ ឧបបជ្ជតិ។ យោ តិរច្ឆានយោនិកានំ សត្តានំ អាហារោ, តេន សោ តត្ថ យាបេតិ, តេន សោ តត្ថ តិដ្ឋតិ។ ឥទម្បិ ខោ, ព្រាហ្មណ, អដ្ឋានំ, យត្ថ ឋិតស្ស តំ ទានំ ន ឧបកប្បតិ។

“ឥធ បន, ព្រាហ្មណ, ឯកច្ចោ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ...បេ... សម្មាទិដ្ឋិកោ ហោតិ, សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា មនុស្សានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ...បេ... ទេវានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ។ យោ ទេវានំ អាហារោ, តេន សោ តត្ថ យាបេតិ, តេន សោ តត្ថ តិដ្ឋតិ។ ឥទម្បិ ខោ, ព្រាហ្មណ, អដ្ឋានំ, យត្ថ ឋិតស្ស តំ ទានំ ន ឧបកប្បតិ។

“ឥធ បន, ព្រាហ្មណ, ឯកច្ចោ បាណាតិបាតី ហោតិ...បេ... មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ, សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា បេត្តិវិសយំ ឧបបជ្ជតិ។ យោ បេត្តិវេសយិកានំ សត្តានំ អាហារោ, តេន សោ តត្ថ យាបេតិ, តេន សោ តត្ថ តិដ្ឋតិ។ យំ វា បនស្ស ឥតោ អនុប្បវេច្ឆន្តិ មិត្តាមច្ចា វា ញាតិសាលោហិតា វា, តេន សោ តត្ថ យាបេតិ, តេន សោ តត្ថ តិដ្ឋតិ។ ឥទំ ខោ, ព្រាហ្មណ, ឋានំ, យត្ថ ឋិតស្ស តំ ទានំ ឧបកប្បតីតិ។

“សចេ បន, ភោ គោតម, សោ បេតោ ញាតិសាលោហិតោ តំ ឋានំ អនុបបន្នោ ហោតិ, កោ តំ ទានំ បរិភុញ្ជតីតិ? អញ្ញេបិស្ស, ព្រាហ្មណ, បេតា ញាតិសាលោហិតា តំ ឋានំ ឧបបន្នា ហោន្តិ, តេ តំ ទានំ បរិភុញ្ជន្តីតិ។

“សចេ បន, ភោ គោតម, សោ ចេវ បេតោ ញាតិសាលោហិតោ តំ ឋានំ អនុបបន្នោ ហោតិ, អញ្ញេបិស្ស បេតា ញាតិសាលោហិតា តំ ឋានំ អនុបបន្នា ហោន្តិ, កោ តំ ទានំ បរិភុញ្ជតីតិ? អដ្ឋានំ ខោ ឯតំ ព្រាហ្មណ អនវកាសោ, យំ តំ ឋានំ វិវិត្តំ អស្ស ឥមិនា ទីឃេន អទ្ធុនា យទិទំ បេតេហិ ញាតិសាលោហិតេហិ។ អបិច ព្រាហ្មណ ទាយកោបិ អនិប្ផលោ”តិ (អ។ និ។ ១០។១៧៧)។

ឆដ្ឋគាថាបរទ្វសត្តមគាថាវណ្ណនា

៦-៧។ ឯវំ ភគវា រញ្ញោ មាគធស្ស បេត្តិវិសយូបបន្នានំ បុព្វញាតីនំ សម្បត្តិំ និស្សាយ ថោមេន្តោ “ឯតេ តេ, មហារាជ, ញាតី ឥមាយ ទានសម្បទាយ អត្តមនា ឯវំ ថោមេន្តី”តិ ទស្សេន្តោ –

“ចិរំ ជីវន្តុ នោ ញាតី, យេសំ ហេតុ លភាមសេ;

អម្ហាកញ្ច កតា បូជា, ទាយកា ច អនិប្ផលា”តិ។ –

វត្វា បុន តេសំ បេត្តិវិសយូបបន្នានំ អញ្ញស្ស កសិគោរក្ខាទិនោ សម្បត្តិបដិលាភការណស្ស អភាវំ ឥតោ ទិន្នេន យាបនភាវញ្ច ទស្សេន្តោ “ន ហិ តត្ថ កសី អត្ថី”តិ អឌ្ឍគាថាយ សទ្ធិំ “វណិជ្ជា តាទិសី”តិ ឥមំ សត្តមគាថមាហ។

តត្រាយំ អត្ថវណ្ណនា – ន ហិ, មហារាជ, តត្ថ បេត្តិវិសយេ កសិ អត្ថិ, យំ និស្សាយ តេ បេតា សម្បត្តិំ បដិលភេយ្យុំ, គោរក្ខេត្ថ ន វិជ្ជតីតិ ន កេវលំ កសិ ឯវ, គោរក្ខាបិ ឯត្ថ បេត្តិវិសយេ ន វិជ្ជតិ, យំ និស្សាយ តេ សម្បត្តិំ បដិលភេយ្យុំ។ វណិជ្ជា តាទិសី នត្ថីតិ វាណិជ្ជាបិ តាទិសី នត្ថិ, យា តេសំ សម្បត្តិបដិលាភហេតុ ភវេយ្យ។ ហិរញ្ញេន កយាកយន្តិ ហិរញ្ញេន កយវិក្កយម្បិ តត្ថ តាទិសំ នត្ថិ, យំ តេសំ សម្បត្តិបដិលាភហេតុ ភវេយ្យ។ ឥតោ ទិន្នេន យាបេន្តិ, បេតា កាលគតា តហិន្តិ កេវលំ បន ឥតោ ញាតីហិ វា មិត្តាមច្ចេហិ វា ទិន្នេន យាបេន្តិ, អត្តភាវំ គមេន្តិ។ បេតាតិ បេត្តិវិសយូបបន្នា សត្តា។ កាលគតាតិ អត្តនោ មរណកាលេន គតា, “កាលកតា”តិ វា បាឋោ, កតកាលា កតមរណាតិ អត្ថោ។ តហិន្តិ តស្មិំ បេត្តិវិសយេ។

អដ្ឋមនវមគាថាទ្វយវណ្ណនា

៨-៩។ ឯវំ “ឥតោ ទិន្នេន យាបេន្តិ, បេតា កាលគតា តហិ”ន្តិ វត្វា ឥទានិ ឧបមាហិ តមត្ថំ បកាសេន្តោ “ឧន្នមេ ឧទកំ វុដ្ឋ”ន្តិ ឥទំ គាថាទ្វយមាហ។

តស្សត្ថោ – យថា ឧន្នតេ ថលេ ឧស្សាទេ ភូមិភាគេ មេឃេហិ អភិវុដ្ឋំ ឧទកំ និន្នំ បវត្តតិ, យោ យោ ភូមិភាគោ និន្នោ ឱណតោ, តំ តំ បវត្តតិ គច្ឆតិ បាបុណាតិ, ឯវមេវ ឥតោ ទិន្នំ ទានំ បេតានំ ឧបកប្បតិ និប្ផជ្ជតិ, បាតុភវតីតិ អត្ថោ។ និន្នមិវ ហិ ឧទកប្បវត្តិយា ឋានំ បេតលោកោ ទានូបកប្បនាយ។ យថាហ – “ឥទំ ខោ, ព្រាហ្មណ, ឋានំ, យត្ថ ឋិតស្ស តំ ទានំ ឧបកប្បតី”តិ (អ. និ. ១០.១៧៧)។ យថា ច កន្ទរបទរសាខាបសាខាកុសោព្ភមហាសោព្ភសន្និបាតេហិ វារិវហា មហានជ្ជោ បូរា ហុត្វា សាគរំ បរិបូរេន្តិ, ឯវម្បិ ឥតោ ទិន្នទានំ បុព្វេ វុត្តនយេនេវ បេតានំ ឧបកប្បតីតិ។

ទសមគាថាវណ្ណនា

១០។ ឯវំ ភគវា “ឥតោ ទិន្នេន យាបេន្តិ, បេតា កាលគតា តហិ”ន្តិ ឥទំ អត្ថំ ឧបមាហិ បកាសេត្វា បុន យស្មា តេ បេតា “ឥតោ

កិញ្ចិ លព្ភាមា”តិ អាសាភិភូតា ញាតិឃរំ អាគន្ត្វាបិ “ឥទំ នាម នោ ទេថា”តិ យាចិតុំ អសមត្ថា, តស្មា តេសំ ឥទានិ អនុស្សរណវត្ថូនិ អនុស្សរន្តា កុលបុត្តា ទក្ខិណំ ទជ្ជាតិ ទស្សេន្តោ “អទាសិ មេ”តិ ឥមំ គាថមាហ។

តស្សត្ថោ – “ឥទំ នាម មេ ធនំ វា ធញ្ញំ វា អទាសី”តិ ច, “ឥទំ នាម មេ កិច្ចំ អត្តនា វេយ្យាយាមាបជ្ជន្តោ អកាសី”តិ ច, “អយំ មេ មាតិតោ វា បិតិតោ វា សម្ពន្ធត្តា ញាតី”តិ ច សិនេហវសេន តាណសមត្ថតាយ “មិត្តោ”តិ ច, “អសុកោ មេ សហ បំសុកីឡិកោ សខា”តិ ច ឯវំ សមនុស្សរន្តោ បេតានំ ទក្ខិណំ ទជ្ជា, ទានំ និយ្យាតេយ្យាតិ។ អបរេ បនាហុ “បេតានំ ទក្ខិណា ទជ្ជា”តិ។ តស្សត្ថោ – ទាតព្ពាតិ ទជ្ជា។ កា សា? បេតានំ ទក្ខិណា, តេនេវ “អទាសិ មេ”តិអាទិនា នយេន បុព្ពេ កតមនុស្សរំ អនុស្សរតាតិ វុត្តំ ហោតិ។ ករណវចនប្បសង្គេ បច្ចត្តវចនំ វេទិតព្ពំ។

ឯកាទសមគាថាវណ្ណនា

១១។ ឯវំ បន បេតានំ ទក្ខិណានិយ្យាតនេ ការណភូតានិ អនុស្សរណវត្ថូនិ ទស្សេត្វា –

“អទាសិ មេ អកាសិ មេ, ញាតិមិត្តា សខា ច មេ;

បេតានំ ទក្ខិណំ ទជ្ជា, បុព្ពេ កតមនុស្សរ”ន្តិ។ –

វត្វា បុន យេ ញាតិមរណេន រុណ្ណសោកាទិបរា ឯវ ហុត្វា តិដ្ឋន្តិ, ន តេសំ អត្ថាយ កិញ្ចិ ទេន្តិ, តេសំ តំ រុណ្ណសោកាទិ កេវលំ អត្តបរិតាបនមេវ ហោតិ, ន បេតានំ កិញ្ចិ អត្ថំ និប្ផាទេតីតិ ទស្សេន្តោ “ន ហិ រុណ្ណំ វា”តិ ឥមំ គាថមាហ។

តត្ថ រុណ្ណន្តិ រោទនា រោទិតត្តំ អស្សុបាតនំ, ឯវំ កាយបរិស្សមំ ទស្សេតិ។ សោកោតិ សោចនា សោចិតត្តំ, ឯវំ ចិត្តបរិស្សមំ ទស្សេតិ។ យា ចញ្ញាតិ យា ច រុណ្ណសោកេហិ អញ្ញា។ បរិទេវនាតិ ញាតិព្យសនេន ផុដ្ឋស្ស លាលប្បនា, “កហំ ឯកបុត្តក បិយ មនាបា”តិ ឯវមាទិកា នយេន គុណវណ្ណនា, ឯវំ វចីបរិស្សមំ ទស្សេតិ។

ទ្វាទសមគាថាវណ្ណនា

១២។ ឯវំ បន “រុណ្ណំ វា សោកោ វា យា ចញ្ញា បរិទេវនា, សព្ពម្បិ តំ បេតានំ អត្ថាយ ន ហោតិ, កេវលន្តុ អត្តានំ បរិតាបនមត្តមេវ, ឯវំ តិដ្ឋន្តិ ញាតយោ”តិ រុណ្ណាទីនំ និរត្ថកភាវំ ទស្សេត្វា បុន មហារាជេន យា ទក្ខិណា ទិន្នា, តស្សា សាត្ថកភាវំ ទស្សេន្តោ “អយញ្ច ខោ ទក្ខិណា”តិ ឥមំ គាថមាហ។

តស្សត្ថោ – អយញ្ច ខោ, មហារាជ, ទក្ខិណា តយា អជ្ជ អត្តនោ ញាតិគណំ ឧទ្ទិស្ស ទិន្នា, សា យស្មា សង្ឃោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្ស, តស្មា សង្ឃម្ហិ សុប្បតិដ្ឋិតា អស្ស បេតជនស្ស ទីឃរត្តំ ហិតាយ ឧបកប្បតិ សម្បជ្ជតិ ផលតីតិ វុត្តំ ហោតិ។ ឧបកប្បតីតិ ច ឋានសោ ឧបកប្បតិ, តំខណំយេវ ឧបកប្បតិ, ន ចិរេន។ យថា ហិ តំខណញ្ញេវ បដិភន្តំ “ឋានសោវេតំ តថាគតំ បដិភាតី”តិ វុច្ចតិ, ឯវមិធាបិ តំខណំយេវ ឧបកប្បន្តា “ឋានសោ ឧបកប្បតី”តិ វុត្តា។ យំ វា តំ “ឋានំ ខោ, ព្រាហ្មណ, ឋានំ, យត្ថ ឋិតស្ស តំ ទានំ ឧបកប្បតី”តិ (អ។ និ។ ១០។១៧៧) វុត្តំ, តត្ថ ខុប្បិបាសិកវន្តាសបរទត្តូបជីវិនិជ្ឈាមតណ្ហិកាទិភេទភិន្នេ ឋានេ ឧបកប្បតីតិ វុត្តំ យថា កហាបណំ ទេន្តោ “កហាបណេន ទេតី”តិ លោកេ វុច្ចតិ។ ឥមស្មិញ្ច អត្ថវិកប្បេ ឧបកប្បតីតិ បវត្តតិ, និប្ផត្តីតិ វុត្តំ ហោតិ។

តេរសមគាថាវណ្ណនា

១៧។ ឯវំ ភគវា រញ្ញោ ទិន្នាយ ទក្ខិណាយ សាត្ថកភាវំ ទស្សេន្តោ –

“អយញ្ច ខោ ទក្ខិណា ទិន្នា, សង្ឃម្ហិ សុប្បតិដ្ឋិតា;

ទីឃរត្តំ ហិតាយស្ស, ឋានសោ ឧបកប្បតី”តិ។ –

វត្វា បុន យស្មា ឥមំ ទក្ខិណំ ទេន្តេន ញាតីនំ ញាតីហិ កត្តព្ពកិច្ចករណវសេន ញាតិធម្មោ និទស្សិតោ, ពហុជនស្ស បាកដីកតោ, និទស្សនំ វា កតោ, តុម្ហេហិបិ ញាតីនំ ឯវមេវ ញាតីហិ កត្តព្ពកិច្ចករណវសេន ញាតិធម្មោ បរិព្រូហេតព្ពោ, ន និរត្ថកេហិ រុណ្ណាទីហិ អត្តា បរិតាបេតព្ពោតិ ច បេតេ ទិន្នសម្បត្តិំ អធិកមត្តេន បេតានំ បូជា កតា ឧឡារា, ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ អន្នបានាទីហិ សន្តប្បេន្តេន ភិក្ខូនំ ពលំ អនុប្បទិន្នំ, អនុកម្បាទិគុណបរិវារេន ចាគចេតនំ និព្ពត្តេន្តេន អនប្បកំ បុញ្ញំ បសុតំ, តស្មា ភគវា ឥមេហិ យថាភុច្ចគុណេហិ រាជានំ សម្បហំសេន្តោ –

“សោ ញាតិធម្មោ ច អយំ និទស្សិតោ,

បេតាន បូជា ច កតា ឧឡារា;

ពលញ្ច ភិក្ខូនមនុប្បទិន្នំ,

តុម្ហេហិ បុញ្ញំ បសុតំ អនប្បក”ន្តិ។ –

ដ្ឋយាឃ កាធាឃ ឆេងត៌ បរិឃោឃាឃេបតិ៑

អធ ចា "ឃា ចាតិធម្មោ ច អហំ តិឆស្សិតោ"តិ ដ្ឋយិតា កាធាបេឆត ភកចា រាឌាត៌ ធម្មិឃា ពធាឃ ឃត្តស្សេតិ៑ ចាតិធម្មតិឆស្សតេឃច ហិ ខុទ្ទ ឃត្តស្សត៌ បេតាត ប្ឋឌា ច ពតា ស្តូអារាតិ ដ្ឋយិតា ឃយាឆេបតិ៑ ស្តូអារាតិ បឃំឃតេឃច ហិ ខុទ្ទ ប្តតប្ប្ត៌ ប្ឋឌាពរេឈ ឃយាឆបត៌៑ ពាលជ្ជា កិក្ខតយត្បប្ជិត្តត្តិ ដ្ឋយិតា ឃយុទ្ទេឌតិ៑ ពាលិត្បប្ឆាតេឃច ហិ ខុទ្ទ ខុចំ ឆាត៌, ពាលិត្បប្ឆាតតាតិ តស្ស ស្តស្សាហចដ្ឋេតត ឃយុទ្ទេឌត៌៑ តុឃេត្ថិ ប្តញ្ញា បឃ្ឋតំ អតប្បពត្តិ ដ្ឋយិតា ឃប្បហំឃេតិ៑ ប្តញ្ញាប្បឃ្ឋតពិត្តតេឃច ហិ ខុទ្ទ តស្ស ឃធាក្ខក្ខក្ខលាឃំចណ្ណតភារេចត ឃប្បហំឃតឌតតោ ឃប្បហំឃតត្តិ ចេចិតញ្ញា៑

ឆេឃតាបរិឃោឃាឃេត ច បេត្តិចិឃឃ្ឋបបត្តិអាឌិតចឃំចណ្ណេតត ឃំចិក្កាត៌ ឃោតិឃោ បឆហតំ ចតុរាឃឹតិឃា បិលាឃហស្សាត៌ ធម្មាភិឃយឃោ អេហាឃិ៑ ត្បតិឃជិចឃេឃបិ ភកចា ឆេចយត្បស្សាត៌ ដ្ឋឆេឃច តិរោរាក្ខ្ចំ ឆេឃេឃិ, ខុចំ ឃាច ឃត្តយជិចឃោ តាជិឃោ ខុច ធម្មាភិឃយឃោ អេហាឃឹតិ៑

បឃេតួឌោតិពាឃ តុក្ខពបឹឆ-អដ្ឋពធាឃ

តិរោរាក្ខ្ចឃ្ឋតចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ប៉៍ តិឝិកណ្ហសុត្តចណ្ណភា

តិរេក្លបការេណ

ខ្ពុងាតិ ឃជិជំ ពិទោរាក្យុ្ចាតត្តុទំ “តិឝិ តិទេឆពិ បុទិរេសា”ពិអាឌិភា តិឝិកណ្ហំ តិក្លិត្តំ, ពស្ស –

“កាសិត្វា តិឝិកណ្ហស្ស, ខ្ពុឆ តិរេក្លបការេណ;

អដ្ឋុប្បត្តិញ្ញា ឌីរេបត្វា, ពទិស្សាយត្វចណ្ណភំ”៍

ពត្ថ ខ្ពុឆ តិរេក្លបការេណ ពាចស្ស ឲចំ រេចឌិពត្ថ៍ ខ្ពុងពិ្យាតិឝិកណ្ហំ ភពចពា ខ្ពុយិភា អត្យុក្កេយត អចុត្តយ្បិ ឃស្មា អត្យុយោងតចេសេត ចុត្តស្ស ពិទោរាក្យុ្ចស្ស យិទុតក្ខំ, ពស្មា ខ្ពុឆ តិក្លិត្តំ៍ ពិទោរាក្យុ្ចេត ចា បុញ្ញាចិទហិពាត់ ចិបត្តិ ងស្សេត្វា ខ្ពុយិភា ពពបុញ្ញាត់ សប្បត្តិងស្សតត្វយ្បិ ខ្ពុងំ ខ្ពុឆ តិក្លិត្តត្តិ រេចឌិពត្ថ៍ ខ្ពុងយស្ស ខ្ពុឆ តិរេក្លបការេណ៍

សុត្តដ្ឋុប្បត្តិ

អដ្ឋុប្បត្តិ បតស្ស – សាចត្ថិយំ ពិទ អញ្ញាពទោ ពុដុម្ពិកោ អទ្ធោ យហទ្ធតោ យហាភោគោ៍ សោ ច សទ្ធោ ហោពិ បសេត្តោ, ចិពពយលយទ្ធេទេត េចពសា អពារេ អញ្ញាចសពិ៍ សោ ឲពស្មិ ឌិចសេ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ងាតំ េងពិ៍ ទេពត ច សយេឃត ទាឌា ឆតត្តិកោ ហោពិ, សោ ពស្ស សត្តិកេ បុទិសំ បេសេសិ “ពច្ឆ, ភណេ, ខ្ពុត្វត្តាយំ ពុដុម្ពិកំ អាតេតហី”ពិ៍ សោ ពន្ត្វា ពំ ពុដុម្ពិកំ អាហ “ទាឌា ពំ ពហបពិ អាយេត្តពី”ពិ៍ ពុដុម្ពិកោ សទ្ធាឌិក្យុណសយត្តាពេពត េចពសា ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បទិចិសេត្តា អាហ “ពច្ឆ, ភោ បុទិស, បច្ឆា អាពយិស្សាយិ, ខ្ពុងាតិ ពាចយិ្ររតិឝិ តិទេឆត្តា ឋិពោ”ពិ៍ អថ ភពចា ក្យុត្វាឌី បចាទិពោ ពរេយច បុញ្ញាសប្បង់ បរេយត្វពោ តិឝិពិ ងស្សេត្វា ពស្ស ពុដុម្ពិកស្ស អត្យុយោងតត្ថំ “តិឝិ តិទេឆពិ បុទិរេសា”ពិ ខ្ពុយា ពាធារេឃា អភាសិ៍ អឃយស្ស អដ្ឋុប្បត្តិ៍

ឲចយស្ស –

“កាសិត្វា តិឝិកណ្ហស្ស, ខ្ពុឆ តិរេក្លបការេណ;

អដ្ឋុប្បត្តិញ្ញា ឌីរេបត្វា, ពទិស្សាយត្វចណ្ណភំ”៍

បធយកាឆាចណ្ណភា

១។ តត្ថ តិឆិ តិទេឆតិ បុរិទេសាតិ តិឆិយតីតិ តិឆិ, ធបិយតិ ទក្លិយតិ ទោបិយតីតិ អទេត្ថា។ ទេសា ចតុត្តិទេឆា ឆាចទេរា, ឌក្កទេយា, អក្កសទេយា, អត្យាកាយិទោកាតិ។ តត្ថ ឆាចទេរា ភាយ ក្សុយិកត់ ចា ទេចហាសដ្ឋ៎ ចា ហិទេវ្ណា ចា ឃុចណ្ណ ចា ទេពត្តំ ចា ចត្ថ ចា, យំ ចា បតព្ណាយ្យិ ឲចទ្វុប់ ព្ទរិយាបឆចិទហិត់, អយំ ឆាចទេរា តិឆិ។ ឌក្កទេយា ភាយ ដាឃិដាឃំ ហត្ថិកចស្សចត្យអចំ អទេឌត្យអក់ ក្សុក្កដឃ្វុកទំ យំ ចា បតព្ណាយ្យិ ឲចទ្វុប់ ព្ទរិយាបឆបឋំឃំឃុត្តំ។ អយំ ឌក្កទេយា តិឆិ អក្កសទេយា ភាយ កយុ្យាយតត់, ឃិប្យាយតត់, ចិខ្លាដ្ឋាត់, ឆាហុឃក្ខំ, យំ ចា បតព្ណាយ្យិ ឲចទ្វុប់ ឃិក្លិត្វា កហិត់ អក្កបក្ខក្កយិច អត្តកាចប្យឋិពន្ធំ, អយំ អក្កសទេយា តិឆិ។ អត្យាកាយិទោកា ភាយ ដាភយយំ បុព្ណា ឃិលយយំ កាចភាយយំ ឆយុស្សចភយយំ ឆយុទេឆឃភាយយំ, យំ ចា បតព្ណាយ្យិ ឲចទ្វុប់ បុព្ណា តត្ថ តត្ថ អត្យាកត្វា ចិយ ព្ទដ្ឋផលយត្យទេធតិ, អយំ អត្យាកាយិទោកា តិឆិ។ ព្ទយស្មិ បត ធាទេភ ឆាចទេរា អធិទេប្យទេតា។

តិទេឆតីតិ ធទេបតិ បឋិឃាទេយតិ ទោទេបតិ។ បុរិទេសាតិ យត្យទេស្សា។ កាយឆ្លា បុរិទេសាបិ ព្ទត្តិបិ បណ្ឌទោបិ តិឆិ តិទេឆតិ, ព្ទឆ បត បុរិសឃិទេឃភ ទេឆឃភា កតា, អត្ថទេតា បត ទេតឃយ្យិ ព្ទឆ ឃទេយាធាត់ ដដ្ឋព្ណា។ កយ៉ុទេទ ខ្លុដកត្តិទោតិ ខ្លុកាទេហតព្ណាទេដ្ឋភ កយ៉ុទ, ដ្ឋដកស្ស អត្តិកាទេចភ ខ្លុដកត្តិក់។ អត្ថិ កយ៉ុទំ ភ ខ្លុដកត្តិក់ ឌក្កទេល ក្សុយិកាទេក ឃតិកទេបរិទេសា អាចាទេជា ចិយ, អត្ថិ ខ្លុដកត្តិក់ ភ កយ៉ុទំ តិទេត្ត បល្លទេល ឲកក្ខិចិតត្តិទោកា អាចាទេជា ចិយ, អត្ថិ កយ៉ុទទេទ្បាច ខ្លុដកត្តិកឆ្លា ឌក្កទេល ក្សុយិកាទេក យាច ព្ទដាតិ ដ្ឋដក់ អាកយិស្សតីតិ, តាច ឈទេតា អាចាទេជា ចិយ។ ត់ ឃត្តាយ ព្ទឆំ ចុត្តំ "កយ៉ុទេទ ខ្លុដកត្តិទោ"តិ។ អទេត្ថ កិទេច្ច ឃយុប្យទេត្តតិ អត្ថា អភទេបតត្តិ អត្ថំ, អត្ថាចហំ ហិតាចហត្តិ ចុត្តំ ទេហាតិ។ កាតព្ណាត្តិ កិច្ចំ, កិច្ចាទេឆច កទលឹយត្តិ ចុត្តំ ទេហាតិ។ ដ្ឋប្យត្តំ ឲច ឃយុប្យត្តំ, កត្តព្ណាកាទេចភ ដ្ឋបដ្ឋិតត្តិ ចុត្តំ ទេហាតិ។ តស្មិ អទេត្ថ កិទេច្ច ឃយុប្យទេត្ត។ អត្ថាយ ទេយ កចិស្សតីតិ តិឆាភប្យទេយាឌភតិដស្សភទេយត់។ ឲតដត្ថញ្ញាទេសា តិទេឆតិ "អត្ថាចទេហ កិស្មិញ្ចិទេឆច កទលឹទេយ ឃយុប្យទេត្ត អត្ថាយ ទេយ កចិស្សតិ, តស្ស ទេយ កិច្ចស្ស តិប្យត្តិយា កចិស្សតី"តិ។ កិច្ចតិប្យត្តិទេយច ហិ តស្ស កិទេច្ច ឃយុប្យទេត្ត អទេត្ថាតិ ទេចឌិតទេព្ណា។

ទុតិយកាឆាចណ្ណភា

ឲចំ តិឆាភប្យទេយាឌភត់ ដទេស្សទេត្វា អត្ថាឆិកយាឆិប្យាយំ ដទេស្សត្វា ព្ទដាតិ អភត្ថាបកយាឆិប្យាយំ ដទេស្សត្យាយាហ –

១។ "ទាឌទេតា ចា ទុវត្តស្ស, ទេឆាទេតា បិត្យព្ទតស្ស ចា។

ព្ទលាស្ស ចា បទេយាក្លាយ, ទុក្ខិទេក្ល អាបដាសុ ចា"តិ។

តស្សត្ថោ “អត្ថាយ វេ កថិស្សតី”តិ ច “ពាលស្ស វា បរោយាគ្គាយា”តិ ច ឯត្ថ ចុទេ្តហិ ទ្វីហិ កថិស្សតិបរោយាគ្គាយ-បទេហិ សន្ធិ យថាសម្ភវំ យោជេត្វា វេទិតព្ពា។

តត្ថាយំ យោជនា – ន កេវលំ អត្ថាយ វេ កថិស្សតីតិ ឯវ បុរិសោ និន្ទំ និន្ទតិ, កិន្តុ “អយំ ចោរោ”តិ វា “បារទារិកោ”តិ វា “សុរាធុត្តកោ”តិ វា ឯវមាទិនា នយេន បញ្ចទ្វារេហិ បច្ចាមិត្តេហិ ទុដ្ឋស្ស វេ សតោ រាគតោ វា បរោយាគ្គាយ កថិស្សតិ, សន្ធិច្ឆេទាទីហិ ឆតហរណេន វា, “ឯត្តកំ ហិរញ្ញសុវណ្ណំ ទេហី”តិ ឌីចក្កពេហន វា ចោរេហិ វេ បិឡិតស្ស សតោ ចោរតោ វា បរោយាគ្គាយ កថិស្សតិ។ សន្តិ វេ ពាលាយិកា, តេ យំ “ពាលំ ទេហី”តិ ចោទេស្សន្តិ, តេហិ វេ ចោទិយមានស្ស ពាលស្ស វា បរោយាគ្គាយ កថិស្សតិ។ ហោតិ សោ សយោ, យំ ទុក្ខិតំ ហោតិ ទុស្សស្ស ទុល្លភបិណ្ឌំ, តត្ថ ន សុខំ អប្បធនេន យាវេបតុំ, តថាវិធេ អាហារេ ទុក្ខិតេ ច វេ កថិស្សតិ។ យថារូបិ អាហារា ឧប្បជ្ជន្តិ អគ្គិតោ វា ឧទកតោ វា អប្បិយទាយាទតោ វា, តថារូបិសុ វា ឧប្បន្នាសុ អាបទាសុ វេ កថិស្សតីតិបិ បុរិសោ និន្ទំ និន្ទតីតិ។

ឯវំ អត្ថានិកយានិប្បាយំ អនត្ថាបកយានិប្បាយញ្ចាតិ ទ្វីហិ គាថាហិ ទុវិធំ និន្ទាធប្បយោជនំ ទស្សេត្វា ពាលាតិ តយេវ ទុវិធំ បយោជនំ និគមេន្តោ អាហ –

“ឯតទត្ថាយ លោកស្មិំ, និន្ទំ តាយ និន្ទិយតី”តិ។

តស្សត្ថោ – យ្វាយំ “អត្ថាយ វេ កថិស្សតី”តិ ច “រាគតោ វា ទុរុត្តស្សា”តិ ឯវមាទីហិ ច អត្ថានិកយោ អនត្ថាបកយោ ច ទស្សិតោ។ ឯតទត្ថាយ ឯតេសំ និប្ផាទនត្ថាយ ពាលស្មិំ ឧបការលោកេ យោ កោចិ ហិរញ្ញសុវណ្ណាទីកេទោ និន្ទំ តាយ និន្ទិយតិ ឧបិយតិ បជិសាយិយតីតិ។

តតិយគាថាវណ្ណនា

ពាលាតិ យស្មា ឯវំ និហិតោបិ សោ និន្ទំ បុញ្ញចិត្តេយេច អភិប្បេតត្ថសាធកោ ហោតិ, ន អញ្ញេសំ, តស្មា តយត្ថំ ទីបេន្តោ អាហ –

៣។ “តាទស្សុកិហិតោ សន្តោ, គម្ភីរេ ខ្លទកត្តិកោ។

ន សន្តោ សន្តា ឯវ, តស្ស តំ ឧបកប្បតី”តិ។

តស្សត្ថោ – សោ និន្ទំ តាទ សុកិហិតោ សន្តោ, តាទ សុដ្ឋុ និពលិត្វា ឋបិតោ សយានោតិ ទុត្តំ ហោតិ។ កិវ សុដ្ឋុតិ? គម្ភីរេ ខ្លទកត្តិកោ,

ຍາວ ຄມ຺ພີເຣ ອຸທກຕ຺ຖິເກ ນິຫິເຕາຕິ ສພ຺ພໍ ຄຈ຺ຉຕິ, ຕາວ ສຸກ຺ຂຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. ນ ສເນ຺ຕາ ສນ຺ຕກາ ເອວ, ຕສ຺ສ ຕໍ ອຸປກປ຺ປຕີຕິ ເຍນ ປຸຣິເສນ ນິຫິເຕາ, ຕສ຺ສ ສເນ຺ຕາປິ ສນ຺ຕກາລ ນ ອຸປກປ຺ປຕິ ນ ສມ຺ປຊ຺ຊຕິ, ຍຖາວຸຕ຺ຕກິຈ຺ຈກຣຓສມເຕ຺ຖາ ນ ເຫາຕີຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. ກິນ຺ຕຸ ເກາຈິເນວ ຄາຈິເນວ ອຸປກປ຺ປຕິ, ເນວ ວາ ອຸປກປ຺ປຕີຕິ. ເອຕ຺ຖ ຈ ນ຺ຕິ ປທປູຣຓມເຕ຺ຕ ນິປາເຕາ ທຏ຺ຐເພ຺ພາ "ຍຖາ ຕໍ ອປ຺ປມຕ຺ຕສ຺ສ ອາຕາປິເນາ"ຕິ ເອວມາທີສຸ (ມ. ນິ. ໑.໒໗-໒໘; ໓.໒໔໓) ວິຍ. ລິງ຺ຄເພທໍ ວາ ກຕ຺ວາ "ເສາ"ຕິ ວຕ຺ຕເພ຺ພ "ຕ"ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ເອວໍ ຫິ ວຸຈ຺ຈມາເນ ເສາ ອເຕ຺ຖາ ສຸຂໍ ພຸຊ຺ຊຕີຕິ.

ຈຕຸຕ຺ຖປຎ຺ຫາຍຄາຖາວຓ຺ຓນາ

ເອວໍ "ນ ສເນ຺ຕາ ສນ຺ຕກາ ເອວ, ຕສ຺ສ ຕໍ ອຸປກປ຺ປຕີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ຍານິ ເຍຫິ ກາຣເຓຫິ ນ ອຸປກປ຺ປຕິ, ຕານິ ທເສ຺ສເນ຺ຕາ ອາຫ –

໓. "ນິທີ ວາ ຐານາ ຈວຕິ, ສຎ຺ຎາ ວາສ຺ສ ວິມຸຍ຺ຫຕິ.

ນາຄາ ວາ ອປນາເມນ຺ຕິ, ຍກ຺ຂາ ວາປິ ຫຣນ຺ຕິ ນໍ.

໔. "ອປ຺ປິຍາ ວາປິ ທາຍາທາ, ອຸທ຺ທຣນ຺ຕິ ອປສ຺ສເຕາ"ຕິ.

ຕສ຺ສເຕ຺ຖາ – ຍສ຺ມິໍ ຐາເນ ນິຫິເຕາ ເຫາຕິ ນິທີ, ເສາ ວາ ນິທີ ຕມ຺ຫາ ຐານາ ຈວຕິ ອເປຕິ ວິຄຈ຺ຉຕິ, ອເຈຕເນາປິ ສມາເນາ ປຸຎ຺ຎກ຺ຂຍວເສນ ອຎ຺ຎໍ ຐານໍ ຄຈ຺ຉຕິ. ສຎ຺ຎາ ວາ ອສ຺ສ ວິມຸຍ຺ຫຕິ, ຍສ຺ມິໍ ຐາເນ ນິຫິເຕາ ນິທີ, ຕໍ ນ ຊານາຕິ, ອສ຺ສ ປຸຎ຺ຎກ຺ຂເຍນາທິຕາ ນາຄາ ວາ ຕໍ ນິທີ ອປນາເມນ຺ຕິ ອຎ຺ຎໍ ຐານໍ ຄເມນ຺ຕິ. ຍກ຺ຂາ ວາປິ ຫຣນ຺ຕິ ເຍນິຈ຺ຉໍ ອາທາຍ ຄຈ຺ຉນ຺ຕິ. ອປສ຺ສເຕາ ວາ ອສ຺ສ ອປ຺ປິຍາ ວາ ທາຍາທາ ພູມິໍ ຂຓິຕ຺ວາ ຕໍ ນິທີ ອຸທ຺ທຣນ຺ຕິ. ເອວມສ຺ສ ເອເຕຫິ ຐານາ ຈວນາທີຫິ ກາຣເຓຫິ ເສາ ນິທີ ນ ອຸປກປ຺ປຕີຕິ.

ເອວໍ ຐານາ ຈວນາທີນິ ເລາກສມ຺ມຕານິ ອນຸປກປ຺ປນກາຣຓານິ ວຕ຺ວາ ຍໍ ຕໍ ເອເຕສມ຺ປິ ກາຣຓານໍ ມູລພູຕໍ ເອກເນ຺ຕາວ ປຸຎ຺ຎກ຺ຂຍສຎ຺ຎິຕໍ ກາຣຓໍ, ຕໍ ທເສ຺ສເນ຺ຕາ ອາຫ –

"ຍທາ ປຸຎ຺ຎກ຺ຂເຍາ ເຫາຕິ, ສພ຺ພເມຕໍ ວິນສ຺ສຕີ"ຕິ.

ຕສ຺ສເຕ຺ຖາ – ຍສ຺ມິໍ ສມເຍ ເຠາຄສມ຺ປຕ຺ຕິນິພ຺ພຕ຺ຕກສ຺ສ ປຸຎ຺ຎສ຺ສ ຂເຍາ ເຫາຕິ, ເຠາຄປຣິກ຺ຂຍສໍວຕ຺ຕນິກປຸຎ຺ຎານຸພາວໍ ຄຕ຺ວາ ຐິຕໍ ເຫາຕິ, ອຖ ຍໍ ນິທີ ນິເທເຕ຺ວາ ນິຫິຕໍ ຫິຣຎ຺ຎສຸວຓ຺ຓາທິທນຊາຕໍ, ສພ຺ພເມຕໍ ວິນສ຺ສຕີຕິ.

ឈដ្ឋកាចាចណ្ណនា

ឧច់ ករចា ទេតន ទេតន អឌិប្បាទេឃន គិហិតយ្យិ ឃចាឌិប្បាឃំ អត្ថបកប្បត្តិ នាគប្បកាទេទហិ គស្សគឆយ្ចំ ទលិកាឃយ្ចុតំ គិឌិ ចត្វា ធ្លាកាតិ ឃំ បុទ្ធាឃយ្យគំ បទេយត្តទេតា គិឌិតិ ឥទេស្សុតំ តស្ស កុច្ចុទ្ធិកស្ស អត្ថទេយាគតត្តយិគំ គិឌិកាល្លយាទត្ថិ, តំ ឥទេស្សទេត្តា អាហ –

៩៌ “ឃស្ស កាទេគន ឃីទេលន, ឃំឃទេយន ឥទេយន ច៌

គិឌី ឃុតិហិទេតា ទេហាតិ, ធ្លាត្តិឃា ឃុទិឃស្ស ចា”តិ៌

តត្ថកាគត្ថិ “កាគញ្ចុ ឥយ្យុចទិឃា ចា”តិ ឧត្ត ចុត្តគទេឃទេគច កទេហតត្ថា៌ ឃីលត្តិ កាឃិកចាចឃំទេកា អចិតិក្កទេយា៌ បញ្ចា្គួឥឃក្កុបិតិទេយាក្ខឃំចទាគិ ចា ឃទ្ធាយ្យិ ឃីលំ ធ្លាឥ ឃីលត្តិ អឌិទេប្បតំ៌ ឃំឃទេយាតិ ឃំឃយតំ ឃំឃទេយា, ទេចតទេឃា គាគាទេយ្ចុណកាតិគិចាទេណត្តិ ចុត្តំ ទេហាតិ, ឃយាឌិទេស្សុតំ អឌិចចគំ៌ ទេឃគ ឃំឃទេយន ឃយគ្គាកទេតា “ហត្ថឃំឃទេតា, ឃាឥឃំឃទេតា, ចាចាឃំឃទេតា, ឃំឃតុត្តទេយា”តិ ឧត្ត ឃំឃតុត្តទេយាតិ ចុទេត្តា៌ អបទេទ អាហុ “ឃំឃយតំ ឃំឃទេយា, ឃំចទេណត្តិ ចុត្តំ ទេហាតិ, ធ្លាត្ថ្លិឃឃំចទេស្សុតំ អឌិចចគ”ត្តិ៌ ឥទេយាតិ ឥយតំ, កិទេលស្សុបឃយគត្តិ ចុត្តំ ទេហាតិ, បញ្ញាទេឃតំ អឌិចចគំ៌ បញ្ញា ហិ កត្ថចិ បញ្ញាទេត្តច ចុត្តចុតិ “ឃុស្សុឃា លគទេត បញ្ញា”ត្តិ ឧចយាឌីឃុ (ឃំ៌ គិ៌ ១៌ ១៩១៩; ឃុ៌ គិ៌ ១ប័ប័)៌ កត្ថចិ ឥទេយ្យាតិ “ឃត្ថុ ឥទេយ្យា ឌិតិ ចាទេកា”តិ ឧចយាឌីឃុ៌ កត្ថចិ ឥទេយាតិ “ឃគី ឃច្ចា ឥយា ចាកា, ឈត្តា្ស កិទេឃ្យា គ ចិឌ្ឍតិ”តិអាឌីឃុ៌

ឧច់ កាគាឌីគិ ពាត្វា ធ្លាកាតិ ឧច់ ធ្លាយិស្សា កាចាឃ ឃយ្យិទេណ្ណត្វា អទេត្វា ទេចឌិតទេត្តា – ឃស្ស ធ្លាត្តិឃា ចា ឃុទិឃស្ស ចា កាទេគន ឃីទេលន ឃំឃទេយន ឥទេយន ចាតិ ធ្លាទេយហិ ចត្យហិ ឥទេយ្ចុហិ ឃចា ហិទេណ្ណាគ ឃុចណ្ណន ឃុត្តាឃ យលិគា ចា ឥគយទេឃា គិឌិ ទេតឃំ ឃុចណ្ណាឌីគំ ឧកាត្ត បក្ខិបទេគន គិឌីឃតិ, ឧច់ បុទ្ធាយទេឃា គិឌិ ទេតឃំ កាគាឌីគំ ឧកាចិត្តឃត្តាទេគ ទេចតិឃាឌិយ្យិចា ចត្តុយ្យិឃ្ស្ត្ថ កាទេណាគ ឃុតិហិទេតា ទេហាតីតិ៌

ឃត្តយកាចាចណ្ណនា

ឧច់ ករចា “ឃស្ស កាទេគគា”តិ ធ្លាយាឃ កាចាឃ បុទ្ធាឃយ្យកាឃ បទេយត្តទេតា គិឌិកាចំ ឥទេស្សុត្វា ធ្លាកាតិ ឃត្ត គិហិទេតា, ទេឃា គិឌិ ឃុតិហិទេតា ទេហាតិ, តំ ចត្ថុំ ឥទេស្សទេត្តា អាហ –

លិ៌ “ទេចតិឃយ្យិចា ឃទេឡ្ឍ ចា, បុក្កុទេល អតិទីឃុ ចា៌

យាតទិ បិតទិ ចាបិ, អទេចា ទេឌដ្ឋយ្យិកាតទី”តិ៌

តត្ថ ចយិតព្ពន្តិ ចេតិយំ, បូជេតព្ពន្តិ វុត្តំ ហោតិ, ចិតត្តា វា ចេតិយំ។ តំ បនេតំ ចេតិយំ តិវិធំ ហោតិ បរិភោគចេតិយំ , ឧទ្ទិស្សកចេតិយំ, ធាតុកចេតិយន្តិ។ តត្ថ ពោធិរុក្ខោ បរិភោគចេតិយំ, ពុទ្ធបដិមា ឧទ្ទិស្សកចេតិយំ, ធាតុគព្ភថូបា សធាតុកា ធាតុកចេតិយំ។ សង្ឃោតិ ពុទ្ធប្បមុខាទីសុ យោ កោចិ។ បុគ្គលោតិ គហដ្ឋបព្ពជិតេសុ យោ កោចិ។ នត្ថិ អស្ស តិថិ, យម្ហិ កា តម្ហិ ទិវសេ អាគច្ឆីតិ អតិថិ។ តង្ខណេ អាគតបាហុនកស្សេតំ អធិវចនំ។ សេសំ វុត្តនយមេវ។

ឯវំ ចេតិយានីតិ ញាត្វា ឋបេតិ ឯវំ ឋបិយា កថាយ សម្បិណ្ឌេត្វា អត្ថោ វេទិតព្ពោ – យោ សោ និធិ “សុនិហិតោ ហោតី”តិ វុត្តោ, សោ ឯតេសុ វត្ថូសុ សុនិហិតោ ហោតិ។ កស្មា? ទីឃរត្តំ ឥដ្ឋផលុប្បាទនសមត្ថតាយ។ តថា ហិ អប្បកម្បិ ចេតិយម្ហិ កត្វា ទីឃរត្តំ ឥដ្ឋផលលាភិនោ ហោន្តិ។ យថាហ –

“ឯកបុប្ផំ យជិត្វាន, អសីតិកប្បកោដិយោ;

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ, បុប្ផបូជាយិទំ ផល”ន្តិ ច។

“មត្តាសុខបរិច្ចាគា, បស្សេ ចេ វិបុលំ សុខ”ន្តិ ច។ (ធ។ ប។ ២៩០);

ឯវំ ទក្ខិណាវិសុទ្ធិវេលាមសុត្តាទីសុ វុត្តនយេន សង្ឃាទិចតុស្សាបិ ទានផលវិភាគោ វេទិតព្ពោ។ យថា ច ចេតិយាទីសុ ទានស្ស បវត្តិ ផលវិភូតិ ច ទស្សិតា, ឯវំ យថាយោគំ សព្ពត្ថ តំ តំ អារព្ភ ចារិត្តវារិត្តវសេន សីលស្ស, ពុទ្ធានុស្សតិវសេន សំយមស្ស, តទង្គាទិវិបស្សនាមគ្គនិការាបច្ចវេក្ខណាវសេន ទមស្ស ច បវត្តិ តស្ស តស្ស ផលវិភូតិ ច វេទិតព្ពា។

អដ្ឋមគាថាវណ្ណនា

ឯវំ ភគវា ទានាទីហិ និធីយមានស្ស បុញ្ញមយនិធិនោ ចេតិយាទិភេទំ វត្ថុំ ទស្សេត្វា ឥទានិ ឯតេសុ វត្ថូសុ សុនិហិតស្ស តស្ស និធិនោ គម្ភីរេ ឧទកន្តិកេ និហិតនិធិតោ វិសេសំ ទស្សេន្តោ អាហ –

៨។ “ឯសោ និធិ សុនិហិតោ, អជេយ្យោ អនុគាមិកោ។

បហាយ គមនីយេសុ, ឯតំ អាទាយ គច្ឆតី”តិ។

តត្ថ បុញ្ញបទេន តំ ទានាទីហិ សុនិហិតនិធឹ និទ្ទិសតិ “ឯសោ និធិ សុនិហិតោ”តិ។ អជេយ្យោតិ បរេហិ ជេត្វា គហេតុំ ន សក្កា, អច្ចេយ្យោតិបិ បាឋោ, តស្ស អច្ចិតព្ពោ អច្ចារហោ ហិតសុខត្ថិកេន ឧបចិតត្តាតិ អត្ថោ។ ឯតស្មិញ្ច បាឋេ ឯសោ និធិ អច្ចេយ្យោតិ សម្ពន្ធិត្វា បុន “កស្មា”តិ អនុយោគំ ទស្សេត្វា “យស្មា សុនិហិតោ អនុគាមិកោ”តិ សម្ពន្ធិតព្ពំ។ ឥតរថា ហិ សុនិហិតស្ស អច្ចេយ្យត្តំ វុត្តំ ភវេយ្យ, ន ច សុនិហិតោ អច្ចនីយោ។ អច្ចិតោ ឯវ ហិ ហោតិ។ អនុគច្ឆតីតិ អនុគាមិកោ, បរលោកំ គច្ឆន្តម្បិ តត្ថ តត្ថ ផលទានេន ន វិជហតីតិ អត្ថោ។

បហាយគមនីយេសុ ឯតំ អាទាយ គច្ឆតីតិ មរណកាលេ បច្ចុបដ្ឋិតេ សព្ពភោគេសុ បហាយ គមនីយេសុ ឯតំ និធឹ អាទាយ បរលោកំ គច្ឆតីតិ អយំ កិរ ឯតស្ស អត្ថោ។ សោ បន ន យុជ្ជតិ។ កស្មា? ភោគានំ អគមនីយតោ។ បហាតព្ពា ឯវ ហិ តេ តេ ភោគា, ន គមនីយា, គមនីយា បន តេ តេ គតិវិសេសា។ យតោ យទិ ឯវំ អត្ថោ សិយា, បហាយ ភោគេ គមនីយេសុ គតិវិសេសេសុ ឋាតិ វទេយ្យ។ តស្មា ឯវមេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្ពោ – “និធិ វា ឋានា ចវតី”តិ ឯវមាទិនា បការេន បហាយ មច្ចំ ភោគេសុ គច្ឆន្តេសុ ឯតំ អាទាយ គច្ឆតីតិ។ ឯសោ ហិ អនុគាមិកត្តា តំ ន វិជហតីតិ។

តត្ថ សិយា “គមនីយេសូតិ ឯត្ថ គន្តព្ពេសូតិ អត្ថោ, ន គច្ឆន្តេសូ”តិ។ តំ ន ឯកំសតោ គហេតព្ពំ។ យថា ហិ “អរិយា និយ្យានិកា”តិ (ទី។ និ។ ១។៣១) ឯត្ថ និយ្យន្តីតិ អត្ថោ, ន និយ្យាតព្ពាតិ, ឯវមិធាបិ គច្ឆន្តេសូតិ អត្ថោ, ន គន្តព្ពេសូតិ។

អថ វា យស្មា ឯស មរណកាលេ កស្សចិ ទាតុកាមោ ភោគេ អាមសិតុម្បិ ន លភតិ, តស្មា តេន តេ ភោគា បុញ្ញំ កាមេន បហាតព្ពា, បច្ឆា វិហតាសេន ចេតសា គន្តព្ពា, អតិក្កមិតព្ពាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តស្មា បុញ្ញំ កាមេន បហាយ បច្ឆា ចេតសា គមនីយេសុ ភោគេសូតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោ។ បុរិមស្មិំ អត្ថេ និទ្ធារណេ ភុម្មវចនំ, បហាយ គមនីយេសុ ភោគេសុ ឯកទេសំ បុញ្ញនិធិវិករំ តតោ និហរិត្វា អាទាយ គច្ឆតីតិ។ បច្ឆិមេ អត្ថេ ការណការណលក្ខណេ ភុម្មវចនំ។ ភោគានញ្ហិ គមនីយការណេន ឯតស្ស និធិស្ស អាទាយ គមនីយការោ លក្ខីយតីតិ។

នវមគាថាវណ្ណនា

ឯវំ ភគវា ឥមស្ស បុញ្ញនិធិនោ គម្ភីរេ ឧទកន្តិកេ និហិតនិធិតោ វិសេសំ ទស្សេត្វា បុន អត្តនោ កណ្ឌគុណសំវណ្ណនេន គយជនស្ស ឧស្សាហំ ជនេន្តោ ឧឡារកណ្ឌវាហិនោ វិយ អត្តនា ទេសិតបុញ្ញនិធិគុណសំវណ្ណនេន តស្មិំ បុញ្ញនិធិម្ហិ ទឡ្ហតរុស្សាហំ ជនេន្តោ អាហ –

៩។ “អសាធារណមញ្ញេសំ, អចោរាហរណោ និធិ។

កយិរាថ ធីរោ បុញ្ញានិ, យោ និធិ អនុគាមិកោ”តិ។

តត្ថ អសាធារណមញ្ញេសន្តិ អសាធារណោ អញ្ញេសំ, មការោ បទសន្ធិករោ “អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា”តិអាទីសុ វិយ។ ន ចោរេហិ អាហរណោ អចោរាហរណោ, ចោរេហិ អាហរិតព្ពោ ន ហោតីតិ អត្ថោ។ និធាតព្ពោតិ និធិ។ ឯវំ ទ្វីហិ បទេហិ បុញ្ញនិធិគុណំ សំវណ្ណេត្វា តតោ ទ្វីហិ តត្ថ ឧស្សាហំ ជនេតិ “កយិរាថ ធីរោ បុញ្ញានិ, យោ និធិ អនុគាមិកោ”តិ។ តស្សត្ថោ – យស្មា បុញ្ញានិ នាម អសាធារណោ អញ្ញេសំ, អចោរាហរណោ ច និធិ ហោតិ។ ន កេវលញ្ច អសាធារណោ អចោរាហរណោ ច និធិ, អថ ខោ បន “ឯសោ និធិ សុនិហិតោ, អជេយ្យោ អនុគាមិកោ”តិ ឯត្ថ វុត្តោ យោ និធិ អនុគាមិកោ។ សោ ច យស្មា បុញ្ញានេវ, តស្មា កយិរាថ ករេយ្យ ធីរោ ពុទ្ធិសម្បន្នោ ធិតិសម្បន្នោ ច បុគ្គលោ បុញ្ញានីតិ។

ទសមគាថាវណ្ណនា

ឯវំ ភគវា គុណសំវណ្ណនេន បុញ្ញនិធិម្ហិ ទេវមនុស្សានំ ឧស្សាហំ ជនេត្វា ឥទានិ យេ ឧស្សហិត្វា បុញ្ញនិធិកិរិយាយ សម្បាទេន្តិ, តេសំ សោ យំ ផលំ ទេតិ, តំ សង្ខេបតោ ទស្សេន្តោ អាហ –

១០។

“ឯស ទេវមនុស្សានំ, សព្ពកាមទទោ និធី”តិ។

ឥទានិ យស្មា បត្ថនាយ បតិដ្ឋិតស្ស សព្ពកាមទទត្តំ, ន វិនា បត្ថំ ហោតិ។ យថាហ –

“អាកង្ខេយ្យ ចេ គហបតយោ ធម្មចារី សមចារី ‘អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ខត្តិយមហាសាលានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យ’ន្តិ, ឋានំ ខោ បនេតំ វិជ្ជតិ យំ សោ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ខត្តិយមហាសាលានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យ។ តំ កិស្ស ហេតុ? តថា ហិ សោ ធម្មចារី សមចារី” (ម។ និ។ ១។៤៤១)។

ឯវំ “អនាសវំ ចេតោវិមុត្តឹ បញ្ញាវិមុត្តឹ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរេយ្យ។ តំ កិស្ស ហេតុ? តថា ហិ សោ ធម្មចារី សមចារី”តិ (ម។ និ។ ១។៤៤១)។

តថា ចាហ –

"ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ សទ្ធាយ សមន្នាគតោ ហោតិ, សីលេន, សុតេន, ចាគេន, បញ្ញាយ សមន្នាគតោ ហោតិ, តស្ស ឯវំ ហោតិ 'អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា ខត្តិយមហាសាលានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជេយ្យ'ន្តិ។ សោ តំ ចិត្តំ ទហតិ, តំ ចិត្តំ អធិដ្ឋាតិ, តំ ចិត្តំ ភាវេតិ។ តស្ស តេ សង្ខារា ច វិហារា ច ឯវំ ភាវិតា ឯវំ ពហុលីកតា តត្រុបបត្តិយា សំវត្តន្តី"តិ (ម។ និ។ ៣។១៩១) ឯវមាទិ។

តស្មា តំ តថា តថា អាកប្បបរិយាយំ ចិត្តបណិធានាធិដ្ឋានភាវនាបរិក្ខារំ បត្វា តស្ស សង្ខារាយតនវត្តេ ហេតុំ ទស្សេន្តោ អាហ –

"យំ យទេវាភិបត្ថេន្តិ, សព្ពមេតេន លព្ភតី"តិ។

ឯកាទសមគាថាវណ្ណនា

១១។ ឥទានិ យំ តំ សព្ពំ ឯវេតេន លព្ភតិ, តំ ឱធិសោ ឱធិសោ ទស្សេន្តោ "សុវណ្ណតា សុសរតា"តិ ឯវមាទិកា គាថាយោ អាហ។

តត្ថ បឋមគាថាយ តាវ សុវណ្ណតា នាម សុវណ្ណច្ឆវិវណ្ណតា កញ្ចនសន្និភត្តចតា, សាបិ ឯតេន បុញ្ញនិធិនា លព្ភតិ។ យថាហ –

"យម្បិ, ភិក្ខវេ, តថាគតោ បុរិមំ ជាតិំ...បេ... បុព្ពេ មនុស្សភូតោ សមានោ អក្កោធនោ អហោសិ អនុបាយាសពហុលោ, ពហុម្បិ វុត្តោ សមានោ នាភិសជ្ជិ ន កុប្បិ ន ព្យាបជ្ជិ ន បតិត្ថីយិ, ន កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច បាតុាកាសិ, ទាតា ច អហោសិ សុខុមានំ មុទុកានំ អត្ថរណានំ បាវុរណានំ ខោមសុខុមានំ កប្បាសិក...បេ... កោសេយ្យ...បេ... កម្ពលសុខុមានំ។ សោ តស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា...បេ... ឥត្ថត្តំ អាគតោ សមានោ ឥមំ មហាបុរិសលក្ខណំ បដិលភតិ។ សុវណ្ណវណ្ណោ ហោតិ កញ្ចនសន្និភត្តចោ"តិ (ទី។ និ។ ៣។២១៦)។

សុសរតា នាម ព្រហ្មស្សរតា ករវីកភាណិតា, សាបិ ឯតេន លព្ភតិ។ យថាហ –

"យម្បិ , ភិក្ខវេ, តថាគតោ បុរិមំ ជាតិំ...បេ... ផរុសំ វាចំ បហាយ ផរុសាយ វាចាយ បដិវិរតោ អហោសិ, យា សា វាចា នេលា កណ្ណសុខា...បេ... តថារូបិំ វាចំ ភាសិតា អហោសិ។ សោ តស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា...បេ... ឥត្ថត្តំ អាគតោ សមានោ ឥមានិ ទ្វេ មហាបុរិសលក្ខណានិ បដិលភតិ។ បហូតជិវ្ហោ ច ហោតិ ព្រហ្មស្សរោ ច ករវីកភាណី"តិ (ទី។ និ។ ៣។២២៩)។

សុសណ្ឋានតាតិ សុដ្ឋុ សណ្ឋានតា, សមចិតវដ្ដិតយុត្តដ្ឋានេសុ អង្គបច្ចង្គានំ សមចិតវដ្ដិតភាវេន សន្និវេសោតិ វុត្តំ ហោតិ។ សាបិ ឯតេន លព្ភតិ។ យថាហ –

"យម្បិ, ភិក្ខវេ, តថាគតោ បុរិមំ ជាតិំ...បេ... បុព្ពេ មនុស្សភូតោ សមានោ ពហុជនស្ស អត្ថកាមោ អហោសិ ហិតកាមោ ផាសុកាមោ

ເຍາຄກ຺ເຂມກາເມາ ‘ກິນ຺ຕິ ເມ ສທ຺ທາຍ ວເຑ຺ຒຍ຺ຍຸໍ, ສີເລນ ສຸເຕນ ຈາເຄນ ປຎ຺ຎາຍ ຘນຘເຎ຺ຎນ ເຂຕ຺ຕວຕ຺ຖຸນາ ທ຺ວິປທຈຕຸປ຺ປເທຫິ ປຸຕ຺ຕທາເຣຫິ ທາສກມ຺ມກຣເປາຣິເສຫິ ຎາຕີຫິ ມິຕ຺ເຕຫິ ພນ຺ຘເວຫິ ວເຑ຺ຒຍ຺ຍຸ’ນ຺ຕິ, ເສາ ຕສ຺ສ ກມ຺ມສ຺ສ...ເປ... ສມາເນາ ອິມານິ ຕີຓິ ມຫາປຸຣິສລກ຺ຂຓານິ ປຏິລພຕິ, ສີຫປຸພ຺ພທ຺ຘກາເຍາ ຈ ເຫາຕິ ຈິຕນ຺ຕຣໍເສາ ຈ ສມວຏ຺ຏກ຺ຂນ຺ເຘາ ຈາ”ຕິ (ທີ. ນິ. ໓.໒໒໔) ອຸທາຫຏໍ.

ອິມິນາ ນເຍນ ອິເຕາ ປເຣສມ຺ປິ ອິມິນາ ປຸຎ຺ຎານິຘິນາ ປຏິລາພສາຘການິ ສຸຕ຺ຕປທານິ ຕເຕາ ຕເຕາ ອາເນຕ຺ວາ ວຕ຺ຕພ຺ພານິ. ອຕິວິຕ຺ຖາຣພເຍນ ຕຸ ສໍຂິຕ຺ຕໍ, ອິທານິ ອວເສສປທານໍ ວຓ຺ຓນໍ ກຣິສ຺ສາມິ.

ສຸຣູປຕາຕິ ເອຕ຺ຖ ສກລສຣີຣໍ ຣູປນ຺ຕິ ເວທິຕພ຺ພໍ “ອາກາເສາ ປຣິວາຣິເຕາ ຣູປນ຺ເຕ຺ວວ ສງ຺ຂໍ ຄຈ຺ຉຕີ”ຕິອາທີສຸ (ມ. ນິ. ໑.໓໐໖) ວິຍ, ຕສ຺ສ ຣູປສ຺ສ ສຸນ຺ທຣຕາ ສຸຣູປຕາ ນາຕິທີຆຕາ ນາຕິຣສ຺ສຕາ ນາຕິກິສຕາ ນາຕິຖູລຕາ ນາຕິກາຬກຕາ ນຈ຺ເຈາທາຕຕາຕິ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ. ອາຘິປຈ຺ຈນ຺ຕິ ອຘິປຕິພາເວາ, ຂຕ຺ຕິຍມຫາສາລາທິພາເວນ ສາມິກພາເວາຕິ ອຕ຺ເຖາ. ປຣິວາເຣາຕິ ອຄາຣິການໍ ສຊນປຣິຊນສມ຺ປຕ຺ຕິ, ອນຄາຣິການໍ ປຣິສສມ຺ປຕ຺ຕິ, ອາຘິປຈ຺ຈຎ຺ຈ ປຣິວາເຣາ ຈ ອາຘິປຈ຺ຈປຣິວາເຣາ. ເອຕ຺ຖ ຈ ສຸວຓ຺ຓຕາທີຫິ ສຣີຣສມ຺ປຕ຺ຕິ, ອາຘິປເຈ຺ຈນ ເພາຄສມ຺ປຕ຺ຕິ, ປຣິວາເຣນ ສຊນປຣິຊນສມ຺ປຕ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕາຕິ ເວທິຕພ຺ພາ. ສພ຺ພເມເຕນ ລພ຺ພຕີຕິ ຍໍ ຕໍ “ຍໍ ຍເທວາພິປຕ຺ເຖນ຺ຕິ, ສພ຺ພເມເຕນ ລພ຺ພຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕຕ຺ຖ ອິທມ຺ປິ ຕາວ ປທໍ ຍາທິເສາ ວຸຕ຺ຕສຸວຓ຺ຓຕາທິ ສພ຺ພເມເຕນ ລພ຺ພຕີຕິ ເວທິຕພ຺ພນ຺ຕິ ທສ຺ເສຕິ.

ທ຺ວາທສມຄາຖາວຓ຺ຓນາ

໑໒. ເອວມິມາຍ ຄາຖາຍ ປຸຎ຺ຎານຸພາເວນ ລພິຕພ຺ພໍ ຣຊ຺ຊສມ຺ປຕ຺ຕິເຕາ ໂອຣໍ ເທວມນຸສ຺ສສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອິທານິ ຕທຸພຍຣຊ຺ຊສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ທສ຺ເສນ຺ເຕາ “ປເທສຣຊ຺ຊ”ນ຺ຕິ ອິມໍ ຄາຖມາຫ.

ຕຕ຺ຖ ປເທສຣຊ຺ຊນ຺ຕິ ເອກທີປມ຺ປິ ສກລໍ ອປາປຸນິຕ຺ວາ ປຐວິຍາ ເອກເທສມ຺ຫິ ປເທເສ ຣຊ຺ຊໍ. ອິສ຺ສຣພາເວາ ອິສ຺ສຣິຍໍ, ອິມິນາ ທີປຈກ຺ກວຕ຺ຕິຣຊ຺ຊໍ ທສ຺ເສຕິ. ຈກ຺ກວຕ຺ຕິສຸຂໍ ປິຍນ຺ຕິ ອິຏ຺ຐໍ ກນ຺ຕໍ ມນາປໍ ຈກ຺ກວຕ຺ຕິສຸຂໍ, ອິມິນາ ຈາຕຸຣນ຺ຕຈກ຺ກວຕ຺ຕິຣຊ຺ຊໍ ທສ຺ເສຕິ. ເທເວສຸ ຣຊ຺ຊໍ ເທວຣຊ຺ຊໍ, ເອເຕນ ມນ຺ຘາຕາທີນມ຺ປິ ມນຸສ຺ສານໍ ເທວຣຊ຺ຊໍ ທສ຺ສິຕໍ ເຫາຕິ. ອປິ ທິພ຺ເພສູຕິ ອິມິນາ ເຍ ເຕ ທິວິ ພວຕ຺ຕາ “ທິພ຺ພາ”ຕິ ວຸຈ຺ຈນ຺ຕິ, ເຕສຸ ທິພ຺ເພສຸ ກາເຍສຸ ອຸປ຺ປນ຺ນານມ຺ປິ ເທວຣຊ຺ຊໍ ທສ຺ເສຕິ. ສພ຺ພເມເຕນ ລພ຺ພຕີຕິ ຍໍ ຕໍ “ຍໍ ຍເທວາພິປຕ຺ເຖນ຺ຕິ, ສພ຺ພເມເຕນ ລພ຺ພຕີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕຕ຺ຖ ອິທມ຺ປິ ທຸຕິຍໍ ຍາທິເສາ ປເທສຣຊ຺ຊາທິ ສພ຺ພເມເຕນ ລພ຺ພຕີຕິ ເວທິຕພ຺ພນ຺ຕິ ທສ຺ເສຕິ.

ເຕຣສມຄາຖາວຓ຺ຓນາ

໑໓. ເອວມິມາຍ ຄາຖາຍ ປຸຎ຺ຎານຸພາເວນ ລພິຕພ຺ພໍ ເທວມນຸສ຺ສຣຊ຺ຊສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ທສ຺ເສຕ຺ວາ ອິທານິ ທ຺ວີຫິ ຄາຖາຫິ ວຸຕ຺ຕໍ ສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ສມາສເຕາ ປຸຣກ຺ຂຕ຺ວາ ນິພ຺ພານສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ທສ຺ເສນ຺ເຕາ “ມານຸສ຺ສິກາ ຈ ສມ຺ປຕ຺ຕີ”ຕິ ອິມໍ ຄາຖມາຫ.

តស្សាយំ បទវណ្ណនា – យត្សុាត់ អយត្តិ យាត្សុឹ, យាត្សុឹ ឧច យាត្សុិកា៍ សយ្យ ឌ្ឍត់ សយ្យត្តិ៍ ឥចាត់ លេរីកា ឥចលេរីកា៍ តស្សុិ ឥចលេរីកា៍ ឃាតិ អតចសេសបរិឃាឥាត់, ទសេត្តិ ឧតាឃ អត្ញួត្តិ ឞ្វប្យត្តាឃ ពាហិន្ត្ថា ចា ឞ្វបកទណក្ខតាឃាតិ ទតិ, ស្ុលស្ស ស្ុលចត្ធិនា ចេតំ អសិចចត់៍ ឃាតិ អតិឃតចចត់ ចសេន្ត្ថា ប្ុទ្ធសយ្យត្តិឃា សហ សយ្យិល្ហតត្ទ្វា៍ តិទ្ធាត់ឃេច តិទ្ធាតសយ្យត្តិ៍

អយំ បត អត្ថចណ្ណនា – ឃា ឧសា “ស្ុចណ្ណតា”តិអាឌីហិ បឥហិ យាត្សុិកា ច សយ្យត្តិ ឥចលេរីកា ច ឃា ទតិ ទុត្តា, សា ច សន្តា, ឃា ចាឃបរា សន្ត្ថាត្សុរិកាចាឌិចសេត បត្តន្តា តិទ្ធាតសយ្យត្តិ, សា ចាតិ ទ្ភជំ តតិឃយ្យិ ឌ្ភសិយោ សទ្ធាយេតត លគ្កុតីតិ៍

អច ចា ឃា ប្ុទ្ធា ស្ុចណ្ណតាឌីហិ អចុត្តា “ស្ុរា សតិយត្តា ឧ្ភឆ (ពាហុចរិឃចាយោ”តិ ឧចយាឌិតា (អ៍ តិ៍ ៥៍១១) តយេត តិន្ទិន្ត្ថា បទ្ធាទេឃ្យត្តិឃាឌិកកា ច យាត្សុិកា សយ្យត្តិ, អបរា ឥចលេរីកា ច ឃា ឥសាតាឌីទតិ, ឃា ច ឃចាទុត្តប្យកាទា តិទ្ធាតសយ្យត្តិ ចាតិ ឌ្ភសិយ្យិ តតិឃំ ឌ្ភសិយោ សទ្ធាយេតត លគ្កុតីតិ៍ ឧចយ្យេត្ថ អត្ថចណ្ណនា ឥចឌិតន្តា៍

ទុក្ខសយកាចាចណ្ណនា

១៣៍ ឧចយិយាឃ កាចាឃ ប្ុទ្ធាត្សុកាចេត លកិតន្តិ សន្ត្ថាត្សុរីកាចាឌិចសេត បត្តន្តិ តិទ្ធាតសយ្យត្តិយ្យិ ឥស្សត្តា ឧ្ភឥាតិ តេចិទ្ធិកេតាកាកចិយុត្តកាចចសេតបិ បត្តន្តិ តយេច តស្ស ឞ្វបិឃត្ថា ឥស្សេត្តា “យិត្តសយ្យឥយាកយុ”តិ ឧ្ភយំ កាចយាហ៍

តស្សាយំ បទវណ្ណនា – សយ្យឌ្ឍតិ ឧតាឃ រុលចិក្ខតិ បិប្ុលាតីតិ សយ្យឥា, យិត្តា ឧច សយ្យឥា យិត្តសយ្យឥា, តំ យិត្តសយ្យឥំ៍ អាកយុាតិ តិស្សាឃ៍ ឃោតិយោតិ ឞ្វបិឃេត៍ បឃុទ្ធិតាតិ ឃោកាត្ខុាត់ កទោតា៍ ចិឌាតាតិ ឧតាឃាតិ ចិទ្ធា, ចិយុត្តិ ឧតាឃ, សយំ ចា ចិយុត្តីតិ ចិយុត្តិ, ចិទ្ធា ច ចិយុត្តិ ច ចិទ្ធាចិយុត្តិឃោ, ចិទ្ធាចិយុត្តិស្ុ ចសីកាចោ ចិទ្ធាចិយុត្តិចសីកាចោ៍

អយំ បត អត្ថចណ្ណនា – ឃ្វាយំ យិត្តសយ្យឥយាកយុ សត្ថាទិ ចា អត្តាតទិ ចា កទ្ធ្វាតិឃំ ស(ពាហុចាទិ តិស្សាឃ តទោតា ឌ្ភចាឥត្ថា អត្សាយតិត្ថា កទហត្វា ឃចាត្សុិទ្ធិ បដិបត្តិឃា ឃោតិយោ បឃុទ្ធិតោ ប្ុទ្ធតិចាសាឌីស្ុ តីស្ុ ចិទ្ធាស្ុ “តត្វ កតយា ចិយុត្តិ? ចិត្តស្ស ច អសិយុត្តិ តិទ្ធាតត្ថា”តិ (ឆ៍ ស៍ ១៦៥២) ឧចំ អាកតាឃ អទ្ធ សយាបត្តិតិទ្ធាតកេឥាឃ ចិយុត្តិឃា ច តចា តចា អឥន្ត្ថាឃិតត្តត ចសីកាចោ, ឧ្ភឥយ្យិ ចត្យត្តិ ឌ្ភសិយោ សទ្ធាយេតត លគ្កុតីតិ៍

បត្តទសយកាចាចណ្ណនា

១៥៍ ឧចយិយាឃ កាចាឃ ប្ុទ្ធា កទិតចិទ្ធាចិយុត្តិចសីកាចកាកិឃប្ុទ្ធាត្សុកាចេត លកិតន្តិ តេចិទ្ធិកេតាកាកចិយុត្តកាចចសេតបិ

ປຕ຺ຕ຺ຖໍ ຄິຕ຺ຖານະຍ຺ຍຕ຺ຕິ ດເສ຺ສຕ຺ວາ ຖາດານິ ຍສ຺ມາ ຈິຕ຺ຕາຈິຍຸຕ຺ຕິຈນີກາຈຍ຺ຍຕ຺ຕາ ເຕຈິຕ຺ຕາ ງກເຕາກາກຈິຍຸຕ຺ຕາປິ ສເຕ຺ຕ ປຕິສມ຺ພິທາຄິຄຸລຈິກ຺ຂຕິ ລກຕ຺ຕິ, ຖາຍາຍ ປຸຕ຺ຕານະຍ຺ຍດາຍ ຈ ຕສ຺ສາ ຄຸລຈິກ຺ຂຕິຍາ ປທ຺ຖານຈເສນ ຕທາ ຕທາ ສາປິ ລຕ຺ຂຕິ, ຕສ຺ມາ ຕຍິ ດເສ຺ສເຕ຺ຕາ “ປຕິສມ຺ພິທາ ຈິເຍາກ຺ລາ ທາ”ຕິ ຖາຍໍ ກາຈຍາຫ຺

“ຍເຕາ ສມຸາ ກເຕນ ຍາ ທາຍໍ ຄຍຸຕ຺ຕິຄຸຕ຺ຕິປຕິກາເຕສຸ ປເກດກຕາ ປຕ຺ຕາ ປຕິສມ຺ພິທາ”ຕິ ທຸຖຸຕິ, ເຍ ຈິເຍ “ຮູປີ ຮູປານິ ປສ຺ສຕີ”ຕິອາທິກາ (ທີ. ນິ. ໑.໑໑໕; ໑.໑໑໕) ຄເຍນ ອຖ຺ຖ ຈິເຍາກ຺ລາ, ຍາ ທາຍໍ ກາຈເຕາ ສາຈເກຫິ ປຕ຺ຕາ ສາຈກສຍ຺ຍຕ຺ຕິສາທິກາ ສາຈກປາເຍີ, ຍາ ຈ ສເຍກ຺ຂາຈສາທິກາ ປເຖກເຕນິ, ຍາ ຈ ສຕ຺ຕສຕ຺ຕຍກາຈສາທິກາ ທຸຖຸກ຺ຂຍິ, ຖາດຍິ ປຕ຺ຕາຍໍ ຂາທິເສາ ສຕ຺ຕເຍເຕນ ລຕ຺ຂຕີຕິ ເຈທິຕຕ຺ຖໍ

ເສາຕ຺ຕສຍກາຈາຈລ຺ລກາ

໑໙. ອຸຈ ກກທາ ຍໍ ຕໍ “ຍໍ ຍເດຈາກິປເຕ຺ຕ຺ຕິ, ສຕ຺ຕເຍເຕນ ລຕ຺ຂຕີ”ຕິ ທຸຕ຺ຕໍ, ຕໍ ຖາຍາຫິ ປທ຺ຖຫິ ກາທາຫິ ຂາທິເສາ ຂາທິເສາ ດເສ຺ສຕ຺ວາ ຖາດານິ ສຕ຺ຕເຍຈິຈໍ ສຕ຺ຕກາຍດດຄິທິສຕ຺ຕິຕໍ ປຸຕ຺ຕານະຍ຺ຍໍ ປໍສເຕ຺ຕາ “ອຸຈ ຍຫຕ຺ຕິກາ ອຸສາ”ຕິ ຖາຍາຍ ກາທາຍ ເທສຄໍ ຄິຖ຺ຖເປສິ຺

ຕສ຺ສາຍໍ ປເດລ຺ລກາ – ອຸຈຕ຺ຕິ ອຕີຕຕ຺ຖຄິດສ຺ສຄໍ຺ ຍຫເຕ຺ຕາ ອເຕ຺ຖາ ອສ຺ສາຕິ ຍຫຕ຺ຖິກາ, ຍຫເຕາ ອຕ຺ຖາຍ ສໍຈຕ຺ຕີຕິ ທຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ, ຍຫິຖ຺ຖິກາຕິປິ ປາເທາ຺ ອຸສາຕິ ງເຖ຺ຖສຈຈຄໍ, ເຕຄ “ຍສ຺ສ ດາເຄຄ ນີເລຄາ”ຕິ ຖາເຕາ ປກຸຕິ ຍາຈ “ກຍິເຣາຂ ທີເຣາ ປຸຕ຺ຕານີ”ຕິ ທຸຕ຺ຕໍ ປຸຕ຺ຕານະຍ຺ຍໍ ງຖິສຕິ຺ ຍທິດຕ຺ຕິ ອກິຍຸຕກເລາເຕ຺ຖ ຄິປາເຕາ, ເຕຄ ອຸສາຕິ ງຖິຖໍ ຄິຖິສິຕໍ ຍາ ອຸສາຕິ ອກິຍຸຕໍ ກເຣາຕິ຺ ປຸຕ຺ຕາຄໍ ສຍ຺ຍາ ປຸຕ຺ຕານະຍ຺ຍາ຺ ຕສ຺ມາຕິ ກາເລາຈຈຄໍ຺ ທີຣາຕິ ທິຕິຍເຕ຺ຕາ຺ ປໍສສຕ຺ຕີຕິ ຈລ຺ລຍຕ຺ຕິ຺ ປທ຺ຖິຕາຕິ ປຕ຺ຕາສຍ຺ຍຕ຺ຕາ຺ ກຕປຸຕ຺ຕາຕຕ຺ຕິ ກຕປຸຕ຺ຕກາທໍ຺

ອຍໍ ປຄ ອຕ຺ຖຈລ຺ລກາ – ຖາຕິ ກກທາ ສຸຈລ຺ລຕາທີ ທຸຖຸກ຺ຂຍິປທິເຍາສາຄໍ ປຸຕ຺ຕານະຍ຺ຍາທຸກາເຣຈຄ ອດິກຕ຺ຕຖາຍຕ຺ຖໍ ຈລ຺ລຍິຕ຺ວາ ຖາດານິ ຕເຍຈຕ຺ຖໍ ສຍິເລ຺ລຕ຺ວາ ດເສ຺ສເຕ຺ຕາ ເຕເຄຈເຕ຺ຄ ຍທາທຸຕ຺ຕປຸກາເຣາຍ ປຸຕ຺ຕານະຍ຺ຍດາຍ ຍຫຕ຺ຖິກຕ຺ຕໍ ທຸຄເຕ຺ຕາ ອາຫ – ອຸຈ ຍຫເຕາ ອຕ຺ຖສ຺ສ ອາຈຫເຄຄ ຍຫຕ຺ຖິກາ ອຸສາ, ຍດິດໍ ຍຍາ “ຍສ຺ສ ດາເຄຄ ນີເລຄາ”ຕິອາທິກາ ຄເຍນ ເດສິຕາ ປຸຕ຺ຕານະຍ຺ຍາ, ຕສ຺ມາ ຍາທິສາ ສຕ຺ຕາຄໍ ຫິຕສຸຂາຈຫາຍ ຄຍຸເດສຄາຍ ອກິລາສຸຕາຍ ຍທາກ຺ຂຕກຸເລາຄ ຈ ທີຣາ ປທ຺ຖິຕາ “ອສາຄາຣລາຍເຕ຺ຖາສໍ, ອເຈາຣາຫເຣາ ຄິທີ”ຕິອາທີຫິ ຖາຈ ທຸເຕ຺ຕຫິ ຈ, ອທຸເຕ຺ຕຫິ ຈ “ຍາ, ກິຕ຺ຕເຈ, ປຸຕ຺ຕານິ ກາຍິຕ຺ວາ, ສຸຂເສ຺ສຕໍ, ກິຕ຺ຕເຈ, ອຄິຈຈຄໍ, ຍດິດໍ ປຸຕ຺ຕານີ”ຕິອາທີຫິ (ອ. ຄິ. ລີ.໙໑; ຖາຕິທຸ. ໑໑; ເຄຕ຺ຕິ. ໑໑໑) ຈເຄເກຫິ ອເຄກາກາເຣເຈາກາເຣ ກຕປຸຕ຺ຕາຄໍ ປໍສສຕ຺ຕິ, ຄ ປກ຺ລປາເຕຕາຕີ຺

ເດສຄາປຣິເຍາສາເຄ ເສາ ງປາສເກາ ຄາຫຸເຊເຄຄ ສທ຺ທິ ເສາຕາປຕ຺ຕິຜເລ ປຕິຖ຺ຖາສິ, ຣເຕ຺ຖາ ຈ ປເສຄທິເກາຍສລສ຺ສ ສຕ຺ຕິກໍ ກຕ຺ວາ ອຸຕາຍຕ຺ຖໍ ອາເຣາເຈສິ, ຣາຊາ ອຕີຈິຍ ຕຸເຖ຺ຖາ ຫຸຕ຺ວາ “ສາທຸ, ກຫປຕິ, ສາທຸ ເຕາ ຕ຺ວໍ, ກຫປຕິ, ຍາທິເສຫິປິ ອຄາຫເຣີຍໍ ຄິທີ ຄິເດສີ”ຕິ ສໍເຣາເຄຕ຺ວາ ຍຫຕີ ປູຊຍກາສີຕິ຺

បរយត្តឌាតិកាឃ ល្ភ្លកបឿ-អ្ជកឆាឃ

ភិឌិកល្ឋស្ត្តចល្លភា ភិ្ជិតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៩. មេត្តសុត្តវណ្ណនា

និក្ខេបប្បយោជនំ

ឥទានិ និធិកណ្ឌានន្តរំ និក្ខិត្តស្ស មេត្តសុត្តស្ស វណ្ណនាក្កមោ អនុប្បត្តោ។ តស្ស ឥធ និក្ខេបប្បយោជនំ វត្វា តតោ បរំ –

“យេន វុត្តំ យទា យត្ថ, យស្មា ចេវេត្ថ ទីបនា;

និទានំ សោធយិត្វាស្ស, ករិស្សាមត្ថវណ្ណនំ”។

តត្ថ យស្មា និធិកណ្ឌេន ទានសីលាទិបុញ្ញសម្បទា វុត្តា, សា ច សត្តេសុ មេត្តាយ កតាយ មហប្ផលា ហោតិ យាវ ពុទ្ធភូមិំ បាបេតុំ សមត្ថា, តស្មា តស្សា បុញ្ញសម្បទាយ ឧបការទស្សនត្ថំ, យស្មា វា សរណេហិ សាសនេ ឱតរិត្វា សិក្ខាបទេហិ សីលេ បតិដ្ឋិតានំ ទ្វត្តិំសាការេន រាគប្បហានសមត្ថំ, កុមារបញ្ហេន មោហប្បហានសមត្ថញ្ច កម្មដ្ឋានំ ទស្សេត្វា, មង្គលសុត្តេន តស្ស បវត្តិយា មង្គលភាវោ អត្តរក្ខា ច, រតនសុត្តេន តស្សានុរូបា បររក្ខា, តិរោកុដ្ដេន រតនសុត្តេ វុត្តភូតេសុ ឯកច្ចភូតទស្សនំ វុត្តប្បការាយ បុញ្ញសម្បត្តិយា បមជ្ជន្តានំ វិបត្តិ ច, និធិកណ្ឌេន តិរោកុដ្ដេ វុត្តវិបត្តិបដិបក្ខភូតា សម្បត្តិ ច ទស្សិតា, ទោសប្បហានសមត្ថំ បន កម្មដ្ឋានំ អទស្សិតមេវ, តស្មា តំ ទោសប្បហានសមត្ថំ កម្មដ្ឋានំ ទស្សេតុំ ឥទំ មេត្តសុត្តំ ឥធ និក្ខិត្តំ។ ឯវមិញ្ញាសុបរិបូរោ ហោតិ ខុទ្ទកបាឋោតិ ឥទមស្ស ឥធ និក្ខេបប្បយោជនំ។

និទានសោធនំ

ឥទានិ យាយំ –

“យេន វុត្តំ យទា យត្ថ, យស្មា ចេវេត្ថ ទីបនា;

និទានំ សោធយិត្វាស្ស, ករិស្សាមត្ថវណ្ណនំ”ន្តិ –

មាតិកា និក្ខិត្តា, តត្ថ ឥទំ មេត្តសុត្តំ ភគវតា វុត្តំ, ន សាវកាទីហិ, តញ្ច បន យទា ហិមវន្តបស្សតោ ទេវតាហិ ឧព្ពាឡ្ហា ភិក្ខូ ភគវតោ សន្តិកំ អាគតា, តទា សាវត្ថិយំ តេសំ ភិក្ខូនំ បរិត្តត្ថាយ កម្មដ្ឋានត្ថាយ ច វុត្តន្តិ ឯវំ តាវ សង្ខេបតោ ឯតេសំ បទានំ

ឌីបតា តិងាតសោឆតា ចេឌិតត្តា៊

ចិត្តារទេតា បត ឲចំ ចេឌិតត្តា – ឲកំ សយឃំ កកចា សាចត្តិឃំ ចិហទេតិ ក្លបកដ្ឋាឃ ចឃ្សួបតាឃិកាឃ, ទេតត ទេលា បត សយទេឃត សន្តហុលិ តាតារចេទន្ជកា កិក្ខ កកចទេតា សត្តិទេក កយដ្ឋាតំ កទេហត្វា តត្ត តត្ត ចឃ្សំ ក្លបកត្តុកាយា កកចត្តិក្លបសក្កយត្តិ៊ ត៣ សុដំ កកចា ទាកចទិតាតំ សចិន្តាលាកអចិន្តាលាកចទេសត ឲកាឆសចិឆំ អសុកកយដ្ឋាតំ, ទេងាសចទិតាតំ ចត្យន្តាឆំ ទេយត្តាឌិកយដ្ឋាតំ, ទេយាហចទិតាតំ យទេលាឃ្សុតិកយដ្ឋាតាឌិតិ, ចិតក្កចទិតាតំ អាតាបាលិតឃ្សុតិបឆចិកសិលាឌិតិ, សគ្គាចទិតាតំ ញុគ្គាតុឃ្សុតិកយដ្ឋាតាឌិតិ, ញុគ្គិចទិតាតំ ចត្យសាតុចចត្វាតាឌិតិតិ ត្កយិតា តទេឃត ចត្យទាឃិតិសហឃ្សុប្យទេកឆចទិតាតុក្ខលិតិ កយដ្ឋាតាតិ កទេឆតិ៊

អឆ ទេលា បញ្ចាយត្តាតិ កិក្ខសតាតិ កកចទេតា សត្តិទេក កយដ្ឋាតំ ក្លកទេហត្វា សប្យាឃទេសតាសតញ្ចា ទេកាចទេកាយញ្ចា បទិទេឃសយាតាតិ អត្យុបុទេន្តត កត្តា បង្កទេត្ត ហិយចទេត្តត សគ្គិ ឲកាញគ្គិ តិលកាចយលិសគ្គិកសិលិតល់ ឃិតលឈតគ្គាឃតិលចតសល្គយល្គិតំ យុត្តាឌាលទេឌតបដ្ឋសឌិសចាលុកាកិញ្ញត្ថយិកាកំ ឃុចិសាតឃិតលឌលិសឃបទិចាទិតំ បន្តាតយគ្គសំឃុ៊ អឆ ទេត កិក្ខ តទេត្វកទេត្តិ ចសិត្វា បកាតាឃ ទត្តិឃា សទិទេបទិកយុំ កត្វា តឃ្សុ អចិគ្ខទេទ អន្តាតទំ កាយំ បិគ្គាឃ បចិសិំឃុ៊ កាទេយា ឈតតិចេចសតសគ្គិចិដ្ឋកុលសហឃ្សុឃុទេត្តា, យត្យុឃ្សា ទេចត្វ សគ្គា បសគ្គា ទេត បង្កទេត្ត បន្តាឌិតឆឃ្សុតឃ្សុ ក្ខលុកតាឃ កិក្ខ ឌិស្វា ឲច ឃីតិទេសាយតឃ្សុឌាតា ហុត្វា ទេត កិក្ខ ទេកាទេឌត្វា “ត្កទេឆច, កទេត្ត, ទេតយាសំ ចសឆា”តិ ឃាចិត្វា បញ្ចា បឆាតកុដិសតាតិ កាទេទត្វា តត្វ យញ្ចាឃិឌបាតិឃបទិទេកាឌតិឃឈដាឌិតិ សន្តាបកទេលាតិ បដិឃាទេឆសុ៊

កិក្ខ ក្ខតិឃឌិចទេស អន្តា កាយំ បិគ្គាឃ បចិសិំឃុ៊ តត្វបិ យត្យុឃ្សា តទេឆច ក្លបដ្ឋហិត្វា ចឃ្សាចាសំ ឃាចិំឃុ៊ កិក្ខ “អសតិ អត្តទាទេឃ”តិ អឆិចាទេសត្វា តំ ចតសល្គ បចិសិត្វា សន្តាទត្តិគ្គិចំ អាទេគ្គឌិទិឃា ឃាយឈល្គិកំ ទេកាទេដ្ឋត្វា ទេឃាតិទេសាយតសិកាទេញហុលិ ចិហទេត្តា ទុក្ខយុលិតិ ក្លបកត្វា តិឃិឌិំឃុ៊ ឃិលចត្តាតំ កិក្ខតំ ទេតទេឌត ចិហតទេតឌា ទុក្ខទេឆចតា អត្តទេតា អត្តទេតា ចិយាតា ឌ្ជទុឃ្យាឆាទេក កទេហត្វា ត្កទេតា ចិទេតា ចិចទេត្តិ៊ ទេសឃ្យុឆាបិ តាយ ទាគ្ខហិ ចា ទាឌយហាយទេត្តហិ ចា កាយកាចាសំ កទេតហិ កាយចាឃិតំ ឈទេទសុ ឌ្ជកាទេស កហិទេត ឈទេយត្យុឃ្សុកា ឈទា តិក្ខយិត្វា អន្តា៣ ចសត្តា “កឆា ត្យុ កយិឃ្សុត្តិ”តិ គ្ខទេតាច ឌ្ជទេលិទេកត្តិ, ឲចទេយច ទេឆចតា អត្តទេតា អត្តទេតា ចិយាតាតិ លទេគ្គត្វា ត្កទេតា ចិទេតា ច ចិចទេត្តិទេឃា គ្ខទេតាច ឌ្ជទេលិទេកត្តិ “កឆា ត្យុ កឆត្តា កយិឃ្សុត្តិ”តិ៊ តទេតា ឲចំ សយចិទេត្តសុំ “បឆយចឃ្សួបកាតា កិក្ខ អចឃ្សំ ទេតយាសំ ចសិឃ្សុត្តិ, យឃំ បត តាច ចិទំ ឆាទេក កទេហត្វា ឌ្ជក្កយុ ចសិត្យុំ ត សទេក្កាយ, ហគ្គ យឃំ កិក្ខតំ កឃាតកំ អាទេយុលំ ឆទេឃ្សុយា”តិ៊ តា ទត្តិ កិក្ខតំ សយលាឆយុកទេលាទេចលិឃ កិសតកាតិ ឃក្ខទុបិតិ តិយុំតិត្វា បុទទេតា បុទទេតា តិដ្ឋត្តិ, ទេកទេចសគ្គញ្ចា កទេទាត្តិ៊ កិក្ខតំ តាតិ ទុបិតិ ឌិស្វា តញ្ចា សគ្គិ ឃុត្វា ហឆឃំ ចគ្គិ, ក្ខន្តាល្ហា ច អទេហសុំ ក្លប្យល្ហុប្យល្ហុកឌាតា៊ ទេតត ទេត កិក្ខ ចិត្តំ ឲកក្កំ កាត្យុំ តាសក្ខិសុ, ទេតសំ អទេតកក្កចិត្តាតំ កទេឃត ច បុតប្យុតំ សំចិក្កាតំ សតិ សយុឃ្សុំ, តទេតា ទេតសំ យដ្ឋសតឹតំ ក្ខក្កគ្គាតិ អាទេយុលាតិ បទេឃាទេឌសុំ, ទេតសំ ទេតត ក្ខក្កទេគ្គត តិយុចិឃយាតយិច យត្វលុក្កំ អទេហាសិ, កាញហា ឃិសទេចឆតា ក្លប្យន្ជំឃុ, ត ច តំ បចត្តិ អន្តាយន្តាឃ្សុ អាទេទាទេចសុំ៊

អទេឆាកឌិចសំ សឈ្ឈទុត្វទេឃ្សុ ក្លបដ្ឋាតកាទេល សទេន្តាឃុ សគ្គិបតិទេតឃុ សឈ្ឈទុត្វទេទា បុគ្ឆិ “តុយញ្ចាំ, អាចុទេសា, ត្កយំ ចតសល្គ បចិដ្ឋាតំ កតិបិលាំ

ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨨᩅᩥᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᨴᩣᨲᩮᩣ, ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ ᨧ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨶᩥ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨸᨶᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩈᩣ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨱ᩠ᨯᩩᨸ᩠ᨸᨱ᩠ᨯᩩᨠᨩᩣᨲᩣ, ᨠᩥᩴ ᩅᩮᩣ ᩍᨵ ᩋᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩣᩉ – “ᩋᩉᩴ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩎᨴᩥᩈᩴ ᩎᨴᩥᩈᩴ ᨽᩮᩁᩅᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨸᩔᩣᨾᩥ ᨧ ᩈᩩᨱᩣᨾᩥ ᨧ, ᩎᨴᩥᩈᩴ ᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᨥᩣᨿᩣᨾᩥ, ᨲᩮᨶ ᨾᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᩈᨾᩣᨵᩥᨿᨲᩦ”ᨲᩥ, ᩑᨲᩮᨶᩮᩅ ᩏᨸᩣᨿᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᨲᩮ ᨲᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᨦ᩠ᨥᨲ᩠ᨳᩮᩁᩮᩣ ᩋᩣᩉ – “ᨽᨣᩅᨲᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩔᩪᨸᨶᩣᨿᩥᨠᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᨬ᩠ᨧ ᩍᨴᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᩋᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩴ, ᩋᩣᨿᩣᨾᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ, ᨽᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨳᩮᩁᩔ ᨸᨭᩥᩔᩩᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᩈᩴᩈᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᨾᩣᨴᩣᨿ ᩋᨶᩩᨸᩃᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩩᩃᩮᩈᩩ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨶᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅ ᨿᩮᨶ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩮᨶ ᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩈᩣᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᩣᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨

ᨽᨣᩅᩣ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ – “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅᩔᩴ ᨧᩣᩁᩥᨠᩣ ᨧᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨾᨿᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩴ, ᨠᩥᩔ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨧᩁᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩮ ᩋᨶ᩠ᨲᨾᩈᩮᩣ ᨧᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨸᩦᨮᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᨶᩣᨴ᩠ᨴᩈ᪨ ᩋᨳ ᨲᩮ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᩋᩣᩉ – “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᩈᩅᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩔᨳ, ᨣᨧ᩠ᨨᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᨾᩮᩅ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᩏᨸᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᩥᩉᩁᨳ, ᩈᨧᩮ ᨸᨶ ᨴᩮᩅᨲᩣᩉᩥ ᩋᨽᨿᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᨳ, ᩍᨾᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨳ᪨ ᩑᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩅᩮᩣ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩍᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᩣᩉ᪨

ᩋᨸᩁᩮ ᨸᨶᩣᩉᩩ – “ᨣᨧ᩠ᨨᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨲᨾᩮᩅ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩴ ᩏᨸᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᩥᩉᩁᨳᩣ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᩣ ᩋᩣᩉ – “ᩋᨸᩥᨧ ᨡᩮᩣ ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᨠᩮᨶ ᨸᩁᩥᩉᩁᨱᩴ ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᩈᩣᨿᩴ ᨸᩣᨲᩴ ᨠᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩋᩈᩩᨽᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨾᩁᨱᩔᨲᩦ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩉᩣᩈᩴᩅᩮᨣᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈᨾᩣᩅᨩ᩠ᨩᨶᨬ᩠ᨧ, ᩋᨭ᩠ᨮ ᨾᩉᩣᩈᩴᩅᩮᨣᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩥᨩᩁᩣᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨾᩁᨱᩣᨶᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩋᨸᩣᨿᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩦᨲᩥ, ᩋᨳ ᩅᩣ ᨩᩣᨲᩥᨩᩁᩣᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᨾᩁᨱᩣᨶᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ, ᩋᨸᩣᨿᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩴ, ᩋᨲᩦᨲᩮ ᩅᨭ᩠ᨭᨾᩪᩃᨠᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ, ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᩅᨭ᩠ᨭᨾᩪᩃᨠᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ, ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᩋᩣᩉᩣᩁᨸᩁᩥᨿᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᩪᩃᨠᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᨸᩁᩥᩉᩁᨱᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨸᩣᨴᨠᨩ᩠ᨫᩣᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨧ ᩍᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᨽᩣᩈᩦᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨲᩮᩣᨸᩥ “ᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᨴᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᩮ”ᨲᩥ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᨸᨴᩣᨶᩴ ᨴᩦᨸᨶᩣ ᨶᩥᨴᩣᨶᩈᩮᩣᨵᨶᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲᩣ ᨧ ᨿᩣ ᩈᩣ “ᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᨴᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧᩮᨲᩔ ᨴᩦᨸᨶᩣ᪨ ᨶᩥᨴᩣᨶᩴ ᩈᩮᩣᨵᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᨾᩣᨲᩥᨠᩣ ᨮᨸᩥᨲᩣ, ᩈᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨸᨮᨾᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪨ ᩍᨴᩣᨶᩥ “ᩋᩔ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᩅᩴ ᨠᨲᨶᩥᨴᩣᨶᩈᩮᩣᨵᨶᩔ ᩋᩔ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽᨲᩮ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩁᨱᩦᨿᨾᨲ᩠ᨳᨠᩩᩈᩃᩮᨶᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᨸᨮᨾᨣᩣᨳᩣᨿ ᨲᩣᩅ ᩋᨿᩴ ᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ – ᨠᩁᨱᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨠᩁᨱᩣᩁᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᨸᨴᩣ, ᨿᩴ ᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩉᩥᨲᩴ, ᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩋᩁᨱᩦᨿᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩋᩁᨱᩦᨿᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᨠᩩᩈᩃᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩩᩈᩃᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨨᩮᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿᨾᩥᨲᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨿᨾᩥᨲᩮᩣᨸᨿᩮᩣᨣᩴ, ᩏᨽᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩣ ᨿᩴ ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨴᨶ᩠ᨲᩥ

រូបយោគេនតិ, តត្ថ លក្ខណតោ វុត្តិ, បច្ចត្តតោ បជំ, តិដ្ឋានស្សេតំ អធិចេតំ អភិសមេច្ចាតិ អភិសមាគន្ត្វា សន្តោតីតិ សន្តោ, សមេត្វា បដិនានេវាតិ ចុត្តំ ហោតិ រូដ្ឋតិ អជ្ឈេចយុត្តោ វុដ្ឋ រូដ្ឋតិ វុហុត្តិ វុលំ ចនេចា តស្មិន្តិ វុចនេចា អប្បាតិ កនេចយ្យំ យុទ្ធតិ យដ្ឋេចយុត្តោ ត អតិយាតីតិ អតតិយាតិ

អយំ បនេត្ថ អត្ថចណ្ណនា – ការលីយបត្តក្យសលេត, យត្ថ សត្ត បជំ អភិសមេច្ចាតិ ឲុត្ថ តាច អត្ថិ ការលីយំ, អត្ថិ អការលីយំ តត្ថ សន្ទេបតោ សិក្ខត្តយំ ការលីយំ សីលចិបត្តិ, ទិដ្ឋិចិបត្តិ, អាចារចិបត្តិ, អាជីចចិបត្តីតិ ឲចមាទិ អការលីយំ តថា អត្ថិ អត្ថក្យសលិ, អត្ថិ អតត្ថក្យសលិ តត្ថ យោ ត្តមស្មិំ សាសនេ បព្ពជិត្វា ត អត្តាតំ សម្មា បយោជេតិ, ឍណ្ឌសីលេ ហោតិ, ឲកចឹសតិចិធំ អនេសនំ តិស្សាយ ជីចិកំ កប្បេតិ សេយ្យថិទំ – ចេឡុទានំ បត្តទានំ បុប្ផទានំ ផលទានំ ទន្តកដ្ឋទានំ មុខោទកទានំ សិនានទានំ ចុណ្ណទានំ មត្តិកាទានំ ចាដុកម្យតំ មុគ្គសូប្យតំ បារិភដយតំ ជង្ឃបេសនិកំ ចេជ្ជកម្មំ ទូតកម្មំ បហិណកមនំ បិណ្ឌបដិបិណ្ឌំ ទានានុប្បទានំ ចត្ថុចិជ្ជំ តក្ខត្តចិជ្ជំ អង្គចិជ្ជន្តិ ឆព្វិធេ ច អគោចរេ ចរតិ សេយ្យថិទំ – ចេសិយាគោចរេ ចិធចច្ឆុល្លកុមារិកបណ្ឌកភិក្ខុនីបានាគារគោចរេតិ សំសដ្ឋោ ច ចិហរតិ រាជូហិ រាជមហាមត្តេហិ តិត្ថិយេហិ តិត្ថិយសាចកេហិ អននុលោមិកេន គិហិសំសគ្គេន, យានិ ចា បន តានិ កុលានិ អស្សទ្ធានិ អប្បសន្នានិ អនោបានភូតានិ អក្កោសកបរិភាសកានិ អនត្ថកាមានិ អហិតអផាសុកយោគក្ខេមកាមានិ ភិក្ខូនំ...បេ... រូបាសិកានំ, តថារូបានិ កុលានិ សេចតិ ភជតិ បយិរុបាសតិ អយំ អនត្ថក្យសលិ

យោ បន ត្តមស្មិំ សាសនេ បព្ពជិត្វា អត្តានំ សម្មា បយោជេតិ, អនេសនំ បហាយ ចតុបារិសុទ្ធិសីលេ បតិដ្ឋាតុកាមោ សទ្ធាសីសេន បាតិមោក្ខសំចរំ សតិសីសេន ត្តន្ទ្រិយសំចរំ ចីរិយសីសេន អាជីចបារិសុទ្ធិំ, បញ្ញាសីសេន បច្ចយបដិសេចនំ បូរេតិ អយំ អត្ថក្យសលិ

យោ ចា សត្តាបត្តិក្ខន្ធសោធនចសេន បាតិមោក្ខសំចរំ, ឆទ្វារេ ឃដិតារម្មណេសុ អភិជ្ឈាទីនំ អនុប្បត្តិចសេន ត្តន្ទ្រិយសំចរំ, អនេសនបរិចជ្ជនចសេន ចិញ្ញុប្បសត្ថពុទ្ធពុទ្ធសាចកចណ្ណិតបច្ចយបដិសេចនេន ច អាជីចបារិសុទ្ធិំ, យថាចុត្តបច្ចេក្ខណចសេន បច្ចយបដិសេចនំ, ចតុត្តិរិយាបថបរិចត្តនេ សាត្ថកតាទិបច្ចេក្ខណចសេន សម្បជញ្ញញ្ច សោធេតិ អយម្បិ អត្ថក្យសលិ

យោ ចា យថា រូនោនកំ បដិច្ច សំកិលិដ្ឋំ ចត្ថំ បរិយោទាបយតិ, ឆារិកំ បដិច្ច អាទាសោ, រុក្កាមុខំ បដិច្ច ជាតរូបំ, តថា ញាណំ បដិច្ច សីលំ ចោទាយតីតិ ញាត្វា ញាណោទកេន ធោចន្តោ សីលំ បរិយោទាបេតិ យថា ច កិកី សកុណិកា អណ្ឌំ, ចមរី មិគោ ចាលធិំ, ឲកបុត្តិកា តារី បិយំ ឲកបុត្តកំ, ឲកតយនោ បុរិសោ តំ ឲកតយនញ្ច រក្ខតិ, តថា អតិចិយ អប្បមត្តោ អត្តនោ សីលក្ខន្ធំ រក្ខតិ, សាយំ បាតំ បច្ចេក្ខមានោ អណុមត្តម្បិ ចជ្ជំ ត បស្សតិ អយម្បិ អត្ថក្យសលិ

យោ ចា បន អចិប្បដិសារករេ សីលេ បតិដ្ឋាយ កិលេសចិក្ខម្ភនបដិបទំ បក្ខណ្ឌាតិ, តំ បក្ខណ្ឌិត្វា កសិណបរិកម្មំ ករោតិ, កសិណបរិកម្មំ កត្វា សមាបត្តិយោ តិព្វត្តេតិ អយម្បិ អត្ថក្យសលិ

ឃោ ចា បន សយាបត្តិតោ ចុទ្ទោយ សព្ចាទេ សមុសិត្វា អទេហត្តុំ បិបុណាតិ, អយំ អត្តកុសលិតំ អគេក្កា៍ ពត្វ ឈេ ព្ពុធេយ ឃាច

អចិប្បជិសារកទេ សឹលេ បតិដ្ឋាតេត ឃាច ចា កិលេសចិក្លុឃ្កបជិបគាយបក្កហលោត ចល្លិតា អត្តកុសលិ, តោ ព្ពុយស៊ុំ អទេត្វ

អត្តកុសលិតិ អធិប្បេតា៍ ពឆា ចិឆា ច តោ កិក្លា៍ តោត កកចា តោ កិក្លា សត្ថាយ ឲកបុក្កលិឌ្ឋាតាយ ខេសតាយ

“ការលិឃយត្តកុសលេតា”តិ អាហ៍

ពតោ “កិ ការលិឃ”ត្តិ តោសំ សព្ចាពកក្លាតំ អាហ “ឃត្តិ សត្តិ បធំ អភិសមេយច្ឆា”តិ៍ អឃមេត្វ អធិប្បាយោ – ពំ ព្យុទ្ធាតុព្យុទ្ធេហិ ចល្លិតំ

សត្តិ គិន្លាតបធំ បជិចេឆចសេត អភិសមេយច្ឆ ចិហទិត្យការេយត ឃំ ការលិឃត្តិ៍ ឲត្វ ច ឃត្តិ ព្ពុយស្ស កាធាបគស្ស អាជិតោ ចុត្តុមេច

ការលិឃត្តិ អធិការតោ អត្យុចត្តតិ, ពំ សត្តិ បធំ អភិសមេយច្ឆាតិ៍ អយំ បន ឃស្វា សាចសេសបិធោ អទេត្វា, ពស្វា ចិហទិត្យការេយតាតិ ចុត្តត្តិ

តេចជិពន្លា៍

អឆ ចា សត្តិ បធំ អភិសមេយច្ឆាតិ អត្យុស្សចាជិចសេត លេកិកិឃបន្លាាយ គិន្លាតបធំ “សត្ត”ត្តិ ចាពត្វា ពំ អធិកត្យការេយត ឃត្តិ ការលិឃត្តិ

អធិការតោ អត្យុចត្តតិ, ពំ ការលិឃយត្តកុសលេតាតិ ឲចមេត្វ អធិប្បាយោ តេចជិពន្លា៍ អឆ ចា “ការលិឃយត្តកុសលេតា”តិ ចុទេត្វ

“កិ”ត្តិ ចិតេត្តត្តាតំ អាហ “ឃត្តិ សត្តិ បធំ អភិសមេយច្ឆា”តិ៍ ពស្សចំ អធិប្បាយោ តេចជិពន្លា – លេកិកិឃបន្លាាយ សត្តិ បធំ អភិសមេយច្ឆ ឃំ

ការលិឃំ កាពន្លាំ, ពំ ការលិឃំ, ការណារហមេច ពត្តិ ចុត្តុំ ហោតិ៍

កិ បន ពត្តិ ? កិមន្លាាំ សិឃា អន្លាព្រ ពគធិកយុបិឃតោ, កាយទ្ធោពំ ការណារហដ្ឋេត សិក្លុត្តឃឹបកោត អាជិបគេតេច ចុត្តុំ៍ ពឆា ហិ

ពស្ស អត្តចល្លុតាយំ អទេចាចុមា“អត្តិ ការលិឃំ, អត្តិ អការលិឃំ៍ ពត្វ សទេន្លបតោ សិក្លុត្តឃំ ការលិឃ”ត្តិ៍ អពិសទេន្លបេត គេសិពត្វា បន

តោសំ កិក្លូតំ កោហិចិ ចិន្លាាពំ, កោហិចិ ត ចិន្លាាពំ៍ ពតោ ឃេហិ ត ចិន្លាាពំ, តោសំ ចិន្លាាបតត្វំ ឃំ ចិសេសតោ អារន្លាាកោត កិក្លូតា

កាពន្លាំ, ពំ ចិត្វារទេត្វា “សក្កោ ដ្ឋុ ច សុហុជ្ឋុ ច, សុចចោ ចស្ស មុក្ខ អតពិមាតី”តិ ព្ពុមំ ពាច ដ្ឋបគ្គាធយាហ៍

កិ ចុត្តុំ ហោតិ? សត្តិ បធំ អភិសមេយច្ឆ ចិហទិត្យការេយា, លេកិកិឃបន្លាាយ ចា ពំ អភិសមេយច្ឆ ពគធិកយាយ បជិបន្លួយាតោ អារន្លាាកោ កិក្លូ

ក្យុតិឃចត្យត្វបឆាតិឃក្កសមេត្តាកេយត កាយេ ច ជីចិតេ ច អគបេក្លោ ហុត្វា សច្ចប្បជិចេឆាយ បជិបន្លិពុំ សក្កោ អស្ស, ពឆា

កសិណបរិកម្មចត្តសយាគាតាឌឹសុ អត្តតោ បត្តឌឹចទប្បជិសព្ចរណាឌឹសុ ច ឃាតិ ពាតិ សព្រាហ្មចារីតំ ដ្ឋច្ឆាចចាតិ កិ ការលិឃាតិ, តោសុ

អទេន្លាាសុ ច ឲចទ្វេបសុ សក្កោ អស្ស គទេក្លោ អតលសោ សមេត្វា៍ សក្កោ ហោទេត្វាបិ ច ពតិឃបឆាតិឃក្កសមេត្តាកេយត ដ្ឋុ អស្ស៍ ដ្ឋុ

ហោទេត្វាបិ ច សកិ ដ្ឋុការេចត គហទកាលេ ចា ដ្ឋុការេចត សទេត្វាសំ អតាបន្លួត្វា ឃាចជីចំ បុតប្បុតំ អសិឆិលការលោត សុដ្ឋុពទំ ដ្ឋុ

អស្ស៍ អសធពាយ ចា ដ្ឋុ, អមាឃាចិពាយ សុហុជ្ឋុ៍ កាយចឌឹចត្តប្បហារេតត ចា ដ្ឋុ, មតោចក្កប្បហារេតត សុហុជ្ឋុ៍ អសត្តកុណស្ស ចា

អតាចិការលោត ដ្ឋុ, អសត្តកុលោត ដ្ឋប្បត្តស្ស លិកស្ស អគធិចាសតេត សុហុជ្ឋុ៍ ឲចំ អារម្មណលក្លូណុបតិន្លាតេហិ បុទិមច្ឆឃពតិឃសិក្លាហិ

បមោកាសឃសុទ្ធិហិ ច ដ្ឋុ ច សុហុជ្ឋុ ច អស្ស៍

ត ពេចលញ្ចា ក្ដរ្ ច ស៊ុហុរ្ ច, អបិច បត ស៊ុចនេចា ច អស្ស៊ៈ ឈោ ហិ ប៉ុក្កលេ “ញ្ចាជំ ត ពត្តញ្ញា”ត្តិ ចុនេត្តា “កិំ មេ ជីវិតេ, កិំ មេ ស៊ុតំ, ពេកា ខេ ស៊ុត្វា ចងសិ, កិំ ក្លបញ្ញោឈោ អាចទិឈោ សត្ថិនេដ្ឋា សម្ពុត្តា ចា”តិ ចនេគតិ, ត្យល៊ិ្យការេចត ចា តំ ចិនេហនេសតិ, សម្បជ័ត្ថិត្វា ចា ត ពឆា ពេទោតិ, នេសា ចិនេសសាឈិកយស្ស ក្នុនេទ ហោតិៈ ឈោ បត ឌ្លចឌិយយានេតា “សាគុ, កនេត្ត ស៊ុដ្ឋ ចុត្តំ, អត្តនេតា ចឌ្ឍ តាយ ក្តុ្ណំ ហោតិ, ប៉ុតបិ យំ ឲចន្ទុបំ ឌិស្វា ចនេគញ្ជាឆ អតុពយ៉ំ ក្លបិកាឈ, ចិទស្សំ ខេ ត្យយ៉ាកំ សត្ថិកា ឌ្លចានេគា លនេគ្ឋា”តិ ចងតិ, ឈឆាត្យសិដ្ឋញ្ចា បដិបឌ្ឍតិ, នេសា ចិនេសសាឈិកយស្ស អចិក្នុនេទ ហោតិៈ តស្វា ឲចំ បទស្ស ចចតំ សម្បជ័ត្ថិត្វា ពេទោនេត្តា ស៊ុចនេចា ច អស្ស៊ៈ

ឈឆា ច ស៊ុចនេចា, ឲចំ យុគុ អស្ស៊ៈ យុគ្នុតិ ពហនេដ្ឋហិ ក្នុពាយតបហិលាយតាឌឹស៊ុ តិឃុឌ្ឍយានេតា ពត្ថ យុគុកាចំ អពត្វា ឆនេគ្ឋា ហុត្វា ចត្តបដិបត្តិឃំ សពលទ្រាហូចទិនេឃ ច យុគុ អស្ស៊ សុបទិកយ្ពុតស៊ុចល្អំ ចិឃ ពត្ថ ពត្ថ ចិតិនេឈាកក្លនេយាៈ អឆ ចា យុគ្នុតិ អកាក្យុដិនេកា ក្លត្តាតយុនេលា ស៊ុលសម្ពុនេសា បដិសន្ធាទចុត្តិ ស៊ុតិត្វំ ចិឃ ស៊ុលាចការនេហា អស្ស៊ៈ ត ពេចលញ្ចា យុគុ, អបិច បត អតតិយាតឹ អស្ស៊, ឌាតិនេកាត្តាឌឹហិ អតិយាតចត្វហិ បនេទ តាតិយនេញ្ញាឃ្យ, សាទិបុត្តនេត្តនេទា ចិឃ ចល្អាលក្យុយាទពសនេយត នេចពសា ចិហនេទឃ្យាតិៈ

ក្នុតិឃកាឆាចល្អតា

១ៈ ឲចំ កកចា សត្តំ បគំ អកិសនេយឆ្ញ ចិហទិត្យកាយស្ស ពងឈិកយាឈ ចា បដិបឌ្ឍយាតស្ស ចិនេសសនេតា អានេញ្ញាកស្ស កិក្លុនេតា ឲពឆ្ញំ ពទឈឹឃំ ចត្វា ប៉ុត ពត្យត្តទិបិ ចត្យការនេយា “សត្តុស្សនេកា ចា”តិ ក្នុតិឃកាឆយាហៈ

ពត្ថ “សត្តុដ្ឋឹ ច ពតញ្ញុតា”តិ ឲត្ថ ចុត្តប្បនេកនេគត ក្លាងសចិនេឆត សនេត្តានេសត សត្តុស្សតីតិ សត្តុស្សនេកាៈ អឆ ចា ត្យស្សតីតិ ត្យស្សនេកា, សនេពត ត្យស្សនេកា, សនេត្តត ត្យស្សនេកា, សនេយត ត្យស្សនេកាតិ សត្តុស្សនេកាៈ ពត្ថ សកំ តាយ “បិល្អិឃានេលិបនេកាឌតំ តិស្សាឃា”តិ ឲចំ ក្លបសយ្បគយល្អនេល ក្លជ្ជិដ្ឋំ អត្តតា ច សម្បជ័ត្ថិតំ ចត្យបឆ្ញឃឌាតំ, នេពត ស៊ុត្តនេទត ចា អស៊ុត្តនេទត ចា សក្កឆ្ញំ ចា អសក្កឆ្ញំ ចា ឌិនេត្តត បដិក្កហលាការនេល បទិនេកាកការនេល ច ចិការំ អគនេស្សត្វា ឃានេបនេត្តា “សនេពត ត្យស្សនេកា”តិ ចុឆ្ញតិៈ សត្តំ តាយ ឃំ លនេគ្ឋំ ហោតិ អត្តនេតា ‘ចិឌ្ឍយាតំ , នេពត សនេត្តនេតច ត្យស្សនេត្តា ពនេតា បទំ ត បនេត្តនេត្តា អត្រឹឆ្នុតំ បឌហនេត្តា “សនេត្តត ត្យស្សនេកា”តិ ចុឆ្ញតិៈ សឃំ តាយ ញ្ចាដ្ឋាតិនេដ្ឋស៊ុ អតុតឃបដិឈប្បហាតំ, នេពត សនេយត សញ្ញាទយុនេលាស៊ុ ត្យស្សនេត្តា “សនេយត ត្យស្សនេកា”តិ ចុឆ្ញតិៈ

ស៊ុនេលត កទឹឃតីតិ ស៊ុកនេទា, ស៊ុនេបនេសាតិ ចុត្តំ ហោតិៈ ឈោ ហិ កិក្លុ យតុនេស្សហិ សាលិមំនេសាឌតាឌឹតំ បនេត្ត ប្អុនេត្វា ឌិនេត្តុបិ ក្នុយុលកាចំ អតត្តយតកាចនេយច ច ឌនេស្សតិ, នេពសំ ចា សយុលាច តំ បិល្អាបិតំ “កិំ ត្យនេយត្យិ ឌិត្ត”ត្តិ អបសានេឌនេត្តា សាយនេលាទពហដ្ឋាឌឹតំ នេគតិ, ឲស ក្នុត្ថនេទាៈ ឲតំ ឌិស្វា យតុស្សា ក្នុនេទតាច បទិចនេឌ្ឍត្តិ “ក្នុត្ថនេទា កិក្លុ ត សក្កា នេបនេសត្យ”ត្តិ ៈ ឈោ បត ឃំ កិច្ចិ លុបំ ចា បណីតំ ចា អប្បំ ចា ពហុំ ចា លកិត្វា អត្តយនេតា ចិប្បសន្នយុនេលា ហុត្វា ឃានេបតិ, ឲស ស៊ុកនេទាៈ ឲតំ ឌិស្វា យតុស្សា អតិចិឃ ចិស្សត្វា ហោត្តិ, “អយ្យាកំ កឌនេត្តា ស៊ុកនេទា, នេឆាពនេឆានេពតាបិ ត្យស្សតិ, យឃនេយច តំ នេបនេសស្សាយា”តិ បដិញ្ញា ពត្វា នេបនេសត្តិៈ ឲចន្ទុនេបិ ញ្ចាឆ ស៊ុកនេទាតិ អឌិនេប្បនេតាៈ

ᩋᨸ᩠ᨸᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨾᩈ᩠ᩈᩣᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩣ, ᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᩁᩣᨾᨲᩣᨽᩈ᩠ᩈᩣᩁᩣᨾᨲᩣᩈᨦ᩠ᨣᨱᩥᨠᩣᩁᩣᨾᨲᩣᨴᩥᩋᨶᩮᨠᨠᩥᨧ᩠ᨧᨻ᩠ᨿᩣᩅᨭᩮᩣ, ᩋᨳ ᩅᩣ ᩈᨠᩃᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨶᩅᨠᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨥᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩈᩣᨾᨱᩮᩁᩋᩣᩁᩣᨾᩥᨠᩅᩮᩣᩈᩣᩈᨶᩣᨴᩥᨠᩥᨧ᩠ᨧᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩮᩈᨶᨡᨧ᩠ᨨᩮᨴᨶᨸᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᨠᩥᨧ᩠ᨧᨸᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩈᩃ᩠ᩃᩉᩩᨠᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩈ᩠ᩈᩣᨲᩥ ᩈᩃ᩠ᩃᩉᩩᨠᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨻᩉᩩᨽᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᨴᩥᩈᩣᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᨻᩉᩩᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩁᨱᨲᩮᩃᨣᩩᩊᩣᨴᩥᩴ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᨶ ᩈᩦᩈᨽᩣᩁᨠᨭᩥᨽᩣᩁᩣᨴᩦᩉᩥ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᩣᨴᩥᩋᨭ᩠ᨮᩈᨾᨱᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨸᩁᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨴᩥᩈᩣᨸᨠ᩠ᨠᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᨸᨠ᩠ᨡᩦ ᩈᨠᩩᨱᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᨾᩣᨴᩣᨿᩮᩅ ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ , ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩣ ᩍᨵ ᩈᩃ᩠ᩃᩉᩩᨠᩅᩩᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩍᨶ᩠ᨴ᩠ᩁᩥᨿᩣᨶᩥ ᩋᩈ᩠ᩈᩣᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴ᩠ᩁᩥᨿᩮᩣ, ᩍᨭ᩠ᨮᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨴᩦᩈᩩ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᨶᩩᨴ᩠ᨵᨲᩥᨶ᩠ᨴ᩠ᩁᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨸᨠᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪ ᩅᩥᨽᩣᩅᩦ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ, ᩈᩦᩃᩣᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᨱᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧᩦᩅᩁᩣᨴᩥᩅᩥᨧᩣᩁᨱᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᩣᩅᩣᩈᩣᨴᩥᩈᨲ᩠ᨲᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᨶ ᨸᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨣᨻ᩠ᨽᩮᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᨠᩣᨿᨸᩣᨣᨻ᩠ᨽᩥᨿᩮᨶ ᨧᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᩅᨧᩦᨸᩣᨣᨻ᩠ᨽᩥᨿᩮᨶ ᩋᨶᩮᨠᩮᨶ ᨮᩣᨶᩮᨶ ᨾᨶᩮᩣᨸᩣᨣᨻ᩠ᨽᩥᨿᩮᨶ ᨧ ᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩋᨭ᩠ᨮᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩣᨿᨸᩣᨣᨻ᩠ᨽᩥᨿᩴ (ᨾᩉᩣᨭᩦ᪨ ᨸᩢᩊᩥ) ᨶᩣᨾ ᩈᨦ᩠ᨥᨣᨱᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨽᩮᩣᨩᨶᩈᩣᩃᩣᨩᨶ᩠ᨲᩣᨥᩁᨶ᩠ᩉᩣᨶᨲᩥᨲ᩠ᨳᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨧᩣᩁᨾᨣ᩠ᨣᩋᨶ᩠ᨲᩁᨥᩁᨸ᩠ᨸᩅᩮᩈᨶᩮᩈᩩ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᨠᩁᨱᩴ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨸᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩥᨠᩣᨿ ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᨲᩥ ᨸᩣᨴᩮ ᨸᩣᨴᨾᩮᩣᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᨣᨱᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨧᨲᩩᨸ᩠ᨸᩁᩥᩈᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᩣᨲᩮ, ᨲᨳᩣ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩮ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮ᪨ ᨽᩮᩣᨩᨶᩈᩣᩃᩣᨿᩴ ᨸᨶ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩣᨶᩴ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᨶ ᨴᩮᨲᩥ, ᨶᩅᩣᨶᩴ ᩋᩣᩈᨶᩴ ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᨩᨶ᩠ᨲᩣᨥᩁᩮ, ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩮ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨩᩣᩃᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶ᩠ᩉᩣᨶᨲᩥᨲ᩠ᨳᩮ ᨧ ᨿᨾᩥᨴᩴ “ᨴᩉᩁᩮᩣ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩮᩣᨲᩥ ᨸᨾᩣᨱᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ ᨶ᩠ᩉᩣᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨶᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᩴ ᩒᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩮ ᨧ ᨶᩅᩮ ᨧ ᨻᩣᨵᩮᨲᩥ᪨ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨧᩣᩁᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨸᨶ ᩋᨣ᩠ᨣᩣᩈᨶᩋᨣ᩠ᨣᩮᩣᨴᨠᩋᨣ᩠ᨣᨸᩥᨱ᩠ᨯᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩣᨶᩴ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᨿᩣᨲᩥ, ᨻᩣᩉᩣᨿ ᨻᩣᩉᩴ ᨸᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨥᩁᨸ᩠ᨸᩅᩮᩈᨶᩮ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩣᨶᩴ ᨸᨮᨾᨲᩁᩴ ᨸᩅᩥᩈᨲᩥ, ᨴᩉᩁᩮᩉᩥ ᨠᩣᨿᨠᩦᩊᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥ᪨

ᨧᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᨧᩦᨸᩣᨣᨻ᩠ᨽᩥᨿᩴ (ᨾᩉᩣᨭᩦ᪨ ᨸᩢᩊᩥ) ᨶᩣᨾ ᩈᨦ᩠ᨥᨣᨱᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩋᨶ᩠ᨲᩁᨥᩁᩮᩈᩩ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩅᩣᨧᩣᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᩁᨱᩴ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩥᨴᩴ – ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨥᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨽᩣᩈᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮ ᨣᨱᩮ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩮ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮ ᨧ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨶᩩᩈ᩠ᩈᩮᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᩉᩣᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨲᩁᩴ ᩋᨶᩣᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩥᩈ᩠ᩈᨩ᩠ᨩᩮᨲᩥ, ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨥᩁᩮ ᨸᨶ “ᩍᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨶᩣᨾᩮ ᨠᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩥᩴ ᨿᩣᨣᩩ ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨡᩣᨴᨶᩦᨿᩴ ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨩᨶᩦᨿᩴ ᩅᩣ, ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᨴᩈ᩠ᩈᩈᩥ, ᨠᩥᩴ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨡᩣᨴᩥᩈ᩠ᩈᩣᨾᩥ, ᨠᩥᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᩈ᩠ᩈᩣᨾᩥ, ᨠᩥᩴ ᨸᩥᩅᩥᩈ᩠ᩈᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᩴ ᨽᩣᩈᨲᩥ᪨

ᩋᨶᩮᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨾᨶᩮᩣᨸᩣᨣᨻ᩠ᨽᩥᨿᩴ (ᨾᩉᩣᨭᩦ᪨ ᨸᩢᩊᩥ) ᨶᩣᨾ ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨠᩣᨿᩅᩣᨧᩣᩉᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨧᩣᩁᩴ ᩋᨶᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨾᨶᩈᩣ ᩑᩅ ᨠᩣᨾᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣᨴᩥᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨶᩴ᪨

ព្យុលេប្លុតត្យុកិន្ទ្រាតិ យាតិ តាតិ ព្យុលិតិ ប្ដូបសន្ដយតិ, តេស្ុ បច្ចយតញ្ហាយ ចា អតត្យុលេមិកកិហិសំសក្កចេសត ចា អតត្យុកិន្ទ្រា, ត សហសោកិ, ត សហតន្ទិ, ត ស្ុលិតេស្ុ ស្ុលិតោ, ត ទុក្ខិតេស្ុ ទុក្ខិតោ, ត ប្ដូប្បន្នេស្ុ កិច្ចករណីយេស្ុ អត្តតា ចា ប្ដូយ្យោកយាបន្តិតាតិ ចុត្តំ ហោតិ។ ត្ថលិស្សាយ ច កាឆាយ ឃំ “ស្ុចចេចា ចស្សា”តិ ឲត្ថ ចុត្តំ អស្សាតិ ចចតំ, តំ សន្ធាបចេហិ សន្ធិ សត្តុស្សុកោ ច អស្ស, ស្ុកចេទា ច អស្សាតិ ឲចំ ឈោទេតន្តំ។

តតិយកាឆាចណ្ហតា

៧។ ឲចំ ករចា សត្ថុ បចំ អភិសេមច្ច ចិហរិត្យុកាយស្ស តឌឆិកយាឃ ចា បដិបន្ទិត្យុកាយស្ស ចិសេសសេតា អារន្ធកស្ស ភិក្ខុនោ តទុត្តរិបិ ករណីយំ អាចិក្ខិត្វា ត្ថធាតិ អករណីយម្បិ អាចិក្ខិត្យុកោ ខោ “ត ច ព្យុទ្ធយាចចេ កិញ្ចិ, យេត ចិញ្ញូ បចេ ប្ដូបចេឆយ្យុ”ន្តិ ត្ថលំ ប្ដូបទ្ទកាឆយាហ។

តស្សត្ថោ – ឲចមិមំ ករណីយំ ករោន្តោ ឃំ តំ កាយចឌីមនោទុច្ចរិតំ ព្យុទ្ធំ លិមកន្តិ ចុច្ចតិ, តំ ត ច ព្យុទ្ធំ សយាចចេ, អសយាចចេន្តោ ច ត កេចលំ ឱឡូអារិកំ, កិន្តុ កិញ្ចិ ត សយាចចេ, អប្បមត្តកម្បិ អណុមត្តកម្បិ ត សយាចចេតិ ចុត្តំ ហោតិ។

តតោ តស្ស សយាចារេ សន្ទិដ្ឋិកមេចាឌីតចំ ឌស្សេតិ “យេត ចិញ្ញូ បចេ ប្ដូបចេឆយ្យុ”ន្តិ។ ឲត្ថ ច យស្មា អចិញ្ញូ បចេ អប្បមាណំ។ តេ ហិ អតចជ្ជំ ចា សាចជ្ជំ ករោន្តិ, អប្បសាចជ្ជំ ចា មហាសាចជ្ជំ។ ចិញ្ញូ ឲច បត បមាណំ។ តេ ហិ អត្យុចិច្ច បរិយោគាហេត្វា អចណ្ណារហស្ស អចណ្ណំ ភាសន្តិ, ចណ្ណារហស្ស ចណ្ណំ ភាសន្តិ។ តស្មា “ចិញ្ញូ បចេ”តិ ចុត្តំ។

ឲចំ ករចា ត្ថលមាហិ អឌ្ឍតេយ្យាហិ កាឆាហិ សត្ថុ បចំ អភិសេមច្ច ចិហរិត្យុកាយស្ស តឌឆិកយាឃ ចា បដិបន្ទិត្យុកាយស្ស ចិសេសសេតា អារន្ធកស្ស, អារន្ធកសីសេត ច សន្ធាសម្បិ កម្មដ្ឋានំ កហេត្វា ចិហរិត្យុកាមានំ ករណីយាករណីយភេទំ កម្មដ្ឋានូបចារំ ចត្វា ត្ថធាតិ តេសំ ភិក្ខូនំ តស្ស ឌេចតាភយស្ស បដិឃាតាយ បរិត្តត្ថំ ចិបស្សនាបាឌកត្ថាតចសេត កម្មដ្ឋានត្ថញ្ច “ស្ុលិតោច ពេមិនោ ហោន្តុ”តិអាឌិនា តយេត មេត្តកថំ ករចត្យុមារទ្ធា។

តត្ថ ស្ុលិតោតិ ស្ុលសមប្បិតា។ ពេមិនោតិ ពេមចន្តោ, អភយា តិរុបទ្ទចាតិ ចុត្តំ ហោតិ។ សព្វេតិ អតចសេសា។ សត្តាតិ បាណិនោ។ ស្ុលិតត្តាតិ ស្ុលិតចិត្តា។ ឲត្ថ ច កាយិកេត ស្ុខេត ស្ុលិតា, មាតសេត ស្ុលិតត្តា, តទុភយេតាបិ សព្វភយុបទ្ទចចិកមេត ចា ពេមិនោតិ ចេឌិតព្វា។ កស្មា បត ឲចំ ចុត្តំ? មេត្តាភាចតាការទស្សតត្ថំ។ ឲចញ្ហិ មេត្តា ភាចេតព្វា “សព្វេ សត្តា ស្ុលិតា ហោន្តុ”តិ ចា, “ពេមិតោ ហោន្តុ”តិ ចា, “ស្ុលិតត្តា ហោន្តុ”តិ ចា។

ចត្យុត្ថកាឆាចណ្ហតា

៤. ឯវំ យាវ ឧបចារតោ អប្បនាកោដិ, តាវ សង្ខេបេន មេត្តាភាវនំ ទស្សេត្វា ឥទានិ វិត្ថារតោបិ តំ ទស្សេតុំ “យេ កេចី”តិ គាថាទ្វយមាហ. អថ វា យស្មា បុថុត្តារម្មណេ បរិចិតំ ចិត្តំ ន អាទិកេនេវ ឯកត្តេ សណ្ឋាតិ អារម្មណប្បភេទំ បន អនុគន្ត្វា អនុគន្ត្វា កមេន សណ្ឋាតិ, តស្មា តស្ស តសថាវរាទិទុកតិកប្បភេទេ អារម្មណេ អនុគន្ត្វា អនុគន្ត្វា សណ្ឋានត្ថម្បិ “យេ កេចី”តិ គាថាទ្វយមាហ. អថ វា យស្មា យស្ស យំ អារម្មណំ វិភូតំ ហោតិ, តស្ស តត្ថ ចិត្តំ សុខំ តិដ្ឋតិ, តស្មា តេសំ ភិក្ខូនំ យស្ស យំ វិភូតំ អារម្មណំ, តស្ស តត្ថ ចិត្តំ សណ្ឋាបេតុកាមោ តសថាវរាទិទុកតិការម្មណភេទទីបកំ “យេ កេចី”តិ ឥទំ គាថាទ្វយមាហ.

ឯត្ថ ហិ តសថាវរទុកំ ទិដ្ឋាទិដ្ឋទុកំ ទូរសន្តិកទុកំ ភូតសម្ភវេសិទុកន្តិ ចត្តារោ ទុកា, ទីឃាទីហិ ច ឆហិ បទេហិ មជ្ឈិមបទស្ស តីសុ អណុកបទស្ស ច ទ្វីសុ តិកេសុ អត្ថសម្ភវតោ ទីឃរស្សមជ្ឈិមតិកំ មហន្តាណុកមជ្ឈិមតិកំ ថូលាណុកមជ្ឈិមតិកន្តិ តយោ តិកា ច ទីបិតា. តត្ថ យេ កេចីតិ អនវសេសវចនំ. បាណា ឯវ ភូតា បាណភូតា. អថ វា បាណន្តីតិ បាណា, ឯតេន អស្សាសបស្សាសប្បដិពទ្ធេ បញ្ចវោការសត្តេ គណ្ហាតិ. ភវន្តីតិ ភូតា, ឯតេន ឯកវោការចតុវោការសត្តេ គណ្ហាតិ. អត្ថីតិ សន្តិ សំវិជ្ជន្តិ.

ឯវំ “យេ កេចិ បាណភូតត្ថី”តិ ឥមិនា វចនេន ទុកតិកេហិ អសង្គហេត្វា សព្វេ សង្ខេបតោ ឯកតោ ទស្សេត្វា ឥទានិ សព្វេបិ តេ តសា វា ថាវរា វា អនវសេសាតិ ឥមិនា ទុកេន សង្គហេត្វា ទស្សេតិ.

តត្ថ តសន្តីតិ តសា, សតណ្ហានំ សភយានញ្ចេតំ អធិវចនំ. តិដ្ឋន្តីតិ ថាវរា, បហីនតណ្ហាភយានំ អរហតំ ឯតំ អធិវចនំ. នត្ថិ តេសំ អវសេសន្តិ អនវសេសា, សព្វេបីតិ វុត្តំ ហោតិ. យញ្ច ទុតិយគាថាយ អន្តេ វុត្តំ, តំ សព្វទុកតិកេហិ សម្ពន្ធិតព្វំ “យេ កេចិ បាណភូតត្ថិ តសា វា ថាវរា វា អនវសេសា, តេបិ សព្វេ សត្តា ភវន្តុ សុខិតត្តា. ឯវំ យាវ ភូតា វា សម្ភវេសី វា, តេបិ សព្វេ សត្តា ភវន្តុ សុខិតត្តា”តិ.

ឥទានិ ទីឃរស្សមជ្ឈិមាទិតិកត្តយទីបកេសុ ទីឃា វាតិអាទីសុ ឆសុ បទេសុ ទីឃាតិ ទីឃត្តភាវា នាគមច្ឆគោធាទយោ. អនេកព្យាមសតប្បមាណាបិ ហិ មហាសមុទ្ទេ នាគានំ អត្តភាវា អនេកយោជនប្បមាណាបិ មច្ឆគោធាទីនំ អត្តភាវា ហោន្តិ. មហន្តាតិ មហន្តត្តភាវា ជលេ មច្ឆកច្ឆបាទយោ, ថលេ ហត្ថិនាគាទយោ, អមនុស្សេសុ ទានវាទយោ. អាហ ច “រាហុគ្គំ អត្តភាវីន”ន្តិ (អ. និ. ៤.១៥). តស្ស ហិ អត្តភាវោ ឧព្ពេធេន ចត្តារិ យោជនសហស្សានិ អដ្ឋ ច យោជនសតានិ, ពាហូ ទ្វាទសយោជនសតានិ, បញ្ញាសយោជនំ ភមុកន្តរំ, តថា អង្គុលន្តរិកា, ហត្ថតលានិ ច ទ្វេ យោជនសតានីតិ. មជ្ឈិមាតិ អស្សគោណមហិំសសូករាទីនំ អត្តភាវា. រស្សកាតិ តាសុ តាសុ ជាតីសុ វាមនាទយោ ទីឃមជ្ឈិមេហិ ឱមកប្បមាណា សត្តា. អណុកាតិ មំសចក្ខុស្ស អគោចរា ទិព្វចក្ខុវិសយា ឧទកាទីសុ និព្វត្តា សុខុមត្តភាវា សត្តា ឩកាទយោ វា. អបិ ច យេ តាសុ តាសុ ជាតីសុ មហន្តមជ្ឈិមេហិ ថូលមជ្ឈិមេហិ ច ឱមកប្បមាណា សត្តា, តេ អណុកាតិ វេទិតព្វា. ថូលាតិ បរិមណ្ឌលត្តភាវា សិប្បិកសម្ពុកាទយោ សត្តា.

បញ្ហយកាធាចណ្ណកា

៥៉ ឲច៏ តីហិ តិរកហិ អតចរេយរេតា រេទ្ធ គរេស្សត្វា ផ្លគាតិ "ឌិដ្ឋា ចា រេឃ ច អឌិដ្ឋា"តិអាឌីហិ តីហិ គ្សេកហិបិ រេត រក្ខេហត្វា គរេស្សតិ៉

តត្វ ឌិដ្ឋាតិ រេឃ អត្តរេតា ចក្ខុស្ស អាបាថរយាកតចរេសត ឌិដ្ឋបុត្តា៉ អឌិដ្ឋាតិ រេឃ បរេសយុត្តបរេរសលបរេចក្កចាឡអាឌីសុ ឌិតា៉ "រេឃ ចា គ្សេរ ចរេត្តិ អចិគ្សេរ"តិ ផ្លយិតា បត គ្សេកត អត្តរេតា អត្តកាចស្ស គ្សេរ ច អចិគ្សេរ ច ចរេត្ត រេទ្ធ គរេស្សតិ, រេត អបគត្ថិបគចរេសត

រេចឌិតត្តា៉ អត្តរេតា ហិ ការេឃ ចរេត្តា រេត្តា អចិគ្សេរ, ពាហិការេឃ ចរេត្តា រេត្តា គ្សេរ៉ តថា អរេត្តាត្ថបចារេរ ចរេត្តា អចិគ្សេរ,

ពាហិត្ថបចារេរ ចរេត្តា គ្សេរ៉ អត្តរេតា ចិហារេរ ការេយ ឌតបរេគ ឌីរេប ចក្កចាឡ៧ ចរេត្តា អចិគ្សេរ, បរេចក្កចាឡ៧ ចរេត្តា គ្សេរ ចរេត្តីតិ

គុច្ចត្តិ៉

គ្សតាតិ ឌាតា អកិតិត្តាត្តា៉ រេឃ គ្សតា ឲច, ត បុត កចិរេស្សត្តីតិ រេទ្ធ្យាកច្ឆត្តិ, រេតរំ លីណាយចាត៌ ឲត៌ អឌិចចត៌៉ រេទ្ធចរេយរេត្តីតិ រេទ្ធចរេសី៉

អប្យហីតកចរំរេឃាឌតត្តា អាឃតិប្បិ រេទ្ធច៌ ឲរេត្តាត៌ រេសលបុទ្ធូតាតរេយត៌ អឌិចចត៌៉ អឆ ចា ចត្សស្ស រេឃាតីសុ អណ្ឌឌលិត្យឌា រេត្តា

ឃាច អណ្ឌរេការំ ចត្តិរេការេច្ហា ត កិត្តត្តិ, តាច រេទ្ធចរេសី តាយ, អណ្ឌរេការំ ចត្តិរេការេច្ហា កិត្តិត្វា ពាហិ តិក្ខត្តា គ្សតា តាយ ៉ រំរេសឌឌា

ខ្លបបិតិកា ច បចយចិត្តក្លរេណា រេទ្ធចរេសី តាយ, គ្សតិឃចិត្តក្លណរេតា បគុតិ គ្សតា តាយ៉ រេឃត ចា ផ្លទិឃាបរេឆត ឌាឃត្តិ, ឃាច តរេតា

អញ្ញា ត បិបុណត្តិ, តាច រេទ្ធចរេសី តាយ, តរេតា បរំ គ្សតាតិ៉

លដ្ឋកាធាចណ្ណកា

៩៉ ឲច៏ កកចា "សុលិរេតា ចា"តិអាឌីហិ អដ្ឋរេតឃ្យាហិ កាធាហិ តាតប្យការេតា រេតរំ កិក្លូត៌ ហិតសុលាកយបត្តតាចរេសត រេទ្ធស្ស

រេយត្តាកាចត៌ គរេស្សត្វា ផ្លគាតិ អហិតគ្សក្លាតាកយបត្តតាចរេសតាបិ ត៌ គរេស្សរេត្តា អាហ "ត បរេទា បរំ តិក្សរេទ្ធឆា"តិ៉ ឲរេស រេបិទារេណា

បិរេផា, ផ្លគាតិ បត "បរំ ហី"តិបិ បផត្តិ, អឃំ ត រេសាករេតា៉

តត្វ បរេទាតិ បរេឌរេតា៉ បរត្តិ បរេឌត៌៉ ត តិក្សរេទ្ធឆាតិ ត ចរេច្ចាឃ្យ៉ តាតិយរេទ្ធឆាតិ ត អតិក្កយិត្វា យរេច្ចាឃ្យ៉ កតត្វឌីតិ កតត្វឌិ ខ្លការេស,

ការេយ ចា កាយរេលរេទ្ធ ចា ពាតិយរេទ្ធចា បួកយរេទ្ធចាតិអាឌិ៉ តត្តិ ឲត៌៉ កច្ចីតិ ឃំ កច្ចិ លត្តិឃំ ចា ធ្រាហុល៌ ចា កហដ្ឋ ចា បត្តឌិត៌

ចា សុលិត៌ ចា គ្សក្លិត៌ ចាតិអាឌិ៉ ញ្យារេទារេតា បឌិឈរេទ្ធាតិ កាឃចឌីចិការេទហិ ញ្យារេទារេតាឃ ច យរេតាចិការេទត បឌិឈរេទ្ធាឃ

ច៉ "ញ្យារេទារេតាឃ បឌិឈរេទ្ធាឃា"តិ ហិ ចត្តរេទ្ធ "ញ្យារេទារេតា បឌិឈរេទ្ធា"តិ គុច្ចតិ, ឃឆា "រេទ្ធគត្តាឃ ចិយុត្តា"តិ ចត្តរេទ្ធ

"រេទ្ធគត្តា ចិយុត្តា"តិ, ឃឆា ច "អត្យុបុត្តានិក្លាឃ អត្យុបុត្តាកិរិឃាឃ អត្យុបុត្តាបឌិបគាឃា"តិ ចត្តរេទ្ធ "អត្យុបុត្តានិក្លា អត្យុបុត្តាកិរិឃា

អត្យុបុត្តាបឌិបគា"តិ៉ តាត្តាយត្តាស្ស គ្សក្លយិរេច្ឆឃ្យាតិ អត្តាយត្តាស្ស គ្សក្លិ ត ផ្លរេច្ឆឃ្យ ៉ កិ គុត្វំ រេហាតិ? ត រេកចលំ "សុលិរេតា ចា រេលយិរេតា

ចា រេហាត្សា"តិអាឌិយតនិការេចរេសរេតច រេយត្វំ ការេចឃ្យ, កិត្សា "អរេហាចត រេឃា រេកាឌិ បរេបុក្ករេលិ ឃំ កច្ចិ បរេបុក្កលំ ចច្ហាតាឌីហិ

ᨶᩥᨠᨲᩦᩉᩥ ᨶ ᨶᩥᨠᩩᨻ᩠ᨻᩮᨳ, ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨧ ᨶᩅᩉᩥ ᨾᩣᨶᩅᨲ᩠ᨳᩪᩉᩥ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨷᨴᩮᩈᩮ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᩁᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᨶᩣᨲᩥᨾᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩔ ᨧ ᨻ᩠ᨿᩣᩁᩮᩣᩈᨶᩣᨿ ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨥᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶ ᩍᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᨶᩈᩥᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩣᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨲᨾᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪗᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᩉᩥᨲᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨣᨾᨷᨲ᩠ᨳᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣᩅᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᨾᩮᩅ ᩏᨷᨾᩣᨿ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨾᩣᨲᩣ ᨿᨳᩣ ᨶᩥᨿᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᨳᩣ ᨾᩣᨲᩣ ᨶᩥᨿᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥ ᨩᩣᨲᩴ ᩒᩁᩈᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧ ᩑᨠᨷᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩋᩣᨿᩩᩈᩣ ᩋᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᩮ, ᨲᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨣᨾᨷᨭᩥᨻᩣᩉᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨿᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᩮ, ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩪᨲᩮᩈᩩ ᩍᨴᩴ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩣᨶᩈᩴ ᨽᩣᩅᨿᩮ, ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᨩᨶᨿᩮ ᩅᨯ᩠ᨰᨿᩮ, ᨲᨬ᩠ᨧ ᩋᨷᩁᩥᨾᩣᨱᩈᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩅᩈᩮᨶ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨹᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᩋᨷᩁᩥᨾᩣᨱᩴ ᨽᩣᩅᨿᩮᨲᩥ᪨

ᩋᨭ᩠ᨮᨾᨣᩣᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪘᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨽᩣᩅᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᩅᨯ᩠ᨰᨶᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨾᩮᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨲᩣᨿᨲᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩉᩥᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᨲᩣᨿ ᩈᩥᨶᩥᨿ᩠ᩉᨲᩥ, ᩋᩉᩥᨲᩣᨣᨾᨲᩮᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨽᩣᩅᩮᩣ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩮ᪨ ᨾᨶᩈᩥ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩣᨶᩈᩴ᪨ ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨽᩣᩅᨿᩮᨲᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᨿᩮ᪨ ᨶᩣᩔ ᨷᩁᩥᨾᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨷᩁᩥᨾᩣᨱᩴ, ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩈᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲᩣᨿ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩏᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷᩁᩥ, ᨲᩮᨶ ᩋᩁᩪᨷᨽᩅᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨵᩮᩣᨲᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨠᩣᨾᨽᩅᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩥᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨾᨩ᩠ᨫᩴ, ᨲᩮᨶ ᩁᩪᨷᨽᩅᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩴ, ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩈᩦᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩦᨾᩣ ᨶᩣᨾ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᩅᩮᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᩁᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩴ, ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩁᩣᨷᩥ ᩅᩮᩁᨧᩮᨲᨶᩣᨷᩣᨲᩩᨽᩣᩅᩅᩥᩁᩉᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᩈᨷᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨣᨲᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩴ᪨ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩦ ᩉᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨷᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨷᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩣᩔ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩔ ᨲᩴ ᨾᩣᨶᩈᩴ ᩅᩥᨣᨲᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩈᨷᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᨬ᩠ᩉᩥ ᩑᨲᩴ, ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ ᩈᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᩋᨶᩩᨷᨴᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ᪨

ᩋᨿᩴ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᨿᩮᩣᨩᨶᩣ – ᨿᨴᩥᨴᩴ “ᩑᩅᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩪᨲᩮᩈᩩ ᨾᩣᨶᩈᩴ ᨽᩣᩅᨿᩮ ᩋᨷᩁᩥᨾᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᩋᨷᩁᩥᨾᩣᨱᩴ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩣᨶᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨽᩣᩅᨿᩮ ᩅᨯ᩠ᨰᨿᩮ, ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᩴ ᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩥᩴ ᩅᩮᨷᩩᩃ᩠ᩃᩴ ᨣᨾᨿᩮ ᨷᩣᨷᨿᩮ᪨ ᨠᨳᩴ? ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨵᩮᩣ ᨧ ᨲᩥᩁᩥᨿᨬ᩠ᨧ, ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᨿᩣᩅ ᨽᩅᨣ᩠ᨣᩣ, ᩋᨵᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᩋᩅᩦᨧᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᨿᩣᩅ ᩋᩅᩈᩮᩈᨴᩥᩈᩣ᪨ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩣ ᩋᩣᩁᩩᨷ᩠ᨷᩴ, ᩋᨵᩮᩣ ᨠᩣᨾᨵᩣᨲᩩᩴ, ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᩁᩪᨷᨵᩣᨲᩩᩴ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩴ ᨹᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᨧ ᨲᩴ ᨿᨳᩣ ᩋᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩴ ᩋᩅᩮᩁᩴ ᩋᩈᨷᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩅᩮᩁᩈᨷᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨽᩣᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩣᩅᨿᩮ᪨ ᨿᩴ ᩅᩣ ᨲᩴ ᨽᩣᩅᨶᩣᩈᨾ᩠ᨷᨴᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩒᨠᩣᩈᩃᩣᨽᩅᩈᩮᨶ ᩋᩈᨾ᩠ᨻᩣᨵᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᩁᩮᩈᩩ ᩋᩣᨥᩣᨲᨷᨭᩥᩅᩥᨶᨿᩮᨶ ᩋᩅᩮᩁᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥ ᨧ ᨷᩁᩮᩈᩴ ᩋᩣᨥᩣᨲᩅᩥᨶᨿᩮᨶ ᩋᩈᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

តំ អសម្ពាធមវេរមសបត្តំ អបរិមាណំ មេត្តំ មានសំ ឧទ្ធំ អធោ តិរិយញ្ចាតិ តិវិធបរិច្ឆេទេ សព្ពលោកស្មិំ ភាវយេ វឌ្ឍយេតិ។

នវមគាថាវណ្ណនា

៩. ឯវំ មេត្តាភាវនាយ វឌ្ឍនំ ទស្សេត្វា ឥទានិ តំ ភាវនមនុយុត្តស្ស វិហរតោ ឥរិយាបថនិយមាភាវំ ទស្សេន្តោ អាហ “តិដ្ឋំ ចរំ...បេ... អធិដ្ឋេយ្យា”តិ។

តស្សត្ថោ – ឯវមេតំ មេត្តំ មានសំ ភាវេន្តោ សោ “និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយា”តិអាទីសុ វិយ ឥរិយាបថនិយមំ អកត្វា យថាសុខំ អញ្ញតរញ្ញតរិរិយាបថពាធនវិនោទនំ ករោន្តោ តិដ្ឋំ វា ចរំ វា និសិន្នោ វា សយានោ វា យាវតា វិគតមិទ្ធោ អស្ស, អថ ឯតំ មេត្តាឈានសតិំ អធិដ្ឋេយ្យ។

អថ វា ឯវំ មេត្តាភាវនាយ វឌ្ឍនំ ទស្សេត្វា ឥទានិ វសីភាវំ ទស្សេន្តោ អាហ “តិដ្ឋំ ចរ”ន្តិ។ វសិប្បត្តោ ហិ តិដ្ឋំ វា ចរំ វា និសិន្នោ វា សយានោ វា យាវតា ឥរិយាបថេន ឯតំ មេត្តាឈានសតិំ អធិដ្ឋាតុកាមោ ហោតិ, អថ វា តិដ្ឋំ វា ចរំ វា...បេ... សយានោ វាតិ ន តស្ស ឋានាទីនិ អន្តរាយករានិ ហោន្តិ, អបិច ខោ យាវតា ឯតំ មេត្តាឈានសតិំ អធិដ្ឋាតុកាមោ ហោតិ, តាវតា វិគតមិទ្ធោ ហុត្វា អធិដ្ឋាតិ, នត្ថិ តស្ស តត្ថ ទន្ធាយិតត្តំ។ តេនាហ “តិដ្ឋំ ចរំ និសិន្នោ វ, សយានោ យាវតាស្ស វិតមិទ្ធោ។ ឯតំ សតិំ អធិដ្ឋេយ្យា”តិ។

តស្សាយមធិប្បាយោ – យំ តំ “មេត្តញ្ច សព្ពលោកស្មិំ, មានសំ ភាវយេ”តិ វុត្តំ, តំ តថា ភាវេយ្យ, យថា ឋានាទីសុ យាវតា ឥរិយាបថេន ឋានាទីនិ វា អនាទិយិត្វា យាវតា ឯតំ មេត្តាឈានសតិំ អធិដ្ឋាតុកាមោ អស្ស, តាវតា វិគតមិទ្ធោវ ហុត្វា ឯតំ សតិំ អធិដ្ឋេយ្យាតិ។

ឯវំ មេត្តាភាវនាយ វសីភាវំ ទស្សេន្តោ “ឯតំ សតិំ អធិដ្ឋេយ្យា”តិ តស្មិំ មេត្តាវិហារេ និយោជេត្វា ឥទានិ តំ វិហារំ ថុនេន្តោ អាហ “ព្រហ្មមេតំ វិហារមិធមាហុ”តិ។

តស្សត្ថោ – យ្វាយំ “សុខិនោ វា ខេមិនោ វា ហោន្តូ”តិអាទិ កត្វា យាវ “ឯតំ សតិំ អធិដ្ឋេយ្យា”តិ វណ្ណិតោ មេត្តាវិហារោ។ ឯតំ ចតូសុ ទិព្ពព្រហ្មអរិយឥរិយាបថវិហារេសុ និទ្ទោសត្តា អត្តនោបិ បរេសម្បិ អត្ថករត្តា ច ឥធ អរិយស្ស ធម្មវិនយេ ព្រហ្មវិហារមាហុ សេដ្ឋវិហារមាហូតិ, យតោ សតតំ សមិតំ អព្ពោកិណ្ណំ តិដ្ឋំ ចរំ និសិន្នោ វា សយានោ វា យាវតាស្ស វិគតមិទ្ធោ, ឯតំ សតិំ អធិដ្ឋេយ្យាតិ។

ឥសយកាឆាចណ្ហតា

១០៑ ឲ្យចំ ភកចា ទេពសំ កិល្លូតំ តាតប្យការទេតា ទេយត្តាកាចតំ ឥទេស្សត្វា ត្ថឥាតិ ឃម្ភា ទេយត្តា សត្តារេយូលត្តា អត្តឌិជ្ជឹឃា អាសត្ថា ទេហាតិ, ពស្វា ឌិជ្ជឹកហតតិទេសឆតយូទេលត ទេពសំ កិល្លូតំ ពទេឥច ទេយត្តាឈសាតំ បិឥកំ ពត្វា អទិឃក្ខុបិប្បត្តិ ឥទេស្សទេត្តា “ឌិជ្ជីឡា អត្យុបក្កុយា”តិ ត្ថុយាឃ កាឆាឃ ទេឥសតំ សយាទេបសិ៑

ពស្សទេត្វា – ឃ្ចាឃំ “ព្រាហ្វទេយតំ ចិហារទេឥយាហ្វ”តិ សំចហ្វិទេតា ទេយត្តាឈសាតចិហារទេរា, ពទេតា ច្ឆុាឃ ទេឃ ពត្វ ចិតក្កចិធារទេឥឃា ឆយ្ចា, ទេព ទេពសគ្វា ចត្វាឌិអត្យុសារទេត ទ្វូបឆទេយ្វ បទិក្កទេហត្វា ត្ថុយិតា តាយទ្វូបបទិទេភ្ជទេឥត “ស្វុដ្ឋសន្តារបុទេឡាឃំ, តឃិឆ សត្តូបលក្ខុតិ”តិ (សំ៑ តិ៑ ១៑១លិ១; យហាតិ៑ ១ប័៩) ឲ្យចំ ឌិជ្ជីឡា អត្យុបក្កុយ្វ អត្យុបុទេឡូត ទេលិក្យត្តូទសិទេលត សិលចា ហ្វត្វា ទេលិក្យត្តូទសិលសយ្យឃុទេត្តូទេតច ទេសាពាបត្តិយក្កូសយ្វាឌិជ្ជឹសឡ្ហិទេពត ឥស្សទេតត សយ្យទេត្ថា, ពទេតា បទិ ទេឃាបាឃំ ចត្វុការទេយ្យ ទេកទេឆា កិទេលសការទេយា អប្យហឹទេតា ទេហាតិ, ពយ្យិ សកឥាកាយិអតាកាយិយទេក្កហិ ពត្យការទេចត អតចទេសសប្យហារតត ច ការទេយ្យ ទេកឆំ ចិទេតយ្យ ចិតឃិត្វា ច្បូបសទេយត្វា ត ហិ ឌាព្យ កត្តុទេសយ្យ បុត ទេទតិ ឲ្យកំទេសទេតច បុត កត្តុទេសយ្យ ត ឲ្យតិ៑ ស្វុត្តាចាទេសយ្យ តិឡ្ហាត្តិត្វា ពទេត្វច អទេហត្តុ បិប្យុហិត្វា បទិតិឡ្ហាតិតិ៑

ឲ្យចំ ភកចា ទេឥសតំ សយាទេបត្វា ទេព កិល្លូ អាហ – “កទ្ឋច, កិល្លូទេច, ពស្វិទេឃច ចតសទេល្អ ចិហទេច, ត្ថុយគ្វា ស្វុត្តុ យាសយ្យ អដ្ឋស្យ ឆយ្យស្យចតឌិចទេសយ្យ ឈល្លិ អាទេកាទេឌត្វា ដ្ឋស្យាទេទច, ឆយ្វាកចំ កទេទាឆ សាកទ្ឋច អត្យុទេយាឥច, ត្ថុឥទេយច កយ្យុដ្ឋាតំ អាទេសចឆ ភាទេចច ឌាហ្យលឹកទេទាឆ, ទេពបិ ទេចា អយត្យស្សា ពំ ទេភទចារទេយ្យលំ ត ឥទេស្សស្សត្តិ, អឡ្ហាឥត្វ អត្វកាយា ហិតកាយា ភចិស្សត្តិ”តិ៑ ទេព “សាធ្វូ”តិ ភកចទេតា បដិស្សុហិត្វា ដ្ឋុាឃាសតា ភកចត្តិ អភិចាទេឥត្វា បឥក្ខិលំ ពត្វា ពត្វ កត្តា ពឆា អកំស្ម៑ ទេឥចតាទេឃា ច “ភឥត្តា អយ្យាកំ អត្វកាយា ហិតកាយា”តិ បឹតិទេឃាយតស្សឌាតា ហ្វត្វា សឃទេយច ទេសតាសតំ សយ្វុឌ្ឍត្តិ, ដ្ឋលោកំ បដិឃាទេឥត្តិ , បិជ្ជឹបទិកយ្វុ បិឥបទិកយ្វុ កទេទាត្តិ, អាទក្ខុ សំចិឥហត្តិ៑ ទេពបិ កិល្លូ ពទេយច ទេយត្តុ ភាទេចត្វា ពទេយច ច បិឥកំ ពត្វា ចិបស្សតំ អាទភិត្វា សទេត្ថុ ពស្វិទេឃច អទេត្តាទេពយាទេស អក្កហ្វលំ អទេហត្តុ បិប្យុហិត្វា យហាបចារណាឃ ចិស្វុឌ្ឍិបចារណំ បចារទេស្វុត្តិ៑

ឲ្យចយ្យិ អត្វក្យសទេលត ពឆាកទេពត,

ឆយ្វិស្សទេត ពឌិតំ កទេលឹឃយត្វុ;

ពត្វាត្យក្យយ្យ បទេយំ ហឥឃស្ស សត្តិ,

សត្តុ បឥំ អភិសទេយត្តិ សយត្តុបឡ្ហា៑

តស្មា ហិ តំ អយតយក្ខតយទិយកត្តិ,

សត្ថុ បឌំ អភិសមេច្ច ចិហទិត្យកាមេយា;

ចិញ្ញ ឌមភា ចិយលឃិលសយាឥិបញ្ញា-

មកឌំ កមេទ្យ សតតំ កមហិឃយត្តិ៍

បមយត្តមឌាតិកាឃ ល្វក្កបិដ-អដ្ឋកថាឃ

មយត្តស្សុត្តចណ្ហា គិដ្ឋិតា៍

គិកាយភកថា

ឲត្តាចតា ច ឃំ ច្ឆុត្តិ –

“វុត្តយំ ចគ្គមភយ្យាត់, ចត្តិត្វា មតភត្តឃំ;

លក្ខកាភំ កទិស្សាយិ, មកាសត្ថិ អត្តចណ្ហត”ត្តិ៍

តត្ត សមលាសិក្ខាបគ្គត្តិសាកាកម្យាមបញ្ញាបក្កលស្សុត្តមតភស្សុត្តតិមោកដ្ឋគិឥិកល្លមយត្តស្សុត្តចមសភ ភចប្យមកឌស្ស លក្ខកបិដស្ស តាច អត្តចណ្ហភា កតា មហាតិ៍ មតមភតំ ច្ឆត្តិ –

“ញ្ញយំ លក្ខកបិដស្ស, កមទាមត្តភត្តចណ្ហត់;

សឌ្ឍយដ្ឋិតិកាមយគ, ឃំ បត្តុ ក្យសលំ យឃា៍

តស្សាភ្យកាចមតា លិប្បំ, ឌមយុ អទិឃប្យមចឌិមត;

ចុទ្ធិ ចិន្ទញហិ ចេបុស្លិ, បិបុណាតុ អឃំ ឌភោ”តិ៍

បទយចិសុទ្ធសទ្ធាញុទ្ធិចិទិឃក្ខុណប្យជិយណ្ហិតេត សឹលិធាទជ្ជចយទ្ធចាគិក្ខុណសយុទឃសយុទិតេត សកសយឃសយឃត្តទកហតឡ្លាកាហណសយទេត្វត បញ្ញាចេឃ្យត្តិឃសយត្កាកេតត តិបិជកបទិឃត្តិឆុប្បកេឆេ សាដ្ឋកេឆ សត្វសាសេត អប្យជិហតធាកាណប្យការចេត ឈយហារចេឃ្យាកទេណត ឈយហារចេឃ្យាកទេណត កទណសយ្យត្តិឌតិតស្មុលចិតិក្កុតយឆុទោគាទចចតលិចណ្ហឃុទេត្វត ឃុត្តយុត្តចាគិភា ចាគឹចទេត យហាកចិភា ឈញ្ញអកិឡ្លាបជិសម្ពិគាគិប្យកេគក្ខុណប្យជិយណ្ហិតេត ដ្ឋត្តទិយត្យុស្សឆយ្ទុ ស្មប្យតិដ្ឋិតញុទ្ធិតំ ឆេទចំសប្យឹបិតំ ឆេទាតំ យហាចិហារចាសឹតំ ចំសាលត្ក្កាទក្ខតេត ចិបុលចិស្មុទ្ធញុទ្ធិភា ញុទ្ធឈោរសោតិ កទ្ធហិ កហិតភាយឆេឃ្យេត ឆេទេត កតា អឃំ បទយត្វឌោតិកា ភាយ ឲុទ្ធកបិឆចណ្ហភា –

តាច តិដ្ឋតុ លោកស្មិ, លោកតិត្វទណសិតំ;

ឥស្សត្តិ ក្ខុលបុត្តាតំ, ភឃំ សឹលិឌិស្មុទ្ធិឃា៍

ឃាច ញុទ្ធោតិ ភាយប្បិ, ស្មុទ្ធចិត្តស្ស តាឌិភោ;

លោកប្បិ៍លោកឌេដ្ឋស្ស, បចត្តតិ យហេសិភោតិ៍

បទយត្វឌោតិកាឃ ឲុទ្ធក-អដ្ឋកថាឃ

ឲុទ្ធកបិឆចណ្ហភា តិដ្ឋិតា៍